

Szentiday Klára Mária
A táncoló betyár

SZENTIDAY KLÁRA MÁRIA
A TÁNCOLÓ BETYÁR

Szentiday Klára Mária: A táncoló betyár

Copyright © dr. Szentiday

Minden jog fenntartva!

MAGÁNKIADÁS

BUDAPEST, 2008.

ISBN 978-963-06-6466-0

A borítót Farkas Kati: *Táncoló betyár* című
festménye illusztrálja

A férfi udvariaskodva tessékelté maga elé a műkereskedőt, miközben mindketten beléptek a félhomályban úszó terembe. Az ajtóval szemközt háromlábú festőállvány vonta magára a figyelmet, a csíptetőbe befogva ott pompázott az eladás tárgyát képező, fakeretre kifeszített vászon. A szakértő lassú léptekkel haladt befelé, majd úgy kétméternyire a képtől, megállt. A mintegy 100 centiméter széles és 70 centiméter magas olajfestmény falusi kocsmát ábrázolt, központi alakja táncoló parasztleány; a festmény a figurát abban a pillanatban mutatja be, amikor az a talajtól éppen elrugaskodik. Szattyánbőr csizmába bújtatott két lába keresztezi egymást, bő gatyája lebben, borjúsájú inge hónaljáig felcsúszik az egyik karján, ahogy azt a tánc hevében a tarkójához kapja. Másik kezét mereven előrenyújtja, ruházatát meggypiros mellénye élénkíti, vállára omló barna hajfürtjein fekete kócsagtollas kalpag hegyel. Derekán vastag bőrv, benne a mordálya, erről ismerszik meg, hogy a táncoló alak: betyár. A hetyke legényt népes közönség bámulja, baloldalon az előtérben nőalak kislánnyal, a jobb oldalon a méretes tölgyfaasztal körül vidám falusiak, az asztal szélére a táncolóhoz hasonló ruházatú ember könyököl, előtte üveg, benne vörösb, az üveg mellett félig telt pohár.

Az ügynök fényt kért, az eladó bekapcsolta és a képre irányította a reflektort, mindketten közelebb léptek az állványhoz, és elmélyülten szemléltek a festményt. A férfi a kép jobb alsó sarka felé bökött, a festő nem mindennapi nevére híva fel a mozdulattal a vevő figyelmét. Alig van ember e hazában, aki számára ne lenne ismerős az aláírás: a kis kunkort követő kétpúpú M betű, a második púp csaknem fele az elsőnek, mintha veszített volna lendületéből a festő. Végül az ipszilon egyenesre húzott szára, a keresztnévet csupán a második M jelzi, ennyi épp elég is, mindenki tudja már az első pillantásra a teljes nevet: Munkácsy Mihály.

A férfi türelmetlenül toporgott, a műértő figyelmesen vizslatta a képet, majd zsebéből lupét halászott elő, és a nagyító segítségével pásztázta végig szinte milliméterről milliméterre a vásznat. Eltelt egy negyedóra, vagy talán több is, a férfi idegesen megköszörülte a torkát és néhány sürgető szócskát dörögött. Az ügynök bólintott, majd az eladóhoz fordult:

– Ötezer – mondta határozott hangon –, egyetlen fityinggel sem több!

– Ötezer... úgy érti... fontban?!

– Nem fontban. Forintban!

– Maga megőrült! Vagy szórakozik velem?

– Eszem ágában sincs szórakozni, volna jobb dolgom is...

Nos! Hogy a lényegre térjek... ennek a képnek semmi köze Munkácsyhoz, valószínűleg utánzat, esetleg egy ügyes másolat. Csúnya szóval élve: hamisítvány... ám nem vitás, annak szerfelett jó, a festő, illetve a piktör, aki elkövette, igencsak értette a dolgát, ezért adnám meg érte az ötöst...

– Szó sem lehet róla! Maga be akar firolni engem, olcsón megszerezni egy Munkácsy-képet, majd továbbadni millióért... Mit gondol? Mi vagyok én?! Nyeretlen kétéves...?

– Hogy ön micsoda, az nem tartozik énrám. Ellenben: kikérem magamnak a gyanúsítgatást! Becsületes nevem van a szakmában, sokak szerint én vagyok a legjobb... Ám ha kétségei vannak, vigye máshová a vásznát, mi több, kérjen eredetiségvizsgálatot a Nemzeti Galériától vagy a Szépművészeti Múzeumtól! Aztán kösse meg velük a bizniszt... Ami engem illet, nem vagyok vételkényszerhelyzetben! No isten áldja, most már, ha utánam dobja, sem kell a képe... Minden jót! Ajánlom magamat!

A szakértő biccentett, kezet sem nyújtva távozott, a férfi kővé meredve állt a kép előtt. Magába roskadva hallgatta a távolodó lépteket, az ajtó nyitását és halk csukódását, vendége nem vágta rá az ajtót, a jelek szerint a legcsekélyebb mértékben sem viselte meg idegeit a képvásár befuccsolása. A férfi várt még egy darabig, elgondolkodva a stafelájhoz lépett, óvatosan kipattintotta a csipeszt, leemelte a képet, majd lefejtette a vásznat a rögzítő fakeretről és összetekerte. Agyában vitustáncot jártak a gondolatok.

I. rész

Nőnap

A mélykék égboltot egyetlen felhő sem takarta, hétágra sütött a márciusi nap, vakítóan szórva szét narancsvörös sugarait a kora-reggeli órában. Az idő érezhetően felmelegedett, és a két napja hullott, pár centiméternyi lucskos hó néhány kis kupaca már csak a füves domboldal mélyedéseiben volt felfedezhető. Élénk forgószél kavarta a port és az őszi lomb maradékát, tréfásan meglobogtatva a munkába siető nők szoknyáját, lekapva a férfiak fejéről a hetykén félrecsapott kalapot. A friss levegő Zinát is felpeszsdítette, arcába kergette a vért, eltöltve őt jókedvvel, életörömmel. Sietősen róttá lépteit az Intézet parkjának lankás, gyepes domboldalán a Szilárdtestfizikai Főosztály épülete felé igyekezve, késésben volt, nyolc óra már elmúlt, bár neki, mint diákmunkásnak, nem volt szigorúan megszabott munkarendje. Megkerülte az építkezést – az új létesítmény: a félvezetőgyár épületének falai már álltak –, majd egy keskeny, billegő pallón át gondosan egyensúlyozva a széles lépcsősorhoz érkezett. Az előcsarnok ruhatárában elhelyezte a kabátját, táskájából fésűt vett elő, s a tükör elé állva megkísérelte rendbe hozni a frizuráját, melyet összeborzolt a játékos tavaszi szél.

A tükörből sudár termetű, almazöldszemű fiatal lány nézett rá vissza, a világosbarna hajzuhatag lágy vonalakban keretezte a szabályos vonású, szélről kipirult arcot, melyet az enyhén piszébe hajló orr tett kissé pikánssá. Miután végzett a fésülködéssel, ruháját igazgatta, a mai nap tiszteletére ünneplőbe öltözött, sötétkék bő szoknyát, a szoknya anyagából készült mellényt és fehér, zsabós blúzt viselt; mozgását fekete lakk körömcipő tette sikkesebbé, lábán pókháló vékonyságú szürke harisnya feszült. Pördült és fordult, kihúzta magát, büszke mosolya arra utalt, szerfelett elégedett a tükör visszaverte képpel.

Nagy nap volt a mai: március nyolcadika, Nőnap! És ami a lényeg, ő, aki még nem is munkatársa a nagynevű intézménynek, meghívást kapott, ott lehet az ünnepségen és az azt követő traktán... Nem semmi! Jele annak, hogy kedvelik, elégedettek a munkájával és a személyével, minek következtében joggal reménykedhet abban, hogy elvégezvén az egyetemet, az Intézet kebelében hódolhat a hivatásának, s idő múltán kutatófizikus

válhat belőle! Igaz, a szerencse is segítette... legkedvesebb tanárja jóvoltából hetente egy napot dolgozhat az Intézetben az egyetem engedélyével, s idén éppen hétfőre, az ő munkanapjára esik a nőnap ünnepség! Az élethez némi szerencse is kell, vonta le a végkövetkeztetést, majd táskáját megragadva elindult a lépcsőn az emeletre, ahol az egyik, a bennfentesek által „dühöngőnek” becézett kisszobában az íróasztala állt. Arra gondolt, elolvas néhány folyóiratcikket, aztán felkeresi a nagylabort és segít átrendezni a helyiséget. El kell pakolni a műszereket, összetolni az asztalokat, megteríteni, a konyhából áthozni tányérokat, poharakat... A fiúk majd felállítják a dobogót, ahol a műsor fog zajlani, mert műsor is lesz, továbbá ünnepi beszéd. És végül jutalomosztás... majd, majd... majd ha ő is az Intézet dolgozója lesz, talán ő is fog kapni jutalmat... Elgondolkodott, elábrándozott.

A folyosó üres volt, gyors léptekkel haladt a szobája felé, kinyitotta az ajtót és szokott lendületével beviharzott, táskáját az egyik székre dobva. Már lépett volna az öltözőszekrényhez, hogy magára kapja fehér munkaköpenyét, amikor tekintete az ablak előtt álló íróasztalra tévedt. Megtorpant, lecövekelt. Az asztalán a könyvei és füzetek helyett műszerek sorakoztak, előttük egy férfi ült sötétkék köpenyben, és elmélyülten dolgozott valamilyen áramkörös kártyán. Kezében csipesz és forrasztópáka, a gyanta illata betöltötte a kicsiny szobát, Zina biztos volt benne, hogy még sohasem látta ezt az embert. Ki lehet, töprengett, és hogy meri elfoglalni az ő helyét? A férfi – mintha csak megérezte volna, hogy figyelik – hirtelen megfordult, kezéből le se téve a szerszámokat felállt és köszönésfélét mormogott.

Melegtekintetű dióbarna szeme csodálkozva meredt a lányra, fény csillant meg benne, mintha régi ismerőst fedezett volna fel a jövevényben, barna hullámos hajából egy tincs a homlokába hullt. Szabályos vonású, kellemes arcán félénk mosoly gerjedt, hófehér, tömött fogsora barátságosan villant elő kissé vastag, erős metszésű ajkai mögül. Harminc év fölöttinek látszott, középmagas volt, széles vállú, kissé testes, munkaköpenye alatt vakító fehér inget és bordómintás nyakkendőt viselt.

– Jó napot! – viszonzta Zina a férfi halk köszönését – új kollégát tisztelhetek önben?

– Óh, dehogy! Nem állok az Intézet alkalmazásában, csupán különmunkára vállalkoztam... – a férfi óvatosan letette a pákát és a csipeszt, a mozdulatnál megcsillant kisujján az arany pecsétgyűrű, majd a lányhoz lépett és kissé meghajolt.

– Kormorán György vagyok, elnézését kérem, ha elfoglaltam volna a munkaasztalát, Tibor ültetett ide, azt mondta, egy diákmunkásnak a helye, aki hetente csak egy napot tölt itt. Nyilván elfelejtette, hogy melyik ez a nap...

– Nem, nem tévedett, jelenleg ez az egyetlen üres munkaasztal; gondolom, tudja, hogy Nőnapot készülünk ünnepelni, s az ünnepség helyszíne a nagylabor lesz, ez okból elszállítják onnan az asztalokat! – Zina kezét nyújtott és viszonzotta a bemutatkozást: – Zsigmond Rozina diákmunkás vagyok! – A férfi elfogadta a feléje nyújtott kezét, ismét meghajolt, ezúttal mélyebben, majd a lány kezét még mindig fogva tartva felemelte a fejét és áthatóan nézte őt, mint egy tüneményes jelenséget. Zina most jött igazán zavarba, érezte, megremeg, elpirul. A jelenetnek heves ajtónyitás vetett véget, belépett a szobába Tibor, az osztályvezető. Arca halványan napbarnított volt, orra egyenes, állának vonala határozott, az erős csontok meggyőző erőről tanúskodtak, kézfejét arany pihék borították, melyek a hajánál is szőkébbek voltak.

– Szevasztok! Látom, már felfedeztéték egymást! Zinocska, ne haragudj, hogy az asztalodhoz ültettem Gyurkát, de nem találtam egy fia üres munkaasztalt sem az osztályomon, neki meg sürgős, határidős munkája van...

– Semmi baj – szabadkozott Zina – amúgy is dolgom van, megyek és segítek Paliéknak...

– Várj, ne rohanj úgy, szélvész kisasszony, ha már így összejöttünk, bemutatlak egymásnak benneteket. Nos: barátom, Kormorán György, docens a Műszaki Egyetemen, s volt oly merész, hogy szerződéses munkát vállaljon minálunk! Egy impulzusgenerátort barmolt össze – mondta a magas szőke férfi hamiskás mosollyal, s engesztelésül barátja vállára tette a kezét –, az asztalon látható, amit megalkotott, és amin még e percben is munkálkodik. Ez a kislány meg – ölelte magához a másik kezével Zinát – negyedéves fizikushallgató, az egyetem engedélyével heti egy

napot tölt nálunk, mint diákmunkás... egyébként meg reményteljes, jövődöbeli tudományos kutató!

A két aposztrofált némán szemlélte egymást, Tibor szavaira épp csak rábólintott. Végül Zina törte meg a csendet:

– Nagyon örvendek, hogy megismerhettem a tanár urat... Megyek, csak még magamra kapom a munkaköpenyem, a nagylaborban leszek – fordult Tiborhoz –, ha véletlenül keresne valaki...

Szinte futva menekült ki a szobából, a folyosón megállt, mélyeket lélegzett és igyekezett összeszedni magát. Az izgalomtól még mindig hevesen dobogott a szíve. – Milyen csinos férfi! – tört ki belőle a lelkesedés – amellet egyetemi docens... Nyilván villamosmérnök, istenemre, ha nem fizikus, hanem villamosmérnök-hallgató volnék, meglehet, tanítana engemet is! Azt hiszem, rossz fakultást választottam... óh, én butus lányka... – Elmosolyodott, a gondolattól kissé elröstellte magát.

Pali és Marci éppen az egyik szekrényt cipelte kifelé az ajtón, amikor Zina eléjük toppant; a két izmos fickó lelkesen és lihegve köszöntötte a pirosra gyúlt arcú leányt. Odabent már javában folyt a munka, nyüzsgött, pakolászott minden épkézláb ember, két műhelyes legény a dobogót ácsolta, Marika a laboráns-lányok segítségével az asztalokról pakolta le a műszereket. Baba – Zina közvetlen főnöke, a Technológiai csoport vezetője – az egyik precíziós műszert helyezte be féltő gonddal egy jókora dobozba. Zina puszival köszöntötte a fiatalasszonyt, a vékony, barna, mosolygós szemű nő, amint viszonzta a puszt, máris talált munkát Zinának, aki már alig várta, hogy részese legyen az előkészületeknek. Jártában-keltében próbálta kifaggatni Babát, mit tud Kormoránról, elképzelhető-e, hogy hosszabb időt tölt majd itt az Intézetben? Baba azonban az unszoló kérdésekre kitérő válaszokat adott.

Tizenegy után pár perccel kezdetét vette az ünnepség, addigra már állt a dobogó, jobbján a vörös vászonnal leterített asztal, mely a főnökséget várta. A nagylabor többi részét csaknem teljesen betöltötte a szépen megterített, hatalmas U-alakú asztal, körülrakva háromlábú, forgatható székecskékkal, melyek kényelmetlenségükről voltak nevezetesek. Csisvitelve özlöngött befelé az

ajtón a főosztály dolgozóinak sokasága, a baráti klikkek egymást hívogatták, székeket foglaltak, többen helyet is cseréltek, az egyik sedre fiú izgalmaiban levert két poharat. Idő múltán lecsillapodott a nyüzsgés, a zsibongás halkult, fojtott suttogás töltötte be a termet. Nyílt az ajtó, belépett Veress Béla főosztályvezető, nyomában Daróci, a párttitkár, majd Ruttner, aki képviselte a szakszervezetet. Őt követték az osztályvezetők és a csoportvezetők, végül Baba lépett be az ajtón nyomában Tiborral, aki pillanatra megállt és maga elé tessékelte pártfogoltját, Kormorán Györgyöt. Zinának hatalmasat dobbant a szíve.

A lány az ajtó közelében telepedett le, néhány széket lefoglalt Tiboréknak. Reményei beváltak: a docens a mellette lévő széket választotta. Ahogy leült, a lányra mosolygott, röstelkedve vallotta be, hogy engedett Tibor unszolásának, és a munka helyett az ünnepségen való részvételt választotta. – Arra gondoltam, itt találom önt is – nézett Zinára sokat ígérően, elővillantva kissé kiálló, hófehér fogsorát. Elegáns volt, hogy a kék munkaköpeny lekerült róla, érvényesült aprókockás, drapp-barna öltönye, mely vadonatújnak látszott. Csuklóját arany Doxa karóra díszítette, Zina az ujjait figyelte, örömmel konstataálta, hogy nincs jegygyűrűje... – No persze, attól még lehet nős! – fontolgatta magában a szemfüles leány. Baba elmélyülten társalgott Tiborral, egyikük sem figyelt Zinára és a vendégükre. Kormorán éppen mondani akart valamit a szomszédnőjének, amikor Veress szólásra emelkedett és megnyitotta az ünnepélyt.

A nőket köszöntő és méltató beszédek után műsor következett, az Intézettel szomszédos gimnázium növendékei szolgáltatták a szavalatokat és a zeneszámokat. Három kislány egymást váltogatva Petőfi, Ady és József Attila verseket szavalt, két fiú fuvolán adott elő valamilyen mélabús dallamot, kissé hamisan ám annál lelkesebben, s az udvarias tapson felbuzdulva ráadást is fűjtak. Zina és Gyurka szeme összevillant, mosolyuk sejtetni engedte, hogy mindketten zenebarátok, és bántja a fülüket a kissé fals tilinkózene.

A műsor végeztével a szakszervezeti titkár kért szót, megköszönte a diákoknak az értékes műsort, néhány gyöngé szóvirág-

gal ő maga is éltette a nőket, majd bejelentette, hogy jutalomosztás következik.

– Minden nődolgozónk kapni fog jutalmat – nyugtatta meg a kedélyeket –, ám a dobogóra csak azokat szólítjuk ki, akik az elmúlt év során a jóknál is jobbak voltak! Veress elvtárs! – fordult a főosztályvezetőhöz – tisztelettel kérlek, oszd ki a borítékokat!

Pirike, Veress titkárnője kis dobozt nyújtott át a főnökének, a testes, kopaszodó, tömpe orrú férfi nehézkesen felállt, fellépett a dobogóra, kivette a legfelső borítékot és felolvasta a rajta lévő nevet. Szabóné, a mechanikai műhely vezetője, zavartan sietett kifelé, szoknyáját igazgatva lépett fel a dobogóra, átvette a borítékot, majd hálás mosollyal fogadta el főnöke feléje nyújtott kezét. Csöpp pukedlit is tett, bő szoknyája lebbent, Gyurka oda-súgta Zinának: az éltes asszony valaha tánciskolába járhatott... Zina bólintott, tapsra emelte a kezét, és a többiekkel együtt ünnepelte ő is a megjutalmazottat.

Egymást követték a dobogón a kitüntetett hölgyek, végül már csak egyetlen boríték árválkodott a dobozban. Veress körüljáratta tekintetét az egybegyűlteken, mielőtt felolvasta volna a nevet.

– Végül, de nem utolsó sorban, jutalom illeti meg a mi diákmunkásunkat, Zsigmond Rozinát! – Sorolni kezdte Zina érdemeit, a lány tűzpirosra gyúlt arccal állt fel és indult el a dobogó felé, senkire sem nézett, főleg Gyurkára nem... a lépteire koncentrált, attól félt, izgalmában képes és megbotlik, szégyenszemre elterül a földön... Szerencsére nem így történt, célhoz ért, lekezelt Veressel, köszönetet rebegve a megtiszteltetésért.

Amikor a helyére ért, elsőnek Baba borult a nyakába, majd egy laza kézcsókkal Tibor gratulált neki, őket követte udvarias főhajtással a docens. Zina az egekben érezte magát. Időközben a többi nődolgozó is megkapta a borítékját, azok, akik nem érdemelték külön dicséretet. A terem felbolydult, kinyílt az ajtó, a konyhások kezdtek befelé hordani a szendvicsekkel megrakott tálakat. Szűts Pali, Bergeczi Elek és még néhány fiatalember az italokat töltögette, többnyire ásványvizet és üdítőt, ám Lajos bácsi, a rangidős tudományos munkatárs, kis demizsonból bort is osztogatott.

– Locsoljuk meg a gégenket! – mondta óvatosan a főnökk-ségre pillantva, mosolya elsímította arcának redőit.

– Egyetlen pohár bort megengedhetünk magunknak az ünnepeltek egészségére ürítve – bólintott rá Veress, megadva e szavakkal a szeszesital fogyasztására a főnöki engedélyt. Tibor és társasága nem kérte magát, Lajos bácsi vörös borával vígan koccintgattak, ünnepelve mindenekelőtt Zinát, de meg nem feledkezve Babáról sem, aki úgyszintén kiemelt jutalmat kapott. Kormorán, miután megevett három szendvicset és ivott két pohár bort, elköszönt, sietnie kell, tennivalói vannak még a mai napra, szabadkozott. Négy óra tájt kezdett szétszéledni a társaság, elsőnek azok a nők mentek el sietve, akik bölcsődébe vagy óvodába rohantak a gyermekükért. Zina a viláért el nem indult volna, végül már csak egy szűkebb társaság ülte körül az asztalvéget, valamennyien Tibor osztályának a munkatársai. Köztük Pali, az ezermester, Marika vegyésztechnikus – a Baba jobb keze –, és még sokan mások, akiket Zina kevéssé ismert, akikkel az elmúlt félév során, amióta az Intézetben ügyködött, csupán elvétve találkozott. Most azonban eljött az ideje az összeleledésnek, rádöbbsent, milyen sok kedves, barátságos ember veszi őt körül.

Miközben hazafelé sietett a Múzeum utcát róva, változtatlanul tombolt benne az eufórikus hangulat. A múzeumkert felől földszagú levegőt hozott az esti szellő, tavaszi illatot, korai virágok lehetét. Talán sok is egy napra ennyi öröm, gondolta magában, miközben felrémlt előtte Kormorán György megnyerő arca, barátságosan csillogó, nagyra nyílt dióbarna szeme. Ó egek! Ahogy végigmérte őt az a vonzó férfi, amikor gratulált neki a jutalomhoz, miközben gyöngéden, de mégis jól érezhetően megszorította a kezét... Olyan volt a tekintete, mintha régi ismerősét köszöntötte volna, valakit, akivel hosszú idő óta végre-valahára a sors jóvoltából újból találkozhatott.

A lakást üresen találta, gondolta, nyilván anyja is, apja is Nőnapot ünnepel. Reggel említettek is valami effélét... Éhes volt, a hűtőben talált sült csirkét, uborkát, abból lakmározott. Fél nyolckor fordult a kulcs az előszoba ajtajában, a léptek zajából arra következett, hogy az apja tért haza. Az öregember görnyedt háttal, fáradt tekintettel lépett a szobába, szelíd tekintetű szeme

végigmérte lányát, miközben elmélyült egy ránc a két szemöldöke között. Zina felugrott a díványról és a nyakába vetette magát. – Apa! – kiáltotta, és egyetlen lélegzetvétellel elmesélte az eseménydús nap egész történetét. Később lesegítette az elcsigázott emberről a kabátot, gondosan egy vállfára helyezte, miközben érdeklődött apja hogyléte felől.

– Valami baj történt? Sápadt vagy és fáradtnak tűnsz. Csak nem, hogy rosszul sikerült a Nőnap?

– No persze, a Nőnap... Az itt a baj, hogy túl jól sikeredett, megittattak velem vagy öt pohár bort, és most rendetlenkedik a gyomrom! Légy szíves, drágám, hozzál nekem szódabikarbónát egy csésze teával... És ha megtennéd, hogy megágyazol...

Zina pattant, ugrott, mint a szöcske, teljesítette apja kíváncsalmait. Jókedve elmúlt, aggodás lépett a helyébe, édesapja idős volt, hatvanegy éves, és nem volt rendben az egészsége. Egyre gyakoribb volt, hogy fájlalta a gyomrát. Orvoshoz kéne mennie, gondolta a lány, ám hiába kérleli, nem megy, minduntalan reneteg munkájára hivatkozik.

A ház elcsendesedett, Zina anyja későn, valamikor éjfél után jött meg, óvatosan surrant be az ajtón, mint a macska, mely éjjeli kalandra kóborolt. Puha léptekkel járkált a lakásban, háborgó lelkiismerettel bújt be az ágyába, röstellve késői hazaérkezését. Mielőtt elaludt volna, túlaradó boldogság bizsergett végig a testén, gondolatban felidézte az élményeit; reszketve húzta magára takaróját s fúrta bele fejét puha párnájába, ott égett minden porciájában az elmúlt nap hatalmas öröme.

Zina süldőlány korában apja íróasztalfiókjában matatva régi, színevesztett fotóra bukkant. A képen aranyszőke kislányt szorít magához egy ijedt szemű, barna fiatal nő, s mögöttük, őket átkarolva magas vékony, kissé hajlott hátú férfi tekint a lencsébe. A homokszőke ember idősebbnek tűnik; talán bátyja, esetleg az apja az asszonynak; átszellemült arca, boldog mosolya azonban másról árulkodik, férj szokta így nézni ifjú hitvesét és apa a kicsi leányát, és nem az, aki testvér vagy felmenő. – Ez én vagyok! – ismerte fel Zina a magabiztosan a világba tekintő három év körüli

gyermekben önmagát – anyával és apával együtt... óh, hogy milyen szépek, milyen fiatalok! – Később apja kinagyíttatta, és fényképtartóba helyezte a váratlanul előkerült fotót, azóta is ott áll az íróasztalán.

Amikor Zina nagyobbacska lett, apja megosztotta vele családjuk történetét.

– A háborúban orosz hadifogságba estem – kezdte –, ám szerencsém volt, 46-ban épségben hazatérhettem, bár iszonyúan le voltam gyengülve, legtöbbször egy petákot sem adtak volna az életemért. Anyámék nehezen éltek, lakásuk két szobáját kiadták albérletbe, egy falusi asszony költözött be a leányával, s némi fizetségért és a lakhatásért ellátta a házi teendőket, ápolta nagybeteg apámat, és anyámnak is a segítségére volt. Kislánya, Ági – mindössze tizennégy éves –, hogy ágynak estem, s magam is ápolásra szorultam, gondoskodott rólam, odaadón, mint kishúg a bátyját, úgy pátyolgatott... Nem tagadom, valósággal szomjaztam a szeretetét. Hamarosan meghalt édesapám, s őt néhány hétre rá anyám is követte, hármasban maradtunk a nagy udvarházban: Margit asszony, a leánya, Ági, no és jómagam.

– Ez Pápán történt? – kérdezte Zina.

– Igen, ott. De hisz’ emlékszel rá! Tavalyelőtt, amikor meglátogattuk a régi házat, csak úgy ragyogott az arcod, ahogy felidézted gyermekkori emlékeidet...

– Hogyne! Még most is magam előtt látom a boltíves szobákat, érzem a levegő fanyar illatát... Emlékszem jól a hálószobára, az éjjeliszekrényen, a te ágyad mellett kerek csipketerítőn kis lámpa állt. A sarokban magasodott a nagyszekrény, mellette a komód, ezeket Pestre nem hoztuk magunkkal. Nem tagadom – folytatta –, gyakran elfog a vágy nemcsak a patinás ház, de a gyönyörű kert után is, ahol anyával ápoltuk a virágokat. Az erkély rácsára felfutott a rózsák... sohasem fogom elfeledni a napsütötte virágok átható illatát... Mi az ördögért jöttünk fel Pestre, miért nem maradtunk odalenn Pápán?!

– Majd erre is rátérek. Nos... Ági gyönyörű leánnyá serdült, akárha tizennyolc éves érett nő lett volna, olyan volt már tizenöt éves korában. Ha végigment az utcán, s hosszú, fekete haját meglobogtatta a szél, kiguvadt szemekkel lesték őt a férfiak.

Olykor randevúra hívták, ám megesett, hogy néhány pimasz pasas csúnyaságokat súgott a fülébe, ilyenkor szégyenkezéstől égő arccal rohant haza. Anyjának nem szólt, csak nekem merte elmondani, miféle incidensek érték... én vigasztaltam, gyöngédem megsimogattam őszibarack puhaságú arcát. Rosszul tanult... anyja arra kért, segítsek neki, vegyem át vele a fizikát és a matematikát. Akkoriban a pápai Református Gimnázium tanára voltam, nálam alkalmasabb korrepetitort keresve sem találhatott volna...

– És a tanulásból, vizsgáztatásból szerelem lett! – Zina apjára mosolygott és tréfásan megfricskázta a zavartan pislogó férfi fülét.

– Kitaláltad! Másként hogy is történhetett volna... és ami a lényeg: Ági viszonzta az érzelmeimet...

– Te pedig megkérted a kezét! Hány éves volt akkor az én kedves anyám? Tizenhat?

– Annyi. De a helyzet bonyolultabb volt... Tulajdonképpen te vagy az oka mindennek, nagyon is siettél erre a szép világra jönni!

– No nem! Elcsábítottad?

– Inkább ő engem...

– Lárifári, hogy milyen frivol szüleim vannak... *Ó, mein Papa!* Hiszen az apja lehattél volna!

– Nem vitás. Akkor töltöttem be a harminckilencet...

– Szép kor... És mit szólt mindehhez a nagymama?!

– Gondolhatod. Hatalmas lett a botrány... Nagyanyád azt akart, hogy Ági... de erről inkább nem beszélnék...

– Kitalálom, mit akarsz mondani! Hogy öljetek meg engem!

– Hallani sem akartam róla. Ágit elcipeltem az anyakönyvvezetőhöz, majd a református paphoz, nagyanyádat kész tények elé állítottuk.

– Bölcs döntés! Ez állt tehát a családi viszálykodások hátterében, s ennek tudható be, hogy ómama engem valóságos majomszeretettel vett körül! Szegényke... rettegett értem, féltett, nehogy valami baj érjen... furdalta őt a lelkiismeret... Ólala! Ha ezt előbb tudom, nem cikizem annyit, mellőztem volna a kis pimaszkodásaimat... kár, hogy itt hagyott már minket, ha élne még,

megengesztelhetném! És mondd csak... mért kellett eljönnünk Pápáról? Odahagyni a Zsigmond család ősi fészket... Emlékszem, mennyit sírtam akkor, és anya is sírt, sőt te is...

– Az 56-os forradalomban exponáltam magam, a Munkástanácsok testületében vállaltam tisztet. Épp hogy csak megúsztam a börtönt, a tanítástól azonban eltiltottak, és nem alkalmazhattak a közhivatalok sem. Végül raktáros lettem a helyi KERAVILL-ban, méltányolták, hogy mint fizikatanár, ismerem az elektromos készülékeket és a szerelési anyagokat. A cipekedéstől megrokkantam, a huzatos helyiségekben megfáztam, az eredmény kétoldali tüdőgyulladás lett. És hosszas betegállomány... Hogy meg tudjunk élni, anyád elment konyhalánynak a pápai Húskombinát üzemi étkezdéjébe, éhbérért dolgozott, ám minden nap hozott haza egy nagylábasra való maradékot... Ennek köszönhetően nem koplaltunk... igaz, nagyanyádtól, aki visszaköltözött Teszérre a rokonaihoz, kaptunk némi természetbeni juttatást...

– Valóban! Emlékszem jól ezekre a hónapokra, bár sajnálalak, hogy az ágyat nyomod, de örültem is, mert otthon voltál, veled lehettem, segítettél nekem a tanulásban, megkedveltetted velem a fizikát és a matematikát!

– Hmm... erre mondják, hogy minden rosszban van valami jó...

– De hogy kerültünk Pestre?

– Felkeresett egy régi tanítványom, az a derék fiatalember nem nézhette tétlenül méltatlan helyzetemet. Állást ajánlott Pesten a Műszaki Könyvtárban! Amellett előnyös lakáscserét. A pápai ház árából megvehettük a Múzeum utcai lakást, és még maradt is valamennyi pénzünk, amit felhasználhattunk új otthonunk megteremtéséhez...

– Hát így lett belőled műszaki dokumentációs osztályvezető! De lám csak, kicselezted őket, bár eltiltottak az oktatástól, előadásokat tartasz a TIT-ben, mi több, órákat adsz a szabadegyetemen!

– Az emberi lény attól lett homo sapiens, hogy képes volt alkalmazkodni a körülményekhez... Tulajdonképpen jó cserét csináltam! Elégedett vagyok a munkakörömmel, kedvelem a könyvtári munkát, és a tudományos előadások révén kiélhetem

pedagógiai hajlamaimat. Megvallom, a te jövődet is szem előtt tartottuk, amikor elszántuk magunkat az áttelepülésre, így mint egyetemista, az otthonodban lakhatsz, ahelyett, hogy kollégiumban, vagy albérletben kucorognál!

– Bravó! Kockáztattál, és nyertél! Apa, életművész vagy, példád követendő. Ha kihívások elé állít majd az élet, bátor leszek, mint te, és hozzád hasonlóan a kezembe veszem a sorsomat!

Tizenhat éves volt Zina, amikor ez a beszélgetés elhangzott az apja és öközötte, éppen annyi idős, mint amennyi az anyja, amikor ő megfogant. Nézegette magát a tükörben... sovány volt, nagylábú, nagykezű, amolyan igazi kamasz. El nem képzelhette, mit kezdene egy harminckilenc éves férfival... Hogy tehetett ilyet az anyja? – Én az apám lánya vagyok! – gondolta öntudatosan – későn érő típus! Zöldszemű, szőkésbarna hajú, ám apám klasszikus vonalú orra helyett az anyámtól örökölt nózit kell viselnem! Mindegy. Akinek nem tetszik, ne nézzem rám! – Elhatározta, nem megy korán férjhez, tanulni fog, fizikus válik majd belőle! Érdeklődési körét tekintve is az apja lánya, tőle örökölte műszaki érzékét, és matematikai képességeit. Apja már kiskorától kezdve, ha játékosan is, de oktatta őt a fizikára, később meg felkészítette a tanulmányi versenyekre. És sikert aratott! Megnyerte a legrangosabb tanulmányi versenyt, ami azzal járt, hogy felvételi vizsga és „káderezés” nélkül mehetett az egyetemre, még hozzá oda, ahová kíváncszott. Ő a kutatófizikus-szakot választotta, és mind a mai napig nem bánta meg.

Ezek a gondolatok pörögtek az agyában, amikor a Nőnapot követő héten az Intézet felé igyekezett. – Vajon találkozom ma Gyurkával? – töprengett – vagy tán soha többé nem is látom, mit számít neki egy diáklány, egy csóró egyetemi hallgató...

Amint belépett a szobájába, látta, hogy letakarították az íróasztalát. Eltűntek róla a műszerek, a szerszámok, és nem ült előtte a szemrevaló egyetemi docens. Zina csalódottan, rosszkedvűen bújt bele a munkaköpenyébe, és ment át a nagylaborba, hogy elvégezze a Baba kijelölte feladatokat. Egyszerre nyílt az ajtó, Tibor kukkantott be.

– Zinocska – szólította – telefonon keresnek, az én városi vonalamra futott be a hívás. Kitalálad, hogy ki van a vonalban?

– Nem. – Zina kedvetlenül állt fel és követte Tibort, ám ahogy a füléhez emelte a kagylót, úgy rándult össze, mintha elektromos sokkolóval piszkálták volna meg.

– Kormorán György beszél. Zsigmond Rozinát keresem...

– Jó napot kívánok, én vagyok az! Miben segíthetek?

– Csókolom a kezét, kedves... Hogy van, hogy érzi magát?

– Köszönöm, jól vagyok... és ön? Befejezte már az impulzusgenerátor építését? Azt hittem, ma is itt találom...

– Egyelőre nem készülök magukhoz, a műszert befejeztem, átadtam Tibornak. Ez lenne a jó hír... a jóban azonban az a rossz, hogy nem találkozhattam magával...

– Ó... izé... nagyon kedves...

– Ám ezen segíthetnénk. Természetesen csak akkor, ha volna rám ideje. Szeretnék elbeszélgetni magával, ugyanis érdekelne, milyen tantárgyakat tanítanak a fizikus szakon. Egyszóval összekötném a kellemeset a hasznossal, ha nem veszi zokon ezt az időtlen tréfálgozást...

– Jaj, dehogy... engem meg az érdekelne, hogy ön milyen tantárgyat tanít?

– Köszönöm kérdését. Vegyem úgy, hogy megbeszéltük a találkozót? Mikor láthatom, kedves Rozina?

– Délután bármikor, kivéve a csütörtököt, olyankor este nyolcig angol órán vagyok.

– A holnap délután esetleg megfelelne? Mondjuk, öt óra tájt. Találkozhatnánk a Móricz Zsigmond körtéren, a 49-es villamos megállójában...?

– Rendben. Ott leszek!

Zina azt sem tudta, hogy ért vissza a nagylaborba, képtelen volt a munkájára koncentrálni, a mikroszkóp mutatta kép összefutott a szeme előtt. Legszívesebben ujjongott, táncra perdült volna, világgá kiáltotta volna, hogy Kormoránnal fog randevúzni, a föld legvonzóbb és minden bizonnyal legnagyobb férfinak. Baba hozzálépett, kérdezte, hogy áll a munkával, de a lány nem figyelt rá, valami egészen nagy zagyvaságot mondott. Az ebédnél Tibornak is feltűnt Zina szétszórtsága, ám nem tette szóvá, gyaní-

totta, hogy az a bizonyos telefonbeszélgetés ludas a dologban. – Zina és Gyurka? – tűnődött magában – mért is ne, tulajdonképpen összeillő pár... bár a derék docens túl van már az első fiatalságán, de mit számít a korkülönbség, ha hipp-hopp! – jó a szerelem, és bekopogtat az ember ablakán...

Zina világos drapp kosztümben és élénkpiros blúzban sietett a találkozóra, előzőleg felkereste a fodrászt és a kozmetikust; ez utóbbit teljesen feleslegesen, mert az arcát smink nélkül is ragyogóvá varázsolta az öröm és az izgalom. Gyurka ott szobrozott a megállóban, élénken lesve a villamoskocsikat. Zina intett neki, szaporán sietett feléje, Gyurka köszöntötte, és gyöngéden átölelve vezette át a túloldalra. Pár szót váltva indultak el a Villányi úton, a férfi egy kisvendéglő felé irányította lépteiket. – Meghívhatom egy italra? – kérdezte udvariasan. – Javasolnám a Tavirózsa kisvendéglőt, csendes és meghitt hely, amellet nem dübörög a zene 110 decibellel az ember fülébe... Olykor magam is beülök egy kisfröccsre, ha nincs kedvem egyedül ögyelegni otthon, az üres lakásban. Egy sarokasztalra esett a választásuk, a férfi lesegítette Zina kabátkáját, maga is kibújt a ballonjából, majd helyet foglalt a lánnyal szemközt. Bort rendelt és hozzá egy tálka pogácsát. A pincér pillanatokon belül kiszolgálta őket. Zavartan méregették egymást, Zinának úgy tűnt, nemcsak ő, hanem a férfi is feszélyezve érzi magát. Hogy elejét vegye a kínos perceknek, ő törte meg a csendet, megkérdezte, milyen tantárgyat tanít Gyurka az egyetemen.

– Tantárgyat? – húzta el a száját a férfi – tantárgyakat! – Tanáros pontossággal számolt be oktatási feladatairól, majd ő kérdezte Zinát a fizikus szak felől, de a lánynak úgy tűnt, cseppet sem figyel a szavára, az arcát, a vonásait vizsgálja kitartóan és rendületlenül, mintha régi ismerőst gyanítana benne. Ki tudja – gondolta Zina – meglehet, találkoztunk már valamikor múzeumkertben, esetleg színházban, operában. Az a mondás járja: kicsi a világ. – A férfi nem firtatta tovább, mi mindenre oktatják Zinát a derék professzorok, témát váltott:

– Szereti a képzőművészetet? – kérdezte mohó szemekkel, kisimítva haját a homlokából. – Szokott járni múzeumokba, képtárakba? Tudja én – folytatta hévvel, meg sem várva a lány

válaszát – rajongok mindazért, ami a képzőművészet tárgykörébe esik, kiváltképp imádom a festészetet. Láta a legutóbbi kiállítást a Szépművészetiben? Ha nem látta volna, okvetlenül tekintse meg! Minden kulturált embernek ott a helye...

Belelendült a beszédbe; elmondta, a téli szünetet Drezdában töltötte, s megtekintette a Zwinger barokkpalota világhírű képtárát, mely életre szóló élményt nyújtott neki. Mintha katedrán állna és előadást tartana a diákjainak, oly nagy hévvel, lendülettel ontotta magából a mondatokat. Mély zengésű baritonját hallva Zina képzeletében életre keltek a képek, a színek pompáztak, virágzó tájak tűntek elő a semmiből, angyalok szárnya csattant, anyák hajoltak gyermekükhöz, szerelmesek ölelték ábrándos tekintettel egymást. A bársonyos hang új világot tárt fel a lány előtt, zengett, hullámozott, akár a mélyhegedűn játszott dallam. Zina rajongással nézte a férfit, olykor bólintott, néha tett egy-két szerény megjegyzést, mintha értett volna valamit is partnere beszédjéből. A palack kiürült, Gyurka rendelt egy újabb üveggel, a felszolgáló a bor mellé frissen sült süteményt is hozott.

– Winkelmann művészettörténész egyike volt az első nagy egyéniségeknek – folytatta a docens -, akik dicsérettel emlékeztek meg a Drezdai Képtár gazdagságáról és jelentőségéről. Ő mondta: „A nagy mesterek műveinek szépsége csak szemmel érzékelhető, el nem mondható”. És én mégis megkísérlem, hogy szavakba foglaljam az élményeimet! Kezdem azzal, csodával határos módon sikerült a képek nagy részét a második világháború borzalmas pusztításaitól megmenekíteni. Később évről-évre nyíltak meg az újabb termek, épületszárnyak, időszakos külföldi kiállításokkal is gazdagítva a Drezda nyújtotta műélvezetet.

Megtekintettem az olasz, a németalföldi, a spanyol és a francia mesterek műveit – folytatta némi dicsekvéssel a hangjában –, ám nem hagytam ki az újabbak, a XIX-XX. század nagy festőinek alkotásait sem.

– És mely festmények nyújtották magának a legmáradandóbb művészeti élményt? – kérdezte Zina félénk tekintettel.

– Hogy melyek... sok időbe telne felsorolni azt a hatalmas anyagot, néhányat azonban kiemelnék. Lássuk csak... az olaszok közül Tiziano „Adógaras” című képe, mely Krisztus elhíresült

mondását: az „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré....” stb. viszi a vászonra az arcokkal, a kezekkel és a figurák testtartásával fejezve ki a szavak értelmét. Meghatottan néztem Carlo Dolci „Szent Cecília az orgonánál” című képét, s a világi tárgyú képek közül a hajdani Drezdáról – a Zwinger udvaráról – készült monumentális alkotást.

A németalföldiek közül talán a flamand iskola tanítványainak a festményei ragadtak meg, a vadregényes tájak, a zsánerképek és az élőképek; megemlíteném Adriaen Brouwer „Kártyázás közben verekedő parasztok” alkotását, mely vaskos humorral árnyalja az alapjában véve drámai indulatokat.

Gyurka nem fogyott ki a szóból, mesélt a Rembrand festményekről, Jan Vermeer Delft alkotásairól, Jan van Goyen parasztkunyhójáról, majd jött a spanyol festők véget nem érő sora. Elhallgatott, ivott a borból és evett a süteményből, miközben figyelmesen tekintett Zinára, mintha azt lesné, milyen hatást tett rá az iménti eszmefuttatás. A lány félénken pislogott rá, szólni sem mert, óvatosan kortyolgatta a borát.

A művészetrajongó férfi témát váltott:

– No és a magyarok? – tette fel a költői kérdést. – Gondolom, ismeri a nagybányai művésztelep alkotóit... Példának okáért Ferenczy Károlyt, aki a neoimpresszionizmus legjelentősebb hazai képviselője! Ami engem illet – folytatta –, Hollósy Simont nevezném meg elsőszámú kedvencemnek, a „Nevető lány”, a „Tengerihántás” és néhány további zsánerkép számomra feledhetetlennek bizonyult. Nem mintha nem értékelném nagyra Glatz Oszkár „Birkózó fiúk” alkotását... Tudja, kedves kislány – vette kezébe Zina asztalon nyugvó kis kezét, majd némi iróniával megjegyezte: – Ezeknek a nagyszerű festőknek az életútját és szebbnél szebb műalkotásait még a fizikával foglalkozó embereknek is ismerniük kell...

Gyurka csupán a villamosmegállóig kísérté, kissé szabadkozva annyit mondott, Zina nyilván egyedül is hazatalál.

– Élvezetes volt a társasága – mondta búcsúzóul –, már az idejét sem tudom, mikor éreztem ilyen kitűnően magam! Megismételhetjük? Hajlandó a *társalkodónője* lenni egy magamfajta, besavanyodott agglégénynek?

Befutott a villamos, Zina felugrott rá, a lépcsőről visszafordulva válaszolta: igen, igen!

– Majd hívom telefonon! – kiáltott utána Gyurka, és buzgón integetett; aztán sípszó hangzott, a kalauz jelzett a vezetőnek, a villamos meglódult, és a nagyszerű ember eltűnt a megbűvölt lány párás tekintete elől.

*T*alálkozásaik heti rendszerességgel követték egymást, eleinte a kisvendéglőket látogatták, később Gyurka elvitte Zinát operába, sőt hangversenyre is. A hosszú beszélgetések fő témáját továbbra is a festészet és a szobrászat képezte, valamint az építészet; mint kiderült, Gyurka bátyja, Kormorán Dénes építészmérnök, s mint ilyen, a hazai műemlékvédelem koronázatlan királya. Gyurka olykor felsóhajtott: – Bárcsak követtem volna a bátyám példáját, lettem volna építész én is, esetleg választottam volna a művészettörténetet! – Zina vitába szállt vele, nem értette, mi okból nem kedveli Gyurka a villamosmérnöki pályát. Számtalan érveléssel bizonygatta, irigylésre méltó hivatás az, amit a magáénak mondhat, amellet komoly szaktekintély az egyetemen...

Más is volt, amit nem értett. Már csaknem két hónapja járták a vendéglőket, itták a bort, ették a pogácsát, miközben Gyurka, mint vulkán a lávát, ontotta magából a képzőművészetet. Már alig volt festő, akiről a lelkes docens ne beszélt volna, de sorra kerültek a szobrok, a kisplasztikák és a műemléképületek is. Csak a szerelmes szavakra nem került sor, a férfi változatlanul úgy kezelte Zinát, mint ismerőst, barátot, és nem úgy, mint szerelmes a szerelmesét... Miért? Pillantásai, gesztusai arra utaltak, vonzódik Zinához, hogy a fiatal lány kétséget kizáróan tetszik neki. És Zina sem volt rest kimutatni az érzelmeit, vágyakozó pillantásai, túlradó kedvessége önmagáért beszélt. A lányban gyökeret vert a felismerés: van ebben a férfiban valami nem mindennapi, valami titokzatos, igazából maga sem érti, mi okból keresi a társaságát... Már az első naptól kezdve tudnia kellett, ő, Zina nem partner egy ilyen nagy tudású, átlagon felüli műveltséggel rendelkező intellektus számára, hiába szónokol neki a

képzőművészetről, ő ezekhez a művészi alkotásokhoz alapvetően semmit sem ért...

Május utolsó szombatján mégiscsak fordult a kocka, és megtörtént az, amire Zina annyira vágyott. Az Ördögöröm csárdában kötöttek ki, hazafelé menet Gyurka a magyar klasszikusokról regélt, felemlelve Szinnye Merse Pál, Székely Bertalan és társai legjelentősebb alkotásait. Zina nem figyelt a mondatok tartalmára, csupán szerelmese zengzetes szavait hallgatta, melyek mindenkor úgy hatottak reá, mint az angyalok éneke. Sötétbe hajlott már az este, a keskeny eredi úton szorosan egymás mellett mentek, olykor összeért a karjuk, a válluk, a lány testét a férfi érintésétől édes bizsergés járta át. Lépteik lassultak, megálltak, Gyurka gyöngéden átölelte Zinát, a lány hozzábújt és a férfi vállára hajtotta a fejét. Hirtelen közelkerültek egymáshoz, felolvadt a tartózkodás jégpáncélja; vadul, szenvedélyesen ölelték, csókolták egymást, szerelmes szavak röpködtek mindkét részről, tegezésre váltva a szót. Néhány perc elteltével pihegve, lihegve bontakozott ki Gyurka az öleléséből, gyöngéden két kezébe fogta a fiatal lány arcát, és meglepő vallomást suttogott el neki:

– Zina, kiscsillagom, arra kérlek, szabadíts meg a szenvedéseimtől, szeress, őrizz és vigyázz reám! Egyedül élek, elhagyatva, ifjúkori boldogságom elröppent, mint vándormadár a messzeségben, magamra maradtam reménytelenül... Évek óta keresem már a párom, ám mindhiába, akiket utamba sodort az élet, nem voltak hozzám valók... Amióta megismertelek, újra boldognak érzem magam, felmelegítesz, mint didergő vándort a tavaszi nap-sugár. Arra kérlek, legyél a kedvesem, fogadj el engem feltételek nélkül, oszd meg velem a szerelmedet! Most már tudom, rád vártam egész életemben... te szépséges, te kedves... én legdrágább kincsem, kis Zinám...

Sötét volt az erdő, csupán a város fényei szűrődtek át a fák dús lombjai között, és a telihold hatalmas gömbje vont be színezüsttel az elhagyatott tájat. A férfi nem láthatta, milyen elképedt arccal meredt rá a leány. A megdöbbenéstől szóhoz sem jutott, álmaiban számtalan dolgot képzelt el Gyurkával kapcsolatban, ám ilyen kifakadást semmi esetre sem. Szíve szerint megkérdezte volna, miként lehetséges, hogy egy ilyen vonzó férfi – aki rá-

adásul jól szituált, művelt, intelligens – mindeddig nem találta meg a párját... Dadogva próbált meg válaszolni, nyelve nem engedelmeskedett, keresnie kellett a szavakat. Felhagyott a próbálkozással, Gyurkához bújt, csókra nyújtotta az ajkát, és csak annyit volt képes kinyögni: igen... igen... hú társa lesz...

Elindultak, egymást átölelve mentek, s ahogy közeledtek a házak, Gyurka ölelése egyre inkább lanyhult, végül el is engedte a leányt. A villamoson ülve sem nézett Zinára, tekintete messzire vándorolt, meglehet, sikertelen szerelmi kalandjait idézte fel gondolatban, és az emlékek intő jelétől hirtelen kijózanodott. A megállóban elbúcsúzott a lánytól, kezdet csókolom, köszönt el, s ahogyan eddig nem, ezúttal sem kísérté haza. Zina megbántódva róttá lépteit a Múzeum utcában, nehezményezte, hogy Gyurka lényegében faképnél hagyta; végképp nem értette, hogy a magát olyannyira reményvesztettnek és mindeddig magányosnak érző férfi miért nem üríti ki az utolsó cseppig a boldogság újból megszerzett arany poharát...

Júniusban beköszöntött a vizsgahónap, Zina beszüntette munkáját az Intézetben, otthon ült, magolt és sorra tette le a kollokviumokat. Gyurka olykor felhívta őt a lakásán, érdeklődött, hogy halad a tanulással, majd arról regélt, neki is tengersok a dolga, őt is rendkívül igénybe veszik a vizsgák, bár ő, mint „kínvallató”, az asztal átellenes oldalán ül. A következő hétre beszéltek meg találkozót, arra a hétre, ami a hónap utolsó hete volt. Ismét a Tavirózsa kisvendéglőbe mentek, Zina azzal a kellemetlen érzéssel lépkedett Gyurka oldalán, hogy a férfi megbánta a múltkori heves érzelmi kirohanást. Miután helyet foglaltak a már kipróbált sarokasztalnál, közönyös dolgokról társalogtak, Gyurka bort és pogácsát rendelt, majd szenvtelen arccal érdeklődni kezdett Zina vizsgaeredményei felől.

– Valamennyi jelesre sikerült – mondta a lány dicséretre várva, Gyurkától azonban mindössze néhány közönyös fejbólintást kapott. A társalgás akadozott, a férfi ezúttal mellőzte a képzőművészetet, arról mesélt, vásárolt festéket, és pihenésképp át fogja festeni az erkélye vaskorlátját. Miközben kortyolt a borából, Zina témát váltott, merész már-már provokatív kérdésre szánva el magát.

– Jön a nyár, a vakáció – vetette fel –, remélem, most majd gyakrabban találkozhatunk! Arra gondoltam – nézett Gyurkára reménykedve –, elutazhatnánk együtt valahová, akár egy vagy két hétre is! Mi erről a véleményed? A múlt alkalommal azt mondtad: szükséged volna rám, legyek a kedvesed... már ha jól értettem a szavaidat...

– Drága vagy! – simogatta meg Zina formás karját a férfi.
– Való igaz, szükségem volna rád... azonban más programom van, egyelőre még nem tölthetjük együtt a nyarat. Legjobb barátommal, Temesi Lacival hamarosan európai körútra indulok, a fiú Wartburgjával bejárjuk Németországot és Ausztriát. Augusztus végén fogunk visszatérni, akkor, amikor kezdődik már az egyetem! – Zina elhülve hallgatta a meglepő szavakat, arca eltorzult, torkát a sírás fojtogatta, szemét elhomályosították a könnyek. Gyurka sajnálattal mérte végig nekikeseredett parterét, dallamos baritonhangján vigasztalni kezdte:

– Kérlek, ne vedd úgy a szívedre a dolgot, elárulhatom, komolyabb megfontolások is arra készítetnek, hogy néhány hónapra kerüljem a veled való találkozást...

– Miféle megfontolások? Van valakid? Kérlek, tisztelj meg azzal, hogy őszintén beszélsz velem! Megmértem és könnyűnek találtattam... Ez volna a helyzet? Csalódtál bennem is, mint a többi nőismerősödben, én sem vagyok a neked való!

– Ne mondj ilyeneket, ez a hangvétel nem méltó hozzád! Elárulhatom, nagyon is fontos vagy nekem. Nézd – duruzsolta Gyurka erősen megszorítva Zina remegő kis kezét – aki jobban meg akar ismerni egy hatalmas katedrálist, távolabb megy tőle. Ha közvetlen közletről nézi, elvesz a részletekben, csupán a fal vagy a kapu díszítését, cirádáit veheti szemügyre, s nem képes áttekinteni az egységes egészet... Így vagyok én is teveled. Értsd meg! Tisztába kell jönnöm önmagammal, minden kétséget kizáróan meg kell tudnom, valójában is mit jelentsz te nekem! És ehhez távolságra van szükségem, elmenni messze, más vidékekre, hogy a személyes varázsod alól kivonhassam magam. Csakis így leszek képes eldönteni, mit érzek irántad. Érted, amit mondok? Értened kell, elvégre – gondolom – te is éppen így vagy velem. Mindkettőnknek szüksége van némi időre és távolságra. Zina! Én nem

játszani, szórakozni akarok veled, nekem komolyak a szándékaim, felelős döntést kell hoznom, elvégre a kettőnk élete a tét!

Zina őszinte bámulattal adózott Gyurka színes szóképeinek, miközben bólogatva igyekezett elfojtani kibuggyanni készülő könnyeit. Mindez oly szépen hangzott, és mégis olyannyira érthetetlennek tűnt... az a dolog a katedrálissal... mi köze volna egy épületnek a szerelemhez? Már ha egyáltalán tudja ez a férfi, hogy mi a szerelem...

Miután némi bor és pogácsa elfogyasztása után csillapodni látszott Zina hevülése, Gyurka arról kezdett el beszélni, hogy útjának hivatalos része is van. Történetesen felkérte őt a Freiburgi Egyetem Elektronfizikai tanszéke, hogy a doktori értekezésének fejezeteiből tartson néhány tudományos előadást. Amellett – hangoztatta – barátját fogja vigasztalni. Lacit elhagyta a menyasszonya és most bánatos, elkeseredett. Utaznia kell, világot látni, felfedezni városokat, eldugott falvakat. És gyönyörködni kastélyokban, megtekinteni képtárakat, múzeumokat. Ők ketten éppen hogy összeillenek, problémájuk kiegészíti egymást. Lacikának feledésre van szüksége, öneki meg tisztánlátásra. Választania kell a szabad élet és kötöttségek vállalása között.

A villamosmegállóban könnyű kézcsókkal mondott istenhozzádot Gyurka, kívánva a lánynak kellemes nyarat, pihenést és jó szórakozást.

– Majd küldök képeslapot – kiáltott utána –, és ha megjövök, kereslek telefonon! – Zina szomorúan lépett fel az indulásra kész villamos lépcsőjére, megfordult és tekintetét végigfuttatta a hullámozó emberáradaton. A tömegben felvillant Gyurka imádott alakja, majd hirtelen eltűnt, mintha nem is létezett volna sohasem... Amikor hazaért és belépett a macskabűzös lépcsőházba, úgy érezte, éveket élt át ezen a délutánon, lehajtott fejjel bámult maga elé. Becsapottnak, kiégettnak érezte magát, szertefoszlottak ábrándjai, rádöbrent, túlzott reményeket táplált. Üres volt a lelke, akár a tisztára mosott tál, melyből valaki kieszegette az összes cseresznyeszemet.

Az 1971-es nyarat Zina minden nyarak legpocsékabbjaként élte meg, sem a lakásában, sem az Intézetben nem találta helyét; az otthoni légkör valami megmagyarázhatatlan okból jéghidegre fagyott, az Intézetben meg állandósult a lárma a szomszédban zajló terjedelmes építkezés okán. Befejezéséhez közeledett a félvezetőgyár hatalmas épületegyüttese, mely központi irodából, gyártócsarnokból és a kisebb laborokat, munkaszobákat tartalmazó létesítményből állt; nap mint nap teherautók áradata járta a környéket, hatalmas robajjal ontva le platójáról az építési anyagokat. Markológépek, dömperek törték fel a földet, esős időben sarat, szárazságban porfelhőt okozva, Zina úgy érezte, a légkalapács az agyában zakatol. Ablakot nyitni a nagy zaj és a por miatt nem lehetett, a laborokban, munkaszobákban fullasztóan pállott volt az amúgy is bűzös, vegyszerszagú levegő. A termelési gyakorlat sem úgy sikeredett, ahogyan tervezte, kollégái legtöbbje szabadságon volt; amikor segítségre, összedolgozásra lett volna szüksége, sehol egy dolgos kéz, problémáival magára maradt. Baba megbetegedett, állítólag megfertőzte őt valami vírus, csupán telefonon értekezett Zinával, láztól elfúló hangon adogatva bölcs tanácsait. Tibort alig látta, a férfi legtöbbször házon kívül volt, könyvtárba ment, vagy gyárakat, intézményeket keresett fel, legalábbis ezt mondta titkárnőjének, a jámbor Teréziának. Pali a rendes szabadságán kívül egy hónap fizetésnélkülit is kivett, építkezett, karácsonyra állni kellett az új háznak, akkorra volt kitűzve a várva várt esküvő.

Zina kötetlen munkaidőben dolgozott, előírtak neki valami egyszerű kis munkát, amit már az első héten be is fejezett. Ha a kedve úgy tartotta, reggel később kezdett, máskor meg már koradélután otthagytá az Intézetet. Senkit nem érdekelt, mit csinál, mikor jön, mikor megy, senki az égardta világon nem törődött vele. Beköszöntött a kánikula, a munkaszobák kongtak az ürességtől. Hogy eljött a pénteki nap, Zina megvárta az ebédet, majd azt követve összepakolt és elviharzott, ám hazamenni sehogy sem volt kedve; felüdülésre, jobb levegőre vágyott, felkereste hát a múzeumkertet. Nézelődött, sétálgatott, idővel a járkálást is megunva a hatalmas fákkal körülvett Herman Ottó szobrot célozta meg.

Gondolta, letelepszik a szobor tövében lévő árnyékos kis padra, ám amint belépett a bokrok övezte, csöppnyi kis térségbe, észrevette, valaki már ül az általa kiszemelt padon. Megtorpant, majd vidáman felkiáltott: a békésen pihenő férfiban az édesapját ismerte fel.

– Apa! – szaladt hozzá örvendezve. – Jaj de vicces, hogy neked is épp most támadt kedved egy kis sziesztára, és pont az én padomat választottad! – A férfi fáradt mosollyal üdvözölte lányát, Zina megdöbbenve észlelte, apja milyen sápadt, milyen beesett az arca, és hogy a szemét sötét karikák veszik körül.

– Papuka, drága, nem tetszel nekem, olyan fáradtnak és elgyötörtnek látszol... – simította végig a megviselt arcot, és nyomott egy puszit apja homlokára. A férfi sóhajtott és a gyomrára szorította a tenyerét.

– Ó semmi komoly, csak egy kissé rendetlenkedik a gyomrom, megártott a túl zsíros ebéd! Gyere, ülj ide mellém és mesélj magadról... – a szava elfulladt, köhögni, öklendezni kezdett, majd a pad támláján áthajolva a földre hányt. A fájdalmas, görcsös öklendezés közben megrettenten eszmélt rá, hogy ami a testéből feltör, az maga az élet. Zina rémülten ölelte magához az apját, hogy segítse, a homlokát tartotta, s amint a földre pillantott, iszonyodva látta, hogy tele van vérrel a hányadék. A férfi arcvonásai megrándultak, gyöngyökben permetezett a verejték a homlokán. Két kezével iparkodott megkapaszkodni a pad támlájában, nem vette észre, hogy az üres levegőbe nyúl.

– Apa! – szakadt fel a rémült kiáltás Zinából – gyomorvérzésed van, hívni kell a mentőt, kórházba kell menned! Várj... – felpattant ültéből és a kapu felé futott, tekintete egy férfira esett, aki a lugas előtt, az úton álldogált.

– Kérem uram – szólt a sportruhás fiatalemberhez – az apám rosszul van, mentőt kéne hívni... Nem hagyhatom magára, az istenre kérem, telefonáljon a múzeum portájáról, mondja meg, hogy sürgős, gyomorvérzése van az illetőnek...

– Igenis – válaszolta szolgálatkészen az idegen, megfordult és szaladni kezdett. A beteg férfi megvonaglott, újabb hányás-roham jött rá, valósággal spriccelt kifelé a szájából a vér. Zina visszarohant az apjához, melléült, karjára fektette apja csontszínű

arcát, zsebkendőt halászott elő a táskájából. Azzal törölgette szájáról és álláról a véres hányadékot, mely belepte a férfi arcát, szája szögletét. Sietve leoldotta nyakkendőjét, kigombolta inge gallérját, csupa víz lett a keze. Közben nyugtatgatta, vigasztal-gatta, ám szavai bizonytalanok, erőtlenek voltak, soha életében nem élt meg hasonlót, tanácstalanul pillantott körül, nem tudva, mitévő legyen. Feltűnt a sportruhás férfi:

– Telefonáltam! – kiáltotta már messziről – jönnek, tartsanak ki! – A beteghez futott, Zina segítségével óvatosan a padra fektette a megmerevedett testet, a zsebében talált papírzsebkendővel lázasan dörgölte a félig ájult férfi színtelen homlokát.

Végre! Felhangzott a mentő szirénája, Zina kifutott a széles gyalogútra és integetni kezdett. Két mentős szállt ki a kocsiból hordágyat cipelve, a lány hozzájuk érve elhadarta a történeteket. Ezután bemutatkozott, apja nevét is közölte, majd a lugas felé futva mutatta az egyenruhás betegszállítóknak az utat. Azok hordágyra fektették Zoltánt, és sietős léptekkel cipelték a mentőautó felé. Zina megköszönte a sportruhásnak a segítséget és lélekszakadva a kocsinhoz rohant. A mentőorvos vizsgálni kezdte betegét, a meggyötört férfi feltápáskodott, zsebéből előkotorta személyi igazolványát.

– Hová viszik? – toppant oda Zina.

– A Rókusba. Ön hozzátartozó?

– Igen. A leánya vagyok! Elkísérhetem az édesapámat?

– Hát – vont vállat az orvos – nem éppen szabályos... de most az egyszer megengedem. Üljön be gyorsan a sofőr mellé!

A kórházba érve a sürgősségi osztályra irányították Zoltánt, Zina a betegfelvételt intézte, a vizsgálat után közölték vele, hogy az apját a belosztályon, a 212-es szobában helyezték el. Javasolták a lánynak, szaladjon haza és hozza be mindazt a személyes holmit, amire egy betegnek a kórházban szüksége lehet. Zina ugrott, és rohant; otthon felhívta az anyját telefonon, Ágnes a munkahelyéről egyenesen a kórházba ment.

Miután alaposan kivizsgálták Zoltánt, megállapították, hogy súlyos gyomorfekélye van. Meg kell operálni, a műtét nem tűr halasztást, már így is késő, közölte a hozzátartozókkal a szigorú tekintetű orvos, vészjóslóan megcsillantva feketekeretes

szemüvegét. A műtét során komplikációk léptek fel, Zoltán lassan gyógyult, többször visszaesett. Zina Pápán élő nagybátyját is riasztotta, a férfi belgyógyász volt, sietett fel Pestre és konzultált fivére orvosával. Mielőtt hazautazott volna, félrehívta Zinát:

– Kislányom! – szólt hozzá csendesen – komoly dolgot kell veled közölnöm. Édesapád állapota súlyos, a szövettani vizsgálat kimutatta, hogy gyomorrákja van. Orvosa őszintén beszélt velem és arra kért, tájékoztassam a közeli hozzátartozókat belátásom szerint. Én téged választottalak. Rád bízom, mindebből mit mondasz el a szüleidnek. Tudod – folytatta – bár a gyomor tumoros részét reszekálták, fennáll a metasztázis veszélye, vagyis az áttéteteké... Mindnyájan Isten kezében vagyunk... s hogy meddig élünk, csakis Ő tudhatja... drága Zina, légy nagyon erős!

Zina zokogva borult Béla bácsi karjaiba, a férfi is erősen felindult, acélkék szeméből peregtek a könnyek. A két fivért szoros érzelmi szálak fűzték össze. Zsigmond Béla fiatalemberként sokat köszönhetett Zoltánnak, életének egy kevésbé dicsőséges korszakában könnyelműen elkártyázta apai örökségét a neki szánt szőlőbirtokkal egyetemben, ez okból meg akarta szakítani a tanulmányait. Bátyja felkarolta, erélyes kézzel a jó útra terelte, végső soron neki köszönhette, hogy sikerült talpra állnia és befejezni az egyetemet. A háborút követően, amikor mindketten visszakerültek Páára, akkor is Zoltán volt az, aki segítette, összeköttetései révén állást szerzett neki a megyei kórház belosztályán. A két testvér kapcsolatát Zoltán házassága rontotta meg, Béla felesége, a gazdag, előkelő származású Éva nem helyeselte Zoltán választását, lenézte a házicseléd lányát, a nálánál jóval fiatalabb és csinosabb Ágnest, az meg valósággal rettegett a fölényes, kissé molett szépasszonytól. A két kislány: Zina és unokatestvére, Magda, a családi viszály ellenére jó barátnők lettek. Aztán – hogy Zoltán Pesten vállalt állást –, csupán elvétve jött össze a két család, de a fivérek egymás iránti szeretete csorbítatlan maradt.

Augusztus végén Zoltán állapota jobbra fordult, kezelő-orvosa úgy döntött: elhagyhatja a kórházat. Zinával csupán annyit közölt: *a körülményekhez képest* jól van... a lány értette jól, mi rejlik az orvos óvatoskodó mondata mögött.

Szeptember első hetében kezdődött a félév, megindult az oktatás az egyetemen, a lány még sohasem kezdte ennyire fáradtan, elgyötörten a tanulást. A régi idők boldog vakációi jutottak eszébe... Amióta csak felköltöztek Pestre, minden nyáron elutaztak valahová. Többnyire külföldre, eleinte a Tátrába, a felvidékre, később társasutazások keretében a tengerhez: Bulgáriába, Jugoszláviába. Apja bronzszínűre barnult, jókedvű volt, valósággal megfiatalodott, tréfásan emlegette: két lánya van, egy fekete és egy szőke, Zina világosbarna hajába sárga csíkokat festett a tengerparti napsugár. Esténként táncolni mentek, az útitársak és a szállóvendégek között bőségesen akadt táncpartner Zinának; szerelmek is szövődtek, amolyan tipikus nyári szerelmek, melyeket rendre elsodortak a hűvös leheletű őszi szelek. Szülei is táncoltak, Zina észrevette, hogy az apja *udvarol* az anyjának, szülei fiatalos hévvel ölelik át egymást, olyanok, akár a kezdő szerelmesek.

A tavalyi nyár... az valahogyan más volt. Abbáziába mentek, egy kellemes kis szállodában kaptak szobát. Anyja már az induláskor rossz hangulatban volt, azt mondta, rengeteg elintézni valója volna a munkahelyén, otthon maradna; utazzon el Zina az apjával kettesben nyaralni! Később mégiscsak eljött, igyekezett jópofizni, megjátszani a vidám nyaralót, ám Zina látta, feszült és ideges, a kedvessége mögött ott bujkál valami érthetetlen rossz-kedv. Az apja is nyomott hangulatban pergette a családi üdülés napjait, táncolni, úszni nem volt kedve, fáradtságról panaszkodott, hidegnek találta a tenger vizét. Talán akkoriban vette kezdetét a betegsége, gondolta a lány, miközben elmerengett az elmúlt évek ködbe vesző eseményein.

Gyurkától mindössze két képeslap érkezett, az egyiken München híres, későgótikus katedrálisa, a *Frauenkirche* volt látható, a másik Karlsruhe városából jött, kis tavat ábrázolt, a vizet csónak szelte, a csónakot nyilván elektromos motor hajtotta, mert akik benne ültek, nem tartottak a kezükben evezőlapátot. Mindkét lapon egyetlen sor: „Szeretettel üdvözlől Németországból Gyurka”. Ennyi. Sem több, sem kevesebb.

Zina a terveknek megfelelően az Intézettől kapott diplomamunkát, témáját lényegében azok a mérési és számítási feladatok képezték, melyekkel már diákmunkásként is sokat foglalkozott.

Teljesült a vágya: Baba lett a konzulense, a fiatal vegyész nő értett ahhoz, hogyan kell a tehetséges fiatalok szakmai fejlődését irányítani. Sohasem érezte főnöki mivoltát, a lányt partnerként kezelte. A fizikusképzés rendjének megfelelően Zina időbeosztása is megváltozott, mostantól heti négy napot tölthetett a munkahelyén s egyetlen napot az egyetemen. Ezen a napon hallgathatta meg mind a négy szabadon választott tantárgyának előadását. Az Intézetben felpozícióba került az élet, lejártak a szabadságok, a főnökök értekezleteket tartottak, melyeken Zina is teljes jogú tagként vehetett részt. A lányt fűtötte a szakmai ambíció, minden igyekezetével azon volt, hogy bevesse magát a munkába, ám apja betegsége súlyos teherként ült meg a vállán. És volt még más is... Eljött a szeptember, ám sehol sem volt Gyurka, hiába várta, hogy hírt adjon magáról, hogy megszólaljon végre az a bizonyos beígért telefon... Fásulttá, egykedvűvé vált, reményvesztetten élte meg napjait. Idővel csitulni kezdtek lázas érzelmei, némi vigaszt jelentett, hogy az apja állapota stagnált, nem rosszabbodott. Október vége felé már úgy gondolt Gyurkára, mint egy szép álmra, melyet sanyarú ébredés követett. Aztán – egészen váratlanul – bekövetkezett az, amire annyira várt.

Az egyik este – hét óra tájt – megszólalt az előszobában a telefon. Ágnes, a ház asszonya vette fel a kagylót.

– Zina – szólt neki – téged keresnek!

– Kicsoda? – nézett kérdően anyjára.

– Az ideálod! Az a bizonyos Kormorán...

Úgy pattant fel ültéből, mintha puskából lőtték volna ki, megmarkolta a kagylót és belelihegte a nevét.

– Drága Zina – hangzott fel a jól ismert bűgő bariton – ne haragudj, hogy csak most jelentkezem, de elképesztően sok volt a dolgom! – Kezdte sorolni, mi minden, Zina nem figyelt a mondatok tartalmára, csak a hang zenéjére, s abból azt vélte kihallani, hogy nem felejtette el őt a férfi, hogy ugyanúgy, ahogyan ő, Gyurka is várja a találkoztót. Erről hamarosan meggyőződhetett, szerelmese randevút kért tőle, javasolta, hogy a körtéren, a szokott helyen találkozzanak!

A randevúk rendszeressé váltak, összelelegedtek, januárban azzal állt elő a férfi, Zina jöjjön fel a lakására, ismerjék meg

egymást *közelebbről*, mielőtt a sorsukról döntenének. No persze, csak akkor, ha a lány is úgy akarja, ám ha nem, nincs harag, ő, Gyurka, megelégszik a baráti kapcsolattal is... Zina nem engedte befejezni a mondatot, szenvedélyesen az imádott férfi karjaiba vetette magát, lelkendezve közölte, már alig várja, hogy beteljesedjen a szerelmük, hogy testestől, lelkestől az övé lehessen...

Gyurka a Tó utcában lakott, alig kőhajításnyira a Feneketlen tótól. Zina izgatottan kereste meg a 4-es számú házat, nem várt a liftre, gyalog loholt fel a második emeletre, majd becsengetett a függőfolyosóról nyíló második ajtón. A férfi selyem háziköntösben fogadta, frissen volt borotválva, a haja fürdővíztől nedvesen csillogott, üde szappan- és kölnivíz illata lengte körül. Zina belépett az előszobába, Gyurka kitérte előtte a középső szobába vezető üvegezett ajtót. Fogadószoba volt, vagy talán csak hal, a helyiségben díszes bőrgarnitúra várta az érkezőt, a kanapé előtt dohányzóasztal, az egyik sarokban cirádás kis szekrény, az ablak előtt virágállvány fikuszokkal, filodendronokkal megpakolva. A szoba végében széles ajtó nyílt a vasrácsos erkélyre, Gyurka, hogy dicsekedjen a budai panorámával, a balkonra tessékelt Zinát. A kis utca végében méregzölden csillogott a Feneketlen tó fodrozódó vize, mögötte a Gellérthegy lankás oldala vonta magára a tekintetet.

– Szép a kilátásod – suttogetta a lány a kedveséhez bújva. A férfi átölelte és visszavezette a szobába, Zina pillantása a szemközti falra esett. Egy képet látott, a közepes méretű olajfestmény táncoló parasztleányt ábrázolt valamilyen népviselethez hasonló öltözékben, a leány hófehér inget és gatyát, valamint piros pruszlikot viselt. Fejét kócsagtollas kalap díszítette, bőrvébe dugva hatalmas lőfegyver. A jelek szerint egy ivóban játszódhatott le a jelenet, a főalakot nézők vették körül. Zina érdeklődve mustrálta a festményt, a fény és az árnyék színekben való kifejezése még az ő kevéssé avatott tekintetének is meglepően gyönyörű volt. Hogy megcsodálhassa, közelebb lépett a képhez, ekkor fedezte fel a festő szignóját: Munkácsy M...

– Gyurka! – kiáltott fel meglepetten. – Káprázik a szemem, vagy úgy van, ahogy látom: egy valódi Munkácsy képet rejtgetsz? Hogy jutottál hozzá? És mi az oka, hogy sohasem beszéltél még róla, holott annyi mindent meséltél a festészetről...

– Jó is volna, ha valódi volna – szólta a férfi eltöprengve. – Ó nem, ez a kép mindössze egy ügyes másolat. Bár nem kedvelem a reprodukciókat, mégis megtartottam. A kép címe: *A táncoló betyár*. Hogy jutottam hozzá? Örökség révén, ahogy az egész lakáshoz! Ha valóban érdekel, elmesélem a meglepő történetet.

– Égek a vágytól, hogy megtudjam, ki volt a te nagylelkű hagyatékozód!

– Negyedéves egyetemista voltam, amikor értesítést kaptam a közjegyzői hivataltól, hogy érdekelt fél vagyok egy végrendeletben, ugyanis távoli rokonom, dr. Szigetkúthy Jenő valamikori szolgabíró, rám hagyta minden vagyonát. Ez a lakás képezte a hagyatékot a benne lévő ósdi bútorokkal és a számtalan csecsebecsével együtt. Bár ezek legtöbbje ízléstelen gagyi, giccses festmény, ám voltak itt ezüst étkészletek, értékes porcelánok, kerámia-képek, szőnyegek, háztartási gépek nem csekély értékben. És minden között ez a „Munkácsy” kép.

– Honnan tudod, hogy nem valódi?

– Amint volt rá érkezésem, szakértőt hívtam. Dénes, a bátyám járatos a műemlékek és a műkincsek világában, ő ajánlotta az illetőt. A férfi nagy gonddal vizsgálta meg a képet, „ügyes másolat” – mondta, majd hozzátette: ennek ellenére megvenné, merthogy tetszik neki a jeles piktór virtuozitása. Egészen szép összeget ajánlott fel érte, de nem adtam! Megszerettem ezt a festményt, lendület, tűz, életerő sugárzik belőle, és rendkívül hiteles a valójára is; visszaadja a Munkácsy-képek hangulatát!

Zina miután kellőképpen megcsodálta a képet, bejárta Gyurka lakásnak minden zegzugát, úgy nézegetve széjjel, mintha jövődől otthonát kémlelné nagy szakértelemmel. A három szoba egyike üresen állt.

– Itt miért nincsenek bútorok? – kérdezte.

– Minek költöttem volna rá? Magamnak elég a két szoba is. Ám ha megnősülnék, az asszonyomnak volna hová hozni a stafírungot – vigyorodott el a reménybeli vőlegény felbuzdulva a saját humorán. A lány szótlánul bújt hozzá, a férfi a kisebbik, a függönyökkel besötétített szoba kanapéjához vezette, s miközben simogatta és csókolgatta, lassanként lehántotta róla ruhadarabjait.

Zoltán, Zina édesapja, február végén lehelte ki lelkét. Halálát rengeteg szenvedés előzte meg. A két nő minden idejét a betegágyánál töltötte, Zina éjszakázott, anyja fizetés nélküli szabadságot vett ki, egy ápolónőt is felfogadtak napi négy órára, és gyakorta kereste fel betegét az orvos. Minden hiába, már semmi se használt, nem gyógyította meg a rákot a rengeteg gyógyszer, a sugárkezelés. A szörnyű betegség lassanként birtokba vette a férfi egész testét, áttétek jelentek meg a belső szervekben, a nyirokmirigyekben, nem segített más, csak a jótékony mákony, mely legalább néhány órára enyhét adott, mély álomba ringatva a sokat szenvedőt. Világosabb pillanataiban lányát hívta a nagybeteg ember.

– Aggódom érted – suttogta elhaló hangon – arra szeretnék figyelmeztetni, szedd össze a bátorságodat! Attól tartok, ha lehunyom a szemem, nem lesz melletted senki, magadra maradsz... Vagy talán mégsem... az a kedves fiatalember, Gyurka...?

– Apa! Ne beszélj így, ne add fel a reményt! Tudom és érzem, az állapotod jobbra fog fordulni, meglásd, sok szép napot töltünk mi még együtt... – Zoltán sóhajtott, búsan ingatta a párnákon nyugvó, kiaszott fejét.

– Ne áltassuk egymást, jól tudod te is: mennem kell, az én időm lejárt!

Egyre csak ezt hajtogatta; Zinának feltűnt, hogy a feleségének sohasem említi a véget. Mintha csupán a lányától búcsúzna, őérte aggódna... – Uramisten! – villant fel Zina agyában a gyanú –, meglehet, hogy *sejt valamit*...? Ó, az rettenetes volna... – Zina mindent elkövetett apja nyugalma érdekében, de egyre inkább úgy érezte, hogy a *nyilvánvalót* nem képes eltagadni. Érezte minden porcikájában, apja nemcsak testileg, de lelkileg is szenved, és kétség sem férhet hozzá, hogy ennek mi az oka...

Gyurkával alig találkozott ezekben az embert próbáló időkben, többnyire telefonon értekeztek, a férfi tapintatosnak és megértőnek bizonyult. Részt vett a temetésen, azonban nem ment a Zina közelébe, a családtól távol álldogált, mintha csak közömbös ismerős lett volna. Sokan összegyűltek, kegyeletüket leróni

feljöttek Béla bácsiék Pápáról, rajtuk kívül megjelent még számos volt kolléga, barát és rokon.

Miután elültek a temetés izgalmai, és véget ért a halott búcsúztatásával kapcsolatos sok-sok tennivaló, a két nő a hirtelen rájuk szakadt sok szabadidővel nem volt képes megbirkózni, rémisztően üresnek találta a négyszobás lakást. Mint óriási vízesés a vadregényes sziklafalról, zúdult rájuk a sivár magány, Zoltán holmijával sem tudtak mit kezdeni, a ruhák, a könyvek, a férfi szemüvege, órája, mindennapi használati tárgyai minduntalan eléjük idézte az eltávozottat. Csupán elvétve jött szó az ajkukra, kedvetlenül lézengtek a kínosan tisztára sikált szobákban. Ágnes riadt volt és szótlan, Zina sóhajtozott és sokat sírdogált. Hogy életet vigyen a mindennapokba, előszedett néhány régebbi fényképalbumot. Nézegették a megsárgult fotókat, felemlgették, melyik mikor és hol készült, s kik azok, akik rajta vannak; elgyönyörködtek akkori önmagukban és mindenekfölött Zoltánban, a kedvesben, aki immáron az örök vadászmezőkre távozott.

Ahogy múltak a hetek, lassanként helyreállt a megszokott életrend. Zina igyekezett bepótolni elmulasztott feladatait, anyja ismét munkába állt, úgy tűnt, folytatódnak a dolgos hétköznapiak. Ám volt valami a levegőben, olyasmi, amit kimondani egyikük sem tudott, valami, melynek folytán egyre csak nőtt a feszültség anya és lánya között. Ágnes gyanította, hogy Zina feljár a Gyurka lakására, de nem vitte rá a lélek, hogy kérdőre vonja, figyelmeztesse, rossz dolog is kisülhet a titkolt viszonyból. Zina meg egyre idegesebben figyelte, hogy Ágnes olykor kimarad éjszakára, és igen gyakran tölti a hétvégét Hódmezővásárhelyen. Hogy miért? Ha kérdőre vonta, azt a választ kapta, anyjának dolga van a téesz központjában, át kell néznie a könyvelési adatokat. Húsvétkor is elment, Zina egyedül töltötte az ünnepeket, Gyurka sem volt vele, ismét elkóborolt barátjával, Temesi Lacival valahová, állítólag a Kis-Fátrába mentek.

Húsvét keddjén estébe hajlott már a délután, amikor Zina hazaérkezett. Az előszobába lépve felderült az arca, megérezte anyja parfümjének kellemes, bódító illatát. – Csakhogy hazajött végre! – mondta magában, miközben pillantása a kisasztalon fekvő bőröndre esett. Amint a szobába lépett, elébe sietett az

anyja, elegáns volt, fekete-fehérmintás selyemruhát viselt, hozzá fekete lakkcipőt és fekete harisnyát, nyakában, karján szikrát vetettek ékszerei.

– Csókollak, drágám – köszöntötte Zinát, hozzálépett és átölelte a nálánál kissé magasabb leányt. – Tedd magad rendbe, aztán üljünk le vacsorázni, hoztam neked finom falatokat! Ha ettünk, szeretnék veled elbeszélgetni, életbevágóan fontos dolgokat mondanék neked!

– Csók, anya! Pillanat, és jövök máris... mi történt az ég szerelmére? Csak nem, hogy valami tragikus esemény?!

– Ó nem. A tragédiákból egyelőre elégünk van...

– Akkor valami kellemes dolog...?

– Meglehet.

Jó félóra múlva a két nő ott ült egymással szemközt az erkélyes szoba asztalánál, Zina jó étvággal fogyasztotta a hideg töltöttcsirkét, nagyokat harapva a kenyérből és az uborkából; Ágnes épp hogy csak csipegetett. Miután néhány tortaszeletet is elfogyasztottak, Zina elterpeszkedett a rekamién, anyja az egyik öblös fotelbe kuporodott.

– Nos? Hallgatlak, anya...

– Igen. Máris a lényegre térek: férjhez mentem! Hódmezővásárhelyen, húsvét szombatjának délelőttjén, tartottuk meg az esküvőt!

Ágnes életében fekete foltként sötétlett apja kiléte, származásának titkát anyja rengeteg sírás, faggatás, könyörgés ellenére sem volt hajlandó megosztani vele. Kislány korában azzal áltatta: az apja nem él már, elesett a háborúban. A néhány éves gyermek nem firtatta, miféle háború dúlhatott a harmincas évek közepe táján; a mesékben hallott háborúkra gondolt, melyekben hősi halált haltak a legderékabb harcosok, katonák. Nyilván az ő apukája is ilyen hős hazafi volt... Sok-sok évvel később, már nagylánykorában tudta meg, hogy a férfi, aki az anyját elcsábította, majd magára hagyta, repülőtiszt volt, előkelő, gazdag családból származott. Karrierjét, magánéletét tönkre tette volna a nem kívánt „zabigyerek” felbukkanása, ez volt az oka annak, hogy

a megejtett cselédlány nem hozta a férfi tudomására, hogy apa lett. A második világháború közepe táján, miként a legtöbb magyar repülőtest, ő is áldozatává vált az egyik légi ütközetnek, Margit kegyes hazugsága utólag így nyert igazolást, ám a férfi nevét az asszony a bekövetkezett tragikus fordulat ellenére sem volt hajlandó elárulni a lányának.

Amikor Zoltán betegen, legyengült állapotban visszatért a hadifogságból, a csontsovány hadirokkant szánalmat ébresztett Ágnesben. Segített anyjának ápolni a férfit, lassanként megszerette, úgy tekintett rá, mintha az apja vagy a bátyja lenne. Kislány volt még, mindössze tizennégy éves, és igencsak hiányolt egy édesapát. A tanulás sem úgy ment, ahogyan kellett volna, ez okból Margit arra kérte Zoltánt, tanítsa a lányát, vegye át vele a matematikát és a fizikát. Legalább a négy polgárija legyen meg a lánynak, hogy beadhassa tanoncnak egy varrodába. A férfi örömmel tett eleget az asszony kérésének, jól eső érzés töltötte el, hogy legalább részben viszonzhatja a két nőnek, hogy ellátják, hogy annyit törődtek vele. A gondos ápolás, a kiegyensúlyozott élet s nem csekély mértékben a fiatal lány szívderítő közelsége rendbe hozta Zoltánt, betegségeit kiheverte, meghízott, megcsinosodott. Elegánsan öltözködött, adott magára, és ahogy múltak a hónapok, a magas, szőke, klasszikus arcvonású férfi Ágnes szemében apapótlékból lassanként a mozifilmek ideáljává nőtte ki magát.

Szerelmesek lettek, s az egyik holdfényes májusi éjszakán, amikor a mit sem sejtő Margit vidéki rokonaihoz utazott, a meglett férfi és a serdülő lány egymás karjaiba ájult. Attól kezdve létezni sem tudtak egymás nélkül, bujkáltak, a városszéli erdőben randevúztak, s az egyik forró délutánon a Várkert dús lombú fáinak hűvösében, a csörgedező kis patak partján a kellő óvatosságot mellőzve életre hívták Zinát... Nem is sejtették, mit követtek el, önfeledten ölelték, csókolták egymást, nem törődve múlttal, jelennel, jövővel...

Megtörtént a csoda: a harminckilenc éves Zoltán feleségül vette a tizenhat éves Ágnest, Margit megátkozta őket, pokolnak ajánlva lányát és megfogant magzatát. A felbőszült férj elzavarta a háztól a hisztérikusan rikácsoló anyóst, ettől kezdve kettesben

éltek, majd hármásban, amint világra jött a kisleány: Rozina. Felhőtlen boldogságban úsztak, Zoltán tekintélyes tagja volt a Református gimnázium tanári karának, Ágnes a háztartást vezette, nevelte gyermekét és kora tavasztól késő ősziig művelte a kertet. A ház környéke tele volt virággal, távolabb, a kert végében gazdagon ültetett ágyások ontották a friss zöldségeket. Volt epreskert is, hízott, vörös szemeket termelő málnabokros, jó néhány gyümölcsfa, egy elkerített részben tyúkok kapirgáltak; zöldféléből, tojásból és részben húsból is önellátó lett a kis család. Ágnes mindenhez értett, született háziasszony volt, amellet sokat tanult az anyjától, aki valaha nagyuraknak volt a házvezetőnője, tőle leste el a háztartásvezetés fortélyait.

Életükbe bombaként robbant be az 1956-os forradalom. Zoltán részt vállalt az *eseményekben*, és a tragikus összeomlás után kevesen múlt, hogy börtönbe nem jutott. Állásából kidobták végérvényesen eltiltva a tanítástól és mindennemű értelmiségi munkakörtől, ezért jobbnak látták eladni a pápai házat és letelepedni Budapesten. Bár a Múzeum utcai lakás a maga nemében szép volt és lakályos – négy szoba erkéllyel, s az ablakok nem egy szemközti bérháza, hanem a múzeum-kertre nyíltak – Ágnes mégis bezártnak, elhagyatottnak érezte magát. Zoltánt lefoglalta új hivatása, Zinát a pesti iskola magasabb követelményei tették próbára, egyedül Ágnes volt az, aki nem találta helyét, aki nem tudott mit kezdeni a rászakadt rengeteg szabadidővel. Ismerkedni kezdett a várossal, eleinte csak a környék utcáin bolyongott, később távolabbra is elmerészkedett. Figyelmét felkeltették a csillogó, divatos holmikát kínáló kirakatok, és nem győzte csodálni a jólöltözött, elegáns pesti nőket. Vásárolt volna ezt is, azt is, azonban csakhamar rádöbbsent, hogy a belvárosi divatcikk megvételéhez vajmi kevés a pénze. Zoltán fizetése eleinte vékonyka volt, a Margit küldözgette élelmiszercsomagok is foglalkozni kezdtek, és amit sohasem gondolt volna, pénzért kellett vásárolni gyümölcsöt, húst, zöldségeket. A fiatalasszony elhatározta, nem lopja tovább az Isten szent napját, összekapja magát, és munkát keres.

Az ötlet valójában Emma nénitől, a szomszédjukban lakó idősebb hölgytől származott, akivel Ágnes az idők folyamán

egészen jól összemelegedett. A nő nyugdíjba vonulása előtt gépíró volt, rendelkezett írógéppel és birtokolt egy „Gépíróiskola” című könyvet. Tanítani kezdte Ágnest, eleinte csak a gépelésre, később a helyesírásra is. Mintegy félév elteltével úgy találta, tanítványa eleget tud ahhoz, hogy állást vállaljon. Összeültek, böngészték az újsághirdetéseket, gépírónőket szép számmal kerestek, Ágnes jelentkezett telefonon, behívták, látszólag kapva kaptak rajta. Aztán egymást érték a csalódások. Bár a gépelési tudományával elégedettek voltak, kifogásolták, hogy mindössze nyolc osztályt végzett, hogy nincs meg az érettségije.

Ágnes elcsüggedt, kezdte feladni a próbálkozást, elhatározta, elmegy takarítónőnek. Abba viszont a férje nem egyezett bele. Napirenden voltak a viták és a veszekedések, a kis család békéje felborulóban volt. Zoltán, hogy növelje a család bevételét, különmunkákat vállalt. Elfoglaltságai miatt még kevesebb időt tölthetett az otthonában, felesége és a leánya joggal hiányolta a férjet, az édesapát.

Az egyik délelőttön Emma néni újságot lobogtatva csengett be Ágnesékhez. – Találtam valami neked valót – bökött lelkesen az egyik apróhirdetésre. – A Hódmezővásárhelyi Termelőszövetkezet budapesti kirendeltsége kisegítő gépírónőt keres! Ha valami, akkor ez bejöhet, menj el ajánlkozni, ne hagyd magad, lányom! – Ágnes, bár nem fűlött a foga a próbálkozáshoz, mert semmi jót sem sejtett, megfogadta a bölcs tanácsot, elment, jelentkezett.

A kirendeltség a Lágymányoson volt a Bartók Béla útból nyíló egyik kis utcában, alig pár lépésre a 49-es villamos megállójától. Ágnes bizakodva lépett be a földszintes, lapos tetejű épületbe, mely afféle raktérhelyiségnek látszott, és mindössze néhány szobából állt. Idősebb nő fogadta, leültette az írógéphez, és egy kereskedelmi levelet diktált neki. Ágnes róta a sorokat, mint a puska ropogása, úgy szólt a keze alatt a gép. A nő átnézte az irományt, elégedetten bólintott, majd kérdezgetni kezdte, elkérte az iskolai bizonyítványait. Elhúzta a száját, enyhe grimaszt vágott, majd felállt és bement a szomszéd szobába. Ágnes hallotta, hogy odabent tárgyal valakivel.

Pár perc múlva kijött, végigmérte a sápadt, megriadt asszonyt, és némi megrovással szólította:

– Kevés az iskolája, lelkem! – nézett rá fanyarul –, ám ha beéri kisebb fizetéssel, hajlandók vagyunk felvenni segédgép-írónak! – Ágnes halk, elhaló hangon csak annyit rebegett: igen, köszönöm...

– Az én beosztottam lesz, ám a gépelésen kívül részt kell vállalnia a postázásban is, személyesen kézbesíteni a velünk kapcsolatban álló vállalatoknak leveleket, csomagokat. Gyakran előfordul – folytatta a fáradt tekintetű, kissé elhízott asszony –, hogy Hódmezővásárhelyről idelátogat a vezetőség. Olyankor kávé kell főznie, szendvicseket készítenie, kiszolgálni, ellátni a vendégeket. Egyszóval amolyan mindenféle lesz nálunk! – fejezte be mondandóját a nő egy erőltetett mosoly kíséretében. Ágnes áhítattal hallgatta felsorolt jövődöbéli sok feladatát, bólogatott, helyeselt, mindent vállal, mindent elintéz, mondta meggyőző erővel.

Ahogy telt-múlt az idő, Zina anyja külsejére nézve kezdett megváltozni, egyre csinosabb és magabiztosabb lett, vásárolt magának divatos cuccokat. Fodrászhoz járt, barna haját bogárfeketére festtette, és választott magának egy manökenről ellesett frizurát. A házban lakók közül többek is megjegyezték: alaposan kikupálódott a kis paraszt menyecske... Zoltán figyelmét sem kerülte el neje meglepő átváltozása, pislákoló szerelme újból lángra kapott, mintha csak fiatal házas volna, úgy körülrajongta megszépült hitvesét. A család élete konszolidálódott, Zina kiváló tanuló lett, fizikából rendre nyerte a tanulmányi versenyeket, ekkor határozta el, hogy kutatófizikus lesz. Zoltán segítette, biztatgatta, büszke volt rá, hogy a lánya a nyomdokába kíván lépni, folytatni akarja apja derékba tört hivatását.

Egyik nap Ágnes azzal lepte meg a családját, hogy esedéksé vált az előléptetése, főnöknője nyugdíjba készül, és a helyét ő veszi át. A fizetése is jelentősen megnő, büszkélkedett, és számolgatni kezdte, melyikük fog többet keresni, a férje, vagy pediglen ő! Amikor Pápára látogattak, Béla felesége, Éva sárga lett az irigységtől megpillantva csinos és elegáns sógornőjét, és a

növendéklány Magdus is ridegen fordult el gyermekkori barát-nőjétől, az ugyancsak megszépült, divatos holmikát viselő Zinától.

Pár évre rá – akkor, amikor Zina megkezdte egyetemi tanulmányait – kinevezték Ágneszt a kirendeltség vezetőjének. Odahaza is ő uralta az egész családot, a szálak az ő kezében futottak össze, övé volt a háztartás minden gondja-baja, intézte a pénzügyeket, szervezte a programokat. Emma nénire bízta a főzést és a takarítást, cserébe az öregasszony teljes ellátásban részesült némi készpénzzel megtoldva. A Hódmezővásárhelyi Termelőszövetkezet természetbeni juttatásokkal is ellátta a kirendeltség dolgozóit, Ágnes rengeteg zöldséget, gyümölcsöt, olykor disznóölésből származó finomságokat is kapott.

Miközben Ágnes kicsinosodott és amolyan *echte* pesti asszony lett belőle, Zoltán egyre jobban kiütözköztek az öregedés letagadhatatlan jegyei. Lesóványodott, meggörbült a háta, a haja őszülni és hullani kezdett. Gyakran volt fáradt és elcsigázott, összességében a koránál lényegesen idősebbnek látszott. Nem volt rendben a gyomra, Emma nénitől diétás ételeket rendelt, és amikor a könnyű étek ellenére is fájdalmak kínozták, hogy enyhítse a bajt, marokszám szedte a gyógyszereket.

1968-ban, két évre rá, hogy Ágnesből kirendeltségvezető lett, új elnököt kapott a hódmezővásárhelyi téesz bizonyos Kovács János agronómus személyében. A férfi akkortájt özvegyült meg, fiatal felesége meghalt szívrohamban, két gyermeket – egy ikerpárt – hagyva maga után. Az elnök szép férfi volt, barna, tatáros szemű, kisbajuszú, izmos, amolyan nyalka parasztleány, ám a foglalkozását tekintve nem földműves, hanem agrármérnök. Megakadt a szeme Ágnesen, és az asszonyban is heves vonzalom ébredt a határozott fellépésű, érzékiséget sugárzó férfi iránt. Megtörtént az, ami várható volt: összejöttek, Ágnes viszonyt kezdett a főnökével. A férfi nehezen viselte a nőtlenséget, sürgette kedvesét, váljon el, legyen a felesége, a két gyermeknek: a hétesztendős Jancsinak és Juliskának anyára volna szüksége. És ki lehetne jobb anya, mint a szép fekete asszony, Ágnes, akivel olyan jól megértik egymást.

Nehéz idők jöttek, Zoltán érezte, hogy a felesége elhidegült tőle, megkísérelte megmenteni a házasságukat. Ajándékokkal

kedveskedett a nejének, miközben forszírozta, erőltette a testi kapcsolatot. Ám hiába próbálkozott, a beteg ember nem bírta már a szerelmet, rendre kudarcot vallott, Ágnes elhidegült teste undorral fordult ki a karjai közül. Az egyik éjszaka rosszul is lett, hányt, görcsölt a gyomra. Másnap közölte Ágnessel, hogy elhagyja a hitvesi ágyat, átköltözik a férfiszobába. Nem akarja zavarni felesége éjszakai nyugalmit, és különben is... ő már csak *jóbarát* lehet...

Ezek voltak azok a dolgok, melyeket Ágnes azon a bizonyos húsvét keddi napon elmesélt Zinának. A lány mélyen megindulva hallgatta a történetet.

– Ha apa nem hal meg, mit tettél volna? – szegezte anyjának a kérdést. Ágnes lesütött szemmel válaszolt.

– Megvártam volna a válással, amíg befejezed az egyetememet. És ezt teszem most is, veled maradok az államvizsgáig, megmondtam Jánosnak, hogy ehhez ragaszkodom. Amint megkapod a diplomádat, elköltözőm innen, attól kezdve a saját lábadra kell állnod, tudomásul venni, hogy felnőtt lettél, elmúltak a gyermekéveid! Megértesz, ugye, és nem fogsz meggyűlölni azért, mert boldogságra vágyom, mert szeretném újra kezdeni az életemet...?

Zina képtelen volt megszólalni, kissé görnyedten, térdeire könyökölve ült, arcát a kezeibe temetve. Úgy érezte magát, mint akit nyakon öntöttek egy kanna jéghideg vízzel, és most azt várják tőle, hogy mindehhez vágjon jó pofát...

– Mondj valamit az új férjedről... – dünnyögte bátortalanul. – Milyen ember? Fiatal, barátságos...?

– Erről majd később... Most e pillanatban szeretném hallani a választ!

– Mármint az én válaszomat... Most?! Mért nem kérted ki a véleményemet a házasságkötésedet megelőzően! Ennyi bizalom járt volna nekem!

– János így látta jónak... – suttogta az asszony bocsánatkérően pillantva lányára. Zina nem nézett rá, tekintete elidőzött apja bekeretezett fotóján, mely a kisasztalon, néhány szál fehér-rózsával körülvéve állt.

– Lehetetlen! – mormogta magában – vagy talán mégis igaz?! Lett egy mostohaapám és hozzá két mostohatestvérem... Elképesztő! Amikor kislány voltam, annyira szerettem volna kistestvéreket! De most? Mihez kezdjek ezúttal velük... És hová menjek lakni...? – Anyja, hogy vigasztalást nyújtson, tett néhány javaslatot.

– Ez a lakás a kettőnk öröksége, ám ha gondolod, itt lakhatsz továbbra is, megtartva a bútorokat és a berendezési tárgyakat.

– Egyedül ebben a hodályban? – tért magához Zina, és nézett az anyjára rémült pillantással.

– Hát... ahogy akarod. Van más megoldás is: eladjuk a lakást és megfelezzük az árát. A pénzből vehetsz magadnak egy kisebb lakást. Egyébként... hogy állsz Gyurkával? Komoly a dolog? Talán várnod kellene a lakáseladással, amíg nyilatkozik, mi is a szándéka... Nekem cseppet sem sürgős az a pénz...

Zina hümmögött valamit, egyenes választ nem adott. Hogy a szobát megülő csend ne legyen oly kínos és bántó, témát váltott, arról érdeklődött, hogy milyen a hódmezővásárhelyi ház. Emeletes? Kertes?

– Igazi vidéki kúria! – lelkesedett Ágnes. – Nagyon hasonlít a pápai házra, csaknem akkora a kertje. Tudod – folytatta elmélázva –, itt Pesten igazából sohasem éreztem jól magam, hiányoltam a vidéki élet meghittségét, visszasírtam a dúsan termő kertet... És most ez is bejött, folytathatom a kertészkedést!

Zina fájdalommal, ám belenyugvással vette tudomásul a meglepő nászt. Sejtette ő már régen, hogy anyja hűtlen az apjához, megcsalja, van valakije... Ám hogy ily nagy hirtelenséggel „eldobja az özvegyi fátylat”, erre még álmában sem gondolt volna. Mi mást tehetne, tűnődött, minthogy jó képet vág a dolgokhoz, tiszteletben tartja az anyja érzelmeit! Még hosszan beszélgettek, Zina mostohaapja kiléte felől érdeklődött. Elámult, amikor megtudta, hogy a férfi egy évvel fiatalabb Ágnesnél, ahogy számolgatta, rájött, János egyidős Gyurkával... Ó, ha Gyurka megtudja anyja házasságát... nem! Ezt semmiképp sem tudhatja meg...

Lefeküdt, ám hiába vágyott az alvásra, elkerülte őt az álmom, szüntelenül anyja és a saját sorsa felől gondolkodott. Mit tegyen? Ha elvenné őt Gyurka, megoldódna minden problémája, boldog szerelemben élhetne, akárcsak az anyja. No de Gyurka... házassági szándékáról nem nyilatkozik... valahogy szóra kéne bírni... Az ötlet hirtelen jött, mintha villám hasított volna bele az éjszakába, úgy szökkent be agyába a gondolat. Ledobta magáról a paplant, nem bírta tovább fekvé maradni, kiugrott az ágyból és fel-alá járkálni kezdett. Igen! Ez az! Már tudta, mit kell tenni... az a múltkori utcajelenet ötlött az eszébe.

Sétálgattak, egy autó húzott el mellettük, Gyurka utána fordult és nagyot sóhajtott.

– Képzeld csak – mondta fontoskodva –, Dénes szólt nekem, hogy tudna kéz alatt egy eladó külföldi kocsit. Opel Kadetet! Alig futott valamit, mindössze pár kilométer van még csak benne... és gyönyörű... tökéletes...

Pedzegetni kezdte, hogy volt már autója – Trabant –, ám karambolozott, s a kis papírmásé autó összetört, neki szerencsére nem esett baja. Elhatározta, vacak kocsikkal többé nem kísérletezik, vagy jót vesz vagy semmit. És most itt az alkalom, megvehetné a csodás Opelt... Arról is beszélt, esetleg szerezhethetne valahonnan kölcsönt, de oly magas a kamat... Óvatosan faggatni kezdet Zinát, kérdezgette, mit tanácsol...? Ő meg csak hallgatott, semmi sem jutott az eszébe, mindeddig remélni sem merte, hogy Gyurka adna a szavára...

No de most! Íme, a megoldás: ha összeházasodnak, elrendeződne a lakásproblémája, Gyurkához költözhet, hamarosan eladhatják a Múzeum utcai lakást! A neki jutó összeg bőven fedezné a kocsí árát... – Hurrá! – Zina ugrálni, táncolni kezdett, öklével a levegőbe sújtott. – Megveszlek, Kormorán, az enyém lesz! És a miénk lesz a meseautó, a hetyke, szép Kadet!

Beszámolt Gyurkának sorsa fordulásáról, megemlítve, hogy komoly kihívással kell szembenéznie. Anyja nem akar Pesten maradni, irtózik a kiürült lakástól, elhatározta, rokonaihoz vidékre költözik. Méghozzá messze, Hódmezővásárhelyre, Zina meg-

kísérelte megmagyarázni a szituációt: – Anyám sosem heverte ki, hogy eljöttünk Pápáról, imádta a vidéki életet. Vásárhelyen a régi házunkhoz hasonlatos kertes, családi ház adna néki otthont, ismét hódolhatna kedvenc időtöltésének a kertészetnek, termelne zöldséget, ápolhatna virágokat!

– És te? – vonta fel Gyurka a szemöldökét. Egyedül maradsz a Múzeum utcában?

– Nem, semmi esetre sem. Eladjuk a lakást, a kapott összeget megfizezzük, anyám nem mehet üres kézzel a rokonaihoz. Én meg veszek magamnak valami olcsó, szerényebb kis kuckót...

– Öröklakások van? – kérdezte mohón a férfi, és kezdett ráharapni a csalira. – Vajon mennyit érhet?

– Öröklakás, persze, szép nagy, négyszobás, erkélyes... Hogy mennyit ér? Majd felbecsüli az Ingatlanforgalmi Hivatal! Amint megtudjuk a forgalmi értékét, hirdetést teszünk be az újságokba! Tudod – vallotta be Zina – anyának is és nekem is sürgős volna a lakáseladás...

– Érthető, persze... – a férfi elgondolkodva nézett maga elé, mint aki töpreng valamin, és kezdi elszánni magát valamire. – Talán segíthetnék – bökte ki – ám ahhoz, hogy vevőt szerezzek, látnom kellene a vételre felkínált objektumot. Esetleg valamikor felugorhatnánk hozzád!

– Akár most is, semmi akadály. Pillanatnyilag egyedül vagyok, anya leutazott Vásárhelyre előkészíteni a költözködést.

– Rendben, mehetünk is... – Gyurka meggyorsította a lépteit. A lakásban rend volt, egyelőre még a bútorok is a helyükön álltak, anya és leánya nem kezdte el a csomagolást. A hal körözni kezdett a horogra akasztott csali körül, egyre közelebb úszott hozzá, már-már bekapta, de még óvatoskodott kicsit.

– Más örököse nincsen az édesapádnak? Csak ti ketten?

– Elvileg örökölhet az apám öccse, Béla bácsi is, de ő közölte, semmi értékesre nem tart igényt. Mindössze két nagyobb vázát kért el, ami még a régi otthonukban állt a könyvespolcon. Amikor itt voltak a temetésen, anyám alá is íratott vele valami nyilatkozatot.

Gyurka Zinához lépett, átölelte és forrón megcsókolta. A hal kitátotta hatalmas száját és bekapta a horgot, Zina vágyai a teljesülés mezejére léptek, ravasz terve, úgy tűnt, megvalósul. Győzelemittasan húzta ki magát.

*A*z elhamvasztott Zoltán két kedvесе javában készülődött új életére, Zinát ezekben a hetekben a tanulás kötötte le, az államvizsga rohamléptekkel közeledett. A lakáseladást végül János intézte el, egyetlen huszárvágással oldva meg Gordius csomóját. A téesz volt a vevő, a tágas, városközponti lakást a főnökség szálláshelyül szánta azoknak, akiknek Pesten akadt dolga: hivatalos tennivaló, avagy egy-két hét üdülés egyedül, illetve a családjukkal. Azonmód ki is fizették a fele vételárat, a hátralékot meg az elkövetkező években kívánták törleszteni. János kikötötte, amíg az utolsó fityinget le nem guberálják, a lakás az Ágnes és a Zina nevén marad. Az első részletet természetesen Zina kapta, és éppen jókor, az Opel még megvolt, nem happolta el senki a leendő Kormorán házaspár orra elől. Gyurka arra kérte Zinát, írják a kocsit az ő nevére, a lány kissé szabódott, ám hogy a vőlegénye kedvébe járjon, beleegyezett.

– Még jogosítványod sincs – győzködté őt Gyurka –, mi értelme volna rád íratni azt az értékes kocsit?! Nekem meg kellemetlen volna minduntalan magyarázkodni, miért nem a sajátomban ülök. Ahogy én ismerlek, hamarosan megszerzed te is a jogsit, és akkor majd lehetsz te is tulajdonos... – Zina elhatározta, mihamarább beiratkozik egy autós iskolába.

Nem sokkal Ágnes emlékezetes bejelentését követően feltűnt a színen Kovács János, megjelent a Múzeum utcában, hogy megismerkedjék a „mostohalányával”. Zina izgatottan várta a találkozást. Az újdonsült apa még nálánál is nagyobb zavarban volt, suta mozdulattal csókolt kezét a leánynak, napbarnított arcára pírt festett a felindulás, kissé elálló füle is lángvörösen égett. Eleinte „Önnek”, „Magának” titulálta Zinát, aztán Ági egy hirtelen mozdulattal átölelte mindkettőjüket, arcukat elérhető közelségbe hozta, miközben felszólította a megdöbbsent két embert, hogy egy puszival pecsételjék meg a pertut.

Ez a gesztus feloldotta a gátlásokat, megindult hármuk között a fesztelen beszélgetés. Zina, ahogy később visszagondolt az első találkozóra, úgy vélte, Jánossal már a megismerkedésük pillanatában megkedvelték egymást. Volt valami eredeti természetesség ebben a jó kiállású férfiban, egyéni varázsához hozzájárult ízes magyar beszéde is, melyet – ha olykor megfedkezett magáról – a délföldi vidékre jellemző tájszólás is színesített.

Zina államvizsgája kitünőre sikerült, *vörös diplomát* szerzett, a záróvizsgát követő ünnepi ebéden évfolyamtársaitól és a tanáraitól bezsebelt egy sereg gratulációt. Miközben tanult, hozzátartozói tették a dolgukat. Anyja az esküvőt szervezte, méretet vett Zináról, menyasszonyi ruhát varratott számára, miközben jövődöbeli vejével karöltve bonyolította a költözködést. Zina kívánságára a Tó utcai lakás harmadik szobáját apja bútoraival rendezték be. Gyurka üres szobája csaknem azonos méretű volt a Zinának szobájával, ezáltal remekül elfért benne minden: az íróasztal, a könyvszekrény, a zöld-drapp csíkos bútorselyemmel bevont ülgarnitúra és a széles, kényelmes heverő, melyhez egy szokatlan formájú állólámpa is tartozott. Néhány képet, polcot, fali díszet is átvitetett Zina, valamint a szobához tartozó függönyöket és szőnyeget. A könyvszekrényből nem hiányozhattak apja könyvei sem: a magyar és külföldi remekírók díszes kötésben kiadott sorozatai együtt néhány modernebb kötet. Gyurka elismeréssel szemlélte életre keltett szobáját, méltányolta az ízléses kialakítású stílbútor szépségét, eleganciáját.

Az újsütetű vőlegény sem volt tétlen ezekben az izgalomokkal teli napokban, furikázott az országutakon, mondván, be kell járni a vadonatúj a kocsit. Gyönyörű darab volt, vajsárga, kissé narancsos árnyalattal, a gyár egyik legújabb fejlesztése; sima, minden cikornyától mentes elegáns formájú; maximális sebessége megközelítette az óránkénti 200 kilométert. Drapp ülés-huzata finom szövethől készült, szürkés-kék padlószőnyege puha, bársonyos. A bejáratást nemcsak a kocsit, hanem Gyurka vezetési készsége is igényelte, érezte, meg kell szereznie újból a kellő gyakorlatot. Amellett lelkesen szervezte a nászutat... Régi vágya került elérhető közelségbe: bejárni Itáliát a saját kocsiján! Titkon

évek óta erről ábrándozott. És nem egyedül megy, hanem egy gyönyörű lánnyal... nem bakszagú férfitársakkal osztozik a keskeny franciaágyakon, hanem az újdonsült feleséggel! Tervegetett, térképeket, útleírásokat tanulmányozott, számítgatta, hogy jönnek ki jobban a szűkre szabott valutából.

Az államvizsgát követő szombati napra, július elsejére lett kitűzve Zina esküvője, Ágnes a Hódmezővásárhelyre való költözést későbbre halasztotta, lánya mellett óhajtott maradni egészen az esküvőig, és csupán utána kezdeni el a csomagolást. Főzött, mosott rá, nem engedte, hogy bármi elvonja a figyelmét a tanulástól, a férfiakat is távol tartotta maguktól, János is és Gyurka is csupán telefonon értekezhetett a választottjával.

Azon a napon, amikor Zina túlesett a vizsgán és lezajlott az ünnepi ebéd is, egyenesen a temetőbe vitték a léptei. Apjának mondta el először, hogy fizikus lett, sikerült az, amire vállalkozott, beérett apja nevelésének, példamutatásának oly annyira áhított gyümölcse, nem volt hiábavaló a sok küzdelem. Könnyben úszó szemekkel mondott köszönetet az elhunytnak azért, hogy annyit fáradt, annyi tanult vele, hogy nem hagyta elcsüggedni azokban a nehezebb időkben, amikor úgy érezte, erejét meghaladó feladatra vállalkozott. És a bocsánatát is kérte... egyrészt önmagáért, másrészt az anyjáért... Szégyenkezve vallotta be apja fejfáját megsimítva, hogy ő ketten mennyire boldogok, hogy le sem telt a gyászév, máris új életükre készülődnek egy-egy szerelmes férfiú oldalán...

Amikor hazaért, szótlantul borult az anyja nyakába, említést sem téve arról, hogy a temetőben járt.

Kifejezetten egyszerű esküvőt terveztek, csupán a szűk család lesz jelen, közölte Ágnes a lányával; Zina bólogatva nyugtázta anyja közléseit, miközben gondolatban egészen máshol járt. Aztán – ahogyan az már lenni szokott – nőttön-nőtt a felhajtás, gurult a pénz, a ruhák túlságosan drágára és pompázatosra sikeredtek, s az ebédvendégek száma is nagyobb lett a tervezettnél. És ami még feltette az i-re a pontot: az esküvői ebéd helyszínének kiválasztása, merthogy a tervek szerint a lakodalmi trakta Budapest

legelegánsabb vendéglőjében, a Gellért Szálló éttermében lesz majd megrendezve.

– Ti döntöttetek úgy – érvelt Ágnes – hogy a Gellért téri házasságkötő-teremben kívántok egybekelni, ám ha már úgylis ott vagyunk helyben, hova máshová mehetnénk ebédelni, mint a Gellért Szálló éttermébe! Ez nyilvánvaló, ez természetes. A költségeket a szokásokhoz híven a menyasszony családja állja... – tette hozzá nagylelkű mosollyal. Zina sok-sok puszival mondott köszönetet.

Gyurka násznagya Dénes volt, a bátyja, Zináé Béla bácsi. A derék doktor örömmel vállalta a kedves kötelességet, feleségével és a lányával már az esküvőt megelőző estén feljött Budapestre. A Múzeum utcai lakásban szálltak meg, hely volt bőven, kár lett volna költeni a szállodára. Zinának feltűnt, hogy Magdolna milyen szótlan és kedvetlen, úgy vélte, talán irigykedik. Irigyl, hogy ő, a pár évvel fiatalabb megelőzi az unokanővért, hogy csinosabb és szebb, mint a sovány, görbe hátú, nagyorrú leány. Valaha kedvelték egymást, ám akkor még kisleányok voltak, mindketten bájosak, hercigek, szeretetre méltók, senki sem tudhatta, melyik kiscsibéből válik majd a díszesebb tollú madár. Éva nagysád sem volt túlságosan kedves, epésen megjegyezte: Zoltán hantja még friss, a gyásznak volna most ideje, és nem a lagzizásnak... A fiatalok várhattak volna legkevesebb fél évet az esküvővel! Ágnes nem válaszolt, szótlanul terítette meg az asztalt, és tálalta fel a vacsorát.

Elérkezett Zina búcsúéjszakája a régi lakásban, alighogy az ágyába búj, hatalmába kerítette őt a nosztalgia. Ráeszmélt, nem mindennapi kegyeltje ő a sorsnak, Fortuna két marokkal szórja rá az adományait. Kitüntetéssel diplomázott, szeptember első napjától állása van a Fizikai Intézetben, szerelmi házasságot köthet egy kiváló férfival, aki művelt, jó megjelenésű egyetemi docens, s mint ilyen, jelentős karrier várományosa. És az anyagiak! Háromszobás lakás Buda egyik legszebb szögletében, s a ház előtt ott parkol az álomautó: az Opel Kadet. Kell ennél több? Hány mai fiatal indul neki az életnek ekkora előnnyel? Kevés... minden bizonnyal roppantul kevés... Elaludt, elnyomta őt az álom, majd mintha darázs csípte volna meg őt, hirtelen felriadt.

Álomittasan pislogott bele az éjszakába, dermedten nézett maga elé, jéghideg kezével hátrasimította verejtéktől lucskossá lett haját. Valami rágt a belsejét, egy sejtés, mely mint óriási szikla nehezedett a vállára. – No persze – kapott a fejéhez –, János, a mostohaapám!

Igen. Egyszerre ráeszmélt, botrányszag lebeg a levegőben; beüt a ménkü, ha János megjelenik az esküvőn! Ha fény derül rá, hogy ő az anyja férje... a rokonság kitér a hitéből... Mit tesz Gyurka, ha rádöbben, hazudott neki a menyasszonya? Ha megtudja, hogy újdonsült anyósa nem a hódmezővásárhelyi rokonaihoz költözik, hanem a tulajdon férjéhez... a másodikhoz... merthogy alig pár hónapja az is lett neki...

Ijedten hessegette el magától a kínzó gondolatokat. Nem! János otthon marad, nyilván rájött magától is, hogy egyelőre még nem léphet színre. Majd idővel... esetleg néhány év múlva.... Amikorra már elképzelhető, sőt megbocsátható, hogy anyja odalenn délen talált egy magához való férfit, s ahelyett, hogy rokonai megunt társaságában tengetné napjait, újból házasságra lépett. Zina kinkeservvel próbálta magát megnyugtatni, s miközben töprengett, újból elaludt.

Elérkezett a nagy nap, a termet zsúfolásig megtöltötték a rokonok, barátok, és a ki tudja honnan odatévedt ismerősök, Zina nem gondolta volna, hogy ezekből ennyi rengeteg van. Legtöbbjüket nem is tudta hová tenni... talán a Gyurka pereputtya, bár meglehet, sokan az ő szülei révén kötődnek hozzá, a meghívókat anyja küldte széjjel, ő még egy pillantást sem vetett a borítékokra felírt nevekre. Igaz... újsághirdetést is feladtak... mindegy... amikor hozzálépnek majd a gratulálók, mindenik arcára cuppant egy kiadós pusztit.

A Mendelssohn-nászinduló harsány zenéjére lépett be Zina Gyurka karján a feldíszített nagyterembe, torka összeszorult, szeméből kibuggyanni készültek a meghatottság gyémántos könnycseppjei. Álomszép menyasszony volt, ruhája hófehér csipke felsőrészből és tüll-fodrokkal dúsított szoknyából állt, lába karcsú ívét kiemelte a magas sarkú fehér selyemcipő. Fátyla nem volt, virágok díszeltek a hajában, élő hófehér virágok gyöngyös pártába foglalva, arcát enyhe smink tette bársonyossá, szeme

zöldjét kiemelte sötét szemöldöke és szempillája, kezében ott virított a gladiólusz szálakból összeállított menyasszonyi csokor. Fényképezőgépek kattogtak körülötte, vakuk villantak, valaki filmfelvevővel keskenyfilmet készített a ceremóniáról. Ahogy ott állt a terem ajtajában, a háta mögül világító fényben fehér ruhája úgy habzott körülötte, mint a felhő venné körül. Gyurka rápillantott és az eszébe ötlött: olyan, mint egy életre kelt Tizian modell...

Sűrű, tömött sorokban jöttek a gratulálók, Zina boldogan sikkantott fel, amikor hozzálépett Baba, Tibor és Veress. És jöttek a többiek is: Marika, Pali, majd az egyetemről a volt évfolyamtársak... Sőt! A legkedvesebb tanárai... Gyurka barátai közül Temesi Laci ragadta meg a figyelmét, a magas sötétszőke, mosolygós arcú férfi, akivel tavaly nyáron a docens európai körutazást tett.

A házasságkötő-teremből egyenesen a Gellért szálló éttermébe vonultak át az ifjú pár együtt a legközelebbi hozzátartozókkal; ott, az előtérben ismerte meg egymást a menyasszony és a vőlegény családja. Gyurka zavartan pislogott, téblábolt, mosolygott, kissé ügyetlenül mutatta be egymásnak az újdonsült rokonokat. Ekkor érte Zinát az első kellemetlen meglepetés, mely csupán a kezdetét jelentette a nap viharos történéseinek: a Kormorán család nélkülözött minden szimpátiát. Már maga Dénes sem volt valami biztató jelenség, a zömök, fekete férfi szúrós szemmel méregette a hölgyeket, kiváltképp a szép menyasszonyt, Zinát; vastag ajka érzékiségről, kemény arca durva természetéről árulkodott, míg domborodó pocakja arról, hogy nem veti meg a sört és a nehéz húsokat. Felesége, Edina sovány volt és hókaképű, távolálló, vizenyős szemeivel leginkább egy kecskére emlékeztetett; kézfogásra nyújtott keze lágy volt, akár a baracklevár. Három gyermeke körülötte nyüzsgött, a legidősebb – Marinka – fekete copfos, fekete szemű, kiköpött az apja, Zina 12-13 évesnek nézte. Mellette két öccse ugrabugrált, ezek szőkék és soványak voltak, tán 8-10 évesek lehettek, szemük visszatükrözte anyjuk tekintetét.

Végül az öreg hölgy, Gyurka anyja, aki néhány perce lett Zina anyósa! Ellenszenv dolgában ő tette fel a család fejére a

koronát. Az alacsony, kövér, görbelábú öregasszony arca torzképe volt Gyurka szép arcának, szeme alatt táskák csüngtek, állán egy szemölcs sötétlett néhány merev szőrszállal körítve. Mérges tekintettel, megvetéssel mérte végig a menyasszonyt, kezét kézcsókra nyújtotta, varjúkárógáshoz hasonlatos hangján szerbuszt köszönt neki. Se puszi, se üdvözlés, jókívánság, gratuláció... és ugyanilyen ridegen üdvözölte Zina többi hozzátartozóját is.

Gyurka és Dénes – felfogva a jelenet kínos voltát – gyors mozdulatokkal az étterembe terelte a családtagokat. Pincérek jöttek, a szépen megerített asztalhoz kalauzolták a társaságot, a terítékek mellett névjegykártyák mutatták az ülésrendet, nehogy bárki számára gondot okozzon a helyfoglalás. Az öregasszony összehúzott szemmel meredt a saját névkártyájára:

– Miféle ültetési rend ez – rikácsolta – nekem a fiam mellett van a helyem! – A kártyát az asztal közepére dobta és nagy garral leült a Gyurka mellett lévő székre, mely Ágnesnek volt szánva. Marinka szó nélkül a nagymama mellé telepedett, az ülésrend ezzel fel is borult, csupán az ifjú pár helye az asztalfőn maradt változatlan. Ágnes végül az asztal végére került szembe a lányával. Zina riadtan látta, hogy anyja mellett egy szék üresen áll. Nem sokáig... bocsánatkérések közepette beosont János, és elfoglalta a szabadon maradt helyet. Nem mutatkozott be, csupán jobbra-balra bólogatott. Baj nem történt, Gyurka családja úgy vélte, a férfi nyilván a menyasszony rokona: nagybácsi vagy unokatestvér; ugyanezt gondolták Béla bácsiék is a vőlegény családját illetően. Zina észlelve a szerencsés fordulatot, fellélegzett, azt remélte, János mivolta és helye a családban egyelőre titok marad.

A pincérek megjelentek a levesestálakkal, húsleves volt, igen finom, a vendégsereg zsibongása elhalt, mindenki buzgón falatozott. Előétel következett – sajt-felfújt – majd jöttek a pecsenyével megrakott tálak, hozzá vegyes köret, zöldségek, saláták; a felszolgálók nem győzték újból és újból megpakolni a gyorsan ürülő tányérokat. Közben az italosok is tették a dolgukat, bort és ásványvizet töltögettek a poharakba, a gyermekeknek kívánságra kólát vagy gyümölcslevet.

Ahogy ürültek a poharak és csitult az étvágy, lassanként oldottabb lett a hangulat. Az asztaltársaság tagjai közt megindult a beszélgetés, eleinte mindössze néhány szó, majd kisebb történetek, viccek hangzottak fel, barátkozni kezdtek egymással az új családtagok. A pincérek összeszedték a kiürült tálakat és tányérokat, letakarították az asztalt, következett volna az ebéd fénypontja, a menyasszonyi torta. Ekkor felemelte a kezét Dénes, jelezve, hogy szót kér. Mindenki ráirányította a tekintetét, kíváncsian várták a szónoklatot. A zömök férfi megköszönte a torkát, majd gratulált a párnak, lassan, érthetően kezdett el beszélni, valószínűleg előre betanulta a vőfélyi köszöntőt. Ékes szavakkal magasztalta mind a menyasszony, mind a vőlegény kiválóságait. – Valami szép és nemes indul meg itt! – mondta patetikus hangon, majd bölcs intelmekkel látta el a fiatalokat, felkészítve őket a házasság boldog, ám olykor rögzös útjaira. A családról is szólt, azokról, akik áldozatos munkával és nagy-nagy szeretettel nevelték fel ezt a két nagyszerű embert. Végül szerencsét kívánt az ifjú párnak, és sok éljent kiáltva koccintásra emelte borral telt poharát. A pohárköszöntőt nagy taps és éljenzés követte, majd újabb fordulat: Béla bácsi állt fel, szaporán hümmögve kért engedelmet, hogy csatlakozhasson az előtte szólóhoz.

Beszéde nagyrészt követte Dénes szófordulatait, azonban megidézte Zoltánt, az elhunytat, akit megfosztott a sors attól az örömtől, hogy imádott lánya esküvőjén jelen legyen. Bár tapintatosan, de szót ejtett arról is, hogy az esküvő kissé elhamarkodottan esett meg, illő lett volna megvárni a gyászév leteltét. Zina szemébe könnyek szöktek, Gyurkához bújt, szégyenkezve hajtotta a vállára a fejét. Béla bácsi észelve a menyasszony meghatódottságát, vidámabb hangra váltott, végül, akárcsak Dénes, gratulált a házasfeleknek és valamennyi kedves rokonnak, miközben ő maga is koccintásra emelte a poharát.

Csend lett, a felszolgálók folytatni akarták a szervírozást, kiosztani a desszertes tányérokat, ám ekkor általános meglepetést keltve felpattant János, kezét felemelve kért engedelmet. Mielőtt belefogott volna a beszédbe, széles mozdulattal intett a pincéreknek, hogy töltsék tele az időközben kiürült poharakat. Minden szem rátapadt, a vendégek érdeklődve méregették a jó megjelené-

sű férfit, nem gondoltak semmi különösre, még egy rokon, ötlött fel bennük, és kezükbe fogták a poharukat. Az elegáns, vidékinek tűnő ember nagy lendülettel vágott bele a beszédbe:

– Kedves megjelentek, mélyen tisztelt vendégeink! Szép napunk van ma, derűs, nagyszerű nap, esküvőt ünnepelni gyűlték össze a családtagok. Mindenki úgy jegyezte be naptárába ezt a napot, mint Zina és Gyurka esküvőjét, az élet azonban úgy hozta magával, hogy a mai napon nemcsak egy, hanem *két* esküvőt is ünnepelhetünk! Az egyik boldog pár – ugyebár – Zina és Gyurka, míg a másik: Ágnes és szerény személyem! Nos hát, itt az ideje, hogy bemutassam magam! Kovács János agrármérnök vagyok mindenki tiszteletére. Ágnessel, ennek a szép menyasszonynak az édesanyjával néhány hete keltünk egybe; és ha másért nem, hát órá való tekintettel, fogadjanak be engem is a kedves rokonság népes táborába! Ígérem, mindent el fogok követni, hogy kivívjam megbecsülésüket. Ágikám, drága – fordult a megdöbbenő nőhöz – Zina és Gyurka! Mindannyiunk egészségére ürítem a poharamat, és kérem a tisztelt násznépet, kövesse a példám. Éljen! Éljünk valamennyien békében és szeretetben! És most jöhet a nap fénypontja: az esküvői torta!

Leírhatatlan megdöbbenés ült ki az arcokra, Zina falfehéren szorította a poharát, a keze remegett, a pohárból néhány csepp bor az abroszra csöppent. Dénes és Béla bácsi – kissé vonakodva – ivott néhány kortyot, a többiek azonban mozdulatlaná dermedtek, mintha fabábbá változtatta volna őket valami varázserő. Még a gyerekek is elnémultak, abbahagyták a szokásos nyüzsgést és mocorgást, szinte tapinthatóvá vált a levegőben vibráló feszültség, érzékelhetővé a kitörni készülő vihar. A pincérek mit sem sejtve kezdték kiosztani az evőeszközöket, pár pillanattal később nyílt az ajtó, megjelent a főúr tolva befelé a zsúrkocsit, melyen ott pompázott az esküvői torta. Szép volt, emeletes, tetején csókolózó galambpár a házasságat köszöntő felirattal. A séf megállt a menyasszony széke mögött, és nyújtotta neki a bárdhoz hasonlatos nagykést.

– A tortát megszelni a menyasszony dolga! – figyelmeztette fontos feladatára a fiatalasszonyt. Zina mintha álmában tenni, tétova mozdulattal vette át a kést és döfte bele a puha süteménybe,

a szelet körvonalai görbék lettek, a nő keze lehanyatlott, a férfi egy ügyes mozdulattal a tányérra penderítette az összelapított tortaszeletet. Aztán folytatta ő a szeletelést, két segítőtársa szélsebesen hordta körbe a tányérok. Zina a szájába erőltetett egy falatot, de képtelen volt nyelni, hogy meg ne fulladjon, ivott néhány korty bort. Óvatosan Gyurkára pillantott, a férfi merev derékka ült, minden figyelmét a tortájára összpontosította. Furcsa, lárvaszerű volt az arca, Zina érezte, hogy süt róla a harag, a megvetés. Béla bácsi gyorsan végzett az evéssel, intett a feleségének és a lányának, mindhárman felálltak, és szigorú pillantást vetettek Ágnesre.

– Elnézést, mennünk kell, Pápára utazunk, és el kell érni a vonatunkat! Ágnes, kérlek – szólt fagyosan a sógornőjéhez – add fel postán a csomagunkat, nincs már időnk visszamenni érte! – A három ember köszönésfélét mormolt és kisietett a teremből. Zina látta, hogy anyja két kezébe temeti az arcát, miközben János értetlenkedve nézi a furcsán viselkedő új rokonait. Az öregasszony diadalittasan ült a helyén, megyünk mi is, harsogta, akár egy repedt trombita, majd utasította a pincért, hogy a maradék tortát csomagolja be és adja át neki. Gyurka erre sem reagált, nem tiltakozott. A két kisfiú nyafogni kezdett, üdítőt kért és újabb szelet tortát. Dénes rájuk mordult, nyaklevest ígért nekik.

Zina kétségbe esve döbbent rá, mibe keveredett: hazudott Gyurkának, és a bűn visszaszállt fejére. Ó, ha figyelmeztette volna Jánost, ha megkérte volna, ne szóljon arról, hogy feleségül vette az anyját... akkor talán megúszták volna ezt a szörnyűséget, a botrányba fulladt esküvőt... Lélegzete elfulladt, meleg volt a teremben, a ruhája szűk volt, s ebédre meglehetősen sokat evett. Rosszullét környékezte, szédült, gyomrát görcs rántotta össze, miközben egyre erősebben lüktetett egy ér a halántékán. Hirtelen úgy érezte, megfordul vele a világ, majd elsötétült előtte minden. Elájult, lefordult a székről és elterült a földön. Estében lerántotta az abroszt, zuhantak lefelé a poharak, tányérok, tortaszeletek. Hajából kifordult a fejdísz, virágai az arcába hulltak. Ofélia nyújtott hasonló látványt vízbefúlását követően Shakespeare Hamletjében, Zinának azonban élnie kellett, vállalni hazugságának következményeit.

Zsigmond Rozina házassága a kedvező előjelek ellenére sem lett sikeres, s hogy a kudarc valódi oka miben rejtett, a tekintetben megoszlott a közelállók véleménye. Ki tudhatná... tán anyja hirtelenében való férjhezmenetele, Zina ezzel kapcsolatos hazudozása, az esküvői botrány, vagy a balszerencsés nászút, netán a fiatalasszony tapasztalatlansága, a háztartásvezetésben való járatlansága volt a valódi ok? Meglehet, valamennyi együttesen. Gyurka sem volt az a kimondottan jó férj-anyag, hogy harminckilenc éves korára nősült, előjöttek aggregényes rigolyái, amellet valami különös féltékenység is eluralkodott rajta, mely nem holmi férfikapcsolatokra irányult, hanem felesége szorgalmára, aktivitására, munkakedvére, mindarra, ami elősegítette szokatlanul gyors előmenetelét kutatófizikusi pályája terén.

Szeptember elsején, egy pénteki napon lett Zina a Fizikai Intézet alkalmazottja, belépésekor azt írták a munkakönyvébe: gyakorló fizikus. Próbaidőre nem volt szükség, figyelembe vették, hogy diákmunkásként több mint egy évet dolgozott már az Intézetben, a nyári gyakorlatot is ott töltötte, és a főosztályon készítette el a diplomadolgozatát. Munkába állását ünnepnapként élte meg, örült, hogy a Tibor osztályára kerül, s akárcsak korábban, közvetlen főnöke Baba lesz, akit úgy szeretett, akárha a nővére lett volna.

Ahogy túlesett a belépéssel kapcsolatos hercehurcán, Veress Béla, közismertebb nevén a „nagyfőnök”, kérte kihallgatásra, megkínálta kávéval, süteménnyel és üdítővel, miközben eljövendő feladatairól cserélt eszmét vele. Már múltóban volt a délelőtt, amikor elbúcsúzott Verestől és elindult, hogy megkeresse Babát, továbbá üdvözlje barátait, korábbi munkatársait, akiket immáron teljes joggal mondhatott a kollégáinak. Csodálkozva tapasztalta, hogy mind Baba, mind Tibor szobájának ajtaja zárva, átment a nagylaborba, gondolta, ott találja őket, de csak Pali volt ott, annyit mondott, szabadságon vannak, s hogy meddig lesznek távol, senki meg nem mondja. Zina zavartan téblábolt, fogalma sem volt, kitől kérhetne eligazítást: melyik lesz az ő szobája, merre találja az íróasztalát, hol keresse a régi könyveit, füzetait, melyekből egész kupac gyűlt már össze csaknem kétéves ott

tartózkodása során. Visszament a titkárságra és Veress kereste, ám Pirike közölte, elment és csupán a jövő hét közepén jön be ismét az Intézetbe. Zinának azt tanácsolta, telepedjen le a könyvtárban, ott mindig talál üres asztalt, olvasson, számolgasson, vagy ha nincs más dolga, fejtsen keresztrejtvényt...

– Kösz a jó tanácsot! – mondta Zina kissé csalódottan – ám már alig várom, hogy fejest ugorjak a tennivalókba, meg tudnád mondani, Pirikém édes, mikorra várhatók a kedves feletteseim?

A titkárnő nézegetni kezdte a szabadságos kartonokat, s ahogy a kezébe került a Baba és a Tibor lapja, csodálkozva vonta meg a vállát.

– Nem értem – nézett kérdően Zinára –, itt az áll, már két napja lejárt a szabadságuk, már tegnap be kellett volna jönniük... Meglehet, máshol kezdtek, talán valamelyik vállalatnál akadt sürgős dolguk. Hétfőre biztosan befutnak! Nyugodj meg, te szorgalom mintaképe! – nézett Zinára, miközben arcán feltűnt az őt jellemző lassú, kellemes mosoly.

Tévedett, hétfőn sem jöttek, sőt kedden és szerdán sem... Zina mindhiába várta Babát és Tibort. Szerda délből megjött Veress, és amint értesült a furcsa esetről, azonnal hívatta újdonsült beosztottját.

– Kolléganő, mit tud Szőlősinéről és Balla Tiborról? Hová mentek, hol töltik a szabadságukat? – A fiatalasszony döbbsen meredt a főnökére.

– Én?! Én honnan tudhatnám, hogy merre vannak, utoljára az esküvőmon tálaákoztam velük... ön is ott volt, tudja...

– No de korábban csak mondtak valamit magának?! Amikor megbeszélték, melyik nap lép majd be az Intézetbe...

– Abban maradtunk, hogy szeptemberben találkozzunk... – Zina sértődötten vonta meg a vállát, közel volt ahhoz, hogy elpityeredjen... micsoda malőr! És a végén még őt szúrja le a főnök, hogy nem tartja számon Baba és Tibor titkos útjait...

– Utánanézzünk! – csattant fel a testes férfi hangja. – Pirike – szólta bele a telefonba – keresse meg Szőlősiné és Balla családját, ha nem tudja a telefonszámukat, kérdezze meg a tudakozót! Zinácska! – fordult türelemre intő hangon a csalódott nőhöz –

tegye a dolgát és percet se búslakodjék, hamarosan kiderítem, merre csavarog az a két jómadár!

Két nap telt el, már nemcsak Zina, hanem a főosztály valamennyi dolgozója értetlenségének, csodálkozásának adott hangot. Jöttek a hírek: Pirike felhívta Baba anyósát – a férj valami közgazdászkongresszusra utazott, őt nem találta meg –, az öregasszony annyit mondott, a menyé hivatalos ügyben Stockholmba ment, a Svéd Akadémia hívta meg egy konferenciára. Hogy mikor tér vissza? Baba nem közölte vele a pontos dátumot. Balla Tibor feleségét nem sikerült telefonvégre kapni, munkahelyén annyit mondtak: szabadságon van, állítólag kiment Bécsbe felkeresni a rokonait.

Aztán egyik napról a másikra fény derült a rejtélyes eltűnésre. Veress Béla Amerikából levelet kapott. Balla Tibor írta, felmondta mindkettőjük állását, az Újvilágban új életet kezdenek – közölte – egy neves amerikai kutatóintézet kínált állást nekik. Elhatározásuk oka a magánéletükben rejlik, egymásba szerettek, nem tudnak egymás nélkül élni... A nagyfőnök a haragtól és a megvetéstől kigyúlt arccal olvasta a hihetetlen, felháborodást keltő sorokat.

Zinával pillanatnyilag senki sem törődött, vizsgálat indult a disszidensekkel kapcsolatban, az Intézet vezetése és a párt-szervezet faggatta a munkatársakat. Tudott valaki a szándékukról? Netán az egyik kolléga segítette őket, falazott nekik?! Mint a megbolygatott méhkas, olyanná vált az egész főosztály. Ám minden csoda csak három napig tart – mondogatják az okos emberek – idővel elült a zshivajgás, lassanként visszatért minden a megszokott mederbe, a főosztály emberei tették a dolgukat. De nem így az Intézet vezetősége! Két ember hiányzik, egy osztályvezető és egy csoportvezető. Mi a teendő? Átcsoportosítást kellene foganatosítani, vagy felvenni új munkatársakat? Néhány beszélgetés, némi vita és egyeztetés után döntés született, Veress Béla rendkívüli főosztály-értekezleten tudatta embereivel az átszervezés eredményét. Balla Tibor státuszát törlik, osztályát összevonják Bergeczi Elek osztályával, az indok: meglehetősen kis létszámú mind a kettő; már korábban is gondoltak arra, hogy két osztályvezető helyett elég lenne egy... Szőlősiné helyét meg az

újonnan belépett Zsigmond Rozina tölti be, aki már két éve a Technológiai csoport bennfenteseként tevékenykedik. Ismeri jól az ott folyó kutatásokat, amellet kiváló eredménnyel végezte el az egyetemet.

Zina már az értekezletet megelőző napon értesült a nem várt megbízatásáról, igen meglepődött, amikor Veress raportra rendelte be. A félelmetes ember nem volt egyedül, szobájában ott ült a személyzetis, a párttitkár és még két tekintélyes férfi, Zina megriadva nézte őket, fogalma sem volt, mit akarhat tőle ennyi prominens személyiség. Miután túlestek az üdvözlésen és a kávézáson, a nagyfőnök hellyel kínálta Zinát, majd átható tekintettel nézett a szemébe:

– Kedves Rozina! – szólította – az Intézet vezetősége döntött a főosztály új szervezeti felépítéséről, és e tekintetben maga is az érintettek közé tartozik. Úgy határoztunk – járatta körül tekintetét az ott ülőkön –, hogy önre bízunk Szőlősiné dr. Simon Erzsébet helyének betöltését, röviden szólva, ön lesz a Technológiai csoport vezetője! Nos, kartársnő, elvállalja? Remélem, eléggé elszánt, nem ijed meg a saját árnyékától, bátran belevág a tennivalókba, elfogadja a kihívásokat!

Zina annyira meglepődött, hogy szólni sem bírt, csupán-csak bólogatott. Mély lélegzetet vett és végül kinyögte:

– No de kérem, én még csak gyakorló fizikus vagyok...

– Már nem az! – szólalt meg biztató hangon a személyzeti előadó – ezennel kinevezzük önt tudományos segédmunkatársnak! És akkor elhárul minden akadály a tudományos csoportvezetővé való választás elől. Természetesen mindez csak akkor aktuális, ha elfogadja a megbízatást!

– Igen, természetesen elfogadom, csak attól félek... – Veress hirtelen a szavába vágott:

– Semmitől se féljen! Ezt a szót ne halljam többé a mi kedves Rozinánktól... Akkor hát rendben?!

Zina kigyúlt arccal bólogatott:

– Rendben! És a bizalmat nagyon köszönöm...

Este boldogan vetette magát Gyurka karjaiba, izgalomtól fuldokolva újságolta el a nagy sikert. Hogy őt nevezték ki a Baba helyére, tudományos csoportvezető lett és segédmunkatárs, a

fizetése is nagyobb lesz, prémium is akad! – A férfi kelletlen arccal fordult el tőle, nem szólt semmit, kedvenc foteljébe telepedett, és rágyújtott egy cigarettára. A füstfelhő mögül méregette Zinát, arca megvetést árult el, száját összehúzta, mint aki az imént evett meg egy jókora vadkörtét.

– Remek – mondta méla undorral –, mindig is tudtam, hogy a béka fenekénél is lejjebb van színvonalban a te híres Intézeted! De hogy gyakorlatlan kezdőkre vezetőbeosztást bízzanak, ez már aztán túltesz mindenen. Zina! Megőrültél? Hogy mersz elvállalni ekkora felelősséget? Hiszen semmihez sem értesz, a képességeid gyöngék, amellettt nincs meg a kellő szakmai gyakorlatod! Azt képezed, meg foglak dicsérni? Hát nem! Eszem ágában sincs gratulálni neked. Egyébként meg... csinálj, amit akarsz! Bánja a fene, ha bele fogsz majd bukni... – Gyurka bele nyomta csikkjét a hamutartóba és témát váltott. Felemlgette számtalan kifogását Zina háziasszonyi ténykedését illetően. A fiatalasszony lesunyt fejjel hallgatta a szidalmakat.

*H*ázasságuk február elején érte el válságának tetőpontját, egy ártatlannak tűnő baráti összejövetel vitte kenyértörésre a dolgokat. Gyurka egyik nap azzal állított haza, hogy partit szeretne adni, meghívná kollégáit, élükön Vári professzorral és a feleségével.

– Csaknem valamennyinél vendégeskedtünk már – jelentette ki –, ideje volna viszonzni a kedvességüket! – Zina örömmel fogadta az ötletet, boldog volt, mint mindig, ha Gyurka programot javasolt, vagy bárminemű közös szórakozásra vállalkozott vele. Megbeszélték, kiket hívnak meg, milyen szendvics-költevényeket készítenek, hol szerzik be a süteményeket, milyen italokat fognak felszolgálni. Látszólag minden a legnagyobb rendben volt, Zinát meglepte, hogy nem kell takarékoskodnia, a zsugori férj, aki a napi bevásárolásokat számon kérve az utolsó fillérig elszámoltatta a nejét, ezúttal nagyvonalúnak bizonyult. Semmi sem volt drága, a legfinomabb csemegékre is futotta pénz bőven, Gyurka szemmel láthatóan ki akart tenni magáért, dicsekedni jó konyhájával, szép lakásával, és talán – fiatal, csinos feleségével is.

Megérkeztek a vendégek, többségükben házaspárok, aki egyedülálló volt, az aktuális partnerével tette tiszteletét. A Vári házaspár is eljött, Zina szívélyesen köszöntötte az est díszvendégeit, néhányszor már találkoztak, és mindenkor azt tapasztalta, hogy a professzor vonzó és elegáns felesége határozottan kedveli őt. Temesi Lacika nagy csokor virággal rontott be, büszkén mutatta be a feleségét, Theát, nemrég házasodott, jelenleg élte a fiatal férjek boldog életét. A szép szőke asszony volt az a csalfa szerető, aki miatt annyit szenvedett, s ha Gyurka nem veszi a szárnyai alá azon a bizonyos európai körutazáson, a csalódott férfi tán még a világból is kiszaladt volna. A nő az ősszel vártatlanul meggondolta magát, visszatért állhatatos kedveséhez, megtörtént a szenvedélyes, nagy kibékülés, majd néhány hétre rá az esküvő.

Vidáman társalogtak, ettek, ittak, a büfé sikert aratott, egymás után ürültek ki a tálak. És nagy tempóban fogytak az italok! Zina ijedten figyelte, Gyurka mily gyakran néz a pohár fenekére, pedig nem volt rá jellemző az italozás. Később valaki beindította a lemezjátszót, táncolni kezdtek, volt, aki szambázott, mások tviszteltek, a professzor csupán az angolkeringőre vállalkozott. A hangulat a tetőpontra hágott, Lacika egy bonyolult táncfigurát ropva hanyatt esett. Volt nagy nevetés, Thea ápolgatta, becézgette férjét, Laci azonban talpra szökkent, és egy fordulóra elkapta Zinát. Kifáradtak, múltóban volt a táncolási kedv, Gyurka telitöltötte a poharakat, az italozás ismét feldobta a hangulatot, majd néhány vicc, adoma és sztori elhangzása után a professzor elkomolyodva az egyetemi dolgokra terelte a szót. A tanszék gondjait taglalta, kevesellte a különmunkákat, ezzel kapcsolatban arra is célozgatni kezdett, hogy a tudományos tevékenység sem halad úgy, ahogyan kéne. Íme a bizonyosság: emberei nem közölnek a szakfolyóiratokban elegendő publikációt. Zina mellette ült, és vele szemközt foglalt helyet Gyurka. A professzor hirtelen elhallgatott, szeretetteljes pillantást vetett Zinára, miközben gyöngéden a fiatalasszony vállára tette a kezét.

– Íme a jövő reménysége – emelte meg a hangját –, a mi kis háziasszonyunk, a kiváló fizikus! – Elmesélte, a múlt héten, az Akadémián összefutott Veressel, aki az egekig magasztalta Zinát. Úgy vélekedett, beosztottja nagyszerűen megállja a helyét, mint

tudományos csoportvezető, túltesz az elődjén, Szőlősinén, azon a hűtlen nőszemélyen! Remek szervező, tud bánni az emberekkel és komoly tudományos sikereket ér el, hamarosan az egyik külföldi folyóiratban jelentet meg egy figyelemre méltó publikációt.

A társaság érdeklődve hallgatta a Kormorán-feleség sikereit, gratulációk, éljenzések hangzottak el, többen koccintásra emelték a poharukat. Ekkor a professzor hamiskás tekintetet vetett Gyurkára, némi gúny csengett a hangjában, amikor megszólalt:

– Neked meg azért gratulálok, fiam, hogy ilyen kiváló asszony a feleséged! Mit mondjak, igazán példát vehetnél róla... Úgy tudom – folytatta megrovó hangon –, hogy az utóbbi időben meglehetősen ritkán látni téged az egyetemen! Kiengedtél, öcsém, akár a kiszúrt luftballon! Nem vagy hajlandó szerződéses munkákat vállalni, és a dékánhelyettesi megbízatást is visszamondtad... így nem leszünk jóba', pajtikám! – Mutatóujját felemelve tréfásan megfenyegette beosztottját, majd Zinához fordult:

– Tudós hölgyem, ragadja grabancon ezt a jóembert és ösztökélje lázasabb munkára! Biztassa, rágja a fülét. Tudja mit? Hívja ki nemes versenyre! Megígéri?

– Ó persze... – Zina halott halványra válva suttogetta a szavakat.

Mintha angyal szállt volna át a szobán, hirtelen csend lett, a professzor nem épp tapintatos tirádája szétfújta a társaság vidám hangulatát. Lacika felkelt a fotelból, nyújtózkodott, megropogtatta a derekát. Mások is szedelődzködtek, indulni készültek, többen összekacsintva Szent János áldomásra emelték a poharukat. Valamennyien úgy vélték, a befejezéséhez közeledik a szoaré. Búcsúzkodtak, Gyurka felsegítette az asszonyokra a kabátot, szótlán volt, ijesztően szótlán. Vendégeit az utcai kapuig kísérte, mondván, ne kelljen felcsengetni a házmestert, kapupénzt fizetni... Zina magára maradt. Kezdte kihordani a tányérokat és a poharakat a konyhába, a megmaradt néhány szendvicset a hűtőbe tette. Éppen a desszertes tányérokat rakta halomba, amikor visszatért Gyurka. Megállt előtte, megragadta a karját, és megrázta a rémült nőt, mintha csak egy rongybaba lenne. Nagyot lökött rajta, Zina a falnak esett, a tányérok kihulltak kezéből, és nagy csörömpöléssel

darabokra törtek. Gyurka fujtatott, mint a vörös posztót látott bika és ordított, ahogy csak a torkán kifért.

– Te átkozott, rohadt kis stréber! Van fogalmad, mit műveltél a mai estén? Hülyét csináltál belőlem – köpte ki magából a szót –, lejáratál a kollégáim, a barátaim előtt! Behízelegted magad annál a vén trottyosnál, az meg rád indult, behódolt neked! Mindezt azért, hogy nagyobb legyen a te dicsőséged... Hát nesze! – arcul csapta Zinát, az asszony megtántorodott és végigvágódott a földön, Gyurka felrántotta és visszakézből újabb két pofont kevert le neki. A szerencsétlen nő kezét arca elé kapva védekezett, megbotlott, de egy ügyes mozdulattal visszanyerte az egyensúlyát, ekkor eszeveszett tempóban az előszobába rohant. Gyurka egy konyakos üveget hajított feléje, a palack célt tévesztett és eltalálta az előszobaajtót. Üvegje hatalmas reccsenéssel tört be, Zina a konyhába menekült. Gyurka utána csörtetett, nem vette észre az útjába eső kis sámlit, belebotlott és a konyhaasztalon a tányérhalomra bukva elterült, mint a kinyújtott rétestészta.

– Megöllek – üvöltötte, miközben maszatos képpel feltápaszkodott –, végzek veled, te bestia! – Hirtelen felharsant az előszobacsengő. Hosszasan szaggatva szólt, Zina a hátát a konyhakredencnek vetve nézett kérdően Gyurkára. A bőszerű férfi lehiggadt kissé, a keze ügyébe eső konyharuhával megtörülte az arcát és a kezét, majd kilépett az előszobába és nyitotta a bejárati ajtót. A szomszéd volt az, pizzamájára kabátot kapva topogott a lábtörlőn állva, villámló szemekkel kérdezte, mi folyik itt? A házmestert és a rendőrséget kezdte emlegetni, dörgő hangon kifogásolva a zajos éjszakai jelenetet. Zina felhasználta férje kényszerű lekötöttségét, berohant a balszélső szobába, melyet az ő bútoraival rendeztek be. A kulcs belül volt, gyorsan magára zárta a szárnyas ajtót. Hogy Gyurka mivel indokolta a csetepatét, az nem érdekelte. Az orrából dőlt a vér, arca sajgott és lüktetett, az egyik szeme érezhetően bedagadt, csupán homályos foltokat látott maga körül. Felkapta a dohányzóasztal díszterítőjét, és azzal itatta fel az orrából szivárgó vérpatakat. Eközben visszatért Gyurka, Zinát kereste, szólongatta, majd lenyomta az ajtókilincset, s mivel nem engedett, rázni kezdte. Dühé nem csillapult, szitkok özönét ontotta ifjú hitvesére, ám csak szordínóban fröcsögte ki magából a nyomdafestéket nem

tűró szavakat. Nyilvánvaló volt, hogy hatott rá a szomszéd fenyegetése, még részegségében is felfogta, mit jelentene a rendőrség riasztása. Végül abbahagyta a próbálkozást, Zina reszketve állt a szoba közepén, a keze rángatózott, mint a galvanizált béka lába, tanácstalannak és tehetetlennek érezte magát. Távolodó léptek koppantak, Gyurka kiment a fürdőszobába, hallható volt, hogy lehúzza a vécét, majd néhány perccel később megeresztli a zuhanyt. Mi mást tehetett volna a szerencsétlen nő: fülelt és vára-kozott. Várta, hogy lefeküdjön, s amikor meghallotta a részeg ember adta apró füttyöket, melyekhez időnkét jókora horkanások társultak, kiosont és ő vette birtokba a fürdőszobát. Visszatérvén, újból magára zárta az ajtót, az ágyneműtartóban talált párnát, paplant, sebtében megágyazott és lefeküdt. Az izgalmaktól és a megpróbáltatásoktól kimerülve eszméletét veszve aludt el, mély, álomtalan alvásba zuhant. Amikor felébredt, tízet mutatott az óra, felült az ágyban és körülnézett, hirtelenjében azt sem tudta hol van és mi történt vele. Az arca sajgott, ahogy hozzáért, dudort tapintott ki, a fájdalomtól halkán felnyögött. Visszafeküdt, a fejére húzta a paplant, remegett egész testében, mint a lázas beteg, akinek hidegrázása van. A gondolatok felgyorsulva cikáztak, villództak agyában, mint egy mozifilm, játszódott le előtte az elmúlt éjszaka rémisztő története.

Mit tegyen? Miféle nap fog ráköszönni egy ilyen borzalmas éjszaka után? Hogy nézzen a Gyurka szemébe, netán még ő kérjen bocsánatot?! És ha újból agresszív lesz? Ha kijózanodva végleg elintézi őt? Úristen! Lehet, hogy veszélybe került az élete...

A másik szobából mocorgást hallott, kiugrott az ágyból és az ajtóra tapasztotta a fülét. Az ajtón áthallatszó zajokból próbálta kiszűrni, mit művelhet odaát a férje. Hirtelen távozó lépéseket és erőteljes csattanást hallott, úgy vélte, bevágódott az előszobaajtó. – Elment volna? – kérdezte önmagát. Az ablakhoz szaladt, az úttestet kémlelte, figyelte a házukkal szemközt parkoló kocsit. Hamarosan feltűnt Gyurka, átvágott az úttesten és a kocsihoz lépett. Beült, indított és elviharzott. Zina megnyugodva kelt fel, rendbe hozta magát, majd elfogyasztotta a tegnapi megmaradt szendvicseket.

Gyurka csak estefelé jött meg, addigra Zina kitakarított, eltüntette a csetepaté nyomait. Miután elmosogatott, és az épségben maradt porcelánedényeket is elpakolta, berendezkedett, minden szükséges holmiját áthordta a biztonságot jelentő szobába. Gyurka halk léptekkel járkált a lakásban, nem nyitott be hozzá, nem is kopogtatott. Zina kivárta, amíg lefekszik és elalszik, akkor kereste fel ő a fürdőszobát.

Különös napok következtek, a házaspár egy lakásban lakott, egymást kerülgetve. Ügyelve arra, hogy még véletlenül se találkozzanak. Amikor Zina reggel elment, Gyurka még aludt; amikor Zina hazatért, Gyurka rendszerint még nem volt otthon. Vagy ha mégis, magára zárta szobája ajtaját, és csak akkor kereste fel a konyhát vagy a fürdőszobát, amikor Zina ajtaján kattant a zár. – Meddig mehet ez így? – töprengett az asszony. – Válóper lesz – rettent meg – Gyurka nyilván ezt fontolgatja! – Kínlódva próbálta végiggondolni, mitévő legyen, hogy alakítsa ki az életét, ha sejtése valóra válik. Hol fog lakni, ha Gyurka kiteszi a szűrét? Visszamegy a Múzeum utcába? János azt mondta, a lakás még az ő tulajdonuk, Zina változatlanul oda van állandóra bejelentve, az udvarra néző kisszoba, mely valaha az ő szobája volt, most is a rendelkezésére áll. És a kocsival mi lesz? Az Opelt az ő pénzén vették, ám abban biztos volt, Gyurka egy világért le nem mondana róla, a nevére vette, magának fogja követelni. Olykor az eszébe ötlött, ideje volna helyzetét feltárni a szüleinek, a tanácsukat kérni; később mégis úgy döntött, vár még... megvárja, mit fog lépni Gyurka.

Eltelt a hét, pénteken, mint máskor is, hamarabb ért haza. Ahogy belépett az előszobába, meglátta Gyurka kabátját, kalapját, ezek szerint itt van, konstátálta, ma ő is korábban érkezett. Kinyitotta a középső szobába vezető ajtót – a kitört üveget időközben épre cserélte ki a házmester –, meglepődve torpant meg, a csodálkozástól megállt benne az ütő. A bőrkanapén ott trónolt Gyurka, előtte a dohányzóasztalon üveg bor, mellette két pohár. Férje ránézett és barátságosan köszöntötte.

– Szervusz, kedves, gyere, ülj ide mellém! Kérlek... no... ne félj már, esküszöm, hogy semmi baj sem érhet... Beszelnünk kell, el kell rendezni magunkat, ez a furcsa, különös élet nem lehet így tovább... – Zina közelebb merészkedett, Gyurka bort töltött

a poharakba: – Egészségedre, és ha megkérhetlek, légy olyan jó és koccints velem!

– Egészségedre! – mondta Zina reszkető hangon, miközben félve leereszkedett az egyik bőrfotelbe és elfogadta a feléje nyújtott poharat. – Beszelnünk kell... én is úgy gondolom, hát akkor kezdj bele, mondd el, mit főztél ki... – Gyurka cigarettára gyújtott, lassan, körülményesen pepecselt az öngyújtóval, majd mélyen megszívta az illatos rudacskát. Szemét összehúзва Zinára nézett, miközben lassan eregette ki tüdejéből a kékesen gomolygó füstöt.

– Mindenekelőtt szeretnék tőled bocsánatot kérni, ezzel együtt ünnepélyesen kijelentem, hogy semmi sem menti a viselkedésemet. Ha csak az nem, hogy alaposan becsicscentettem! Ígérem – mondta komoly, ünnepélyes hangon – ilyen brutális tett, amit a sérelmedre elkövettem, velem soha többé nem fordulhat elő! Sokat gondolkoztam az elmúlt napok során a kettőnk dolgáról – dőlt hátra a díványon és szemét a plafonra vetette –, valami elromlott közöttünk, vagy már a kezdetek kezdetén is rossz volt... próbáltam megfejteni, mi lehet az! A választ csupán csak sejtem... Talán – fújta ki a füstöt lassan, elgondolkodva –, talán az itt a baj, hogy nehéz számomra elviselni egy másik embert testközelben... huszonhárom éves korom óta vagyok egymagam! Szokatlan számomra, hogy egy fedél alatt éljek valakivel, aki olyannyira különbözik tőlem... aki az élet dolgairól minden tekintetben más-ként vélekedik! Akinek mások az igényei, más az életcélja... Bevallom, sohasem gondoltam volna, hogy a házasság ilyen nehéz dolog! Zina – könyökölt hirtelen a kisasztalra és nézett mélyen az asszony szemébe – te bravúrosan oldottad meg a kettőnk konfliktusát, és találtad meg a helyes utat. Vagyis azt, hogyan is éljünk mi ketten együtt! Figyelj! Szeretlek téged, nem akarlak elveszíteni, meg akarom menteni a házasságunkat. A következőket javaslom... illetve javasolnám... Előbb azonban tudni szeretném: elnyerhetem-e a bocsánatodat?

– Esetleg... igen... – Zina elkínzott tekintettel nézett a férjére, a meglepő fordulattól még mindig nem térve magához – ám mielőtt válaszolnék, hallani szeretném fennen hangoztatott javaslatodat! – Gyurka átnyúlt az asztalon és gyöngéden megszorította a kezét.

– Élünk úgy, mint eddig! De csak a hétköznapokon. Péntek estétől hétfő reggelig légy a feleségem, és találjunk ki magunknak sok-sok kellemes programot! Menjünk el kirándulni, járjuk be az országot, utazzunk el egy vagy két napra, vegyünk ki szobát szállodákban vagy turistaházakban! Egyik nap te látsz vendégül engem, másik nap én téged! Főzünk, vagy vendéglőbe megyünk! Nos, mit szólsz hozzá? Hétköznapi dolgozhatsz annyit, amennyit csak akarsz, élhetsz szabadon, külön kosztolunk, nem kell vacsorát főznöd, és soha többé nem kérem el a fizetésedet. Csupán a lakásrezszi fele költségét... gondolom, ez méltányos... Rendben? – Zina elhűlve hallgatta férje különös javaslatát, a csodálkozástól szóhoz sem jutott. Gyurka megcsókolta a kezében tartott remegő kis kezét, majd dióbarna szemét Zinára függesztve, megismételte az iménti kérdést. A nő meghatódva tekintett rá, ijedten bólintott magát összeszedve:

– Jól van, no, felejtsük el a történeteket. Amit mondtál, tetszetősnek tűnik, majd meglátjuk, mi sül ki belőle. Megígérem, hogy rajtam nem fog múlni, be fogom tartani az általad javasolt együttélési szabályokat. Ám ha nem sikerül...

– Kérlek, ne mondj ilyet! Úri becsületszavamra ígérem, hogy sikerülni fog!

Zina engedelmesen bújt férje karjaiba, este visszatért a közös szobába, és együtt hált Gyurkával. Vasárnap autóba ültek és bejárták a Dunakanyart. Minden úgy történt, ahogy Gyurka mondta, Zinába lassanként visszatért az élet, felélénkült, megjavult a kedve. – Hej a mindenségét! – kezdett bizakodni – talán mégsem lesz válóper, és jóra fordul minden! Megfizettük a tanulópenzt, legyűrtük a kezdeti nehézségeket, itt az ideje a boldogságnak! – Zina úgy érezte, megcszenvedett érte, megérdemelve végre valami jót is, főként szenvedélyes szerelemmel megáldott házasságot...

Kissé bizarr, ám valójában kellemes időszak köszöntött rájuk; mindketten szigorúan betartották a kölcsönösen helybenhagyott megállapodást. Hétfő reggel kezdetét vette a különélés, esténként, ha véletlenül mindketten otthon voltak, elkerülték egymást, külön

vacsoráztak, a hűtőben más-más polcon tartotta mindenik a saját magának szánt elemózsiát. A takarítást, mosást elintézte a bejárónő, ha mégis akadt megbeszélni való, kicsiny cédulákat ragasztottak a konyhaajtóra, ezekre írták fel az üzeneteket.

Péntek délután Gyurka rendszerint egy pohár borral várta Zinát, s mint akik messzi utazásokat tettek egymás nélkül, úgy borultak össze. Megbeszélték a hétvégi programot, Zina legnagyobb örömeire elmaradtak a Gyurka családjánál elköltött vasárnapi ebédek, melyek rémálomként ülték meg a lelkét. A jámbor fiatalasszonynak elképzelése sem volt arról, miért utálja őt olyan engesztelhetetlenül a férje családja, mit vétett nekik, mi kifogásuk lehet ellene. Korábban, amikor erről faggatta Gyurkát, sohasem kapott egyenes választ, vagy ha mégis, férje őt vádolta udvariatsággal, szeretetlenséggel. Az új életforma véget vetett ennek, Gyurka a hét valamelyik délutánján intézte el a családlátogatást.

Tavaszkodott, kellemessé vált az időjárás, napfényes hétvégék köszöntötték a város betonrengetegének embereit. Gyurka hű maradt az ígéretéhez, utazgatni kezdtek, az ország legszebb vidékeit keresték fel, továbbá múzeumokat, képtárakat. Ha az idő kegyes volt hozzájuk, gyalogtúrákat tettek, olykor patinás kisvárosokban, falvakban bolyongtak, megsejmelve templomokat, régi kúriákat, egyéb nevezetes épületeket.

Első jelentősebb útjuk Esztergomba vezetett, szentmisét hallgattak a bazilikában, megtekintették a Vár-hegyen álló középkori királyi palota helyreállított maradványait, ellátogattak a Vízi-városba, a Keresztény Múzeumba, sőt a Balassi Bálint Múzeumba is. Megcsodálták a város barokk, klasszicista épületeit, útjuk végén felkapaszkodtak a Kálváriadombra, Gyurka fényképeken örökítette meg a csodás panorámát. Ebédjüket a Várkert vendéglőben költötték el, este nyolc óra is elmúlt már, mire hazaértek.

A következő hétvégén Nyugat-Magyarországot keresték fel, előzőleg megszerezték a határsáv bejárásához szükséges engedélyeket. Sopronban, a Lövér Hotelben szálltak meg, ellátogattak Brennbergbányára, Fertőrákosra, Balfra; második nap gyalogosan bejárták a Kőszeg-Vid-hegy-Velem-Bozsok-Cák útvonalat. A vidéket járva színes diaképeket készítettek a vadregényes tájról, megpihentek és megebédeltek a velemi csárdában,

ahol ízes birkagulyással csillapíthatták éhségüket. A paprikás húst Gyurka nagy pohár kólával, Zina meg egy korsó sörrel öblítette le.

Újabb színfoltot hozott életükbe, hogy túráikhoz Temesi Laci is csatlakozott a nejevel, Theával. Az Opelben felváltva soförkődött a két férfi, ám a vezető melletti helyet mindenkor Thea foglalta el. A partner-házaspár alkalmazkodott a túratervekhez, egyikük sem kifogásolta a programokat. Az útvonal kijelölése a Gyurka tisztje volt, a férfi nagy gonddal látta el feladatát, áttanulmányozta a legújabb térképeket és útikalauzokat, továbbá kiselőadásokat rögtönzött társainak a műemléképületekről, festményekről és szobroktól, amennyiben ilyesmi is az útjukba akadt.

Bejárták együtt a Balaton-felvidéket, felmásztak a Szent-György hegyre, a Csobáncra és a Gulácsra is, Gyurka nem győzte kattogatni a fényképezőgépét. Tihanyban megtekintették a XI. századi eredetű bencés apátságot a pompás kéttornyú barokk templommal és a kolostor múzeumával együtt, felmásztak az Óvár őskori sáncára, s lefelé menet bebújtak a barát-lakások hegyoldalba vágott, barlangszerű üregeibe, viccelődtek, ugratták egymást, hogyan élnének itt, mint szerzetesek. Útba ejtették Balaton-szepezdet, a tóhoz közel fekvő település házai meredek lejtőn futnak fel a domboldalra, s az üdülők, elegáns villák az Öreg-hegy platóján helyezkednek el. Gyurka elmondta: Szepezd régi helység, a középkorban, 1093-ban említik először a feljegyzések. Nevezetességei közé tartozik a savanyúvíz-forrás, a romantikus stílusú Sebestyén-villa és egy régi préház, mely a népi építészet igen szép alkotása. A három templommal és a patinás házakkal ellátott nagyközség – állapították meg valamennyien – az olasz kisvárosok hangulatát idézi fel.

Bebarangolták az északi vidékeket is, megtekintették Drégely várának Arany János által megénekelte romjait. Hazafelé Zebegényben pihentek meg, finom vaddisznópörkölttel fejezve be a kirándulást.

Zina megkedvelte férje jó barátját, Temesi Lacikát; a fiatal adjunktus amolyan csupaszív ember volt, amellett vidám, fogékony minden szépre, jóra. Valósággal sugárzott a boldogságtól, hogy feleségül vehette Theát, hogy hűtlen kedvese visszatért hozzá, hogy őt választotta számtalan udvarlója közül. Gyurka

többször is felemlegette Zinának a németországi utat, amikor ő öntött lelket a szerelmi csalódástól szenvedő Lacikába, aki a bánattól akár a szomorúfűz lombja, úgy kornyadozott.

Ugyanakkor a két asszony viszonya nem volt híján némi diszkrepanciának. Bár Zina csodálta Thea jó megjelenését és eleganciáját – a platinaszőke nő amolyan igazi *bombázó*, amellet szép arcú, kecses és nőies –, megszeretni azonban képtelen volt. Zavarta őt Thea feltűnő megjelenése, rendszerint hatalmas nap-szemüveg takarta el az arcát, drága, külföldi cuccokat viselt, ízléstelen bizsukat aggatott magára. Mint igazi vamp, dohányzott, versenyt pőfékelt Gyurkával. Zinába belemart a féltékenység, amikor a nő arany öngyújtóját kattogtatva, a férfihoz hajolva adott neki tüzet. Ő Thea mellett afféle gimnazistalánynak, vidéki tanító-nőnek tűnt; a két nő szöges ellentéte volt egymásnak. Thea – nem éppen tapintatosan – érezte is ezt Zinával, rendszerint mondott valami dehonesztálót a „tudós nőkre”, akik ahelyett, hogy sportolnának, táncolnának, vagy ki tudja, mi módon élveznék az élet örömeit, laboratóriumok műszereit nyúzzák, undok lötytyöket kotyvasztanak, és büszkék arra, hogy a tudomány szolgálólányai lehetnek! Ezt mondogatta... s utána gúnyosan felkacagott. Zinának igazából az esett rosszul, hogy ez a szöveg Gyurkának kifejezetten a kedvére való volt, mi több, rendszerint rátett egy lapáttal, Thea szavait újabb epés megjegyzésekkel toldotta meg. Lacika sohasem folyt bele a gúnyolódásba, neki más volt a véleménye Zináról, bár meg nem védte, de nem is sértegette. Amikor folyt az élcelődés a fizikusnő kárára, csendben volt, hallgatott.

Zina lassanként kezdte megszokni Thea kellemetlen megnyilvánulásait, elhatározta, nem hagyja, hogy ez a divatmajom elrontsa a szórakozását. Elkövetett mindent, hogy maradéktalanul élvezni tudja az utazás örömeit, a tavaszra ébredő erdők mélyén megtett hangulatos, szép kirándulásokat. Alig volt olyan hétvége, amikor otthon maradtak volna, csupán akkor töltötték Pesten a víkendet, amikor zord volt az idő, szélvihar tombolt, vagy eső verte az utcákat. Ekkor is kellemesen telt a hétvége, Zina ebédet főzött, olvasgattak, zenét hallgattak, volt, hogy moziba, színházba mentek, helyel-közzel társasági program is akadt.

Június közepén különös ötlettel állt elő Gyurka, Zina egyik ámulatából a másikba esett.

– Arra gondoltam – kezdte a férfi –, ideje volna felújítani ezt a lakást. Nézd meg – mutatott a szobafalakra – milyen piszkos és poros itt minden, helyenként repedezik a fal, a végén még lehullik a vakolat! Az ajtók, ablakkeretek is megszürkültek, a mázolás már igencsak esedékes lenne. Nem beszélve a parkettáról, tíz éve már, hogy nem volt felcsiszolva és lelakkozva. Igazából tavalyra terveztem ezeket a munkálatokat, de akkor esküvőzéssel, utazással telt el az idő!

– Való igaz – mondta Zina kissé bizonytalanul –, a lakásra ráférne a tatarozás. És hová tennénk a sok cuccot, a bútorokat, képeket, polcokat, miközben ügylködnének a mesteremberek? Gondolom, három-négy hétbe is beletelik, amíg felújítanak a lakást...

– Hát ez az! – kiáltott fel Gyurka – nagyszerű tippet adott az egyik kollégám, ajánlott egy kiváló szövetkezetet. Figyelj – függesztette Zinára a szemét –, a cég vállalja, hogy az egész lakberendezést bútorszállító kocsiba pakolja, és elhelyezi a saját raktárában. Amikor végeznek, helyre tesznek mindent, úgy, ahogy eredetileg volt! Mi pedig a készre érkezünk. Szerzek papírdobozokat, azokba belerakhatjuk a ruhákat és a sok obelevancot, a dobozokat leragasztjuk és feliratozzuk. Amikor visszatérünk, csak annyi a dolgunk, hogy mindent a helyére tegyünk. Nos? Nemde remek az ötlet?!

– Igen... remek... no de...

– No de hol lennénk addig mi? Ez itt a kérdés! Megmondom. Elutazunk Hódmezővásárhelyre, meglátogatjuk a szüleidet! Feltéve, ha befogadnak engem, ha hajlandók fátylat borítani a múltra, megbocsátani, mily nagyon megbántottam őket, milyen ridegen, udvariatlanul viselkedtem velük...

– Ezt most komolyan mondod?! Megbékélnél velük, már nem haragszol rájuk, véget érhet a mosolyszünet? – Zina arcát pirosra festette az öröm, szeme párásan csillogott, régi vágyát vélte beteljesülni. Azt, hogy a férje végre szót értsen a szüleivel.

– Ne aggódj, kicsim, minden rendben lesz. Majd megkövetem őket, a bocsánatukat kérem. Véget kell vetni a torzsal-

kodásnak, nem kényszeríthetlek arra, hogy válassz köztem és a családot között... És titkon azt remélem, hamarosan te is megbarátkozol az enyémeikkel... persze csak később, egyelőre elég lesz ennyi... én nagyon türelmes vagyok!

– Köszönöm! Köszönöm, drágám! – Zina meghatódva borult a férje nyakába, ölelte, csókolta, minden úgy lesz, ahogy Gyurka eltökélte, bizonygatta lelkesen, boldogan.

Másnap telefonált az anyjának, elmondta, mit tervez Gyurka: békét akar kötni, bocsánatot kérni tőlük és szép családi életet élni. Ágnes csodálkozva hallgatta lánya lelkesedő szóáradatát. Később mostohaapja is beleszólt a kagylóba, elmondta, szeretettel várják őt a férjével együtt, töltsenek náluk minél több időt. Külön szobát rendeznek be nekik, és jobbnál jobb falatokkal traktálják majd őket. Amellett Vásárhely kellemes időtöltést biztosít az odalátogatóknak, szépek az utcák, remek a strand, felfrészelt a környező városokat, a Tisza-partot, a halászcseréket... nem győzte sorolni a sok látnivalót. Sajnos, ő maga kevés időt tölthet velük, mert a tévesz számára a nyár a legmozgalmasabb, ilyenkor jön a munka dandárja, s neki, mint elnöknek irányítani kell az embereit. Ám amikor csak teheti, szakít rájuk időt, Zina ne féljen, ők nem haragtartók, szemrehányásokról szó sem lehet...

Gyurka meghatározta az indulás időpontját, beütemezte a csomagolást és az egyéb tennivalót. Nap, mint nap dobozokkal érkezett haza. Zinának piros filctollat adott, ő maga a kéket választotta.

– Mindenki a saját cuccát csomagolja, és a dobozra ráírja, hogy mi van benne! Akkor könnyebb lesz majd a visszapakolás! – Zina híven követte férje utasításait, a világegyetem ellen nem mondott volna neki; titkon az utolsó percig attól tartott, hogy Gyurka meggondolja magát, és lefűjja a hómezővásárhelyi utat.

Végül eljött az indulás napja: vasárnap, július elseje. Korreggel váratlanul beállított Dénes, Zina nem tudott hová lenni a csodálkozástól. Mi köze Dénesnek az ő dolgaikhoz? Kissé fanyalogva nyújtott kezét a fekete hajú, szúrós szemű férfinak, ám a sógora kézfogás helyett megölelte, arcon csókolta, kedélyesen vállon veregette.

– Te kis boszorkány! – nevetett rá. – Elvarázsoltad az én öcsémet, háziassá, otthonát szeretővé tted! Nem semmi, hogy Gyurka rászánta magát a lakásfelújításra, ő, aki betegesen irtózik a legkisebb felfordulástól is! Csak helyeselni tudom az ötletet...

Gyurka magyarázni kezdte a bátyjának, mi a tennivaló a bútorok és a dobozok elszállításával kapcsolatban. Zina megtudta, Dénes fogadja majd a bútorszállítókat, és felügyeli a festők, burkolók és parkettások munkálatait. Egyszóval a férfi magára vállalja a lakásfelújítás valamennyi gondját-baját, hogy az ő nyaralásuk minél jobb, minél zavartalanabb legyen! Zina meghatódva gondolt arra, milyen összetartó a Kormorán-család... Meglehet, a sógorát igencsak félreismerhette, merthogy a férfi valamilyen okból mindez ideig roppantul ellenszenves volt neki.

– A lakáskulcsok! – fordult Gyurka a bátyjához – csináltattam róluk másolatot.

– Kösz. – Dénes zsebre vágta a kulcscsomót, majd segített a kocsinhoz vinni a bőröndöket. Elbúcsúztak, Gyurka még adott néhány tanácsot a bútorszállítással kapcsolatban, a pocakos férfi kellemes nyaralást kívánt a házaspárnak, feketeszőrös kezével búcsút intve nekik.

Kecskeméten pihenőt tartottak, s ha már erre jártak, megnézték a várost, végigsétáltak a Rákóczi úton, majd körbejárták a főteret. Megcsodálták a patinás épületeket, a templomokat, köztük mindenekelőtt a híres kecskeméti „öregtemplomot”. Gyurka kitűnő idegenvezetőnek bizonyult, szakszerű előadást tartott a nevezetesebb objektumokról, műemlékekről. Zina, bár már két alkalommal járt Kecskeméten, úgy érezte, most látja először a várost. És mintha lágy zene szólna egy bársonyos hangú gordonkán, úgy hallgatta a Gyurka beszédét, szépen fogalmazott mondatait.

Elfáradtak, beültek a Katona József téren lévő cukrászdába kávéra és süteményre. Amikor befejezték az étkezést, Gyurka átnyúlt az asztalon és gyöngéden megsimogatta neje kezét.

– Tudod miről nevezetes a mai nap...?

– Valami rémlík...

– Július elseje: házasságkötésünk első évfordulója! És ebből az alkalomból fogadd szeretettel az ajándékomat. – A férfi kis bársonytokot húzott elő a zsebéből, Zina izgatottan kattintotta fel a fedelet. Gyűrű volt benne, aranyfoglatban csillogó rubinkő. Jegygyűrűje fölé húzta, illett az ujjára, a meghatódott fiatalasszony őszinte hálával köszönte meg a szép ajándékot. – Ennyi jó egy napra! – sóhajtott fel. Gyurka elnéző szeretettel karolt belé és a kocsihoz vezette. Beültek, folytatták tovább az utat.

Szeged felé kanyarodtak, s amint áthaladtak a városon, rátértek a Hódmezővásárhely felé vezető országútra. Hamarosan megpillantották a Tisza árterületének közelében fekvő mezőváros épületeit. A Népkert-állomás mellett a vasutat keresztezve a hatalmas platánfákkal szegélyezett Ady Endre utcába értek. Gyurka lassított, Zinára vetette a tekintetét.

– Melyik a Rózsafa utca?

– A következő keresztutca jobbra...

Bekanyarodtak, majd megálltak a 15-ös számú ház előtt. A sárga, hatablakos lak jellegzetes példánya volt a vidéki városok földszintes épületeinek. A műemlék jellegű ház konzolsoros, hangsúlyos párkányú kialakítása kellemes látványt nyújtott, a háromrészes fakapu szorosan a falba illeszkedett. Az épületet Gyurka a romantikus építészet kategóriájába sorolta, meg is jegyezte, véleménye szerint a ház a múlt század végéről való. Még ki sem szálltak az autóból, máris résnyire nyílt a középső kapu, s hamarosan valaki a két nagyobb kapuszárnyat is kitárta, megnyitva az utat az udvarra a koci előtt. Ágnes futott ki elsőnek, ölelte, csókolta a lányát, mögötte ott toporgott a két gyerek. Zavartan nézegették a Pestről érkezett emberpárt, különösen Zinát, aki állítólag a nővérük lenne. Mindenesetre kezicsókolommal köszöntek neki. János is előbújt a kapu mögül, biztatta Gyurkát, hajtson be nyugodtan, a kert végében találja a garázst, eléggé tágas, el fog férni benne az ő kocsija is.

Miután a fiatalok elhelyezték holmijukat a számukra kijelölt szobában, megmosakodtak és átöltöztek. Az üveges verandán már ott szorongott a család valamennyi tagja, körülülve a szépen megterített ebédlőasztalt. Kissé türelmetlenül várakoztak; nem csoda, fél kettő felé járt már az idő. Zina megilletődve

szemléltette a hódmezővásárhelyieket, elsősorban anyját, akiből valódi, tűzről pattant, mosolygós vidéki menyecske lett. Kissé megtelt, ami az előnyére szolgált, haját a tarkóján laza kontyba fogta össze, odalett a régi, bogárfeketére festett hajból kimunkált, bonyolult frizura. Arca smink nélkül is ápoltnak, üdének hatott; egyszerű szabású, könnyű kartonruhát viselt, derekára hófehér kötény kapott fel arra az időre, amíg felszolgált az enniválót.

A két gyermekén a kamaszkor első jelei kezdtek kiütközni, tizenegy évesek voltak, nagyot nőttek a múlt év óta, amikor Zina először látta őket. Kovács János hófehér, kigombolt nyakú ingben pompázott, keskeny csípőjére világosszürke nadrág feszült. Frissen borotvált arcát barnáspirosra sütötte a nap, hullámos haja ápolat volt, látszott rajta, hogy nemrégiben kereshette fel a borbélyt. Minden tekintetben igyekezett kitenni magáért, kedvesen, barátságosan kínálhatta vendégeit, bort töltött a poharakba, mondván, öblítsék le magukról alaposan a hosszú út porát.

Gyurka élvezettel kanalazta a kitűnő csirkelevest, elfogyasztott jó pár rántott szeletet, nem vetve meg a desszertet: a mogyorókrém-tortát sem. A jelek szerint kitűnő hangulatban volt, bókolt a háziasszonynak, koccintgatott Jánossal, még a gyermekekhez is volt néhány kedves, humoros szava. Zina úgy érezte, a földre szállott a mennyország, önála boldogabb e pillanatban a világon senki sem lehet.

Másnap strandra mentek, tombolt a kánikula, örömmel csatlakoztak hozzájuk az ikrek: Jancsi és Juliska. Ágnes a háztartási munkák foglalták le, János már hajnalban kiment a mezőkre, üzente, dolga van, meglehet csak holnap, késő délután tér haza. Estefelé sétát javasolt a ház asszonya, a felnőttekkel tartottak a gyermekek is; megtekintették Vásárhely nevezetességeit. Ágnes ismerős volt a Városházán, barátságosan köszöntötte a portást, az agg férfit engedélyezte, hogy a család felmehessen a toronyba. Elgyönyörködtek a csodás panorámában, nézték a távoli mezők zöld legelőit, zombékos-tavas vidékét. A nap éppen lemenőben volt, hatalmas vörös korongja érintette a látóhatár szélét, majd fényét veszve lassan, komótosan süllyedt le a mélybe. Gyurka Petőfit idézte, a gyerekek ráismertek a versre, boldogan szavalták vele együtt a naplementét megéneklő sorokat:

*Mint kiűzött király országa széléről,
Visszapillant a nap a föld pereméről,
Visszanéz még egyszer
Mérges tekintettel,
S mire elér szeme a tulsó határra,
Leesik fejéről véres koronája.*

Zina átölelte az anyját, összebújtak, néhány szóval felelegettek a régi időknek, amikor élt még Zoltán... – Nagyon hiányzol – suttogta Ágnes megcsókolva Zinát –, szeretem ezeket a sráco-
kat, de az igazi csak te vagy... te, drága lányom, az egyetlenem!

Önfeledten nyaraltak, olykor autótúrákat tettek, felkeresték a Dél-alföld nevezetesebb településeit, többek között Szarvas híres arborétumát. Forró, szenvedélyes éjszakáik voltak, szerelmük kivirult, Zina úgy érezte, ez a nyaralás az igaz nászút. Telt az idő, a hétből mindössze pár nap volt még hátra, amikor egyszeriben megváltozott minden, száznolcvan fokos fordulatot vettek az események... Nemcsak a nyaralás vált rémálommá, hanem – úgy tűnt – a Zina élete mindenestől! És kezdetét vette a tragikus események sorozata.

Július 6-án, pénteken – a délután már az estébe hajlott –, telefoncsengés zaja verte fel a házat, János vette fel a kagylót. Bemutatkozott, jó napot is kívánt, majd kissé meghökkenve mondott igent.

– Gyurka – szólt a vejének, eltartva magától a kagylót –, téged keresnek Budapestről, ha jól értettem valami professzor...

– Igenis! – Gyurka felpattant a székről és a telefonhoz lépett, átvette a kagylót, belehallózott, majd bemutatkozott.

– Óh, te vagy az, professzor úr, tiszteletem! Mi újság? Történt valami rendkívüli? Ahá... hogy micsoda... német vendégek... igen... valóban, ezelőtt két évvel Schmitt professzornál jártam és megvendégelt... Micsoda? Még hogy én?! Hát... nem is tudom... ám, ha te úgy véled... hogyan? Pár nap az egész? Rendben, sorold el, kérlek a tennivalókat, mikor menjek, hol találkozam velük? Igen... igen, igen értem... Holnap hajnalban indulok... Kilenc órára Pesten leszek... no persze... jó, rendben, ott

leszek, ismerem azt az utcát... igen, igen... Szervusz, professzor úr, tiszteletem! Igyekezni fogok... úgy lesz minden, ahogyan te kéred... üdvözöllek, kézsókom a feleségednek! – Gyurka helyére tette a kagylót, az udvarias mosoly leolvadt arcáról, ahogy az elképedt családra meredt.

– Mi van? – sikoltott fel Zina, tekintete csupa félelem volt –, a főnököd hívott, Vári professzor? Mit akar tőled? Miért nem hagy békén nyaralás közben?!

– Valóban ő volt az, Vári Péter. Kérlek, nyugodj meg, és lásd be, teljesítenem kell azt, amire kér! Német vendégek jöttek Budapestre – tárta szét két karját a férfi –, Schmitt professzor van itt a családjával, az, akit két éve felkerestem a Freiburgi Egyetemen. Annak idején meghívtak magukhoz, Temesi Lacival együtt vendégül láttak, elvittek minket kirándulni, várost nézni; a főnököm szerint viszonzoznom kell a kedvességüket.

– És ez mit jelent? Haza kell utaznunk?

– Nem, dehogy. Holnap felmegyek Pestre, találkozom velük a fogaskerekű Városmajori végállomásánál, és lekísérem őket a Balatonra. Kerítek nekik szállást, eligazítom őket, kioktatom a legfontosabb tudnivalókra, fordulok és jövök. Ha minden jól megy, hétfőre, de legkésőbb szerda estére már itt is leszek. Aztán még több mint egy hétig nyaralhatunk együtt! Zina, drágaságom, ne nézz rám ilyen kétségbeesetten, pár napig kibírod nélkülem is, legalább több időt tölthetsz az édesanyáddal...

Másnap hajnali hatkor Gyurka beült az Opelbe és elindult a fővárosba. Zina elérékenyülve borult a nyakába, forró csókokkal kísérve mondott istenhozzádot neki. Miután a férfi búcsút intett, még sokáig álldogált a kapuban, nézve a távolodó kocsit. Visszabújt az ágyba, tízig aludt, majd kissé megnyugodva kelt fel. Nem ment a strandra, anyjával töltötte a délelőttöt, bizalmas beszélgetéseket folytattak, terveket szövögettek. Este sétálni ment a család, János is elkísérte őket, végigmasíroztak a „Vásárhelyi híres promenádon”, vacsorázni beültek a Fekete Sas étterembe, hallgattak cigánymuzsikát. A vasárnap is kellemesen telt el, este szabadtéri mozielőadást néztek meg, János mindent elkövetett, hogy felvidítsa a párja után sóvárgó mostohaleányát. Hétfő délután Zina kiült a kertbe, a nap langyosan sütött, nyugat felől enyhe

szellő borzolta a fákat. Olvasgatott, elábrándozott, miközben figyelt minden neszre, fülét megélesítve leste, nem jön-e Gyurka kocsija. Már messziről is képes lett volna felismerni az Opel motorjának kellemes duruzsolását. Estére kelve alig bírta magával, hol késik már, kiáltott fel minduntalan. János nyugtatgatta: főszezonban rendkívül zsúfoltak az utak, főleg a Balaton környezében... Ne idegeskedjék, ne türelmetlenkedjék Zina!

Éjfélig fenn volt, majd elszenderedett, nehéz, fárasztó álmom szállt rá, reggel izzadtan, kimerülten ébredt. Anyja reggelit készített neki. János értekezletre ment, a gyerekek pajtásaikkal kivonultak a strandra, úgy tudták, Zina nem fürödhet, nem is várakoztak rá. Eltelt a kedd... aztán a szerda, és a csütörtök is... Gyurkának se híre, se hamva, Zina egyre szörnyűbb napokat élt át. Fantáziált. Férjét súlyos baleset érte! Péntek reggel János, hogy enyhítse a gondját, felkereste a rendőrséget, jó barátja volt a kapitány. Kiderült, valamennyi autóbalesetet szenvedett egyén neve ismert, mindazoké, akik karamboloztak az elmúlt napokban. Gondosan áttanulmányozták a listát, Kormorán György nevű nem volt közöttük, Zina megnyugodott, ám egyre zavarosabb gondolatok keringtek fejében.

– Hívd fel telefonon a professzor urat, vagy az egyetemet!
– tanácsolta neki az anyja. – Kár agyonizgatni magadat! – Zina szót fogadott, először az egyetemet hívta, a Gyurka tanszékét kérte, tudta jól, hogy nyáron is van ügyelet a titkárságon. Halk női hang jelentkezett, Zina a professzorral óhajtott beszélni.

– Sajnálattal közlöm, asszonyom, a professzor úr külföldre utazott a családjával, már vagy két hete elment. Hagyjon üzenetet, ha visszatér, át fogom adni neki...

– Nem, semmi... elnézést... – Zina félájultan ejtette le a kagylót. Sírva borult az anyja nyakába: – Mi történhetett? – kérdezgette egyre a szegény asszonyt, aki már maga sem tudta, mire vélje veje kámforrá válását. Később Zina erőt vett magán, és felhívta a professzor lakását. Ridegen szólt bele valaki a kagylóba. Talán háztartási alkalmazott, vagy rokon. Megerősítette a titkárnő állítását, a professzorék már több mint két hete elutaztak, úgy tudja, Olaszba mentek!

– Ezek szerint – elemezte dörgő hangon János a tényállást – Gyurka *nem* a professzorral beszélt a múlt hét péntekjén, hanem valaki mással... férfihang volt! Azt biztos állíthatom! No de akkor nem igaz a balatoni út sem... Érthetetlen... mondd csak – fordult Zinához – meglehet, hogy szeretője van?! Nem vettél észre valami gyanúsat az utóbbi időben? – Zina nem válaszolt, csak sírt, csúnyán fuldokolva zokogott, a házaspár kétségbeesve nézte szenvedő leányát, Ágnes szerzett egy nyugtató tablettát, és belediktálta. Zina végül álomba sírta magát.

Másnap, szombaton reggel, szokatlanul nyugodtnak látszott, korán kelt, együtt reggelizett Jánossal, aki a tanácsházára volt hivatalos.

– Ma még várok, ám ha nem ad hírt magáról Gyurka, holnap felutazom Pestre! Tudsz valami korai vonatot?

– Tudok. Reggel hétkor indul, s ha minden igaz, tíz órakor érkezik a Nyugatiba. Kiviszlek kocsival az állomásra, innen nincs megfelelő autóbuszjárat, és várni foglak az esti vonathoz, ami kilenc óra tájban érkezik meg.

– Ha megtalálom Gyurkát, vagy megtudok valamit felőle, meglehet, hogy Pesten maradok...

– Nem gond! Mindenképpen várlak a vonathoz, abból nem lehet semmi baj. – A feleségére nézett János – Ági, úgy-e te is így akarsz?

– Persze... és én is kimegyek veled az állomásra! Jó lenne azonban, lányom, ha ideszólnál telefonon...

– Ha módom lesz rá, jelentkezem, ám ígérni semmit sem tudok!

Délután hatalmas vihar tört ki, a front, mely már napok óta kiadós esővel áztatta az északi országrészt, a Dél-alföldre is elküldte fellegeit. Hirtelen robbant be, elmosva a hetek óta tomboló kánikulát. Már délelőtt is fűledt, fojtogató volt a levegő, a napsugarak szúrtak, mint a tüskék, fejfájóssá tették az embereket. Együtt ült asztalhoz a család, János hamarabb jött, mintsem megígérte, s a két gyermeket is sikerült hazacsalogatni a szomszédból, ahol társaikkal mulatták az időt. Nyomott hangulatban, étvágytalanul eszegettek, éppen az eperhab tortánál tartottak, amikor egy hatalmas szélroham bevágta az üvegezett hall ablakait. Néhány

üvegszilánk Jancsika arcába csapódott, felsértve a bőrét és a szemét. Rémülten ugrottak fel valamennyien az asztal mellől, újabb szélroham jött, felkapta az abroszt, dagasztotta, mint óriás hófehér vitorlát, vele együtt sodorva el a tányérokat, tálakat és poharakat.

– Befelé a szobába! – üvöltötte János, és rohamlépésben kezdte becsukni az épen maradt ablakszárnyakat. Iszonyatos fény vakította el a szemeket, s vele egyazon pillanatban hangzott el a hatalmas csattanás is, a kert jegenyefájába villám csapott. Julika az asztal alatt keresett menedéket, János ölbe kapta a vérző kisfiút és a fürdőszobába rohant vele. A következő percben leszakadt az ég, a mélyfekete felhőkből özönvízszerű eső zúdult a vidékre, a cseppeket hamarosan követték a jégdarabok. Ágnes, ahogy kipillantott az egyik kitört ablak szemén, rémülten látta, hogy a szélvész kicsavarta azt a gyöngye cseresznyefát, melyet ő ültetett még a tavaszon. A jégdarabok meg egyre sűrűbben esnek, cafatokra szaggatva a virágokat, s a fák leveleit. A vihar több mint egy órán keresztül tombolt, összekuporodva ültek a nagyszobában, tehetetlenül hallgatták a jégeső kopogását az ablakokon, a csaknem egybefolyó dörgést, mely a cikázó villámokat kísérte. Ahogy csendesült a vihar, egyre nagyobb esőcseppek estek; a szélfúttá eső ferdén, hullámokban zúdult le a házra. A kövér vízcseppek lassan gördültek lefelé az ablaküvegeken, összeolvadtak, majd aláhullottak. Olykor még távoli dörgések hallatszottak, olyan volt az élmény, mintha hatalmas hordókat görgettek volna fel és alá odafenn, a padlásukon. Zina arra gondolt, ha Gyurka útnak indult volna, minden bizonnyal balesetet szenved, vagy talán már szenvedett is... Este, amikor már csak a csendes eső áztatta a várost, János ismét odatelefonált a rendőrségre. Megnyugtatták, a megyében, sőt az egész Dél-alföldet is beleértve senkit nem csapott agyon a villám és senki sem szenvedett autóbalesetet.

Zina egykedvűen ült a lassan döcögő vonatban, a *párnásba* váltott magának jegyet, nézte a ködös, esős tájat, később elbóbiskolt, fáradt volt, álmos és elgyötört, az éjszaka nem valami sokat aludt. Már Pest közelében jártak, amikor kitisztult a feje, rádöbrent, hogy éhes, szatyrából előbányásztta ételes dobozát. Megevett két rántottcsirke-combot, ivott teát a termoszból, majd

egy szelet süteménnyel fejezte be a reggelijét. Amikor leszállt a vonatról és kiért a nagykörútra, az eső még változatlanul esett. Remegő lábakkal, feszülten lépkedett az elnéptelenedett körúton, kerülgette a plattygó, súlyos esőcseppek okozta tócsákat a járdán. Gondolatban ismét végigfutott a Gyurka eltűnésének okot adó lehetőségeken, s mint már annyiszor, ezúttal is értetlenkedve csóválta meg a fejét. Összehúzta magán a ballonkabátját, fázott, didergett, pedig még egy meleg kardigánt is magára öltött.

Fellépett egy éppen indulni készülő 49-es villamosra, mely irányt vett Buda felé. Leszállt a Kosztolányi Dezső téren és áthaladt az utcakereszteződésen. Ahogy befordult a Tó utcába, látta, hogy hatalmas bútorszállító kocsi vesztegel a házuk előtt. Felcsillant a szeme: – Ezek szerint befejeződött a lakásfelújítás, és már szállítják is haza a bútorokat! – Meggyorsította lépteit, gondolta, a legjobbkor érkezett, ha minden igaz, a lakásban *ott kell legyen* Gyurka! Ez másképpen nem történhet... A bejárathoz ért, a kapuszárnyak tárva-nyitva álltak, két izmos fickó hullámpapírba csomagolt, méretes darabot cipelt, szekrény vagy komód lehetett; Zina töprengett, melyik bútoruk volna az. A lift a földszinten állt, a fülkébe székeket pakolt be egy ember.

– Hová viszi? – szólította meg Zina a rakodómunkást.

– A második emelet kettőbe!

– Kérem... – nézett a nő kissé értetlenül a székekre –, itt valami tévedés lesz, ez a két szék biztosan nem odavaló!

– Nem tudom, kérem, az én papíromon ez áll... ha valami nem stimmelne, kérdezze meg a lakásban tartózkodó férfit...

Zina nem akarta feltartani a liftet, gyors léptekkel nyakába vette a lépcsőket és felszaladt az emeletre. Érdeklődve pillantott a lakásukra, alig ismert rá, az ajtó és a gangra nyíló konyhaablak kerete ragyogott a fehér lakkfestéktől. Az ablak és az ajtó rácsa is frissen volt mázolva, s a kitárt bejárati ajtó ócska kilincse helyén cikornyás rézkilincs csillogott. Az előszoba padlóján hullámpapír- és rongydarabok hevertek, nyilván azért, hogy védjék a frissen lakkozott parkettát a bútorszállítás viszontagságaitól. Döbbsen állt meg. Egy munkaruhás férfi éppen az előszobafalat szerelte fel, mást, nem olyat, amilyen az ő fogasuk volt. – Gyurka újat vásárolt

volna? Vagy valami tévedés van itt! – latolgatta magában a lehetőségeket.

A középső szobába lépve megtorpant, mozdulatlaná dermedt. A szobát már berendezték, a bútorok a helyükön álltak, ám ezek egyike sem volt az övék. Hirtelen megszéduült, kételkedni kezdett a józan eszében, talán eltévesztette az utcát, a házat, az emeletet, a lakást. Meglehet, álmodik... esetleg idegösszeroppantást kapott a nagy megrázkódtatástól, és most éppen hallucinál...

A jobboldali szobából vékonypéznű, kopaszodó emberke lépett elő, olyan 40-50 éves lehetett. Vizenyőskék szeme érdeklődve tapadt a nőre, kistermetű volt, Zinánál csaknem fél fejjel alacsonyabb. Utcai ruhában volt, cipője fénylett, inge jól vasalt, nyakkendője finom és ízléses, szemmel láthatóan nem a bútor-szállító munkások közé tartozott.

– Parancsol, asszonyom? – szólította Zinát – sajnálom, de egyelőre még nem fogadhatok ügyfeleket. Illetve... nem is tudom... kihez van szerencsém?

– Ezt inkább én kérdezném öntől! Zsigmond Rozina vagyok, itt lakom ebben a lakásban! Feleljen, kérem, önnek mi dolga itt?!... Megmondaná, miféle bútorok ezek, hogy kerültek ide, és ami a lényeg: hol vannak a mi berendezési tárgyait? – Zina ostorként pattogtatta felháborodott szavait.

– Pillanat! Álljunk meg egy szóra! – emelte fel a kis ember a kezét. – Doktor Dobránszky Elek ügyvéd vagyok, tiszteletére. És ez a lakás az enyém. Most kedden, azaz július 10-én vettem meg Kormorán György doktor úrtól, pontosabban akkor írtuk alá az adásvételi szerződést, és fizettem ki a vételárat. Kormorán úr nem említette, hogy más is lakna ebben a lakásban, illetve, hogy nem ő az egyedüli tulajdonos. Nyilvánvaló, hogy félreértés esete forog fenn... Azonnal tisztázhatunk mindent, asszonyom...

– Képtelenség – sikoltott fel Zina, hangja olyan volt, mint egy segélykiáltás, a munkások keze is megállt a levegőben, abba-hagyták a pakolászást, és a szobaajtóhoz osontak.

– Én Kormorán György felesége vagyok! – kiáltotta, miközben dűhe magassági rekordot ért el. – A férjem egyetlen szóval sem említette, hogy el akarja adni a lakást! Ellenkezőleg... Lakás-felújításra szántuk el magunkat, úgy volt, hogy a karbantartók

elszállítják a bútorokat arra az időre, amíg a festők és a parkettások teszik a dolgukat. Éppen ma két hete, hogy átadtuk a kulcsokat a sógoromnak, aki vállalta a dolgok intézését, mi pedig vidékre utaztunk. Kérem, kérem, avasson be a részletekbe, hogy jutott ön a lakás birtokába... és főleg: hol van most a férjem? Ön tudja? Múlt szombaton jött el Hódmezővásárhelyről azzal, hogy dolga van az egyetemen... – Zina egyre kevésbé volt ura a szavainak, összevissza, kapkodva, könnyeivel küszködve beszélt, szeme elsötétült, rettenetes gondolatok forogtak fejében.

Az ügyvéd, akinek élete során meglehetősen sok kétségbeesett nővel akadt gondja-baja, pillanatokon belül a helyzet magaslatára emelkedett. Arra kérte Zinát, foglaljon helyet és próbáljon meg kissé megnyugodni, azonnal elmondja mindazt, amit ezzel a zavaros ügygel kapcsolatban mondani tud. Zina fáradtan omlott az egyik székbe – hallgatom – nézett eltorzult arccal a ház új urára. Az ügyvéd azzal kezdte, hogy Kormorán György hollétéről fogalma sincs, akkor látta utoljára, amikor átadta neki a vételárat. Egyébként ő Kormorán Dénessel állt kapcsolatban, a báty volt az, aki közvetítette és intézte a lakáseladással kapcsolatos tennivalókat.

– A Kormorán-fivérek azt állították, senki más nem lakik a lakásban, no de én – mutatott magára büszkén a vékonypénzű ügyvéd – a biztonság kedvéért ellenőriztem a lakónyilvántartási könyvet. Az ön neve nem szerepelt ott... Lehetséges, hogy nem volt állandóra bejelentve ebbe a lakásba?

– Sajna, igen. Bizonyos ingatlan eladási ügyekből kifolyólag még ma is a Múzeum utca lakója vagyok... Jóságos egek, ez a két gazember átvert, kijátszott engem!

– Nem volt rendben a házasságuk? Netán válófélben vannak?

– Jaj nem! Legalábbis én abban a hitben éltem, hogy tökéletes a házasságom... – Zina hangja elhalt, érthetetlen suttogás követte szavait.

– Felhívjam önnek Kormorán Dénest? Megvan a telefonszáma...

– Nem! Ne tegye... én magam megyek el hozzá, mégpedig azonnal! Személyesen akarom tisztázni ezt a képtelen helyzetet. Ha megkérhetném... hívna nekem egy taxit?

– Szívesen. És ha ügyvédre volna szüksége, számíthat rám. Parancsoljon, tegye el a névjegyemet, rajta van az Ügyvédi Munkaközösség címe, ott van a hivatalom. Néhány nap múlva már itthon is fogadok ügyfeleket... ám ahogy gondolja...

– Köszönöm. – Zina eltette a névjegykártyát, megvárta, amíg az ügyvéd lebonyolítja a telefont, majd elkészült és bizonytalan léptekkel kibotorkált a lakásból. Ahogy az utcára ért, már jött is a taxi. Beszállt, bediktálta a Kormoránék címét. – A Pasaréti útból nyílik a Juharfa utca – mondta színtelen hangon a sofőrnek. Az rábólintott és megköszönte az útbaigazítást; Zina szomorú pillantást vetett a Feneketlen tóra, elcsigázva dőlt hátra a puha ülésen, és zsebkendőjével megtörölgette kivörösödött, könnyező szemét.

Az eső újból rákezdett, már-már záporozott, amikor Zina kiszállt a taxiból és belépett a kertbe. A rácsos kapu tárva-nyitva állt, nem volt kulcsra zárva, akárcsak azokon a régi vásárnapokon, amikor ő maga is részese volt a Kormorán-nők által produkált, kínos légkörben lezajlott családi ebédnek. Az egyemeletes kockaház – Dénes tervezése – kopottan álldogált a szürke ködben, lefüggönyözött ablakai vak szemekkel nézték az elhanyagolt kertet, a fonnyadt virágokat, a homokkupacot, melyen elszórva gyerekjátékok heverték. Zina óvatosan lépkedett a töredezett, sáros járdán, a házhoz érve megkopogtatta a bejárati ajtót, nem akart csengetni, gondolta, így is észre veszik. Nem tévedett, pár másodperc múlva már nyílt is az ajtó, Dénes jelent meg a küszöbön, szeme izzott és feketéllett, valósággal sütött baljós tekintete.

– Csókolom a kezed, sógorasszony!

– Hol van Gyurka?! – rivallt rá Zina a köszönést mellőzve.

– Megnyugtatlak, jó helyen van... ám ha megkérhetlek, kerülj beljebb, mégse az ajtó előtt állva beszéljük meg a problémáinkat... Gyere, fáradj be a fogadóba, családom tagjai vásárnap

délutáni sziesztára vonultak vissza, nem fogják megzavarni a kellemes *téte-à-téte*-et...

Dénes az ebédlőbe, majd onnan a fogadószobába terelte vendégét, Zina látta, mostanában fejezhették be a szertartásos vasárnapi ebédet, mert az asztalon még ott fehérlett az abrosz, rajta néhány süteményes tányér. És ott voltak a kólás poharak is.

– Parancsolj! – tessékelt befelé az asszonyt. – Ülj ide a kanapéra, és helyezd magad kényelembe. Várj! Hozok konyakot és egy kis kekszet. Mást? Esetleg üdítőt vagy ásványvizet? Nos?

– Konyak... az jó lenne... és valami üdítő... fádom és kiszáradt a torkom. A Tó utcából jövök, az ügyvédtől tudom, mit műveltetek velem. Mondd! Hol a jófenében van most Gyurka?! – Zinából valóságos dühgejzír tört fel, ahogy beleüvöltötte Dénes képébe a már másodjára feltett kérdést. A férfi nem háborodott fel, konyakot töltött egy kisebb pohárba, és a nagyobbikba kólát. – Dobd be! – tette le az asztalra a két poharat. – Szükséged lesz rá. Ám ha megkérhetnélek, őrizd meg a nyugalmad, semmi szükség rá, hogy jelenetet rendezz. Ami történt, kizárólag rajtad és Gyurkán múlt. Én mindössze annyit tettem, hogy az öcsém segítségére siettem! Tudod jól, összetartó család vagyunk.

– Engem kivéve... - suttogta Zina, miután felhajtotta a konyakot. Ivott utána pár korty kólát, a konyak csípte a torkát, hányingere támadt. Undorodva mérte végig Dénest, legszívesebben szembeköpte volna.

– Gyere elő a farbával, lássuk a medvét – mondta szenvtelenül, és elfészkelte magát a dívány öblében. Dénes helyet foglalt a vele szemközti fotelben és sanda pillantással méregette. Arcára kiült a gúny és valami perverz meglegedettség. Mint aki egy hosszú és kétesélyes párviadalban döntő győzelmet aratott.

– A végén kezdem. Gyurka itt hagyott bennünket, a múlt csütörtökön húzta el a csíkot, magyarán mondvá: disszidált! Freiburgba ment, ott kíván letelepedni, az egyetem Elektronfizikai Tanszékén felajánlottak neki egy docensi státuszt. Először akkor járt ott, amikor Temesi Lacival európai körutazáson voltak. Ha jól emlékszem, elmondta neked is, hogy odakint néhány alkalommal tartott tudományos előadást. Az egyetem vezető emberei felfigyeltek rá, méltányolták a tudását és alapos szakmai felkészültségét,

megjegyezve, hogy doktori disszertációjának témája illeszkedik tanszékük profiljához... Minden bizonnyal szép karrier vár rá...

– No de – lihegte Zina felháborodottan – hogy volt képe ezt tenni velem!? Ha annyira utált, mondta volna meg, elintézhettük volna közös megegyezéssel a válást és a lakáseladást! Nem értem... ha ezer évig élek, sem fogom megérteni! Világos, nem szeretett, mindig is éreztem, valami okból csalódást okoztam neki... ám mindedig azt hittem, egyenes ember, becsületes!

– Nem óhajtom megvitatni veled öcsém jellemvonásait, a moralizálás sem a kenyerem. Engedd, hogy átadjam öcsém üzenetét, aztán fejezzük be minél előbb ezt a cseppet sem kellemes beszélgetést.

– Úgy! Szóval még üzent is nekem... Micsoda kedves fiú! Mondjad, ne kímélj! – Zina legyintett, majd előkapta a zsebkezdőjét, és belezokogott; csúnyán, nyüsztve sírdogált. Dénes megvetően mérte végig, nem sok gyengédség tükröződött a szemében.

– Nos, akkor belevágok! Légy oly kedves, és fékezd magad. Nézzük a Tó utcát... Gyurka lakása nem volt a közös tulajdonotok, az öcsém szabadon rendelkezhetett vele. Be sem voltál oda jelentve, a Múzeum utcában van az állandó lakásod, a Tó utcához semmi közöd... – Zina felhorkant, mondani akart valamit, ám Dénes nem hagyta szóhoz jutni.

– Továbbá! – folytatta – a kocsit. Az Opelre te adtad a pénzt, nem vitás, hogy téged illet, Gyurka azonban másként határozott. Ragaszkodott a kocsinhoz, az Opellel ment ki Németországba, de hogy kárpótoljon téged, az árának megfelelő pénzből vásárolt a számodra lakást. Lesz hát fedél a fejed felett, nem kell a Múzeum utcában laknod! Most azonnal odaviszlek kocsin, és átadom a lakáskulcsokat. Előbb azonban intézzük el a papírmunkát...

– Nem mondod! Lakást vett nekem Gyurka? Hol van, milyen nagy, és egyáltalán... – Zinának az izgalomtól elfulladt a hangja, ivott pár korty kólát és harciasan meredt Dénesre. – Ezt a pimaszságot, hogy nem én választhattam, hogy meg sem nézhettem a jövőendő tulajdonomat... Ó, ti haramiák!

– Lassan a testtel, kis pimasz... a lakás Budán van, zöld-övezeti, egy szoba hallos, összkomfortos, erkélyes. Mit akarsz még? Hercegi palotát?!

– Nem. Csupán emberhez méltó bánásmódot szerettem volna... De ilyesmire nem méltatott engem a Kormorán család... Mindegy. Essünk túl a nehezen... Miféle papírmunkákat emlegettél az imént...?

– Szignálnod kell a válóperes papírokat. Vagyis hogy beleegyezel a válásba, és nem kérsz vagyonmegosztást. Továbbá: alá kell írnod a lakás adásvételi szerződését, csak akkor lehetsz te a tulajdonos!

– És ha semmit sem írok alá?!

– Akkor nem lesz lakásod, és mehetsz: fel is út, le is út! Látod, ez ennyire egyszerű...

Zina megdermedt, mint a kismadár a bűvölni tudó kígyó szemétől, mozdulatlanul, bénán nézett valahová a végtelenbe. Maga sem tudta, kit gyűlöl jobban e pillanatban: Dénest, vagy Gyurkát... Agyán átsiklott, mennyibe is került annak idején az Opel, és milyenek most a lakásárak. Az biztos, hogy Dénes a nyelő ebben az ügyletben, nem vitás, hogy jó pénzt zsebelt be Gyurkától, és mint építész, összeköttetései révén fillérekért szerzett valami vacak lakást. Mit tegyen? Veszekedjen, pereskedjen? A háborúskodásban felőrlődik, tönkremegy az egészsége... amúgy is éppen eléggé közel áll ahhoz, hogy idegösszeroppanást kapjon. Mi lesz akkor a munkájával, a jövőjével? Hirtelen a sógorára nézett, hangjából süttött a megvetés, amikor megszólalt.

– Rendben. Add ide az aláírnivalókat! Essünk túl a nehezen, utána meg felejtsük el egymást. Hallani sem akarok többé a Kormorán családról!

– Magam is hasonló véleményen vagyok téged illetően. Tessék! – Dénes felállt, az íróasztalához lépett, kinyitott egy mappát és szétteregette a papírokat. Zina meg sem nézte, miket ír alá, gépiesen rótt a nevét a Dénes által megjelölt rubrikákba. A férfi szótlanul nyomta a kezébe az őt megillető példányokat. Átvette, gépiesen kizárkázta csúsztatva, miközben kissé megtántorodott. Szédült, hányinger fogta el, Dénes elkapta, látta, hogy halálsápadt, gyorsan kivezette a fürdőszobába és a kezébe

nyomott egy törülközőt. A szerencsétlen nő görcsökkal küszködve okádta ki magából azt a pár korty kólát, amit elfogyasztott, majd sárgászöld epét hányt, gyomra üres volt, csupán a szörnyű meg-rázkódtatás okozta inger tombolt benne, és nem a betegség. A sima porcelánkagylóba kapaszkodva kelt fel, lemosta az arcát, kiöblítette a száját, végül lenyelt pár korty vizet. Kioldalgott a fürdőszobából, Dénes már felöltözve várta, kezében lengette kocsija slusszkulcsát. Zina magára vette az átázott ballonkabátot, vállára kapta a szatyrát és menni készült. Már az ajtóban állt, amikor a ház néma csendjébe belehasított egy fülsértő, káráló hang, Zinának úgy tűnt: gúnyos boszorkánynevetés.

Csendes, kitartó esőben autóztak, Zina merev, élettelen szemmel nézte, ahogy az esőmosó ütemes mozgással szétkeni az üvegre hulló cseppeket. Az Újlaki templomhoz érve felocsúdott, kissé oldalra dőlt, ahogy egy éles kanyarral ráfordulnak a Szép-völgyi útra, majd követni kezdtek egy 29-es autóbust a Pusztaszeri úton. Egyszerre elbizonytalanodott Dénes. Behajtott egy kis utcába, de az lépcsősorba futott. Előkotorta a kesztyűtartóból a térképet, lapozgatni kezdte, kereste az utcát, ahová tartanak.

– Még nem jártál a lakásban? – kérdezte kedvetlenül Zina.

– Dehogynem! Én kísértem oda a bútorszállító kocsit. Megnyugodhatsz, megtalálsz ott minden holmit, amit magaddal vittél a Múzeum utcából... No és ott vannak a dobozaid is...

– Aha. Szóval ezért kellett piros tollal feliratoznom a dobozokat... Ügyes!

– Hagyd abba a gúnyolódást!

– Bocs. És Gyurka holmija, bútorai? Azokkal mi lett?

– A bútor egy részét átvette a Bizományi, a többi az apróságokkal együtt mihozzánk került. Kivéve a konyhabútort! Az a divatjamúlt vacak senkinek sem kellett, levitettem a pincébe, és a házmester gondjaira bíztam. Majd ősszel elviszik a lomtalanítók...

Dénes megtalálta a térképen azt, amit keresett, kihátrált a lépcsősoros utcából és irányt váltott. Tett néhány kanyart, ráfordult az Alsó Zöldmáli útra, majd elhagyva két kisebb utcát, megtorpant egy meredek dűlőút előtt. Egyesbe kapcsolta a kocsit, motorja zúgott, morgott az erőfeszítéstől, felsivítottak a kerekek.

Zina érdeklődve nézte a vidéket: *Rézmáli lejtő*, betűzte ki az utcatábla mutatta feliratot. A név régi helytörténeti irományok feljegyzéseit idézte emlékezetébe, rémlett neki, Rézmál Budapest egyik városrésze a második kerületben. Később, amikor utána olvasott, hová is került, megtudta, a városrész 1847-ben, Döbrentei Gábor dülökeresztelőjekor kapta a nevét. Korábban ide tartozott a sokkal ismertebb nevű Rózsadomb is, mely mára már jelöli az egész dombvidéket, átadva a feledésnek a Rézmál nevet. Szőlőültetvények, gyümölcsöskertek közt haladtak, aztán az erős emelkedő hirtelen laposba ment át. Hatalmas fákkal körülvett kis térre értek.

– Itt volnánk! – vakkantott Dénes. Kiszállt, Zina is kikászálódott, körülnézett, sehol sem látott házakat. Megfordult. Ekkor fedezte fel a fák mögött meghúzódó egyetlen épületet. Nagy kert közepén állott a szürke, kétszintes ház, négy nagyobb loggia nézett vele farkasszemet. A valaha szebb napokat látott kovácsoltvas kerítés hézagos volt, imitt-amott hiányzott belőle néhány darab. A hatalmas, vasrácsos kaput is megrágta az idő, tárva nyitva állt, felesleges lett volna becsukni, bárki könnyedén besétálhatott volna a kapu és a kerítés folytonossági hiányain át. A dús pázsitszőnyegen tipegők vezettek a házig, az épület egyik oldalához fél-hengert formáló kiszögellés csatlakozott. Innen nyílt a bejárati ajtó, ebben a toldalékban tekergett a csigalépcső, mely felvitt a magasföldszintre és az emeletre.

Zinát különös érzés kerítette hatalmába, a vidék mesészerű hangulatot lehelt ki magából, és a vadregényes kert még esőtől verve is tetszetős képet nyújtott. Az átabotában megnyírt bokrok az angol kerteket idézték, maga a ház építészetileg érdektelen, lomha, múlt századi épület volt. A hátsó frontot hegyhát határolta, melyről smaragdzöld pázsit enyhe lankája ereszkedett a viszonylag jól ápolt virágágyások széle felé. Dénes ment elől, áthaladt a kerten és bement a lépcsőházba, Zina követte, a félhomályban szemét kimeresztve fürkészte a poros csigalépcső kanyarulatait. Lecsószag csapta meg az orrát, összefutott a nyál a szájában, rájött, hogy éhes, hogy teljesen üres a gyomra. Hirtelen azt kívánta, bárcsak e szürke házban valaki várná: egy kedves öregasszony, vagy egy barátságos család; ebédet tálalnának neki, és ő jól-

lakottan elnyúlna egy párnákkal körülrakott, puha szófa öblén. Elaludna, elfeledne mindent, leginkább hányattatásait és a Kormorán családot...

Ábrándjait félretéve izgatottan követte Dénest, a férfi elhagyta a magassíkszínt, és ment tovább a kanyargós csigalépcsőn fel az emeletre. Zina megpróbálta kitalálni, a két lakás közül melyik lehet az ő tulajdona. Dénes elhaladt az első ajtó előtt, majd a második előtt is. Továbbment... A folyosó végén lévő deszkajtó előtt állt meg, kulcsosomót halászott ki a zsebéből, és a nagyobbik kulcsot a zárba illesztette. Zinában megállt az ütő. Az ajtó mögött padlásfeljárót pillantott meg, meredek, rozoga falépcsősor. A boltozatot képező téglák közül némelyik hiányzott, a ferde, csőszerű járat omladozott. Mindenhol pókhálók csüngtek, Dénes, ahogy elindult felfelé, nem győzte törölgetni arcáról, fejéről a nyálkás szájakat.

– Hová megyünk?! – kiáltott fel Zina – csak nem a padlásra? Ott fogok lakni?! Ti megőrültetek... ki akarjátok szűrni a szemem egy koszos padlóssal... Dénes! Állj meg, én nem megyek tovább!

Dénes időközben felért a lépcsősor tetejére, kinyitott egy rozoga ajtót.

– Gyere – szólt színtelen hangon, mit sem törődve Zina felháborodásával. – Ez nem padlás, ez tetőtérbeépítéssel kialakított lakás. Vedd át a kulcsokat és foglald el, mást úgysem tehetsz. És ne csapj botrányt, ne zavarj meg az itt lakók nyugalma, gondoldj arra, hogy hamarosan a szomszédaidat tisztelheted bennük!

Zina törpejárásban araszolt felfelé, összehúzta magát, nehogy beverje a fejét a téglaboltozatba. Belépett az ajtón, amit látott, cseppet sem kínált gyönyörködtesítő képet. Keskeny folyosón találta magát, melynek baloldalán három ajtó sorakozott. És a folyosó végén még egy; Dénes arra indult, felkattintva a villanyt. Egyetlen körte lógott egy szál dróton, Zina bukdácsolva és szitkozódva, kénytelen-kelletlen követte sógorát.

– Ez volna a hall – mutatott befelé a férfi –, ide pakolták be a szállítók valamennyi bútorodat és dobozodat. Tessék, a kulcsok – nyújtotta át Zinának a kis kulcsosomót –, én megyek, nincs veled több dolgom, kívánom, teljék örömed a lakásodban! –

Elhaladt a sóbálvánnyá vált Zina előtt, nem köszönt el tőle, nem nyújtott neki kezét. Sietett, ahogy csak bírta a lába, Zina hallotta, ahogy dübörög lefelé a lépcsőn és csapódik be utána tompa dörrenéssel a rozoga deszkaajtó.

Nézte a lepusztult kis helyiséget, a falakról omlott le a vakolat. Helyenként előbukkantak a téglák, és láthatóvá vált a betonpillérek durva szürkésege, a pislákoló körte sárgásan derengő fényében még kísértetesebbnek tűnt a nyomortanyának beillő hajlék. A padló töredezett volt, itt-ott kavicsstörmelék bukkant elő, és mintha csak tüzet raktak volna a helyiségben, égett fadarabok hevertek szanaszét. Zina el nem képzelhette, ki lakhatott e falak között, és ha itt kellett élnie, miért tüzelte el a parkettáját? Nézte a letakart bútorokat, közvetlenül előtte a ponyva alól kikandikált a heverő zöldselyem huzatja. A magára hagyott nő csontjaiban lassan kúszott felfelé a fáradtság, úgy érezte, képtelen ébren maradni, felhajtotta a ponyvát és félájultan a heverőre borult. Betakarózott a durva vászonnal, csendesen hüppögött, reszketett a hidegtől és a rettenetes sokktól. Hirtelen szunnyadt el, mély álom szállta meg, magáról megfeledkezve aludta át a délután hátralévő részét.

Amikor felébredt, riadtan nézett szét, álomittas szemeivel fel sem tudta mérni, hol van és mi történt vele. Felült, kibújt a ponyva alól, percekig bámulta a sápadtfényű izzó megvilágította helyiséget. Nyújtózott néhányat, éledezni kezdett, lassanként eszébe jutott, mi minden történt vele az elmúlt néhány óra leforgása alatt. A pihentető álom jót tett neki, lecsillapította háborgó indulatait. Gyomra nagyot kordult, belemart az éhség, mellette hevert a szatyra, előszedte a maradék elemózsiát. Megevett mindent az utolsó morzsaig, megitta a teáját is. Az étkezéstől erőre kapott, dac, harcias kedv éledt fel benne, elhatározta, felfedezőútra indul, bejárja ezt az ósdi bagolyvárat, az állítólagos tulajdonát.

Kiment a folyosóra, bekukkantott a bejárat melletti ajtón. A kis helyiség kamra vagy raktár lehetett, egyetlen ablakát sűrű vadszőlő takarta, csodák csodájára épségben megmaradt rajta a koszlott ablaküveg. A helyiség közepén festőállványt pillantott meg, alatta néhány doboz hevert beleszáradt festékkel és ecsettel;

ahogy belépett az ajtón, kopott rongyszőnyegbe botlott. Az egyik sarokban szétesett „Jobbágy” kályha rostokolt, csővéből pergett a korom. A szemközti falnál deszkadarabok támogattak egy viszonylag ép stelázsit, mocskos volt ez is, mint minden a helyiségben, a falakról, akárcsak a hallban, mállott le itt is a vakolat.

A következő helyiséget fürdőszobaként használhatták valamikor, erre utalt a megrepedt porcelánkád, a mosdó és a vécé. Az ablakot töredezett zsalugáter védte, üvegje a portól feketéllett. A vécé működött, a zuhany ellenben hörögni kezdett, amikor Zina megnyitotta a csapot. Néhány csöpp koszos lé csurrant ki belőle, majd dolgát végezve kifulladt, többre nem telt tőle. Ahogy jobban szemügyre vette Zina a szerelvényeket, látta, hogy a lefolyók eltömődtek, a mosdó csapját meg leszerelhette valaki. Hasonló állapotban volt a konyha, az öblös vízkút azonban működött, a csapja nem volt berozsdásodva, kinyitva széles sávban ontotta a vizet. Csodák csodájára a lefolyó sem volt eltömődve. Az ablak alatt ócska csikósparherd árválkodott, mellette egy konyhaszekrény romja, előtte egy sántító hokedli. A konyhakő repedezett volt, a falak festéke lemállott, a csempe, akárcsak a fürdőhelyiségben, itt is mindössze nyomokban volt felfedezhető.

Visszament a hallba, s a boltíves átjárón át a szobába lépett. Meglepődve látta, hogy a repedezett falú helyiség tágas, jó formájú, és a padlózata kifogástalan. A szemközti falat erkélyajtóval egybeépített hatalmas ablak foglalta el, töredezett zsalugáterek csüngtek az ablak és az ajtó előtt, Zina kinyitotta az erkélyajtót, átbújt a rozszant zsalugáter alatt és az erkélyre lépett.

Elképedve állt meg, a földbe gyökerezett a lába, hatalmas, szoba nagyságú balkonon találta magát. A négyszögletes terület derékig érő, teljesen hibátlan kő-mellvéd övezte, két oldalára behajoltak a kert nagyra nőtt fái, egyik oldalán két fenyőfa, a másikon egy hársfa, a feltámadt szellőtől suttogni kezdtek a falevelek. Az ágak átnyúltak a kőkorláton, hatalmas kerté varázsolva a balkont, aki ott állt, annak úgy tűnt, mintha a fák közvetlenül az erkély kövezetéből nőttek volna ki. Zina előre lépett és rákönyökölt a középső mellvédre, valósággal belefeledkezett a pompás panorámába. Előtte hevert a város, képe már az éjszakába merült, milliányi fénypont jelezte a házak és az utcák helyét,

halvány derengésbe vonva a vidéket, a dús bokrokat. A Dunát csak sejteni lehetett a két part mentét övező lámpasor között, folyékony ólom tükréként hatott, ahogy kibukkant tompa csillogása. E percben rakta fel csuklójára gyémánt karkötőit: a kivilágított hidakat. A sötétség lassan terjedt, lopakodott, akár a surranó tolvaj, Zina mélyet sóhajtott, gyönyörködött. Az eső elállt, a tiszta égbolton feltűnt a hold ezüst sarlója, míg tőle távolabb néhány nagyobb magnitúdójú csillag ragyogta be az eget.

A csalódástól meggyötört nőben felpeszdült az élet, megszallta valami különös, sosem ismert ihletett hangulat. Rádöbrent: ez a romhalmaz-lakás az övé, csakis az övé, az ő elvitathatatlan tulajdona. Mit romhalmaz – tüneményes ékszerdoboz! Ennél szebb el sem képzelhető. Csupán idő kérdése, hogy rendbe hozassa, János a segítségére lesz, beszervez egy kőműves brigádot, és festőket, burkolókat, parkettásokat... Meleg kis fészket készít majd magának, erre fog keresni, erre költi a pénzét, otthona lesz, amit nem vehet el tőle többé senki. Nincs olyan férfi a nagyvilágnak!

Zina még sokáig állt kinn az erkélyen, hallgatta az éjszaka neszeit, úgy érezte, mindig is itt szeretett volna élni, ebben a csendes kis budai házban, messze, de mégsem túl messze a főváros zajától. Képtelen volt betelni a csodás látvánnyal, melyhez fogható szépséget még sohasem észlelt. Szoborrá merevedve állt és meg sem moccant, akárha büszke várúrnő volna, úgy élvezte a saját tulajdonát.

II. rész

A tulipános láda

A Rózsafa utca barátságos hajléka ezen a nyári délutánon minden volt inkább, mintsem a béke szigete. Kovács Jánosban forrt az indulat, ingerülten futkosott fel-alá a fogadószobában, egyik karját a derekának feszítette, miközben a másikkal felborodva gesztikulált. A puha bársonyhuzatos kanapén összebújva ült Ágnes és a lánya, riadt tekintettel figyelve a dühtől tájékozódó férfit, aki megbotolva az egyik szőnyegszélben – akár egy felhergelt, bősziült tigris – toporzékolásban tört ki.

– Tönkre pofozom azt a gazembört – üvöltötte –, úgy seggbe rúgom, hogy a Feketeerdő legmélyebb gödrében találja magát! Asszony! Készítsd a holmimat, utazom Freiburgba, előkerítöm a föld alól is Kormorán Györgyöt! – János, amikor indulatba jött, helyel-közzel visszatért a dél-alföldi tájszóláshoz, melyet egyetemi évei alatt jobbára kinevelt magából. Hogy szavainak nagyobb nyomatékot adjon, öklével az asztalra sújtott, egy hamutartó a levegőbe röppent, a kis porcelánváza meg darabokra tört. A férfi mit sem törődve indulata martalékaival, dühtől sápadtan folytatta tirádáit:

– A patvarba! Ilyet tenni ezzel a szögény jánnal, így megszegyőníteni a családomat! – Megtorpant Zina előtt, mutatóujjával úgy bökött feléje, mint templomi freskókon a bűnösöket megrovó próféták. – Turbékoltatok, mint a galambok, csudáltam is, mily nagy a szerelöm... Tehát csak mímelte mindezt az a ripők, kihasználta téged, vagyis hát használt, mint egy... mint egy...

– János! – visított fel Ágnes – gondold meg, mit beszélsz, moderáld magad! Ne csinálj a nagy bajból még nagyobbat, ne gyötörd ezt a szerencsétlent, épp elég neki elviselni mindazt, ami a nyakába szakadt. Nyugalomra, megértő szeretetre vágys, és nem az indulatok tombolására!

– Igen?! Egyszóval nyeljük le a békát... hullassunk búcsúkönyveket... Netán küldjünk képeslapot a drága Gyurkának, kívánva néki sok szerencsét, sikert és boldogulást...

Zina fájdalmas zokogással temette arcát a kezébe, szabad folyást engedve könnyeinek; még egészen a régi, gügyögő gyermekísírása volt, mely az élet megpróbáltatásai, viharai közt is hű

maradt hozzá. Ágnes magához ölelte a lányát, becézgette, csókolgatta, zsebkendőjével letörölgette a könnyeit. Jánosból tovább ömlött a szó:

– Egyetemi tanár, művelt, intelligens embör, az úgynevezett *vezető értelmiség* tagja! És hogyan viselkedik? A négyelemis téesz parasztom sem tenne ilyöt, ennél még őbenne is több tisztesség vóna... Bah! A társadalom krémje! Mivé lesz ez az ország, ha ilyenek oktatják a jövő mérnökeit?!

– Annál jobb, hogy elment – replikázott Ágnes –, legalább nem nálunk rontja tovább a levegőt! Tanítsa csak a fritzeket, majd kiderül, mire mögy velük... Meglásd, hamar kiismerik őket is, be fog teljesedni a szégyene!

– Hűtlen kélgyó! Azt hiszitek – fordult János kissé lecsillapodva a két nő felé – oly nagyon rajongnak Nyugaton a disszidens magyarokért? Egyfenét! Annak az időnek már vége. Igen. 56-ban befogadták őket, mert üldözöttek vótak, politikai okokból kérve menedékjogot... ám mostanság... Aki ma elmögy innét, az a pénzért teszi, a nagyobb darab kenyérért! Abból akar falni, amit a német nép nagy munkával megszerzett magának, felépítve egy jól menő gazdaságot a világháborúban tönkrement ipar romjaiból...

– Így gondolom én is – szólalt meg halk, fátyolos hangon Zina –, tudom jól, Gyurkának nem lesz könnyű dolga, mert öntörvényű, összeférhetetlen és kevésbé alkalmazkodó...

– És meg fogja kapni a sorstól a maga pofonjait! János! – pattant fel Ágnes a kerevetről és férjéhez lépve a karjába csimpaszkodott – nehogy mán eszedbe jusson Németbe utazni és jelenetet rendezni odaki! Még csak az hiányzik, hogy letartóztassanak amiatt a pernahajder miatt! Itthol meg a sok munka... ha elmész, nem teljesíti a téesz a tervet! Azt akarod, hogy leváltsanak az elnökségből? Megörültél? Odalett a maradék sütnivalód?!

– János! – ugrott fel Zina is ültéből és átölelte a mostohaapját. – Csillapodj, ne akarj bosszút állni értem, hidd el – fakadt ismét könnyekre –, nem vágyom másra, csak hogy elfeledjem a Kormorán családot, és megkezdhessem az új életem!

– Az új élethez új lakás is kéne... – a férfi hangja gúnyosan csendült fel, kelletlenül elmosolyodott. – Meglátom, mit

tehetek... – nézett a két nőre, óvatosan lefejtve magáról az ölelő karokat. A telefonhoz lépett, lapozni kezdett a regiszteres telefonfüzetben. Miután megtalálta a számot, felemelte a kagylót és tárcsázott. A két nő riadtan leste cselekedetét.

– Halló! – szólt bele a kagylóba – te vagy az, Miklós? Itt János. Szervusz. Van nálunk némi zűr a nevelt lányommal kapcsolatban... lakásgondok... igen... szeretném kikérni a tanácsodat! Nos... ráérnél most is? Remek! Gyere, vacsorázzál velünk, az asszonyok összeütnek valami finomat... Rendben. Akkor várunk... Adj' Isten!

– Galló Miklóst hívtad? – kérdezte Ágnes.

– Igen. Estefelé átjön, utólagos engedelmekkel meginvitáltam vacsorára. Úgy tudom, van a hűtőben egy jól fejlett ponty, mely a sorsára vár!

A fiatal ügyvéd, aki maga volt a rátermettség és a szemüvegesség, zavarával küzdve üdvözölte a népes családot, a vendég hírére a gyermekek is előbújtak a szobájukból, észelve a családi vihar lecsillapodását és a vacsora előkészületeit. Az üveges verandán – a megszokott helyen – megterítették a nagy ebédlőasztalt, a levegőt inycsiklandozóvá tették a konyhából kiáramló fűszeres illatok.

– Üljünk asztalhoz, barátom! – fordult János a vendégéhez – a hivatalos dolgokat halasszuk későbbre, előbb fogyasszuk el a finom vacsorát! Halászlé lesz és túrós csusza – mondta fontoskodva – az öreg Józsi kifogott egy jókora pontyot a Tiszából és megajándékozott véle... Úgy tudom, te is komálsz a halat!

– Kár volna tagadnom, s a halétkék közt is leginkább a halászelevet... – A magas, fekete fiatalember illedelmesen meghajolva fogadta el a felkínált helyet, miközben nem csekély érdeklődéssel nézegette Zinát. – Szép lány – gondolta –, csak nagyon sápadt és megviselt, könnyektől vörös a szeme. Nyilván valakije meghalt, ez a problémája, ezért hivatott ide a mostohaapja... – Kanalizálni kezdet a finom levet, majd Zinához fordult:

– Kegyed készítette? Igazán kitűnő!

– Nem egészen, én csak segítettem... – pirult el a lány a dicsérettől.

– A feleségem tanítgatja főzni – egészítette ki a mondatot János. – Az én Ágnesemnek aranykeze van! Ez a lány meg inkább vegyszerekkel, áramkörökkel foglalatосkodik, ugyanis tudományos kutató! Fizikus!

Az ügyvéd udvariasan bólintott, néhány elismerő szóval méltatta Zinát. János bort töltött a poharakba.

– Átkozott a hal a harmadik vízben!

– Miért a harmadikban? – érdeklődött kisfia, a Jani gyerek.

– Nem találsz ki, te bikfő? – így az öregebbik – az első lé, amiben úszott, a második, amiben megfőtt! És a harmadik, amit megiszunk rá! – Elmosolyodtak, felnevettek, Zina arcán is felvillant egy tétova mosoly. Ez volt az első, amióta Pestről megérkezett, az ártatlan kis szólás-mondásnak sikerült feloldania a vést hozó felhőktől terhes hangulatot.

Vacsora után Ágnes és az ikrek kivonultak a konyhába mosogatni, Zina, János és az ügyvéd a fogadószoba nagyszála köré telepedett. Előkerültek a hivatalos iratok, a fiatalember érdeklődve nézett a színes dossziéra.

– Megtudhatnám, mi a problémátok? – villantotta meg csillogó szemüvegét. János bólintott, majd a lányát szólította.

– Zinácska, add elő az esetedet!

Zina igyekezett lényegre törően és *jogászosan* elmondani mindazt, amit átélt, majd a dossziét kinyitva megmutatta az általa aláírt dokumentumokat. Galló figyelmesen hallgatta, miközben szemét végigfuttatta a szerződésen és a válóperes iratokon. Elhúzta a száját, vállát megvonva nézett társaira:

– Látszatra rendben van minden! Tehát: válás közös meg egyezéssel, vagyonmegosztás igénye nélkül, mivel nincs semmifajta közös szerzemény. Valóban ezt akarja? – vetett egy röpke pillantást a nőre.

– Igen... – Zina hangjába kételkedés lopódzott.

– A válóper egye kutya! – csattant fel erőlesen János – ez az egyetlen jó ebben az egész zavaros ügyben, hogy Zina megszabadulhat attól a piszok alaktól. Más itt a probléma – vette kezébe a lakás adásvételi szerződését –, az a gyanúm, hogy a Kormorán fivérek alaposan becsapták ezt a lányt!

– Miért? Az ügylet szabályos, a feleség kapott egy lakást cserébe az Opel gépkocsiért, melyet ő apportált a házasságba... a két összeg forintra megegyezik.

– Hát ez az! – János Zinára nézett –: mondd csak el, jányom, mivel szúrta ki a szemöd az a bűdös ganéj!

Zina elpanaszolta, hogy lakás címén egy lepusztult padlás-téri nyomortanyát kapott, mely lakhatatlan, rá kellene költeni egy jókora summát. Gyanúja, hogy Kormorán Dénes becsapta őt, olcsón szert tett egy romhalmazra, zsebre vágva öccse pénzéből a különbözetet.

– A kérdés az – vette vissza a szót János –, nem lehetne-e egy kissé megfingatni ezt az építészmérnök Dénest, kivásalni belőle még némi pénzmagot!

Az ügyvéd arcán mosoly futott végig, megvonta a vállát, miközben hümmögött.

– Hmm... Kezdem azzal... felbecsültettétek a kapott ingatlant? Tisztában vagytok azzal, hogy mennyit ér?

– Nem...

– Pedig ez lenne az első tennivaló! Egyébként meg... ki tudja, ügyes volt a pasas, minden bizonnyal áron alul vette meg a lakást. Azonban – nézett hol az egyik, hol a másik vendéglátójára – feltételezhető, hogy a lakás ára az Opel értékével pariban van. Sokat számít a környezet: budai, zöldövezeti ingatlan a Rózsadomb oldalában, nagyságra 55 négyzetméter, ha jó állapotban volna, valószínűleg a dupláját érné! Egyetemi hallgatóként Budapesten éltem, ismerem jól a lakásárakat.

– Meglehet, hogy így van – nyugtázta Zina az okfejtést –, no de az a mód, ahogyan a férjem bánt velem! Az átverések, becsapások sorozata... Az ilyen vétségre nincsenek szankciók?

– Vannak... hogye volnának... ha ön vállalja az ezzel járó hercehuncát, a rengeteg kellemetlenséget, esetleg elérhetnék a bírósághoz fordulva valamit. Küldhetek egy ügyvédi felszólítást, melyben arra inteném Kormoránt: méltányossági alapon fedezze az ingatlan felújítási költségének legalább egy részét, tekintettel a történetekre, a tulajdonos tudta nélkül való megvételre...

– És ez hatna rá? – kapott a szón Zina.

– Esetleg... bár nem tartom túl valószínűnek... A szerződést ellenjegyezte egy ügyvéd, ön pedig – mint akaratával mindenben megegyezőt – aláírta!

– Akkor hát mit tanácsolsz? – kérdezte János zaklatott arccal.

– Az attól függ! Ha idegen volnál, azt mondanám, vágjunk bele! Fiatalember vagyok, kevés az ügyem. Ám mint jó barátod, azt tanácsolom, fontoljátok meg alaposan a lépéseitek. Pert indítani, megelőlegezni a költségeket, bíróságra járni, huzakodni... Az ilyesmi kellemetlen, fáradságos procedúra, eltarthat évekig is, mire csurran-cseppen valami kicsike pénz! Háborúskodni volt férjjel és volt családtaggokkal... mit mondjak... nem az én ízlésem szerint való. No persze... ahogy gondoljátok...

Az ügyvéd szavait néma csend követte, időközben Ágnes is belépett a szobába, és jól hallotta az utolsó mondatokat. Fenyegető pillantást vetett a férjére, majd a fiatalemberhez fordult:

– Köszönjük a tanácsait, Miklós, majd még meggondoljuk a dolgokat!

– Igen, kedves Miklós – húzta be a nyakát János – eltöprengünk a felvetéseiden, egyelőre várunk, sok minden történhet még, újabb körülmények merülhetnek fel...

– Rendben. Számíthattok rám, ha bármit is tehetek az érdeketekben, vállalom!

*

Este, amikor a házaspár magára maradt, Ágnes komor arccal tett-vett, kerülve a férje pillantását. János vihart szimatolt, óvatoskodva fordult asszonyához:

– Mit gondolsz? Vigyük perre az ügyet?

– Nem viszünk perre semmit, és ha megkérhetnélek: hagyd békén Zinát! Ne zaklasd, ne fűtsd a bosszúvágyát, ne kívánd, hogy minduntalan átélje a sérelmeit... Nem fogod fel?! Nyugalomra volna most szüksége és mielőbbi felejtésre...

– És egy felújított, szép lakásra! No de miből? Megmondanád? Azt a pénzt, ami a Múzeum utcai lakás árából megmaradt, elpengette Gyurka! Tudod jól, milyen szemtelen módon kihasználta őt anyagilag...

– Tudom. És gondolni sem akarok rá, legkevesbé a Zina szemére vetni a történeteket... Mást akarok! Figyelsz?

– Ó hogyne!

– Arra kérlek – vált bársonyossá az Ágnes hangja – sürgesd meg a téeszt, fizesse ki mihamarább a Múzeum utcai lakás vételárának hátralékát! A megállapodásunk szerint ez az összeg engem illetne, azonban én ezt a pénzt odaadom Zinának. Természetesen csak kölcsön... fiatal fizikus, előtte az élet... még sokra viheti, lehet szabadalma, újítása, jutalma, amiből törlesztheti a részleteket. Minekünk meg egyelőre nem sürgős az a pénz! Vagy talán mégis?

– Pillanatnyilag jól állunk anyagilag, azonban bármikor történhet valami...

– No persze! Valami mindig történhet. Mint ahogy most meg is történt az a bizonyos *valami*! János! Komolyan beszélek, szeretem a gyermekeid, gondolom, úgy véled, jó anyjuk vagyok. És ahogy én is megteszek mindent értük, arra kérlek, azért könyörgök: segíts te is az én gyermekemen! Térdre borulok előtted, ha ezt kívánod! – János meghatottan pillantott asszonyára, a nő kibontott hajjal és villogó szemekkel állt előtte, nőiesen telt alakját csupán egy vékony kis kombiné takarta. A férfi mohó pillantást vetett rá, felgerjedt benne a vágy, testét felforrósította az indulat.

– Úgy lesz minden, ahogy te kívánod! Szeretlek, Ágnes, fenemód szeretlek... holnap intézkedem... semmiség ez az összeg a téesznek... tulajdonképpen neköm is eszembe juthatott volna ez a lehetőség, csak hát előntött a méreg... a jogos felháborodás... No gyere... gyere a karjaimba, te drága, ne tagadd meg tőlem a szerelmet, tedd boldoggá a te Jánosodat!

A vadonatúj Skoda pöfögve nyelte a kilométereket, miközben keresztülrobogott a Dél-alföld füves-mocsaras vidékén. A Kiskunfélegyházát érintő utat választották, Jánosnak volt valami dolga a tanácsházán, leparkolt és kiszállt; Ágnes, Zina és a velük utazó mesterember a Főtér egyik kisvendéglőjét kereste fel, hogy früstölköléssel töltsse el a várakozást. A sápadt lány örült, hogy nem

Kecskeméten tartanak pihenőt, még a gondolattól is összeborzadt, hogy a „hírös város” parkokkal dúsított centrumában kelljen sétálnia, netán beülni abba a cukrászdába, ahol oly boldog perceket élt át Gyurkával, amikor a férje átadta neki a rubinköves gyűrűt.

Ágneszt fúrta a kíváncsiság, milyen lehet Zina padlástér-lakása, Jánost nem különben, ő is szerette volna megtekinteni az elhíresült objektumot. Az ikreket Vilma nénire, a férfi nagynénjére bízták, lelkére kötve a két gyermeknek, hogy a vén matrónával tisztességtudóan viselkedjenek. Némi ajándékot is beígértek, kilátásba helyezve, hogy legközelebb ők is feljöhetnek Budapestre! Hogy mikor? Amikor készen lesz a Zina új lakása! Együtt ülik meg majd a házszentelőt.

A velük utazó férfi az ÉPSZÖV embere volt, azé a szövetkezeté, amellyel szerződésben állt a téesz a felmerülő építési munkálatok elvégzését illetően. János számíthatott némi engedményre, merthogy a szövetkezet vezetőjével jó barátságban volt. A szakértő azért jött, hogy felmérje a padlástéri lakás állapotát, megbeszélje a családdal a szükséges munkálatokat, közölje a határidőt, végül elkészítse az árajánlatot. Zina nem győzött hálálkodni anyjának és Jánosnak a felajánlott „kölcsonért”, mely lehetővé teszi, hogy rendbe hozassa a lepusztult lakást, hogy teljesüljön álma: a meleg, puha fészek...

Delet harangoztak, amikor Budapestre értek, Zina az anyósülésen ülve navigálta az autóvezetőt. A kocsí csikorgó gumikkal lendült neki a meredeknek, majd fékezett le a kis téren az ütött-kopott vaskapu előtt. A hódmezővásárhelyiek belépve a vadregényes kertbe, a fák közt megbúvó ódon házat vonzónak, romantikusnak találták, néhány szóval ki is fejezték tetszésüket. Ám amikor megpillantották a pókhálós lépcsőfeljárót, majd a százalmas állapotban lévő lakást, ugyanazt élték át, amit Zina, amikor ide kíserte őt Dénes: elborzadást, felháborodást. A lehangoló élményt azonban az ő esetükben is követte a hangulatváltozás, amint az erkélyre léptek! A nagyszerű látvány lenyűgözően hatott, alattuk a város keleti szárnya terült el, látható volt a várdomb és az Országháza együtt a Gellérthegy sötétlő tömbjével. A Duna ezüstös szalagja az Óbudai-szigetnél bukkant a látótérbe, a folyó tükrén milliányi fénydrágakő táncolt, a pesti síkságon

szinte a szemhatárig törtek elő a házak, úgy nyomulva a budai oldal felé, akár egy hatalmas hadsereg. Balkéz felől a Mátyáshegy zárta le a panorámát, jól kivehető volt az elhagyatott kőbánya, mely, mint hatalmas sebhely, éktelenítette el a zölderdős hegyhátat. Zina lelkenedezve magyarázott, úgy mutogatva a Lánchidat és a Margitszigetet, mintha az is a személyes tulajdona lenne. Ágnes volt az első, aki képes volt megszólalni:

– Mit mondjak, osztályon felüli ez az erkély és fenséges a látvány, mely élvezhető róla! Ha befejeződik a lakásfelújítás, káprázatos lesz ez a kis otthon, igényes miliőt nyújtva Zinának! – János azt dörögte, úgy érzi magát, mint egy kilátótoronyban, a terasz szobát pótol, tette hozzá, nyáridőben akár még hálósobának is használható!

A mesterember mérőszalagot, füzetet és ceruzát vett elő, elkezdte felmérni a lakóterület állagát. Konstatálta, a falakat nemcsak festeni, hanem vakolni is kell, helyenként a téglák is pótlásra szorulnak. Valamennyi ajtót és ablakkeretet ki kell cserélni, továbbá csempézni a konyhát és a fürdőszobát. A mellékhelyiségeket műkövel burkolni, parkettázni a lakószobákat. Ágnes az előszobát vette szemügyre:

– Az ajtókkal szemközti falat teljes hosszában beépített szekrény borítsa – rendelkezett –, hogy ne kelljen Zinának szekrényekkel és polcokkal telezsúfolni a szobát!

– Mi legyen a lépcsőfeljáróval? – bökött János a pókhálós fürmedvény felé.

– Ha szabadna javasolnom – vonta össze szemöldökét a mester – új lépcsősorra volna szükség, és lambériázni kellene ennek a csőszerű feljárónak a falát. A bejárathoz meg takaros, biztonsági zárral ellátott ajtót felszerelni, továbbá – folytatta – megszüntetni a lépcsőfeljárónál lévő ajtót, így összekapcsolódna a faburkolatos feljáró az előszobával, tágas és harmonikus együttest alkotva!

– Pompás az ötlet – lelkenedett Ágnes –, Zina, mi a véleményed? – A szegény lány rémülten bólintott, szeme megakadt a füzetbe írt, sokjegyű számokon, hogy lesz képes mindezt visszafizetni, no és mikor és leginkább miből? Szólni nem szólt, nem akarta lehűteni anyja lelkesedését, vidám hangulatát.

– Mikor kezdhetünk? – tért a lényegre a felmérő.

– Felőlem akár már holnap is! – sietett a válasszal Zina. Majd megkérdezte: – Hódmezővásárhelyről jönnek a mesteremberek? És hol fognak lakni?

– Semmi gond, Pesten is van egy részlegünk, azoknak adjuk ki a munkát!

– Remélem, megbízhatók az emberei – mordult fel János gyanakvást sejtető hangon. – Ha megtudom, hogy lógnak, fusizni járnak, vagy ne adj’ isten, szemtelenkednének Zinával, istenuccse, hátrakötöm a sarkukat! – Az ÉPSZÖV tisztos mestere érezhető mód megsértődve rázta meg a fejét és tette hozzá kurtán: ilyesmi az ő szövetkezetüknél még véletlenül sem fordulhat elő!

János az órájára nézett, sietniük kell, mondta, este még dolga van az irodában. Zina kérésére szétbontották a bútorkupacot, hevenyészve berendezték a nagyszobát, hogy legalább valahol háltn tudjon, és hozzáférhessen a kacetjaihoz.

Búcsúzkodtak, Ágnes forró szeretettel ölelte magához a lányát.

– Válaszd mindentől a legszebbet, és ne törődj a pénzzel, az a fontos, hogy lakályos és kedvedre való legyen az otthonod! – János is átölelte:

– Foglald el magad, és ne gondolj Gyurkára! Van még a világon éppen elég sok derék legény. Fialat vagy, szép és – úgy-mond – tehets! Versengeni fognak érted a férfiak!

A ház, ahová Zinát a sorsa vetette, nem csak az állagában volt megkapóan ósdi, lakói sem voltak mai gyerekek. Ahogy a lány lassanként megismerte őket, úgy érezte, évtizedeket ment vissza időben s lakótársai többsége nem más, mint megelevenedett viaszfigura.

Elsőként az ezredesékkal ismerkedett össze, kiknek ajtaja szomszédos volt a padlásfeljáró ajtajával. Az ezredesné – Gizella – magas, ősz hajú, erőteljes testalkatú asszony, szögletes mozgású, pattogó szavú, amolyan igaz katonafeleség. Férje – nyugalmazott ezredes – harcolt a második világháborúban, és súlyosan megsebesült. Lerokkant, fél karját elvesztette, emellett számos

nyavalya kínozza, morgós vén medve volt, kissé kedélybeteg. Legtöbbször kint ült az erkélyen, vagy bent a szobában a hinta-székében olvasgatott, olykor napokig ki sem kelt ágyából. A világ nem érdekelte, a várost sem látogatta, nagy ritkán sétált egyet a kertben, miközben a felesége vállára támaszkodott. Volt egy fiuk, valahol vidéken élt a családjával, havi rendszerességgel feljött kocsin Budapestre és meglátogatta a szüleit. Feleség, gyermek sosem volt mellette, ő maga is csupán rövid időt szánt az együttlétre, állítólag anyagilag támogatta az öregeket. Az élénk, temperamentumos Gizella pillanatokon belül a szívébe zárta újdonsült szomszédnőjét, pártfogásába vette; Zina később megosztotta vele legféltőbb titkait is, az idősödő asszony lett a fő tanácsadója, anyja helyett anyja. Ágens ez okból olykor féltékenykedett.

Az ezredeséssel szomszédos emeleti lakást Juliska néni lakta unokájával, Brigittával. A kislány tíz év körüli volt. Tragikus esemény vetett árnyékot életükre, a gyermek szülei Indiába mentek hivatalos útra, ott megbetegedtek és elhaláloztak. Brigitta gyámságát anyai nagyanja vállalta. A derék asszony otthagyt a falusi házáat – mindeddig Jósavfőn lakott –, Budapestre költözött, hogy unokája fővárosi környezetben éljen, jó iskolákat végezhessen, a kislány tehetséges volt és okos. A jóasszony már a beköltözését követő második napon felkereste Zinát egy tál finom süteménnyel, mögötte somfordált a kis Brigi, aki roppant kíváncsi volt a csinos szomszédnőre. A kislánynak elege volt a sok öregből, felnőtt barátnőt, anya-pótlékot keresett, és ezt meg is találta Zinában, aki a későbbiekben segítette őt a tanulásban, mi több, pingpong csatákat is vívott vele. Zinának is jót tett a játék, vígan ugrándozott a kertben felállított zöld asztal körül, az ózondús levegőn való mozgás felüdítette, hozzájárult ahhoz, hogy feltöltődjék, és könnyebben viselje el a sors által ráért ilyen-olyan gyötrelmeket.

A magasföldszint egyik lakását két öregkisasszony lakta, *Széll nővérek* – ez állt a névtáblájukon. Ikrek voltak, vagy csekély korkülönbséggel nővérek, életkorukat senki nem tudhatta, a két hölgy meglehetősen rideg és zárkózott volt. Egyformák voltak, madárcsontúak, soványak; ősz hajukat fekete hajpánt fogta össze,

eleinte Zina minduntalan összetévesztette őket. Malvinka és Málíka – ez volt a nevük – ruházatuk is hasonló volt, többnyire feketében jártak. Később Zina felfedezte, Malvinkának hosszabb az orra, és magasabb is, mint a testvére, ettől kezdve tudta, melyikük kicsoda. A két nő többnyire kárált, sopánkodott, mint két vénséges vén varjú. Az első időkben Zina nem érzett irántuk szimpátiát.

A negyedik lakást – a magASFöldszint 1-et – Kiss bácsi lakta a feleségével; a hatvanas éveiben járó, kissé testes férfi hol házgondnoknak, hol házmesternek, olykor közös képviselőnek mondta magát. Valamennyi lakás bérlakás volt, akkoriban úgy nevezték: *tanácsi lakás*, az önjelölt gondok azonban intézte a tennivalókat, rendben tartotta a kertet, takarította a lépcsőházat, amelletT kijavított minden meghibásodott szerelvényt, erre szűkség is volt, mert valami minduntalan felmondta a szolgálatot ebben a Házkezelőség által meglehetősen elhanyagolt házban. Zina lakása kivételt képezett, a bagolyvár öröklakás volt, valójában nem is lakásként, hanem műteremként tartották nyilván. Mint később Kiss bácsi elregélte Zinának, valami festő lakta, s az volt a terve, hogy beüvegezteti az erkélyt és *atelierként* fogja felhasználni. Ám a művész hamarosan meghalt, s nem maradt más utána, mint a kamrában lévő a festőállvány, néhány szőrehullató ecset és pár beszáradt festékesdoboz. Örökösei külföldön éltek, velük lépetT kapcsolatba Dénes, és vette meg Zinának a padlásteri lakást.

A lakók karácsony táján összeadtak némi pénzt az öreg Kissnek, s a derék bácsi ennek fejében a lakásokban elromlott csapokat, vécéket, villamos készülékeket, olykor még a széttöredezett bútorokat is a jó gazda gondosságával javíttatta. Bár a vén reparáló rendkívül népszerű volt, feleségét senki sem kedvelte, a beteges, nyavalygós asszony goromba volt és barátságtalan, a kis Brigi reszketett tőle, azt mondta: boszorkány, vasorrú bába, s ki tudja, tán még meg is eszi a gyerekeket...

Kiss bácsi segítőkészségét Zina is hamar megtapasztalta. Amint a mesteremberek birtokba vették lakását és nekiláttak a felújításnak, gyakori vendég lett a bagolyvárban az önjelölt ezermester. Úgy tűnt, mindenhez ért, s ennek jogán mindenbe bele is szól. A munkásoknak hamarosan elégük lett belőle, Zinához

fordultak, kérték, tartsa távol tőlük a vénembert, aki rosszabb, mint hat munkafelügyelő. A fiatalasszony rábólintott, aztán nem tett semmit. Rájött, jobb, ha magukra hagyja a dolgokat. Majd csak megoldódik minden magától is, vitatkozzanak csak kedvükre a szakértő férfiak. Valamelyik fél majd csak feladja... Utóbb kiderült, helyesen cselekedett, a szakmunkások lassanként megbarátkoztak Kiss bácsival, rádöbbsenek, ha elviselik okvetetlenkedéseit, az öreg szaki sokat segíthet nekik.

Miközben folyt a lakásfelújítás, Zina többnyire az erkélyen tanyázott. Kiss bácsi felhozott neki a pincéből egy kerti asztalt két fonott szék kíséretében, letisztogatta, meg is reparálta. Az idő kellemes volt, augusztus közepe felé járva a délutáni nap már nem égetett, nem perzselt, inkább langyos melegséget adott. A hegy felől fújdogáló szellő felfrissítette a levegőt, az erkélyre behajló fák illatos árnyékot adtak. Zina többnyire a mellvédre könyökölve nézte az alatta fekvő várost, nosztalgizált, elábrándozott.

Bármennyire is küzdött ellene, minduntalan maga előtt látta Gyurka bársonyosan barna szemét. Önmagát kínozza próbálta elképzelni, mivel foglalatoskodhat hűtlen párja az adott pillanatban. Előadást tart az egyetemen, kollégáival társalog, lakásügyeit intézi, vagy talán pakol, rendezkedik? Meglehet, egy képtár mélyén andalog, s éppen most kezd el társalogni egy kedves német hölgygel, aki – miként ő maga is – imádja a festészetet, rajong a képzőművészetért...? Olykor az eszébe villant, Gyurka nem lesz képes beilleszkedni az új környezetbe, felkerekedik és hazatér; egy szép napon betoppan, megköveti őt, a bocsánatát kéri. Már-már beleélte magát az egymásra találás boldog perceibe, ám ekkor feltámad józanabbik énje, s erős önfegyelemmel visszaterelte a realitások világába megveszekedett gondolatait.

Egy dal jött divatba, minduntalan ott lebegett a levegőben, mint az ökörnyal, melyet az ember arcába fú a kora őszi szél. Nem volt nap, hogy a rádió ne játszotta volna, vagy az ország legnépszerűbb slágerénekese elő ne adta volna a tévében... És az utcákon is... Ha valamelyik ablakból zene szűrődött ki, az ott sétálók a divatos kis sláger dallamára ismerhettek benne... A dal

áradt, zengett, bekúszott mindenhová; ezt dúdolták a munkaszobákban görnyedő emberek, és ezt füttyülték a suszterinasok.

Zina, ha bekapcsolta tranzisztoros rádióját, hogy híreket hallgasson, vagy rádiójátékokat, előbb-utóbb fülébe csendült a népszerű dalocska. Ilyenkor ellágyult, a zene hatása alá került, s kedvesen csengő szopránhangján az előadóval együtt énekelte a már jól ismert szöveget:

*Indián nyár, bágyadt sugár,
Búcsúzik már a sok madár.
Perzsel a napfény déli heve, de
Hűvös a hajnal s az este szele.
Mézszerű alkony füstködben áll,
Lombja közt kéklő indián nyár!*

*Gondolsz-e rám, látlak-e még?
Elmúlt régen
A forró nyár,
S az őszi nyár
Nem hoz tavaszt,
Csak bús telet,
Elfeleded
Az arcomat,
Elfeledem
A hangodat,
Szelíd szavad...*

Úgy érezte, a dal csak neki szól, aki írta, ismeretlenül is neki szánta ezt a vágyódással teli, mélabús éneket. Az első strófa pattogó mollban íródott, telítve szinkópával, aki hallgatta, önkéntelenül is dobolni kezdte ujjáival a dal indulót idéző ritmusát. Az utolsó két szót (*indián nyár*) erőteljes durr-akkord zárta, idézve a jellegzetes barokk muzsikát, a második versszak is durrhangsorban folytatódott, a merész modulációk, melyek révén a dallam szinte átúszott, átlebegett az egyik hangnemből a másik hangnembe, különös, mélabús hatást keltett; epekedést, sóvárgást fejezve ki valami – vagy inkább valaki – után. Az utolsó sor

(szelíd szavad) visszatért mollba. Olyan volt ez a néhány hang, mint egy gyöngéd simogatás az arcra, a hajra, mintha utoljára, fájdalmas tekintettel kedvese szemébe nézne valaki.

Több mint három hét telt már el Zina beköltözése óta, a padlástér a szakiparosok szorgos munkájának köszönhetően kezdett megszépülni, lassanként valóban úgy festett, mint egy helyre kis modern lakás. Gizike, az ezredesné nagy igyekezettel szorított Zinának, biztatgatta, vigasztalgatta, utóbb megjegyezte, már látni a fényt az alagút végén, hamarosan kalap pénzt érő luxuslakás válik a hajdani bagolyvárból! Zina félszeg mosollyal osztotta pártfogója véleményét. Elsőnek a konyhával készültek el a karbantartók, ízléses mintázatú csempék díszítették a falakat, a töredezett padlót hófehér,erezett műkö váltotta fel, akárha márványból készült volna, úgy ragyogott. Konyhabútor híján egyelőre üresen állott a formás kis helyiség, Zina ki sem csomagolta a dobozokból az edényeket, evőeszközöket. Az asztalt egy láda pótolta, ülőalkalmatossággként bicegő, kajla sámlí szolgált. A kéttányéros villanyfőző hokedlin álldogált, mely a Málíka ajándéka volt. Egyelőre megtette, ám cseppet sem volt praktikus, mégis becsben állt, mint a madárcsontú vénkisasszony barátkozásának első jele. Az újdonsült lakástulajdonos azon töprengett, honnan szerezhetne konyhabútort, új holmik vásárlására egyelőre nem futotta... Hirtelen felötlött agyában, mit mondott neki Dénes. Igen! Arról regélt, Gyurka ütött-kopott konyhabútorát nem vette be a Bizományi, ezért azt a házmester gondjaira bízta, meghagyta, vitesse le a pincébe, és ha senkinek sem kell, az őszi lomtalánításkor tegye ki a kapu elé.

– Félre a nyavalygással – csapott a homlokára Zina –, ha még megvan, ide hozatom! Legalább a konyhaszekrényt, az asztalt és a két hokedlit. Annyi nekem is jár, mint a turkálóknak! Ez ellen Dénes sem emelhet kifogást!

Elhatározását tett követte, a soron következő pénteki napon útnak indult a Tó utcába. Mint a legtöbb akadémiai intézetben, önáluk sem vették túl szigorúan a munkaidőt. A pénteki nap – hallgatólagosan – amolyan hétvégi napnak számított,

délután háromra kiürültek a laborok, csupán Zina és a hozzá hasonló stréberek rágták a gittet délután ötig, hatig. Ezúttal ő sem volt kivétel, három óra után néhány perccel, a többiekkel együtt elinalt.

A Moszkva téren átszállt a 61-es villamosra, majd a körtértől gyalogosan indult el a Feneketlen tó felé. Körüljárta a kis tavat, kedve támadt megpihenni, helyet foglalt az egyik padon, elmélyülten nézte a vadkacsákat, amint smaragdzöld fejüket billegtetve úsznak a hullámzó vízen. Fájdalom járta át a lelkét, felidézte a régi időket, azokat a szebb napokat, amikor kegyes hangulatban volt a férje, és kart karba öltve sétálgattak a nádasokkal szegélyezett utacskákon. Ő áhítattal hallgatta a férfi festményekről tartott szakszerű előadásait. Egy alkalommal a lenyugvó nap látványától megihletve Van Gogh került sorra, még most is fülébe csengenek a dallamosan ívelő a szavak.

„– Szinte izzanak a festményei, valami belső tűz járja át őket, Van Gogh a nap szerelmese volt, foglya, rabja a fénynek... érted, szívem? Érzed a forróságot, mely valósággal megcsap, ha a képei közelébe érsz, s a langymeleg napsugarakat, ha távolabbról nézed? – Igen, így érzem én is – rebegte.” Pedig soha, semmit sem érzett. Látott egy képet, olyat, mint a többi, őbenne Gyurka szavai gerjesztettek tüzet. Elgondolkodott. Vannak emberek, akik kép-telenek a zenét élvezni, ezeket botfűlüeknek hívják! Lehetséges, döbönt rá, hogy ő, Zina *botszemű* lenne? Ennek tulajdonítható, hogy nem hat rá elsőprő erővel a képzőművészet? Érdekes, fűzte tovább a gondolatait, a természeti szépségek viszont rabul ejtik őt. Mily nagyszerű érzés bércek tövében, sziklák tetején álldogálni, sétálni erdőkben, réteken, ezernyi vadvirág között... Talán azért, vélte, mert a természetben nemcsak a látvány, hanem a levegő íze, illata is jelen van, és éppen ez az, amit annyira hiányol a poros, ízetlen levegőjű kiállítótermek mélyén...

Órájára pillantott, látta, elszaladt vele az idő, felkerekedett, megcélozva a Tó utca 4-es számú házát. A kapu tárva-nyitva állt, áthaladt az előtéren, onnan a belső udvarra lépett. Néhány lépcső vezetett fel a házmesterlakásba, ahová igyekezett. Bekopogtatott az ajtón, remélte, itthon találja az öreget, úgy emlékezett, ilyenkor szokott vacsorát főzni. Özvegyember volt, egyedül élt. Nyílt az

ajtó, hasadékában megjelent Mihalek Gáspár barázdált arca, csodálkozva nézett vendégére, majd szelíd mosoly terült szét az ábrázatán.

– Csókolom Kormoránné asszony! Jó, hogy eljött, érkezett pár levél önöknek, s a kedves férje nem adta meg az új lakásuk címét! Egy pillanat, már hozom is a postát...

– Köszönöm, Mihalek bácsi, de más miatt jöttem, ha volna szíves szólni rám némi időt...

– Szíves örömet, tesszen bejönni a szobába – tárta ki az öreg az ajtót, előszoba nem volt, Zina egyenesen a konyhába lépett, abból nyílt az egyetlen szoba. A házmesterlak meglehetősen szűkös és szegényes volt. Leült a kopott, ám kényelmes fotelbe, táskájába süllyesztette a levélsomagot, s elsorolta mindazt, amit megélt az utóbbi hónapokban. Az öregember kedvetlenül csóválgatta a fejét.

– Pedig olyan helyre pár vótak, istenemre, jól mutattak együtt... sajnálom asszonyom, a történeteket!

– Köszönöm az együttérzését. A sógorom említette, hogy a konyhabútort nem szállíttatta el, önre hagyta, vitesse le a pincébe. Ott van még, vagy elkérte valaki?

– Nem kellett az a szentnek sem... ott van minden darab az egyik sarokban! Ja! A költözködéskor, amikor jöttek a szállítók, én mutattam meg nekik, hová is pakolják, örülnék, ha elvitetné, egy gondnal kevesebb...

– Hogy magam maradtam, nincs elég bútorom...

– Vigye mihamarabb... Mán ha megfelel magának, ócska és kopott, aztán meg a szállítómunkások kitörték a kredenc egyik ajtaját...

– Letisztogatom, megjavíttatom, amíg nincs más, jó lesz. Idővel vásárolok újat, divatosat, szépet. Mihalek bácsi kérem, lejönne velem a pincébe? Megköszönném a szívességét!

– Hogyne! Mehetünk rögvest, pillanat, csak elzárom a gázt a pörkölt alatt. – A férfi felkelt, megkavarta a lábosban fővő ételt, az ínycsiklandozó illat szétáradt az egész lakásban. A kredencióból rúdlámpát vett elő, majd leakasztotta a fogasról a pincekulcsokat tartalmazó karikát. – Indulhatunk! – szólt, miközben magára kanyarította kopott zakóját. Áthaladtak az udvaron, le-

mentek a lépcsőn, Zina megtorpant, várta, hogy Mihalek kinyissa a nehéz vasajtó. Odakintről némi fény áradt be. Pár másodperccel később a poros helyiség plafonján kigyúltak a csupasz villanykörtek, továbbmentek, az öreg sorra nyitogatta a pincetermeket és kapcsolta fel mindenhol a villanyt. Csupán néhány halványfényű izzóban volt még élet, olyik csak pislákol; Zina megbotlott egy ócska gereblyében, amit nyilván hanyagságból hagyott ott valaki. Az első helyiség légópince volt, a soron következőkben használaton kívüli holmik hevertek: törött lábú székek, rozzant díványok és egyéb bútorrongsók, köztük ládák, vasdarabok, néhány kiszolgált televízió- és rádiókészülék. Zina arra gondolt, igencsak ráférne a pincére a lomtalanítás. A legbelső terembe lépve kellemetlen szag szaladt az orrukba.

– A rohadt macskák – fortyant fel az öregember –, ide járnak üríteni, szerelmeskedni, olykor még itt is döglenek meg!

Zina körülnézett, hátul a sarokban megpillantotta a keresett bútort. A kredenc poros volt, helyenként lepattogzott róla a festék; a felső rész egyik ajtaja hiányzott, a másikon meg betört az üveg. A konyhaszekrény mellé volt téve az asztal, tetején a két kopott hokedli. A házmester a bútorcsoportra irányította az elemlámpa reflektorát.

Zina megtorpant, csodálkozva kapta fel a fejét: tekintete a kredenc előtt álló tulipános ládára esett.

– Hát ez? – nézett kérdően Mihalekre. – A sógoromnak nem kellett a láda? Pedig értékes, egyedi darab! Valódi kalotaszegi kelengyés láda, a népi művészet igazi remeke! A férjem még a nagybátyjától örökölte a lakással együtt... Nohát!

A házmester szemügyre vette a sötétkék, színes tulipánokkal, kacsaringókkal díszített hatalmas darabot, végigpásztázta a lámpájával.

– Szép bútor – jegyezte meg – amikor lehozattam, az eszemben vót, hogy magamhoz veszem, ám nincs hová tennem, kicsi a lakás. De magácska vigye csak el, ne hagyja itt!

Zina kíváncsi tekintettel lépett a ládához, egy gyors mozdulattal fel akarta emelni a fedelét. Valami foghatta, mert nem engedett, tanácstalanul pillantott Mihalekre. A házmester a nő kezébe nyomta a lámpát, arra kérte, világítson rá a zárra.

– Mi a fene... – dünnyögte – ördöglakat!

– Az meg micsoda? – kérdezte a nő meglepetten. – Nem emlékszem, hogy a ládát valaha is kulcsra zárta volna az uram...

– Az ördöglakathoz nem kell kulcs, az egy speciális zár-szerkezet. Ügyesen hurkolt drótdarabokból áll, csupán bizonyos fogásokra, csavarintásokra nyílik, csak az tudja kicsomózni, aki ismeri a csíziót! És én ilyen vónék! – mondta büszkén – lakatos-inasként kezdtem a pályámat, majd szakiparosként nyomtam le húsz évet egy szerszámkészítő műhelyében. Higgye el, vót dolgom számos, furmányos lakattal. Kinyissam? – fordult Zinához.

– Persze! Elvinném a ládát, de csak üresen, úgy emlékszem, a férjem régi könyveket, egyetemi jegyzeteket őrizgetett benne. Egy alkalommal még én is segítettem neki belepakolni valamit...

– Alighanem tele van – hagyta rá az öreg –, mert a szállítómunkások igencsak nyögtek alatta, amikor lecipelték odafentről, négyen is gurnnira vették. No, tartsa közelebb a lámpát, kedves, megkísérelem kipattintani ezt a fránya szerkezetet! – Zina odavilágított, a férfi matatott a zárral, nyomkodta, forgatta, csavargatta, mígnem engedett az ördöglakat.

– Sikerült – derült fel a házmester ráncos arca, felegyenesedett és megragadta a láda fedelét. Felcsapta, Zina a rúdlámpát a láda belseje felé irányította, belenézett, a látvány mellbe csapta, mintha vasdoronggal sújtották volna le. A következő másodpercben az iszonyattól eltorzult arccal felvisított, fülsértő hangját visszaverték a poros falak; a lámpa kihullott kezéből, nagyot koppant, az ütődéstől kihunytt a fénye. Ezt már nem láthatta, a koszos helyiség megpördült körülötte, összeecsuklott, elvesztette az eszméletét. A házmester az ájult nő után kapott, csak fékezni volt képes az esést, megakadályozni nem, Zina elterült a földön, feje nagyot koppant. A férfi, akár a nő, megbabonázva meredt a ládába, majd elengedte fedelét és Zinát próbálta életre kelteni. A megviselt asszony arca a zöld szín különféle árnyalataiban játszott, a házmester gondolt egyet, felnyalábolta és az egyik rozzant díványra fektette könnyű terhét. Szólongatta, gyöngéden az arcát ütögette, mindhiába, a magatehetetlen nem nyerte vissza az eszméletét. A férfi a tűzcsaphoz rohant, markába vizet eresztett

és az ájult nő arcába locsolta. Ez hatott. Zina kinyitotta a szemét és körülnézett.

– Hol vagyok... – suttogta – mi nyavalyát keresek itt? – A házmester vizes kezével megdörgölte az éledező nő homlokát.

– Keljen fel és jöjjön, tűnjünk el innen, amilyen gyorsan csak lehet! Rosszul van? Szédül? Siessünk, hívom a mentőket! És – nyögött fel – a rendőrségnek is muszáj lesz szólni... – Zinába visszatért az élet, felpattant fektéből, a sánta kisdívány megingott alatta.

– Mihalek bá! – kiáltott fel – látta azt, amit én láttam? Lehetséges volna... óh nagyisten, ne hagyj el engem!

– Gyűjjék mán, falcoljunk le a jófenébe...

– Nem! Még egyszer látni akarom! Biztos akarok lenni benne, hogy valóság az, ami ott van a ládában, hogy nem csupán a képzeletem áldozata vagyok. – Rogyadozó léptekkel a láda felé indult, a vénember követte, felvette a földről a fénye vesztett lámpát, és életre rázta. Zina egyik kezével befogta a száját és az orrát, másik kezével megragadta a ládatetőt.

– Világítson! – kiáltott az öregre, majd elszánt mozdulattal felcsapta a fedelet és kiguvadt szemmel bámult bele a ládába. Nem tévedett, a tulipános ládában ott feküdt Gyurka. Illetve az, ami megmaradt belőle: a tetem. Az aprókockás barna-drapp öltönyét viselte a bordómintás nyakkendővel; az oldalára borulva feküdt, haja porosan tapadt a homlokára. Arca borostától mentes része viaszos fehér volt, ám a fej valahogy kisebb lett, bőre ráncolódott, ezáltal hosszúnak, hegyesnek tűnt egykor volt szabályos, szép metszésű orra. Félig nyitott szeme mintha üvegszem volna, a keze is összeaszott, csuklóján lefittyedt az arany Doxa óra, ujján félrecsúszott a pecsétgyűrűje, csoda, hogy le nem esett. Keze ügyében hosszú tekercs lapult, papír- vagy vászontekercs, Zina nem látta tisztán, miféle, nem szentelt neki figyelmet. A halott lábai furcsán visszahajtvá meredeztek, nyilván még a hullamerevség beállta előtt gyömöszölték be a testet a ládába. Az asszony, amint nézte, újból elgyengült, megtántorodott. Mihalek elkapta a karját, és megszorította.

– Gyerünk már – kiáltotta –, eleget látott, nehogy elájuljon itt nekem megént! Nem gyöngé asszonnak való az ilyen borzalom...

Elindultak, a jó erőben lévő, testes öregember valósággal vonszolta magával a félájult nőt, Zina úgy érezte, nem bírja el őt a lába, erejét megfeszítve lépkedett, miközben kapkodva szedte a levegőt. A fejébe fájdalom hasított, szédelgett; a lépcsőn felfelé menet könnyebb volt a dolga, egyik kezével a korlátba kapaszkodhatott.

Amint a házmester kinyitotta a lakásajtót, Zina rohamléptekkel megcélozta a fürdőszobát. Görcs rántotta össze a belsejét, hányinger kínozta. Fájdalmaktól gyötrődve, undorral könnyített magán, majd megmosta a kezét és az arcát. Remegve, furcsán felkavart szívvel, zúgó fejjel lépett ki az ajtón, a konyhaasztalnak támoalgott és félig ráborult. A házmestert a telefontól lelte, szavai arra utaltak, hogy a rendőrséggel beszél. Zina intett neki, sietve közölte: jobban van már, nehogy idecsődítse a mentőket is. A férfi nyitotta a konyhaszekrény ajtaját, laposüveget szedett elő és poharakat.

– Egy nyelet pájinkát? – hunyorított Zinára kissé bizalmasan.

– Köszönöm, a világért sem, inkább elfogadnék egy pohár vizet.

Az öreg bedobta a stampedli szilvóriumot, majd vizet eresztett a csapból és nyújtotta a poharat a sápadt arcú nőnek.

– Menjen be, kedves a szobába, üljön le, vagy feküdjön a heverőre! Én kimennék az utcára eligazítani a rendőröket, ne bóklásszanak itt szanaszét a házba’. A pincébe is lemennék velük! Maradjon vesztég – tárta ki Zina előtt a szobaajtót –, várjon türelemmel, biztosan magát is faggatni akarják majd a hekusok!

Zina engedelmesen fürta bele magát a megviselt fotelbe, lassan, aprócska kortyokban iszogatta a jéghideg vizet. Az agya megdermedt, gondolkozni képtelen volt, egyre csak Gyurka meggyalázott testét látta maga előtt. És érezte a szörnyű szagot! Nem szabadulhatott tőle, a hullabűz átjárta ruháját, haját és a bőrét, belopta magát az orrába, a tüdejébe, az egész testébe. Mi lesz vele, ha ez örökre így marad?! Nem volt képes sírni, remegett

a szája széle, fázott, kilelte a hideg. A dívány sarkában pokrócot vett észre, felvette, és alaposan beletekerte magát.

Nem érzékelte az idő múlását, egy perc vagy egy óra – egyre ment neki.

Egyszerre nyílt a konyhaajtó, lépéseket hallott, ezt követően egy idegen férfihang azt kérdezte, merre van a fürdőszoba. Pár percig várt, majd kitekerte magát a meleg pokrócból, felkelt és elindult a konyha felé.

– Megérkeztek a rendőrök! – fordult hozzá Mihalek – a nyomfűrkészők még a pincében kutakodnak, de a főrendőr már itt van! – bökött a fürdőszoba felé. Idő múltán nyílt az ajtó, a konyhába lépett egy férfi, magas volt, széles vállú, barna hullámos haját oldalra fésülve viselte. Arcát kemény vonások barázdálták, orra méretes, kissé szabálytalan volt, tömött, sötét bajusza hangsúlyosabbá tette a szája vonalát. Előreugró szemöldökcsontja alól világosbarna szemek néztek az asszonyra.

– Jó napot kívánok, Mátrai János rendőr-százados vagyok, óhajtja látni az igazolványomat?

– Jaj, a világért sem... Egyébként meg... Jó napot – nyújtotta Zina a kezét – Zsigmond Roznia a nevem, és a felesége vagyok Kormorán Györgynek, annak, aki... szóval... – A rendőr elfogadta az asszony kezét, gyöngéden megszorította.

– Őszinte részvétem, asszonyom! Jól van? Úgy értesültem rosszul lett a sokktól, elájult, elvesztette az eszméletét. Hívjak esetleg orvost?

– Köszönöm nem, jól vagyok, már máskor is megesett velem, hogy elájultam, kissé gyöngye vagyok idegileg...

– Üljenek le a szobában – tessékelte befelé a házmester újdonsült vendégeit, ő maga a konyhában maradt és bedobott még egy kupicával.

Zina visszaült a fotelbe, a rendőr vele szemközt, a díványon foglalt helyet; zsebéből noteszt és egy golyóstollat halászott elő. Zina szó nélkül kivette a táskájából a személyi igazolványát, és felé nyújtotta.

– Köszönöm – mondta a férfi, fellapozta az igazolványt, és a noteszába feljegyzett néhány adatot. Zinára nézett, tekintetében részvét és empátia csillant. – A házfelügyelő nagyjából beszámolt

az eseményekről, azonban szeretném az ön szemszögéből is meghallgatni a történetet!

– Igenis! Sajnos, a magánéletemről is szólnom kell valamit, hogy ön jobban megértse ezt a sajátos szituációt...

– Hallgatom. – Zina akadozva, a szavakat keresgélve beszélt, kezdte azzal, hogy a férje előállt a lakásfelújítás ötletével.

– A második emelet kettőben lévő lakásról volna szó?

– Igen. A férjem lakásáról, ami azóta, hogy összeházasodtunk, mind a kettőnk otthona volt... – Mátrai élénken figyelte az elbeszélést, olykor beírt néhány szót a noteszába, legtöbbször bólogatással jelezte, hogy érti a helyzetet. Amikor Zina kissé zavartan elhallgatott, az időpontokra kérdezett rá:

– Pontosan melyik nap érkezett a telefonhívás Hódmezővásárhelyre, és mikor látta utoljára a férjét?

– Egészen pontosan július 6-án, egy pénteki napon hívták őt Budapestről, és a férjem másnap kora reggel indult el a kocsijával. Ekkor láttam őt utoljára, vagyis július 7-én.

– Ön mikor érkezett vissza?

– Rá egy hétre, vasárnap, azaz július 15-én. Az állomásról egyenesen ide, a Tó utcába jöttem, kerestem a férjem, majd taxival a sógoromhoz, Kormorán Déneshez vitettem magam...

– Ő mit mondott? Melyik nap indult el Kormorán György Németországba?

– Az előtte való csütörtökön, vagyis július 12-én.

– Köszönöm a pontos válaszokat, ön sokat segített!

– Úristen! – kapott a fejéhez Zina – a Kormorán családot is értesíteni kell a tragikus esetről...

– Magamra vállalom ezt a kellemetlen kötelességet – nyugtatta meg őt a rendőr – még a mai napon felkeresem a sógora lakását. Megkaphatnám a címüket?

– Hogyne. Azonban jó lenne előzőleg odaszólni telefonon, az anyósom öreg és szívbeteg, ha ön beállít a fia halálhírével, félő, hogy rohamot kap! Diktálnám a lakcímet és a telefonszámot. – A rendőr szorgalmasan feljegyezte az adatokat. Belépett az ajtón a házmester és megállt a szobában. Mátrai hozzá fordult:

– Ön mikor látta utoljára Kormorán Györgyöt? Kérem, gondolkozzék, ez a dátum rendkívül fontos lehet!

– Már gondolkoztam rajta – bólintott az öreg – valami rémlik, ám megesküdni nem mernék rá...

– Mondja!

– Úgy emlékszek, kábé három vagy négy hete láttam... jöttem le a lifttel a hatodikról, ő meg ott állt a földszinten és várta a liftet. Köszöntöttük egymást, ő beszállt... Ja! Ugyanazt az öltönyt és nyakkendőt viselt, mint... mint most aládában... már elnézést, de hogy mondhatnám másként...

– Arra nem emlékszik, mi volt a kezében? Bőrönd, szatyor, esetleg egy vászontekercs...

– Semmi. Nem volt nála semmi, ez fel is tűnt nekem, mert az aktatáskáját mindig magával hordta...

– Értem! Lehetséges, hogy az a bizonyos nap, amikor látta, július 12-ére, csütörtökre esett?

– Meglehet. Sőt, igen valószínű, ugyanis csütörtökönként szokom felhordani az üres kukákat...

– Köszönöm! – Mátrai feljegyezte mindazt, amit a házmes-tertől hallott. Lépések és beszédhangok zaja törte meg a csendet, megérkeztek a helyszínelők. Hárman voltak, köztük a fotós, a vállán táska lógott, a kezében meg ott volt a fényképező gépe. A másik az orvos lehetett, a harmadikat Zina nyomszakértőnek vélte. Mátrai az orvoshoz fordult:

– A halál oka és beálltának időpontja?

– Hátral a tarkón hatalmas seb tátong, leüthették, vagy talán elesett, s egy éles tárgyba vágta bele a fejét... az időpont... hmm... minden bizonnyal néhány hete történt... négynél aligha több, csupán a boncolás után közölhetek pontosabb dátumot! – A hátul álló férfi előre lépett és Mátraihoz fordult. Kezében nejlon-zacsót lóbált.

– Főnök! A halott keze ügyében találtuk ezt a tekercset. Óvatosan kitekertük és megnéztük... Csaknem hanyatt vágtuk magunk a meglepetéstől, ez egy festmény! Egy Munkácsy kép!

– Táncoló legényt ábrázol? – kérdezte élénken Zina.

– Igen. Parasztfiú bő gatyában, piros mellényben...

– Ismeri a képet? – fordult a nőhöz Mátrai.

– Persze, a férjemé volt, bekeretezve lógott a falon. Azonban nem valódi Munkácsy, csupán egy másolat. Ezek szerint

kivágták a keretéből... de hogy kerülhetett a ládába?! Érthetetlen... Zina kutató tekintettel nézett a férfiakra, mintha tőlük várna választ a kérdésére. Végül Mátrai törte meg a csendet.

– A képet lefoglaljuk, és eredetiségvizsgálatot kérünk a Nemzeti Galériától. Nem mintha nem hinnénk önnek, asszonyom, de ez a dolgok rendje! Egyébként – tette hozzá – a ládát is lefoglaljuk nyomrögzítési célból, mint bűnjelet.

– Értem. Rendben – hajtott fejet csendesen Zina.

– Volna még valami? – kérdezte az orvos.

– Nem, semmi, mehettek – nézett rá Mátrai –, én maradok, akad itt még néhány elintézni való! – A három férfi elbúcsúzott, majd elsietett; Zina, a rendőr és a házmester magára maradt. Az asszony hirtelen a szája elé kapta a kezét, felnyögött, a jelek szerint valami lényeges jutott az eszébe.

– Szent eget – kiáltotta –, hol lehet a kocsi, az Opel, a sógorom szerint azzal akart a férjem Freiburgba menni... Mihalek bácsi! Nem látta valahol? Talán emlékszik, nem volt garázsunk, az utcán, a bejáratnál szemközt, a túloldali füves területen parkíroztunk. Ha csakugyan azon a napon látta utoljára a férjemet, akkor autóval kellett, hogy jöjjön! Vagyis itt a kapu előtt várakoztatta volt a kocsit.

A rendőr csak most nézte meg alaposabban a szerencsétlenül járt nőt. Már az első pillanatban felfedezte, hogy sápadt, erősen megviselt. Ám lassanként azt is észrevette, szokatlan lelkielőzékeny lakozik benne, figyelme kiterjed a legapróbb részletekre, amellet következetesen, logikusan gondolkodik. És csinos, mi több, gyönyörű, valami különös sugárzás árad belőle, világosbarna haja lány hullámokban keretezi ovális, szép arcát, szeme zöld, mint az erdei tó tükre, íriszét vékony, sötét karika övezi. Ahogy tovább nézte, furcsa érzés kerítette a hatalmába, valami olyasmi, amire minden férfi vágyik, ám amitől inkább ódzkodik is az erősebbik nem...

A házmester nem nézett a lányra, a plafonra vetette a tekintetét. Gondolkodott, emlékezetében próbálta felidézni az elmúlt hetek eseményeit, az elegáns Opel kocsi képe azonban nem ugrott be neki, úgy emlékezett, régóta nem látta. Dűnnyögve csóválta a fejét, nem tudom, nem emlékszem, mormolta. Mátrai

azonban résen volt, ismét elővette a noteszét, és arra kérte Zinát, diktálja be neki a kocsis rendszámát, típusát és legfőbb ismerveit.

– Azonnal elrendelem a körözését! – mondta határozott hangon. Felállt, indulni készült. – Szeretném felkeresni az ügyvédet, aki megvette az önök lakását! – fordult Zinához. – és ha nem volna ellenükre, tartsanak velem!

Elindultak, felmentek a lifttel a második emeletre, a ház-mester előresietett és becsöngetett a 2-es számú ajtón. Némi várákozás után csoszogó lépteket hallottak, kinyílt az ajtó, mögötte papucsban és házikabátban ott állt az ügyvéd. Sovány, vékony nyaka a kopasznyakú szárnyasok látványát idézte. Riadtan pásztázta végig tekintetével a három fölé magasodó alakot, majd amint ráismert Zinára és a házfelügyelőre, kérdő tekintettel köszönésfélét préselt ki magából.

– A hölgynek valami problémája támadt a lakással kapcsolatban? Vagy tán lakógyűlésre kellene mennem? – Mátrai időközben elővette rendőrigazolványát és a kisember orra alá dugta.

– Elnézést a zavarásért, Mátrai János rendőr-százados vagyok! Beszélni szeretnénk önnel! – Az ügyvéd kopasz feje vérvörösre vált a rémülettől, vizenyős szeme rebegve mustrálta a természetes férfit.

– Tessék! – lépett hátra, helyet biztosítva a belépőknek – talán az egyik ügyfelemmel támadt problémájuk? Vagy Kormoránné asszony akar beperelni a lakásvásárlás miatt...?

A három ember szótlánul haladt végig az előszobán és lépett be a halba. Zinába belehasított a fájdalom a vakító fehér falak, a drága bútorok láttán, arra gondolt, ha képes lett volna szeretni őt Gyurka, most ők lakhatnának itt békében és boldogságban. Ehelyett meg... a tulipános láda...

Az ügyvéd hellyel kínálta vendégeit, zavartan pislogott, még mindig nem tudta mire vélni a különös látogatást. Mátrai Zinához fordult:

– Kérem, asszonyom, számoljon be az ügyvéd úrnak arról, amit ma délután fedezett fel a pincében a házfelügyelővel együtt! – Zina röviden összefoglalta a történeteket. A sovány férfi arcából lassanként minden vér kifutott, fejét rázva nézett a rendőrrre: nem,

nem, suttogta, semmit sem hallottam az esetről... Mátrai megemelte a hangját, ahogy kérdőre vonta:

– Kérem, válaszoljon, mikor látta ön utoljára Kormorán Györgyöt?

– Hogy mikor? Mikor is... – töprengett az ügyvéd a székén ficeregve –, igen... július 10-én, egy keddi napon, amikor átadtam neki a lakás árát és mind a ketten aláírtuk az adásvételi szerződést. Az ügyvédi irodámban, a XXIV. számú Munkaközösségben történt meg az aktus, erre tanúim is vannak...

– Akkor úgy kérdem: július 12-én, a rákövetkező csütörtöki nap délutánján, hat óra tájban itt járt magánál Kormorán? És ha itt járt, milyen célból járt itt?

– Az adásvétel lebonyolítása után többé *nem* találkoztam a doktor úrral! Sem ebben a lakásban, sem máshol. Egy pillanat! – állt fel – elővenném a határidő naplóm! – Átment a másik szobába és pár perc múlva visszatért egy bőrkötéses könyvet szorongatva. Feltette a szemüvegét és lapozni kezdett.

– Lássuk csak... 1973. július 12. Igen! Aznap reggel Szolnokra utaztam, tárgyalásom volt a Megyei Bíróságon délután kettőtől este hatig. Utána visszatértem a szállodába, a Hotel Pelikánba, megvacsoráztam és lefeküdtem. Másnap délben – július 13-án – érkeztem haza. A régi lakásomba mentem – tette hozzá – még nem laktam itt, ha jól emlékszem, akkortájt fejezték be a lakásfelújítási munkálatokat...

– Kinek volt még kulcsa ehhez a lakáshoz? – kérdezte kedvetlenül Mátrai.

– Sokaknak – válaszolta elgondolkodva az ügyvéd – a Kormorán családból többeknek, a mesterembereknek is, hogy kedvükre jöjjenek-menjenek. A lakás üres volt, csupán az ő szerzői műveik, anyagaik voltak itt tárolva...

– No meg a konyhabútor és a tulipános láda! – jelentette ki Zina. – Azokat mikor vitette le a pincébe?

– Aztat én intéztem – szólalt meg Mihalek – úgy emlékszek, hogy két napra rá, hogy Kormorán urat láttam, jöttek meg a szállítók és vitték le a holmit...

– Ezek szerint július 14-én, szombaton! – egészítette ki a mondatot a rendőr. Az ügyvéd megvonta a vállát, igen, valahogy

úgy, dűnnyögte maga elé. Mátrai nagyot sóhajtott és tovább nyaggatta a riadt embert.

– Hallja! – kiáltott fel – Mihalek Gáspár tanú rá, hogy Kormorán György itt járt a házban július 12-én. Este hat óra körül látta őt beszállni a liftbe, nyilvánvaló, hogy ide igyekezett. Ha ön vidéken volt, ki tartózkodhatott itt, a lakásában? Önnek valaki ismerőse vagy családtagja?!

– Nem. Nincsen családom, az ismerőseimnek meg nincs kulcsuk a lakásomhoz! Talán a mesteremberek? Hát persze! Nyilván túlóráztak... Ám meglehet, Kormorán azért jött, mert el akart vinni valamit... talán a konyhaszekrényből... Vagy... izé... a ládából...

– Ön ügyvéd! – szólt rá Mátrai meggyőző erővel – tisztában kell legyen a tényállással, Kormorán Györgyöt nagy valószínűséggel akkor este itt, a lakásban gyilkolták meg és tették bele a ládába a testét. A ládafedelelet különös zárszerkezet rögzítette, úgynevezett ördöglakat. Zárni-nyitni csak az tudja, aki ismeri a rendszert, vagy szakértő lakatos. A lezárt ládát a pincébe vitték, a mai napig ott állt. A halál beálltának időpontját az orvosszakértő pár héttel ezelőttre becsüli. Stimmelhet a július 12! Érthető vagyok?!

– Igen! Ezek szerint az elkövető feltehetően valamelyik mesterember, vagy az, aki a tudtom nélkül bejött a lakásba... És most mit vár tőlem, miben segíthetek?!

– Mindenekelőtt arra kérném, hogy közölje a lakásfelújító vállalat vagy szövetkezet címét, ki fogjuk hallgatni a mesterembereket. Továbbá: próbálja meg kideríteni, ki járhatott ebben a lakásában, miközben ön Szolnokon tartózkodott!

Volna még valami – nézett a rendőr átható tekintettel az egybegyűltekre – arra kérném az itt jelenlévőket, fáradjanak be hétfőn, tehát augusztus 13-án a kapitányságra! Tanúvallomást kell tenniük, vallomásukat jegyzőkönyvezzük és aláíratjuk önökkel. Kérdezem: délután három óra megfelel?

– Én csak öt óra után érek rá – szólt halkán az ügyvéd. Zina és a házmaster elfogadta a javasolt időpontot. Mátrai elmagyarázta, hová kell jönniük.

Visszatértek a házmesterlakásba, a százados a telefonhoz lépett, feltárcsázta Kormorán Dénes számát. Zina a közelében állt, élénken figyelte a hangokat. Úgy vélte, Edina vette fel a kagylót, riadtan szólította a férjét. A telefonba ingerülten szólt bele a reszelős férfihang.

– Tessék! Kormorán Dénes! Kivel beszélek?

– Jó estét kívánok, Mátrai János rendőr-százados...
Kérem! Súlyos tragédia történt az öccsével.

– Miféle tragédia? Nem tévesztette el a telefonszámot?!

– Szó sincs tévedésről! Majd szóban közlöm a történeteket, még ma este elmegyek önökhöz, egy órán belül ott vagyok! – Komor képpel tette helyére a kagylót, nem volt kedve vitatkozni a gorombáskodó férfival. Zina elképzelte, micsoda fejetlenség uralkodhat most a házban, cseppet sem bánta, hogy nem lehet ott. Mátrai hozzálépett, gyöngéden a karjára tette a kezét.

– Hazavisszük önt a járőr kocsin, gondolom, fáradt és törődött, a Rézmáli lejtő Óbudán van, meglehetősen messze innen...

– Köszönöm! – Zina hálásan nézett a férfitra – megspórol nekem egy taxit, képtelen volnék most buszra, villamosra ülni... és felcapatni a meredeken...

A ház előtt vesztegelő rendőrautóhoz léptek, Mátrai kitért a hátsó ajtót Zinának, ő maga a sofőr mellé telepedett. A fiatal rendőr biztos kézzel fogta a volánt, ügyesen vette a kanyarokat, pontosan tudta, merre kell menni. Zina végigdőlt a keményülésen, a fáradtság zsibbadttá tette a testét. Közvetlenül előtte magasodott a százados csontos alakja, a férfi időnként hátrapillantott, Zina úgy érezte, aggódik érte, tekintetéből jóság és melegség áradt. A vezető fékezett, a kocsi megáll a kapu előtt, Mátrai kiszállt, kisegítette Zinát a kocsiból. Kezet fogtak. A férfi hosszasan ott tartotta erős, meleg markában Zina remegő, hideg kezét.

– Aludjon jól, kérem, próbálja meg túltenni magát ezen a rémséges napon! Vegyen be altatót, igyon egy forró, rumos teát, attól megnyugszanak a fáradt idegek!

Elbúcsúztak. Zina tétován lépett be a kertbe, váratlanul az eszébe ötlött: fuccsba ment a konyhabútorszerzés! – Arcán végigfutott egy eltorzult mosoly.

Kegyetlen éjszaka köszöntött Zinára, ahogy lehunyta a szemét, újból átélte a rémséges eseményeket. Minduntalan Gyurka eltorzult arcát látta maga előtt, és érezte a rettenetes szagot. A horrorfilmbe illő jelenet felidézése élénk lelkiismeret-furdalást okozott neki, gyötrődött, hogy nem volt képes elejét venni ennek a tragédiának; valami ki tudja, miféle módon megakadályozni az elhalálózást. Talán, vélte, ha előbb hazajön, még itthon találja Gyurkát, beszél a fejével, az események másként zajlottak volna, és nem következik be a haláleset... Bár a disszidálásról lebeszélni aligha lett volna képes... hát egye a fene! Élne, létezne, építhetné a karrierjét a németeknél, odaát...

Korareggel hívta a családját, miközben kapkodva lihegte bele a telefonba az előző nap borzalmait, anyja és mostohaapja egymás kezéből kapkodta ki a kagylót. Nem győzték ostromolni a kérdések garmadájjával, hitetlenkedve újból és újból rákérdezve arra, ami történt, különféle fikciók gyártásával keresve minderre a magyarázatot.

– Te lány! – üvöltött egy alkalommal János a telefonba – gondold meg jól, mit mondasz a rendőröknek, ha bármivel is meggyanúsítanak, jelentsd ki, hogy csakis az ügyvéded jelenlétében nyilatkozol! Még ma felkeresem Galló Miklóst...

A házban egyedül az ezredeseknek volt telefonjuk, ennek köszönhetően Gizike első kézből értesülhetett szomszédnője megrázó élményeiről. A vén hadfi az erkélyen üldögélt, ügyet sem vetett a két nőre; nem kérdezett semmit, az egyik fán bókoló szarka mozdulatait figyelte, és mint általában mindig, ezúttal is lenézve az emberi problémákat. Váratlanul mégis csak megszólalt:

– Autó jön – mondta fojtott hangon – alighanem vendég közeledik!

Zina az udvarra pillantott, felismerte Dénes kocsiját. Elköszönt a házaspártól és kilépett a folyosóra, különösebben nem lepődött meg, el volt rá készülve, hogy sógora hamarosan jelentkezik. Dénes fújtatva jött fel a csigalépcsőn, arca borostás volt, szeme alatt sötét karikák húzódtak, inge nyaka gyűrötten simult a

zakójára. Zina elébe sietett, Dénes a lépcsőkorlátba kapaszkodva állt meg a sógornője előtt.

– A kórházból jövök – mondta panaszosan – anya az éjjel szívrohamot kapott, még mindig válságos az állapota! Gondolhatod – indult el Zinát követve a lakásba – mennyire megrázta őt Gyurka halálhíre, pedig el sem mondtuk neki a valót! Úgy tudja, baleset érte a fiút Freiburgban, autójával karambolozott... Ezzel indokoltuk, hogy várni kell még a temetéssel...

Beléptek a lakásba, Dénes belebotlott az egyik festékes vödörbe, amit a többivel együtt szanaszét hagytak a mesteremberek. Zina elkapta a karját.

– Gyere – mondta – üljünk ki az erkélyre, az az egyetlen elfogadható hely most a lakásban, mint láthatod, javában folyik a tatarozás! – Dénes kedvetlenül nézett körül, mintha irigyelte volna Zina szépülő otthonát. Leült az erkélyen lévő fonott székek egyikebe, Zina pillanatra eltűnt, majd visszatért egy üveg kólával és poharakkal.

– Tölthetek? – kérdezte.

– Köszönöm, elfogadom, kiszáradtam, akár a tapló, hajnal óta egyetlen rohanásban vagyok a kórház és a lakásunk között! – Ittak, Zinának is jól esett a szénsavas lé, az izgalmak őt is megviselték. Dénes letette poharát és sápadt arcát a nő felé fordította. – Kérlek! Mielőtt bármiről is szót váltanánk, mondd el teljes részletességgel a tegnapi nap eseményeit! Tulajdonképpen mit kerestél te a Tó utcában, hogy jutott eszedbe lemenni a pincébe a házfelügyelővel? Kutakodtál valami után?!

– Láthatod, készül a lakásom, és csupán egyetlen szobára való bútorom van. A múltkor azt mondtad, a konyhabútort levitetted a pincébe, és meghagytad Mihaleknek, ha senkinek sem kell, adja le a lomtalanításkor. Gondoltam, a senkinél még én is jobb vagyok!

– Értem. Elnézést, de nem tartottam ildomosnak felajánlani neked azt az ócska, divatjamúlt konyhát. Ám ha szóltál volna, ideszállítottam volna...

– Meglepődve fedeztem fel a tulipános ládát! Csodálkoztam is, hogy nem kellett nektek, holott patinás, értékes darab!

– Valóban. Az igazság az, hogy szemernyi hely sincs már minálunk, minden tele van a Gyurka vackaival! Nem volt hová tenni, így hát lemondunk róla...

Zina teljes részletességgel előadta a történeteket. Az ügyvédnél tett látogatást sem hallgatta el, majd megemlítette a képet, melyet kivágtak a keretből és összetekerve a ládába tettek a Gyurka keze ügyébe. Dénes arca kigyúlt:

– Mit beszélsz? A ládában ott volt a Munkácsy-utánzat?! Hát ez hihetetlen!

– Figyelj! Gyurka egy lapos ládába csomagolta be a képeket. A Komáromi Kaczné festette akvarellt, Gimes Lajos enteriőrjét, a Nógrádi-képet és – minden bizonnyal – a táncoló betyárt. Hol ez a láda? Kinyitottad?

– Még nem volt rá érkezésem. Fenn van a padláson a többi doboz között. No de te! Miért mondod azt, hogy „minden bizonnyal?” Együtt pakoláztatok, nem vagy biztos benne, hogy Gyurka a táncoló legényt is elcsomagolta?

– Nem. Azt még láttam, hogy a virágcsendéletet gondosan hullámpapírba tekeri. Aztán kimentem a konyhába, dolgom volt, és amikor visszajöttem, már javában szögezte rá a ládára a fedelet. Egyetlen kép sem volt már a falon, helyükre szürke csíkkal keretezett világos folt utalt.

– Ahogy hazaérek, első dolgom lesz kinyitni a ládát! Akkor majd megtudjuk, ott-e a kép, vagyis hát a keret.

Zina újratöltötte a poharakat, szomjasak voltak mind a ketten, jól esett nekik a jéghideg ital. Különös pillantást vetett a sógorára:

– Lám-lám, olcsón megszabadultatok tőlem! Nincs is szükség a válóperre...

– Tévedsz. Egy életre össze vagyunk kötve, most már mindörökre a Gyurka özvegye vagy!

– Valóban! Mondd csak... megtudhatnám végre, miért utáltatok engem olyan nagy elánnal? Annak az engesztelhetetlen gyűlöletnek mi volt a valódi oka? Mi nem tetszett bennem? Anyám elsietett házassága? Ugyan már... mit ártott nektek az, hogy boldog akart lenni...

– Ha érdekel, elmondhatom, nem nyom a latba semmit! Csak azt csodálom, hogy te a nagy eszeddel nem voltál képes rádöbbszenni, mennyire nem kellesz nekünk! Azt szerettük volna, ha Gyurka nem nősül meg, ha csupáncsak mihozzánk tartozik. Nézd – vált kissé gunyorossá a hangja – Gyurka támogatott minket anyagilag. Anyámnak csekély a nyugdíja, mi meg Edinával és a három gyermekünkkel lényegében egyetlen keresetből élünk... Bár a feleségem olykor vállal fordításokat, ám beteges és gyönges, a gyermeknevelés és a háztartási munka felemészt minden erejét.

– Sajátos álláspont... ám a házasság szétrobbantása túlon túl jól sikeredett! Férjem még az országból is ki akart szaladni! A fejőstehénke messzire ügetett volna, ha nem történik meg ez a tragikus eset...

– Ízléstelen vagy... de ha már szóba hoztad, közlöm: egy külföldi rokon nem semmi. Valutában küldi az apanázst! Amellett meglátogatható, szállást biztosíthat a rokonoknak, idővel tán külföldön tanulhattak volna a gyermekeim!

– Értem – bólintott Zina. Csendben üldögéltek, a nő szemei különös zöldes fényben égtek, ami a belső izgalom jele volt nála. – Tudod – szólt elgondolkodva – valójában alig ismerem Gyurkát! Nem sokat mesélt magáról, kezdem nem érteni, mi az ördögért vett engem feleségül, amikor valójában sohasem szeretett...

– Nem beszélt neked Krisztináról?

– Krisztináról?! Ő ki? Nem hallottam ezt a nevet. Ám most már úgyis minden mindegy, kérlek, Dénes, légy őszinte hozzám, avass be az öcséd titkaiba! Ennyi nekem is jár cserébe mindazért, amit át kellett élnem... egyébként meg a tisztánlátás a segítségemre volna feldolgozni ezt a súlyos traumát...

A férfi szeme lomhán az asszonyra vándorolt, megvonta a vállát, fanyarul elmosolyodott.

– Ráhibáztál, sógorasszony, ennyi neked is jár! Halljad hát Gyurka élettörténetét! Figyelmeztetlek, fárasztó lesz, hosszú és megrázó. Van hozzá türelmed, van hozzá erőd?

Valaki csöngött. Hosszan, kitartóan nyomta a csengőgombot, a két ember ijedten nézett össze, talán a rendőrség,

suttogta Zina, letartóztatnak, és őrizetbe vesznek... uramisten, adj hozzá erőt! – Várj, megyek – pattant fel –, megnézem, ki csönget...

Néhány perc eltelte után boldog mosollyal tért vissza. Kezében egy tál illatos süteményt hozott.

– A szomszédasszonyom, Juliska néni ajándéka! Almásbéles, friss, most sült ki, még egész meleg! – Letette a tálat, majd hozta a tányérokat. Dénes gyomra hatalmasat kordult, most döbrent rá, mennyire megéhezett a nagy rohanásban. Zinát sem kellett féltetni, percekben belül még hírmondó sem maradt a finom tésztából. Megtörölték a kezüket és a szájukat, megitták a maradék kólát. Zina elégedett mosollyal dőlt hátra a székében:

– Erőt merítettünk, rajtad a sor, Dénes! Hadd tudjam meg, ki is volt a férjem... Ne kímélj, vágj bele a történetbe!

– Igen. Nos, hol is kezdjem? Talán mondanom kellene valamit Gyurka gyermekkoráról is, hogy valódi képet tudj alkotni róla! Elöljáróban csak annyit: nem élt még a földön nálánál kedvesebb és szófogadóbb gyermek, amellet szép volt, mint egy kerub, és okos, akár a Nap. Mindenki imádta, apám, anyám, a tanáraink... és mégsem voltam rá féltékeny vagy irigy, mert magam is a rajongója voltam. Nemcsak az osztály, hanem az egész iskola legjobb tanulója volt, mindig és mindenkor színtiszta jeles. Társait segítette a tanulásban, verekedésében, heccelődésben sohasem volt része, védte a gyengéket, az erőseket kedves mosollyával szerelte le, szelíd, baráti szóval képes volt lecsillapítani a dühöngőket. Osztálytársai mégsem tartották strébernek, szerették, keresték a barátságát, kívívtá mindenki tiszteletét. Gyurka nagyra becsülte a nevelőit, ám a legnagyobb hatást rá a fizikatanára gyakorolta. Ő keltette fel érdeklődését a műszaki tudományok iránt, az ő érdeme, hogy Gyurka a villamosmérnöki pályára lépett, mert megkedvelte az elektronikát.

Nyilván tudod – nézett Dénes elgondolkodva Zinára – Pápaiak voltunk mi is, mint a te családod, apám geodéta mérnök-ként tevékenykedett, jól keresett, jól éltünk, szép családi házban laktunk, semmiben sem szenvedtünk hiányt. Aztán lesújtott ránk a végzet, pár évre rá, hogy építészmérnök-hallgató lettem, meghalt az apám. Anyám úgy döntött, eladjuk a házat, és Pestre költözünk.

Gyurka is a Budapesti Műszaki Egyetemre készült, várható volt, hogy mindketten fővárosi mérnökök leszünk. Mit kezdett volna anyám egyedül, magára hagyatva a hatalmas házban? Némi ügyeskedéssel, szerteágazó kapcsolataimat kihasználva hozzájutottam egy olcsó telekhez a Pasaréten. Ház is állott rajta, bár félig romos. Beköltöztünk, egyetlen lakható szobánk volt és egy kisebb konyha. Azt hiszed, kétségbe estünk?! A világért sem! Talán sohasem volt közöttünk oly szoros a családi kötelék... Anyánk számtalan ötlettel, praktikus megoldással tette vidámmá és elviselhetővé az életet, fittyet hánytunk minden nehézségre! Az udvarban kerekeskút állott – Gyurkával ott mosakodtunk –, és a kert végében falusi budi! Mennyit nevettünk, bolondoztunk... én kifestettem az illemhelyet, anyánk puha szőnyegekkel bélelte ki. Én, mint államvizsgára készülő építésmérnök, magamra vállaltam lakóházunk megtervezését. Maradék pénzünkből hozzáláttunk az építkezéshez, nyáridőben mindhárman raktuk a téglákat, öszre fel is húztuk a konyhának szánt helyiség falait.

Zina félbeszakította az elbeszélést:

– Mondd csak – faggatózott – azt a szépfiú Gyurkát nem ostromolták a lányok? Vagy ő maga... nem mászkált a szoknyák után?

– Meglepő módon nemigen! Ahogy felserdült, félénk lett, a nőkkel szemben gátlásos, tartózkodó. Anyánk aggódni kezdett, hozzám fordult, arra kért, szerezzek Gyurkának *társaságot*. Hozzam össze korban hozzáillő fiúkkal, lányokkal, járjon velük táncolni, kirándulni, szórakozni! Ne üljön mindig itthon, ne bújja folyton a könyveket. Engem bezzeg nem kellett féltetni! Már Pápán is voltak nőim, többnyire érett asszonyok. Az egyetemen meg a kolléganők, leginkább a felsőbb évfolyamokból, majd egy csinos kis tanársegédnő... Ez a viszony egy kissé veszélyes is volt! Egyszóval „*in floribus*” voltam, ahogy anyám egyszer megjegyezte, javában éltem a világot.

Abban az évben, amikor Gyurka megkezdte villamosmérnöki tanulmányait, megismerkedtem egy különös családdal. Pethő Andorékkal... talán hallottad te is ezt a nevet. Pethő doktor volt Budapest leghíresebb sebészorvosa, a pártkórházban dolgozott, a felső tízezer képezte a patientúráját, köztük neves színé-

szek, írók, ám legfőképp a pártelit tagjai. Ennek köszönhetően kivételes bánásmódban volt része. Megtarthatta sas-hegyi luxus-villáját, balatoni nyaralóját, és a kocsija az egyik legjobb nyugati márka volt. Felesége nem dolgozott, élhette a régi világbeli magyar úriasszonyok kellemes életét. Paula asszony ügyes szervező volt, a nyolcszobás villában helyet biztosított elszegényedett rokonainak, akik hálából a gondtalan megélhetésért rendben tartották a házat és a kertet. No de nem is ők az érdekesek, hanem Pethőék lánya: Krisztina. Egyetlen gyermek volt, akkoriban 19 éves, szép és elegáns jelenség, amellet okos, intelligens. Vasárnap délutánonként – miként az még a háborút megelőző időkben szokásos volt – *fogadónapot* tartott a család; ilyenkor gyülekeztek náluk a fiatalok. Megjelentek Krisztina barátnői, „udvarlói” – így nevezték őket –, valójában inkább csak imádók, hódolók voltak. Csupán csak reménykedhettek abban, hogy elnyerhetik a házikisasszony kegyeit, s bevezethetnek a házasság biztos révébe, azaz a villába, Pethő doktor biztonságot jelentő védőszárnyai alá. Valamennyien szegények, többnyire deklasszált úrifiúk voltak, az ilyeneket nem kedvelte az akkori politikai rendszer. Az a néhány szerencsés, aki bejutott közülük valamelyik egyetemre, napi betevőjét segédmunkásként kereste meg. Elmondhatatlan, mit jelentett nekik a vasárnap délutáni zsúr! Finom szendvicsek és torta... táncolás gramofonzenére, könnyed csevegés, tréfálkozás... Mindezt egy letűnt világ feltámadásaként élték meg, egy olyan világét, melynek egykoron ők voltak a kedvezményezettjei...

Nos, egy barátom révén meghívást kaptam én is a villába. Ekkor ismertem meg Edinát... a lány Krisztina legjobb barátnője volt.

Engedve anyám unszolásának, az egyik fogadónapra magammal vittem Gyurkát. Azt hiszem, első látásra beleszeretett Krisztinába, csodálkozva fedeztem fel a szemében valami eddig sohasem látott ragyogást. Elpirult, amint a kezébe fogta Krisztina kecses kis kezét, fölé hajolt és forrón megcsókolta. Észrevettem, a kézcsók hatására a lány hófehér arcára is könnyű pír szökött, tekintetük egybekapcsolódott, néhány pillanatig önfeledten bámultak egymásra, körülöttük felforrósodott a levegő. Rendszeres látogatói lettünk a vasárnapi fogadásoknak, Gyurkát Krisztina,

engem Edina vonzott. Ma sem tudom, mi fogott meg abban a sovány, sápatag leányban, szeretőim teltek, életerősen voltak, többnyire fekete hajú, erotikus nők.

Krisztina letéve az érettségit, otthon maradt, nem tanult tovább, azonban, mint érdeklődő, bejárhatott az egyetemre, hallgathatott művészettörténeti előadásokat. A professzorok szívesen látták – közülük nem is egyben megfordult már a Pethő doktor kése –, a lány csendesen, szerényen ülte végig az előadásokat, miközben szorgalmasan jegyzetelt.

– Mért nem iratkozott be az egyetemre? – kérdezte Zina csodálkozva.

– Nem tudom. Talán, mert ez így előkelőbb volt, arisztokratikusabb! Amellett kényelmesebb is. Nem kellett bebiflázni egy sereg unalmas tantárgyat, vizsgákra készülni, szigorlatozni, megírni a szakdolgozatot.

– Arra nem gondolt, miből fog megélni, ha meghal az apja? Ha netalántán kiesik a pártfunkcionáriusok kegyeiből, vagy ha megöregszik, nyugdíjba vonul?!

– Nem gondolt. Illetve... azt hiszem, a Pethő házaspár is, és ő is arra bazirozott: mielőbb férjhez megy. Hasonló jó partit csinál, mint az anyja... És erre a célra valamennyi fiatalember közül Gyurka tűnt a legalkalmasabbnak. Utólag tudtam meg, Pethő érdeklődött öcsém felől az egyetemen, az öregnek mindenhol voltak ismerősei. Természetesen az oktatók a legjobbakat mondták róla! Miként a középiskolában, az egyetemen is Gyurka volt a legjobb tanuló. Nagy jövőt jósoltak neki: ő volt az a bizonyos *kedvenc fiú*, akin rajta lebeg az örökösödés aurája, aki majd az *öreg* helyére lép. Aki professzor lesz, tanszékvezető, idővel tagja az Akadémiának, míg végül maga válik az *öreggé*...

– Krisztina csak érdekből fogadta el Gyurka udvarlását? Nem szerette?

– A csuda sem tudta ezt akkoriban, az öcskös annyira tartózkodóan viselkedett. Tudtommal ritkán csókolóztak, akkor is félszegen, mint akik úgy érzik, a testiség illetlen dolog, méltatlan a szellem embereihez. Inkább csak beszélgettek, olykor megérintették egymás kezét. A család megengedte, hogy Gyurka elkísérje Krisztinát színházba vagy operába, hogy délelőttönként múzeum-

ba, képtárba járjon vele. Három évig tartott ez az állapot, majd Gyurka – egy évvel a diplomája megszerzése előtt – megkérte a leány kezét. 1956 húsvétján volt az eljegyzésük, ettől kezdve engedélyezve volt a visszavonulás egy eldugott szobába, séta karonfogva és üldögélés kéz a kézben.

– Magamról annyit – folytatta Dénes hosszúra nyúló elbeszélését –, hogy én egészen másként viselkedtem Edinával. Kitartó és kíméletlen ostromlás után a lányt a szeretőmmé tettem, majd – miután elértem a célot – faképnél is hagytam. Nem jártam többé a Pethő-villába, felszedtem egy kis nőt, azzal szórakoztam. Tán három hónap telt el, amikor egy reggel Paula asszony hívott. „Edina öngyilkos lett – közölte –, a férjem erejét megfeszítve küzd az életéért. Azt üzeni önnek, Dénes, sürgősen keresse fel őt az ambulancián!” Remegő lábakkal mentem be a pártkórházba, az egyik ápolónő a főorvosi szobába irányított. Meglehetősen kínos jelenet következett: Pethő Andor közölte, Edina állapotos, tőlem vár gyermeket! Haragtól villámló szemekkel nézett rám, dühében az asztalra csapott. „– Ha felgyógyul – üvöltötte –, remélem, fiatalember tudja a kötelességét! Mert ha nem, hát megnézheti magát!”

Felgyógyult, feleségül vettem a megesett leányt, hamarosan világra jött Marinka, a kis *koraszülött*. Gyönyörű kislány lett belőle, azóta is ő a mi kedvencünk, magunk közt úgy hívjuk: szerelemgyerek.

Visszatérve Gyurkára, szerencsés fordulat állt be az életébe, egyik távoli rokonunk ráhagyta lakását. A Pethő család is örömmel fogadta az örökség hírért, úgy döntöttek, a Tó utcai lakás lesz a fiatal pár otthona. A stafirungot azonban ők adják, új bútorokat vesznek, és a lakberendezési tárgyakból is csak az igazán értékeseket tartják meg a fiatalok... Kezdetét vette a tervezgetés!

Mintha megelégette volna a sors, hogy ennyi jót adott Gyurkának, ellene fordult, hamarosan romba döntve az egész életét. Talán emlékszel rá – magyarázta Zinának – már az 1956-os év első felében engedett a diktatúra szorítása. Kezdték szabadon bocsátani a politikai foglyokat, eleinte azokat, kiknek nem volt semmi vétke, akiket csupán szomszédjaik, rokonaik rosszindulata

juttatott a börtönök mélyére. Ezek közé tartozott a horthysta katonatisztek legtöbbje is...

Paula asszony legkedvesebb pártfogoltja az unokanővére: Baumann Albertné, született báró Hoyos Elvira volt, ő vezette a háztartást, afféle kulcsárnői tisztséget töltve be az elegáns villában. Alig néhány héttel Krisztina eljegyzése után szabadult a fia, Baumann Kázmér főhadnagy, ha jól emlékszem, 36 éves lehetett akkoriban. Magas, fess, jóképű pasas volt, amolyan tipikus katonatiszt. A jelek szerint a börtönélet cseppet sem viselte meg, mindvégig dolgozott, kerti munkát végzett, azt beszélték, összeszűrte a levelet az egyik foglár feleségével, miáltal megkülönböztetett bánásmódban lehetett része. Napbarnított arcát simára fésült szőke haj keretezte, markáns, szögletes profilja, tengerkék szeme igézően hatott a nőkre. És az elbűvölt nők sorába hamarosan belépett Krisztina is... Krisztina, Gyurka menyasszonya!

Anyja könyörgésére Paula asszony befogadta Kázmért, csak ideiglenesen, bizonygatta a kulcsárnő, fia hamarosan terem majd magának egzisztenciát... Kázmér bevonult a Pethő villába, azon nyomban felismerve a nagy lehetőséget: kiűtni Gyurkát a nyeregéből és feleségül venni Krisztinát. Ez lett volna az a bizonyos egzisztencia, melyet teremteni szándékolta magának: uralni a villát, költeni Pethő doktor pénzét... És ami a lényeg: a lány a kedvére való volt, mi több, szenvedélyesen bele is szeretett.

Gyurkát a nyáron behívták katonának, mint tudod – fordult Zinához – a diplomások a rendszeres nyári gyakorlat révén mentesülnek a kétéves katonai szolgálat alól. A szerelmes vőlegényt Galambokra irányították, messze Budapesttől, és az isten háta mögötti laktanyából eltávozást egyszer sem kapott.

Kázmér értette a dolgát. Eleinte megjárta az idősebb fivért, *vigyázott* Krisztinára, elkísérte, ha a városban volt dolga, feljárt vele a Tó utcai lakásba, ellátva jó tanácsokkal, milyen bútorokat válasszon, hogy és mint rendezze be a jövőendő otthonát... Paula asszony nem fogott gyanút. A nyarat a család a balatonfüredi üdülőben töltötte, ahová Kázmér is velük tartott. Miközben a házaspár a szobában hűsölt, Krisztina és Kázmér a Balaton hullámaiban fürdött, és sokat napozott. Ó, a Nap nagy kerítő!

Átsüt a csöppnyi fürdőruhán, s a férfiakat arra készteni, kenjék be a partnernőjük testét napolajjal... mindenhol... és igen alaposan...

Nem akarok kitérni a részletekre, úgy hiszem, Krisztina még ott, Balatonfüreden a Kázmér szeretője lett. Gyötrődött, nem akart Gyurkának bánatot okozni, Kázmért türelemre intette; abban maradtak, majd az ősszel titokban egybekelnek, kész tények elé állítva az egész családot. 56 ősze azonban másról szólt, kitört a forradalom, felforgatva mindenki életét. Kázmér katonatiszt-társaival szabadsapatot alkotva harcolt, sebeket is kapott, úgy hírlett, embereket is ölt.

Pethő doktor, amikor megtudta, hogy üldözik a kommunistákat, lábuknál fogva akasztják fel őket a körúti fákra, bepánikolt, rettegve dőbrent rá, veszélybe került az élete. Ő, a pártkórház főorvosa, a kommunista rendszer kiszolgálója, nagyvezérek gyógyítója mit remélhet? Börtönt vagy akasztást! Felesége osztotta aggodalmait. A megriadt férfi beteget jelentett, családját felpakolta egy vöröskeresztes autóra, Kőszegre utaztak, Paula asszony nagynénje fogadta be őket.

November 4-én, amikor a szovjet csapatok lerohanták az országot, Kázmér menekülni kényszerült, valahogy lejutott Kőszegre és addig kutakodott, amíg meg nem találta Krisztinát. Titokban összeházasodtak – akkoriban ment ez gyorsan –, majd átszöktek a határon. Kázmér korán elhalt atyja született német volt, nagybátyja Münchenben élt, hozzá menekültek. Az idős férfi pártfogásába vette unokaöccsét ifjú hitvesével együtt.

Gyurka örjöngve kereste a Pethő családot, alig voltunk képesek féken tartani, nehogy a vesztébe rohanjon. A pasaréti ház találatot kapott, kisgyermekünkkel beköltöztünk a Tó utcába, ott éltük át a zavaros időket. Hogy együtt volt a család, vigasztaltuk, bátorítottuk öcsémet, ám minden szavunk süket fülekre talált. Mire kinyomozta Pethőék tartózkodási helyét és valamilyen katonai teherautón lejutott Kőszögre, már késő volt... Krisztináék Münchenből küldtek üdvözetet. Gyurka együtt zokogott a becsapott szülőkkel, Pethő fogadkozott, hazahozatja a lányát, ha kell, akár erőszak árán is, és börtönbe juttatja Kázmért, a gazember csábítót.

Nem akarlak untatni Gyurka és a Pethő házaspár pokoljárásának részleteivel – fogta rövidebbre Dénes a mondókáját – elképzelheted, a szülők mit éltek át. Idővel visszatértek Budapestre, a férfi folytathatta a munkáját, profitált abból, hogy nem vett részt az *eseményekben*, nem állt át a felkelők oldalára, hű maradt a párthoz. Kitüntették, hamarosan a kórház igazgatója lett. A villát azonban lefoglalták, mindössze két szobát kapott a házaspár, a többibe beköltöztettek néhány fedél nélkül maradt családot.

Zina kigyúlt arccal hallgatta Dénes elbeszélését, kezdte másképpen látni Gyurkát, mintha csak most ismerte volna meg. Olyasformán érzett, mint a fényképész, amikor figyeli az előhívóoldatba helyezett fotót: lesi a képet, mely felsejlik a fehér papíron, majd fokozatosan bontakoznak ki a részletek. Kíváncsiságtól felajzva pillantott Dénesre:

– És miként alakult a Krisztina sorsa? Hazajött, vagy odakint maradt? Netán még most is boldogan él a Kázmérjával?

– Türelem. Azonnal befejezem a szerelmi regényt. Két év telt el, Gyurka fenntartotta kapcsolatát a Pethő házaspárral, kiváltképp Paula asszonnyal. A nő álnokmód hitegetni kezdte, azt mondta, Krisztina hamarosan elhagyja a férjét, mert rájött, csakis őt, Gyurkát szereti. Ezt bizonyítandó, felolvasta neki Krisztina leveleit, kibővítve olyan részletekkel, melyeket ő maga talált ki, meghamisítva ezzel a lánya közléseit. Gyurka hitt neki, várta Krisztinát, s hogy minél jobban megfeleljen az elvárásainak, munkájába mélyedt. Kegyetlenül hajtott, építgette a karrierjét, kandidátusi fokozatot szerzett. A pasaréti házat időközben újjáépítettük, pakolástunk, költözni készültünk, úgy terveztük néhány hét, és magára hagyjuk az öcsémet.

November volt, barátságtalan, esős november, és akkor egy ködös délutánon jött valaki, és becsengetett. Gyurka a munkájába mélyedt, valamilyen áramkörrel babrált, anyám pulóvert kötött, Edina a gyermeket füröszttötte. Felálltam a karosszékből és az előszobába mentem, félve, szorongva tártam ki az ajtót. Tudod, azokban az időkben senki sem kedvelte a váratlan vendégeket. Csapzott vénember állt az ajtó előtt, elázott kalapja széléről csurgott az esőlé, kabátja nedvesen tapadt öltönyére. Mit óhajt,

kérdeztem kelletlen, s már csuktam volna be az ajtót, amikor a férfiban Pethő doktort ismertem fel. Megdöbbsenem, bocsánatáért esedezve tessékelttem be a lakásba, lesegítettem róla az átázott kabátot, kalapját nagy gonddal a fogasra akasztottam. Udvariasan átöleltem a reszkető öregember vállát, és a szobába indultam vele.

Gyurka felpattant ültéből, anyám letette kötését, és csodálkozva nézte a megviselt férfit. Rosszul van, kérdeztük tőle, vagy talán balesetet szenvedett? Gyurka konyakkal kínálta, Pethő elfogadta, halkán rebegte: köszönöm. Hosszú percekbe telt, míg képes volt magát annyira összeszedni, hogy tudtukra adja a valót: meghalt Krisztina! Autóbaleset érte, Kázmér vezette a kocsit. A gyűlölt férfinak nem esett baja, megúsza néhány zúzódással, kisebb karcolással... Az öregember átkozódni kezdett, vejét tette felelőssé a szerencsétlenségért, majd az asztalra borulva felzokogott...

– És Gyurka nem volt képes feledni Krisztinát – suttozta Zina – ezért nem nősült meg, ez volt az oka, hogy nem kellett neki senki! Ti lettetek a családja, tinálatok lelt menedéket... Atyavilág! – kiáltott fel – de hogy jövök én a képbe?

– Nagyon különösen – vette vissza a szót Dénes. – Ha még nem mondták volna néked, elárulhatom! *Rendkívüli módon hasonlítasz Krisztinára!* Emlékszel még a Nőnapra? Amikor megpillantott téged az öcsém?

– Emlékszem. Most, hogy mondod...Gyurka úgy nézett rám, mint egy tüneményre, mintha régi ismerőst látna viszont bennem...

– Pontosan. Másnap, amikor felkeresett bennünket, maga volt a boldogság, a lelkesedés. Azt mondta, csoda történt, újult alakban meglelte Krisztinát, méghozzá azt a fiatal lányt, aki akkor volt, amikor megismerte. Még a ruhád is olyan volt, mint az övé, még a hajadat is éppen úgy fésülted!

– Hihetetlen! Nem tudok róla, hogy rokonságban állnék a Pethő családdal...

– Ugyan már! Kis ország vagyunk, és ha hinni lehet a pápai pletykálkodóknak, akad nálad egy ismeretlen nagypapa! – Zina arca lángvörösre gyúlt, dühös tekintettel meredt Dénesre. –

Semmi közöd hozzá! Ezt a dolgot nem óhajtom veled megvitatni...

– Elnézést... csupán egy kósza ötlet... Ám ami igaz, az igaz, *valóban* nagyon hasonlítasz Krisztinára! Bár Krisztina szeme szürkés-kék volt, a haja sötétebb, az álla csapottabb... Ám a hasonlóság az apróbb részletektől eltekintve egyenesen döbbenetes!

– Hát ezért vetett rám szemet Gyurka?

– Igen. Azt hiszem ezért.

– Egyszóval csak Krisztinát szerette bennem...

– Mondjuk úgy, hogy őt *kereste* benned.... S a baj az volt, hogy nem találta meg. Amint jobban megismert és megszokta az arcod, a hasonlatosság már nem volt lényeges... Ezzel szemben előtérbe került valódi mivoltod, egyéniséged, mely olyannyira megkülönböztetett Krisztinától...

– Mennyiben?

– Törtető vagy! Céltudatos! Krisztina csöndes volt, visszahúzódó, elmélkedő, neki nem kellett karrier. Krisztina művelt volt, járatos az irodalomban és a képzőművészetben, kiváltképp imádta a festészetet. Gyurkával együtt órákig képes volt elgönyörködni egy művészi képben, régi épületben, különös szoborban... Krisztina jól beszélt olaszul, Gyurka megtanulta tőle Itália dallamosan zengő nyelvét... Ezzel szemben a te műveltséged – tisztesség ne essék szólván! – eltekintve a komolyzenétől, meglehetősen hiányosnak mondható!

– Értem. Most már mindent értek. És kezdem úgy érezni, jól is tette Gyurka, hogy rászánta magát és elhagyott. Óh, bárcsak élne! Megpróbálnám elfeledni mindazt, amit ellenem vétett, kívánnám a boldogulását és kitörölném őt az emlékezetemből. Ámde így... soha többé nem szabadulhatok attól a szörnyűségtől, amit a tulipános ládában láttam... – Zina szemét elborították a könnyek, az asztalra borult és felzokogott.

*

Csendben ültek, egyiküknek sem volt kedve megszólalni, a felzaklatott asszony szipogva törülgette a szemét. Végül Dénesnek jött meg a hangja:

– Bocsáss meg nekem, udvariatlan és tapintatlan voltam, kár az eső után köpönyeget húzni! Történt, ami történt, élnünk

kell tovább. – Elgondolkodott, témát váltott. – Ami a rendőrséget illeti – élénkült meg a hangja – hétfőre beidézték tanúvallomást tenni!

– Téged is? Akkor valamennyien megyünk. A házmaster is és az ügyvéd is. Az a szimpatikus rendőr-százados nem vesztegeti az idejét!

– Szimpatikus? Neked legyen mondva! Rideg, fafejű, undorító alak! Faggatózott... nem tisztelte a gyászunkat, és sehogy sem tetszett neki, hogy anyámnak nem mondtam el a tulipános ládát...

– Mielőtt felrobbannál a méregtől, egyeztessük a vallomásunkat! Gyurka július 7-én, korareggel indult el Hódmezővásárhelyről. Hozzátok ment? Ott is aludt?

– Igen. Beköltözött az emeleti kishálóba, járta a várost, intézte bőszen a dolgait. Csomagolt, nem kis munka volt ügyesen telepakolni az Opelt, hogy mindaz elférjen benne, amire odakint szüksége lehet.

– Gondolom. Az én lakásom megvétele mikor történt?

– Ó, már hetekkel azelőtt, azt én magam intéztem...

– Pontosan melyik nap indult útnak Gyurka? Említette volt, hogy készül még a Tó utcába?

– Július 12-én, csütörtökön, öt óra körül vettünk búcsút tőle. Várj csak! Rémlik, mondott olyasmit, hogy megy még valahová... de nem beszélt a Tó utcáról... Miért?!

– Mihalek azt mondta, hogy akkor délután találkozott vele a liftnél! Valószínűleg a lakásba ment. *Az az öltöny volt rajta...*

– Biztos, hogy nem téved a házfelügyelő a napot illetően?

– Hát... egészen biztos nem volt benne... Az ügyvéd viszont alibit igazolt!

– *Elmenni* senki sem látta Gyurkát?

– A nyomozók eztán fogják kikérdezni a lakókat. A házmaster bizton állította, hogy *elmenni* nem látta a férjem.

– És másvalakit sem látott Mihalek a Gyurka lakásába menni? Olyasvalakit, akit már ismert volna?! – Dénesnek vibrált a szeme az idegességtől, Zina közönyösen vonta meg a vállát:

– Nem. Legalábbis nem említette...

Megbeszéltek még néhány dolgot, mint kiderült, amit eddig elmondtak a nyomozónak, abban semmiféle ellentmondás nem található. Dénes indulni készült, búcsúzkodott.

– Megyek vissza a kórházba, megnézem, mi van anyámmal! Az orvos szerint igencsak aggodalomra okot adó az állapota... – Zina halk, bizonytalan hangon suttogetta, hogy jobbulást kíván neki.

A rendőrségen Zina várakozásával ellentétben semmi különös nem történt. Félve osont be, Mátrai udvariasan hellyel kínálta, ő maga visszatelepedett az íróasztalához, majd feltette a kérdéseket, lényegében ugyanazokat, melyek elhangzottak már a házmesterek lakásban. A gépirónő, miközben sebesen kopácsolt, olykor türelmet kért, hogy helyesen írhasse le a válaszokat. A tanúvallomás ezzel el is készült, Zina átolvasta, majd alá is írta a felvett jegyzőkönyvet, mint akaratával mindenben megegyezőt.

Mátrai egyenes derékkal, összekulcsolt kezekkel tette fel a kérdéseket, miközben nem titkolt szimpátiával bámulta a megrettent fiatal nőt. Bátorító, biztató mosollyal bólintott felé minden egyes feltett kérdés után, Zina jóindulatot, barátságot és valami különös féltést olvasott ki a szeméből, miközben észlelte, hogy a barna szem íriszében apró sárga pontocskák csillognak, s talán ez okozza, hogy a markáns, kissé elnagyolt vonású rendőrarcból kedvesség, melegség árad felé. A férfi – úgy tűnt – teljes egészében átérzi az előtte ülő asszony hányattatásait, a szörnyű tragédiát.

A folyosón várta őt Dénes és Mihalek, ők már túl voltak a kihallgatáson, mely a jelek szerint számukra sem okozott semmi gondot. Dénes arról faggatta a házmestert, milyennek látta az öccsét, amikor a liftnél összefutottak. Zina is bekapcsolódott a purparléba, eközben megérkezett az ügyvéd, aki öt órára volt beidézve. Mielőtt belépett volna a rendőr szobájába, büszkén meglobogtatta a három ember orra előtt az alibijét igazoló iratokat.

– De nagyon adja az ártatlant! – jegyezte meg Dénes.

– Az ilyen érti a módját – bölcsekedett a derék házmester –, amellet kapcsolatban állhat számos gaztevővel, mi van akkor, ha felbérelt valakit?

– Ennek valóban fennáll a lehetősége – helyeselt neki Zina. – No de az indíték? Mi haszna volna a férjem halálából?

– Ki tudja? – vonta meg a vállát Dénes – egyébként meg a rendőrség dolga a nyomozás! Jut eszembe! – fordult Zinához – kibontottam a ládát, három kép volt benne gondosan becsomagolva, ám hiányzott a Táncoló betyár! Ami azt illeti – tette hozzá – ez várható volt, egyszerre két helyen semmi sem lehet!

– A képkeret sem volt a csomagban? – kérdezte Zina.

– Az sem!

– Hová tűnhetett hát? A lakásban egész biztosan nem maradt!

– Lövésem sincs. Énnekem nem akadt a kezem ügyébe, talán Gyurka a szemébe dobta... Mehetünk? – nézett kissé idegesen a társaira. – Mindenkit hazafuvarozok kocsin!

*

Az Intézetben Zina a valóságnak megfelelően tájékoztatta kollégáit a rémséges tragédiáról, nem titkolózhatott, hiszen beidézték a rendőrségre tanúvallomást tenni, és távollétéről hivatalos igazolást hozott. Munkatársai részvétellel, ám nem leplezett kíváncsisággal vették körül, kikérdezték a részletekről, a hamisítványnak vélt Munkácsy-képről; egymást érték a találgatások, mi történhetett, mi okból szolgált rá az áldozat a szomorú végre, és főleg: ki lehetett az elkövető?

A temetés egyszerűen, minden pompától mentesen zajlott le, alig pár ember vett részt a szertartáson. Zina félrehúzódva állt meg a szülei társaságában, a Kormorán család mindössze rideg köszöntéssel üdvözölte őket, elmaradt a kézfogás, a csók, a kölcsönös részvétnyilvánítás. A családtagokon kívül Gyurka néhány rokona, ismerőse volt még jelen, Zináék részéről más senki. Sem a pap, sem az egyetem hivatalos képviselője nem mondott búcsúbeszédet, Zina csodálkozva fedezte fel, hogy Gyurka kollégái közül a professzoron valamint a Temesi házaspáron kívül senki sincs jelen. Kissé különös volt, hogy egyikük sem ment oda a családtagokhoz kondoleálni, csupán udvarias fejbólogatásokkal fejezték ki a részvétüket.

Alig két héttel a holttest megtalálása után, az egyik reggel megszólalt Zina asztalán a telefon. A gyors ritmusú szaggatás városi hívást jelzett, Zina kelletlen mozdulattal vette fel a kagylót.

– Jó napot kívánok – jelentkezett a hívó fél –, Mátrai János rendőr-százados vagyok, Zsigmond Rozinával szeretnék beszélni!

– Üdvözlöm! Én volnék... – A nő arcára önkéntelenül is mosoly szaladt.

– Asszonyom, a bűnügyi munkánkat végezve felmerült néhány új körülmény, amit fontos volna megbeszélni önnel. Nem szeretném ismételtlen berendelni önt a kapitányságra, ha nem volna ellenére, a lakásán is felkereshetem. Ám ha úgy gondolja...

– Szívesen látom! – szakította félbe Zina a tétova mondatot – jöhet bármikor, mindennap otthon vagyok délután hat óra után.

– Ha a holnapi nap esetleg megfelelne, hat órára oda tudnék érn...

– Ó hogyne, megfelel! Majd az udvaron várom, ugyanis egy kissé körülményes megtalálni a lakásomat.

– Köszönöm. A viszontlátásra! – A vonal megszakadt, a férfi letette a kagylót, mielőtt Zina is búcsút mondhatott volna. – No csak! – csillant fel a szeme – miféle *körülmények* merülhetett fel? – Maga sem tudta az okát, de jókedvre derült. Munkáját félretéve gondolkodni kezdett: ha a százados meglátogatja őt, akkor *vendégségbe* jön... És a vendéget illik megkínálni valamivel! Mi legyen az?

Azokban az időkben Magyarország a szendvicskorszakát élte, ha valaki uzsonnára vagy vacsorára volt hivatalos, a házi-asszony szendvicsekkel megrakott tálakkal várta az érkezőt. A boltok külön e célra gyártott cipókat árultak kisebb és nagyobb méretben, úgynevezett szendvics- illetve zsúrkenyeret.

Másnap korábban elment, a boltban megvásárolta az enni-valót, továbbá vett két üveg narancslevet. – Hátha megszomjazik a derék hadfi! – vélte. Zina tudatában összemosódtak a rendőrség és a katonaság emberei. Hat óra előtt néhány perccel lement a kertbe, leült a kispadra és várakozott. Pontban hat órakor motorzúgás verte fel a csendet, a kapu előtt lefékezett a járőr-kocsi. Mátrai vezette, egyedül jött, ezúttal nem hozott sofőrt magával, amint felfedezte Zinát, mosolyogva sietett feléje. Az asszony érdeklődve nézte a

marcona férfit, úgy tűnt, ez alkalommal alaposan kicsípte magát. Zakója újnak látszott, inge vakítóan fehér és jól vasalt, nyakendőjét divatos csomóba kötötte, frizuráját fodrász rendezhette el.

Beléptek a lakásba, a férfi érdeklődve nézte a nagy felfordulást, ügyesen kikerült néhány csöbröt és festékes bödönt, miközben Zinát követve az erkélyre ment. Mint őelőtte már jó néhányan, ámulva nézte a csodás panorámát, a balkont két oldalról keretbe foglaló fákat a távolban csillogó Dunával együtt. Kiegyenesedett, a szeme is kitágult, amint nagyokat lélegezve szippantotta be az üde hegyi levegőt.

– Minden elismerésem! – mondta kissé zavartan, hogy nem a hivatalos dolgokkal kezdi a beszélgetést. Nem mozdultak, ott álltak egymás mellett a mellvédre könyökölve, élvezték az estébe forduló nap lélegzetelállító hangulatát.

Beléptek a szobába, Zina helytel kínálta vendégét, majd kiment, hamarosan a szendvicsekkel megrakott tállal tért vissza.

– Parancsoljon! – tette le a tálat az asztalra és vette elő a tányérokat – egy kis harapnivaló.

– Ó, igazán nem kellett volna, nem vacsorára jöttem... – mondta zavartan a férfi, miközben még a füle is elvörösödött.

– Magam is megéheztem, s élményszámba megy nálam, ha legalább egyetlen este nem kell egyedül vacsorázni. Vegyen csak bátran! – tolta Zina Mátrai elé a tálat, majd, miután az szabódott, s mindössze egyetlen darabot merészelt kivenni, alaposan megpakolta vendége tányérját. A sajátjával is így tett. Mátrai lassanként feloldódott, s többé nem kínáztatva magát, jó ízűen falta a jobbnál jobb szendvicseket. A tál kiürült, Zina narancslevet hozott. A férfi magára vállalta a töltés feladatát.

– Halljam – fordult a férfihoz, miután leszedte az asztalt –, miféle új körülmények merültek fel a gyilkossági ügyben?

– A festményről volna szó. A Nemzeti Galéria jóváhagyta az ön véleményét, a kép valóban nem eredeti, hanem másolat, a szakértő szerint valamikor az ötvenes években készülhetett. Ellenben...

– Ellenben?!

– Tudomásuk van egy valódi Munkácsy-képről, melynek címe: „A táncoló betyár”! A képnek van nyilvántartási száma, amellet védett festmény, az országból ki nem vihető. A feljegy-

zések szerint a festmény magángyűjtő tulajdonában van, a férfi neve doktor Szigetkúthy Jenő nyugalmazott szolgabíró, lakcíme: Budapest, XI. kerület, Tó utca 4 szám, 2. emelet 2. ajtó.

– Stimmt! Szigetkúthy, a férjem nagybátyja, 1955-ben halt meg, nyolcvanéves korában, s közjegyző által hitelesített végrendeletében férjemre hagyta minden ingó és ingatlan vagyonát!

– Ezek szerint a Galéria nem szerzett tudomást a képtulajdonos haláláról, és nem írta át az örökös nevére a festményt.

– Alighanem. Ha jól gondolom, a férjem dolga lett volna felkeresni a Galériát. Annyit tudok, hogy Szigetkúthy a lakásban található tárgyakról listát mellékel, melynek egyik tétele a kérdéses festmény. Ám hogy a kép valódi, avagy másolat, arra nézve az örökhagyó nem tett utalást!

– A Galéria főigazgatója határozottan állítja: a vizsgálatra beadott kép szakasztott mása az eredeti Táncoló betyárnak, amit a katalógusokban őrzött fényképek is bizonyítanak. Tehát nem az történt, hogy egy műkedvelő Munkácsy stílusában kezdett festgetni, hanem valaki másolatot – hamisítványt – készített a képről, feltételezhetően haszonszerzési célból. Ilyenformán a gyilkossági ügy a képhamisítás bűncselekményével is párosul!

– Akkor hát két festmény létezik... De hol lehet az eredeti?

– Hát ezt itt a kérdés! Ám erre inkább *én* kérném öntől a magyarázatot!

– Megesküszöm bármire a világon, hogy nincs, és nem is volt tudomásom a valódi képről!

– A férje semmit sem mondott önnek erről a neves festményről? Az eredetiről, vagy a másolatról...

– Mindössze annyit tudok, hogy 1956 májusában vette át a férjem az örökséget, ezt követően behívták katonának. Úgy mondta, amikor leszerelt, csupán akkor kerített sort az eredetiségvizsgálatára, valamikor augusztus vége felé...

– És kit kért fel erre a feladatra?

– Valami műgyűjtőt, ha jól sejtem, egy galériatulajdonost.

– Meglehet, hogy időközben kicserélte valaki a képet?

– Nem kizárt. No de... a férjem komoly szakértője volt a festményeknek, a képcsere nagy valószínűséggel feltűnt volna neki! Tudja – fordult Mátraihoz lelkesedéstől csillogó szemmel –

magam is elgondolkodtam a törtéteken. Tudományos kutató vagyok, nap mint nap rejtélyekkel kerülök szembe, amellet imádom a krimi-históriákat, a klasszikus detektívregényeket.

– Megosztaná velem a sejtéseit?

– Éppen ez a célom. Kezdjük a gyilkossággal! Kétféle indítékot látok, az egyik a festménnyel volna kapcsolatos. Bár a férjem becsületes, jellemes ember volt, meglehet, letért az egyenes útról, s valódiként értékesítette a hamisítványt. A vevő rájött, hogy becsapták, visszakövetelte a vételárat. Összekülönböztek, huzakodtak, az illető megölte a férjem, elvette tőle a pénzt, és mint értéktelent, a ládába suvasztotta a másolatot.

– Pontosan erre a következtetésre jutottam én is, feltételezve azt a lehetőséget, hogy a férje az *eredetit* kívánta értékesíteni, ám valaki elcserélte...

– Akár a kártyában! Tud kártyázni? Számtalan olyan játék van, ahol a lapokat minduntalan kicserélik egymás közt a játékosok! – Mátrai komoly képe mosolygósra fordult, szemmel láthatóan élvezte az éles eszű nővel folytatott eszmecserét. Megvitattak még néhány lehetséges változatot, majd a rendőr arra kérdezett rá, mi volna Zina véleménye szerint a másik indíték?

– Hát a kocsi! – vágta rá az asszony. – Nézze... Gyurka disszidálni készült, alaposan telepakolhatta az Opelt. Gyanítom, a lakásért és a festményért kapott pénz nagy részét is magával kívánta vinni, feltehetőleg devizában! Valaki, aki tudomást szerzett indulásának időpontjáról, a Tó utcába csalta egy hangzatos ürüggyel. Megölte, és eltulajdonította tőle a kocsit.

– Remek. Gondolataink találkoznak, asszonyom! Illetve... megengedi, hogy Rozinának szólítsam?

– Hívjon csak Zinának! Mindenki így nevez...

– Köszönöm. Nos, kedves Zina, rendkívül logikusak a következtetései! Van azonban más is, amit észrevettünk, ami újabb indítékkal bővítheti a választékot.

– Éspedig?

– A holttest ruházatát átvizsgálva megállapítást nyert, hogy a zakó bélését felfejtették, feltehetően kivettek onnan valamit. Ez lehet pénz, vagy valamilyen fontos okirat; fennáll tehát a rabló-gyilkosság lehetősége is!

– Érdekes... ám ha így van, aligha valamelyik karbantartó munkás sáros a dologban, valószínűbb, hogy a férjem egyik ismerőse – bizalmasa – az elkövető! Olyasvalaki, aki *tudta*, mit rejtett el a bélése alá... Elnézést a kíváncsiságért, megtudhatnám, kikérdezték-e már a Tó utcai ház lakóit?

– Ó hogyne, az volt az első dolgunk! Elárulhatom – suhant át egy mosoly a férfi komoly arcán – a Kormorán-ügy kiemelt fontosságot élvez, sértettje egy egyetemi docens, továbbá szereplője egy igen értékes festmény, az a bizonyos Munkácsy-kép! Bár a nyomozást magam vezetem, komoly segítség áll a rendelkezésemre. Nos. Hogy válaszoljak a kérdésére, a kisgyermek kivételével ház minden lakóját kikérdeztük. Sajnos, az egyik szomszédjuk, egy idősebb házaspár, azon a héten nyaralni volt, ellenben a másik szomszéd – az öregasszony a II. emelet 3-ból – a kérdéses napon ugyancsak látta Kormorán Györgyöt megérkezni, elmenni azonban nem. És másvalakit sem látott belépni a lakásba, mint mondta, később már nem a konyhában, hanem a szobájában tartózkodott. A szomszédos házakban is kérdezősködtünk, ám nem sokkal lettünk okosabbak. Néhányan látták Kormorán Györgyöt vélhetően azon a napon, amikor a házmester is látta... Másvalakire – ismerősrre vagy idegenre – senki sem figyelt fel, sem a házban, sem pedig az utcán...

– Sajnálatos... És a kocsival mi a helyzet? Látta valaki a ház előtt vesztegelni?

– Az Opelre sem emlékezik senki. Igaz, borongós, esős nap volt július 12-én, az emberek sietősre vették lépteiket. Megfigyeltem, ködös, párás időben a járdáról alig látszik a házzal szemközti, fűvel szegélyezett sétány, melynek oldalában – az ön szavai szerint – parkoltatni szokták a kocsit. Néhányan említették, hogy korábban gyakran látták az önök Opeljét, ám azon a napon semmilyen autót sem láttak a kapu közelében álldogálni.

– A mesterembereket kikérdezték?

– Igen. Mármint azokat, akiket sikerült fellelni. Legtöbbjüket a Lakáskarbantartó Szövetkezet küldte, a szállítómunkásokat meg a Bútorfuvarozási Vállalat. A vezetőség utánanézett a munkalapoknak, akit megtaláltak, behívták, és a nyomozóim kihallgatták őket. Azon a napon – július 12-én – a festők és a

vízvezeték-szerelők jártak a lakásban, délután három óra körül elmentek, befejezván az aznapra tervezett munkálatokat. Másnap reggel a festőkön kívül jöttek a burkolók és a parkettesizolók, majd a bútorszállítók, akik levitték a pincébe a konyhabútort és a tulipános ládát. Valamennyien azt vallották, idegen nem járt ott, sem az ügyvéd, sem annak valaki ismerőse; legalábbis délután három óráig egyetlen lélek sem kereste fel a lakást. A saját kulcsukat használták, az ügyvéd többüknek is adott kulcsot, és náluk is hagyta. Mondván, a munkálatok befejeztével majd kicserélteti a zárakat.

Az Opel kocsira országos körözést adtunk ki – folytatta a rendőr – a nyomozók felkeresték a környékbeli autószerelő műhelyeket. És a határőröktől is kértünk jelentést... Mit mondjak... Sehol semmi!

– Pedig nem mindennapi kocsi... Az ember azt hinné, kevés vajsárga Opel Kadet szaladgál mostanság az ország útjain!

– Valószínű, hogy szétszerelték, alkatrészeire bontva értékesítették, vagy talán elásták, a kriminalisztikában sok minden megesik... – Mátrai gondterhelten ingatta a fejét, majd Zinához fordult a hangját megemelve:

– Ez minden, ennyire jutottunk! És ha megkérhetném, ne beszéljen senkinek arról, amit a nyomozásról hallott, hogy én mit mondtam el Zinácskának...

– Ó, a világért sem! Becsületszavamra mondom, hallgatni fogok. És most hogyan tovább? – Zina állát a tenyerébe támasztva átható tekintettel nézett vendégére. A férfi állta a zöld szemek kutakodó pillanatát, a válasz előtt kissé elgondolkodott.

– Azon morfondírozok magamban – kezdte –, hogy ez a rafinált bűnelkövetés csak úgy oldható meg, ha felgöngyölítjük Kormorán György kapcsolatrendszerét. Ha kiderítjük, kikkel állt összeköttetésben, kik voltak a barátai, közelebbi ismerősei... Ám ehhez kevés a rendőri munka, segítségre volna szükség, mégpedig az ön segítségére! Kibogozni a rejtett szálakat, melyek szerencsés esetben képszakértőkhöz, műkincskereskedőkhöz vezetnek...

– Komolyan beszél? Elfogadná a segítségemet?! Kérem, nagyon kérem, hadd lehessen a nyomozótársa!

– Hogy mondja... A nyomozótársam?! Az azért egy kissé veszélyes volna, az ilyesmi nem civil személyeknek való. Am egy kis segítség... az bizony jól jönne...

– Vállalom! Egyébként meg tudok magamra vigyázni, nem vagyok olyan béna, mint amilyennek a megismerkedésünk alkalmával látott. Elvégre... nem csekély megrázkódtatást kellett elviselnem...

– Tudom. Higgye el, átéreztem a sokkot, a megrázkódtatást, amit el kellett szenvednie. Az együttműködési készségét meg őszintén köszönöm. Egy pillanat... – zakója belső zsebébe nyúlt, kis kártyát húzott elő.

– Parancsoljon! Itt a névjegyem. Rajta van az otthoni telefonszámom is... bármikor hívhat, ha közölni óhajt valamit...

– Nem szeretném az otthonában háborgatni, gondolom, a családjá nem venné jó néven a magánélet megzavarását...

– Nincsen családom, albérletben lakom, a szobán osztozom az egyik rendőr kollégámmal, Balogh Péter főhadnaggyal. Ha ő venné fel a kagylót, bátran hagyhat nála üzenetet.

– Értettem! Sajna, nekem nincs még telefonom, a házban egyedül csak a szomszédomnak, Vereczkey Ákosnak van készüléke. Megadom a számát, ha valami adódna, hívhatja őket, a felesége, Gizike, a legfőbb patrónusom!

Elbúcsúztak, Zina lekísérte vendégét a lépcsőn, és még a kertbe is kiment vele. A férfinak sehogyan sem akarózott az autóba ülni, Zinának meg visszamenni a lakásba. Sokáig beszélgettek, lényegtelen semmiségeket mondtak el egymásnak. Végül egy hűvös fuvallat, mely lekapta Zina hátáról a panyókára vetett kiskabátot, észre térítette őket. Zina mosolyogva, búcsút intve futott be a házba, Mátrai megbűvölten követte tekintetével a karcsú alakot. Hirtelen arra lett figyelmes, hogy különös, régóta nem érzett melegség járja át a szívét. Kocsijába ült, és füttyörészve hajtott lefelé a lejtőn. Az egyik bokorból megriadt nyúl ugrott ki eléje, ránézett, megfordult és a farka tövét mutatta neki.

Zinát ezen az éjszakán nagy ívben elkerülte az álom, egyre a valódi Munkácsy-kép különös felbukkanásán gondolkodott. – Két festmény létezik hát – töprengett. – Beszélnem kell Dénessel! – ötlött fel benne, majd a helyzetnek jobban utánagondolva elvetette az ötletet. – Sem Gyurka, sem Dénes nem említette, hogy *van* egy eredeti. Mit tudom én, mi lapul itt a fű alatt! Ki tudja, miféle reakciót vált ki Dénesből, ha megtudja, hogy mind előttem, mind a rendőrség előtt látótérbe került a valódi kép! – Zina agyába már korábban is befészkelte magát a gyanú, miszerint Dénes valahogy érintett az ügyben. Akkor meg a *másik oldalon áll...* S a jó kártyás nem fedi fel a lapjait az ellenfél előtt! Erre gondolt, ennek a lehetőségnek a szem előtt tartásával határozott.

Más is volt még, ami nem hagyta nyugodni, a Mátrainak tett ígérete szintúgy rága az agyát. Most, hogy a tettek mezejére kellene majd lépni, megrettent, fogalma sem volt, hol kezdje a beígért „nyomozást”. Egyáltalán... hogyan kell nyomozni? Könnyű volt nagy hangon kijelenteni: ő majd segít, résen lesz és felgöngyölíti a *szálakat*! Ám kihez forduljon? Menjen el a professzorhoz, Temesi Lacihoz vagy azokhoz, akiket ismer a férje kollégái közül? Kérdezgesse őket bizalmasan? Az ötletet egyre képtelenebbnek találta. Ugyan már, mit szólnának azok a szigorú férfiak... Néhány semmitmondó udvarias szót, ha mondanának, majd rendkívül tapintatosan közölnék vele, nyilván ideges és zaklatott, menjen el üdülni, pihenjen sokat...

Valami mocorogni kezdett az agyában, egy halvány, kósza ötlet, mely lassan testet öltött. Arra gondolt, mélyre kéne ásni, éveket átugorva fejest ugrani a múltba... Krisztina! Ez a szerelem volt Gyurka első, igazi nagy érzelmi élménye, és a csalafinta Munkácsy-kép is akkortájt bukkant elő... Megvan! – ugrott ki az ágyból – fel fogom keresni a Pethő családot... Hol van az a villa? A Sas-hegyen, emlékszem már, Dénes mondta is az utcát... mi lehet a neve? – Elővette a térképet, a passzív tudás előnyeit kiélvezve nézegetni kezdte az utcaneveket. Egyszerre beugrott! Igen, ez lehet az, a Hegyorom utca... közel van a buszmegállóhoz. Rövid, nyúlfarknyi zsákutca, ha végigmegy rajta, fel fogja ismerni a házat!

Másnap délután nyakába vette a Sas-hegyet, hamarosan meglegelte a kis utcát, melynek ékköve volt a sárga épület a parkosított kerttel. A névtábla négy nevet mutatott, egyik sem volt „Pethő”, Zina tanácstalanul álldogált a kapu előtt, fontolgatta, mit tehetne. Nyílt az ajtó, egy idősebb nő lépett ki a kertből kosárral a karján, Zina megszólította és érdeklődni kezdett a Pethő család holléte iránt.

– Való igaz, hogy itt laktak – helyeselt a vékony, barna hajú asszony igen készségesen –, ám öt éve, amikor a doktor úr meghalt, elköltözött a felesége... azt hiszem, valami vidéki kisvárosba ment!

– Netán Kőszegre? – kapott a szón Zina.

– Úgy van! Alighanem... Várjon csak, kérem! – élénkült fel – menjen be Tóthnéhoz, ő takarított náluk, és a költözködés után ő továbbította az asszony leveleit.

Zina megtalálta Tóthnét, megtudta tőle a címet, diadalittasan indult haza. Másnap reggel felbátorodva hívta Mátraít a kapitányságon, a százados azonnal jelentkezett.

– Szerezzen nekem határsávot! – szólította fel a férfit, mintha csak a beosztottja volna. A rendőr kissé meghökkent a kérés hallatán, Zina röviden elmondta, mire jutott.

– Értékelem a lelkesedését – közölte némileg rezignáltan. – Intézkedem, holnap fáradjon be a II. kerületi kapitányságra, ott majd átveheti az engedélyt!

Zina vasárnapra időzítette a látogatást, hajnalban indult, vonatja déli 11 óra körül ért oda. A várkert mögött húzódott meg a szűk kis utca, melyet a kapott cím alapján felkeresett. A patinás ház on műemléktábla díszelgett, értelmében az épület az 1700-as évekből való volt. Felment az emeletre, a ház belseje elhanyagolt, poros és koszos volt, a falakról mállott le a vakolat. A lépcsőfokokat helyenként horpadások tették életveszélyessé, Zina óvatosan lépkedett, nehogy elcsússzon a macskaürüléknek látszó, bűzös kis kupacokon. Becsöngetett, ettől inába szállt a bátorsága, hirtelenjében azt sem tudta, mit akar itt. Lépéseket hallott, a kémlelő ablak kitárult, négyszögében megjelent egy idősebb asszonyi arc.

– Jó napot kívánok! – nyögte ki Zina.

– Jó napot. Kit keres... azaz hogy... – a fáradt arc mosolyba futott, az asszony gyorsan kitárta az ajtót. – Nahát, ezt a meglepetést! Jól gondolom, hogy a Piroska lánya vagy?! Gyere csak beljebb... Etelka! – kiáltott a konyha irányába – vendégünk érkezett, egy kedves rokon! – A hívásra öreg kisasszony mászott elő a lakás belsejéből, a Zinát fogadónál sokkalta korosabb. Hófehér haját tömör kis kontyba tűzve viselte, kötény volt rajta, minden bizonnyal az ebéddel foglalatoskodott. Rövidlátó szemekkel meredt Zinára:

– Évike vagy, ugye? Szentséges atyám! – csapta össze a két kezét – mennyire hasonlítasz az unokanővéredre, a mi Krisztinkánkra! Te is úgy gondolod, Paula lelkem? – fordult lakótársnőjéhez, kibén Zina Pethőné sejtette.

– Hasonlít... valóban, Istenem, mintha csak őt látnám! – a még mindig szép és mutatós asszony szeme kutatva mérte fel vendégét. Zina azt remélte, megnyílik alatta a föld, és ő elsüllyed menten. Ennél kínosabban még életében nem érezte magát. A földnek azonban nem szokása megnyílni minden olyan esetben, amikor erre kéri fel őt holmi föllentő kis hölgyek! Zina állt, mint a Bálám számara, bólogatott, köszönetet; Paula asszony átölelte és forrón megcsókolta. A lány érezte az asszony kölnijének fanyar levendulaillatát.

A szobába tessékelték, ebédlő lehetett, mert megterítve állt már az asztal, Herendi porcelán étkészlettel és ezüst evőeszközökkel, nyilván a vasárnapi ebédre várva. Az Etelka nevű kisöreg újabb terítéket hozott, Paula asszony Zina kabátját vitte ki az előszobába, majd a mosdóba irányította utazástól megfáradt vendégét. Mire Zina felfrissülve kilépett az ajtón, már az asztalon párolgott a finom húsleves. Túl forró volt, kavargatták, Zina egyszerre letette kanalát és vendéglátóira nézett.

– Valamit be kell vallanom – kezdte – nem vagyok a rokonuk, csupán egy régi, kedves barátjuk felesége. Illetve az is csak voltam... Mert az illető néhány hete elhalálozott...

– Kiről beszélsz, kislány, és mi okból kerestél fel minket?
– Paula asszony szeme elsötétült, ingerülten kapta fel a fejét.

– Talán emlékeznek még Kormorán Györgyre... ő volt a férjem... és ami a legborzasztóbb: gyilkosság áldozata lett! – A

két nő döbbenten bámult a vendégre, szörnyülködtek, sopánkodtak, óvatosan kérdezgetni kezdték. Ebéd közben Zina némi szépítéssel és számos rövidítéssel elmesélte a történeteket. Már a desszertnél tartottak, amikor Paula asszony újból megkérdezte, tulajdonképpen minek köszönhetik a látogatását?

Zina felkészült erre a kérdésre, megpróbált drámát játszani, s oly szenvedőleg beszélni, mintha Shakespeare valamelyik üldözött hősnője volna.

– A férjem bátyja, Dénes a haláleset után említette nekem Krisztina és Gyurka szerelmének történetét. Azt is a tudomásomra hozta, hogy rendkívüli mód hasonlítok Krisztinára, hogy Gyurka nem engem szeretett, hanem Krisztinát kereste bennem...

– És megtalálta?

– Sajnos nem. Ez volt az oka annak, hogy a házasságunk alig egy év elteltével zátonyra futott. Lelkileg teljesen összetörtem – mondta, miközben zsebkendőjével néhány könnycseppet itatott fel a szeme sarkából –, úgy éreztem, találkoznom kell Krisztina szüleivel, s tőlük, hiteles személyektől tudni meg a valót. Valósággal a rögeszmémme vált: csakis akkor leszek képes feldolgozni nyomasztó élményeimet, ha teljességgel átélem hasonmásom szörnyű tragédiáját! Kérem – fordult Paula asszonyhoz egy széles gesztussal –, bocsássák meg a tolakodásomat! Ha terhükre volnék, küldjenek el... megérdemelném... – suttogta, majd halkán felzokogott.

Ahogy az várható volt, a két nő megindulva kezdte vigasztalni kedves, szép vendégét, aki olyannyira hasonlított az imádott lányra, és akinek éppen ez a végzetes hasonlatosság dülta fel fiatal életét. Miután kissé lecsillapodtak és megitták a kávé, Paula asszony mesélni kezdett; elbeszélte mindazt, amit Dénes már közölt Zinával, egészen addig a pontig, mígnem Kázmér is a terítékre került.

Zina minden figyelmét a fülére összpontosította, bevésve agyába minden szót, ami újdonság volt neki. Hamarosan megtudta, a fiatal házaspár annak köszönhetette szerencsáját, hogy Kázmér müncheni nagybátyja még akkor 56-ban képkereskedést, pontosabban egy galériát vásárolt nekik.

– Tudod – mesélte Paula lelkesedve –, Krisztina imádta a festészetet, és e szerencsés fordulat révén kiélhette hajlamait, kedvtelését. Képek adás-vételével foglalkoztak, tárlatokat nyitottak, aukciókat rendeztek, a lányom vitte a művészeti vonalat, Kázmér a gazdasági ügyeket intézte... Boldogok voltak, hamarosan gazdagok is... és szerencsétlenségükre megvették álmaik autóját...

– Erről ne beszélj, szívem – intette Etelka szipogó unokahúgát. Zina Kázmérra terelte a szót. Érdeklődött, tudnak-e valamit róla, megtartotta-e a galériát? Meglepődve hallgatta a csábító férfiről alkotott kedvező véleményt.

– Kázmér a jótevőnk! – válaszolt Etelka. Amikor Paula ideköltözött, meglátogatott bennünket. Békét kötöttünk, tudod, kedves, mi vallásos emberek vagyunk, nem gyűlölködünk, és nem tartunk haragot. Kázmér mind a mai napig gyakran felkeres bennünket, hoz sok ajándékot, és – nem szégyen az! – készpénzzel is ellát... Ó, hohó! Ez a rosztag műemlékház minduntalan javításra szorul...

– Kázmér Münchenben él? – érdeklődött Zina.

– München közelében, attól mintegy 50 kilométernyire: Rosenkranzban. Aranyos kisváros, körülölelik a hegyek...

– A főutcán, a nagytemplom mellett van a galériája – tette hozzá Paula asszony –, Krisztina küldött is róla fényképeket... Istenem... de boldog életük lehetett volna...

Zina az órájára pillantott, öt óra múlt, mennie kell, mondta szabadkozva, el kell érnie az utolsó vonatot. Megköszönte az ebédet, a szíves látást, bizonygatta, ettől a meghitt délutántól enyhülés szállta meg a lelkét, vigasztalódott, máris sokkalta jobban érzi magát. Megígérte, eljön majd máskor is. A két öregasszony lelkesen invitálta, ígéretet csalt ki tőle, hogy hamarosan újból jelentkezik.

Hétfő reggel szokása szerint Mátrait hívta, dióhéjban elmesélte neki a kőszegi látogatás történetét. Alighogy beszámolt utazásáról, máris új ötlettel ostromolta a jobb sorsra érdemes rendőrtisztet:

– Nyugatnémetbe utaznék, kérem, intézkedjék!

– No de kedves Zina! Legközelebb arra kér majd, béreljek önnek egy helikoptert...

– Még az is meglehet. Ámde: igényli a segítségem, avagy nem?!

– Utoljára mikor járt külföldön? Létezik érvényes útlevele?

– Létezik. Tavaly nyáron Olaszországban voltam.

– Rendben, megadom magam! Holnap reggel vigye be az útlevelét a kerületi kapitányságra, péntekre beleütik a pecsétet. Kívánok önnek eredményes, és sikerekben gazdag felderítő utat!

A következő hétfőn ismét hívta Mátrait. Elégedetten nyúlt el a székében, zöld szeme furcsa tűzben égett, mint a macska szeme, amikor játszik az egerrel. A telefon kicsengett, idegen férfihang szólt bele a kagylóba:

– Rendőrkapitányság!

– Halló! Zsigmond Rozina vagyok, Mátrai századossal szeretnék beszélni...

– A százados elvtárs nincs bent, vidékre utazott.

– Mikor tér vissza?

– Nem adhatok felvilágosítást illetéktelen személyeknek!

Halk kattanás hangzott, a vonal megszakadt, Zina csalódottan tette helyére a kagylót, hirtelen üresnek, fáradtnak, kiégettnak érezte magát. Kedvetlenül ment át a nagylaborba, és folytatta a múlt héten félbehagyott kísérletet. A vákuumszivattyú, alighogy bekapcsolta, hörögni kezdett, majd olajt fröcsögtetve hirtelen leállt. Hívta Palit, szétszedték a szivattyút és próbálták megjavítani. Nyakig olajosan hagytak fel a próbálkozással, Pali átment Iványi Gabihoz és kért tőle egy másik szivattyút. Ekkor meg a fényforrással lett baj, a gerjesztő impulzusokat szolgáltatató generátor lehelte ki a lelkét. A nap már a délutánba hajlott, Palinak más dolga akadt, faképnél hagyta Zinát. Az asszony legszívesebben a földhöz vágta volna az egész kísérleti összeállítást, ideges volt, dühös, az élettől is elment a kedve. – Ez a nap az ördögé – vélekedett, jobb mielőbb hazatérni, nehogy beüssön valami újabb malőr... Összepakolta a holmiját, s félórával a munkaidő lejárta előtt távozott.

Nem emlékezett rá, hogyan ért haza, mérges gondolatai elterelték figyelmét az őt körülvevő világról. Felszaladt a lépcsőn, bevágta maga után az ajtót, táskáját az egyik székre dobta, sietve lefejtette magáról elkoszolódott ruhadarabjait.

A zuhany alá állt, ledörgölte magáról az olajfoltokat és a porral vegyített izzadságot, majd hagyta, hogy a jéghideg vízcseppek kimasszírozzák testéből a nap fáradalmait. Melegítőbe bújtt, otthonában rendre ezt viselte, a szeptemberi esték már hűvösek voltak, kiváltképp, amikor esőt hozó felhők takarták el a napot. Fázott. Gyorsan becsukta az erkély ajtaját.

Kiment a konyhába, a hűtőből előszedte a lábas grenadírmarsot. Juliska nénitől kapta még tegnap este, a derék asszony ilyen és ehhez hasonló módon viszonzta, hogy matematikára oktatja az unokáját. Bekapcsolta a villanyrezsót, rátette a lábost, előszedett tányért, evőeszközöket. Hirtelen csengőszó hasított bele az estébe. Zina összerezzen: vajon ki lehet az? – Biztos a Brigi – vélte –, nyilván egymagában nem boldogul a házifeladattal!

Lecaplatott a lépcsőn, kitárta az ajtót, a meglepetéstől csaknem hanyatt esett: Mátrai állt a bejárat előtt.

– Jó estét kívánok, hallottam, keresett – mondta zavarával küzdve – siettem, ahogy csak tudtam...

– Ó, milyen figyelmes! Hozta isten, kerüljön csak beljebb... – Zina túláradó mosollyal nyújtotta kezét a férfinak. Rosszkedve egyik pillanatról a másikra elszállt, mint gomolygó füst a szélviharban. Mátrai uniformisban volt, a látvány félelmet ébresztett Zinába, és valamiféle tekintélytiszteletet... Állítólag – a gonoszkodók szerint – a nők érzékeire izgatóan hat az egyenruha. Az előszobában érezhető volt már az odapiruló krumplistészta ínycsiklandozó gőzölgése, a rendőr szájában összefutott a nyál... Zina gondolt egyet, s a konyhába tessékelte nagybecsű vendégét.

– Ha nem veti meg az egyszerű étket, tartson velem! Elárulhatom, a tésztahoz jégbehűtött uborka is társul...

– Köszönöm. Bevallom, képtelen vagyok ellenállni kedvenc ételemnek, arról nem beszélve, hogy reggel óta mindössze egy sóspercet ettem! Meglehetősen zsúfolt volt a napom...

– Akkor hát rajta! – Zina újabb terítéket tett a kisasztalnak szánt ládára, alaposan megpakolta az egyik tányért és a rendőr elé

tette. Előkerült az ígért uborka is, mindketten mohón falatoztak, egyikük sem kérte magát. Mátrainak emberemlékezet óta nem volt része meleg vacsorában, főleg úgy nem, hogy a jóízű fogást egy kedves, szeretetre méltó asszony tálalja fel neki. Otthonos, meghitt volt a légkör, a rendőr emlékezetében visszatükröződtek a gyermekévek, amikor még élt mindkét szülője, és az édesanyja főzte grenadírmarsot fogyasztotta. Mit sem rontott mindezen, hogy a kis konyha igencsak sivár volt, Zinát még a gondolattól is kirázta a hideg, hogy idehozassa a Tó utcai pince konyhabútorát. Hogy az idő hűvösebbre fordult, becipelte a balkonnól a két kerti széket, az edényeket a kamrában lelt rozzant stelázsra tárolta, a villanyrezsó meg továbbra is a Málka-féle hokedlin árválkodott.

Vacsora után a szobában telepedtek le, majd rátértek a komolyabb témákra. Mátrai már égett a vágytól, hogy meghallgassa „nyomozótársa” kalandjait. Zina a kőszegi látogatással kezdte, lassan beszélt, szemlátomást gondosan és megfontoltan válogatva meg a szavait. A rendőr szótlanul hallatta, széles, súlyos kezét a térdén pihentetve figyelte az asszonyt; szelíd, hűsége volt a pillantása, mint a kutyáé, mely simogatást remélve a gazdájára néz.

– És a németországi út? Az is sikeres volt? – kérdezte, miután Zina befejezte a két idős hölgynél tett látogatása történetét.

– Szerencsém volt – élénkült fel a nő –, péntek este ültem fel a gyorsra, szombat hajnalban érkeztem Münchenbe, onnan jó óra múlva kaptam csatlakozást Rosenkranz felé. Fél tízkor már a városka főutcáját róttam, és egy-kettőre megeltem a Baumann-galériát. És ami a lényeg: Kázmér az üzletben volt, megismerhettem, találkozhattam vele!

– Mit szólt magához, Zinácska? Ő is észrevette a hasonlatosságot ön és a megboldogult Krisztina között?

– Észre, bizony! Az unokahúgának, pontosabban Krisztina közeli rokonának vélte. Hiába lepleztem le magam, továbbra is a kishúgának hívott, azt mondta, egészen biztos, hogy valamilyen ágon rokonok vagyunk! Ugyanis – válaszolt Mátrai kérdő tekintetére – Kázmér és Krisztina másodunokatestvérek voltak! Nos, folytatom, nem is ez a lényeg... Meghívott a közeli bisztróba villásreggelire, rám fért, alaposan kimerített az éjszakai utazás.

Kérlelni kezdett, meséljem el teljes részletességgel Gyurka halálának szomorú történetét.

– Elmondta azt is, hogy válófélben voltak?

– Nem. Nem akartam családi ügyekre terelni a szót... Sem a disszidálási szándékot, sem a gyilkosságot nem említettem, azt mondtam, a férjem szívrohamban halt meg. Meglepett azonban – emelte fel Zina figyelmeztetően a mutatóujját –, Kázmér jól észrevehető hangulatváltozása, amikor a festmény felől kezdtem érdeklődni. Az arca elborult, nem nézett rám, maga elé meredve ült, mintha kínos emlékek tolultak volna az agyába... Nem törődtem vele, elmondtam, hogy a Nemzeti Galéria nyilvántartásában szerepel egy Munkácsy-kép *Táncoló betyár* címen, melynek szakasztott mása a Gyurka tulajdonában leledzett kép! Faggatózni kezdtem az illegális műkincs-kereskedelem rejtelmait illetően, rákérdeztem, hogy lehet az, hogy ő, aki ismeri a szakmát, és aukciókat rendez, semmit sem hallott a valódi képről? Nem lehetséges, erősködtem, hogy a kép esetleg holmi maffiózók kezébe került, merthogy az értékes festmények szabad prédául szolgálnak az ilyen alakoknak...

Alaposan beletaposhattam a lelkivilágába, mert szemlátomást haragra gerjedt, acélkék szeme fenyegetően villant, éles metszésű arcán eltorzultak a vonások. Mosolytalanul, hűvös modorban adta a tudtomra, ő becsületes műkereskedő, nincs kapcsolata gengszterekkel, siberekkel! Szedelődzködni kezdett, fizetett, majd kurtán, idegesen közölte: dolga van, siet, nincsen ideje ostoba fecsegéssel tölteni a napot. Elindult a galéria felé, én mellette szaporáztam egészen a bejáratig, ott megálltunk, búcsúzkodni kezdtünk. És akkor egy csapásra visszatért a régi kedvesége: rám mosolygott, újból a kishúgának nevezett. Megköszönte, hogy felkerestem, hogy személyesen adtam a tudtára jó barátjának, Gyurkának halálát.

– Hogyan? Jó barátjának?! – kiáltott fel döbbenten a rendőr. – Dejszen úgy mondta Zinácska, hogy a két férfi egymás vetélytársa volt!

– Eegen... magam is csodálkozva vettem tudomásul, mily bensőséges hangon emlegeti Kázmér a férjem... Gondolja, hogy ez... ízé... gyanús?!

– Egyelőre nem gondolok semmit. Folytassa, kérem!

– Nos. Magához ölelt és arcon csókolt, majd említett valamit, ami igencsak meglepett.

– Mi volt az? – kérdezte kelletlen ábrázattal a rendőr.

– Azt mondta, hamarosan eljön Budapestre, és meglátogat. Úgy intézi a dolgait, hogy legyen több ideje, akkor majd megoszt velem egy titkot, valamit, ami fontos lehet. „– Mondja el most!” – kértem szinte kiabálva, ám hirtelen sarkon fordult és otthagyt; utánaszaladtam, és a kezébe nyomtam a névjegyem... Hát ennyi! – sóhajtott nagyot Zina, kipirulva a beszéd okozta izgalomtól. Megszomjazott. Mátrai készségesen töltött a poharába ásványvizet.

– Köszönöm, hogy segíteni próbált – mondta kimérten.

– Köszöni??? Ez minden, amit magától kapok... ejnye már, hol marad a dicséret és az elismerés?! Úgy érzem, nem sokra értékeli azt, amit végeztem! – nézett a férfira szemrehányó pillantással az önelégült nyomozótárs. – Szerintem figyeltetni kéne Baumann az Interpollal, a viselkedése fölöttébb gyanús nekem! Tud valamit! Érti? Biztos vagyok benne, hogy van valami a füle mögött...

– Meglehet. Ám ha megkérhetném, a nyomozati cselekmény megtervezését legyen olyan kedves, és bízza reám! Egyelőre még nem ön, hanem én vagyok ebben az ügyben a főnyomozó!

– Értettem! – válaszolt Zina huncutul kacintva, miközben groteszk mozdulattal szalutálásra emelte a kezét. Ezt már a rendőr sem állhatta meg nevetés nélkül, egyszeriben oldottabbá vált a hangulat. Mátrai ismételten – ezúttal kedvesebben és bensőségesebben – megköszönte Zina segítségét, arra kérve őt, hogy folytassa a továbbiakban is ugyanilyen lelkesedéssel és lendülettel a régi ismerősök felkutatását.

A Fizikai Intézet, Zina munkahelye, egyike volt a magyar tudomány fellegetvárainak. Számos főosztályra tagozódott, ezek sokféle témakört öleltek fel: folytak magfizikai kutatások, lézerfejlesztések, optikai bűvárkodások, melyek során néhány tudós ember megszállottan vizsgálta a fény kettős természetét. A Kémiai

főosztályon a későbbi évek hatalmas fejlődési pályáját befutó folyadékkristályokkal foglalkoztak, készültek egyszerűbb, alfa-numerikus kijelzők, születtek velük kapcsolatban publikációk, doktori disszertációk. Lényegében az Intézethez tartozott a számítógépgyártó üzem is, bár az alapegységeket nem ott állították elő, csupán az összeszerelés, a beüzemelés és a szoftverfejlesztés volt a dolguk; ezek a tevékenységek azonban jól jövedelmezők voltak, jelentős összeggel járulva hozzá a nemes intézmény bevételeihez.

Zina az integrált áramkörök fejlesztésével foglalkozó Félvezetőfizikai főosztály oszlopos tagja volt, ez a részleg a nagyfőnöknek titulált Veress Béla irányítása alatt tevékenykedett. A Babától örökölt Technológiai csoport vezetését minden baj nélkül látta el, amellet önálló kutatási témát is vitt, melyből idővel doktorálni kívánt. Kicsiny, de lelkes csoportot mondhatott a magáénak, rajta kívül egy vegyész- és egy villamosmérnök élvezett kutatói státuszt, segéderőként meg az ezermester Szüts Pali, Halász Marika vegyésztechnikus, Lénárt Ferenc elektrotechnikus és még három szakközépiskolát végzett laboránslány tevékenykedett.

Mostanában gyakran eltöprengett élete hányattatásain, s ezzel összefüggésben azon, hogy magánéletének zűrzavarai mily nagymértékben hátráltatják őt a tudomány művelésében! Házasságának kínzó hónapjai, a nagy összeveszés okozta izgalom, az azt követő furcsa kibékülés össze-vissza kuszálta az agyát; végsőre meg, amikor csillapodni látszott életének nagy hullámverése, bekövetkezett a tragédia. Izgalmak, fájdalmak, lakáscsere, felfordulás... most meg a *nyomozás* vonja el minduntalan a figyelmét a napi tennivalókról... Egek ura! De jó is volna megszabadulni a retardáló problémáktól, élni a hivatásának, végezni a tudományos kísérleteket.

Zina kutatási témáját a félvezetők mélyhőmérsékleti viselkedésének tanulmányozása képezte, s a kísérletek távolabbi célja valamilyen nagy hatékonyságú, számítógépes memória kifejlesztése volt. A mérések legtöbbször a hideglaborban zajlott, mely hűtőberendezésekkel és kriosztátokkal volt teli. A labor vezetését Binder Iván vegyész látta el nagy buzgalommal, munkája a folyékony hélium hőmérsékletének elérését: azt a bizonyos

mínusz 269 Celsius fokot célozta meg! Egyelőre azonban, pénz hiányában, nem vásárolhatta meg a szükséges berendezéseket. Zina megelégedett a mínusz 200 Celsiuszal, melyet a folyékony levegő biztosított; a mérőrendszert ő maga tervezte, a kivitelezésben azonban Pali is a segítségére volt. Mindenekelőtt vákuumkamrára volt szüksége, az üvegballont infravörös fényt áteresztő ablak zárta le, s az elektromos áram bevezetéséhez, továbbá a válaszjel érzékeléséhez a vizsgált félvezető-minta kontaktusaihoz csatlakozó drótok kivezetéséről is gondoskodni kellett. A megvilágítást impulzusüzemű fényforrás szolgáltatta, és a kimeneti feszültség jelalakját mintavételezési elven működő oszcilloszkóp képernyőjén figyelhette meg.

Azon a bágyadt szeptemberi délelőttön is a hideglaborban üzte a tudományt, amikor nyílt az ajtó, és Marika kukkantott be. Fontoskodva közölte, hogy városi vonala van, Zina kedvetlenül hagyta félbe a munkát – már csaknem sikerült összeszerelnie az alkatelemeket –, és oldalgott oda a telefonhoz.

– Zsigmond Rozina! – motyogta unottan.

– Itt meg a Temesi, csókolom a kis kezedet, Zina!

– Lacika... kedves tőled, hogy gondoltál rám...

– A temetésen láttuk egymást utoljára, azóta minduntalan az eszembe jutsz. Mondd már, mi van veled? Hívtam a lakásod, valami ügyvéd szólt bele a kagylóba. Gondolom, félrekapcsoltak, vagy megváltozott a telefonszámod... Egyszóval fogalmam sincs, hogy éled meg az özvegységedet!

– Sok mindenem mentem keresztül, de ami történt, nem teleföntéma...

– Értem. Elnézéset kérem. Zinocska, aranyvirág, látogass meg minket, Thea és jómagam szeretettel várunk, és egy kellemes vacsorát elkölthetve meghallgatjuk a történetedet. E hét szombatja megfelelne? Ha igen, hat óra tájban dugd ide a nózid...

– Köszí. Megfelel... mért ne felelne meg... igencsak magányos vagyok. Rendben! Hat órára igyekszem odaérni...

– Oké! Kézcsókom! Sok puszi neked!

Egyszer már járt náluk Gyurkával, tudta, hogy a Hattyú utcában laknak, a számra azonban nem emlékezett. Sebaj, vélte, megismeri a házat, a földszinten virágüzlet van, ahol vásárolhat

pár szál virágot Theának, mégse menjen üres kézzel, ha már ott tartják vacsorára is...

Lifttel ment fel a hatodikra, majd becsengetett az elegáns lakásba. A Temesi házaspár mély együttérzéssel kívánta részvétét, mindketten átölelték, csókokkal halmozták el. Letelepedtek a fogadószobában, Lacika vermutot töltött, majd halk, megindult hangon arra kérte Zinát, mesélje el teljes részletességgel Gyurka halálának megrázó történetét. Zina tapintatosan úgy ködösített, hogy közös megegyezéssel adták be a válást, a lakáscserét is együtt intézték, s ő búcsút vett férjétől, mielőtt az Freiburgba utazott volna. Theát rosszullet fogta el, amikor Zina rátért a holttest felfedezésére, zsebkendőjét a szája elé kapva szaladt ki a fürdőszobába, s csupán jó negyedóra múlva tért vissza sápadtan, égő vörös szemmel. Lacika magához ölelte, vigasztalta, csitítgatta, neki magának is könnyek gyűltek a szemébe.

– Javasolnék egyperces néma csendet! – mondta megtört hangon, kezébe fogva a poharát. Eltelt a perc, ittak a Gyurka emlékére, aztán, ahogy múlt az idő, fesztelenebb hangon arról érdeklődtek, mivel tölti Zina a napjait, sikerült-e legalább egy csekély mértékben megvigasztalódnia...? Hol tart a rendőrség a nyomozásban, a látókörbe került-e már valaki gyanús személy? Netán már azt is tudják, ki követte el a szörnyű tettet...? Zina semmitmondó válaszokat adott, betartva a Mátrainak tett ígéretét. Finom ösztöne azt súgta, egyelőre jobb, ha hallgat a valódi Munkácsy-kép különös felbukkanásáról; úgy döntött, hogy majd valamikor a későbbiekben, négyszemközti beszélgetést folytatva kéri ki Lacika véleményét. Thea vacsorához tált, mint mondta, vett egy szakácskönyvet, s az abban fellelhető, különleges ételeket a vendégein próbálja ki. A két éhes ember lelkesen helyeselt éppen, amikor felharsant a csengő. Thea az előszobába sietett, Zina csodálkozva fordult Lacikához:

– Mások is jönnek?

– Csupán egyvalaki, a Thea unokaöccse! Gondoltuk, kellemesebb lesz négyesben, egalizálva az *ivararányt*! – Laci viccnek szánta, ám Zina ajkáról fájdalmas sóhaj röppent fel. Az ajtóra vetette a tekintetét.

Csinos fiatalember lépett be, középmagas, karcsú, jó mozgású, barnára sült arcát koromfekete haj keretezte. Nagyra nyílt szürke szeme szinte világított, ahogy Zinára vetette átható tekintetét. Hozzálépett, meghajolt és bemutatkozott.

– Krausz Adorján, tiszteletére! – Zina is megmondta a nevét. A kézfogást kézcsók követte, Lacika megpaskolta unokasógora vállát, Thea vacsorázni hívta az egybegyűlteket. Büszkén helyezte a tálát az asztal közepére: töltött kappant szolgáltat fel ízes zöldségágyon, hozzá salátát, sült krumplit és rizst. Lacika palackot bontott, száraz fehérbort töltött a poharakba. Kérdően tekintett vetett az újonnan jöttre:

– Kocsival vagyok, persze, egy pohárnyit azonban megengedhetek magamnak! – adta meg a választ a ki sem mondott kérdésre a fekete amorózó.

Az étel kiváló volt, a hús illatos és omlós, a kappan bőre ropogósra sült. Remekül illett hozzá a gombás töltelék és a sokféle köret, mindenki bőségesen megpakolta a tányérját és nem győzte dicsérni az ügyes háziasszonyt. Gyurkáról több szó nem esett, Zina örömmel nyugtázta, hogy nem kell Adorjánnak is elmesélnie a szörnyű gyilkosság megrázó történetét. A bor pirosra csípte az arcát, olykor már el is mosolyodott, leginkább akkor, amikor Adorján tréfálkozva ártatlan bókokat mondogatott neki. Bár a fiatal férfi modora kifogástalan volt, valami hamisság bujkált a tekintetében, ettől kissé zavarba jött Zina. Thea az idősebb unokanővér jogán évődött a fiatalemberrel, később Lacika szórakoztatta a társaságot külföldi útjának néhány érdekességét felemlítve. Fény derült arra is, hogy Adorján éveken át New-Yorkban élt, jelenleg meg a TRANSEDIF külker vállalatnál tölt be fontos pozíciót. Több nyelvet beszél, ennek köszönheti magas beosztását, jegyezte meg flegmán, ám nem titkolva, hogy imponálni szeretne Zinának.

Később a társalgás Zina munkájára terelődött, Adorján elámulva vette tudomásul, hogy a fiatal nő tudományos kutató. Ami meglepő volt, hogy Thea ezúttal nem fölényeskedett, nem mondott semmi dehonesztálót a „szüfrazsettekre”, inkább tisztelettel, elismeréssel nyilatkozott a tudós nőkről, hangoztatva

Zina érdemeit. Éjfél felé Zina menni készült, kérte Lacit, hívjon neki taxit.

– Még hogy taxit? – ölelte át a nőt gyöngéden Adorján – majd én hazaviszem kocsin. Egy Volkswagen Golf esetleg megfelel?

– Köszönöm, de messze lakom...

– Zinocska! – korholta őt Laci – halálra sérted Adorját, ha nem ülsz be a kocsijába, ha elutasítod gáláns ajánlatát!

Elbúcsúztak, lementek a ház elé, Zina áhítattal nézte a szép luxuskocsit. Adorján kitárta előtte az ajtót, a vezetőülés mellé tessékelte, majd maga is helyet foglalt és indított.

– Nem is tudtam – sandított Zinára –, hogy a Temesi házaspár ilyen nagy kincset rejteget!

– Miféle kincset?

– Hát önt! Illetve Zinácska barátságát...

– Mitől volna ez akkora kincs?

– Ritka dolog, ha egy nő amellet, hogy kedves és bájos, még okos és intelligens is... Olyasvalaki, akivel komolyabb beszélgetések folytathatók, akivel el lehet menni hangversenyre, operába. Jól gondolom, szép hölgy, hogy kedveli a komoly zenét?

– Nem téved.

– Mit szólna a kedd estéhez? Felújították az Othellót az Operaházban, parádés a szereposztás, és egészen véletlenül van rá két jegyem. Számíthatok a társaságára?

– Hááát... ennek biz nehezen tudnék ellenállni, bár igencsak elfoglalt vagyok.

– Magáért mennék kocsin!

– Ó nem, arra semmi szükség, azonban a hazafuvarozást elfogadnám!

– Ez csak természetes, drága, az ilyesmi szót sem érdemel!

Adorján lefékezett a kapu előtt, de nem szállt ki, Zina karjára tette a kezét. Majd hirtelen arcon csókolta. Utána cinkos mód felnevetett, kiugrott a kocsiból és kitárta a lány előtt a Volkswagen ajtaját.

– Szép álmokat, kedves, kedden fél hétkor várom az operaház előtt, a Dalszínház utca felőli szfinx mellett fogok rostokolni!

Zina válaszul megköszönte a meghívást és búcsút intett. Adorján hosszú percekig bámult után, miközben széles vigyor terült szét a képén. Az ördög sem tudta, mi járt az eszében...

*

Az operaelőadás fenomenális volt, Simándy József énekelte a címszerepet. Kisuvickolt arccal játszotta a mórt, s vasmarokkal fojtotta meg az asszonyt, akire minden ok nélkül oly megszállottan féltékenykedett. Desdemona imáját hallgatva Zina szemében könnyek csillantak fel, Adorján rápillantott, és megfogta a kezét. Ő észre sem vette, annyira lekötötte az előadás, átélte Othello halálát, a hőstenor csodálatos énekét, és amikor a haldokló egy utolsó csókért könyörgött, Zina is sóvárogni kezdett valaki csókja után. Ám az a valaki nemhogy Adorján, de még Gyurka sem volt... Az előadás befejeztével tapsolt, ahogy csak bírta tenyérrel, majd brávót kiáltott, amikor kedvenc tenoristája megjelent a függöny előtt.

Hazafelé autózva Adorján a pesti opera előadásait vette górcső alá, összehasonlította azokkal, melyeket New-Yorkban, a Metben látott; hibául róva fel, hogy idehaza az énekesek magyarul, és nem az eredeti nyelven – ez esetben olaszul – adják elő a darabot. Amikor megérkeztek, arra kérte Zinát, hívja meg őt egy kávéra, semmi kedve sincs most hazamenni, magányosan üldögélni a rideg lakásban. Nem annyira a kávé volna a lényeg, bizonygatta, Zinával szeretne együtt lenni, eszmét cserélni, társalogni, szavakban újból átélni a csodás operaelőadást.

Zinát meglepte a kérdés, mi több meg is rettentette. Furcsa, zavart érzés kerítette hatalmába, érthetetlen viszolygás támadt fel benne Adorján iránt. Pedig a kérdés nem volt sem szokatlan, sem tapintatlan, kézenfekvő dolognak tűnhet kávézni és cseverészni opera- vagy színielőadás után. Pár pillanatig habozott, mielőtt választ adott volna:

– Későre jár – háritott egy üres mosollyal – holnap munkanap, korán fel kell kelnem. Köszönöm a szép estét – mondta, majd valósággal menekült kifelé a kocsiból és szaladt be a házba. Mintha attól félt volna, Adorján utána fut és elkapja. Aztán meg... bármi megtörténhet egy ilyen csillagdús, őszi éjszakán.

Az operalátogatást követő második napon ismét feltűnt Mátrai a színen, ezúttal nem személyesen, hanem telefonon keresve Zinát. A fizikusnő boldog mosollyal köszöntötte, örülök, hogy hallom a hangját, mondta évődő hangon, majd arról érdeklődött, van-e valami újabb fejlemény.

– Sajna, lényegében semmi, egyelőre gőzerővel keressük a kocsit. Ez volna az egyik ok, amiért zavarni merészelem: szeretnék bővebb felvilágosítást kérni a kocsiról! Talán Zinácska emlékezetébe idézhetne még néhány adalékot... a leglényegtelebnek látszó emlék is fontos lehet! A másik ok – tért rá a lényegre – vacsorázni hívnám meg önt. Hadd legyek ez egyszer én a *házigazda*! Ismerek egy kedves kisvendéglőt, a konyhája remek...– Zinán végigfutott az öröm hóhulláma, amint felcsillanó szemmel válaszolt:

– Köszönöm és elfogadom a vacsorameghívást, ön nagyon kedves, és – ígérem! – igyekszem összeszedni a kocsival kapcsolatos emlékeimet! – Mátrai a Városmajor közeli Trombitás éttermet javasolta, megbeszélték, mikor és hol találkoznak, Zina diadalittasan vetette magát hanyatt a székében, miután elkészönt rendőrbárátjától.

Másnap délután izgatottan készülődött, az idő melegre fordult, könnyű, levendulakék ruháját választotta, nyakát borostyánkővekből készült nyaklánccal díszítette fel. Középmagas sarkú, fekete lakkcipő egészítette ki a toalettjét, frizuráját a fodrász még az operalátogatás előtt rendbe tette, így erre nem volt gondja. A férfi az étterem előtt rostokolt, foglaltatott asztalt, közölte, majd, amint beléptek, lesegítette Zináról a vékony kis kabátot.

Sört rendeltek, Mátrai közölte, ihat ő is bátran, nincs ma szolgálatban, és nem vett igénybe járőr-kocsit. Később át-böngészték az étlapot, előtte azonban Zina elsorolta mindazt, ami az eszébe jutott a nyomaveszett Opelrel kapcsolatban. Talált egy jegyzetfüzetet, melybe a vételkor beírta az autó alvázszámát, Mátrai hurrát kiáltva díjazta ügyes cselekedetét. Azt azonban bölcsen elhallgatta, a központi nyilvántartóból már a kocsi minden jellemző adatát beszerezte, többek között az alvázszámot is. Más

dolgok érdekelték, apróbb hibák, kisebb ismertetőjelek, Zina némi gondolkodás után néhány ilyen jellegzetességet is felsorolt.

Megrendelték a vacsorát, a kisvendéglőnek jó volt a konyhája, a sör sem volt megvetendő, le is küldtek egy újabb pohárral a bakonyi sertésszelet után. A rendőr Zina tiltakozása ellenére somlói galuskát is rendelt, s miközben a desszertre várahoztak, közelebb hajolt csinos partnernőjéhez:

– Nyomozótárs, van valami újabb fejlemény? – kérdezte csintalan mosollyal. Zina nem maradt adós a válasszal, beszámolt a Temesi házaspárnál tett látogatásáról.

– Egyszerűen kezdi kiépíteni kapcsolatait a férje barátaival! – összegezte az elmondottakat a rendőr kevésbé lelkesen.

– Mondjuk rá: igen! Amellett megismerkedtem valakivel...

– Netán egy csinos fiatalemberrel?

– Honnan tudja?!

– Nem volt nehéz kitalálni, elég, ha Zinácskát szemrevételezem! Megkérdezhetem, mért tartozna ez énrám?!

– Megkérdezheti. Ugyanis a férfiban van valami gyanús!

– Te jó szagú bazsarózsa! Kicsoda az illető és mi a gyanús benne?

– Krausz Adorjának hívják, a TRANSEDIF külker vállalat egyik osztályvezetője. Sokat utazik, hosszú időt töltött az USA-ban, amellet...

– Amellet?

– Amellet úgy tesz, mintha udvarolni óhajtana nekem!

A férfi arca elsötétült, kedvetlenül vont a vállát, megsemmisítő pillantást vetett a lányra:

– Gondolom, nem velem kívánja megvitatni a legújabb hódítását...

– Igenis magával kívánom megvitatni! Ez a férfi rendkívül csinos, amolyan minden hájjal megkent firma, pénzes, lakása, külföldi kocsija van. Nem érti?! Az ilyenekre buknak a nők! És ez az ipse *engem* kerülget... már operában is voltam vele. Hazavitt kocsin, fel akart jönni hozzám egy kávéra, nem is titkolva, hogy meg akar ismerni közelebbről... már ha érti, hogy mire gondolok...

– Értem hát! Nem vagyok egészen tökkelütött! Egyébként meg gratulálok a sikereihez. Ám ha megkérhetném, ne tekintsen lelki szemétládának, akinek elsustoroghatja a férfiügyeit...

– Ejnye, János, hagyja már abba a gúnyolódást! – Zina fülig pirult, most fordult elő első ízben, hogy a keresztnévén szólította a századost. Zavartan folytatta: Temesi Laci a férje legjobb barátja volt, megtudhatott valamit a valódi képről. És amit Laci tud, azt tudhatják a rokonai is... – Talán azért kerülget – mondta kioktató hangon –, mert nálam sejti a festményt... már-mint a valódit!

– Beszélt neki a nyomozás állásáról?!

– Nem! Sem neki, sem a Temesi házaspárnak. Úgy jártam el, ahogyan meghagyta, sem a rendőri ügyekről, sem a festményekről nem ejtettem szót. Mondja... képtelen megbízni bennem?

– Szakmai ártalom. A nyomozók mindig gyanakodnak. Egyébként meg milyen joggon kérhetném számon azt, amit tesz... Zinácska szabad ember, azzal barátkozik, akivel csak akar. Ám fordítsuk komolyra a szót: nem volna ellenére, ha lenyomoztatnám a pasast?

– Éppen erre akartam kérni!

– Rendben. – Jött a pincér, hozta a somlóit, hallgatagon kebelezték be a habos finomságot, majd amikor végeztek az édességgel, Mátrai rendelt maguknak bort.

Csendben ültek, kortyolgatták a muskotályt, a rendőr a poharát maga elé tartva Zinán legeltette a szemét. Hirtelen ki-egyenyedett, áthajolt az asztalon, s egészen közelről nézett az asszony szemébe.

– Kérdeznék valamit. De ha a téma ellenére volna, nem veszem zokon, ha megtagadja a választ!

– Várom a kérdését!

– Már régóta fúrja az oldalamat: mi okból ment szét a maguk házassága? Érthetetlen, hogy két ilyen összeillő ember egy évet sem bírt ki egymás mellett, sőt a férj még az országból is ki akar szaladni! Jól gondolom, hogy valamelyiküknél felbukkant az a bizonyos harmadik?

– Rosszul gondolja! Az én esetemben nem bukkant fel senki. Ami Gyurkát illeti, meglehet... ám a jelek arra utaltak,

hogy nem koslatott más nők után. És az is biztos, hogy egyedül kívánt disszidálni...

– Akkor hát mi volt az ok? – makacskodott a férfi. Zina elgondolkodva tekintett rá, hangja tompán csengett, amikor megszólalt, higgadt, kifejezésten arccal vonva meg a vállát.

– Igazából én magam sem tudom, a válasz talán Gyurka múltjában leledzik... Ha jól emlékszem, már elmeséltem magának a Pethő család történetét. Úgy érzem – és vélelmemet a sógorom, Dénes is megerősítette –, hogy a férjem a régi szerelmét, Krisztinát kereste bennem, ám végül is csalódott, hiszen nem találta meg!

– Ugyan már, drága kislány, ne akarjon meggyőzni arról, hogy egy tizenvalahány éve elmúlt szerelem arra készíthet egy férfit, hogy szó nélkül dobbantson, elhagyja gyönyörű, fiatal hitvesét! Magam is férfi volnék, s ezt el nem képzelhetem, az ön meglátása cseppet sem életszerű!

– Márpedig ez történt! Gyurka nem szeretett engem... de hogy higgyen nekem, elmesélhetem magának a nászutunk szomorú történetét!

– Igazán megtisztel... ám az intimitások... khm... nem tartoznak énrám...

– Csigavér, százados elvtárs! Nem fog hallani tőlem pikáns részleteket!

– Remélem is... nos, mit mondjak... érdekel minden, ami önnel kapcsolatos!

Zina előljáróban beszámolt arról, miként zajlott le az esküvői ebéd, melynek végeztével ő ájultan hevert a Gellért szálló éttermében félrecsúszott fejdíszével az asztal alatt.

– Másnap hajnali hatra tűzte ki az indulást a férjem – folytatta – képzelheti, hogy néztünk egymásra a botrányos esküvőt követő, fuccsba ment nászéjszaka után... Szótlanul készülődtünk, kialvatlanul, kedvetlenül vágtunk neki az útnak, azt a reggelt, ameddig csak élek, nem felejttem el. Ahogy telt az idő, lassanként magunkhoz tértünk, száguldott az Opel, s a kocsi kellemes ringatása, a felkelő nap ragyogása és az olaszországi út csábos ígérete végül eloszlatta a borús hangulatot. Egy jugoszláviai kisfaluban éjszakáztunk, kibékültünk, akkor még komolyan azt

reméltem, hogy jönnek a boldog idők. Másnap délben értünk Velencébe, ez volt az utunk első állomása, odafelé menet férjem másról sem beszélt, mint a cölöpökre épült város temérdek csodájáról, a tenger gyöngyéről, mely az elkövetkező három napban feltárja nekünk bűvös szépségeit. Biztatott, válogathatunk a jobbnál jobb szállodákban, ezelőtt hét évvel, amikor utoljára ott járt, a Vencel tér szomszédságában talált egy meghitt, ám olcsó kis hotelt.

– És nem kaptak szobát! – szólt közbe Mátrai –, sem ott, sem máshol... Az egyik barátomtól tudom, milyenek mostanában a szálloda viszonyok Velencében...

– Ráhibázott! Jártuk a várost, az alkalmasnak látszó szállodák megteltek; ahol lett volna hely, ott megfizethetetlen volt a szoba. Végül egy diákszálláson kötöttünk ki, a közös teremben kaptunk összesen két ágyat, nem volt sem szekrény, sem asztal vagy szék; az alagsorban volt a zuhanyozó. Hullafáradtan dőltünk végig az ágyon, tanakodtunk, mitévők legyünk. Nem mertük őrizetlenül hagyni a csomagokat, én, az áldozatkész, ott maradtam, a férjem elment várost nézni. Éjjel kitört a balhé, valami beat-zenekar költözött be hozzánk, hangoskodtak, táncot roptak, végül még verekedtek is. Másnap reggel búcsút mondtunk Velence városának, mentünk tovább, Firenzét célozva meg.

– Ott több szerencsénk volt?

– Valamivel több. Hosszas keresgélés után találtunk egy szerényebb szállodát, és az ötödik emeleten akadt egy olcsó kis szoba. Illetve olcsónak tűnő... kiderült, a zuhany a folyosó végén van, használatáért külön kell fizetni. Meleg volt, iszonyatos hőség, a mosdó csapja hörgött, mindössze néhány csepp víz szivárgott belőle. Nem volt ivóvizünk, kezet sem tudtunk mosni. Vacsorára hideg ételkonzervet ettünk...

– Brrr... csak nem székelygulyást?

– De, de, pontosan azt. Hozzá összeszáradt kenyeret, inni meg semmit...

– Hogyhogy? A szállodában nem volt büfé?

– A férjem sajnált minden fillért ételre, italra! Számos képtárat, múzeumot szeretett volna megnézni, ám a belépti díj az olaszoknál nem olyan olcsó, mint idehaza... Folytatom. Másnap

egész nap az Ufficiben voltunk, igaz, nyitás előtt másfél órát álltunk sorba a belépőjegyért. Tudja – nézett elgondolkodva a rendőrré – igazából nem tudom értékelni a festészetet. Illetve néhány festményt be tudok fogadni, ha alaposabban megbámulhatom őket, azonban bolyongani hosszú termeken keresztül, ácsorogni, toporogni, nézni, állandóan csak nézni... képtelen vagyok feldolgozni nagy mennyiségű vizuális információt! Ilyen vagyok... Gyurka azonban más volt... Istenem, ha elgondolom, mint a szivacs, úgy itta magába a látnivalókat, agya rögzített minden képet a legapróbb részletekig. Ilykor fáradtan egy-egy ülőzsámolyra hanyatlottam, utánam jött, felrángatott, magyarázta, melyik kép mitől szép, mely stílusnak, irányzatnak a képviselője, festője miről híres, melyik korszakában alkotta meg a szóban forgó művet.

– És Zinácskát mindez nem érdekelte...

– Megvallom, igen kevésbé... inkább sétálni lett volna kedvem, elgyönyörködni Firenze épületeiben, hangulatos utcácskáiban... És inni! Inni nagypohárral kólát, vagy legalább vizet, és enni, megkóstolni az olasz konyha elhíresült remekeit! Egyébként meg... ne gondolja, hogy nem vágytam olaszthonba, alaposan felkészültem Firenzéből! Érdekelt, hová is megyünk, mit fogunk látni, éppen ez okból átböngésztem számos útikönyvet.

Tudtam, Firenze jelképe a lilium, a város a mondák szerint virágba borult mezőre épült, s a „Flóra” szóból vezethető le a neve. Szerettem volna sétálni az Arno folyó partján, átmenni a kecses kis hidakon, főként a Ponte Vecchio-n. Gondoltam, az első utunk a Piazzale Michelangelo teraszára fog vezetni, ahol látható a híres Dávid szobor bronzmásolata. Elképzeltem, amint egymást átölelve, szerelmesen összesimulva andalgunk a Viale Galileo sétányon, majd felmegyünk egy meredek lépcsősoron, hogy gyönyörködhessünk a város panorámájában. Érdekelték volna a híres paloták, a dóm, a harangtorony, szerettem volna elmenni a Santissima Annunzia templomába, ahol gyakran lehet hallgatni Bach-muzsikát...

– No és? Teljesült a vágya?

– Alig valamit láttam mindabból, amire kíváncsi voltam... No de hagyjuk az álmokat, folytatom a történetet.

Hullafáradtan érkeztünk haza, ezúttal téliszalámit ettünk penészes kenyérrel, képzelheti! A kenyér még otthonról származott... Bár korgott a gyomrom, alig bírtam magamba gyömöszölni néhány szalámis szendvicset.

Miközben megkíséreltük étvágyunkat csillapítani, Gyurka Sienáról regélt nekem, a városról, mely utazásunk következő célpontját képezte. Mesélt a városháza gyönyörű gótikus udvaráról, a híres szökőkútról és a falakat díszítő képekről, melyek a főrend nagyjainak allegorikus alakjait ábrázolják. A hatalmas dómról, a Dominikánus templomról, s a mesés palotákról, szűk kis utcácskákról...

– A valóság is olyan szép volt, mint a színes elbeszélés? – nézett fátyolos tekintettel Zinára a rendőr.

– Ő nem. A valóság mást hozott magával... Nos, hogy miért, rátérek arra is. – Zina szórakozottan dobolt ujjával az asztal lapján, látszott rajta, hogy amit el akar mesélni, az cseppet sem lesz épületes.

– Vacsora után sétálni indultunk – folytatta –, abban a reményben, hogy találunk valahol ivókat. Firenze hemzseg a szökőkutaktól, melyek vizével a kispénzű turista csillapíthatja a szomját! Miközben elhaladtunk a porta előtt, magyar szó ütötte meg a fülünket, középkorú házaspáron akadt meg a szemünk. Idegesek, feldúltak voltak, miközben *makaróni nyelven*, hevesen gesztikulálva magyaráztak valamit a recepciónak...

– Makaróni nyelv... az meg mi fán terem?

– Nem tudja? Orosz, német, angol és még más egyéb nyelv sajátos keveréke! (A tréfás elnevezést Karinthy Ferenc regényeiből ismerem.) Így próbálták megértetni magukat a nagy hasú férfival. Hozzájuk léptünk, üdvözöltük őket, Gyurka közölte, tud olaszul, ha szükségét érzik, szívesen tolmácsol. A házaspár a segítséget túláradó hálával köszönte meg. Csupán annyi történt, hogy leszakadt a redőny a szobájukban, pillanatokon belül tisztázódott minden, az olasz riasztotta a szerelőt. Viszonzásképpen meghívtak vacsorára! Végre ehettem és ihattam kedvemre, mint kiderült, gazdag emberekkel hozott össze a sors bennünket, a férfi *maszek*, gombkereskedése van a Váczi utcában... Felismertem, egy alkalommal vásároltam nála én is díszgombokat. Szó szót

követett, jó volt a hangulat, *szép Itáliában* első ízben történt, hogy igazából jól éreztem magam. Elbeszéltek, mi mindent láttak, és hogy hamarosan utaznak haza. Másnap még elmennek a Ligur-tengerhez és megmártóznak, továbbá megtekintik a Pisai ferde tornyot is. – Tartsanak velünk! – invitáltak minket, kocsijuk kényelmes és nagy, elférnénk benne valamennyien. Elmondták, a tengerparton sok a zsebtolvaj, ha többen lennénk, felváltva fürödnénk, valaki mindig vigyázna a cuccainkra. Határtalan volt a lelkesedésem, imádom a vizet, legfőképp a tengert... könyörögtem Gyurkának: menjünk! Ő azonban hajthatatlannak bizonyult. Még egy napot szán az Ufficire, közölte, alaposabban szeretne megsejmlélni még jó néhány festményt. Hogy véget vessen a könyörgésemnek, rám kiáltott: menjek nélküle! A házaspár hívott, és én hajlottam a szóra. Maga szerint hibát követtem el? – fordult a mély hallgatásba burkolódzott férfihoz. A rendőr ijedten ocsúdott fel magvas gondolataiból:

– Nem lehet ezt így megítélni. Én...

– Maga?

– Valószínűleg a tengert választottam volna! – adott igazat a partnernőjének. Magában azt gondolta, a Zina kedvéért nem-hogy a tengerbe, de még a Vezúv kráterébe is bemászott volna; fura egy alak lehetett az a képbuzi Kormorán.

– Rövidre fogom a történetet – sóhajtott Zina, és ivott néhány kortyot a borból. – A házaspárral tartottam, remekül sikerült a kirándulás. Este hét óra körül érkeztünk vissza a szállodába, újdonsült barátaim elbúcsúztak azzal, hogy összepakolnak, és indulnak haza. Kerestem a férjem, nem találtam, a kulcs ott volt a portán, gondoltam, elment valahová, meglehet, sétálni volt kedve. Kimentem a szálloda elé, leültem egy padra és várakoztam. Hirtelen tűnt fel, magából kikelve toppant elé, izzadt volt, kócos és ideges, megragadta a karom, felrántott a padról és dühösen nekem esett. Csúnya szavakkal illetett, erről nem beszélnék...

– Ennyire bántotta őt, hogy magára hagyta?

– Ő nem. Miközben a híres képtárban bámulta a festményeket, két fickó levágta róla az oldalára kötözött neszeszert, melyben az összes pénzünket tartotta. Egyszóval kirabolták! A rendőrségről jött, jelentette az esetet. Ám semmi jóval nem

biztatták, mint mondták, ez errefelé bárkivel megeshet, a turista vigyázzon jobban a pénzére, helyezze el a szálloda értékmegőrzőjében, ne a vállán hordja...

– Ez így igaz. No de mért önt hibáztatta, önt, aki ott sem volt!

– Mert ilyen a férfimentalitás... Bocsánat! – Zina ijedten nézett asztalszomszédjára – természetesen vannak kivételek.

– Folytassa!

– Gyurka azzal érvelt, ha vele tartok, és ott állok mellette, akkor a fickók nem tudtak volna a közelébe férközni és kirabolni őt. Egyszóval én vagyok a hibás, én, a liba, aki egy koszos tengerben áztatja a micsodáját, ahelyett, hogy élvezné a művészetet. Merthogy egy primitív kis hülye vagyok...

– Hogy jöttek haza, ha nem volt meg a pénzük és az útlevelük?

– Szerencsére vittem magammal valamennyi lírát, mondván, sohasem lehet tudni... Ebből futotta a benzinköltségre, az útlevelet meg a szálloda portáján kellett hagyni...

– Ennyi volt hát a nászút?

– Bárcsak ennyi lett volna! De volt még több mint két hét szabadságunk, amit el kellett tölteni valamivel...

– Elmehettek volna a Balatonra!

– Javasoltam, de Gyurkának nem volt hozzá kedve. Sőt: ez alatt az idő tartott a mosolyszünet. Mint két idegen, úgy éltünk összezárva a tűzforró lakásban, egymáshoz alig-alig szólva. Takarítottam, főztem, olykor egyedül kimentem a strandra. Gyurka otthon ült és művészettörténeti könyveket olvasott. Íme, a történet. Nos, százados, mi a véleménye? Szeretett engem ez az ember?

– Ez attól is függ, hogy milyen volt a folytatás.

– Némileg olyan, mint a nászút. No persze, voltak jobb napok is... Ám elégedjen meg ennyivel, nem szívesen beszélnek a tovatűnt időkről...

– Megértem. És köszönöm, hogy a bizalmába fogadt!

Szeptember vége közeledett, a mesteremberek jól haladtak a lakásfelújítással. Már csak a „lépcsőház” rendbetétele volt hátra, bevonni frissen polírozott deszkákkal a lépcsőfokokat, kijavítani a boltozat repedéseit, majd beburkolni a padlásfeljáró falát lambériával. A kamra sem volt még kész, egyelőre raktárnak használták, ott tartották a szerszámokat és a renováláshoz szükséges építőanyagot. Zinát váratlanul érte anyja újabb meglepetése: – Szombaton légy otthon! – mondta Ágnes a telefonba –, teherautó érkezik Vásárhelyről, szállítja neked a bútorokat!

A furfangos asszony Zina sikertelen konyhabútor beszerzési akciója után érdekes megoldást ötlött ki. Sorra látogatta rokonait, ismerőseit, megkérdezvén, akad-e a házban – padláson, pincében – valamilyen használaton kívüli bútordarab. Az eredmény meglepő volt, hamarosan rádöbbent, akárha hatszobás lakást is berendezhetne, annyi a fölösleg. Sokan csak azért nem vesznek új bútort a megunt darabok helyett, mert nem tudnak mit kezdeni a régivel! A Bizományi csak kifogástalant fogad el, elvitetni meg nincsen hová, akkoriban Vásárhelyen még nem dívott az intézményes lomtalanítás, s ha volt is valami ilyesféle, nem terjedt ki a nagyobb berendezési tárgyakra. Ágnes dúskált a választékban, végül egy csinos, ám divatjamúlt konyhaberendezést fogadott el, a hallba kiszemelt egy tölgyfaasztalt a hozzávaló két paddal és kocsikerék-csillárral, továbbá egy kisebb ebédlőkredencet, végül – és ezt szánta igazi meglepetésnek – félköríves bárpultot polcokkal, szekrénykéekkel. Az együtteshez három hosszúlábú bárshéz is tartozott, János nevetve jegyezte meg: Zina ha kézhez kapja, kávézót fog nyitni, esetleg snack-bárt, a teraszt kerthelyiségnek rendezve be.

Mostohalányát e pillanatban más gondok nyomasztották. Örömmel vette a bútorszállítmány hírért, azonban el nem képzelhette, ki fogja a félig kész lépcsősoron felcipelni a méretes darabokat. Elpanaszolta a munkahelyén otthonteremtésének nehézségeit. Szüts Pali nagyot kurjantott, s jó szokása szerint fütttyentett is egyet:

– Elvtársaim, tartsunk kommunista szombatot! Menjünk el Zinához, és rendezzük be a lakását. Sörről ő, a háziasszony

gondoskodik, mi meg tesszük a dolgunk! Nos, kutyafulűek, ki tart még velem?!

Valamennyien fellendítették a karjukat, megyünk, ott leszünk, kiáltozták. A nagy zajra benyitott az ajtón Pázmány Feri, az Elektronikai osztály vezetője, aki jó ideje kerülgette már Halász Marikát. Nyomában ott lihegett Kapor Marci, fő adjutánsa, segédereje. Amint megtudták, mi az ábra, ők is csatlakoztak. Később még más osztályokról is akadtak jelentkezők, mintegy tizenöt emberre lehetett számítani, többen mondták, hoznak gurnit, emelőrudat, kötelet, csigasort. Végül hatalmas nevetésbe fulladt a szervezkedés.

Zina több menetben, hátizsákban és szatyrokba cipelte lakásába a sörösüvegeket. Hűtőszekrénynek megfelelt az erkély, hűvösek voltak már a kora őszi napok, Juliska néni – amint megtudta, mire készül kedvenc lakótársa – bográcsgulyás elkészítésére vállalkozott. Az ezredesné sós süteményt ígért, mi több, Zina legnagyobb ámulatára Malvinka és Málka is ringbe szállt, a két öregkisasszony barackos lepénnyel kívánt kedveskedni. Kiss bácsi ellentmondást nem tűrő hangon közölte, hogy felügyelni fogja a bútorszállítást, elkél a szakember, jegyezte meg, nehogy már a sok kétbalkéz tudósfi összebarmolja a lépcsőházat, vagy Zinácska frissen mázolt, gyönyörű falait!

Kilenckor gyűlni kezdtek az emberek, eljött mindenik, aki megígérte, végül összejöttek csaknem húszan. Tíz órakor felhangzott a teherautó pöfögése, kiszaladtak, sarkig kitérték a roskatag kaput, a kocsit behajtott az udvarra, ott parkolt le. A nagyobb darabokat kötéllel húzták fel az erkélyre, Kiss bácsi elmondta, annak idején így juttatták be a lakásba Zina bútorait is. Kiderült, függönyök, falikarok, falvédők is érkeztek, azok felszerelésére is vállalkozott a vidám csapat. Szerszámokban nem volt hiány, Kiss bácsi hatalmas barkácskészlettel rendelkezett, koradélutánra minden a helyére került, eljött az ideje az evésnek és a sörözésnek.

Estébe hajlott már a nap, amikor Zina fáradtan behuppant az egyik fotelbe, erőt gyűjtve ahhoz, hogy rendet rakjon a frissen berendezett lakásban. Gizike – fő pártfogója – ezúttal is segített neki. Később megjegyezte:

– Valaki hiányzott a társaságból, nem gondolod, lányom?

– Ugyan már, kicsoda?

– Hát a rendőrúr, a százados! – Zina fülig pirult, mit keresne itt, pentyegte, miközben megcsóválta a fejét. Az ezredesné kuncogott: – Tudom jól, mit keresne! – mondta szemével csippentve, ám Zina úgy tett, mintha meg sem hallotta volna a sokat sejtető mondatot.

Amikor végre magára maradt, végiggondolta mindazt a sok hercehurcát, izgalommal vegyes kellemes perceket, melyeket átélt a nap folyamán. Jól eső érzéssel nyugtázta, mily szerető kollégák veszik őt körül. Senki nem sokallta a munkát, lelkesedéssel dolgozott, vége-hossza nem volt a vidám évődésnek, mely tetőpontjára hágott, amikor jött a finom ebéd és hozzá a hosszú sorban kígyózó sok sörösüveg! Büszkén nézett körül a szobában, majd felkelt a fotelból és körbejárta csinos birodalmát. Mélységes hálával gondolt szüleire és a vásárhelyi adakozókra, úgy érezte, sokkal tartozik nekik. Elfogta a lelkesedés, örömkönnyek csillogtak szemében, szeretne volna átölelni az egész világot, melyben ennyi jó ember lakik... Hol volt már Gyurka, Dénes és az egész Kormorán-család... Új életet kezd! A korábbinál sokkalta boldogabbat... Fáradtan a heverőre vetette magát és elábrándozott.

Észlelnie kellett, mennyire megnőtt az ázsiója, újabban valósággal nyüzsgögnék körülötte a férfiak! Kázmér atyai csókja, s ígérete, hogy hamarosan eljön, titkokat mesél el... Aztán Adorján! Holnap ismét elmegy vele az operába, ezúttal a Bohémélet lesz a műsoron... Udvarolni akar, illetve nem csak udvarolni, félreérthetetlenül a tudtára adta, viszonyt szeretne kezdeni vele. És a munkahelyén is többen érdeklődnek iránta, legfőképpen Babocsai Gyula osztályvezető. Minduntalan rányitja az ajtót, különféle szakmai kérdéseket óhajt megvitatni vele. Ebédelni mindig akkor megy, amikor ő, s addig nyüzsg, furakszik, míg végül az asztal-szomszédja lesz. Hívta már őt kirándulni is, eldicsekedett, hogy Trabantja van! Egyébként elvált ember, tavasszal hagyta el a felesége... el is mesélte válása szomorú történetét.

A baj csak az, fonta tovább gondolatai selyemfonalát Zina, hogy egyik férfi sem a kedvére való! Kázmér idős, túljutott már az ötvenen, Babocsai alacsony, kövérek és kellemetlen

izzadságszaga van. Adorján... ő aztán igen! Férfiszepség, magazinokba való! Ennek ellenére nem vonzódik hozzá, érintésétől, közelségétől viszolyog. Nincs is ebben semmi kivetni való, alig pár hete özvegyült meg, illetve veszítette el Gyurkát nem mindennapi körülmények között. Valamennyi pszichológus egyértelműen megállapítaná: sokkos állapotba került, férfi-iszonya van. Ami idővel lanyhul majd, és teljesen el is fog múlni, a legjobb, amit tehet, ha türelemre inti a hódolókat. – A baj nem ez – tört rá ismételtén az őbenne furkáló gondolat. A baj csak az, hogy cseppet sincs férfifóbiája, éppen ellenkezőleg: nagyon is vonzódik valakihez...

Szinte már a megismerkedésük pillanatában heves rokonszenv ébredt fel benne Mátrai iránt. A rendőrtiszt hű kutyaszeméből megértés, barátság áradt feléje, és valamiféle gondoskodási készség... mintha féltene, a veszedelmektől megóvni szeretné őt... Kérdései a kihallgatás során udvariasak, tapintatosak voltak, ugyanakkor empátiával vette tudomásul az őáltala adott ügyetlen és zavart válaszokat. Hazafuvarozta rendőrautón... ez is segítőkészre, jóindulatra, tapintatra vall... Az, hogy ő, Zina oly lelkesen vállalkozott a nyomozás segítésére – őszintén bevallva –, ugyancsak e növekvő szimpátiának volt köszönhető. Alig várta, hogy hívhassa telefonon, hogy láthassa, hogy beszélgethessen vele... Mindamellettt azzal is tisztában volt, helyzete kilátástalan, a százados nem az a fajta, aki operába, moziba mászkálna vele, aki kiránduló, szórakoztató partnere lehetne. Egyrészt, mert igen elfoglalt, másrészt, mert ha nőtlen is, minden bizonnyal foglalt, s a párját az ő kedvéért el nem hagyná, mert alapvetően hűséges természetű. Továbbá: Zina lényegében az *ügyfele* – a lány nem talált kapcsolatukra nézve jobb megjelölést –, mi több, még baja is származnék abból, ha a magánéletét összekeverné a szolgálattal.

És mégis... Mindig, amikor Mátrai az eszébe jutott, ezzel a két szóval zárta le Zina a gondolatsorát. *És mégis...* határozottan úgy érezte, vonzalmuk igenis kölcsönös, a férfi, ugyanúgy, ahogyan ő, várja a találkozókat, örül telefonhívásainak, s még az is meglehet, ez okból kérte fel őt arra, hogy a nyomozásban a segítőtársa legyen. – Ó, ha megkerülne Gyurka gyilkosa, s fény derülne a Munkácsy-kép rejtelseire, talán összejönnének, egy-

másra találnának. És ez tényleg annyira jó lenne nekem? – Zina a kérdés megválaszolását illetően ezúttal is kissé elbizonytalanodott.

Pár nappal a lakásavatót követően Lacika hívta telefonon.

– Helló Zinocska, bocs a zavarásért, azért kereslek, mert volna egy programajánlatom a számodra!

– Szia, Lackó, mondd!

– Holnap délután Géher professzor tart előadást itt az egyetemen a legújabb fejlesztésű integrált áramkörökről – beleértve a technológiai problémákat és alkalmazástechnikai vonatkozásokat is –, érdekes lesz, gyere el, itt a helyed! Kérd el magad a nagyfőnöktől, méltányolni fogja, hogy bővíteni óhajtod szakmai ismereteid!

– Mért is ne? Hol és mikor?

Laci bediktálta a kért adatokat. Elmondta, ő is ott lesz, s a bejáratnál várja majd Zinát. Mielőtt elbúcsúzott volna, hozzátette:

– Az előadás után meghívlak az E-klubba kávéra és szendvicsekre! – Zina vidáman nevetve köszönte meg a nem mindennapi programajánlatot.

A kávé mellé kóla is került, a szendvicsen kívül süteményt is ettek. Eközben részletesen megtárgyalták az elhangzott előadást. Zina már indulni készült, ám Laci marasztotta, bizalmasan a karjára tette a kezét.

– Bevallom, nem csupán az előadás miatt kérettelek ide, másról is volna szó, valami fontosat szeretnék elmondani neked.

– Nocsak! – nézett rá Zina meglepett arccal. – Mi az ábra, fiú?

– Nem mi, hanem ki... vagyis hát Gyurka. Röstellem – nézett Zinára esdeklő szemekkel – ám be kell vallanom, hogy a múltkor, amikor nálunk jártál, nem tártam fel a teljes igazságot...

– Amennyiben...?

– Amennyiben tudtam Gyurka disszidálási szándékáról! És a válásról, meg a lakáscserének nevezett átverésről is...

– Csakugyan? Tudtál Gyurka aljas terveiről, és nem szóltál nekem!

– Nem tehettem. Gyurka a becsületszavamat kérte, és – tudod jól – barátok közt az adott szónak szentsége van.

– És most már nincs? Minek köszönhetem, hogy hirtelen rád tört az őszinteség?

– Miután meghalt, úgy érzem, már nem köt a becsületszó. Arra kérlek, bocsáss meg nekem!

– Köszönd a szerencsédnek, hogy nem vagyok haragtartó!

– Zina fáradt mosollyal simogatta meg Laci asztalon nyugvó kezét. – Ám a bocsánatomnak ára is van: menj és hozz nekem még egy kólát! Elepedem a szomjúságtól...

– Pillanat! – Hogy Lacika a büfépulthoz lépett, Zina agyában nyüzögni kezdtek a gondolatok. Úgy vélte, itt az alkalom, hogy a képek felől érdeklődjék, talán a nagy őszinteségi rohamnak köszönhetően azokról is megtudhat valamit.

Lacika hozta az italt, Zina kortyolt párat, majd a férfit nézett:

– Kérdeznék valamit. Mit tudsz a Munkácsy-képről, a valódiról! Mert az is felbukkant, s joggal gondolják azt a nyomozók, hogy Gyurka halálának okozója volt! – Lacika riadt kérdéseire válaszolva Zina elregélte, mi mindent tudott meg a rendőrség a Nemzeti Galériától.

– Beszélj! – förmedt rá – öntsünk tiszta vizet a kólás pohárba, ha ennyit elmondtál, mondj el többet is! Köhögd ki mindazt, amit megtudtál az eredeti képről és a másolatról. Segíts, hogy a hatóság emberei leleplezhessék barátod gyilkosát!

– Bárcsak segíthetnék – mondta Laci lelombozódva –, ám istenemre mondom, fogalmam sem volt, hogy létezik a valódi kép. Nézd – fordult bocsánatkérően Zinához – Gyurka nagy szakértője és rajongója volt a festészetnek, ám a tulajdonában lévő Munkácsy-képről, illetve képekről, sohasem beszélt. Amikor Németországban jártunk, meglátogattunk néhány múzeumot, kéпкиállítást, tárlatot; München közelében, valami isten háta mögötti kisvárosban egy galériát is felkerestünk...

– Rosenkranzban?! – Zinának szikrát szórt a szeme.

– Igen, ott... A Baumann-féle galériát... Gyurka ismerte jól a tulajdonost.

– Baumann Kázmért? – Zina ugyanolyan éles hangon kérdezett, mint az imént.

– Őt... magas, szőke férfi, amolyan ötvenes... a pasas örömmel fogadott minket, megebédeltetett egy vendéglőben, az ilyesmi jól jön a magyar turistáknak...

– Miről beszélgettetek?

– Miről is... festményekről persze, elmesélte mely festők képei a legkeresettebbek, melyik milyen áron kapható, illetve adható el. Valamit regélt a feketekereskedelemről is, csalókról, maffiózókról, megvallom, nem nagyon figyeltem oda...

– *Munkácsy* képről nem esett szó? Lacikám! Kapd össze magad, ez igen lényeges lehet!

– Nem esett szó. Legalábbis az emlékeim szerint nem!

Zina magába roskadva ült kezében a félig telt pohárral, agyában száguldoztak a gondolatok. Gyurka meglátogatta Kázmért... és a férfi nem beszélt neki erről, bár kérdezgette őt a múltból, a jelenről... igaz, eléggé tapintatosan. Percekig ültek szótlanul, Laci már éppen szólni akart, ám Zina megelőzte.

– Mondd csak... miért akart Gyurka disszidálni? Egyszerűbben is elválhatott volna tőlem... Közös megegyezéssel, igazságosan megosztotva a javainkon... Úristen, akkor talán még ma is élne... – A lány szemébe könnyek szöktek, nem bánta, hagyta lefolyni arcán a könnycseppeket.

– Zina! – Laci hangja suttogóvá vált a belső felindulástól – ennyire nem ismerted a férjedet? Nem voltál tisztában élete legnagyobb problémájával? Nem azért disszidált, mert el akart hagyni téged, hanem azért hagyott el, mert disszidálásra kényszerült!

– Mit beszélsz? – kapta fel Zina a fejét, zöld szeme izzott, mint valami lámpás. – Mi a fene baja volt itt, ki akart volna ártani neki?!

– Figyelj! Elmondom, mi volt Gyurka legnagyobb gondja! Ami e végzetes lépésre készítette őt...

– Rajta hát!

– Gyurka a tanárom volt, hat évvel idősebb nálam, az én évfolyamom volt az első, amelyet tanított, vagyis mirajtunk gyakorolta első ízben a pedagógiát. Kiváló elme, remek előadó, a

professzor kiszemelt utódja, e hírek jártak róla; és nekem alkal-
mam volt meggyőződni arról, hogy valamennyi feltételezés jogos.
Szűkebb szakterületét az elektronfizika képezte, mely tudományág
a különleges elektroncsövek, képmegjelenítők gyártásának elmé-
leti megalapozásával foglalkozik, komoly matematikai ismere-
teket tételezve fel. Talán tudod – nézett Laci kérdően Zinára –
hazánk még a háborút követő években is az elektroncsőgyártás
zászlós hajója volt. Több világhírű gyártócéggel is rendelkezünk,
s aki villamosmérnök létére elméleti tudományos kutatómunkát
szándékolt folytatni, annak e tématerületet kellett megcéloznia.
Ezt tette Gyurka is. E tárgykörből doktorált, és szerzett később
kandidátusi fokozatot. Értékes, még ma is használatos egyetemi
jegyzeteket írt, tartott szakmérnöki, mérnöktovábbképző tanfolya-
mokat.

– És aztán...?

– Szerencsétlenül jöttek össze a dolgok... Több tényező is
közre játszott abban, hogy tudományos pályája derékba tört!

– Melyek voltak ezek?

– Elsősorban a magánéleti problémák, menyasszonya
hűtlensége, majd szörnyű halála...

– Erről tudok. Dénes részletesen elmesélte boldogtalan
szerelmének történetét...

– A másik ok szakmai természetű volt. Egy aprócska kis
kristály, melyet tranzisztornak neveztek el. Eleinte játékszernek
tűnt, amatőr rádiósok hobbieszközének, aztán egyre tökéleteses-
dett, alkalmazási lehetőségei kiteljesedtek, s a háromlábú kis
műtűrke kezdte kiváltani az elektroncsövet!

– És hamarosan megjelentek az integrált áramkörök is!

– Pontosan! Valaki szellemesen megjegyezte: a kétláb-
soros IC-tok nem más, mint koporsó, melyben eltemetik az
elektroncsövet.

– Jó poén! De mondd csak, az új tudományos eredmények
mért okoztak problémát Gyurkának? Neki, aki hatalmas ismeret-
anyaggal rendelkezett, s amellet oly értelmes volt, mint senki
más, és könnyen, szinte játszva tanult...

– Nem ilyen egyszerű a helyzet. Gyurka a különleges
elektroncsövek fejlesztésében volt érdekelt, arra szakosodott. Bár

a csőgyártást erősen visszafogta hazánk nagynevű cége, megindult a képcsövek fejlesztése, a műszerekben használatos katódsugár- és monitorcsöveké. A nagy adu azonban a televíziós képcsövek gyártása volt, elsősorban a színes képcsöveké. E téren hazánk még labdába rúghatott volna, elmaradása a nyugati világ iparától nem volt számottevő. Sőt! Megindultak az előkísérletek, a fejlesztési munkálatok, Gyurkát nagy volumenű munkára szerződtették, ő végezte volna el az első magyar színes tévé-képcső elektron-optikai számításait. Vagyis az eszköz megtervezését...

– És...?

– Másként határozott a szocialista országok gazdasági együttműködési szervezete, a KGST. A szakbizottságok döntése értelmében hazánktól elvette a színes képcső gyártást, nem kaptuk meg a gyártóberendezések megvásárláshoz szükséges pénzt. Gyurka szerződés-tervezetét sem írták alá, pocskba ment a rengeteg munka, melyet már belefeccolt, úgy érezte, hiába dolgozott, ásta bele magát a témába.

Ettől kezdve hátat fordított csaknem minden olyan tevékenységnek, ami nem volt kötelező. Megtartotta az óráit, konzultációit, levizsgáztatta hallgatóit, és – ennyi! Az oktatásszervezési feladatok alól rendre kibújt, önmaga továbbképzését is hanyagolta. Következésképp nem jelentetett meg tudományos publikációkat, mindössze néhány egyetemi jegyzet megírására vállalkozott. Esetenként egy-egy különmunkában ímmel-ámmal részt vett, ezek egyike volt az intézeteknél vállalt műszerfejlesztés, az eredményét te is tudod!

– Úgy tudom, sikeres volt...

– Hát nem éppen. Elhibázta a tervezést, nem a megfelelő alkatrészeket választotta, végül Pázmány Feri és valami Kapor Marci nevű segéderő tervezte át és valósította meg a szerződésben szereplő célműszert!

– Húha...

– Úgy bizony! Gyurka nem kísérte figyelemmel a szakirodalmat, nem követte a mikroelektronika rohamos fejlődését, s hamarosan észlelnie kellett, lekörözik őt a fiatalok! A frissen végzett hallgatókból lett tanársegédek, akik maguk között csak „öreg mukinak” titulálták a valaha oly fényes karrier előtt álló

férfit. Idővel a professzor is felfigyelt valaha volt kedvence hanyatlására, arra kérte, frissítse fel a tudását, válasszon magának valamilyen kutatási feladatot, hogy elnyerhesse az akadémiai doktori címet...

– Gondolod, hogy szakmai féltékenységet érzett irányomba, amiért én oly lelkesen vetettem bele magam az élvonalbeli félvezetőkutatásba?

– Nemcsak gondolom, hanem biztosan tudom is! Akkor robbant a bomba, amikor a prof szarkasztikus humorral téged állított elébe példaképnek... Azon az összejöveten ott a Tó utcában Gyurka egy életre megszégyenült. Később elmondta, nincs maradása az egyetemen, ahhoz meg, hogy valami iparvállalatnál beosztott mérnökként tevékenykedjék, nem fűlik a foga. Ha bárhová is menne, beállhatna a sor végére, s tűrhetné, hogy mindenféle botcsinálta osztályvezető, kisfőnök dirigáljon neki.

Azon a nyáron, amikor európai körutazást tettünk, a Freiburgi Egyetemen tartott pár alkalommal előadást. Az egyetem egyik tanszéke kifejezetten elektronfizikával, elektronoptikával foglalkozik, jól ismerték Gyurka korábbi publikációit, nagyra becsüléssel, tisztelettel kezelték, s a tanszékvezető docensi állást ajánlott fel neki. Valamikor márciusban – nem sokkal a nálatok lezajlott kínos jelenet után – hosszasan beszélgettem Gyurkával. Elmondta, ahhoz, hogy magára találjon, be kell ugrania a mélyvízbe; átköltözni egy másik világba, idegen miliőben élni; ez az egyetlen esélye arra, hogy újjászülessen, hogy feltámadjon benne a régi ambíció. Említette, nem vált be a házassága, képtelen elviselni a te naiv lelkesedésedet, azt a stréber hevet és lendületet, ahogy élsz-halsz a munkáért; hivatásnak tekintve azt a sarlatán pepecselést, melyet végzel, bezsebelve néhány megkopott, magát tudósnek vélő vén kan dicséretét! Bocsáss meg, nem a saját véleményemet mondtam, Gyurkát idéztem...

– Semmi gond!

– Tudod – folytatta –, az emberek, akár az égitestek, csillagnak, bolygónak, vagy az űrben úszó kődarabnak születnek. A csillagok izzanak, saját fényüket küldik el a messzeségbe, ugyanakkor a bolygók és az aszteroidák élettelenek, csupán

visszaverni képesek a rájuk eső sugarakat. Gyurka csillagnak született, s élete tragédiája abban rejlett, hogy bolygóvá degradálódott... Igazából ez törte derékba a sorsát, és nem a szerelmi kudarc... Érted most már, mi okból disszidált Gyurka? És azt is, hogy mért bánt így veled?!

– Értem. És köszönöm az őszinteségedet.

Zina elgondolkozva forgatta kezében kiürült kólás poharát, Laci is hallgatásba mélyedt, kissé röstellte is, hogy ennyire nyers és őszinte volt. Váratlanul érte őt a nő faggatása:

– Lacikám, újból megkérdem: tényleg nem tudsz semmit a valódi Munkácsy-képről?!

– Nem tudok róla semmit. Azt azonban bizton állíthatom: Gyurka nem tett volna olyat, hogy valódikiént sózza rá valakire a másolatot! Nem. Mindannak ellenére, amit veled kapcsolatban művelt, az én barátom korrekt volt, és alapvetően becsületes.

– Magam is úgy vélem. Akkor hát nincsen mit tenni, továbbra is titok marad a titok!

Az október hűvös lehelettel köszöntött be, a hideg, párás égbolt megette a nyarat, s az imbolygó köd rianásain csak elvétve volt képes keresztülhatolni a bágyadt, fénytelen napsugár. A párasság megülte a várost, fellazította a távolba vesző házak szilárd körvonulatait. Zina szomorúan észlelte, hogy hamarosan vége az indián nyárnak, megérkeznek a súlyos őszi esők, a szélviharok; melyek karöltve a hajnali fagyokkal, megfosztják a fákat színes, fanyar illatú lombjuktól. Esténként fázott, legtöbbször egy pokrócba csavarva üldögélt. A többi lakó már elkezdte a fűtést, hárman olajkályhával tüzeltek, Kiss bácsi meg hatalmas cserépkályhákban izzított illatos, duruzsoló fahasábokat. A Rózsadomb oldalában fekvő kies vidék akkoriban még nélkülözte a gázt, Zina a villanyradiátor mellett döntött: egyet a szobában, egyet meg a hallban helyezett el; a fürdőszobának és a konyhának elég volt az infravörös hősugárzó. Már valamennyi fűtőelem bekapcsolásra készen állt, a hálózathővezetés munkálatai és a villanyóra cseréje azonban váratott magára. Az Elektromos Művek ügyintézője türelemre intette a minduntalan rátelefonáló Zinát.

Szombat délután motorzúgásra figyeltek fel a ház lakói, Zina kilépett az erkélyre és a kertkapura irányította a tekintetét. Szürke furgon állt meg a kis téren, a kocsin a felirat: *Elektromos Művek*. Zina melléből hatalmas sóhaj szakadt ki, örömmel nyugtázta, hogy hamarosan vége a didergésnek, s ha a villanybojler is üzemelni fog, melegvízben zuhanyozhat, és nem jéghidegben. Kirohant a folyosóra, ott várakozott a munkásokra. Két férfi tűnt fel a csigalépcső kanyarulatában, mindketten gyűrött, kék overallt viseltek, az egyik magas, szőke, hórihorgas, kezében szerszámos láda. Őt követte alacsonyabb társa; fejét micisapka fedte, arcát sűrű fekete szakáll és bajusz borította, szemét napszemüveg takarta el. Zina bizalmatlanul méregette őket, határozottan az volt az érzése, hogy a fekete szőrzetű fazonnal találkozott már valahol, valamikor...

– Zsigmond Rozina? – kérdezte a hókaszőke. – A hálózatbővítést jöttünk megcsinálni, és meghoztuk az új villanyórát is! – Társára mutatott, a fekete ember jókora szatyrot cipelt, itt az óra, mondta furcsa, dűnnyögő hangon, majd a szőkét követve, Zina nyomában felbaktatott ő is félig kész lépcsősoron.

Az előszobába érve Zina kitárta a kamra melletti falon lévő, frissen átfestett szekrényke ajtaját.

– Parancsoljanak! – szólt a férfiakhoz és az ósdi, rozoga villanyórára mutatott. A hórihorgas szőke szorosan mellé lépett, a nőt megcsapta a férfi borgőzös lehelete. Odébb mozdult, ám ekkor a kisebbik elkapta a karját, és jól megszorította, Zina rántott egyet magán, de nem szabadulhatott. Felkiáltott. A következő pillanatban nedves rongy nyomódott az arcába, befedve a száját és az orrát. A kábító illat az orrüregébe szökött, majd onnan az agyába hatolt. – Etiléter! – ismerte fel a vegyszerszagot, ez volt az utolsó értelmes gondolata. Megpördült körülötte a világ, úgy érezte, alatta szakadék tátong, örült sebességgel zuhant lefelé valahová a végtelen fekete mélységbe. Fuldoklás kínoztá, mígnem összeroskadt, és néhány pillanat múlva elveszítette az eszméletét.

*

Amikor magához tért, azt sem tudta, hol van, csupán annyit észlelt, hogy valami puha micsodán fekszik, körülötte bódító, kellemetlen szag gomolyog. Heves köhögési roham rázta

meg a testét, fuldoklását szédülés és hányinger követte, a szája száraz volt, nyelve óriásra dagadt. Italért sóvárgott, megpróbált felülni, de megszédült és visszahanyatlott. Ha lassan is, de magához tért, hirtelen ugrottak be agyába a közelmúlt emlékei: a villanyszerelők, a vasmarok szorítása a karján, az éter büze, a rémület.

– Hol vagyok? – nyögött fel, majd körbepillantott, rájött, hogy otthon van, és a nagydíványon fekszik. Sötét volt, az ablak és az erkély felől csupán halvány derengés szűrődött be, este van, vagy talán már éjszakai is, gondolta riadtan. Kinyújtotta a kezét, megtalálta a villanykapcsolót. Kattintott rajta, majd a fénytől kissé megnyugodva, óvatosan felült. Elképedve nézett szerteszéjjel, a könyvszekrényt teljesen kipakolták, a földön elszórva hevert a holmija: könyvek, iratok, apróságok, ruhadarabok.

– Kiraboltak! – kiáltott fel, és óvatosan feltápászkodott. Révülten, botladozva ment ki a hallba, majd az előszobába. Ott is ugyanaz a kép fogadta, a beépített szekrény úgyszintén tárva-nyitva állt, földre dobálva a ruhái, frissen vasalt fehérneműje. Az egyik lepedőn jól kivehetően egy sáros cipőnyom díszelgett. – Hasznát vehetik majd a nyomrögzítők – merült fel benne a gyakorlatias gondolat. A konyhakredencet sem kímélték, lábosai, evőeszközei a földön heverték, és felforgatva találta a kamráját is. Lebotorkált a lépcsőn, a kijárat ajtót nyitva hagyták a gazfickók, nagyot sóhajtott, és az ezredesék ajtajához vonszolta magát. Kopogtatott, csengetett, Gizike kinézett, rémülten szólt hozzá:

– Mi van veled, kincsem?

– Hadd menjek be, Gizike, drága! Rablók támadtak rám, elkábítottak... – a derék asszony hangos sopánkodások közepette nyitotta az ajtót, a szobába támogatta védencét és az egyik fotel öblébe nyomta. Volt teája készen, Zina mohón itta, majd a részletekre is kitérve elregélte bántalmazásának történetét. Gizike a telefonregisztrert lapozgatta, már korábban kileste Mátrai telefonszámaait és feljegyezte valamennyit. Későre járt az idő, nyolc óra múlt, a lakástelefon számát tárcsázta fel. Mátrai már a második csengetésre jelentkezett.

– Rendőrúr! – lihegte Gizike a telefonba – jöjjön gyorsan, Zinát étterrel elkábították és kirabolták!

– Rohanok! – kiáltotta torkaszakadtából a megrémült férfi, nem kérdezett semmit, lecsapta a kagylót. Zina megkínzott arca mosolyba futott:

– Jön? – kérdezte halk, fojtott hangon.

– Még hogy jön! Rohan! Gyere – szólta a nő Zinához – felkísérlek, és amíg ide nem ér, veled maradok.

Az erős, természetes asszony átölelte a lányt és vitte, támogatta felfelé a billegő lépcsőkön. A fürdőszobába kalauzolta, mosakodj meg, szólította, és öltözz át! Zina örömmel látta, hogy vadonatúj melegítője ott lóg a fogason, a jelek szerint itt nem garázdálkodtak az ál-villanyszerelők.

Félóra sem telt el, amikor meghallották, hogy Mátrai csörtet felfelé a lépcsőn. A szobába rontott, Zina a kanapén ült, előtte a kisasztalon nagy pohár gyümölcslé kínálta magát. A férfi leroskadott mellé, átölelték egymást; az ezredesné sietősen kihátrált a szobából és észrevétlenül távozott.

– Mi történt? Bántották? Netán megsebesült? – magához szorította a remegő nőt, Zina felnézett rá, a szeme csupa ragyogás volt.

– Kiraboltak – szepegte – más bajom nincs, és most, hogy eljött, és velem van, tökéletesen jól érzem magam!

– Drágaságom! – suttozta a férfi és lágy, puha mozdulatokkal megsimogatta a barna fürtöket. Zina átkarolta a nyakát, összebújtak, és többé nem gondoltak rablókra, villanyszerelőkre.

– János! – mondta ki a férfi nevét, s a következő pillanatban egymásra talált az ajkuk. Forróbbnál forróbb csókuk követték egymást, s a csókáradatot csupán néhány pillanatra szakították félbe, hogy mond hassanak egymásnak szenvedélyes, szerelmes szavakat. Nem érzékelték az idő múlását, mintha csak az űrben lebegtek volna, egy másik dimenzióban... Később kissé kijózanodtak, párás szemekkel meredtek egymásra.

– Hát igaz? – törte meg Zina a csendet. – igaz volna, hogy tényleg szeretsz?

– És te engem... el sem hiszem... ez maga volna a csoda...

Újabb csóközön következett, majd amikor lélegzetvételnyi időre elengedték egymást, Mátrai megkockáztatta a kérdést: mi

történt itt? Merthogy erről eddig még nem esett szó! Zina csengő hangon kacagott fel:

– Villanyszerelőnek álcázott betörők jártak itt! Elkábítottak és kiraboltak, no de bánja a fene! – Csillogó zöld szemét imádottságára emelte, hozzábújt, majd elsorolta kalandja részleteit.

– Végül is, mit vittek el?

– Nem tudom. Nem nyúltam semmihez, nehogy tönkregyem a nyomokat, ha eljönnek a helyszínelők!

– Aha... a helyszínelők... holnap majd ideküldöm őket... ám addig is... valamelyest nézzünk körül! Ékszerek, pénz, érték-papírok?

– Pillanat! – Zina kibontakozott az ölelő karokból, és zsibbadt lábakkal a könyvszekrényhez lépett. Kutatni kezdett az egyik kihúzott fiókban.

– Nocsak! – kiáltott fel – megvan minden! Egyetlen fillér, egyetlen ékszer sem hiányzik! Érthetetlen... – nézett körül a földön fekvő holmik között – úgy látom, nem vittek el semmit...

– Akkor hát mi okból jöttek volna?

– Hogy miért? Várj csak! Azt hiszem, rájöttem! Nos, kedvesem, mi az a nagy érték, ami a birtokomban lehet? Még mindig nem esett le a tantusz?

– Mondjad...

– Mondom. A kép! Valakik azt hiszik, *én* őrzöm a valódi Munkácsyt, hogy Gyurka a festményt nálam rejtette el.

– Okos gondolat... azonban... nem lehet, hogy valami értékes tudományos anyag van a birtokodban? Tervrajz, esetleg szabadalom.

– Á, dehogy! Még igencsak kezdő vagyok a szakmában, nincsenek elrablásra érdemes találmányaim. És a mi Intézetünk nem fejleszt csodafegyvereket, mint a kémfilmekben, vagy a tévé-játékokban. Nézd meg! A kisebb fiókjaim érintetlenek, azokban nem is kutakodtak. És miért nem? Mert egyikben sem férne el a kép, még összetekerve sem...

– Meglehet, hogy így van... – Zina a férfi karjaiba perdült, hozzásimult és forrón megcsókolta.

– Észrevettem még valami furcsát – szólalt meg, miután lélegzethez jutott.

– Éspedig?

– Az egyik „villanyszerelő” valahogy ismerősnek tűnt... nem vitás, hogy dús fekete szőrzete és a napszemüvege álcázásra szolgált, ám a mozdulatai árulkodóak voltak!

– És kire ismertél rá benne?

– Úgy vélem, Adorjánra! Érted már, szívem?! Megpróbált a közelembé férkőzni, elhitetni, hogy udvarol nekem. Feljönni hozzám éjszakára, ez volt a célja, és amíg én alszom, átkutatta volna a lakást! Nos – folytatta Zina nekihehvülve – a terve kudarcot vallott, mert én tebeléd lettem szerelmes... Erre mit tett? Betörést követett el, világos a képlet!

– Kissé meredek ez az elképzelés, ám meglehet, hogy igazad van. Utánajárok Adorján alibijének... Vissza tudsz emlékezni, órára pontosan mikor jártak itt a betörők?

– Háromnegyed ötkor érkeztek. Tudom, mert az órámra pillantottam! Hogy mikor mehettek el? Erre nincs válaszom, talán a házban valaki észlelte a furgon távozását...

Mátrai magához ölelte kedvesét, becézgette, simogatta. A fáradtság és az éterbódulat utólagos hatása megtette a magáét, Zina lehunyta a szemét, elszenderedett. Mátrai az ölébe kapta és ráfektette a heverőre. A földön szétszórva hevert az ágynemű, párnát tett a feje alá, és betakargatta. Lábujihegyen kiment a szobából, leoltotta a villanyt és távozott. Leosont a lépcsőn, a kulcsot az ajtó rése alatt visszacsúsztatta az előtérbe, zajtalanul ment végig a lépcsőházon és kilépett a kertbe. Az ég tiszta volt, ragyogtak rá a csillagok, a telihold megvilágította a kerti ösvény szürke tipegőit. Fanyar illatot ontottak a lehullott levelek, Mátrai elbódulva, az átélt szerelmi jelenettől megrészegülve haladt át a kerten és indult el lefelé a lejtőn. Kocsija nem volt, taxin érkezett, az éjszaka még javában tartott, nem számíthatott járművekre. Az apostolok lován haladva célozta meg az otthonát. Mint egy varázslatos jelenést, látta maga előtt az imádott nő gyönyörű arcát, érezte ajkán a csókját, testén a hozzátapadt karcsú test ölelését. Hihetetlen volt számára mindaz, ami történt, – óh – sóhajtotta –, amit átéltem, álom volt csupán!

Az Újlaki templomhoz érve áthaladt a Lajos utcán, ment tovább a Szépvölgyi úton, egyenesen ki a Duna-partra. Tétován

megállt, majd leült az egyik termésköre és nézte a tovatűnő, szurokfekete hullámokat. A víz hátán elúszott előtte mindaz, amit már átélt: küzdelmei, fájó csalódásai; megsokszorozódott erővel tört rá örjítő magánya, melytől most megszabadulhatna egy tündéri nő jóvoltából... Elhiheti? Úgy vélte, aligha... Ő nem tartozik a sors kegyeltjei közé!

Sokáig tűnődött... A keleti ég alja már világosodott, Újpest felől mély, sötét hangon felbúgott az egyik bőrgyár kürtje. Hangja darabokra törte a hajnali csöndet, Mátrai fázósan állt fel és indult el a Margit-híd felé. A reggelt ígérő hűvös szellő magához térítette, ábrándjain túltéve magát, lassanként kijózanodott. Döntött. Már tudta, mit kell tennie, megacélozta az akarátát. Az első villamos csikorogva húzott el mellette, majd lefékezett a megállóban. Futni kezdett, a vezető észrevette és megvárta, csupán, miután felszállt, indította el a kocsit. Mátrai leroskadtt a kemény fapriccsre, ásítózott, kirázta a hideg. Kigúvadt szemekkel nézte, amint a mellette ülő öregember beleharap egy jókora körtébe. A gyümölcs cukros, ragacsos leve patakként folyt le az ábrázatán.

– János! – e névvel az ajkán ébredt, szerelmese volt az első gondolata. Eleddig még magában is századosnak, Mátrainak hívta, ám hogy a nevéen nevezte és tegezhetette, egyszeriben a tulajdonának érezte őt. – János! – mondta ki újból, és ismételte meg még százszor. Felkelt, magára kapta a melegítőjét, s az erkély mellvédjére könyökölve nézte a ködpárában úszó várost. Hűs szellő támadt a hegyek felől, az ős párás lehelete, meglobogtatta Zina hullámos haját. Boldog volt, újult erővel ébredtek benne a vágyak, nem volt képes másra gondolni, mint az imádott férfira. – Az anyám férjét is Jánosnak hívják – nevetett fel – újabb János kerül a családba! Azaz, hogy... egyelőre még nem biztos... – a gondolattól arcába szökött a vére, a testét forróság járta át.

Motorzúgásra lett figyelmes, rendőrautó fékezett le a kapu előtt. – Megjöttek a helyszínelők! – kapott észbe, s fürgén az udvarra futott fogadni őket. Két férfi kászálódott ki a járőkocsiból, kezükben táska, fotofelszerelés, illendően köszöntötték Zinát, majd a lakásba érve kezdetét vette a rendőrségi rutin. Ujj-

lenyomatokat kerestek, finom porral ecsetelték be a bútorokat, fényképeztek, kutakodtak hajszálak, egyéb nyomok után. Zina átadta nekik a lábnnyommal ellátott, mocskos lepedőt. Ezzel együtt óvatosan megjegyezte, tegnap este itt járt Mátrai százados, lehetséges, hogy ő is hagyott nyomot. A két rendőr bólintott, gyanították, főnökük érdekelve van a nőnél, ki tudja, talán e kedves, szép kis hölgyben eljövendő rendőrfeleséget tisztelhetnek!

Az előszoba beépített szekrényében találtak néhány fekete hajszálat az egyik kiálló szögbe beakadva. Érdeklődve nézték, azt gyanították, nem emberi haj, parókából származhat, a Zina által adott személyleírás alátámasztotta a feltételezést. Később – mint minden nevezetesebb eseménynél – felbukkant Kiss bácsi, tisztelettel köszöntötte a rendőröket. Elmondta, felfigyelt ő is a furgonra, látta a fickókat, személyleírást is tud adni róluk.

– Mikor jöttek és mikor mentek el? – kérdezte az egyik nyombiztosító.

– Öt óra körül jöttek, és hat óra tájban távozhattak!

– Láttam, hogy mi volt a kezükben?

– Láttam. Az egyiknél szatyorféleség volt, a másikinál szerszámos láda!

– Érdekes! – nézett egymásra a két rendőr – akkor tulajdonképpen mit vittek el?

– Semmit! – felelt az öreg helyett Zina. – Úgy látom, semmi sem hiányzik.

– Akkor miért jöttek? Talán magát... izé... bántalmazták?!

– Ó nem. Amikor felébredtem, a heverőn feküdtem, és a ruhám érintetlen volt. Egyszóval semmi *olyasmi* nem történt, már ha értik, hogy mire gondolok...

– Értjük. És köszönjük az együttműködést! – A nyomozók fejüket csóválva távoztak, nem tudván mire vélni a történeteket.

Ellenben a ház lakói nem vették félvállról a dolgot, öszerintük a környéken bűnözők vertek tanyát, és továbbra is komoly veszély fenyegeti mindannyiuk életét és szerény értékeit. Hogy a rendőrök elmentek, Zinához csődültek az ezredesnével az élen, jött Juliska néni a kis Brigivel és a két vénkisasszony; Kiss bácsi már korábban is a helyszínen tartózkodott.

– Borzasztó ez a megveszekedett világ – sipítozta Málíka és Malvinka felváltva –, az ember már a saját otthonában sem lehet biztonságban!

– Meg kellene csináltatni a kertkaput! – protestált az ezredes, aki a rendkívüli helyzetre tekintettel aktivizálta magát – bárki bejöhet és megtámadhat minket! – Kiss bácsi bizonygatta, ő rendbe hozná a kaput is és a kerítést is, ha a lakók hajlandók lennének összeadni az ehhez szükséges pénzmagot! Ezen még hosszasan elvitatkoztak, miközben Zinát vigasztalták, s kandi szemekkel kérdezték a támadás részletei felől. Dél lett, mire megnyugodtak kissé, Juliska néni ebédre hívta meg védencét. A délutánt Zina rendrakással töltötte, miközben minduntalan az erkélyre rohanguált, lesve és várva a látogatót. Biztos volt benne, János felkeresi, hogy együtt töltsék a vasárnap délutánt. Sőt, talán az estét... esetleg az éjszakát is... A szerelmes nőt magával ragadták vágyai, úgy vélte, mostantól semmi rossz nem éri, van párja, aki szereti, aki vigyáz majd rá...

János nem jött sem aznap, sem másnap, de még harmadnap sem jelentkezett, mintha mindenestől elnyelte volna a derék századost a föld. Zina boldogsága hamarosan a legszörnyűbb kétségbeesésbe torkollott, akárcsak az elmúlt nyáron, Hódmezővásárhelyen, újból átélte a várakozás kétségbe ejtő perceit. Már a legrosszabbaktól tartott, rendőrtiszt szerelme tűzharcba keveredett és megsérült... erős kísértést érzett, hogy keresse telefonon. A büszkeség azonban győzött benne, s valami egészen mást kezdett el gyanítani, valami megalázót, retteneteset.

Csütörtök reggel, alighogy belépett a munkaszobájába, városi hívást jelezve szagatni kezdett asztalán a telefon. Izgatottan kapta fel a kagylót. – Mátrai – hangzott fel a várva várt név, Zinát a boldogság vérhulláma öntötte el:

– Drágám, te vagy az? Ó, istenem, már annyira vártam a hívásodat!

– Igen elfoglalt voltam – morogta a rendőr – elnézést kérek. Beszélünk kellene...

– Mi az, hogy! Rengeteg a mondanivalóm...

– Arra gondoltam, esetleg holnap, ha alkalmas volna...

– Alkalmas, hogyan! Délután várlak, kedvesem!

– Inkább egy vendéglőben találkozzunk, javasolnám a Mártírok útján lévő *Négy Szürke* éttermet, épp arra lesz dolgom... Fél hat megfelelne?

– Megfelel, persze, ismerem a helyet, már jártam is ott. – Zina hangja elkedvetlenedett, intimebb együttlétre vágyott, nem éttermi randevúra. Már azon volt, hogy kifogást emeljen, ám Mátrai megelőzte:

– Akkor hát holnap, fél hatkor! – el sem búcsúzott, gyorsan letette a kagylót. Zina nem értette a megváltozott viselkedést. Később arra gondolt, a férfi nyilván a kapitányságról hívta, többen is lehettek a helyiségben, kollégák előtt meg nem helyénvaló a bizalmaskodó hang. – Szamár vagyok – korholta magát, majd a jó kedve lassanként visszatért. Délután fodrászhoz és kozmetikushoz ment, hogy minél szebb legyen, este meg a ruhái között válogatott. Zöld pulóverre és barnakockás szoknyára esett a választása – a pulóver színe illett a szeméhez –, öltözkékét kiegészítette a barna antilopcipő. Másnap, amikor útnak indult, sötét felhők úsztak az égen, esőszagot kergetett a szél. Az első kövér esőcseppek nagyot koppantak a járdán, Zina összehúzta magán a ballonkabátját, és meggyorsította lépteit, amint igyekezett a Mártírok útja felé.

Fél hat után öt perccel lépett be az étterembe, kutakodó tekintettel keresve Mátrait. Ott ült a bejárattal szemben lévő kétszemélyes bokszban, előtte félig kiürült söröskancsó, jelezve, hogy már egy ideje várakozik. Zina boldog mosollyal sietett feléje, kabátját lezserül az egyik fogásra dobta, a férfi felegyenesedett, hellyel kínálta. A műbőr sarokgarnitúra másik oldalára ült le, egészen közel a szerelmeséhez.

– Szia, kedves! – köszöntötte boldog mosollyal, szeretne volna megcsókolni, de a férfi elhúzódott tőle.

– Szia! – bólintott és a lányra emelte vérerek hálózta, fáradt szemét. Arca nyúzott és sápadt volt, mint akit éjszakánként elkerül az álom. – Mit kérsz? – kérdezte kurtán – sör, bort, esetleg valami üdítőt?

A tiszta tekintetű fiatal pincér máris az asztaluknál termett, nyújtotta feléjük az étlapokat.

– Parancsolnak vacsorázni?

– Egy pohár sört kérnék – felelte Zina szerényen.

– Enni meg két gombás omlettet! – vetette oda kurtán Mátrai.

– Igenis! – hajlongott a pincér. Zina döbbsen észlelte, párja nem kérte őt, mit óhajt rendelni. Udvariassága azonban győzött, megköszönte az ételt és hozzátette, igencsak kedveli a gombás omlettet. Mátrai nem válaszolt, meglötyögtette a sörét, hogy jobban habozzon, hallgatása kezdett kínossá válni. Zina már nem bírta cernával, megtörte a csendet:

– Tulajdonképpen mi bajod van? Az arcod sápadt, a szemed kialvatlan! Akaratomon kívül megbántottalak valamivel? Minek köszönhetem, hogy ilyen rideg vagy hozzám...?

– Ha nem vetted volna észre, nyilvános helyen vagyunk!

– Persze. De azért egy kedves mosolyt, néhány jó szót csak ki tudnál préselni magadból...

– Elnézést... sok volt a dolgom, és meglehetősen fáradt vagyok. – A pincér meghozta Zina sörét, a nő ivott pár kortyot, majd tett néhány közhelyszerű megjegyzést. Később megemlítette a nyombiztosítók látogatását és azt, hogy találtak lábnyomot és fekete hajszálakat.

– Tudok róla – élénkült fel egy kissé a férfi –, s arról is, hogy a hajszálak parókából valók!

– Jól gondoltam! És Adorján alibijéről kiderült valami?

– Igen. Kinyomoztuk, hogy a fickó szombat reggel egy nővel elhúzta a csíkot. Autóval mentek, csupán másnap, vasárnap este tért vissza a pasas, a szemtanúk szerint egyedül. Természetesen ebbe belefér az, hogy szombat délután megjártssza nálad a betörőt... csak éppen kevésbé valószínű... – Mielőtt folytatta volna, megérkezett a pincér az omlettekkel. Szép adagok voltak, díszítve paprikával, paradicsommal, petrezselyem-zölddel, és járt hozzá ínycsiklandozó illatú friss, puha kenyér. Beszéd helyett alaposan nekiláttak, Zina azt remélte, lassanként megnyílna János, kedvesebb és szeretetteljesebb lesz, feloldódik a feszült hangulat.

Miután befejezték a vacsorát, és az étket leöblítették némi sörrel, Mátrai Zina felé fordult, és mosolytalan arccal a szemébe nézett.

– Mondanom kell valamit... vagyis inkább kérni szeretnék valamit tőled...

– Éspedig?

– Azt, hogy felejtsük el azt a múltkori szombat éjszakát! Vele együtt mindazt, ami köztünk történt, a bizalmas együttlétet, a gyöngéd szavakat...

– De hát miért? – Zinának szinte sikoltott a hangja.

– Miért? Azért! Mert nekem nem való a szerelem!

– Jól sejtem, hogy van valakid? Menyasszonyod, vagy élettársad...

– Nincs senkim. Magam vagyok, mint fűszál a sivatagban, és az a jó nekem, hogy magam vagyok...

– Érthetetlen! Megtudhatnám, mi okból készülsz remetének?

– Hidd el, megvan rá minden okom!

– Mi az az ok?

– Ennyire érdekel?

– Ennyire. Ha már ilyen gorombán visszautasítasz, tudni szeretném, mért teszed!

– Elmondhatom, ha meghallgatod...

– Még szép, hogy meghallgatom, hisz az életemmel játszol, te bolond!

A férfi arca megvonaglott, Zinának úgy tűnt, sírás fojtogatja. Kortyolt a söréből, majd legörbült ajakkal nézett valahová a végtelenbe. A komoly arc nem volt képes finom érzelmek kifejezésére, nagyot sóhajtott, mielőtt engedett volna Zina kérésének.

– Nos rendben. Ha annyira akarod, okulhatsz egy kutyaütő mamlasz szánalomra méltó történetéből. Hol is kezdjem... Még alig múltam húsz éves – vágott bele a sűrűjébe –, amikor komolyan szerelmes lettem, és úgy éreztem, Bella is igazán szeret. Sokaig csak kerülgettük egymást, akkor úgy mondták, udvaroltam neki, mára már más szavakkal illetik a fiatalok ilyen irányú közeledését. Mindketten csórók voltunk, én frissen kinevezett rendőrtiszt, legényszálláson laktam, Bella bérszámfejtő volt egy koszos kis vállalatnál, és anyja egyszobás lakásában élt. Két év elteltével mégiscsak összeházasodtunk, majd valahogyan ránk mosolygott a szerencse, kiutaltak nekünk egy kisebb, lakótelepi

lakást. Később megtudtam, ami történt nem a szerencsének, hanem jövődöbeli anyósom közbenjárásának volt köszönhető, nem számított, örültünk, hogy végre összeházashatunk! Boldog és elégedett ember voltam, joggal remélhettem, véget érnek hányattatásaim. Hurrá remek, van saját otthonom, szerető feleségem, aki esténként meleg vacsorával, és meleg ágygal várakozik rám.

– Szép asszony volt Bella?

– Meglehető. Barna, kerekarcú, kissé gömbölyded... nem is annyira a külsejével, mint inkább a természetével volt némi gond. Már korábban is észrevettem, akaratos, önfejű, uralkodni vágyó nőszemély, ám a szerelem elvakított, megalkuvó, engedelkeny birkát varázsolt belőlem. Eleinte még jól is ment minden, élvezhettem a házasság örömeit. A bajok akkor kezdődtek, amikor előléptettek, és átminősítettek nyomozóvá. Talán megérted – nézett elgondolkodva Zinára –, az efféle kiber számára ismeretlen fogalom a kötött munkaidő, nem teheti azt, mint a legtöbb dolgozó, aki a műszak végeztével leteszi a lantot és éli a saját életét! Gyakran előfordult, hogy késő este volt már, mire hazaértem, ám az is megesett, hogy csak másnap este... Olykor vidékre mentem, néha több napra is, máskor meg átaludtam a délelőttöt, egyszóval kiszámíthatatlan volt az időbeosztásom. Olyan is volt, hogy a legváratlanabb időpontban kaptam a riasztást, moziban, színházban, társaságban... Jelzett az URH és nekem menni kellett, szolgálatba kellett helyeznem magam.

A feleségem egyre nehezebben viselte el ezt az összevisszaságot, eleinte beírte néhány élesebb megjegyzéssel, ám később rendszeressé vált kettőnk közt a veszekedés. Arra kért, hagyjam ott a rendőrséget, menjek el szakmunkásnak, vagy irodakukacnak, annyit, mint a rendőrségnél, az efféle munkával is megkereshetek... Ekkor aztán végképp elszakadt nálam a cérna! Nem azért taníttatott az állam, adott nekem munkát, hivatást és tisztességes megélhetést, hogy cserbenhagyó vándormadárként a testülethez hűtlen legyek! Különben is – érveltem – képtelen lennék valamilyen műhely vagy füledt iroda mélyén porosodni, világéletemben rendőrnek készültem, és amíg bírom magam, az is maradok!

Később azzal állt elő, biztos van valakim... megcsalom őt, és a szolgálatra fogom a távolléteimet. Kezdte ő is a kimaradozást, amikor fáradtan hazaértem, üres volt a lakás, vacsora meg sehol, és a közös ágy is hideg maradt. Átköltözött a másik szobába, ultimátumot adott. Elválík tőlem, ha nem vagyok képes elintézni, hogy normális munkabeosztásom legyen.

Beszélhettem, szavaim falra hányt borsóként peregtek le róla, és elkezdődtek a jelenetek. A csendesebb eszmecseréket hangos ricsajozás váltotta fel, bevallom, olykor még kölcsönös tettelegességre is sor került. Az „édes otthon” égő pokollá változott, már féltem kilépni a folyosóra, szégyelltem magam a szomszédok előtt.

– Végül is feladtad? – kérdezte Zina visszafojtott türelmetlenséggel a hangjában.

– Már azon voltam. Aztán egyszerre történt valami. Nyár lett, Bella váratlanul azzal állt elő, hogy kaptunk a szakszervezettől háromhetes beutalót egy balatoni üdülőbe. Arra kért, menjünk el együtt, próbáljuk meg közös erővel rendbe hozni a házasságunkat. Megenyhültem, bár kiszerettem már belőle, arra gondoltam, a magánynál még a szerelem nélküli házasság is jobb! Titkon azt reméltem, vállalkozni fog a gyermekszülésre, és ha volna itt egy lurkó, ő is megnyugodna. Nem foglalkozna annyit önmagával, no meg énvelem.

Elutaztunk. Eleinte remekül ment minden, kibékültünk, élveztük a nyarat, fürödtünk, napoztunk, kipihentük az elmúlt hónapok idegtépő jeleneit. A kultúrfelelős jobbnál jobb programokat szervezett az üdülőknek, hajókirándulás Badacsonyba és Tihanyba, este vidám műsor, játékok, vetélkedők, olykor még táncoltunk is, Bella megtanított néhány egyszerűbb lépésre, rám fért, sosem volt tánciskolám!

– Akkor meg miért mentetek szét? Csak nem, hogy valami baleset érte a feleséged?!

– Nem. Sokkal köznapibb dolog történt velünk: megszólalt az URH telefonom!

– Berendéltek? Megzavarták a nyaralásodat?

– Igen. Súlyos bűneset történt a körletemben, és ilyenkor nincsenek tekintettel a nyomozó magánéletére! Fogadkoztam

Bellának: két vagy három nap, és visszajövök! Aztán... egy hét is eltelt, amikor végre folytathattam a balatoni nyaralást. Késő este értem az üdülőbe, csend volt a folyosón, mindenki aludt. Halkan kopogtattam, majd benyitottam a szobánkba. A kilincs engedett, az ajtó nem volt kulcsra zárva. Beléptem, s az éjjeli lámpa fényében megláttam Bellát... nem volt egyedül! Épp a legintimebb perceit töltötte egy férfi karjaiban... lecövekeltem... sóbálvánnyá válva néztem a jelenetet. Azok ketten ügyet sem vetettek rám, tették tovább a dolgukat...

Kifordultam a szobából, az első vonattal visszatértem Pestre. Összepakoltam a holmim, másnap szereztem magamnak egy ágyat a rendőrség ideiglenes szálláshelyén, azt mondták, néhány napig ott maradhatok. Később Balogh Péter rendőrtársam sietett a segítségemre, javasolta, osszam meg vele az albérletét. Nemcsak a szobát, hanem a költségeket is megfizethetjük, mondta, ő maga vőlegény, menyasszonyával lakásra gyűjtenek.

Elváltunk, a lakást megszerezte magának Bella, én mindössze két bőrönddel és néhány szatyorral megpakolva költöztem el.

Hát ez az én történetem, kedves Zina! Őszintén bevallom, megfogadtam, soha többé ebben a bűdös életben – de még a következőben sem! – meg nem nősülök... a házasság nem nekem való. – Zina átható tekintettel nézte a rendőrt, zöld szemében bujkáltak a fények, borzongás futott át a testén, beletelt némi időbe, amíg képes volt megszólalni.

– Mit mondjak – suttogta szenvtelenül –, súlyos történetet hallottam az imént, megértem az elkeseredésedet. Azt azonban megjegyezném: ha már elfelejtetted volna, magam is átéltem valami hasonlót, ami feljogosít arra, hogy kifejtsem a véleményemet! Természetesen – emberek vagyunk –, mindenki a maga baját érzi a legnagyobbnak, annak idején én is éppen így voltam vele... – A rendőr Zinára kapta a tekintetét:

– És mi volna az a vélemény?

– János, én nem várom el tőled, hogy feleségül vegyél! Élünk együtt, legyünk élettársak; ha akarod, összeköltözhetünk, ám ha nem, akkor alkalmanként töltsünk el együtt egy-egy éjszakát. Én tiszteltben tartom a munkádat, megértéssel leszek

irányodba, magam is elfoglalt, hivatásának élő ember vagyok. No...! Ne nézz már rám ilyen szomorúan, derüljön fel az arcod, jöjjenek el az öröm pillanatai! Szeretlek, érted, te mufurc?! Nagyon-nagyon megszerettelek téged!

– Zina, engem bántasz meg, ha ennyire megalázod magad, te nem az a nő vagy, aki törvénytelen kapcsolatra való! Téged csakis feleségül lehet venni! Nemcsak szeretlek, de mélységesen tisztellek is, képtelen lennék úgy közeledni hozzád, hogy előzőleg ne álltunk volna az anyakönyvvezető előtt!

– János! Te nem a házszámot, hanem az évszázadot téveszted el! Nem a nagyanyáink korában élünk, ne gyere nekem ilyen múlt századba való, elavult mesével...

– Nem szolgáltam rá, hogy gúnyos hangon sértegetsz, de ha már így belelendültél, elmondom, vannak veled kapcsolatban egyéb fenntartásaim is!

– Nocsak! Ugyan már, mifélék?

– Zina, én egyszerű parasztcsaládban láttam meg a napvilágot, a magam erejéből és a társadalom jóvoltából lettem az, aki vagyok. Rendőr... vagy ahogy a nagyközönség mondja: buta fakabát! Valóban... nincsen sok iskolám, a műveltségem is hiányos... mi ketten – te még én – társadalmilag semmiképp sem vagyunk összevalók. Felkeltettem az érdeklődésed, ez tagadhatatlan, én vagyok a regényekből jól ismert nyomozó, a detektív, aki megfejti a rejtvényeket, aki vigyáz rád, óv és védelmez, akire pillanatnyilag felnézel, és akit tisztelsz is talán... Ámde később... ha majd lekopik rólam az érdekesség máza, mi marad belőlem? Megmondom! Egy unalmas fickó, aki gyakran fáradt és ideges, akit nem érdekel hangverseny, színház, vagy opera, akivel nincs miről elbeszélgetni, mert nem fizikus, illetve mérnök, nem tudományos kutató... És akkor... akkor majd megismétlődik mindaz, amit már átéltem Bellával, és amit újból nem lennék képes átélni... akkor inkább megölöm magam...

– Drágám! Az Istenért! Képtelen vagy felfogni, miket hordasz itt össze-vissza?! Ha minden ember, aki elvált, vagy csalódott, úgy vélekedne, mint te, kihalna az emberiség!

– Meglehet. Egyébként teszek a mások véleményére, én a magam útját járom. Jó. Elismerem, részben igazad van, ám van

még más is, ami visszalépésre kényszerít... Figyelj! Jól figyelj arra, amit mondani fogok most néked: nem akarom, hogy boldogtalan légy, hogy elvegyem a helyet az *igazi* elől! Neked nem énram, hanem valaki másra van szükséged, olyan férfira, aki hozzád való!

– A sértettség, a megbántott önérzet beszél most belőled, vegyítve némi kisebbséggel, amire nincs semmi okod. Te csacsi! A férfi-nő kapcsolat nem azon múlik, ki hány iskolát végzett, és mi a hobbija. Pont nekem magyarázod ezt, aki olyan férfiban csalódott, mint doktor Kormorán György?! Ő aztán a papírforma szerint hozzám való volt, aki csak ismert bennünket, azt mondta: összeillő pár vagyunk! És mi lett a vége? Mintha nem tudnád... ó egek! Hát a tulipános láda! – Zina ez utóbbi szavakat kiabálva mondta, szeméből a harag szikrái pattogtak, legszívesebben jól megrázta volna ezt a nagy mafla embert, aki a hímszovinizmus hálójában vergődve képtelen elromlott házassága sérelmein túltenni magát.

– Más is van még! – ment át támadásba a férfi. Hátradőlt a műbőr ülésen és karba tette a kezét. Összehúzott szemekkel nézett Zinára, sápadt volt, szájszéle az indulattól elfehéredve remegett.

– Halljuk, ne kímélj!

– Megmondom, ha oly nagyon kívánod, bár nem állt szándékomban érinteni ezt a kellemetlen témát...

– Hát csak érintsd! Bökd ki az őszintét!

– Nos jó. Hát az anyagiak! Azt gondolod – kiáltott fel hirtelen előtörő szenvedéllyel –, hogy én, a csóró, két bőrönddel és néhány szatyorral beköltözöm abba a gyönyörű lakásba, melyet a szüleid vettek meg neked? Ahol semmi sem az enyém, ahol úgy élhetnék, mint a kiveret kutya, melyet befogadtak, s örülhetek, ha jut nekem egy szabad sarok?! Köszönöm! Már volt benne részem...

– Nekem is volt részem hasonlóban. Ha volnál szíves az emlékezetedbe idézni: Gyurka eladta a fejem fölül az otthonnak hitt lakást! De hagyjuk ezt... úgy látom, képtelen vagy túllépni a saját sérelmeiden...

– Egyszóval még önfejjű is vagyok!

– Nem. Nem önféjű, hanem csölátású... Az emlékezetedbe idézem: a lakáshoz apai örökségem révén jutottam, a felújításra meg anyámtól *kölcsönbe* kaptam a pénzt! Érted?! Kölcsönbe és nem ajándékba! Az összeget havi részletekben kell törlesztenem! Gondold csak el, mennyivel könnyebb volna két fizetésből törleszteni. Azaz hogy... elnézést... kár volt ezt mondanom. A végén még azzal is megvádolsz, hogy anyagi okokból vadászatok férjre! És majd még ezt is a szememre hányod...

Zina hangja vesztített élenkségéből, érvei szétpukkantak, mint a szappanbuborékok, érezte, egyre jobban az ő hátrányára billen az érzelmek mérlegserpenyője. Sírva fakadt, szeméből peregtek a könnyek, néhány csepp a söröspoharába hullt. Mátrai az asztalra könyökölt, úgy simította végig az arcát, mintha a fáradtság pókhálóját akarta volna eltüntetni róla. A sikertelen kísérletet követve ivott pár kortyot söréből, majd zsebkendőjével megtörölgette izzadó homlokát.

A fiatal pincér a vendéglő két termét elválasztó oszlop mögül már jó ideje leste az indulatos emberpár között zajló, meglehetősen furcsa jelenetet. Veszélyt sejtve az asztalukhoz lépett és heves mozdulattal Zinához hajolt:

– Jól van, kisasszony, kérem? – kérdezte némi éllel.

– Jól, köszönöm, csak a szemem fáj, kötőhártya gyulladása van, és azért... – A pincér Mátraihoz fordult:

– Netán van valami hézag? Ha nem tudná a kedves vendég, ez egy finom hely, itt nem szokás a nőket molesztálni!

– Kussolj, kölyök, mert kiosztalak! Rendőr vagyok, és senkit sem molesztálok... Tedd a dolgod és hozd ki a számlát!

– Igenis! Egybe számoljam, vagy esetleg...

– Egybe, te tulok! – Mátrai hangja dörrent, mint az elsütött pisztoly, az étterem gyér közönsége riadtan kapta fel a fejét. A pincér elsuhan, majd néhány perc múlva a százados elé tette a számlát. A férfi fizetett, fillérnyi borraivalót sem adott. – Mehetünk? – nézett Zinára. A könnyező szemű lány bólintott, felkelt és a fogashoz lépett. Mátrai felsegítette rá a ballonkabátot, s ő is magára kanyarította az övét. Kiléptek az ajtón, a novemberi eső szemetelni kezdett, pára ült meg a Mártírok útját. Megtorpantak, várakozóan néztek egymásra, mint akiknek nincs kedvük elválni

egymástól és elindulni kétféle irányba. Mátrai volt az, aki megtörte a csendet, némileg lágyabb, barátságosabb hangon fordult Zina felé.

– Elkísérhetlek? Sötét van, borús az este...

– Köszönöm, ne fáradj, hazatalálok egyedül is! – Hirtelen megperdült, s egyszerre csak eltűnt a hömpölygő emberáradatban. Mátrai, mint a földbe bevert karó, úgy állt a vendéglő bejárata előtt. Szemével követte Zinát, még látta itt-ott felbukkanni, amint zsebre dugott kézzel, nagy léptekkel kerülgeti az útjába eső embereket. Fejét lehajtva, vállát leejtve, megroggyanva ment, mint aki halálos csapást kapott. A megállóban felszállt az épp akkor beálló villamosra, még felsejlett vékony alakja, amint furakszik az utasok között.

A boldogtalan rendőr úgy érezte, csontig fagy menten, s a hidegség nem a zord időtől, hanem öbelőle, magából ered. A szíve helyén jégdarabot érzett, s a fagyos lehelet lassan, fokozatosan öntötte el a testét, mert odalett élete napsugara. Sokáig állt még a vendéglő előtt, nézte a jövő-menő villamosokat, mintha azt várta volna, hogy valamelyikről leszáll és hozzáröppen a tündéri leány. Várta, bár tudta jól, nincs semmi reménye, hisz ő maga üldözte el szerelmesét. Agya bénultsága engedni kezdett, majd lassanként eluralta gondolatait a rideg felismerés: ezen a borongós, cseppet sem barátságos késő őszi délutánon élete legnagyobb baromságát követte el.

III. rész

Emésztő lángok

Az újságok szalagcímekben hozták a hírt, a rádióból, tévéből szakelőadások, riportok özöne zúdult a nagyközönségre, aki akarta, aki nem, kénytelen volt tudomásul venni: Magyarország hamarosan mikroelektronikai nagyhatalom lesz!

„Felvesszük mi is a kesztyűt, melyet a kelet-ázsiai *kis tigrisek* hajítottak a világ szemébe, elindulunk a jövő országútján, az úgynevezett információs sztrádán, hogy a huszonegyedik századot elérve ott lehessünk az iparilag legfejlettebb országok között. Be kell kapcsolódnunk az új fizikai elvek felhasználásával készülő erősen miniatürizált, nagy megbízhatóságú, nagy kapacitású, nagy sebességű integrált áramkörök előállításába, ezzel együtt a gyártásukhoz szükséges különleges technológiai berendezések tervezésébe is. A számítástechnikával kombinált újgenerációs hírközlő rendszereket, mérőműszereket és készülékeket széles körben fogják alkalmazni az oktatásban, a szakképzésben, az orvoslásban, valamint a mindennapi élet számos más területén. Pártunk és kormányunk elérkezettnek látta az időt a felzárkóztatásra, s a népgazdasági tervben jelentős összeget különített el arra a célra, hogy felépüljön az első nagyhatékonyságú, komoly gyártókapacitással rendelkező félvezetőgyár. Az új létesítmény összefogja a termelőerőket, megszüntetve a párhuzamos gyártási és kutatási tevékenységeket, vagyis azt az áldatlan állapotot, hogy az elektronikai gyárak, kutatóintézetek egy-egy főosztálya – egymással össze nem hangolt módon – állítsa elő a hazai ipar vitatható minőségű, többnyire piacképtelen félvezető eszközeit. Ütött az óra!” – hangoztatta az ország legolvasottabb újságja együtt más lapokkal a népszerű szlogent – „a jövő kopogtat már az ablakunkon! Mérnökök, fizikusok, vegyészek, munkára fel!”

A sajtó által előrevetített ragyogó perspektíva a valóság szintjére lebontva már korántsem tűnt annyira korszakalkotónak, bár kétségtelen – a szirénhangokat egyetlen félvezetőfejlesztéssel foglalkozó szakember sem vonta kétségbe –, hogy e beruházás révén a mikroelektronikában komoly előrehaladás várható.

A beharangozott gyár telephelyéül a Fizikai Intézet parkját jelölték ki, régóta suttogetta a szakma, hogy a Budai-hegyekben felépített intézmény születése pillanatától kezdve kihasználatlan területfelesleggel rendelkezik. Mi sem tűnt természetesebbnek, minthogy e tiszta levegőjű, erdőkkel övezett – pontosabban: erdőkből kihasított – területen épüljön fel a hipermodern létesítmény, távol a város füstös, szennyezett levegőjű kerületeitől.

Zinának még diákmunkás korában mesélt arról Baba, hogy a Fizikai Intézet eredetileg hatalmas atomkutatónak készült, számos reaktort szándékoztak ide telepíteni, melyekben – a tervek szerint – más országok szakemberei is végeztek volna kutatásokat. Később úgy vélték, a hely – bár tágas – számos okból nem alkalmas ilyen nagy horderejű feladatok ellátására; a nukleáris kutatásokat átvette Dubna, ahol nagyenergiás részecskegyorsítót is létesítettek. A tervezett reaktorokból mindössze egyetlen kiskapacitású egyed készült el, ami még a hazai kutatási és oktatási igényeket is csak részben volt képes kielégíteni.

A félvezetőgyárat közvetlenül a Szilárdtestfizikai Főosztály szomszédságába telepítették, az épületegyüttes központból, kiszolgáló gyáregységből és hatalmas csarnokból állt, ez utóbbiban helyezték el a beharangozott mikroelektronikai áramkörök gyártósorát. A kétszintes központi épületben volt a főnöki rezidencia, az irodaszobák többsége és a könyvtár; aki belépett a főbejáraton, tágas előcsarnokban találta magát. A pompás aulát krómaccél, füstüveges dohányzóasztalkák és elefántcsont színű műbőrfoterek tették otthonossá, s a formatervezett lámpacsodák sejtelmes fényében méreates ládákban álló délszaki növények fürdették leveleiket. A hatalmas panorámaablakokból közvetlen rálátás nyílt a szépen parkírozott kiskert mögött álló gyártócsarnok vasbeton épületére, melynek a többi helyiség lényegében a kiszolgálója volt. Az aulából egy oldalfolyosón át a megszűnt főosztály épületébe is át lehetett menni, így ez az épület is az új létesítmény részévé vált.

Még azokban az időkben, amikor Zina az Intézethez került, kapott szárnyra a hír: félvezetőgyárat létesítenek több elektronikai cég részlegeinek az összevonásával, s az objektum a tervek szerint a *Magyar Elektronikai Egyesülés* (röviden MEES) nevet kapja. A mekegésre emlékeztető betűszó tovább rövidült, s hamarosan mindenki csak ES-ként emlegette a reményteljes komplexumot.

Sok-sok vita, egyeztetés és heves hatalmi harcok árán az ország két nagyobb ipari kutatóintézetének egy-egy főosztálya, a világszerte ismert elektronikai műszergyár félvezető áramkörök tervezésével foglalkozó részlege és az Intézet Szilárdtestfizikai Főosztálya került az ES kötelékébe. Az átalakulás természet-

szerűleg személyi kérdések özönét vetette fel, valamennyi csatlakozó részlegnél létszámcsoökkentést helyeztek kilátásba, az idősebbeknek nyugdíjba vonulást, a fiatalabbaknak, akik fölöslegessé váltak, áthelyezést ajánlva fel. Az sem ért senkit meglepetésként, hogy a születendő intézmény újfajta szervezeti felépítést kíván bevezetni, s a leendő vezetői posztokra új embereket – a régieket csak kivételesen indokolt esetben – jelölnek ki, vesznek majd fel.

Zina kollégái már az év eleje óta tárgyalták a kósza fülesek, rebesgették a főosztály megszűnését, ő azonban nem szentelt különösebb figyelmet a találgatásoknak, gondolatait teljes egészében eluralták életének sajátos eseményei. Az izgalmak épp azon a hétfői napon kulmináltak, mely azt a szerencsétlen pénteki napot követte, amikor lezajlott Mátraival a *Négy Szürkében* a cseppet sem kellemes, ominózus találkozó. Alighogy bekapcsolta a műszereket, jött a telefon: tíz órakor főosztály-értekezlet lesz a nagyelőadóban, kötelező a megjelenés. Kialvatlanul, ásítózva, boldogtalanságától megviselten lépett be a helyiségbe, csoportjának tagjai már ott szorongtak; s mint a rókát alító tyúkok, félős arccal húzódtak össze, egy csomóban kuporogva várták vezetőjüket: Zinát.

A pódiumon, a vörös vászonnal letakart asztal túloldalán a szokásos stáb volt látható, ám Veress Bélán és a párttitkáron kívül – meglepetésre! – ott ült a Fizikai Intézet főigazgatója is, továbbá néhány arctalan figura, kiket korábban még senki sem látott, és beazonosítani sem volt képes. Zina alig figyelt a főigazgató megnyitó beszédére, elengedte a füle mellett a fennkölt szölamokat, a csillogó szappanbuborékokként lebegő ígéreteket, jövőképeket, melyek akkoriban megszokott frázisai voltak minden valamire való összeröffenésnek. Akkor kapta fel a fejét és összpontosította a figyelmét Veressre, amikor meghallotta elhangzani a saját nevét. A nagy elánnal előadott szónoklatból fény derült a főosztály azonnali felosztatására, az ES-hez való csatlakozására, továbbá szó esett létszámleépítésről és átszervezésről is.

– Többek között megszűnik a Technológiai csoport – harogta –, Zsigmond Rozina, Halász Mária és Szűts Pál a félvezetőgyárhoz kerül! A többiek – kezdte sorolni a neveket – a Fizikai Intézet Kémiai Főosztályán nyernek elhelyezést. Természetesen –

kereste meg tekintetével a nagyfőnök Zina csoportját – akinek bármi kifogása volna az átirányítás ellen, forduljon személyesen hozzám, majd meglátom, mit tehetek...

Rátért a többi osztály átszervezési kérdéseire, Zina már nem figyelt rá, a saját, és az emberei sorsán kezdett el töprengeni. Láttá, Pali és Marika szeme felcsillan, összekacsintanak, vidáman oldalba bökdösik egymást, ellenben az idős fizikus, Kemenes Artúr, szomorúan hajtotta le a fejét. Nyilván arra gondolt, kénytelen lesz nyugdíjba vonulni, semmi keresnivalója abban az újdonsz, technokrata világban, a jövő emberei között. Zinát is hideg zuhanyként érte a változás, tudta jól, az ES gyártóüzem, ha odakerül, nem folytathatja a tudománykodást. Pedig éppen most, hogy törököt fogott Mátraival, szeretett volna belemerülni a kutatásba, ledoktorálni, publikációkat jelentetni meg.

Másnap délelőtt az egyetemen volt valami dolga, későn ért be az Intézetbe, már jóval ebéd után. Még le sem tette a kabátját, máris szólt a telefonja, Pirike kereste, mondván, a nagyfőnök beszélni óhajt vele, fél óra múlva keresse fel.

Veress barátságos kézfogással üdvözölte sápadt, megnyúlt arcú beosztottját, kávéért kért kettőjük számára a titkárnőtől, majd alaposabban szemügyre vette Zinát.

– Rosszul néz ki – konstataulta – sápadt és megviselt, csak nem az átszervezés dülta ennyire fel?

– Óh, nem... tudja... lakásgondok... meg az a múltkori atrocitás a betörőkkel...

– Igen, igen, hallottam róla! Pihenjen egy jót, és szedje össze magát, önre nagy dolgok várnak...!

– Jaj, csak nem...? – Pirike hozta a kávé, mellé egy kis tálkán tejszínhabot is adott. Zina mohón kanalazta a habbal feljavított feketét, majd itta ki a csésze alján meggyült, nyeletnyi kis levét. Miután megkávéztak, félénken pillantott a testes férfiúra, rengeteg kérdés tolt fel benne. Megszólalni nem volt bátorsága, várta, hogy előbb a főnöke mondja el azt, amit akar. A férfi nem kérte magát.

– Kezdjük a személyi kérdésekkel... ami az új felállást illeti, Zinácska, nem is a szakképzettségre, az életkorra vagy a

presztízsre tenném a hangsúlyt, hanem a rátermettségre. Valódi, ütőképes csapatot akarok összehozni!

– Ön? – bukott ki Zinából a kérdés.

– Igen, én! Nézze – jegyezte meg fontoskodó hangon – tegnap még korainak tartottam bejelenteni, hogy a felettesem a napokban írja alá a kinevezésemet. A tervek szerint én leszek az ES főigazgatója!

– Gratulálok! – bólintott Zina tisztelettudóan. – Ez igazán remek, mondhatni nagyszerű... Ám ha megkérdezhetném, mi lesz az én beosztásom, és velem maradhatnak-e az embereim?

– Épp azért hívtam, hogy ezt megbeszéljük. Egyébként meg köszönöm a gratulációt! Nos... – Veress a tenyerébe fogta az állát, miközben átható tekintetet vetett Zinára – közvetlenül a gyártásfelügyeletre irányítanám önt! Szüts Pali a gyártósor működését fogja ellenőrizni, s három további segéderővel kiegészülve elvégezi a karbantartást, és az esetlegesen felmerülő javításokat. Halász Mrika a vegyszerekkel, a szilícium-szeletek előkészítésével kapcsolatos teendőket látja majd el... együtt néhány hozzá beosztott laboránssal. A termelőegység teljes működtetését az Üzemeltetési osztály végzi Sárosi István villamosmérnök vezetésével, a neve jól ismert a szakmában, talán már maga is találkozott vele...?

– Nem, sohasem hallottam róla. Ezek szerint ő lesz a közvetlen felettesem?

– Igen. Annyit máris elmondhatok: kiváló koponya! Mindeddig a Hírközlési Kutatóintézet főmunkatársa volt, remek szervező, problémaérzékes, gyorsan és hatékonyan intézkedik. Ám... hogy is mondjam... kissé nyers és szigorú fajta, nem tűri a beszélásokat és a lustaságot. Keményen bánik az embereivel...

– Értem! Egyszerűen goromba alak, afféle „arccal a munka felé” típus. Félek, nem fogok tudni kijönni vele...

– Jaj, kislány, ne veszítse el már a kezdet kezdetén a kedvét! Ha még nem jött volna rá, nagy vonalakban maga is ilyen! Csak kissé lágyabb, empatikusabb, szép szóval is képes fegyelmet tartani...

– Köszönöm az elismerést. – Zina kérdezett még néhány dolgot, mindenre kielégítő választ kapott a főnökétől. Megtudta,

Kapor Márton is a csapatuk tagja lesz, ellenben Pázmány Feri az Intézetnél marad. Ezen nem volt mit csodálkozni, Feri ugyanis eljegyezte Marikát, húsvétkor lesz az esküvőjük, férj és feleség, mint közismert, nem dolgozhat egyazon osztályon. A gyártórészleg többi emberét Sárosi hozza magával előző munkahelyéről. Csupán a TMK-ban dolgoznak még néhányan a régiek közül, a megszűnő Szilárdtestfizikai Főosztály többi embere, akiket úgyszintén átvesz az ES, mérés technikával, számítógépes áramkörtervezéssel és szenzorfejlesztéssel fog foglalkozni.

Zina a gyártósor felől érdeklődött, mint kivette a szóból, ezt fogja felügyelni. Bár már hallott arról, mi lesz a fő profilja az ES gyártórészlegének, Veress véleményére is kíváncsi volt.

– Félvezető memória-áramköröket fogunk gyártani – tért rá Veress a dolgok lényegére – olyan eszközöket, melyek a legkorszerűbb számítógépekben nyernek majd elhelyezést. A technológia, melyet alkalmazni fogunk, új lesz a számunkra, hazánkban eddig még csak néhány kisebb kutatóhely állított elő kísérletképpen ilyen gyártási eljárással félvezető eszközöket. Az ES által gyártott integrált áramkörök – hangsúlyozta Veress – élvonalbeli termékek lesznek, devizáért is eladhatók! Csereszabatosak, bartelügyletek révén más, nagy hatékonyságú félvezető termékekre cserélhetők, melyek alkalmazásával fellendíthető a hazai elektronikus mérőműszer-gyártás, és bővíthető a szórakoztató elektronikai készülékek köre. Nem akármilyen, amibe belevágtunk! – a férfi felsóhajtott, majd rágyújtott egy cigarettára. Némi szünet után folytatta az ismertetést.

– Egy élvonalbeli szovjet gyártósort vettünk meg, mely tudja azt, amit a legfejlettebb országok berendezései! Ugyanakkor lényegesen kevesebbe került, mint az amerikai megfelelője, és nem kell bajlódni az embargóval sem... Gondolom, Zinácska felfogja mindennek a nem csekély jelentőségét!

– Igen, hogyne...

– A gyártósor már megérkezett, jelenleg folyik a gépek összeszerelése, következhet a beüzemeltetés. És önre e téren megkülönböztetett feladat hárul, jól figyeljen! – Zina ijedten kapta fel a fejét. – Még itt vannak a szovjet szakemberek, ők végzik a telepítést. Úgy tudom, ön kiváló az orosz nyelvben, felsőfokú

nyelvvizsgája is van. Kérem, már holnap keresse fel a nagycsarnokot és kapcsolódjon be az ott folyó munkálatokba. Ától cettig meg kell ismernie minden gépet, azok működését, paramétereit. Sajnos, valamennyi gépkönyv, gyártási utasítás és egyéb dokumentum orosz nyelven készült, szakfordítóink végzik már a fordításokat. Azonban... mit mondjak, ők nem félvezető szakemberek, nincsenek otthon a szakzsargonban, a műszaki nyelvben... éppen ezért: önnek, kedves Zina, ellenőriznie kell a munkájukat. És ez sürgős! Addig kellene mindent tető alá hozni, amíg itt vannak a moszkvaiak... ha volna bármi, amit nem értene, legyen alkalma konzultálni velük. Világos mindaz, amit elmondtam magának?

– Világos, persze... ezek szerint holnap már ott kezdhettek?

– Így igaz. A függőben lévő munkáit bízza a beosztottjaira, a csoport felszámolását meg végezze el Kemenes Artúr, úgyis hamarosan nyugdíjba megy!

– Igenis. Minden úgy lesz, ahogy ön kívánja, ám ha megengedi, kérdeznék valamit.

– Parancsoljon, kedves!

– Mi lesz a kutatásaimmal? Végleg búcsút kell mondanom mindannak, amiben ott fekszik az egész szakmai múltam, az Intézet berkeiben végzett valamennyi munkám... a készülőben lévő doktori disszertációm!

Veress kedvetlen pillantást vetett Zinára, fanyar mosolya mögött hivatalos keménység húzódott meg. Szívott egyet a cigarettáján, mielőtt válaszolt volna.

– Nincs semmi oka az aggodalomra, folytathatja a kutatásait. A főosztály laborjai továbbra is használatban lesznek, nem adunk túl a műszereken. A hideglabor is érintetlen marad. Ellenben...

– Ellenben?

– Kutatási feladatokkal egyelőre nem foglalkozhat. Előbb be kell indulnia az üzemnek, biztonságosan működnie minden egyes gépnek, és meg kell kezdeni a három műszakos tömegtermelést. Amikor majd egyenesben leszünk, és mindössze néhány órát kell a gyártásfelügyeletre fordítania, visszatérhet a kutatásaihoz. Előbb azonban nem. Az elkövetkezendő hónapokban semmiképp!

Zina csupán egy hét elteltével futott össze Sárosi Istvánnal, a szerelőcsarnokban találkoztak, miközben ő figyelmét összpontosítva tárgyalt a szovjet szakemberekkel. Sárosi hozzájuk lépett, udvariasan bemutatkozott először Zinának, majd a vendégeknek. A középmagas, jó kiállású mérnök kedves mosollyal bólogatott a moszkvaiak szavaira, világosszőke szőghaja a homlokába hullt, határozott profilja, acélkék szeme erőt sugárzott, bár a tekintetében bujkált valami hidegség, ami némi ellenszenvet keltett. Zina szigorú, erélyes beszédre számított, ehelyett Sárosi lágy, dallamos hangot használt, talán azért, mert az orosz nyelvet csak törve beszélte. Zina nem volt rest a segítségére sietni, fellendíteni a társalgás döcögő menetét. Később bejárták az egész csarnokot, a férfi – főnöki mivoltának teljes tudatában – a legapróbb részletekig tájékozódni óhajtott a telepítés helyzetéről. Hamar kiderült, cseppet sem elégedett a dolgok állásával, s a kezdeti udvarias hang hamarosan élesre, követelőzőre váltott, nem nélkülözve az ingerült kiszólásokat sem. Az ott álldogáló beosztottak értetlenkedve hallgatták a pattogó szavakat, sajnálkoztak Zinán, aki egyre nehezebben volt képes követni a gyors beszédet, folytatni az ideodatolmácsolást.

Az elégedetlenség oka teljesen nyilvánvaló volt. A sajtó már hetek óta arról cikkezett, hogy hamarosan beindul a gyártás. Holott ettől még igencsak messze álltak, a berendezések egy részét még ki sem próbálták, és hátra volt a kemencék építésének befejezése, és a futószalagok üzembe helyezése is. Sárosi a bejárást követően röpgyűlést hívott össze, ekkor ismerte meg Zina a teljes csapatot. Nők mindössze hatan voltak, Zinán kívül Halász Marika és négy laboráns, közülük kettő fiatal lány, ketten pedig középkorú asszonyok. Az értekezleten az is kiderült, hogy Sárosi István csupán főtechnológus, egyszóval „kisfőnök”, ugyanis az Üzemeltetési osztály közvetlenül Veress főigazgató irányítása alá tartozott.

Sárosi udvarias, bár erélyes hangon túlórázásra kérte fel az összeszerelésben érdekeltet, mint mondta, január végén okvetlenül be kell indítani a kísérleti gyártást, majd a tapasztalatok leszűrése után a nagyüzemi termelést.

Zina hazafelé menet arra gondolt, a megfeszített munka valóságos agymosást jelent a számára, eltereli figyelmét a magánéletével kapcsolatos gondjairól. A karácsonyi ünnepek előtti munkanapon, mint majdnem minden nap, amióta Sárosi elrendelte a túlórázást, késő este érkezett haza. A folyosón összefutott Gizikével, az asszonynak fontos mondanivalója lehetett, mert a jelek szerint az ajtóban leskelődve várta őt.

– Zinocska, drágám, gyere be egy pillanatra, ajándék érkezett neked! Hogy nem voltál itthon, átvettem jómagam... – Zina csodálkozva követte az ezredesné. A szobaasztalon karcsú kis vázát pillantott meg, benne egy szál rózsaszínű rózsa és egy dús, formás fenyőág.

– Tessék! – mutatott az asszony a kis csokorra. – Vízbe tettem, nehogy elhervadjon... Egy rendőr hozta, levél is van hozzá! – Zina feltépte a borítékot, karácsonyi képeslap hullott ki belőle, hátoldalán a felirattal:

Kellemes ünnepeket kíván üdvözlettel: Mátrai János

Gizike szeme majd kiesett, úgy leste a lapot, Zina a vállát megvonva mutatta meg neki. – Eléggé szűkszavú! – jegyezte meg.

– Olyan, amilyen, meg kell köszönni! Itt és most azonnal hívd fel a rendőrrat telefonon!

– Képtelen vagyok a kagylót a kezembe venni, fáradt vagyok, semmihez sincs kedvem... – ernyedten roskadt le az egyik székre és nézte a rózsaszín virágot. – Csak rózsaszín – gondolta bénán –, és nem égővörös! – Gizike nem habozott, regisztrációs füzetében kikereste Mátrai otthoni számát, és tárcsázott. A harmadik csengetésre vették fel a kagylót:

– Tessék! Mátrai János...

Gizike egy erélyes mozdulattal a Zina kezébe nyomta a kagylót, a lány kénytelen volt belebeszélni:

– Üdvözöllek János, én vagyok, Zina. Köszönöm a csokrot és a képeslapot, ezzel együtt kívánok én is boldog ünnepeket!

– Köszönöm. Gondolom, kellemesen tölti majd a karácsonyi vakációt! – Zina riadtan észlelte, hogy a férfi magázásra váltott, szomorú, megtört hangon folytatta a beszélgetést:

– Még hogy kellemesen... Mindössze két napra utazom le a szüleimhez, rengeteg a munkám, áthelyeztek az új félvezetőgyárba, a Szilveszter délelőttjét is a műhelyben fogom tölteni!

– Gratulálok! Hallottam én is az új létesítményről, lám csak... Zinácska mindig ott van, ahol a legfontosabb dolgok történnek hazánkban...

– Úgy vélem, vannak azért fontosabbak is. És maga? Bizonyára elmegy valami jó kis buliba szilveszterezni...

– Bizonyára! Merthogy máshoz sincs most kedvem, mert afféle léha, bulizós alak vagyok!

– János! Az istenért, eszembe sem jutott megbántani... Kérem! Őszintén kérem a bocsánatát. Nem lehetne, hogy esetleg... mégis... mi ketten... Szilveszterkor...

– Nem lehet. Kösz a telefont! – a készülék kattant, Zina megkövülten állt a telefonasztal előtt, Gizike hozzálépett és kivette a kezéből a kagylót.

– Mintha magamat látnám negyven évvel ezelőtt! – fordult Zinához – konok, magának való népség, férfiak! De sose búsulj, a végén úgyis mi nők nyerjük meg a meccset, ahogy Mikszáth Kálmán mondta: „Amit a tyúkok akarnak, azt a kakasok mindig kikaparják!” Hát lányom, ehhez tartsd magad... A lényeg az – folytatta Zinát átölelve –, hogy tudjuk, egészen biztosak legyünk benne, valójában mi is az, amit annyira akarunk!

*

Zina alig titkolt bosszúsággal fedezte fel a karácsonyfa alatt az anyja ajándékát: vastag, műszőrme bélésű orkáncabátot és ormótlan hótaposó csizmát. Jánostól meg sálát, kucsmát és meleg kesztyűt kapott. – Családom azt hiszi, az Északi sarkra készülök! – gondolta kedvetlenül. Igazából valami csinosabb holmira számított, könnyű kabátkára, divatos harisnyacsizmára, tollal díszített hetyke kis kalapra. Kedvetlensége ellenére illendően megköszönte azt, amit kapott, tett is néhány humoros megjegyzést, nem szerette volna, ha családja észreveszi világfájdalmas hangulatát.

Január első napjaiban megváltozott az ajándékokról alkotott véleménye, „tél tábornok” hadat üzent Budapest népének, jeges szél kíséretében hatalmas hófelhők érkeztek, s kemény mínuszok váltották fel a december enyhe, olykor már tavasziasnak

tűnő napjait. Elkelt a meleg holmi, az arcba húzott kapucni alól csupán a hidegtől pirosra csípett fitos orrocska látszódott ki, miközben a széllel dacolva rótt a Rézmáli lejtő hókásás aszfaltját. Kora reggel indult, késő este tért meg otthonába, legtöbbször három-négy órával lépve túl a munkaidőt. Esténként szorongott, a kies budai utcácskában az ő házuk volt az egyetlen lakóház, a többi építmény nyaraló, prэшáz vagy borospince, valamennyi elhagyatottan álldogált télidőben, megbújva a szőlőtőkék és a gyümölcsfák hólepte ágai között. Ha bokor zördült, megriadt; ha eltévedt nyúl, vagy kóbor eb bukkant fel, gyorsabbra fogta a lépteit. Kiváltképp akkor szállt inába a bátorsága, amikor a kerítések mögött, vagy a kusza növényzet közt emberi alakot vélte felfedezni.

– Akik a múltkor elkábítottak, tán újból vadásznak rám! – gondolta a félelemtől citerázva. Attól tartott, ha elkapják, veréssel vagy kínzással arra kényszerítik, árulja el, hol van a Munkácsy-kép! De nem tudja... ha holtra verik, akkor sem tudja... Már-már arra gondolt, beszerez valami önvédelmi eszközt...

Azon az estén is riadtan hökölt hátra, fél kilenc felé járt már az idő. Hideg volt, erős szél tépte a fákat, elvétele néhány gyémántszerű hókristály permetezte be a rögs utat. Az egyik lombja vesztett bokor mögött sötét árnyat látott felbukkanni, szinte biztosra vette, hogy férfialak. A szél vadul üzte a fellegeket, hirtelen kitisztult az ég, a telihold kékesen ragyogó fénnel világította meg a rejtőzködőnek fedezéket nyújtó csalitot. Zina pillantása egy férfiarcra esett, kiben Mátrait vélte felismerni. Csupán a perc töredéke telhetett el, az alak hirtelen lebukott, talán lehasalt, vagy bebújt egy gödörbe. A holdat ismét felhő takarta el, a látomás a semmibe veszett.

Zina később számtalanszor maga elé idézte a jelenetet, olykor elbizonytalanodott, arra gondolt, talán másvalakit látott, csupán a képzelete játszott vele. – Meglehet, a vágyaim öltöttek testet! – sóhajtott lemondó keservvel, máskor meg remények támadtak szívében, hátha mégsem közömbös iránta az a makacs férfi... – Óvja lépteimet, vigyáz rám a sötét éjszakában... óh, te szent Habakkuk! Elhihetem, hogy mégis szeret...?

*M*átrai János Somogy megye szülöttje volt, egy istenhátamögötti kis faluból származott. Szülei szegényparasztok voltak, apjáról csupán homályos emlékeket őrzött, alig múlt négyéves, amikor a családfő elesett a háborúban. Anyja övele és a nővérével magára maradt. Később, néhány év elteltével férjhez ment, majd rá három évre meghalt. Ezt követően a nevelőapa hozott új asszonyt a házhoz, a kisfiú nagy szomorúságára az édesanya helyét is mostoha foglalta el. A sokféle házasságból gyermekek születtek, Mátrainak lett két féltestvére, végül egy leányka, aki már nem is volt vérszerinti rokon...

A kisfiú hamar megszokta a munkát, segített a háztartásban, a földművelésben és az állattartásban. Jókötésű, izmos legénykévé serdült, amellet az iskolában kitűnően tanult. A falusi tanító felfigyelt rá, megkedvelte, külön is foglalkozott vele, értékelte, hogy a gyermek szorgalmas, korrekt és megbízható. Ugyanakkor társait felülmúló testi ereje ellenére sem volt durva, verekedős.

Akkoriban célja volt a politikának a munkás- és paraszt-származású gyermekek felkarolása, támogatták őket, taníttatásukat segítették, belőlük kívánták kinevelni a jövő nemzedék új értelmiségét. A tanító a párttitkár figyelmében ajánlotta Mátrait, és mire a gyermek elérte a tizenkettedik életévét, Kaposvárra került, kollégiumba. Bentlakó lett, többé már nem tért vissza régi otthonába, hol ide, hol oda irányították, diákszállókban lakott, internátusokban nevelkedett. A tanító továbbra is figyelemmel kísérte életútját, s amikor döntenie kellett, milyen pályát választ, azt a tanácsolta neki: legyen hivatásos katona vagy rendőr! Valamennyi testi és szellemi adottsága a fegyveres testületekben való szolgálatra predesztinálja őt, amellet ösztöndíjat kaphat, családjának többé nem kell gondoskodnia a tőlük meglehetősen elidegenített gyermekről.

Mátrai serdülő korában folyton a könyveket bújta, az olvasás lett a szenvedélye. Különösképpen kedvelte a kalandregényeket, az izgalmas históriákat, s olykor, ha kedvezett neki a szerencse, egy-egy klasszikus detektívregényt is elolvashatott. Amikor a tanító előállt a javaslatával, már kész is volt a terve:

öbelőle rendőrnnyomozó lesz! Átment az alkalmassági vizsgákon, minden szempontból megfelelt. Kissé túlságosan is komoly fiatalemberré nőtte ki magát, mindenben alaposságra törekedett, s ebből fakadóan körülményeskedő, és kissé gátlásos lett a személyisége. Félszége főként a nőekkel való kapcsolatában nyilvánult meg, s nagyrészt ennek volt köszönhető, hogy nem válogatott, kikötött az első alkalmasnak tűnő partnernőnél. Amikor megnősült, és kinevezte őt nyomozónak a BRFK, úgy érezte, hogy révbe jutott.

Bár a válás rendkívüli módon megviselte, lassanként vigasztalódott, a hivatásába fektette minden energiáját. Elvértve akadtak futó kalandok is, összejött nőkkel, akik nem gyakoroltak rá különösebb érzelmi hatást. Egyre inkább úgy érezte: ez való neki, a szabad élet, a senkihez sem tartozás kényelme, a teljes függetlenség! Balogh Péter főhadnagyban nemcsak kitűnő szobátársra, hanem megbízható barátira is talált, bár tudta, a fiú vőlegény, hamarosan megnősül, és magára hagyja... – Majd csak lesz valahogy! – mondogatta egyre, és esze ágában sem volt búslakodásra adni a fejét.

Amikor Zinát megismerte, szinte egyik pillanatról a másikra beleszeretett. Rabul ejtette őt a nő különös bája, kedves arca, csillogó zöld szeme, a belőle áradó üde fiatalság. – Özvegy-asszony! – gondolta – s olyan, mint egy tizenhat éves kislány! Hogy ez mitől van? Tudj’ a fene! – Így töprengett a megismerkedésüket követő első napokban. Aztán már sóvárogott utána... alig várta, hogy láthassa, hogy legalább beszélgethessen vele... E töről fakadt az az ötlet is, hogy bevonja őt a nyomozásba... hogy ezen a címen alkalma legyen felkeresni őt, hallgatni lágy, mélyen zengő hangját, vidám kacagását, majd együtt nevetgélgni vele, ha valamelyikük valami ügyetlent mondott...

Tudta jól, nincsen jövője a kapcsolatuknak, ez a varázslatos jelenség nem hozzá való. Százszor is megfogalmazta magában már mindazt, amit azon az undok délutánon elmondott neki a *Négy Szürkében*, amikor rideg szavaival darabokra törte mind a kettőjük szívét. – Hihetetlen! – jutott eszébe minduntalan – lehetséges, hogy ez a lány engem *valóban* szeret? Á dehogy, csak úgy hiszi szegényke, magára maradt, megviselték őt az események,

csupáncsak támaszt, oltalmazót keres bennem... És ez az igény még nem szerelem!

A szakításukkor abban reménykedett, hamarosan túljut az érzelmi megrázkódtatáson, kigyógyul a szerelemből, mint kisgyermek a szamárköhögésből, és élheti újból gondtalanul a maga egyszerű életét. Tévedett. A szerelem – legalábbis az övé – nem bizonyult gyermekbetegségnek, sehogy sem akart csillapodni, egyre inkább úgy érezte, elolthatatlan tűz emészti egész belsejét. És amit még a vágyaknál is nehezebben volt képes elviselni, az attól való félelem volt, hogy a drága nő – megfogadván az ő bölcs tanácsát –, végül majd talál magának valakit. Új munkahelye van, újonnan megismert kollégák veszik körül, s abban az átkozott elektronikai szakmában döntő többségükben férfiak! Ki ne szeretne bele ebbe az anyagi teremtésbe akkora hévvel, ahogyan az övele is megesett... Mátrai, amikor gondolatai erre a pontra jutottak, úgy érezte, hangyák futkosnak a teste minden részén, ha éppen ült, felpattant, s fel-alá rohangálva igyekezett lecsillapítani indulatait.

Később kitalálta magának az éjjeli őrjáratot, megfigyelte, Zina rendszerint túlórázik, későn ér haza, s útja felfelé a Rézmáli lejtőn elhagyatott vidéken vezet keresztül. Ha csak tehetne, félrehúzódva várta a buszmegállónál, és hazáig követte bokrok közt bujkálva. Egy alkalommal elég óvatlan volt, s úgy vélte, a lány észrevette. Vajon szóvá teszi, ha legközelebb összefutnak? Még az is megeshet, hogy kigúnyolja őt.

Érzelmi válsága munkájára is rányomta bélyegét, tőle szokatlan módon elkövetett kisebb-nagyobb mulasztásokat. Felettesei észlelték hanyatlását, parancsnoka raportra hívta, szemére vetette hibáit, majd alaposan leteremtette többek közt azért is, hogy csaknem félév elteltével sem képes semmiféle használható eredményt felmutatni a docens sérelmére elkövetett emberölés felderítése terén. Közölte, már a belügyből is leszóltak neki, kilátásba helyezve, hogy az ügyészség is bekapcsolódik a nyomozásba, mi több, az állambiztonságiak is. Ez utóbbi azért, mert Kormorán Györgynek nyugati kapcsolatai voltak – disszidálni készült –, és a Munkácsy kép feltűnése, illetve eltűnése arra enged következtetni,

hogy valamelyik nemzetközi műkincsmaffia tökig benne van az ügyben.

Mátrai áldotta az eszét, hogy Zina Baumannál tett látogatását nem jelentette, s németországi útját úgy kezelte, mint turisztikai kiruccanást. Még csak az kéne, hogy a lányt belekeverjék egy maffiabalhéba, meggyanúsítsák, hogy összejátszott a férjével vagy azzal a ki tudja, miféle „Kázmérral”, vallatásnak, netán letartóztatásnak vessék alá. Újból átnézte az egész anyagot, átolvasott valamennyi felvett jegyzőkönyvet. Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy Kormoránt az Opel kocs miatt gyilkolták meg, nyilván komoly értékeket rejtett el benne, még az sem kizárt, hogy a festmény eredetijét.

Miközben nyelte a mérget főnöke letolása miatt, arra gondolt, való igaz, hogy jobban össze kellene kapnia magát. Folytatni a nyomozást a Kormorán-ügyében... ráér, úgy sincs túl sok dolga, nők után futkosni meg végképp nincs most kedve, minduntalan Zinát vetíti a szeme elé az a meggárgyult agya! Elhatározta, elmegy a Tó utcába, és újból kikérdezi az ott lakókat. Hátha időközben valakinek eszébe jutott a gyilkossággal kapcsolatban valami apróság, ami lényeges lehet. Némi szerencsével szert tehet hasznos információkra, ha meg kihúzza a lutrit, szemtanút is foghat.

Az ötletet tett követte, az egyik este fogta magát és elsétált a Feneketlen tó mellett lévő utcácskába, becsöngetett a házmeszterhez. Az öregember éppen bütykös lábát áztatta egy viseltes pléh lavórban, amikor az ajtóüvegen át megpillantotta a nem várt látogatót. Papucsába bújt, beengedte.

– Né mán, a biztos úr! Mi szél hozta erre, csak nem, hogy ismét van valami balhé? – Mátrai udvariasan köszöntötte, egyben megnyugtatta, hogy nincsen semmi baj.

– Erre jártam és benéztem – telepedett le a neki szánt hokedlire –, érdekelne, mit beszélnek errefelé a népek, hátha szárnyra kapott valami új híresztelés! – Mihalek eltette az útból a lábáztató lavórt, a kredenchez lépett, mélyéből lapos üveget halászott elő.

– Egy kupica kisüsti? Jöhet? – sandított a rend komor örére. Mátrai megvonta a vállát, úgy vélte, mért is ne. Elvégre

nincsen szolgálatban és nem kocsival jött, hanem gyalogosan. Gallér mögé dobták mindketten az italt, az öreg gyors ütemben újratöltötte a poharakat.

Beszélgetni kezdtek, mint kiderült, mindketten falusi gyerekek voltak, az öreg szabolcsi, a rendőr meg az ország másik végéből való... nevettek... aztán meg felemlegették gyermekkorukat. A házmester elregélte: nagyanyjának is volt tulipános ládája, éppen olyan, mint... abbahagyta a mondatot, zavartan köhécselni kezdett. Mátrai a lakók felől érdeklődött, nem suddognak-e valamit a szörnyű gyilkosságról...? – A tüchtig házfelügyelő – jegyezte meg mutatóujját felemelve – a lakók gondolatát is képes kitalálni! Az élcelődést hallván Mihalek bamba tekintettel nézett el a rendőr füle mellett, majd egyszerre csak ötletet kapott.

– Tényleg, most hogy mondja, eszembe jutott valami...

– Csakugyan? Bökje ki, bátyóka, hadd hallom!

– A múltkor említette Bartosné a hatodikról, hogy a kisleány, a vörös Zsiguci észrevett valamit akkor este! Azt tanácsoltam neki, hogy hívja fel a rendőrséget. Szólt maguknak?

– Nem. Semmiféle bejelentés nem érkezett... De ha már itt volnék, beszélnek velük! Megkérhetem, hogy kísérjen fel?

– Szíves örömet! Csak cipőt húzok, és kabátot veszek. Mehetünk máris!

A csengetésre kerekarcú, mosolygós vörössesszőke hajú asszonyka nyitotta az ajtót. Üdvözölte a házmestert és kérdően nézett Mátraira. A rendőrtiszt köszönt és bemutatkozott, majd elnézést kért a zavarásért.

– Ugyan már! – nevetett az asszony – jöjjenek be és foglaljanak helyet! Bárcsak segíthetnék valamit... Való igaz – folytatta –, amit tudtam, azt már a múltkor elmondtam a tisztelt rendőrnőnek, ám az én Zsigucim csak később szólt, hogy látott valamit azon az estén! Bár azt hiszem, nincs semmi jelentősége, élénk eszű a gyerek, sokat fantáziál.

– Asszonyom! Beszélhetnék az ön kisfiával?

– Ó persze! Zsiguci! – tárta ki a szomszéd szoba ajtaját. A hívásra tíz év körüli fiúcska bukkant elő, elálló fülű, vörös hajú,

vastag szemüveget viselő csemete. Kancsli szeme kutató pillantással fürkészte a nagydarab férfit.

– Jó napot kívánok! Bartos Zsigmond a nevem. – Mátrainak tetszett a kölyök, hozzálépett, kezét nyújtott neki, miközben megsimogatta vörös kefeháját.

– Az úr a rendőrségtől van – oktatta ki őt az anyja – arra kíváncsi, mit láttál akkor este, amikor beletették Gyurka bácsit a tulipános ládába... – A kisfiú kissé elfogódottan meredt a rendőrré. Mielőtt megszólalt volna kérdő pillantást vetett az anyjára, aki biztatóan bólintott neki. A fiú felbátorodva húzta ki magát:

– Rendőrbácsi, tessék bejönni a szobámba, és kihallgatni engem! – A felnőttek arcán önkénytelenül is mosoly fakadt.

– Köszí a meghívást! – Mátrai követte a fiút, a kölyök gondosan becsukta utána az ajtót és hellyel kínálta vendégét. A férfi körülnézett, szépen berendezett gyerekszobában találta magát. A kényelmes heverő felett polcsor húzódott, rajta könyvek, régebbi játékok, az ablak előtt íróasztal tele tankönyvekkel és füzetekkel. A sarokban lévő kisasztalon Mambó magnetofon állt, mellette mágnesszalag tekercsek heverték. A falakat képek és folyóiratokból kivágott színes lenyomatok díszítették, továbbá fényképek híres emberekről.

– Jól megy a tanulás? – kérdezte a vendég.

– Jól, persze, osztályelső vagyok! Kivéve a tornát...

– Majd abba is belejössz... Egyébként... jó megfigyelőnek tartod magad?

– Igen... azt hiszem... bár a szemem gyenge, de ami fontos, arra felfigyelek!

– Így volt ez július 12-én is? Azon a bizonyos csütörtöki napon? – A gyerek, mielőtt válaszolt volna, eltöprengett. Később Mátraira nézett, úgy felelte:

– Persze... Bár nem mernék vallani eskü alatt!

– Ugyan már, te gyerek! Nem vallatás ez, csupán beszélgetés... Nos... izé... mi volt az, amit láttál? Ha megkérhetnélek, meséld el részletesen, mit figyeltél meg!

– Abban biztos vagyok, hogy július 12-én történt, mert aznap volt ülés a fizika szakkörben, és én tartottam a referátumot!

Egyébként meg csúnya, esős idő volt éppen, ködpárás, rosszul is láttam, ez az oka, hogy némileg bizonytalan vagyok...

– Mit vettél észre? – Mátrai hangján átsütött a türelmetlenség, ahogy faggatta a kölyköt.

– Mielőtt a kapuhoz értem volna, leesett valami a lábam elé. Fémtárgy lehetett, mert csilingelő hangot hallottam, ahogy az a valami a járdára koppant...

– Felvetted?

– Nem! Hirtelen, ki tudja honnan, egy sötétruhás alak ugrott elém, és felkapta a földről azt, ami odahullt, és elszaladt vele... Megfordultam, követni akartam, de elvegyült a járókelők között.

– Férfi volt, avagy nő?

– Nem tudom! Biztos, hogy nadrágban volt, de nő is lehetett... úgy láttam, magas, erőteljes...

– És honnan eshetett le az a valami?

– A Gyurka bácsiék erkélyéről! Illetve abból az irányból...

– Mégis, mi lehetett?

– Talán kulcs. Esetleg kulcskarika több kulccsal... Vagy egy kisebb szerszám...

– Gondolkozz! Lehetséges, hogy autó slusszkulcsa volt, rákötve szőrmók, vagy macskafarok...?

– Slusszkulcs... valóban... az lehetett! De nem szőrmók volt rajta, hanem fém-mütyür, valami bizsu... nem is tudom... csupán egy pillanatra láttam...

– Rendben! Köszönöm, hogy elmesélted, sokat segítettél, fiam! És ha még eszedbe jutna valami, jelentkez a rendőrségen! Parancsolj, tedd el a névjegyet!

Elbúcsúztak, Mátrai a házmesternek is megköszönte a szíves közreműködést. Töprengve indult el hazafelé, agyában lassanként kezdett kibontakozni egy újabb verzió. Mindenképp beszélnie kell Zinával, határozta el, ő, a tulajdonos nyilván tudja, milyen volt az Opel kulcsa, illik-e rá a kisfiú hevenyészett leírása. Egy talponállóban megvacsorázott, majd a Rózsadomb felé indult, felszállt a 29-es buszra, majd leszállt a Rézmáli lejtőnél. Felsétált a házhoz, a Zina ablakai sötétek voltak, még nincsen idehaza, túlórázik, állapította meg és visszament a buszmegállóba. Ma nem

kell bujkálnia – örvendezett –, elvégre hivatalos ügyben óhajt beszélni a drága nővel! Ahogy Zinácska leszáll a buszról, csatlakozik hozzá. Hazakíséri és elmeséli neki, mit tudott meg a Tó utcában. Leült a megálló előtti padra, időnként az órájára nézett, várakozott. Egymást követve jöttek a járművek, ám egyikről sem szállt le a lány. Mátrai fázni kezdett, felkelt a padról, fel-alá futkosott, így próbálta meg felmelegíteni magát. Tíz óra körül járt már az idő, gondolt egyet, újból felsétált a lejtőn, ismét szemrevételezte a házat. Valamennyi ablak vakon meredt az éjszakába, a Zina ablaka is... Úristen – kapott észbe –, hol lehet ez a fruska, csak nem, hogy bántalom érte őt?!

Motorzúgást hallott, autó fékezett le a kapu előtt. Mátrai egy bokor mögé osont, onnan leste a márkás kocsit. Amikor nyílt az egyik ajtó, úgy összerándult, mint a besózott csiga. A vezetőülésből jólöltözött, karcsú férfi szállt ki, megkerülte az autót és kiségitette a kocsiból – Zinát! Az asszony elegáns volt, bő sötét kabátot, félhosszú szoknyát viselt, cipője túsarka koppant a betonon, amikor a kocsiból kilépett. A férfi átölelte, és valamit halkán mondott neki. A nő ellépett tőle, fejével határozott nemet intett, majd jól hallhatóan megköszönte a szép estét és sietve távozott. A férfi visszaült a kormányhoz, indított, éles csikorgással fordult a kocsi. Mátrai a személyleírás alapján biztosra vette, hogy az autós pasas nem más, mint Adorján...

A szegény rendőr szívét a féltékenység mindent felperzselő tüze emésztette. – Ma még nem hívta fel magához – fortyogott – de holnap talán már megteszi! Összejött Adorjánnal, nyilván színházban vagy hangversenyen voltak! A kis gazember csinos, művelt, gazdag, és bekövetkezik az, amitől annyira retteg, hogy ez a bálgúnár feleségül veszi Zinát...

Nap mint nap ezen rágta magát, Adorján és Zina körül keringtek a gondolatai. Jól döntött akkor ott a *Négy Szürkében*? Helyesen cselekedett, hogy elmarta maga mellől a lányt? Amikor szakított vele, úgy érezte, elégtételt vett, bosszút állt az egész női nemen az őt ért, hatalmas sérelmekért!

Balogh Péter, Mátrai lakótársa egyre növekvő aggodalommal szemlélte barátja színeváltozását. Élénken figyelte sápadt, beesett arcát, kedvetlenségét, étvágytalanságát, felismerte rajta a

szerelmi betegség valamennyi csálhatatlan jelét. Mindent megtett, hogy kissé felvidítsa, olykor még a vacsoráját is megosztotta vele. Kínálta borral, de semmi sem használt, barátja elnéző mosollyal díjazta igyekezetét. Régi kedve a jelek szerint nem tért vissza, hiábavaló volt a gondoskodás. Péter komoly elhatározásra jutott: fülön fogja ezt a búval bélelt egyént, megrázza, mint Krisztus a vargát, és a jó barát jogán alaposan megleckézteti.

Aznap este ezzel az ötlettel tért haza. Belépett a szobába, majd a rémülettől szoborrá merevedett. Mátrai az ajtónak háttal ült az asztalra könyökölve, és a homlokához szorította szolgálati fegyverét. Péter mély lélegzetet vett, majd lábujjhegyen mögéje osont, s gyors mozdulattal félrekapta barátja pisztolyt szorongató kezét.

– János... térj észre, te bolond – mondta erélyes, dorgáló hangon –, ne kövess el örültségeket! – Mátrai könnyben úszó szemmel meredt lakótársára, engedte, hogy Péter kivegye kezéből a fegyvert.

– Ne félj, nincs benne töltény – ógott-mógott a rajtacsípett barát –, csupáncsak *ismerkedtem* vele!

– Mi a fenének? Hideg és sötét! – Péter megnézte a tárat, valóban üres volt, és a csőben sem volt golyó. Átölelte barátja erős, csontos vállát:

– Hallgass meg, te örült kakadu! Békülj ki a lánnyal, amíg még nem késő, őt szorongasd, és ne ezt a jéghideg vasat! Gyere! – segítette talpra a szerelembe belerokkant férfit – lemegyünk együtt a *Három Birkához* címzett vendéglőbe és bedobunk egy nagypofa sört... A vendégem vagy!

A csalódott rendőr nem tett ellenvetést, lesunyt fejfel követte a fiatal főhadnagyot.

*

A hangversenyt megelőzően annyi történt, hogy Zinát felhívta Lacika.

– Mi van veled, öreglány, végkép hanyagolod régi barátaidat?

– Már hogy hanyagolnám?... csakhogymostanában összecaptak a fejem felett a hullámok. Átvett az ES... munkahelyet és munkakört változtattam, meg egyéb örültségek is történtek velem.

– Rémlík, tettel valaha egy könnyelmű ígéretet, miszerint meghívsz bennünket lakásszentelőre! Jól sejtem, hogy befejeződött nálad a tatarozás?

– Jól sejted, szerencsésen túlestem rajta! És a szavamon fogtál. Mikor érnétek rá?

– Ez a hétvége megfelelne... Jöhet Adorján is?

– Ha nincs jobb dolga, szívesem látom őt is... Szombat délután öt óra? Megfelel?

– Valószínűleg. Ha nem, rád csörgök holnap reggel!

– Oké! Várlak benneteket és puszipom Theát. – Zina elgondolkodva tette helyére a kagylót. Úgy döntött, elmeséli barátainak elkábítása történetét, miközben árgus szemekkel figyeli Adorján reakcióit. Ő volt, valóban ő volt az, aki megtámadta? Egy mozdulat, egy arcrándítás is áruló lehet, s tudta magáról, hogy jó megfigyelő.

A házszenelő jobban sikeredett, mintsem remélni merte, őszinte szeretettel vették őt körül a vendégei. Italokat, bonbonokat hoztak, Adorján a virág mellé egy borítékot is a kezébe nyomott, melyben hangversenyjegy lapult. Lehetetlen lett volna visszautasítani... Ami meg a „nyomozati munkát” illette, csalódnia kellett, elbeszélése az álvillanyszerelőkkel kapcsolatos kalandjáról vendégeire a jelek szerint semmi különösebb hatást nem gyakorolt. Részvétellel hallgatták a hátborzongató történetet, Adorján gyöngéden átölelte és italt töltött a poharába. Thea arra intette, ne engedjen be senki idegent az otthonába, ha szerelőket vár, hívja be magához valamelyik lakótársát.

– Mit vittek el? – érdeklődött Laci. Zina elhatározta, *hazudni* fog. Panaszos hangon kezdte felsorolni:

– Párszáz forintot, néhány ékszert, a legújabb válltáskámat és két ezüsttálca. Családi örökség...

– És a rendőrség? Tett valamit az elkövetők felderítése érdekében?

– Másnap kijöttek a helyszínelők, s egy szögbe beleakadva találtak néhány fekete hajszálat! Azóta semmi... egyelőre várok, úgy tudom, a rendőrség még nem zárta le a nyomozást. – Ekkor történt az egyetlen figyelemre méltó esemény, Adorjánnak – ahogy a poharáért nyúlt – megremegett a keze. A pohár talpa

összekoccant az egyik porcelántányér szélével, az éles hangra mindenki felkapta a fejét. A férfi bocsánatkérő mosollyal fordult Zinához, elnézését kérve ügyetlenségéért.

*J*anuár közepén ajánlott levelet hozott Zínának a posta, a feladó helyén a Baumann Galéria pecsétje állt. – Kázmér jelentkezik? – derült fel az arca. Izgatottan tépte fel a borítékot, és meghatottan olvasta a meleg hangú, kedves sorokat. Pestre készül, írta a férfi, találkozni óhajt szeretett *kishúgával*, választ vár a közölt telefonszámon, hétköznap reggel nyolc és tíz óra között. Zina engedélyt kért Sárositól egy interurbán telefonra, a férfi nagyvonalú volt, költségtérítés nélkül engedélyezte a németországi beszélgetést.

Zina rövidre fogta a szót, Kázmér észlelte, hogy nem a lakásából hívta, elmaradtak a kedveskedő ömlengések, csupán a tényekre szorítkozva találkozót beszéltek meg a Hotel Intercontinental éttermében, időpontul jövő vasárnap 12 órát jelölve meg.

– Azt a ruhát vedd fel, melyet a Nőnapon viseltél, és a hajadat is fésült ugyanúgy! – tanácsolta Gizike, aki nem titkolt módon pártfogolta Zina szerelmi ügyeit. – Hasonlíts minél jobban arra a jobblétre szenderült Krisztinára, ki tudja, mit akarhat Baumann, a nosztalgikus hangulat előnyt jelenthet neked. – Zina elfogadta a jó tanácsot, magára öltötte a sötétkék kis komplét a fehér zsabós blúzzal, túsarkú cipőjét meg a szatyrába dugta, hogy majd felveszi a ruhatárban; a meredek út lefelé a Rézmáli lejtőn csúszós és erősen latyakos volt.

Az ezredesnének jó volt a szimata, amint Zina belibbent az étterembe, Kázmér elbűvölten emelkedett fel az egyik asztal mögül. Sietős léptekkel indult el feléje, magához ölelte, könnyedén arcon csókolta, majd mély meghajlással kezét is csókolta neki.

– Parancsolj, drágaságom! – mutatott a fényűző módon megterített asztal mellett álló kipárnázott székre. – Mi legyen az aperitif? Valami izgalmas koktél, esetleg magyaros barackpálinka?

– Köszönöm! – nézett szét Zina az elegáns étteremben, szemügyre véve a falakat borító freskókat, majd a gyönyörűen

megterített asztalt. Megindultan nézte a márkás étkezésletet, kristálypoharakat, ezüst evőeszközöket, és a középén magasló kecses ikebanát; szemében megcsillant a gyertyák fénye, élvezte a bensőségesse varázsolt hangulatot. – Köszönöm! – mondta újból, majd az időközben hozzálépő pincérhez fordulva egy Martininit rendelt.

Kázmér a legutóbbi aukciójáról számolt be, elmondta, milyen raritásokat sikerült felhajtania. Zina figyelmesen leste az arcát arra várva, hátha a Munkácsy-kép is szóba kerül. Miután elfogyasztották az italukat, a pincér udvariasan átnyújtotta az étlapot. Zina örömtől kipirult arccal válogatott a jobbnál jobb ételek között. Végül francia hagymakrém levest választott, előételnek ökörszál-salátát, főfogásul fogast Jean Bart módra, vajas burgonyakörettel. Kázmér meghatottan nézte a kis gurmant, majd a pincér kérdésére csupán annyit mondott: néki is mindenkől ugyanazt.

A kulináris élvezetek nem fosztották meg Zinát közismert éleslátásától, akarva-akaratlan észlelnie kellett: Kázmér nyugtalan, s belső feszültsége az idő multával egyre csak növekszik. Még a poharát is felborította, szerencsére már csak néhány csepp bor volt benne, az arca azonban elsötétült, s a keze jól láthatóan remegett. A feszült hangulat hatására mindketten lemondtak a desszertjük-ről, csupán egy rövid kávéval fejezték be az étkezést.

A szőke férfi a gyertyalánggal cigarettára gyújtott, mélyen leszívta a füstöt, majd amint lassanként kifújta, szemét összehúzza pillantott Zinára. Nagyot sóhajtott, és beszélni kezdett, szemlátomást hosszúra akarván nyújtani a szót.

– Nem titkolom, kedves, igencsak meglepett a feltűnése Rosenkranzban! A lélegzetem is elakadt, amikor elmesélted nekem Gyurka tragikus halálának és a Munkácsy-kép eltűnésének hihetetlen történetét... Mindezt betetézte a megdöbbentő hasonlatosság közted és Krisztina között... nem csoda, hogy valósággal lebénultam, nem voltam képes kinyögni értelmes mondatokat, csak néztelek, egyre csak néztelek, mint valami lidérces jelenést. Később, ahogy magamra maradtam, kísérteni kezdett Krisztina emléke, ami arra predesztinált, hogy tárjam fel néked a múltat, azt, hogy valójában mi is a valóság az elhallgatott, igaztalan

dolgok mögött! Nos... nem titkolom, kellemetlen beszélgetésnek nézek elébe, mert amit elkövettem, arra nem lehetek büszke, azt csupán megbánni és szégyellni lehet...

– Értem. Arra kérlek, légy őszinte hozzám, bármit követted el, nem ellenem tetted... Vagy talán a kőszegi dámákkal szemben terheli valami mulasztás a lelked? Elfelejtetted volna átutalni nekik a havi apanázst?!

– Jaj dehogy! Ami történt, a régmúltban történt, lényegét tekintve a Munkácsy képről volna szó! Ha valaki, hát te megérdemled, hogy birtokold a festményt, hogy gyönyörködhess benne, ott lógjon eztán a szobád falán... Talán, ha beavatlak a részletekbe, segíthetek neked a kép megtalálásában...

– Jóságos egek! Megtutdál valamit a képről? Nagyszerű, ez aztán fenomenális...

– Várd ki a végét... az öröm pillanatai még messze vannak! – A férfi elhallgatott, hogy időt nyerjen, töltött a poharakba a testes, mély tűzű vörösborból, melyet időközben a pincér odahozott. – Parancsolj! – mondta – egészségedre! Elnézést, de erőt kell merítenem az előadásomhoz. – Ivott néhány kortyot, majd a nőre nézett:

– Nos. Akkor hát belevágnék... Kezdem azzal a boldog nappal, amikor megismerhettem Krisztinát. Első látásra belebolondultam, később észrevettem, hogy ő sem közömbös irántam. Attól kezdve egyetlen vágyam volt: a magaménak tudni ezt a gyönyörű nőt! Már csak azt kellett kitalálnom, hogyan vegyem rá, hogy elhagyja értem a vőlegényét... Hogy hűtlen legyen ő, aki a szilárd jellem mintaképe volt. Elhatároztam, egyelőre játszom a rokon, a jó barát szerepét, kísérgetem, igyekszem a közelében lenni. Mentem vele operába, hangversenyre, olykor még bevásárló körútra is; szerencsémre anyja, Paula asszony, egyáltalában nem fogott gyanút. Sőt! Arra kért, gardírozzam a lányát, amikor dolga akad a Gyurka lakásában, bár otthonától távol van a tulajdonos, mégsem illő egy fiatal lánynak felkeresni egy legénylakást. Elkísértem, elláttam tanácsokkal, milyen bútorokat vásároljon, hogy s mint rendezze be jövőendő otthonát. Még az első ott jártamkor felfedeztem a falon a Munkácsy-képet, és szinte azon nyomban megfogamzott agyamban az aljas gondolat. Tudtam

már, mit kell tennem! Megszerezni a festményt, és az árából megalapozni az egzisztenciámat! Ha lesz pénzem és belevághatok valamibe, megnő arra az esélyem, hogy elnyerhessem Krisztina kezét.

– Elloptad a képet?

– Nem volt más választásom, de csellel kellett élnem. Még a börtönben összehaverkodtam egy fickóval, aki köztörvényes volt, pénzhamisításért ítélték el. Mint megtudtam, valódi *szakmája* a képhamisítás, jó nevű galériák is kötöttek már vele sötét üzleteket. Vesztére engedett a kísértésnek, bankjegyeket másolt – öszerinte mesterfokon –, ám lebukott, emiatt került a kóterbe. Pár hónappal előttem szabadult. Felkerestem. *Munkát* ajánlottam neki.

– Ő készítette el a hamisítványt?

– Igen. Elkunyeráltam anyámtól megmaradt ékszereit, azt ajánlottam cserébe a pingálásért...

– És hogy jutott a férfi a képhez?

– Krisztinának volt kulcsa a lakáshoz, másolatot készíttettem róla. Rendszeresen feljártam az ürgével a Tó utcai lakásba, a fickó ügyesen és gyorsan dolgozott. Miután elkészült, kivettük a keretből az eredeti képet, és a másolatot tettük a helyébe. Amikor Gyurka visszatért a katonaságból, akkorra már a hamisítvány lógott a falon. A Dénes ajánlotta szakértő, aki valamikor a nyár végén járhatott Gyurkánál, konstataulta, hogy a festmény nem Munkácsy Mihály műve, arra azonban nem figyelt fel, hogy ez a mázsolmány mennyire friss! Ez volt a szerencsém, különben azon mód le is buktam volna.

– Amikor átszöktetek a határon Krisztinával, magaddal vitted az eredeti képet?

– Azt tettem. Münchenben élő nagybátyám segítségével eladtam a festményt, és az árából megvásároltam Rosenkranzban a galériát. Remekül bevált! A képek adás-vétele, aukciók, kiállítások szervezése mindkettőnknek munkát adott, és lett lakásunk is, az üzlethelyiséghez tartozott egy garzonlakás.

– És ki vette meg a képet?

– Egy jeles salzburgi műgyűjtő. Öregember volt, később közelebről is megismerhettem, több alkalommal vásárolt tőlem

képeket. Ezelőtt öt évvel meghalt, és – ki hitte volna! – halála hozta meg életem nagy fordulatát.

– Csak nem, hogy visszaszerezted tőle a képet?!

– Csak igen! Ráhibáztál, húgom! – Kázmér ismét megtöltötte a poharakat. Egy szuszra kiitta, Zina magába roskadva ült, még lélegzetet is elfelejtett venni. A férfi folytatta épületes elbeszélését.

– Magányos farkas volt az öreg, közeli hozzátartozókkal nem rendelkezett, végül felhajtottak valami távoli unokahúgot az Amerikai Egyesült Államokban, a nő volt az egyetlen, aki örökölhette. Művészbarátaim jóvoltából fülest kaptam, felvettem a nővel a kapcsolatot. Megvásároltam tőle néhány képet, *szívességből* átvettem a Táncoló betyárt is, mondván, ismeretlen magyar festő műve, gyakorlatilag értéktelen. Az asszony nem konyított a festészethez, elhitte minden szavam, méltányolta az összeget, melyet felajánlottam a festményekért, mit mondjak! Potom pénzért jutottam ismét a hírhedt *betyárhoz*...

Akár hiszed, akár nem – vált erőteljesebbé a hangja – felébredt bennem a lelkiismeret! Arra gondoltam, a sors különös ajándéka, hogy ismét birtokolhatom a képet, és ez ómen, intő jel, mely arra figyelmeztet, szálljak magamba, kíséreljem meg jóvátenni legalább kis részben mindazt a sok rosszat, amit elkövettem Krisztina vőlegénye ellen. Gyurka! – tűnt fel képzeletemben a jóhiszemű férfi arca – becsaptam, átvertem, megfosztottam mindenétől, ami értéket jelentett neki. Elcsábítottam imádott menyasszonyát, majd felelőtlen, hebehurgya autóvezetésem következtében okozója voltam fiatal élete kioltásának... És a másik súlyos bűnöm! Megraboltam, eltulajdonítottam öröksége legértékesebb darabját, tőle – éppen tőle! –, aki úgy imádja a festészetet. A gondolat nem hagyott nyugodni, számot vettem vagyoni helyzetemmel, és konstatáltam: gazdag vagyok. Nincs szükségem a *betyár* árára, és csodálni sincs már kedvem táncoló alakját, mert amikor rápillantok, Gyurka néz rám vissza vádló tekintettel... Nem csekély lelkiezőtető tette szántam el magam.

Budapestre jöttem, magammal hozva a képet, gondolhatod, nem volt könnyű átcsempészni a határon az értékes festményt. Elmentem a Tó utcába, megbújtam a szomszédos ház egyik szeg-

letében és lestem, mikor érkezik haza hajdani vágytársam. Idő múltán beosontam a házba, felmentem a lépcsőn és becsöngettem hozzá...

– Még elképzelni is szörnyű, milyen képet vágott Gyurka, amikor kitárta az ajtót, és meglátott téged! – borzadt össze a jelenetet végiggondolva Zina.

– Ő nem, Gyurka első blikkre meg sem ismert, csodálkozva firtatta, ki vagyok, mit keresek itt. Bemutatkoztam. Dió-barna szeme hatalmasra tágult, szája kerekre nyílt, arca hirtelen elsápadt. Dadogva kérdezte, mi dolgunk egymással, hogy jutott eszembe felkeresni őt. Én sem voltam a legjobb formámban, Pethőnéől hozok üzenetet, pusmogtam zavartan, csak annyit, hogy Kőszegre költözött és az üdvözlését küldi. Gyurka kitárta az ajtót és udvariasan betessékelt, olybá tűnt, az évek felemésztették irántam való gyűlöletét.

Nos, nem szaporítom a szót, csakhamar a tárgyra tértem. A nálam lévő diplomataokból elővettem a vásznat, szétsodortam, és elébe tártam. – Íme, a valódi kép! – mondtam neki.

– És nem borította rád az asztalt?!

– Semmi ilyesmi nem történt a nagy rácsodálkozáson kívül. Miután magához tért az első meglepetéséből, még meg is köszönte! Azt gondolta szegény, valami úton-módon megszereztem neki. Érdeklődni kezdett, hogyan jutottam a képhez. Ekkor megkövetve őt, elmeséltem gazemberségem teljes történetét.

– És meghallgatva téged, nem vágott pofon?

– Nem! Magam is csodáltam, hogy nem ez történt, mit mondjak, rászolgáltam volna... Ő azonban mindvégig úriemberként viselkedett. Itallal kínált, valami teasüteményt is előszedett a konyhaszekrényből, mentegetőzött, hogy nincs szokva a vendégeskedéshez, agglegény, egyedül él. Hosszasan elbeszélgettünk, felidéztük a múltat, később arról érdeklődött, hogy boldogulok a galériával, milyen festményekben utazom, hol, merre rendezek aukciókat. Meghívtam, keressen fel, ha Németországba vinné az útja...

– És elfogadta a meghívásodat!

– Igen! Kábé két évvel ezelőtt Rosenkranzban járt a barátjával, felkeresett, érdeklődve vette szemügyre a galériát. Megmu-

tattam neki legújabb szerzeményeimet, számos témánk akadt, Gyurka alapos ismerője volt a festészetnek, műveltsége valósággal elkápráztatott. Együtt ebédeltünk, meghívtam őket a város legelegánsabb éttermébe, délután feljöttek a lakásomra is.

– Később is találkoztatok?

– Sajnos, nem. Bár megbeszéltünk, hamarosan újból összejövünk, aztán valahogy feledésbe merült a dolog. Ma már bánom... úgy érzem, sokat mulasztottam...

– Amikor meglátogatott téged, nem mondott valamit a Munkácsy-képről, arról, hogy mit kezdett vele?

– Nem. Szó sem esett róla... – Kázmér elhallgatott, arca elkomorult, e pillanatban jóval idősebbnek nézett ki koránál. Zina zavarában ivott a borából, nem tudta, mit mondjon, határozottan kellemetlenül érezte magát. A szőke férfi észelve a kínos csendet, vendégéhez fordult, gyöngéden a kezébe vonta a kezét.

– Zinácska, drága, ne add fel a reményt, a képet valahová elrejtette Gyurka! Keresd, és meg fogod találni! Téged illet, egyedül csak téged... Bekeretezve kiteheted a szobád falára, és egész életedben gyönyörködhetsz benne. Ezt kívánom neked, ezért adtam ki magam, vállalva a megvetésedet...

Zina különös pillantást vetett Kázmérra, a férfi fejét leszegve, bűnbánóan várta a válaszát.

– Nem az én tisztem, hogy megítéljelek – mondta halkán – én inkább köszönetet mondanék az őszinteségedért. Ámde hol keressem a képet? Kérlek, kedves Kázmér igen nagyon kérlek, próbálj meg visszaemlékezni: hátha mégis mondott neked valamit Gyurka a valódi képről... Bármit! Egy elejtett szó is hasznos lehet...

– Mielőtt idejöttem volna, rengeteget töprengtem, kerékbe törtem az agyam. Ám semmi sem jutott az eszembe... hidd el, nem beszültünk a Munkácsy képről, sem Gyurka, sem a barátja nem ejtett róla egyetlen szót... Esetleg kérdezd meg Dénest... a két fivért szoros szálak fűzték össze, nemcsak testvérek, de jó barátok is voltak!

– Engedd, hogy nevessek! – kacagott fel keserűen Zina. – Dénes, amilyen mérhetetlen kapzsi, ha fülest kapna a képről, én volnék az utolsó ember a földön, akivel a titkát megosztaná!

Ugyanis, mint Gyurka hites felesége – illetve özvegye –, én vagyok jogosult örökölni az ingóságokat. Ez az a tyúkszem, ami az ő lábát a legjobban nyomja, s ha megtudna valamit a valódi képről, mindent megtenne, hogy megszerezze... Eszébe sem jutna átengedni nekem!

– Hacsak eddig már meg nem szerezte...– Kázmér töprengve nézett maga elé.

– Ezen rágom magamat én is!

– Ne tedd! Ne rágódj, hanem lépj a tettek mezejére, ügyes vagy, talpraesett, erős akaratú!

Kázmér feltűnő pillantást vetett az órájára, Zina értett a gesztusból, búcsúzkodni kezdett. A nap már az estébe hajlott, a hotelből kilépve Kázmér taxinak intett. Amikor a sofőr megállt előttük, a szőke férfi a viteldíjat előre odaadta. A német bankó szépen csilloghatott, mert a vezető széles mosollyal fordult Zinához:

– Hová parancsolja a fuvart, hölgyem? Ezért a pénzért elvinném kegyedet a világ végére is!

Zinának eszében volt, hogy értesíteni kellene Mátrait az újabb fejleményekről, ám a múltkori kellemetlen telefonbeszélgetésre gondolva, elvetette az ötletet. Hétfőn lélegzetvételi ideje sem volt, este félhétig túlórázott, fáradtan, elgyötörtén érkezett haza. Levélszekrényében fehér borítékot talált, rajta a neve, semmi egyéb. – Talán küldönc hozta! – ötlött fel benne. Felvágta a borítékot, merített papírra írt levél bukkant elő. A lámpafény felé fordulva kezdte el olvasni az erőteljes tollvonásokkal rótt kusza sorokat.

Kedves Zinám, drága Kishúgom!

Tudom, csodálkozva veszed kezedbe a levelem, ám az adósod vagyok egy súlyos vallomással, amit élőszóban képtelen lettem volna elmondani neked. Ez a levél búcsúlevél, többé nem találkozhatunk, elhagyom Európát, messze megyek innen, egy másik földrészen kezdek új életet. Hogy ezt miért teszem? Egykönnyen kitalálhatod: olyasmit követtem el, amit büntet a törvény, még-

hozzá súlyos évekkel, esetleg életfogytiglannal. A műkincsmaffia hálójába kerültem, a mesés összegeknek nem voltam képes ellenállni. És most bűnhődnöm kell a kapzsiságomért.

*Ó, ha fiatalabb volnék, és erkölcsileg feddhetetlen... nőül kérnélek téged! Drága Zina! Te az a nő vagy, akit az Isten is feleségnek teremtett, akire Krisztina halála óta mindhiába vártam... Megőrzöm az emlékedet, bájos lényed élni fog szívemben! Őszintén kívánom, találd meg a **betyárt**, és akaszd ki a szobád falára! Gyönyörködj benne, nehogy túladj rajta, és ha rápillantasz, gondolj néha rám...*

Őszinte tisztelettel: Kázmér

Zina fejbe kólintva olvasta el újból és újból Kázmér levelét. Agyában zsibongtak a gondolatok. Mit követhetett el a férfi? Hamisított képekkel kereskedett? Vagy valami ennél is súlyosabbat, csempészést, kábítószerrel való üzérkedést...? Életfogytiglan büntetés várhat rá?! Uramisten, talán embert is ölt... És ez az alak óhajtaná őt nőül venni, merthogy ő, Zina kifejezetten feleségnek való! Érdekes... milyen ismerősen csengenek a szavak... mintha akkor délután a *Négy Szürkében* mondott volna már valaki ilyet...

A következő reakciója a rémület volt. A rendőrség, mi több az Interpol is, nyilván keresi már Kázmért, és a nyomozás során a gyanú árnyéka rá is vetülhet... – Hogy tegye az ördög a többi közé! – mibe keveredett... Képtelen volt tovább egyhelyben ülni, felpattant, kirohant a lakásából és becsöngetett Gizikéhez. A jóasszony már a lefekvéshez készülődött, hálóköntösben volt, arcáról folydogálni kezdett az éjszakai krémpakolás.

– Azonnal telefonálnom kell! – kiáltotta, s engedelmet sem kérve inalt a készülékhez. Tárcsázta Mátrai otthoni számát, ezúttal Balogh Péter jelentkezett.

– Jó napot, illetve jó estét – lihegte bele a kagylóba – Zsigmond Rozina vagyok! Azonnal beszélnem kell Mátrai századossal... kérem...

– Kezeit csókolom, kedves kislány, máris riasztom a barátomat. Most éppen tusol... de semmi az, kérem, várjon... jön is már, csuromvizesen...

– Halló! – szólt bele a kagylóba a jól ismert reszelős hang.
– János? Én vagyok, Zina! Beszélünk kell, valami szörnyűségbe keveredtem... és nagyon félek...

– Hol van most?

– Itthonról beszélek, az ezredeséktől...

– Maradjon veszteg, felöltözöm és odamegyek! Ha sikerül, keríték egy járőr kocsi...

– Köszönöm. Várom! – ez utóbbi szót már nem hallhatta a rendőr, mert nyomban letette a kagylót. Gizike magából kikelve meredt Zinára. Pongyoláját összefogva, kissé remegve álldogált a telefon mellett, Zinának nem volt érkezése a magyarázkodáshoz, szó nélkül a kezébe nyomta Kázmér levelét.

– Bejeddél? – nézett az idős asszony sápatag szomszédnőjére, miután elolvasta a levelet – attól félsz, téged is elkaphatnak Baumann ügyletei okán?

– Igen! Félek, nem tagadom, egyetlen reményem Mátrai!

Hosszasan rágódtak a törtéteken, mígnem léptek hallatszottak a folyosó felől. Zina búcsút intett Gizikének és kilépett az ajtón. Csaknem a karjaiba esett a rendőrnek.

– Mibe keveredtél? – kérdezte a férfi rémült tekintettel. Zina is tegezve válaszolt, kapkodva hadarta el mindazt, ami vasárnap dél óta történt vele. Ekkor már a szobában ültek, Zina a kanapén, Mátrai az egyik fotelben. Zina elővette Kázmér levelét:

– Olvasd el!

– Nem. Nem szokásom elolvasni a mások levelét. Főleg nem a te szerelmes leveleidet!

– No de János! Szó sincs itt szerelemről... Ám ha ilyen konok vagy, csak azért is felolvasom neked! – Hozzákezdett, a férfi sötét arccal hallgatta, később, amikor Zina rátért az érzelmesebb részletekre, egykedvűen szegte le a fejét. A felolvasás befejeztével csend telepedett a szobára, talán egy percig – talán hosszabb ideig is – hallgatagon ültek. Végül a lány szólalt meg halkan:

– Mit kellene tenni?

– Egy pillanat! – Mátrai a zakója alá nyúlt és leakasztotta a derekáról az URH készülékét. A szállodát hívta, közölte, hogy a rendőrségtől van, Baumann Kázmérral szeretne beszélni. Néhány ide-oda kapcsolgatás után valaki részletes felvilágosítással szolgált.

- Mit tudtál meg? – kérdezte Zina.
- Baumann Kázmér vasárnap délután rendezte számláját és taxin a repülőtérre hajtatott. Állítólag felszállt egy Frankfurtba menő gépre...
- Tehát szökésben van! Az Interpol kellene riasztani...
- Senkit sem riasztok. Szerencsére nem az én tisztem a műkincsmaffiózók kézre kerítése, mint ahogyan a rablási vagy a kábítószeres bűnesetek felderítése sem. Ami meg a Kormorángyilkosságot illeti, ki kellett szállnom az ügyből, feletteseim megróttak, amiért lényegében semmit sem értem el. A nyomozást átvette az egyik kollégám, valószínűleg bevonják az igazságügyi szakértőket is. Már le is adtam a teljes anyagot.
- Rémes! De ettől még engem elővehetnek, faggathatnak Baumann sötét ügyletei felől...
- Egyetlen szó sincs az aktáimban Baumannról, és arról sem, hogy kint jártál nála Rosenkranzban!
- És azt sem fogod jelteni, amit most megtudtál tőlem?
- Nem. Nem akarom, hogy rád szálljanak a belügyesek, sőt akár a nemzetbiztonságiak...
- Az ördögbe is! Én... izé... tudod jól, csupán csak segíteni akartam neked...
- Tudom. És köszönöm is, sokat segítettél. De most már vége, vedd tudomásul, hogy részemről egyszer és mindenkorra vége, éppen azért arra kérlek, fejezd be te is a *nyomozást*! Baumannról meg senkinek egy szót sem! És az ezredeséknek is mondd meg, hogy pofa be! Más? Tud még valaki arról, hogy kapcsolatban álltál azzal a fickóval? Kollégák, barátok, vagy a szerelmesed, Krausz Adorján?!
- Megőrültél? Honnan veszed, hogy Adorján a szerelmesem? Egyébként a válaszem: senki nem tud semmit! Egyedül csak Gizike, a gyakori telefonálások miatt... János! – Zina könnybe lábadt szemmel nézett a rendőrré – miért bántasz? Semmi közöm sincs Adorjánhoz! Mindössze annyi történt, hogy a múltkor hangversenyre mentem el vele. És nem azért, mert vonzódok hozzá, hanem azért, hogy eldöntsem: ő volt-e az, aki villanyszere-lőként felkeresett, egyike annak, aki elkábított!
- *Biztos*, hogy nem mondtál neki semmit Baumannról?

– Biztos. Az életemre esküszöm! És közlöm veled, többé nem találkozom Adorjával, ha kéred, erre is megesküszöm. – Mátrai bólintott, felkelt a fotelból és indulni készült.

– Van még valami? – fordult Zinához.

– Csak még annyi, János, hogy a mi kettőnk dolgát illetően, valóban nincs semmi remény?

Mátrai zord tekintete megenyhült kissé, hűséges kutya-szemében fények csillantak, ahogy Zinára nézett:

– A remény hal meg utoljára – szólt titokzatosan, majd sarkon fordult, és búcsút sem mondva távozott. Az éjszaka csendjébe burkolózott ház messze visszhangozta a búsképű férfi lépcsőn lefelé dübörgő lépteinek fokozatosan elhaló zaját.

Az újonnan átadott félvezetőgyárban – népszerűbb nevén az ES-ben – zajlott az élet, a tervek szerint már január első napjaiban folynia kellett volna a termelésnek, ám még február közepén is a gyártósor összeállításán dolgozott a meghajszolt csapat. A felső vezetés rendkívül elégedetlen volt. Valaki azt mondta: olyan ez az egész, mint locsolás előtt a falusi udvar: ha vödör van víz nincs, ha víz van, vödör nincs, ha mindkettő van, eltörött a locsolócső! Zina jót mulatott a szemléletes hasonlatot hallván, majd leszögezte, az ő esetükben a hibalehetőségek száma sokkalta nagyobb.

Nem tehettek mást, dolgoztak látástól vakulásig, a túlórák száma az egekbe szökött. Más osztályokról, a TMK műhelyből is átirányítottak embereket a gyártócsarnokba, ám a létszámmal egyenes arányban nem nőtt a szakértelem, sokszor éppen valamelyik túlbuzgó fazon okozott pluszmunkát hozzá nem értése következményeként. A terhek nagy része Sárosi István vállát nyomta, a szerencsétlen főtechnológusnak alulról is és felülről is túrnie kellett a rengeteg kellemetlenkedést. És főleg felülről... Napirenden voltak Veress szobájában a röpgyűlések, ahol beszámoltatták Sárosit nemcsak a gépsor kisebb-nagyobb hibáiról, hanem a szervezési problémákról, s az emberei mulasztásokról is. És nyelnie kellett a szidalmakat, közben ígéretetni; nap mint nap letenni a nagyesküt, hogy *alapvetően* minden rendben van, hamarosan készen lesznek, egy-két hét, és indul a termelés!

Február vége felé úgy tűnt, egyenesbe lendültek a dolgok, a gépek működnek, kezdetét veheti a kísérleti gyártás, kipottyanthat az első integrált áramkör a gyártósor hatalmas gyomrából! A ráncok elsimultak a nagyfőnök homlokán, általános jókedv vette kezdetét.

Mintha az időjárás is derűre hangolódott volna, a súlyos hófellegek eltakarodtak, napfényben úszott a város, az erős szél megtisztította a levegőt a ködtől és a portól, olykor dalra fakadt néhány jókedvű madár. A nagycsarnok ablakai magasan, közvetlenül a tető alatt helyezkedtek el, az ablaksort nem védte függöny vagy zsalu, az ég alján vándorló februári nap sugarai délidőben a terembe estek, éles fényüket visszaverték a falak és a fémes szerelvények. Az épület körül néhány nagyra nőtt fenyőfa álldogált – a hajdani erdő szerény maradványa –, az erős szélben hajladoztak, lengedeztek a fenyőfaágak, ritmikusan mozgó árnyakat vetítve a fényt visszaverő felületekre: a falakra és a fémből való szerelvényekre.

A csarnokot speciális tűzvédelmi berendezéssel látták el, a falakat csövek hálózta be, ezekben áramlott az oltófolyadék, valami tejszerű, nagyhatású vegyszer. A belső teret speciális fénydetektorok, úgynevezett lángőrök figyelték, melyek – ha tűz ütött volna ki – aktivizálták volna a fecskendőket, beindítva a tűzoltás hatékony műveletét.

„Az ördög nem alszik” – mondják a bölcsek, s egy szép napon megtörtént, hogy *tényleg* nem aludt. Hétágra sütött a nap, erősen fújt a szél, s a szélfutta fenyőágak ingadozása megegyezett a lánglobogás ingadozásának gyakoriságával. A csarnok ablakain beragyogó napfény éppen az egyik lángőrre esett, és a detektor a fényingadozást lánglobogásnak vélte. A tűzoltórendszer bekapcsolt, a vezérelt mechanika megnyitotta a csöveken lévő csapokat, és a habos folyadék a réseken át széles sugarakban kispriccelődve néhány perc leforgása alatt teljes egészében elárasztotta a gyártó-csarnokot.

Az ott dolgozó emberek arra figyeltek fel, hogy megszólal a vészcsengő, örülten rikoltozik, miközben mindenhol zúdul a nyakukba a halon, az oltóanyag. Fejvesztve menekült, ki merre látott, egyedül Kapor Marci volt, az, aki azonmód felismerte a

helyzetet. A tűzoltórendszer kapcsolótáblájához rohant, megrántotta az elzárókart, ezáltal blokkolta a rendszert. A csengő elhallgatott, a csövek szörcsögve eldugultak, mindössze pár csepp lé folyt még ki belőlük. Az elázott, elkoszolódott ruhás emberek visszaszívárogtak a gyártótérbe, szédülten kóvályogtak, tűzfészket, lángokat keresve. Sárosi a vészcsengő hangjára rohant a csarnokba, mire odaért, már csend volt, csupán a gépek, műszerek és egyéb berendezési tárgyak csöpögtették magukból a halon hófehér levét. A főtechnológus idegei felmondták a szolgálatot.

– Ki tette ezt?! – üvöltötte – ki volt az a barom, aki bekapcsolta az oltórendszert?! Amit tőlem kap, azt nem köszöni meg! Még azt is megbánja, hogy megszületett erre a világra... Nos? – Vad tekintetét körbejáratta a reszkető csapaton. Addigra már minden ember tudta, hogy elromlott valami, ijedten taglalták az eseményeket. Végül Zina, aki teljesen elázott, lépett előre és nézett farkasszemet felbőszült főnökével.

– Vakriasztás történt – mondta meglepően nyugodt hangon – valamelyik lángőr fényingadozást észlelt, és beindította az oltás!

– Hol van Varga József, a tűzvédelmi felelős? – kérdezte dörgő hangon Sárosi.

– Beteget jelentett – nyögte valaki a sokadalomból.

– És ki a helyettese?

– Nem jelölt ki maga helyett senkit! – fontoskodott Kapor Marci. Sárosi igen csúnyán elkáromkodta magát, nem volt tekintettel a nődolgozókra. Zinához fordult:

– Maga szerint mi az ördög történt?

– Volna egy tippem – bólintott Zina, miközben elmélyülten szemlélte a napsugár megvilágította falat.

– Miféle tipp?!

– Nézze! – mutatott a fényfoltra – ahogy fújja a szél a fákat, a lombok vetette árnyék épp úgy ingadozik, mint a lánglobogás. Ezt érzékelte a fénydetektor és ezért riasztott...

– Hmm... van benne valami... hamarosan ki fogjuk vizsgálni ezt a malórt... És most figyelem, emberek! – fordult a csapathoz – egy perc, és nekiáll az egész bagázs kitakarítani a csarnokot, lesuvikszolni a gépeket! Holnapra ragyogjon itt minden, mint a Salamon tök-kéletessége! Hogy enné meg a fene azt is, aki

kitalálta a lángöröket... Tegye a dolgát mindenki, akár tudományos munkatárs, akár kifutófiú, én magam is nekiállok, megfogom a munka végét... Továbbá! – harsogta – Varga Józsefet ezennel leváltom, máttól kezdve Kapor Márton a tűzvédelmi felelős!

– Kapor Márton feladatára jelentkezik! – pördült elő Marci, vigyázzba vágta magát, majd meghajolt Sárosi előtt. – De ha megengedné, főnök, szeretnénk lezuhanyozni és száraz ruhát venni! Legtöbbünknek még a gatyájából is csurog az oltóanyag leve...

– Rendben. Fél óra múlva gyülekező, és kezdjük a munkát – mérte végig Sárosi az embereit, akik úgy néztek ki, mintha Kleopátra számartej fürdőjében mártóztak volna meg. A főtechnológus Szüts Palihoz fordult, a fiú száraz ruhában álldogált, a műhelyben volt dolga, megúsza az eláztatást. – Pali – szólította – gyere velem, az első dolgunk, hogy elforgassuk a lángöröket. Allítsuk be úgy, hogy ne essen rájuk a napfény. Nehogy még egyszer vakriasztás legyen! Szólj át a műhelybe, hozzanak létrákat...

Zina is elindult társaival a női öltözőbe. Úgy nézett ki, mint a csurgott hurka, tarkóján találta el egy oltóanyag-sugár, haja ázottan lógott, ruhájából még mindig csöpögött a tejszerű lé. Valaki a raktárból új munkaruhákat hozott, nem nézték, melyik milyen méret, letussoltak és átöltöztek, Zinán lötyögött a bő vászonnadrág, talált egy madzagot, azzal megkötözte. A csarnokban megkezdődött a takarítás, a legtöbben a padlót csutakolták, felmosóronggyal itatva fel a ráfolyt levet. Zina az egyik kényes műszert nézte ki magának, puha ronggyal ledörgölte majd bekapcsolta, mint várható volt, nem működött. Óráscsavarhúzó, miniatűr laposfogót szerzett, szétszedte, és a belsejében lévő alkatrészeket finom ecsettel, gyolccsal tisztogatta. Mielőtt összeszerelte volna, külön-külön bevizsgálta az áramköri egységeket. Öreg este volt már, mire elkészült a munkájával és konstataulta, hogy kifogástalan a készülék. Sárosi felfigyelt rá, tőle szokatlan kedvességgel szólította:

– Jöjjön, későre jár, hazaviszem kocsin! Úgy vélem, elege van a mai napból. – Zina megköszönte a gondoskodást.

Amikor belépett a lakásába, már egész testében reszketett, tüzelt a homloka és bedagadt a torka. A reggelről maradt teát megmelegítette, megitta, hozzá néhány szem pogácsát evett. Meg-

mérte a lázát, 38 fölött volt, lázcsillapítót vett be, és az ágyába bújott. Reszketett, majd izzadni kezdett, nagy sokára álom jött szemére. Reggelre visszatért a láza, lement Gizikéhez, Sárosit hívta telefonon. A férfi kedvetlen, fáradt hangon vette tudomásul Zina betegségét, kissé eltöprengett, mielőtt válaszolt volna.

– Ma péntek – szögezte le. – Maradjon otthon és kúrálja ki magát, remélhetőleg három nap alatt rendbe jön. Hétfőn azonban számítok magára, addigra kiszárad a terem, és az üzemeltetés feltételei is biztosíthatók lesznek. Mint már említettem – hangja kérlelhetetlenül csengett –, tíz nap múlva magasrangú látogatókat kapunk. A minisztériumból, mi több, a Központi Bizottságból is érkeznek elvtársak gyárlátogatásra. És ide tolják a képüket a sajtó munkatársai is... Akkorra már működnie kell a teljes gyártósornak! Értve vagyok? Hétfőn okvetlenül a helyén legyen!

– Igenis – rebegette Zina –, hétfőn bemegyek, ha kell, félholtan is...

– Helyes. Hétfő reggel hét órakor találkozunk!

*

Zina nekiveselkedve a szélnek, ernyőjével hadakozva botorkált lefelé a Rézmáli lejtőn. Hihetetlennek tűnt, hogy az időjárás egyik napról a másikra mennyire megváltozott. A hókásás eső szinte a bőre alá vágott, legyengülve, kissé támolyogva ért be hétfő reggel a munkahelyére, köhécselt, fáj a háta, hőemelkedéssel küszködött. Tudta jól, nem maradhat otthon, miként a színészeknek egy gondosan megrendezett színdarabban, ugyanúgy náluk is a stáb minden tagjának megvan a maga feladata. Az ő dolga a teljes gyártósor felügyelete, a munkafolyamatok összehangolása, és az, hogy ellenőrizzen valamennyi szakembert, akik irányítják a gépeket; hogy tartsa velük az intenzív kapcsolatot.

Nyolc órakor valamennyien a helyükön voltak, beöltözve nagytisztaságú védőruhákba; az integrált áramkörgyártáshoz szükséges szilícium-szeleteket, vegyszereket és egyéb segédanyagokat is bekészítették, Zina Sárosi társaságában bejárta a csarnokot és ellenőrizte a gyártósor minden egyes tagját. Miután rendben találták a gépeket, a főtechnológus búcsút vett a csapatától. A minisztériumban volt valami dolga, ígérte, siet, ahogy csak tud, visszatér a csarnokba és ellenőrzi a gyártás menetét. – Ha minden

készen áll, adjon jelt az indulásra! – utasította Zinát, majd gyorsan távozott.

Volt még néhány lényegtelen, kisebb tennivaló, majd miután teljes készütségben álltak, Zina intett Várhegyinek. Várhegyi – Sárosi helyettese – megnyomta az üzemkezdésre figyelmeztető csengő gombját, majd oly nagy lendülettel forgatta el az indítókarokat, mintha ő lenne Kolumbusz, s hajóját a Santa Mariát épp most bocsátaná vízre, hogy felfedezzen ismeretlen földrészeket.

A bemeneti egység beszippantotta a megmunkálandó félvezetőszkeletek első adagját; kezdetét vehette végre a gyártás, egymást követve aktivizálódtak a gépek, ahogy a szkeletek végighaladtak a gyártósoron. Zina fel-alá rohangált, ellenőrzött, utasításokat adott, felfigyelt minden kis hibára. Pali mellette volt, megfigyelték észrevételeiket, Zina rendkívül fontosnak tartotta az ezeremester technikus szakszerű tanácsait.

Az idő ment, az órák suhantak, Zina még a betegségéről is megfeledkezett. Olykor melege volt, máskor meg a hideg rázta, nem törődött vele, figyelmét teljesen lekötötte a gyártási folyamat. Marika ujjongva szaladt hozzá:

– A tokozógép ontja már a kész áramköröket! – Mindenki felfigyelt, többen hurrát kiáltottak, a hatalmas gyártócsarnokban az öröm a tetőpontjára hágott.

És akkor beütött a krach... az egyik gép kattogni kezdett, szokatlan hangokat hallatott. Zina Palival a géphez szaladt, ám még oda sem értek, máris hatalmas csörömpöléssel leblokkoltak a futószalagok. Ezzel egy időben kialudtak a műszereken lévő jelzőfények, szikrák pattantak, majd hirtelen süket csend ülte meg az egész csarnokot. A dőbbenet óriási volt. Pár pillanat múlva valaki felkiáltott:

– Rövidzárlat, az automaták lekapcsoltak, valami kivágta a biztosítékokat! – Zina a telefonhoz ugrott, hívta a TMK-ból a villanyszerelőket. Időközben Kapor Marci is előkerült.

– Felkapcsoljam? – mutatott az automatákat tartalmazó szekrénykére.

– Ne! Várjuk meg a műhelyeseket!

Hirtelen – mintha csak a földből bújt volna ki – ott termett Sárosi István. Lihegve kérdezte, mi történt, utcai ruhában volt, át sem öltözött, nem törődve a tisztaságra vonatkozó szigorú előírásokkal. Addigra már mindenki ott állt Zina körül, s a teremben dolgozók egymás szavába vágva regélték el az eseményeket.

– Kapcsolják fel az automatákat! – döntött főtechnológus, majd megjegyezte:

– Nyilván valamilyen véletlen tranziens került be a hálózatba, s a biztosítékok túl érzékenyek! Most menjen csak a gyártás, holnap majd alaposabban átvizsgáljuk a rendszert, felderítjük, mi okozhatta az áramcsúcsot...

A szerelők eleget tettek a felszólításnak, hirtelen beindultak a gépek, s ment minden tovább a megszokott módon. Zina tudta, ami áramkör ezután termelődik, fabatkát sem ér. Nem számít, vélte, ez csupán kísérleti gyártás... Sárosit figyelte, gondolkodott.

Néhány perc múlva megisméltődött az előbbi jelenet, leállt a gyártósor, nyilvánvalóvá vált, hogy a biztosítékok nem bírják az áramterhelést. Sárosi arca a vörös és a lila szín árnyalataiban játszott, tajtékozott a méregtől, olyan volt, mint akit most készül megütni a guta.

– Mi a fene van itt? – támadt rá Zinára – nem ellenőrizték kellő alaposággal a gépeket? Ha jól tudom, volt próbaüzem... vagy nem?! A maga dolga volt levezényelni a munkálatokat! Esetleg nem a megfelelő áramterhelésű biztosítékokat építették be?! – ingerülten az egyik vastraverzre csapott. Többen a lány védelmére keltek, elmondták, valamennyi gépet, műszert, berendezést kipróbáltak, minden a legnagyobb rendben volt.

– Talán a vakriasztás – tűnődött Sárosi – meglehet, nem tisztogatták meg rendesen a gyártósort! – Hé, emberek! – bődült fel – jöjjen ide mindenki, és számoljon be, mit tett a takarításkor! – Mielőtt a nép összegyűlt volna, Kapor Marci rohant hozzá két villanszerelő kíséretében:

– Főnök! – kiáltotta – megvan a baj!

– Nocsak! – a főtechnológus szemöldöke felszaladt a homlokára, ahogy rámeresztette szemét a feléje közeledőkre.

– A kábelcsatornából égett szag árad – lihegte Marci –, fogtunk egy létrát és felmáztunk... Hát... ne tudja meg...

– Mi a frászt, a jófenében?!

– Tűzforróak a kábelek! Olvadoznak a műanyag szigetelések, hőtbiztos, hogy némelyikük át is égett és ez okozta a zárlatot.

– Sárosi rohant a létrához, felmászott és megtapogatta a kábelkötegeket.

– Valóban... – mondta rekedten, elsápadó arccal. A villanszerelőkhöz fordult:

– Ha lehülnek a kábelek, vizsgáljanak meg minden szálát, nem sérült-e meg valahol a szigetelés... – Fáradtan törölte meg izzadó homlokát és lassan lemászott a nagylétráról. Egyenesen Zinára szegezte acélkéék szemének rideg tekintetét.

– A próbaüzem közben nem észlelték a melegedést? – kérdezte elfojtott dühvel a hangjában.

– Nem észleltük, nem is észlelhettük! Ugyanis külön-külön vizsgáltuk be a gépeket. A teljes gyártósor egy azon időben még sosem üzemelt, csak most! Elvégre...

– Elvégre... értem! Nem szükséges kioktatnia! Mászt kérdeznék! – folytatta egyre kíméletlenebb hangon – ha jól tudom, *maga* átnézte a specifikációt.

– Igenis... – Zinának megremegett a hangja.

– És?! Mekkora a gyártósor üzemelésekor az áramfelvétel summája? Nem tudja? Nem számította ki?

– A gyártósor áramfelvétele, illetve a totál elektromos teljesítményigény specifikációs adat, megtalálható a gépkönyv első oldalán. Mért kellett volna kiszámítanom?

– Kérem azonnal a dokumentációt!

– A főnök pánccszekrényében van. Menjek fel érte?

– Úristen, Veress! – tért magához a végzet sújtotta főtechnológus. – Ha megtudja, mi történt, leszedi a fejem... És a magáét is! – nézett vádlón Zinára.

– Ugyan már, miért? – Zinából kiszállt a félelem, öntudatra ébredt. Észbe kapott, Sárosi rá akarja kenni a felelősséget, a nyakába varrni a balhét. Támadásba lendült:

– Vagy talán sublerrel kellett volna lemérnem a vezetékátmérőket, kiszámítanom az áramsűrűséget, majd a vezetékek

hőmérsékletét! És utasításba adnom, cseréljék le a teljes elektromos hálózatot nagyobb átmérőjű vezetékekre. Ezt várta volna tőlem? Hogyhogy nem erre utasított? Vagy már elfelejtette azt, amit tanult a fizikában?!

– Pimasz bestia! – sziszegte a férfi – még megkeserüli, hogy gúnyolódik, és kétségbe vonja a szaktudásomat!

Ekkor tört ki a pánik. A mindeddig hallgatagon álldogáló embercsoport felhördült, egyszerre – mint valami beintésre – valamennyi kiabálni kezdett. Többen Zinát védtek, mások a vezetőséget szidták, amiért nem ellenőrizte a tervrajzokat. Vagy ami még elítélendőbb, hogy nem ismerték a gépek áramterhelését, és nem a kívánt méretű kábeleket szereltették be. Nekik, a tervezőknek – vélték –, és nem a szegény Zinának kellett volna elvégezni a szükséges számításokat. – A mi főnökeink még az Ohm törvényét sem tudják! – zúgott a nép szava. Sárosiban félelem ébredt, szelídebb hangra váltott, kérlelni kezdte beosztottait.

– Kérem, kartársaim, őrizték meg a nyugalmost! Vádaskodással, lázongással semmire sem megyünk, most az a kérdés, mit tehetünk, mi az, amit tennünk kell a munda becsületének megvédése érdekében. – A zivaj fokozatosan elhalt, az emberek némi morgást hallatva elcsendesültek, várakozó arccal fordultak a főnökük felé. Sárosi észlelve a figyelmet, erőteljesebb hangra váltott, miközben hevesen gesztikulált.

– Először is – kezdte – le kell futtatnunk a gépsorban lévő szeleteket, ezt úgy is megtehetjük, hogy csupán az aktuális műveletet végző egységeket kapcsoljuk csak be. Új sarzsit – mondanom sem kell – nem indítunk! Természetesen – nézett nyomatékosan Zinára – gépet csak akkor kapcsolunk be, miután a szerelők átnézték a vezetékhalózatot és korrigálták az esetleges meghibásodásokat.

– No de aztán mi lesz? – vakkantotta el magát Várhegyi, aki nemcsak a főtechnológus helyettese, hanem a bizalmi embere is volt – határidő módosítást kérünk a gyártósor beindítására?!

– Ez az, amit szeretnék elkerülni – ismerte be Sárosi a helyzet nehézségét. – Emberek! – emelte meg ismét a hangját – szedje össze mindenki a sütnivalóját, ötleteket kérek, javaslatokat. Az nem lehet – vált csaknem sírósra a hangja – hogy

befuccsoljunk éppen most, a miniszteriális elvtársak és a sajtó látogatása előtt... Valamit ki kell találni, van köztetek éppen elég sok furmányos eszű szaki... Most pedig munkára fel, én megcélzom a nagyfőnök szobáját, tájékoztatom Veress főigazgatót a tragikus fordulatról... Holnap reggel találkozunk, addig járjon az agyatok, mint a precessziós pörgettyű, várom a megváltó ötleteket!

A csarnok emberei lelombozódva néztek szét a kriptahangulatú gyártócsarnokban, majd Zina kérésére a gépekhez léptek, hogy eleget tegyenek főnökük utasításainak.

Veress Béla Sárosi István társaságában elmélyülten tanulmányozta a gyártósor dokumentációját. A főtechnológus, aki úgy érezte magát, mint Dániel próféta az oroszlanbarlangban, ki nem fogyott a mentegetőzésből, bizonygatta, alaposan átnéztek, kipróbáltak valamennyi gépet, futószalagot, érthetetlen, hogy mi okozza a tápellátó vezetékek melegedését. Veress, akit Zina és társai a boldogabb időkben „nagyfőnöknek” hívtak, túlesve az első heves felinduláson, hallgatásba mélyedve állta beosztottja tekintetét. A főtechnológus új ötletekkel állt elő: be kellene vonni a vizsgálatokba az Elektromos Műveket, továbbá felvetni a felelősségét azoknak a kivitelezőknek, akik a belsőépítészeti munkákat tervezték, méretezve az elektromos hálózatot. Veress a szóáradatra a fülebotját sem mozdította, szeme összeszűkülte, ajka lefittyedt, fokozatosan eltorzuló arca vén majomra emlékeztetett. Hirtelen felhorkant, öklével az asztalra csapott, az ütéstől az iratok szerteszét repültek.

– Kuss! – üvöltötte – elegendő van a fecsegésedből! Ne add itt nekem a hülyét, ne játszd meg magad, mint a szűznek mondott lány a nászéjszakáján... Neked, mint főtechnológusnak, fel kellett volna figyelned erre...

– Erre? Mire?! – Sárosi acélkék szeme villámokat szórt.

– Gondolj vissza a projekt megszületésére... ott voltál te is... rábólintottál a tervekre, nem éltél ellenvetéssel... – Veress beszéde lelassult, fáradt szeme megpihent a falon lévő képek

egyikén, mintha attól várt volna igazolást. Sárosi dühe a tetőpontra hágott, felháborodástól rekedten kezdett kiáltozni:

– Mért kellett volna ellenvetéssel élnem? Ha volnál szíves világosabban fogalmazni...

– Persze... világosabban... ha már ennyire rossz a memóriád...

– Fogalmam sincs, hogy mire célzol...

– Úgy! Foglalmazd sincs? Akkor most nyisd ki mind a két füled! Úgy határozatok – *ti*, én magam nem voltam jelen! –, hogy az amerikai FGE cég ajánlata lesz a nyerő. Árajánlatot is kért a külker a teljes gyártósorra, vásárlási szándékot jelezve. Első menetben megkaptátok a gyártósor specifikációját, ehhez igazodtak a belsőépítések. Ennek megfelelően történ valamennyi helyiség kialakítása, és most jön a lényeg: az elektromos hálózat megtervezése is! Mondjam még?!

– Ezt eddig is tudtam...

– Tudtad, persze. De arról voltál szíves megfeledkezni, hogy az ágazati minisztérium karöltve a többi illetékes szervvel – közvetlenül a szállítást megelőzően – új döntést hozott. Ennek okán nem az amerikaiaktól, hanem a Szovjetuniótól vásároltuk meg a gyártósort és az üzemcsarnok teljes felszerelését...

– Igen. Sokkal előnyösebb feltételeket ajánlottak, nem volt gond az embargóval, és lehetővé vált a barter-ügylet is. Amellett az NMOS-003 gyártósor a kiszemelt FGE-féle sorral minden tekintetben kompatibilitást mutatott, – no és! – a számítások szerint kábé a fele összegből kihozható volt a beruházás...

– Pontosan.

– Akkor meg mi a fene baj van?!

– Hogy mi?! Ezt épp te kérded, a szakember, a villamosmérnök? Hát ide nézz... – Veress nehézkesen felkelt a fotelból és a páncélszekrényhez lépett. Kinyitotta, majd némi keresgélés után két vastos dossziét húzott elő. Asztalára tette, lapozott bennük, majd előbb az egyik, majd a másik dosszié specifikációs adataira bökött.

– Látod azt, amit én látok? – Sárosi felállt és Veress mögé lépett. Elkerekedett szemmel nézte az FGE cég számait. Aztán a tekintete a szovjetek dossziéjára siklott, az ott szereplő adatot

véve szemügyre. A kettő egymástól eltért, a szovjet gyártósor elektromos teljesítményfelvétele csaknem a kétszerese volt az amerikai gépsorénak!

– Hogy az a... – mondta ki Sárosi teljes egészében a cifrát – itt van az eb elhantolva! Úristen, hisz’ ez rettenetes, hogy lehet az, hogy akkoriban erre senki sem figyelt fel?!

– Hogy lehet... hogy lehet... – Veress arcát párássá tette a verejték, szívdobogása felgyorsult, egy helyben állva is úgy lihegett, mintha futna fel a hegyre. – Elnézted te is, mint a többi marha! Vagy ami még rosszabb, csak úgy tettél, mint aki nem vesz észre semmit... *nem merted szóra tenni...*

– Nem vagyok felelős! Kikérem magamnak, engem senki sem bízott meg azzal, hogy műszakilag átnézzem és összevegyem a kétféle specifikációt. Ez – ha jól tudom – izé... *másvalakinek* lett volna a dolga...

– Másvalakinek?! Nicsak... megszólalt a gödörben a lyuk!

– No de főnök...

– Pardon. De hogy a tárgyra térjek, volt is szó erről... ám azt mondták, a vezetékeket túlméretezték, ki fogják bírni a túlterhelést... Pista! Hagyjuk ezt a „ki a felelős” játékot, nagy itt a baj... Valamit tenni kell! Erre koncentráljunk!

– Mégis, mit javasolsz...?

A testes férfi kissé elmerengett, tapasztalatának gazdag tárházában valamiféle megoldás után kutatott. A jelek szerint semmi érdemleges nem jutott eszébe. Gondoktól űzve fordult Sárosihoz:

– Figyelj. Valahogy el kell érni, hogy menjen a gyártás legalább fél évig. Ez alatt az idő alatt legyártjuk a szovjeteknek az éves kontingenst, mely a gépsorért járó fizetség fejében megilleti őket. Utána leállunk és elrendeljük a karbantartást. Valahonnan, a poklok mélyéről is szerzek rá pénzt, és akkor kicseréltetjük a vezetékeket. Értve vagyok?!

– Értve... de mit tegyünk e pillanatban?

– Ez a ti dolgotok, nem szólók bele, sőt: tudni sem akarom, mit fogtok kiagyalni. Egyszóval szabad kezet kapsz. – A főtechnológus döngő léptekkel járkált fel és alá, háborgott, érvelt,

vitatkozott, végül Veress szívgyöngeségére hivatkozva véget vetett a megbeszélésnek, lazán kidobva pórul járt emberét.

Késő este volt már, mire hazatért Sárosi István. Kapásból összeveszett a feleségével, a fiainak meg kiosztott néhány nyaklevest. Evett valamit vacsora címén, majd lefeküdt; egész éjjel percet sem aludva jártatta az agyát. Másnap kialvatlanul kelt ki az ágyából, jéghideg vízzel lezuhanyozott.

Kedd reggel hét órakor a gyártócsarnok előterében ott nyüzsgött már az egész csapat, Sárosi negyed nyolcra ért be, fáradt, elgyötört tekintettel üdvözölte beosztottait. A terem zsongott, főnökökre ügyet sem vetve izgatottan tárgyalt valamit a nép. Szüts Pali, észlelve Sárosi megjelentét, átfúrta magát a tömegben és megállt a főtechnológus előtt.

– István bátyám! – mondta bizalmas hangon – van itt egy gondolat, Kapor Marcitól származik. Aztán én is megtoldottam kissé...

– Halljam! – kiáltott a férfi izgatottan – térj a lényegre, nem kell a rizsa! – Marci, aki lerázhatatlan volt, mint a bögöly, Szüts Pali mellé lépett és átvette tőle a szót:

– Arra gondoltunk – jelentette –, hogy a kábelcsatornába szerelhetnénk ventilátorokat! Elvégre a nagyobb mérőműszerekben is ventilátorral hűtik a teljesítménytranzisztorokat és a felmelegedett alkatrészeket, a megoldás cseppet sem szokatlan... – A főtechnológusnak felcsillant a szeme, kezét felemelve csendre intette a háborgókat, majd mielőtt megszólalt volna, elgondolkodott.

– Nem olyan rossz az ötlet – bólíntott, majd tekintetét körbefuttatta a falakat behálózó, rengeteg műanyag-borításon, ezekből ágaztak le a különféle feszültségre kapcsolt kábelek és futottak be a kapcsolószekrényekbe, ahonnan kapták a tápenergiát az egyes gépek. – És a folyosón lévők? – kérdezte – azokat közvetlenül a falra szerelték műanyaglemezes védelem nélkül...

– A folyosón nincs klíma, kinyithatjuk az ablakokat. Odakinn mínuszok vannak, azok is hűtenek!

– Arra gondoltam – vette át Pali a szót –, hogy a folyosói nagyteljesítményű vezetékpárt kisöntölhetnénk két járulékos vezetékkel!

- Értem. Ám ne feledd, hogy sűrget az idő!
- A villanyszerelők a mi segítségünket is igénybe véve garantálják, hogy csütörtök reggelre készen fog állni minden. Indulhatnak a gépek!
- No és a ventillátorok?!
- Főnök! – kiáltotta Marci lelkesülten. – Adjon diszpóziót, vállalati kocsit és mi még ma délre meghehozzuk a szereléshez szükséges anyagokat! Van egy haverom az Elektrotechnikai Nagykernél, elintézik nekem mindent. Utasítsa az anyagbeszerzőket, hogy bízzák ránk a munkát, ne akadékoskodjanak a jogaikat féltve. És akkor mi négyen indulhatunk máris!
- Gyertek! – vezényelt Sárosi karjával hadonászva, majd hirtelen megtorpant. – Emberek! A férfiak maradjanak itt és kezdjék el a szerelési munkálatokat, a nő dolgozók meg menjenek haza. Szabadnapot kapnak mára és holnapra, pihenje ki magát a szebbik nem... Csütörtök reggel hét órára várom a csapatot, senki el ne késsen, addigra elkészülünk a szereléssel, indulhat a teljes gépsor, a próbaüzem. És most hajrá fiúk, az idő sűrget, rohamra fel! Bizonyítsuk be, hogy klassz srácok vagyunk!

Zina a másfélnapos jutalomszabadságot az ágyában töltötte, pihent és sokat aludt. Gizike és Juliska néni a házipatikák minden csodaszerét kipróbálta rajta, a gondos asszonyok különféle gyógyteákat kotyvasztottak neki, pirulákat tömtek beléje, borogatásokkal, kenőcsökkel pátyolgatták, etették könnyű és finom ételekkel. Csütörtök hajnalban, amikor megszólalt a vekker, fáradtan ébredt, gyöngé volt, a torka változatlanul fájt, amellet köhécselt, elbágyasztotta a hőemelkedése. Lezuhanyozott és felöltözött, tejszínes kakaót reggelizett; a szendvicsek már elkészítve lapultak a frizsiderben, a kis csomagot a táskájába dugta, gondolta megeszi a déli szünetben. Melegen felöltözve indult el a hajnali szürkületben, a hold lenyugvóban volt, az éles szél eltakarította a felhőket, előbukkantak a kitisztult égbolton az éjszakát búcsúztató, utolsó csillagok.

Bár pontosan érkezett, nem ő volt az első, a szokott helyen javában gyülekeztek már a dolgozók. Hét óra öt perckor Sárosi a

jelenléti ívre pillantva megállapította, hogy teljes a létszám. Csendre intette felajzott beosztottjait, majd beszámolt arról, mit végzett a reparáló brigád az elmúlt két napban.

– Munkatársak! – kezdte –. Örömmel jelenthetem: sikeresen megoldottuk a felmerült problémákat, helyükön vannak a söntőlókábelek, és eszeveszetten kavarják a levegőt a ventillátorok. Hamarosan beindíthatjuk a gépsort, a munkálatok során maximális figyelmet és fegyelmet kérek mindenkitől. Mint már utaltam rá, a mai napon csupán próbagyártásról lehet szó, azok az integrált áramkörök, amelyeket produkálunk, selejtesek lesznek. Ugyanis a gyártócsarnok a szerelés folytán elszennyeződött, néhány nap szükséges ahhoz, hogy beállítsuk a szükséges tisztasági fokot. No meg hogy stabil hőmérsékletre és páratartalomra klimatizáljuk a helyiséget... Éppen ezért – folytatta kezével a terem vége felé bökve – bármikor igénybe vehetők a kijáratok. És nem szükséges felvenni a kényelmetlen védőruhákat, nem kell a csarnokba lépés előtt áthaladni a tisztogató zuhanykabinon! Az étkezés és a dohányzás azonban tiltva van most is! Világos az, amit mondtam, mindenki számára érthető?!

– Igen, igen, értjük... válaszoltak kórusban a gyártórészleg munkatársai. Zina megkönnyebbülten sóhajtott fel, a „védőruha”, mely nem az embereket, hanem a legyártandó áramköröket van hivatva megvédeni a szennyeződésektől, kényelmetlen, szoros. Attól tartott idefelé jövet, hogy beleizzad, nem lesz ereje egész nap ácsorogni a nehéz öltözkében. Így viszont bármikor kimehet a folyosóra, megeheti a szendvicseket, ihat teát, bekaphatja a gyógyszereit. Sárosi folytatta a szónoklatát:

– A mai napra egyetlen műszakot tervezek, ezt követően kezdetét veheti a csarnok rendbetétele. A munka áthúzódik szombatra is, sajnálom, de nem pihenhetünk. Sőt... Ez alkalommal kivételt téve, vasárnapi műszakra is felkérem a tisztelt kollégákat!

Ha minden jól megy – folytatta – hétfőn már élesben mehet a gyártás! Szerdán – sorolta rendületlenül – a program szerint tíz óra tájban érnek majd ide a vendégek, akik látni akarják, amint a kész integrált áramkörök megjelennek a gyártósor végén. Hát ennyi... van valakinek kérdése vagy megjegyzése?!

Semmi?! Nos, akkor mindenki menjen a helyére, fél óra múlva elindítjuk a műszakot!

A csapat kétfelé oszlott, a többség a csarnokba vonult, hogy elfoglalja helyét a gépek mellett és megkezdje a beüzemelési munkálatokat. A többiek a diszpécser szobába, illetve a vegyi laborba mentek, övelük tartott Marika is. A technikusnő feladata volt a gyártáshoz szükséges vegyszerek összeállítása, továbbá elő kellett készítenie néhány segédanyagot. Hirtelen megtorpant, megcsapta őt valamelyik vegyszer bűze, émelyedni kezdett. Arra gondolt, az izgalom is oka lehet a rosszullétének, erős volt és egészséges, sohasem voltak gyomorpanaszai. Valamit súgott az egyik laboránsnak, majd kitámolygott az előkészítóből és megcélozta a végét. Ahogy bekanyarodott az oldalfolyosóra, megpillantotta Kapor Marcit. A műszerész a tűzoltóberendezés kapcsolótáblája előtt állt, és éppen abban a pillanatban, amikor a lány odanézett, megragadta a főkapcsoló karját, majd egy erőyes mozdulattal megrántotta. Marika sóbálvánnyá válva állt meg néhány lépésnyire tőle. Rákiáltott:

– Mi a fenét csinálsz, Marci? Hatástalanítod az oltórendszert?! – A fiú riadtan fordult hátra, arca eltorzult a dühtől, ahogy a nőre nézett.

– Semmi közöd hozzá, tudod jól, én vagyok a tűzvédelmi felelős!

– Éppen azért! Azonnal húzd vissza a kart, ne hagyd tűzoltalom nélkül a gyártócsarnokot!

– Menj a fenébe, és ne oktass ki engem! Van fogalmad, mekkora zűr volna itt egy újabb vakriasztás esetén? Nézz ki az ablakon, hétágra süt a nap, és a szél bókoltatja a fenyőfák ágát... nem vállalhatom a felelősséget! – A lányhoz lépett és suttogóra fogta a hangját: – Azt hiszed, nem tudja a főnök? Rám kacsintott! Érted?! És a fejével a kapcsolótábla felé intett... Te meg – nézett rá furcsa, kihívó tekintettel – tartsd a szád, különben... – nem folytatta a szót, kezével tett egy félreérthetetlen mozdulatot.

Marikát elkapta a hányinger, hátat fordítva Marcinak és az oltóberendezésnek, a végébe rohant. Amikor kijött, már nem volt ott a fiú, azt azonban látta, hogy lehúzza van a kar. Megtorpant, elgondolkodott, ám nem volt mersze visszabillenteni. A munka-

szobába sietett és megkezdte az előkészülettel kapcsolatos feladatait.

Az üzemcsarnokban tetőpontjára hágott az izgalom, mindenki idegeit megfeszítve várta a pillanatot. A megmunkálendő szilíciumszeletek az adagolóban sorakoztak, a ventilátorokat bekapcsolták, a rengeteg szélkerék zúgva, süvöltve keverte a levegőt a kábelszekrényekben, melyekre ablakokat vágtak az elégséges légcsere biztosítása céljából. Zina a bejáratnál vesztegelt, az volt a dolga, hogy Palival együtt fel-alá járkáljon a gyártósor mentén és ellenőrizze a gépek összehangolt műveleteit. Sárosi a diszpécser szobába ment, hogy bejegyezze a gyártási naplóba a dokumentáció számára szükséges adatokat. Miután mindent felírt, utasította a kezelőket, hogy indítsák el a műszakot. Megszólalt a csengő, érkezett a várva várt pillanat, s ugyanúgy, ahogy az a múlt alkalmmal is történt, áram alá helyezték a hatalmas gépeket.

Telt-múlt az idő, problémamentesen haladt a gyártás. Sárosi utasította az egyik villanyszerelőt, hogy másszon fel a létrán, nyúljon bele a kábelcsatornába és ellenőrizze a vezetékeket. A szakember a műanyag-szigeteléssel ellátott vezetékkötegre tette a tenyerét; csupán gyöngé langyosodást érzett, vidám arccal kiáltott le a létra tetejéről a főnökének, örömmel közölve, hogy nem számottevő a melegedés. A főtechnológus megnyugodva ment ki a büfébe, reggel öt órakor kelt fel, aznap egy falatot sem evett. Később bezárkózott a szobájába lebonyolítani pár fontos telefont, néhány perccel később Veress Bélát kereste fel. Jelentette, hogy minden rendben, beindult a gyártás, a hűtésről megfelelően gondoskodnak a ventilátorok.

– Az üzemelés zavartalan, az embereim kiválóan teszik a dolgukat! – tette hozzá büszkén hátravetett fejjel, és elindult vissza a gyártócsarnokba.

Hogyan történt az, ami megtörtént? Erre igazából mind a mai napig nem született kielégítő magyarázat. Az okkultisták szerint a mikroelektronika reményteljes fellegrát megszállta a gonosz, elkövette szörnyűsége tettét: egyetlen perc leforgása alatt pokollá változtatva a gyártócsarnokot. Valami ilyesmi következett be azon a napsugaras délelőttön, a későbbiekben effajta híresztelések kaptak szárnyra, még a megrögzött materialisták is afelé

hajlottak, hogy az ördög számlájára írják a tragikus eseményeket. Mert hibázást, rossz munkát senki sem vállalt magára, a főnökök meg égre-földre esküdöztek, hogy mindenhol a lehető legszigorúbban betartották a biztonsági előírásokat.

Talán mégsem volt oly tökéletes a ventilátoros hűtés, vagy a söntvezetékek nem voltak elégségesek? Talán valahol a kábelköteg mélyén túl vékonyra sikeredett az egyik fémhuzalon a szigetelés... Esetleg átégések történtek a múlt alkalommal, és a villanyszerelők nem vették észre a csöppnyi hibát? Talán... talán... A baj azonban megtörtént: valahol kipattant egy picinyke szikra, és megpörkölte a szigetelést. Aztán még egy és még egy... a műanyag átmelegedve elérte gyúlási hőmérsékletét. Az eredmény normális körülmények között zárlat lett volna, s abban a pillanatban, amikor összeértek a lecsupaszodott vezetékek, kivágott volna a biztosíték, megismételve a múltkori jelenetet.

Azonban nem ez történt, merthogy ott voltak a ventilátorok! A csöppnyi szikrát a levegőáram lángra lobbantotta, és a tüzet – mint kovácsműhelyben a fűjtató – erőteljesen megtáplálta a rengeteg ventilátor szele. A tűzár hatalmas folyamként áradt szerteszéjjel a kábelszekrények belsejében, az emésztő lángok felgyújtottak maguk körül mindent, elsőként a kábelek műanyag szigetelését, majd a kábelszekrényeket és a falakat borító műanyaglemez-burkolatot. Később tüzet fogtak a szerteszét heverő vegyszeres flakonok, rongyok, vattacsomagok, az ajtók, az ablakok kerete... Végül a tetőszerkezet gyúlékony elemei is.

A gépeknél ügyködő emberek első pillanatban a futószalagok hirtelen leállítására és a berendezések üzemzavarára lettek figyelmesek, ám alig egy szemvillanásnyi idő múlva már megéreztek a füstöt, és megpillantották a hatalmas lángokat. Őrjöngve menekült, ki merre látott, sokan tüzet kiáltottak, tűzoltók riasztását kérték, miközben egymást lökdösve és csaknem eltaposva rohantak ki a folyosóra, vagy aki tehetett, a vészkijáratokat célozva meg. Ekkor már a csarnok előtti folyosó falán futó kábelköteg is lángokban állt, és fokozatosan vette birtokába a tűz az összekötő síkátorok éghető anyagait is. Ahogy kitárták a szabadba nyíló ajtókat, a beáramló légvonat újabb lendületet adott a tűznek. Zsarátnokok, égő lemezek, csövek zuhantak lefelé a plafonról és a

falakról, ráesve a menekülőkre, felgyújtva ruhájukat, hajukat, égési sebeket okozva nekik. Aki kiért a szabadba, a földre vetette magát, nem törődve sárral, kosszal, törmelékkel; volt, aki letépte magáról lángoló ruháját, s félmeztelenül rohant a főépület felé. Mások, akik épségben maradtak, sérült társaiknak nyújtottak segítséget, az erősebb férfiak ölükbe kapták a megsebesült nőket, s rohantak egyre messzebb a lángoló gyehennától, miközben segítségért kiáltoztak, döbbsen észlelve, hogy sehol egy mentő-, egy tűzoltókocsi.

Sárosi visszatérván Veress főhadiszállásáról, a diszpécser-szobában tevékenykedett, itt érte őt a katasztrófa, első pillanatban csupán azt észlelte, hogy felharsan a vészcsengő, s kigyullad az üzemzavart jelző felirat. Ám mindez csupán néhány másodpercig tartott, a riasztóhang megszűnt, a szoba sötétbe borult. A főtechnológus nyomában a diszpécserekkel fejvesztve rohant ki a folyosóra, egyenest a gyártócsarnok felé. Amikor észlelte a füstöt, tudta, szörnyű a baj, irányt változtatva az oldalfolyosóra inalt. Láta, amit látott – észlelte, mit tett Marci –, gyorsan üzembe helyezte a tűzoltóberendezést, nem is sejtve, hogy elkészt vele, a falakról akkorra már leestek az oltóanyagot tartalmazó csövek, széttörték, össze-vissza tekeredtek, a tejszerű, iszamos oltóhab ahelyett, hogy egyenletesen bepermetezte volna a csarnokot, hatalmas tócsákban gyűlt össze a földön. Oltása a hatalmas lángokra már hatástalannak bizonyult.

A tűzoltókat és a mentőket a főépület portása riasztotta, azon nyomban kézbe kapva a telefont, amint meglátta az épületből kiáramló füstöt. Később a titkárságról, és a rendvédelemtől is történt riasztás, ennek következtében a város minden részéből özönlenni kezdtek a szirénázó kocsik. Sajnos, meglehetősen későn... Az Intézet a Budai-hegység lankáin feküdt, távol a városi tűzoltó- és a mentőállomásoktól, a tűz fellángolását követően 20 perc is eltelt már, mire kiértek a katasztrófaelhárítók.

A rendészet emberei, és az Intézet tűzvédelmi egysége volt az, ahonnan a segítség már a tűz kitörésének pillanatában megérkezett; eszközeik azonban elégtelennek bizonyultak a hatalmas tűz megfékezésére, a csarnok fala vastag betonból készült, az épület belsejébe a fojtó füstben úszó szűk folyosókon át megfelelő

védőfelszerelés híján lehetetlen volt behatolni. Csupán a sebesülteket mentették, ahogy tudták, s az egyszerűbb oltóberendezésekkel igyekeztek megakadályozni a lángok tovaterjedését, nehogy bekebelezzék a környező épületeket; áttérjedjenek a központi épületre, veszélyeztetve az ES és az Intézet teljes komplexumát.

Sárosi a tűzzel mit sem törődve rohant be a lángoló csarnokba.

– A gázpalackok! – üvöltötte – azonnal lekapcsolni őket a gyártósorról, és kigörgetni valamennyit! – Tudta jól, ha túlmelegednek, szétrobbannak további pusztítást okozva, különösen veszélyesek a diborán gázos palackok, melyek tartalma a levegőbe jutva kiirthatja a környék lakosságát. Többen a segítségére siettek, s mielőtt a tetőszerkezet leomlott volna, kivonszolták az udvarra e különös időzített bombákat. Néhány férfi munkaköpenye lángra lobbant, megperzselődött az arcuk, a hajuk, a felhevült palackok égési sérüléseket okoztak nekik.

A tűz kitörésének pillanatában Zina a Pali társaságában a szerelőcsarnok túloldalán lévő helyiségben tartózkodott, mit sem sejtve álltak ott mindketten, elmélyülten figyelve, ahogy az adagoló ontja ki magából a kész integrált áramköröket. Három munkásnő már javában csomagolta az odakészített dobozokba a termékeket, Pali az egyik futószalagot kémlelte, furcsa, csikorgó hangra lett figyelmes, mondta is Zinának, a műszak befejezését követően újból leellenőrzi a mechanikát. A tűz a bejárat mellett futó kábelköteg mélyén keletkezett, első pillanatban Zináék is azt észlelték, amit sokan mások, hogy leáll a rendszer, megismétlődik a múltkori krach. Elhagyva az elsötétült csomagoló helyiséget, kirohantak a folyosóra, ekkor észlelték a füstöt, és pillantották meg a hatalmas lángokat. Az épület végében volt egy vészkijárat, Pali lekapta a falról a hatalmas baltát és szétverte a vékony lemezeket. A szabaddá vált keskeny ajtón át Zina terelte kifelé az udvarra a munkásnőket, ő maga utoljára maradt. Már éppen ki akart lépni, amikor Pali felkiáltott:

– Zina! A gázpalackok! Itt van a palacktároló a raktár mellett, gyere és segíts! – A nőnek nem kellett kétszer mondani, mekkora a baj. Hirtelen arra gondolt, mi lesz a sorsa a használatban lévő palackoknak, ha azokat el nem távolítják, hiábavaló az ő

munkájuk... Mi mást tehetett volna, reménykedett, és ahogy csak bírt, rohant Pali után. A férfi behatolt a tárolóba és kezdte lecsatolni a palackokról a rögzítő láncot. Zina elkapta az elsőt és görgette kifelé, s ahogy kiért a vészkijáraton, a fűvel benőtt domboldalra dobta a súlyos vashengert. Gurult lefelé magától, távolodva a lángoló épülettől. Az elsőt követte a többi, először a diborán tartalmú palackokat mentették ki, majd sorra vették a hidrogén-, az oxigén- és nitrogénpalackokat is. Pali a tárolóból a vészkijárat elé vonszolta a súlyos darabokat, itt átvette tőle Zina, átpréselte magát a kijáraton és a többi után lökte. Időnként megbicsaklott a lába, a palack talpának éle megütötte a sípcsontját, feljajdult, de vonszolódott tovább, izzadva, lihegve görgetve az ormóttan darabokat. Több mint tíz palack várt a sorára, az idő sürgetett, a lángok elérték a csarnok végét, és tűzkoszorút vontak a hatalmas terem köré. Már a tető is égett, időnként lángoló darabok hullottak alá, már hallatszott a tűzoltók és a mentők szirénázása, ám az épület hátsó traktusához nem jött egyetlen tűzoltóautó sem. A palackok kezdtek átforrósodni, mindketten letépték magukról a köpenyt – Pali az ingét is –, és azzal fogták körül a tüzes fémtestet. A füst fojtogatta őket, a hőség kezdett kibírhatatlanná válni, lassanként minden, ami éghető volt, lángra lobbant a szűk helyiségben.

– Már csak egyetlen palack van – üvöltötte Pali –, tarts ki, hamarosan végzünk! – Zina a raktár bejáratához szaladt, hogy kéznél legyen, eközben ráhullott egy lángoló zsarátnok és megpörkölte a ruháját. Tenyerével nyomkodta szét a parázsló foltot, nehogy lángra kapjon és megégesse a testét. Láta, hogy az utolsó palack hidrogént tartalmaz, nyújtotta a kezét, hogy átvegye, ám Pali elengedte a terhét és visszarohant.

– Uramisten – kiáltotta – a szekrény mögött van még egy diborános! Várj, Zina, előbb azt hozom ki! – Zina odaszaladt, elkapta a tűzforró mérgesgázos palackot, egyetlen volt a mozdulata, forróság csapta meg mind a két karját, érezte, hogy ég a bőre és a vasköpenyre ragadt. Iszonyú önuralommal vonszolta kifelé a veszélyes palackot, már látta az ajtónyílást, a fakteret lángolt, fogalma sem volt, hogy fog áthatolni rajta.

A következő pillanatban valami villant a háta mögött, majd azt érezte, szárnyai nőttek és repül, miközben rettentő robaj, dördülés üti meg a fülét. Ám a fülsüketítő hangot azonmód ijesztő csönd követte. A nő a fűvön csúszott, a szabadjára engedett palack rázuhant, hatalmas ütés érte a testét. Mielőtt elsötétült volna előtte a világ, Mátrai arca bukkant fel előtte, ajkai rángatóztak, s lélegzete ijesztő hörgéssel szakadt ki torkából. Érzékelte, hogy mozog a szája, és azt kiáltja: *János!* – de a füle már nem volt képes felfogni a hangokat. Szédült és örült sebességgel zuhant lefelé a mélybe, aztán már nem érzett semmit, többé nem szenvedett. A robbanást a magára hagyott, túlhevült hidrogénpalack okozta, melyet Pali félrelökött, előnybe részesítve a diborán tartalmút. A szörnyű detonáció beomlasztotta a felperzselődött csarnokot, a romok maguk alá temették a hős palackmentőt. A férfi abban a pillanatban lehelte ki lelkét, amikor Zinánál bekövetkezett a filmszakadás. A két önfeláldozó ember együtt merült el a Léthé vizében, de a lány elutasította Kharón ladikját. Volt valami, ami hallatlan erővel húzta vissza az életbe: szerelmese tűznél forróbb vágya. Öntudatlanul is érezte a csókját, az ölelését, felfogta a hozzá intézett, esdeklő szavakat...

*M*átrai, arcán a már-már rákövesedett rosszkedvvel ült a járőr-kocsiban, elmerengve bámult maga elé, ügyet sem vetve a környező világra. Az autót társa, Molnár főtorzs vezette, Budán, a városközponttól távol eső villanegyedben akadt némi dolguk, egy gyilkosság ügyében nyomoztak éppen, s mielőtt a százados elkészítette volna a zárójelentést, hogy pontosítsa a nyomozati anyagot, beiktatott egy újabb helyszínelést. Különös eset volt, bár első blikkre semmitmondónak tűnt: a csillebérci üdülőtelep egyik útkereszteződésben elgázoltak egy öregasszonyt. És a gázolást épp a legkedvesebb unokaöccse követte el, akiről hamarosan kiderült, hogy az asszony végrendeletének egyedüli kedvezményezettje! Kérdés: szándékos gázolás volt, avagy véletlen baleset? A jelek arra utaltak, hogy a fickónak igencsak kellett a pénz. Bár már több alkalommal rekonstruálták a gázolás minden mozzanatát, Mátrai úgy vélte, jobb az alaposság, ez okból döntött úgy,

hogy még egyszer lejátssza az egész jelenetet. Ő maga ült a volánhoz, társát meg az útszéltre állította, pont arra a helyre, ahol felbukkant akkor az áldozat. A halálesetkor is lombtalanok voltak a fák, mint most februárban, és ugyancsak erősen tűzött a nap. Visszaemlékezett: a bűntény rekonstruálása idején – nyáron – a próbaszemélyt eltakarta egy dús lombú bokor. Ellenben most, ahogy kanyarodott lefelé a meredek lejtőn, tisztán kivehető volt a bokor mögül felbukkanó járókelő. Sőt mi több, az erős fényben kedvezőek voltak a látási viszonyok, az unokaöcsnek nagy biztonsággal fel kellett volna ismernie a nénikéjét! És mégsem fékezett... a korábbi helyszínelés során kiderült, semerre sem voltak féknyomok... Mátrai eltöprengett, végiggondolta újból a cselekményt, úgy vélte, bizonyosságot nyert, hogy szándékos balesetokozás történt, jól spekulált, a tényeknek megfelelően állította össze a nyomozati anyagot...

Merengéseiből társa riasztotta fel azzal, hogy lát a távolban egy füstoszlopot. Mátrai odakapta a fejét, s szinte egyazon pillanatban jelzett az URH telefonja. Barátja, Balogh Péter volt a hívó, s amint vételre kapcsolt, izgatott hangok harsogtak bele a készülékbe:

– Figyelj, János, most kaptuk a hírt, hogy kigyulladt a félvezetőgyár csarnoka! Úgy tudom, ott dolgozik a te nagyszerelmed...

– Zina?! Igen, ott van a munkahelye... Beszélj! Tudsz valamit róluk, vannak sebesültek?

– Egyelőre semmi konkrétum, csupán arról érkezett jelentés, hogy a mentő- és a tűzoltókocsik elárasztották a környéket...

– Máris fordulunk és rohanunk, ahogy csak bírja a kocsi... kérlek, Péter, jelentsd a főnöknek, hogy odamegyek helyszínelni!

– A vonal bontott, Mátrai a sofőrre rivallt: – Hajtsál, Feri, ahogy csak bírsz, irány a Fizikai Intézet! Ismered az utat? – A fiatal rendőr felelet helyett sebességbe kapcsolt, tövig nyomta a gázt, Mátrai, aki mindenféle szabálytalanságnak ádáz ellensége volt, ezúttal a gyorsajtás ellen egyetlen szóval sem tiltakozott. Zinát látta maga előtt, élesen rajzolódott ki előtte a lány sápadt, szomorú arca, a lányé, akit mindenkinél jobban szeretett, s akinek éppen ő okozott tengernyi bánatot. A szörnyű szerencsétlenség fenyegető

réme egy csapásra átértékelte vele korábbi skrupulusait, egyszerűen nevetségesnek tűnt attól való félelme, hogy Zina nem tartja őt eléggé műveltnek, iskolázottnak, meg hogy szép lakása van, ahová ő holmi férrias büszkeség okán nem költözhetne be. – Mi van, ha meghalt? – hasított bele a félelem, lélegzete elfulladt, a rettegés átjárta a testét. – És ha meg is úszta élve, ám súlyosan megsebesült, mi lesz vele akkor...? Ki fogja ápolni, védelmezni? Ó uram-atyám, én ostoba fajankó, hogy húznám le magam a vécén! Hiszen én vagyok az, akinek mellette volna a helye, akinek óvni, védeni, vagy ne adj' isten, ápolni kellene őt! Ha ugyan én vagyok... – elbizonytalanodtak a gondolatai, Adorján jutott az eszébe. – Talán már túl késő – nyögött fel –, minden hiába, lehet, hogy meggyűlött, valaki mást szeret...

A kocsí megpördült, ahogy a sofőr rendőr rákanyarodott a Fizikai Intézet bejáratához vezető főútra, majd gyors fékezésbe kezdett. Az úton feltorlódtak a járművek, tűzoltó- és mentőkocsik, személyautók hosszú sora képezett átjárhatatlan dugót, ezek minden bizonnyal az Intézethez, illetve a szerencsétlenség helyszínére igyekeztek.

– Jani – szólította a vezető elmerengő társát – dugó van, így órák múlva sem jutunk oda. Ellenben ismerek egy szervizkaput, melyet vargabetűvel hamar elérhetünk. A földút a gyártócsarnok hátsó bejáratához vezet, egyszer már kipróbáltam, ott dolgozik az egyik haverom!

– Akkor menjünk arra! Ha másként nem megy, átmászom a kerítésen!

– Oké! – a fiatalember egy éles kanyarral letért a főútról, és ráhajtott egy erdei csapásra. A kocsí ugrált, mint kabóca a forró platnin, Mátrai megkapaszkodott és kitámasztott, hogy be ne verje a fejét a kocsí tetejébe. A kapuhoz értek, valami csodálatos véletlen folytán tárva-nyitva állt, a rendőr az udvarra hajtott, egy kanyar után a verda szinte belefutott a lángoló épületbe, Mátrai meg se várta, amíg lefékez, lenyomta a kilincset és megkergült bakkecske módjára ugrott a kocsiból kifelé. Éppen abban a pillanatban ért földet, amikor bekövetkezett a hatalmas robbanás, látta, hogy az égő ajtókereten át repül feléje valaki. A lángoló

ruhás alak elterült a földön együtt a magával vonszolt gázpalackkal, mely ráesett, végiggurult rajta, megütve a karját és a lábát.

Mátrai nem habozott, hatalmas léptekkel rohant az áldozathoz, ölébe kapta az elalélt testet, s ahogy ránézett, döbbenet ismerte fel a szerencsétlenül jártban Zinát. – Mentők! – üvöltötte – gyorsan, Feri, kérj azonnal segítséget! – Alig néhány perc elteltével már le is fékezett előtte egy mentőkocsi, két egyenruhás mentős ugrott ki belőle hordágyat vonszolva. Átvették tőle az ájult nőt, és óvatosan a hordágyra fektették. A mentőorvos is előkerült, gyors mozdulatokkal vizsgálni kezdte Zinát, majd felsóhajtott: – Életben van! Az állapota súlyos, de nem életveszélyes... Tele van égési sebekkel, nyílt törése is van... azonnal a János kórházba kell vinnünk!

– Megyek vele én is! – kapta el Mátrai a mentőorvos karját – rendőr vagyok, hivatalból kötelességem elkísérni a sebesültet! – Az orvos bólintott: – Üljön a vezető mellé, nekem a beteget kell sürgősen ellátnom... – Mátrai már pattant is be a mentőautóba, rendőrtársáról teljesen megfélemedezett. És a kabátjáról, a táskájáról is... a derék altiszt tanácstalanul nézte a jelenetet, majd visszaült a járórkocsiba és követte a szirénázó autót.

*

Veress Béla felhős arccal ült az íróasztalánál az imént lefolytatott beszélgetésen töprengve, miután Sárosi magára hagyta őt azzal, hogy kitűnően működik a hűtés, s a gépsor már ontja a kész áramköröket. Hátradőlt székében, szemét összehúzta, s maga előtt összeillesztette ujjai hegyét. Aggódott. Az utóbbi időben félelmek gyötörték, s éjszakánként, felriadva nyomasztó álmaiból, izzadságban fürdött. Amikor megtudta, hogy ventilátorokkal hűtik a felhevült kábeleket, műszaki egója minden ízében tiltakozott. – Rettenetes! – háborgott magában – hová fajulnak a dolgok, mi történik az én nagyszerű gyáramban? Gyár ez egyáltalán, vagy tán balatoni kégli, ahol a hideg sört szopogatók ventilátorokkal hűtik felhevült testüket? Barkácsolás egy ekkora pénzt felemészítő, élvonalbeli technikával megvalósított gyártósoron?! Mi lesz velem, ha fény derül ezekre az amatőr megoldásokra, ha véletlenül szagot kapnak a minisztérium emberei... – Átkozta magát, amiért nem vonult nyugdíjba, hogy engedett a csábításnak, és

elvállalta ezt a felelősségteljes megbízatást. A pénzért tette... a lányának lakás kell, a fiának meg autó... az egész család rászállt, kérelték, körülcirógatták, ő meg vénember léte mi más tehetett volna? Hisz' mint egy pária, koldul a szeretetükért...

Megrázta a fejét, talán a gondokat akarta kirázni belőle – majd csak lesz valahogy! – nyögte lemondóan. Megnyomta a hívógombot és kért egy kávét Pirikétől; a fekete erős volt, szinte mellbe vágta, újból megizzadt, vére a fejébe szállt. Enyhe szorítást érzett a mellkasában a szíve táján, vizet töltött a poharába és nagyot kortyolva lenyelt egy pirulát. Ma már a másodikat... Nem számít, az a fontos, hogy megnyugszik tőle... ejnye... enné meg a fene... túljut ezen is, csak érne már véget ez az átkozott nap...

A folyosón mozgolódás támadt, kiabálást hallott, melyet a párnázott ajtó sem volt képes teljesen elnyomni, a zajongás meg egyre csak erősödött. Mérgesen állt fel, meg akarta nézni, kik ezek és mit akarnak, közben azon mérgelődött, hogy miért nem intézkedik a titkárnője? Az ő dolga volna örködni a renden, és baj esetén hívni a rendészeket. Ebben a pillanatban kivágódott a szobájába vezető mindkét ajtó, s egymás hegyén-hátán tódultak befelé a kiabáló, rémült emberek. Hamarjában azt sem tudta, melyikük kicsoda, megdöbbenve hátrált, tiltakozva emelte maga elé mind a két tenyerét.

– Tűz van! – üvöltötték többen – kigyulladt a szerelőcsarnok, emberek égtek meg, sok a sebesült, nem zárható ki, hogy halott is van... – Ebben a pillanatban felharsant a tűzoltóautók szirénája, a főigazgató a szívéhez kapott.

– Mit beszélnek? – habogta ijedten – hol van Sárosi István, jelentést kérek... – a szava elhalt, a folyosó felől a hangorkán tovább erősödött, többet nem kérdezett, az ajtóban ácsorgókat durván félrelökve rohant ki a szobájából, és elindult a földszint felé. Korát meghazudtoló fürgeséggel iszkolt lefelé a lépcsőn, miközben a hatalmas panorámaablakokon keresztül megpillantotta a lángokat. Kintről, az udvar felőli ajtót sarkig kitarva özönlöttek befelé az előcsarnokba a sebesültek. Voltak, akiket ölben hoztak, mások egymást segítve vánszorogtak, ruhájuk égett cafatokban lógott rajtuk, arcukat, karjukat égési sebek borították. És mindejük teleszórva korommal, pernyével... Veress megtorpant a

lépcsősor közepére érve, arca megvonaglott, kezével zakóját markolászta. Iszonyú fájdalom hasított beléje, akkora fájdalom, melyről eddig nem volt tudomása, el sem képzelhette, hogy ilyesmi létezhet egyáltalán. Elkapta a lépcsőkorlátot, belekapaszkodott, majd ráborult. Lassan, esését fékezve hanyatlott le, az egyik lépcsőfok élébe beütve derekát. Szíve a torkában dobogott, minden pénzét odaadta volna egy korty levegőért. Elfúló hangon próbált meg segítséget kérni, bágyadtan intett a kezével, esengve felnyögött. Kétségbeesve kellett tapasztalnia, hogy senki sem figyel rá, hogy nincs egyetlen ember, aki törődne vele. Fokozatosan sötétült el a szeme előtt a világ, majd elmerevedett testtel csúszott le a lépcsőn. Fájdalmas hörgések közepette vesztette el az eszméletét.

A János kórház Traumatológiai osztályára már befutott az első sebesült szállítmány, a súlyosabb eseteket egyenest a Vizsgálóba vitték, a többiek, akik járóképesek voltak és a körülményekhez képest tűrhetően érezték magukat, a padokon ülve vártak a sorukra. A mentősök, akik Zina hordágyát cipelték, a kopogtatást mellőzve rontottak be az Első Segély szobába, Mátrai, aki ügetve követte őket, lihegve torpant meg az ajtó előtt. Társa, a főtörzs végre utolérte, átadta neki a nagykabátját és az aktatáskáját, majd megkérdezte, mitévő legyen.

– Kösz a gondoskodást! – vette át Mátrai a holmit – menj vissza a kapitányságra, és jelentsd a történeteket. Ami engem illet, maradok, keresd fel Balogh főhadnagyot és kérdd meg, mentsen ki a parancsnoknál.

– Értettem! – kapta össze magát a fickó – és jobbulást kívánok annak a drága lánynak!

– Bárcsak teljesülne a kívánságod! – Mátrai megveregette a fiatal rendőr hátát, és elkészönt tőle. Kabátját, táskáját beadta a ruhatárba, csupán a rádiótelefont vette magához. Nyílt a tapétázott ajtó, Zina kocsija gurult kifelé, fehér lepedő takarta a testét, arcát gézpárnák borították, egyik karjába csöpögött az infúzió. Mátrai kérdezgetni kezdte a mütöst, aki a kocsit tolta, a férfi csupán annyit volt hajlandó elárulni, hogy a sebesültet az első emeleti

műtőbe viszi. Mátrai követte a kerekeskocsi útját, majd amikor őt mellőzve elindult a lift, kettesével vette a lépcsőket. Még látta, amint kinyílik a folyosó végén lévő műtő ajtaja, és Zina hordágya eltűnik mögötte. Remegve, reszketve roskadt le a műtőbejárat előtti hófehér lócára és tűnődve szemlélte égési sebekkel borított, koromtól fekete kezét. Valaki hozzálépett, frissen vasalt vászon illata csapta meg az orrát.

– Ön kicsoda és mit keres itt? – szólt hozzá egy kerekarcú, karcsú, kékszemű kis nővér.

– Kérem... Mátrai János rendőr-százados vagyok, a tüzet egyik súlyos sebesültjét kísértem el. A mentősök kocsijával jöttem...

– Szintén megsebesült? Jöjjön, ellátom önt, ha még nem mondták volna magának, rémes, ahogyan kinéz! Az arca maszatos, mint aki hat kutyát szopott! – Mátrai bús képére a mosoly halvány árnyéka vetült, faluja jutott az eszébe, ahol hasonló kiszólásokkal illették egymást a derék somogyiak.

– Csupa seb és korom a képe – szörnyülködött a kis ápolónő –, a lembije meg tele van perzselődésekkel, égésnyomokkal... és a keze... Úristen! Mi történt a kezeivel?

– A tenyeremmel oltottam el a sérült lány égő ruháját!

– Micsoda hős! Jöjjön velem a vizsgálóba, megkísérelem gatyába rázni magát!

Mátrai esetlen léptekkel követte a rokonszenves kislányt, és amikor meglátta önnön képét a mosdókagyló feletti tükörben, megijedt magától. A korom- és koszfoltokat pörsenések tarkították, melyeket a lángoló épületből kipattant szikrák okozhattak; a sebekből kifolyt vér a képére száradt, a bajusza is megperzselődött. A kis nő gondosan letisztogatta az arcát, az alkohol csípte a sebeit, ám ő meg se nyikkant; rezzenéstelen tekintettel tűrte a kezelést. A könnyű krém már határozottan kellemes volt, végül a sebekre kerültek a ragtapaszok. A keze több időt igényelt, s a leápolás nagy fájdalmakkal járt, a szoros gézkötés meg olyanra sikeredett, mintha ujjatlan kesztyűbe bujtatták volna. Némi ügygel-bajjal lehámozta magáról a lemeberdzsejt, a nővérke rásegített egy tisztára mosott orvosi köpenyt.

– Így ni! – mondta anyáskodva – most pedig várjon odakint a padon, pár perc, és letisztogatom a kabátkáját... – Mátrai megköszönte a segítséget és kicaplatott a folyosóra, nem ült le, riadtan toporgott, majd az ablakmélyedés zugába vette be magát. A fáradtságtól meggörnyedt, mint egy hervadásnak indult szamárkóró, a Zináért való aggodás felülírta keze lüktető fájdalmát. Kisvártatva a folyosó végén feltűnt egy botladozó alak. Sovány volt, csontos vállán táská fityegett, hosszúkás arcából éles, hegyes orr szelte a levegőt. Amikor a rendőrhöz ért, savószerű szemét ráemelte:

– Jó napot az úrnak! Ön Piceli doktor? Eljöttem a leleteimért. Mára ígerte! – mondta nyomatékkal.

– Sajnálattal közlöm: *én* nem vagyok orvos! – hördült fel Mátrai – azért állok itt, mert várok valakire...

– Uram! Ön orvos, ne is tagadja! Nyilván önt küldte maga helyett Piceli...

– Mondtam már, hogy nem vagyok orvos!

– Huhú, de vicces, hogy így tiltakozik! Dokikám, úgy sem tud átverni, ismerem a fajtájukat. Azt a mindent sejtető, sunyi tekintetet, a betegeket lekezelő, sajátos vigyort... Rengeteg orvos-sal volt már dolgom, tudja, de ilyen ortopéd fejet már régóta nem láttam. Doktor! Ha maga ránéz a faliórára, hát az rögvést megáll! – Bizalmasan Mátraihoz hajolt, a rendőr orrát bűzös lehelet csapta meg. – Súlyos eset vagyok, a végbelem összenőtt a prosztatámmal... Mit gondol, doktor úr, meg fognak műteni?!

– Nem vagyok orvos! Hányszor mondjam...?

– Akkor meg ki a fene?! – kiáltott fel élesen a félnótás sovány – elvégre orvosi köpenyt visel!

– Műtősségéd vagyok – hazudta kínjában a sarokba szorított rendőr. Már nagyon elege volt az agresszív alakból, szíve szerint lekevert volna egy maflást neki.

– Kérem a leleteimet! – üvöltött fel az izgága emberke, miközben Mátrai karjába csimpaszkodott. – Nyilván magát bízta meg Piceli doktor, hogy átadja nekem, de nem adja – igaz? – nem adja az istennek sem, mert a jatra vár! Úgy bizony! Majd mindjárt megmondom, hogy mit kaphat helyette... – Mátrai felhőrdülve lökte el a férfit, amaz megtántorodott és a falnak esett.

Hirtelen kivágódott a mellettük lévő ajtó, négyszögében megjelent egy jól megtermett orvos, hogy az volt, a nyakában lógó sztetoszkópja igazolta. Elkapta az ösztövért hőbörgőt, és egy jól irányzott mozdulattal a szobájába lökte. Nagyot csattant az ajtó, ahogy bevágta maguk után.

Mátrai megkönnyebbülve sóhajtott fel, keze gézkötésével törölgetve meg izzadó homlokát. Megfordult, hogy leüljön a padra, ám – mintha csak az égből pottyant volna –, egy nővért pillantott meg maga előtt. Magas sovány nő volt, s mintha hasonlított volna az előbbi alakra. A hőbörgő férfi női kiadásban! Mátrai hirtelen azt hitte, rémlátomás kínozza az esztét.

– Jó napot kívánok! – köszöntötte udvariasan az asszonyt. A sovány nő végigmérte, csúf arcán szétterült a mosoly.

– Jó napot! Ön az új alorvos? Isten hozta nálunk, Bugacz doktor, jöjjön, elkísérem önt a személyzetire, ott majd elintézik a beléptetést!

– Kérem... – Mátrai valósággal remegett az idegességtől – én nem vagyok orvos...

– Akkor meg kicsoda?!

– Mátrai János rendőr-százados vagyok, tisztelettel...

– Ön rendőr... No és hol van az igazolványa? – Mátrai önkéntelenül a felső zsebéhez kapott, de csak az üres vásznat tapintotta, igazolványa a lemlerdzsekjében maradt.

– Elnézést... elvitték tisztítani a felső kabátomat...

– Hahaha! Remek kifogás! Azonnal riasztom a rendészeket, akik átadják önt Piceli doktornak. Ha nem tudná, régóta vadászunk már az álrendőrökre, akik besurrannak, fehér köpennyel álcázzák magukat, majd odamennek a betegekhez, s vizsgálatot színlelve kirabolják őket! No és az a sok sebhely az arcán! Nem vitás, hogy kihez van szerencsém... – Mátrai riadtan látta, hogy a nő személyi hívót vesz ki a köpenye zsebéből. Egyetlen célja volt: elkerülni a fenyegető botrányt! Bepólyált kezét erőlyesen a nő telefont tartó kezére tette. A nővér a bekötözött kézre pillantva ijedten sikoltott, ám a kritikus pillanatban a kis ápolónő személyében megérkezett a felmentő sereg. Mátrai lembijét lengetve megtorpant, elhűlve nézett sovány társnőjére:

– Márta! – kiáltotta – mi történik itt? Mi a fenéért kötözködsz a rendőrúrral?!

– Rendőrúr? Tolvaj! Nyilván verekedett, mert tele van sebekkel, amellettt nincs is rendőrigazolványa...

– Dehogynincs! Tessék! Itt van a zsebében... – a főnövér megszégyenülve nézett Mátraira.

– Pardon – mondta hegyes orrát megremegtetve, majd vállát megvonva elsetett.

Mátrai épphogy belefogott viszontagságai taglalásába, amikor nyílt a műtőajtó, és tolták kifelé Zinát. Arca egy részét kötés fedte, jobb lába és karja gipszben, orrába kis csövecskéken át oxigén áramlott. A menetet szigorú tekintetű, dús fekete hajú férfi zárta, Mátrai ösztönösen megérezte, a zord ember a sokat emlegetett Piceli doktor lehet. Hozzá fordult, érdeklődött a sérült állapota felől.

– Ön kicsoda? – förmedt rá az orvos.

– Kérem. Mátrai János rendőr-százados vagyok...

– Nem azt kérdelem, kicsoda, hanem azt: *kicsodája* ön a betegünknek?!

– Engedelmeivel... a vőlegénye vagyok! – Mátraiból hirtelen szakadt ki a válasz, s amit mondott, meglepte őt magát is. Zina mindaddig lehunyt szemmel feküdt, úgy tűnt, alszik, vagy talán nincs is magánál. Mátrai szavára felpattant szemhéja, a zöld szemek leírhatatlan tekintetet vetettek a zavartan tébláboló rendőrrre. Egyetlen pillanatig tartott a jelenség, aztán a lány szeme lecsukódott, feje oldalra billent, újból elaludt, vagy talán elvesztette az eszméletét. Az orvos – valóban Piceli volt – kissé megnyhült hangon adta meg a kért tájékoztatást:

– Égési sebek, kar- és lábtörés, bordarepedés, halláskárosodás és enyhe füstmérgezés. Most azonnal az intenzív osztályra visszük.

– Bemehetek hozzá?

– Szó sem lehet róla! A legjobb esetben holnap, öt óra tájban kaphat néhány percet. Most pedig, ha megkérhetném...

Mátrai készségesen húzódott félre, utat engedve a tolókocsinak. Bénultan állt, nézte a távolodó kis csoportot, szemével egészen addig követve őket, amíg el nem tűntek a folyosó kanya-

rolatában. Indulni készült, aztán mégiscsak megállt, eszébe jutott valami. – Értesíteni kellene Zina hozzátartozóit! A nagy kapkodásban és zűrzavarban erről nyilván mindenki megfeledkezett. – Nem sokat tudott róluk, törni kezdte a fejét. Hódmezővásárhelyen laknak, villant az eszébe, a mostohapapa agronómus, Kovács Jánosnak hívják...

Zsebéből kiügyeskedte az URH telefont és az egyik szabadon maradt ujjával lenyomta a hívógombot. A vásárhelyi kapitányságot kérte, személyesen a rendőrkapitányt. Némi kérdegetés és kapcsolgatás után felharsant a telefonban a főrendőr erélyes hangja. Mátrai szabályszerűen lejelentkezett, és elmondta, amit tudott a Kovács családról, majd közölte, mért keresi őket.

– Kovács János tévesz elnök jó barátom – hangzott a pattogó válasz –, azonnal értesítem őt és a családját. Egyébként, százados, köszönöm a tájékoztatást! – Mátrai megkönnyebbülve kapcsolta ki a készüléket, elkérte holmiját a ruhatárostól; kabátját a vállára kanyarította, aktatáskáját a hóna alá csapta. Bepólyált két kezét a kabátja alá rejtve kioldalgott a kórház kapuján, és az átélt események szédítő forgatagától teljesen megkergülve elindult a villamosmegálló felé.

Kovács Jánost a Városi Tanács éves közgyűlésén érte utol a hír, hogy a drága Zina súlyos sebesültként fekszik a János kórház intenzív osztályán. A kapitány elmondta azt is, amit időközben még megtudott a tüzesetről, a döbbszent agronómus kétségbeesve hallgatta a rémisztő híreket. Nemcsak Zináért, Ágnesért is emésztette őt az aggodalom.

Kimentette magát és rohant haza, feleségét a rádió mellett érte, képzeld, mi történt, kezdte volna sorolni a nő az eseményeket, de férje sápadt arcát és kimeredt szemét látva, megrekedt benne a szó. Mély lélegzetet vett, majd felkiáltott:

– Zina?! Azt akarod mondani... jaj, ne... – sírva vetette magát férje karjaiba. János megkísérelte nyugtatgatni, miközben azon rágta magát, hogyan találja a Pestről frissiben kapott híreket.

– Valóban... megsebesült! De nincs életveszélyben, és a lehető legjobb ellátást kapja! Meglásd, kiheveri, erős, egészséges,

sok mindent kibír a fiatal szervezet... – Miután úgy-ahogy lecsillapította Ágnes, elmesélte, amit megtudott a kapitánytól. Ágnes is elmondta, amit a rádióban hallott, lassanként kezdett összeállni a tragikus tüzeset számtalan apró részlete.

– Azonnal indulunk – pattant fel Ágnes a kerevetről, ellökve magától János simogató kezét. – Megyünk Pestre! Látni akarom a lányom, ha valamikor, hát most mellette a helyem.

– Drágám – próbálta őt jobb belátásra bírni a férje – esteledik, éjszakára érnénk csak Budára, reggelig a kórházba be se tehetjük a lábunk! Induljunk inkább holnap reggel... no... csillapodjál, gondolj a gyermekekre, őket is el kell még helyezni valakinél. Pár napig úgyis Budapesten maradsz, majd beköltözől a Zina lakásába! Rendben? Kérlek, nagyon-nagyon kérlek! – Ágnes végül beleegyezett a másnap hajnali indulásba.

Első útjuk a kórházba vezetett, Zinát akarták meglátogatni, de kemény falakba ütköztek, valamennyi nővér, kivel csak beszéltek, szigorúan közölte: a sebesült lány nem látogatható! Végül – köszönhetően némi pénzek ide-oda dugdosásának – megtudtak valamit az állapotáról, végül elérték, hogy Piceli doktor megnyissa előttük féltve őrzött, párnázott ajtaját. A főorvos meglepően udvarias volt, hellyel kínálta őket, kávét hozatott nekik a titkár-nőjével. A kimerült, idegességtől remegő házaspár egy kissé megnyugodott.

– Megértem az aggodalmukat – kezdte –, bár kétségbeesésre nincsen ok, a lányuk meg fog gyógyulni, és éppen olyan szép lesz, mint amilyen korábban is volt! Egyébéként – nézett szúrós tekintettel a két emberre – tegnap már beszéltem a kedves Rozina vőlegényével, s önöknek sem mondhatok mást, mint amit neki is a tudomására hoztam: törések, zúzódások, égési sérülések, nem veszélyesek, de fájdalmasak, ez okból kissé elhúzódhat a gyógyulás. – Ágnes sírva fakadt, János átölelte és vigasztalta, Piceli doktor szőrös szíve is meglágyult kissé.

– Nos, nem bánom, ma délután öt óra tájban kaphatnak egy kis időt... bemehetnek hozzá az intenzív szobába... ám csak messziről láthatják, az égési sebek könnyen elfertőződhetnek...

– Köszönjük – rebegték mindketten, majd kifelé indultak. János visszamaradt, valami olyasmit mondott Picelinek, hogy a

hálán kívül még *mással* is tartoznak a doktor úrnak... Az orvos arca elsötétült, s oly goromba hangon utasította rendre a buzgó agronómust, hogy az azt sem tudta, hogy meneküljön ki az orvosi szobából... Ágnes izgatottan várta, a férfi belekarolt.

– Fene se érti ezt a Picelit – dohogta –, visszautasította a borítékot! Gyere, szívem, tűnjünk a fenébe innen, keressünk egy vendéglőt és ebédeljünk meg, marhára éhes vagyok!

Kellemes kisvendéglőre akadtak a Hűvösvölgyi úton, s hogy az egész napot betöltő izgalmuk kissé alább hagyott, igyekeztek bepótolni az elmaradt reggelit is. Tojáslevessel kezdtek, majd bécsi szelet rendeltek burgonyával és uborkával. Miután kölcsönösen megnyugtatták egymást a kórházban lefolyt, enyhén szólva kínos jelenetet felidézve, János tanulmányozni kezdte a desszertek választékát. Ágnes elmerengve nézett maga elő, egyszerre csak izgatottan megragadta a férje kezét. Valami motoszkált agyában, kérdő tekintetű vetett az ő Jánosára.

– Mondd csak... jól hallottam azt, amit az orvos mondott? Hogy Zinácskánknak *vőlegénye* van?!

– Most, hogy mondom... tényleg... valami rémlik nekem is...

– Te érted ezt? Ki az ördög lehet a Zina vőlegénye?

– Fogalmam sincs. Talán az egyik kollégája... emlegetett egy Babocsa Gyula osztályvezetőt! Vagy a Temesiék rokona, Adorján, akivel hangversenyre szokott járni...

– Meglehet. Várj csak... ki hívta fel a rendőrkapitányt, megkérve őt arra, hogy értesítsen minket...?

– Egy rendőr, valami Mátrai János. Ha jól emlékszem, ő a főnyomozó a gyilkossági ügyben... te, Ági... csak nem arra célzol, hogy *ő* maga volna a vőlegény?!

– Jaj, János, én azt hiszem, ő lesz az! Istenem... az a lány *annyira* furán választja meg a férjeit...

– Ki tudja – töprengett János –, talán nem is ártana neki az állandó rendőri felügyelet... Elképesztő dolgok történnek vele az utóbbi időkben! Elhagyja a férje, merthogy disszidálni készül... aztán megtalálják a főszert holtan egy tulipános ládába rejtve... Munkácsy-képek tűnnek fel és tűnnek el a közelében, rablók

támadják meg, elkábítják... És most ez a tüzeset! Csaknem hősi halált hal néhány gázpalack miatt...

– Való igaz – hagyta helybe Ágnes – Zina mellé kellene egy rendes, megbízható férfi. Gondolod, egy rendőr, az ilyen?

– Rendőre válogatja... – János gondterhelten vakarta meg az üstökét. Aggódott Zináért, és aggódott Ágnesért is, tudta jól, felesége szívében az első helyet lánya bitorolja, bármennyire szereti is őt és az ikreket.

Ebéd után sétáltak egyet a kórház közelében, de Ágnest a szíve a lánya közelébe húzta, még négy óra sem volt, máris visszatértek a Traumatológiára, és helyet foglaltak az intenzív szoba előtt lévő hófehér padon.

Nyílt a velük szemközt lévő ajtó, előbukkant a tegnapi kis ápolónővér, felfedezve a házaspárt, hozzájuk sietett.

– Zsigmond Rozinához jöttek? – kérdezte kedves mosollyal.

– Igen, hozzá – siettek a válasszal –, a szülei vagyunk. Mondja, kedves, hogy van a mi lányunk? És mikor mehetünk be hozzá...

– Öt órakor van a látogatás, néhány percet kapnak... De aggodalomra semmi ok, a körülményekhez képest egészen jól van a kis menyasszony... Tetszenek tudni – hajolt bizalmas képpel a házaspárhoz – amikor megtudta, hogy a vőlegénye mentette ki a lángok közül, vele volt a mentőkocsiban, és egész délután itt strázsált a műtő előtt, hát a nagy örömtől könnybe lábadt a szeme!

A nővérke búcsút intett, és elsietett. Alighogy elfutott, a folyosó kanyarulatában magas, csontos férfialak tűnt fel, és az intenzív szoba felé közeledett. Ágnes végigmérte, női ösztöne azt súgta: ő az a bizonyos Mátrai. – Olyan a járása, mint a tevének – vélte –, és az arca... eléggé bárgyú és kissé szabálytalan... nyomába sem léphet a csinos Kormorán Gyurkának... még hogy Zina szerelmes lenne ebbe a fura figurába... lehetetlen... érthetetlen...

A vőlegénynek vélt ember közelebb jött, majd sután megállt a házaspár előtt.

– Elnézést – szólalt meg fojtott hangon – Zsigmond Rozina hozzátartozói?

– Igen! – felelték mindketten – a szülei vagyunk!

– Jó napot kívánok! Mátrai János rendőr-százados vagyok.
– A házaspár felállt a padról, Ágnes nyújtotta a kezét. Mátrai szabadkozva emelte fel gézkötésbe bugyolált két mancsát.

– Megsebesült? – kérdezte részvétellel az asszony.

– Semmiség! Kissé megperzselődtem, ahogy oltoztattam Zinácska lángoló ruháját...

– Köszönjük önnek a hősies helytállást, hallottuk, ön mentette ki a lányunkat a tűzből! – Ágnes csillogó szemmel nézte a rendőrt, most valahogy nem találta oly ellenszenvesnek, mint az első pillanatban. Mátrai észlelte az enyhe rokonszenvet, letelepedett ő is a padra, és elmesélte Zina fergeteges kalandjának történetét. A házaspár érdeklődve figyelte a rendőr tömör beszámolóját, melyben nyoma sem volt holmi dicsekvésnek; a férfi nem fényezte magát, inkább kisebbítette az érdemeit ahelyett, hogy megjátszotta volna a megmentő hőst.

– Fiatal barátom! – fordult hozzá János – hálásan köszönjük a segítségedet. És ha megengeded, légy velem pertu, azt hiszem, az én tisztem ezt javasolni az idősebbik jogán!

– Köszönöm a megtiszteltetést, és elfogadom, sajnos, parolázni most nem tudok!

A hangulat oldottabb lett, a két János – mindkettő már az első pillanattól fogva rokonszenvet érzett a másik iránt – felemlgette közös ismerősüket, a hódmezővásárhelyi kapitányt. Szóba került ismét a tüzeset, Mátrai elmondta azt is, amit időközben a rendőrségen megtudott a szörnyű tragédiáról. Az idő haladt, az ötös felé járt már az óra mutatója. Az agronómus egyszerre csak bizalmasabbra fordította a szót.

– Valamit nem egészen értünk – fordult zavart képpel a másik Jánoshoz –, az a Zina leány olyan közvetlen, nyíltszívű teremtés, és mégsem említette egyetlen szóval sem, hogy menyasszony lenne... hogy ti ketten eljegyeztétek egymást! Vagy talán titoktartást kértél tőle?! – Mátrai testét forróság járta át, bíborpiros arccal szegte le a fejét.

– A helyzet kissé bonyolult, a dolgok nem olyan egyszerűek – nyögte –, ugyanis... hogy is mondjam... egyelőre még *csak én tudom*, hogy ő a menyasszonyom... Az utóbbi időben...

kellemetlen erről bármit is mondani... adódott közöttünk egy kis félreértés...

– Semmi az, fiam! – intette őt Kovács János a tapasztaltabb férfi jogán – szerelmesek közt megesik az ilyen, ám ahogy mondani szokás: nagy baj gyógyítja a kicsit! Most csak az a lényeg, hogy a mi drágánk meggyógyuljon, aztán majd ti ketten elsimítjátok egymás között a dolgokat...

– Nem hiszem, hogy Zina neheztelne – fordult Ágnes titokzatos mosollyal Mátraihoz – az egyik nővérke megsúgta nekünk, hogy a lány könnyekre fakadt a boldogságtól, amikor megtudta, hogy izé... *van* neki a vőlegénye... Aki itt strázsált a műtő előtt... – Még folytatta volna a mondandóját, ám a derék rendőr úgy ugrott fel, mint akit puskából lőttek ki, fejvesztve rohant az intenzív szoba ajtaja felé. Kopogtatott, valósággal verte az ajtót, a házaspár riadtan összenézett, valami rosszat mondtam, suttogta Ágnes, férje a fejét csóválva nyugtatta meg:

– Összeillenek – mondta jelentősegteljesen –, ez a firma épp akkora balfék, mint a te drága lányod, már megbocsáss...

A zárban kulcs csikordult, kinyílt az ajtó, az ismerős nővérke felháborodva dugta ki a fejét:

– Hogy mer dörömbölni? Várjon a sorára, ne zaklassa a betegeket!

– Azonnal beszélnem kell Rozinával, értse meg, ez *élet-halál kérdés*...!

– Jól van, no! Jöjjön, maga bösz szerelmes, de előbb öltözzön be, az intenzívre nem lehet csak úgy besétálni, nagy a fertőzésveszély! – Kinyitotta az ajtó melletti faliszekrényt, hatalmas zöld köpenyt és lábra húzható zsákocskákat szedett ki belőle. Mátrai magára rángatta az öltözetet, úgy nézett ki, mint egy nyári Mikulás. Lábujjhegyen lépkedve követte az erélyes nővérkét, közvetlenül az ajtó melletti ágyon megpillantotta Zinát. Nem sokat változott tegnap óta, azonban ébren volt, a fél arcát elfedő kötés fölött élénken csillogott a szeme. A nővér megállást parancsolt, két lépésen túl a betegágy nem volt megközelíthető. Zina, ahogy megpillantotta Mátrait, ép karjára támaszkodva kissé megemelkedett.

– János! – szólította a férfit kissé rekedtes hangon – eljöttél hát...

– Itt vagyok, drágám, és ígérem...

– Kérlek – szólt Zina a pátoszt mellőzve – beszélj hangosabban, átmenetileg kissé süket lettem, a robbanástól megsérült a hallójáratom.

– Drága szerelmem! – bődült fel Mátrai eleget téve a kérdésnek, s az érces bariton betöltötte az intenzív szobát – meg tudsz nekem bocsátani? Képes vagy elfelejteni azt a rémséges délutánt ott a *Négy Szürkében*?! Azt a sok marhaságot, amit akkor összehordtam... Úristen, ha tudnád, mennyire megbántam ki-mondhatatlanul ostoba viselkedésemet...

A szónoklatra többen is felkapták a fejüket, az egyik nőbeteg, aki igencsak rossz állapotban volt, elodázta a haldoklását. Mások is erőre kaptak, a színházi jelenetnek is beillő szcéná elterelte figyelmüket saját bajaikról; a monitorok mindenhol jelezték a szívritmus felgyorsulást. A két szerelmes mindebből semmit sem észlelt, Zina – ugyancsak megemelve a hangját – nem maradt adós a válasszal.

– Te nagy számár, hogy a fenébe tudnék rád haragudni! Tudod jól, hogy mennyire szeretlek... már azt sem bánom, hogy felrobbant velem az a csarnok, ha ez volt az ára annak, hogy végre észre téj!

– Egyetlenem! – Mátrai térdre borulva nyújtotta a kezét Zina felé – arra szeretnélek kérni, hogy légy a menyasszonyom!

– Még hogy a menyasszonyod? Azt hiszed, beérem ennyivel? Vedd tudomásul, én a feleséged akarok lenni!

A nővérkék, akik a sarokban állva már eddig is kuncogva figyelték a két szerelmezt, most hangosan felkacagtak. Az ágyak felől is furcsa csuklások, beteges hehegések hangzottak fel, és az egyik öregasszony, aki már gyógyulófélben volt, vékony, reszelős hangon felkiáltott:

– Sok boldogságot az ifjú párnak! – A jó kívánság visszhangra talált a betegszobában, mindenki, aki csak hangot volt képes kiadni magából, éltette Zinát és Jánost.

A fiatalok egybekelésére a tüzeset után két hónappal került sor. Bár a sérülések garmadájából teljesen még fel sem épült Zina, mi több, betegállományban is volt, a család úgy vélekedtek, célszerű mielőbb esküvőzni, ha másért nem, hát azért, hogy férfi legyen a maródi Zina mellett, szerető férj, aki vigyáz rá, aki lábadozása közben ápolja őt. Bármily kedvesen kérlelte az immáron gyűrűs menyasszony a szerelmes vőlegényt, hogy költözzenek össze, János erről hallani sem akart, ragaszkodott a *Négy Szürkében* kifejtett elveihez.

Az esküvő csendesén, egyszerűen, a nyilvánosság teljes kizárásával történt, csupán a két tanú: Kovács János és Balogh Péter volt jelen. A szertartást ünnepi ebéd követte a *Hűvösvölgy* étteremben, s a négyfős társaság mindössze Zina édesanyjával és Péter menyasszonyával egészült ki. A vendéglős a teraszon helyezte el a virágokkal feldíszített ünnepi asztalt, Zina rózsaszín kiskosztümöt és fehér pliszírozott blúzt viselt, hajába nem tett koszorút, virágot, öltözkét mindössze a blúznyakba tűzött kámeabross ékítette. Az áprilisi napfény meleg sugarait Mátrai feszes díszegyenruhában volt kénytelen elviselni, ám az ezzel járó kényelmetlenség mit sem számított ahhoz a hatalmas boldogsághoz képest, hogy feleségének mondhatta Zinát. Főhadnagy barátja, Péter elégedetten legeltette szemét az újdonsült páron, a fiatal rendőr úgy érezte, ő is tett valamit azért, hogy a konok férfi – nem bírván a rászakadt hatalmas szerelemmel –, vállalta a másodszori házasodás kockázatát. Menyasszonyát átölelve bizonygatta, hamarosan ők is egybekelnek, s az ifjú férjnek alkalma lesz viszonzni a násznagyi megbízatást.

Kovács János jó étvággal fogyasztotta a finom ebédet, előételnek meleg húspudingot szervíroztak, melyet burgonyakrokettel és körtekompóttal körített tűzdelt özgerinc követett. Az esküvői torta nélkülözte a giccset, nem volt rajta cukormáz-felirat, csókolózó galamb-pár, marcipán menyasszony-vőlegény; a főpincér egyszerű, ám rendkívül finomra sikerült dobostortát szolgáltat fel a néhány fős násznépnek. Az örömapa nem mondott tótszót, többek közt azért sem, mert szeszt nem ihatott, ugyanis elvállalta, hogy kocsin Dobogókőre fuvarozza a nászútra induló

fiatalokat. A Belügyminisztérium elegáns üdülőjébe készültek, jutalomüdülést kaptak, ám nem Mátrai, hanem Zina volt a kedvezményezett. A kétszemélyes beutalót az érdemérem mellé ráadásul kapta, amiért élete kockáztatása árán kivonszolta a lángoló épületből a gázpalackokat. Szüts Pali posztumusz kitüntetésben részesült, az özvegye vette át az érmet és a pénzjutalmat; Zina úgy érezte, sohasem lesz képes kiheverni azt a megrázkódtatást, melyet legkedvesebb kollégája elvesztése miatt érzett. A szörnyű tragédiát, mely az adott körülmények között elkerülhetetlen volt, ugyanakkor következményei soha többé helyre nem hozhatók.

Este hét órára értek Dobogókőre, jelentkeztek a portán, majd felmentek a lépcsőn, hogy elfoglalják minden kényelemmel ellátott szobájukat. Amikor beléptek, s a boldogító igen kimondása óta első ízben maradtak kettesben, zavartan méregették egymást. Zina pirulva azt javasolta, pakolják be a szekrényekbe a magukkal hozott bőröndök tartalmát, majd menjenek sétálni, friss levegőt szívni, kirázni magukból az utazás fáradalmait. A tavaszi este virágillattal fűszerezte a levegőt, a kilátóteraszról lenézve az alattuk elterülő a Pilis-hegység sötétbe vesző erdőségén akadt meg a szemük; valahol a messzeségben lámpák fénye csillant, jelezve a kanyargó Duna medrének vonulatát.

A vacsorát rendezvény követte, s amint lezajlottak az énekszámok, tánczenére váltott a kicsiny beat-zenekar. Az üdülővendégek táncolni kezdtek, mind az idősek, mind a fiatalok, Mátrai, bár nem volt mestere a táncnak, menyasszonytáncra kérte a hitvesét. Összeölelkeztek, lépegettek, nem figyelték a zene ritmusát, kizárólag egymással voltak elfoglalva. Úgy érezték, egyedül vannak a világon, eltűnt körülük az emberek tömege, ők a semmiben lebegtek, valahol a mindenség küszöbén. A zene gyors ritmusra váltott, Zina szabadkozott, fáj a karja, a lába, nem bírja az ugrándozást... Visszavonultak, Mátrai szorosan magához ölelte asszonyát, majd szobájukhoz érve ölébe kapva emelte át könnyű terhét a küszöbön.

És most hagyjuk magukra az új házasságokat, nem volna illendő kilesni boldogságuk intim titkait. Két ember örvendetes egymásra találását, olyanokét, kiknek mindeddig nem volt része igaz szerelemben, merthogy korábbi házasságuk során csupán

eszközei voltak partnerük lélektelen vágyainak, kiszolgálói önző érdekeiknek. Ők, akik megtapasztalhatták, hogy a szerelmi szenvedély csak akkor nyújthat valódi örömet, ha szeretet, megbecsülés, egymás kölcsönös tisztelete is járul hozzá, mert csak így képesek leomlani a gátlásokból felépült falak, melyek sajnálatos mód igen sok szerelmespár esetében megakadályozzák a tökéletes testi-lelki egybeolvadást.

Ezt a nagy ajándékot, az egymásra találás teljességét nyerte el dobogókői nászútja során Zina és János, ezzel az életre szóló élménnyel érkeztek haza, hogy megkezdhessék közös életüket. Hogy vállalni tudják a közös sorsot, mely a rájuk szakadt hatalmas boldogság ellenére sem ígért problémamentes életet. Ám a rögzös, csapdákkal és buktatókkal teleszórt utat ettől az időtől kezdve már egymás kezét fogva járhatják tovább; kölcsönös szerelmük ad majd nekik erőt és bátorságot új életükhöz, s a két fiatal még nem is sejthette, hogy mindkettőre mily nagy szükségük lesz kalandokban bővelkedő pályájuk során.

A félvezetőgyárat felemésztő tűzvész minden képzeletet felülmúló pusztulást okozott, a hatalmas üzemcsarnok teljes egészében a lángok martaléka lett. Miután a tűzoltók az utolsó kis zsarátnokot is eloltották, és a szakértők átvizsgálták a leégett épületmaradványt, megállapították, a műszaki berendezésekből semmi sem maradt épen és használatra alkalmasan, megmenteni a gépekből egy árva fogaskereket sem lehet. Körülkerítették hát a katasztrófa sújtotta romokat, és szigorúan megtiltották, hogy bárki belépjen oda. Eközben folytak a vizsgálatok, Zinát még bent a kórházban keresték fel a nyomozók, ekkor már nem volt az intenzíven, járógipszet kapott, a kevésbé súlyos betegek között nyert elhelyezést.

A kihallgatás Piceli doktor szobájában történt, a törvénytisztelő orvos előzekényen ajánlotta fel a helyiséget. Mátrai is jelen volt, úgyis, mint vőlegény, és úgyis, mint Zina megmentője, a nyomozati cselekményben azonban – érintettsége okán – aktív résztvevő nem lehetett. A lány őszintén beszámolt mindarról, amit tudott, gyakorlott műszaki agya nagy segítségére volt abban, hogy

semmit se hagyjon ki, ugyanakkor el ne áruljon olyasmit, ami esetleg a fedett információ kategóriájába sorolható. Tájékoztatta a nyomozókat a vezetékek melegedéséről, megemlítve a ventilátorokat, hozzátéve, hogy ő maga ellenezte ezt a megoldást, helyette söntvezetékek beszerelésére tett javaslatot. Szüts Pali felől is kérdezősködtek, Zina elmondta, Pali volt az, akinek eszébe jutott, hogy a hátsó raktárában is vannak veszélyes palackok, melyeket felhevülésük előtt okvetlenül el kell távolítani. Némi tudálékos-sággal elmagyarázta: a félvezetőgyártás fontos kelléke a bór-hidrogének családjába tartozó diborán, mely szintelen, kellemetlen szagú mérgező vegyület, és ha csak egyetlen ilyen palack felrobbant volna, a levegőbe jutó gáz veszélyeztette volna nemcsak az intézetben, hanem az egész budai hegyháton tartózkodó emberek életét. Ezzel együtt felpanaszolta, mindenki magukra hagyta őket, s még a tűzoltókat és a mentőket is késlekedve küldték az épület hátsó vészkijáratához, s az eredmény önmagáért beszél: egy halott, és ő maga, a súlyos sebesült.

Mátrai megerősítette menyasszonya vallomását, elmondta, ha Zina és Pali nem oly áldozatkész, számtalan halott és sebesült lett volna a mérges gázok légtérbe való kilökődésének következtében.

Miután a palack-témát lezárták, az egyik kihallgató tiszt Kapor Márton tűzvédelmi felelős hollétével kapcsolatban tett fel kérdéseket. A férfi eltűnt, közölte, s faggatta Zinát, mit tud róla. Zina csupán annyit jegyzett meg, korábban nem állt vele munkakapcsolatban, alig ismerte, a keresett személy Pázmány Ferenc villamosmérnök osztályán dolgozott. Miután mindketten az ES alkalmazottai lettek, többször találkoztak, ő, Zina a gyártást felügyelte, Kapor meg diszpécserként teljesített szolgálatot.

– Mit tud a tűzoltóberendezés kikapcsolásáról? – folytatta a faggatást a kíméletlen hangú főparancsnok. – Csak nem, hogy *ön* kapcsolta ki?! És egyáltalán... van-e alibije? Hol tartózkodott a tűzkitörés pillanatában?

Zina nyomatékkaal kijelentette, fogalma nem volt az oltóberendezés kikapcsolásáról. Ugyanakkor alibit igazolt, elmondta, hogy már a tűz fellobbanása előtt jó félórával a csarnok végében, a csomagolóban tartózkodott. A Szüts Pali társaságában... ezt

igazolhatják a munkásnők is, akik dobozolták az integrált áramköröket. Mátrai nem nézhette tétlenül a lány vegzálását, védelmére kelt, bizonygatta, Zina nem lenne képes ilyen felelőtlen tetre, továbbá számos tanú igazolhatja, hogy meg sem közelítette a kapcsolótáblát. Szó szót követett, a vizsgálatot végzők feldühödtek, s kizavarták a helyiségből az okvetetlenkedő századost.

Később arról kellett beszámolnia Zinának, hogyan történt a hidrogénes palack felrobbanása, elkövetett-e ő maga valami mulasztást e téren, avagy kizárólag Szüts Pál számlájára írható a gondatlanságból okozott tragédia. A sebesült nő sírva bizonygatta, Palinak és neki magának sem volt más választása, az adott pillanatban a diboránt tartalmazó palack eltávolítása volt a fontosabb. Az első kihallgatást több hasonló követte, csupán az esküvőjét megelőző héten adták a tudtára, hogy befejeződött a faggatása, aláírhatja a jegyzőkönyveket.

Miután a gyártócsarnok valamennyi dolgozóját kihallgatták, a rendőrség lezártnak tekintve az ügyet, megfogalmazta a tényállást, s felelősként letartóztatta Sárosit, mint az üzem főkonstruktörét. Általános volt a felzúdulás, többen azt beszéltek, éveket kaphat... és búcsút mondhat a szakmájának is. Kapor Marci ellen országos körözést adtak ki, valószínűsítve, hogy átszökhett a határon, esetleg Jugoszláviába menekült. Később elrendelték lakása feltörését és átkutatását, ami – ki hitte volna! – Zinának és Jánosnak okozott nem csekély meglepetést.

Veress Bélára a tűz eloltása után találtak rá a mentők, ájultan hevert a lépcsőkön elnyúlva, az orvosi vizsgálatok kiderítették, hogy a rendkívüli izgalmak következtében szívinfarktust kapott. Hetekig kezelték a Kútvölgyiben, később az idegei mondták fel a szolgálatot. Egy csöndes kisváros félreeső szanatóriumában töltött el csaknem egy teljes esztendőt, mielőtt nyugdíjazták volna. Felelősségre vonása elmaradt.

Marika soha senkinek nem szólt arról, hogy látta Marcit kikapcsolni a tűzoltóberendezést. Hamarosan férjez ment Pázmány Ferihez, elköltöztek Budapestről, s a Tiszapalkonyai Vegyigyárban találtak helyet maguknak. Jól jártak, szolgálati lakást is kiutaltak nekik. A vegyész nő még a férjének sem árulta el Kapor

Marci tettét, és ha valaki a tüzesetre terelte a szót, néhány háritó mondatot kipréselve magából, mélységes hallgatásba burkolózott.

Az esettel kapcsolatban teljes hírzárlatot foganatosítottak, mindössze egyetlen napilap adott ki egy rövid közleményt arról, hogy tűz volt a Fizikai Intézet területén. A tűzoltók és katasztrófa-elhárítók tették a dolgukat, írta az újság, senki sem sérült meg, és az okozott kár is jelentéktelen...

Ami megdöbbenően furcsának tűnt a tények teljes elhallgatásán, illetve azok megmásításán kívül, az volt, hogy pár hónap elteltével leállították a vizsgálatokat. Sárosi Istvánt szabadon engedték, és sokak meglepetésére kinevezték az épségben maradt MEES-részleg főigazgatójának. Hivatalos álláspontként elfogadták a tűzoltó-parancsnokság jelentését, melynek értelmében elektromos zárlat okozta a tüzet, s a meghibásodásért csupán a véletlenszerű események szerencsétlen összejátszása okolható; emberi mulasztás nem történt, azaz nincs személyi felelőse a tűzkatasztrófának.

Hellyel-közzel kétes értékű információk láttak napvilágot azzal kapcsolatban, hogy a Magyar Állam vagyonbiztosítás révén kárpótolva lett a beruházásra fordított összeg pocskba menéséért. Hogy hamarosan új gyártócsarnok épül majd a régi helyén, melyet az USA-ból importált, korszerű gyártósorral fognak felszerelni... Nem hiába nevezték ki az ES élére Sárosi Pistát, a főmachinátort...

Csiripeltek a madarak, pletykák, szóbeszéddek szálltak össze-vissza, rengeteg gyár, üzemcsarnok, kombinát épült e hazában, félvezetőgyár azonban többé sohasem. Valójában annyi történt, hogy eltakarították a leégett épület romjait, a csarnok helyét ledózerolták, majd bevetették fűvel és virággal, a későbbiekben néhány fát is elültettek a rekultivált, parkos területen. Idővel – sok-sok évvel a tüzeset után – emlékoszlopot állítottak a leégett épület helyére, rajta márványtáblát helyeztek el. „Itt állt a Magyar Elektronikai Egyesülés gyártócsarnoka” – hirdette a felirat kiegészítve nevekkal és évszámokkal. Aztán valakik – grafiti-örültek, vagy effélék – festékszóróval telefirkálták az oszlopot. *Temető* – pingálták rá – *e földben nyugszik a magyar mikroelektronika!*

IV. rész

A táncoló betyár

Zina és a férje lebarnulva, kigömbölyödve érkezett haza Dobogókőről, a nagy boldogság, s nem csekély mértékben az üdülő kiváló konyhája megtette a magáét, mindketten visszaszerezték leadott kilóikat. Jókedvűen, vidáman nevetgélve rendezték be az immáron közös otthont, napközben – ha idejük engedte – a balkonon mulatták az időt, esténként meg összebújtak a széles kereveten.

A fiatalasszonyt gyógyultnak nyilvánította az orvos, munkára jelentkezhetett az ES-nél, ám a visszatérés nem sok örömet okozott neki. Sárosi akkoriban még letartóztatásban volt, Veress Bélát meg a Kútvolgyi belosztályán próbálták életben tartani. Lényegében néhány kisleány irányította a hírhedt intézmény épségben maradt részlegeit, a leégett csarnok népe – munkaszoba híján – a könyvtárban töltötte napjait. Olvasgattak, rejtvényt fejtegettek, a szorgalmasabbja továbbképezte magát. Zinának megvolt a helye a régi szobájában, a hideglabor is működőképes volt, mérési kellékeit, műszereit is rendben találta, akkoriban még nem hordták szanaszét a laboratóriumi készülékeit. Önállósította magát, előszedte régi feljegyzéseit, s megpróbálta folytatni kutatását ott, ahol abbahagyta alig egy félévvel ezelőtt. A baj csak az volt, hogy hiányzott Szűts Pali, Iványi Gábor, Bergeczi Elek, Binder Iván, Halász Marika és még sokan mások... Aki csak tehette, máshol keresett munkát magának, aki elérte a kort, nyugdíjba ment. Csupán a kevésbé aktív emberek maradtak a szerencsétlen vállalatnál, és azok, akiknek munkakörét nem érintette a gyártócsarnok elpusztulása. Szétestek az osztályok, a munkacsoportok, az ES – többek véleménye szerint – Csáki szalmájához lett hasonlatos.

Mátraít sem várta túl sok öröm a munkahelyén, az újházás rendőr renoméja nagyot zuhant a Kormorán György sérelmére elkövetett emberölés sikertelen felderítése okán. Nem is beszélve az eltűnt Munkácsy képről, melyet minduntalan reklamált a rendőrségnél a Nemzeti Galéria. Bár az ügyészség nyomozói sem jutottak egyről a kettőre, már úgy volt, hogy bizonyítékok hiányában a süllyesztőbe teszik az ügyet; ez mit sem változtatott a százados megítélésén, elmaradt az előléptetése és az esedékes

fizetéselemelése, jutalomra meg végképp nem számíthatott. A Zinával való házassága is visszatetszést keltett a testületnél, többen kifogásolták, hogy olyan nőt vesz el, aki pont abban a gyilkossági ügyben érintett, melyben korábban ő maga vezette a nyomozást. Nem tetszett, hogy a nő értelmiségi, hogy a meggyilkolt első férj disszidálni készült, s az a szerep sem váltott ki lelkesedést a felettesekből, melyet Zina a tüzesetben játszott, noha megkapta az életmentésért járó kitüntetést.

Egyetlen figyelemre méltó dolog vert némi hullámot a nyomozás állóvizének kisimult felszínén – nem mintha bárkit is különösebben érdekelt volna –: a Kapor Marci lakásában talált bűnjel! Folyt még a nyomozás a tüzeset ügyében, körözték Kapor Mártont, s ennek folyományaként elrendelték nála a házkutatást. Mint kiderült, a fiú egyedül élt egy szobakonyhás csöppnyi lakásban, nem okozott gondot a helyszínelőknek tűvé tenni a kis rókaljukat. A nyomozók főként feljegyzések, iratok és címek után kutakodtak, azt szimatolva, hová szökhettek, bújhatott el a delikvens. Szekrénye mélyén kis bőröndre bukkantak, s nem csekély meglepetésükre a táska mélyéből munkásruha, fekete paróka, álszakáll, álbajusz került elő. Lefoglalták, a rendőrségre vitték a különös holmit. Mátrai, aki figyelemmel kísérte a tüzesettel kapcsolatos fejleményeket, gyanút fogott, elővette a páncélszekrényből a Zina lakásán talált fekete szőrszálakat és elrendelte a vizsgálatot.

Gyanúja beigazolódott! A fekete szálak a parókából származtak, fényes bizonyítékaul annak, hogy Zina egyik támadója és elkábítója Kapor Marci volt... A fiatalasszony megpróbálta rekonstruálni az eseményeket.

– Hibát követtem el – ismerte be –, a kollégáimnak fecserészttem arról, hogy létezik valahol az eredeti Munkácsy kép... Amikor eljöttek hozzám a lakást berendezni, még tréfálkoztunk is: Gyurka valami zugba, talán az egyik bútor titkos rekeszébe suvasztotta be a festményt... Istenem... Marci komolyan vette, s nyilván az egyik haverjával megszervezte a betörést! Étert talált a laboratóriumban... most már értem... ezért volt oly ismerős nékem a fekete ember...

– Nos, drágám – szólalt meg a férje kellemetlenkedő, pikírt hangon –, Adorján ártatlan, mint a ma született bárány! Bánhatod, hogy nem őt választottad férjül, biztosan jobban jártál volna vele, mint velem...

– János! – visított fel Zina – megállapodtunk valamiben! Éppen te, a becsület élharcosa és mintaképe fogod felrúgni az egyezségünket?! Nem vagy képes megbízni bennem? Mondd, mi a fészkes fenével szolgáltatam okot az idétlen gyanúsítgatásaidra?!

– Elnézést... – visszakozott a férfi – belátom, bunkó vagyok, ám mit tegyek, ha még most sem vagyok képes hinni a csodában, hogy engem választottál, mert engem szeretsz!

Zina megsemmisítő pillantást vetett a komplexusok hálójában vergődő férfiúra, majd gondolt egyet, és hevesen a karjaiba vetette magát.

Június elején megbizonyosodott arról, hogy gyermeket vár. Jánosnak egyelőre nem szólt, attól félt, a sebesülései miatt legyengült szervezete nem lesz képes elviselni az anyaságot, elvetél, és akkor a kedves gólyahírből csupán a csalódás maradna meg. Mátrai azonban nem azért volt a nyomozók gyöngye, hogy ne vegye észre azokat a bizonyos jeleket, melyek a terhességre utaltak, azonban nem kíváncsiskodott, nem akarta megfosztani Zinát az ünnepélyes bejelentés örömétől.

Amikor a szülők is értesültek a jeles eseményről, felkeresték az ifjú házасokat, meglepetésre magukkal hozva az ÉPSZÖV szakértőjét, aki a lakás birtokba vételekor is ott járt felvállalni és megszervezni a karbantartási munkálatokat. Miközben Zina anyjával sustorgott holmi „női dolgok” tárgyában, a két János a mesteremberrel együtt felmérte a lakás mellékhelyiségeit, megtekintette a padlást és a lapostetőre is kimerészkedett. Az estebédnél ülve az idősebbik János előállt a tervvel:

– Most jött el az ideje a mi nászajándékunk átadásának – fordult ünnepélyes arccal a fiatalokhoz – a tisztelt mesterúr elvállalná a lakásotok bővítését. A kamra tetőtérbeépítéssel megnövelhető, egy nagyobb szoba, vagy ha úgy kívánjátok, két kisebb szoba alakítható ki! Zina öröme leírhatatlan volt, férje röstelkedve vonogatta a vállát, megjegyezte, van némi megtakarított kis pénze,

azzal beszálna az építkezésbe, ám attól tart, az összeg közel sem volna elégséges fedezni a munkálatokat...

– Nem érted, fiam? Nászajándék! – erősködött Ágnes. – És különben is... nem hagyom, hogy ne legyen gyermekszobája az unokámnak! – Hirtelenjében mindenki felkacagott, oldottabbá vált a hangulat, végül a büszke rendőr is beadta a derekát, s ökelme is együtt örvendezett családjá tagjaival.

A lakók hozzájárulását minden gond nélkül megszerezték, s az építési terv ellen, melyet néhány közhivatalhoz kellett benyújtani, nem merült fel semmi jelentősebb kifogás. Novemberre tervezték a munka befejezését, addig – Zina sóhajtvá vette tudomásul – ismét át kell élni az örökös kopácsolást, a csöbrök, vödörök, malterosládák kerülgetését, no de sebj, mint azt a férje tréfásan megjegyezte: el kell viselni a növekedéssel járó nehézségeket!

*A*mikor Sárosi István feje felől elvonultak a sötét fellegek és átvehette az ES épségben maradt részlegei vezetését, megváltozott az élet a jobb sorsra érdemes intézményben. A kilépők helyett új emberek jöttek, a vezetők nagy részét lecserélték, átalakultak az osztályok és a munkacsoportok is. A félvezetőgyárnak szánt vállalat afféle kisipari szövetkezetté alakult át, közhasznú műszereket, nyomtatott áramköröket gyártottak, továbbá szerelvényeket, gépalkatrészeket. Utóbb Sárosi bér munkát is vállalt, kihasználva az örökölt műszerkapacitást; hatalmas mennyiségű dióda, tranzistor és egyéb elektronikai alkatrész érkezett rutinvizsgálatra: selejttanalízisre, katalógusparaméterek meghatározására. Mint mondta, meg kell keresni a fenntartási költségeket, ki kell gazdálkodni a béreket, a rezsit, továbbá törekedni a minél nagyobb nyereségre! Különben nem lesz prémium, fizetésemelés, rossz esetben az egész intézmény az ebek harmincadjára kerül.

A rutinmérések oroszlánrészze Zinának jutott, mindössze két laboráns kislány segédkezett neki. – A kutatómunkájának löttek! – intette őt maró gúnnyal Sárosi István – ha tudománykodni akar, menjen a szomszédba! Az ES-ben nem az *önmegvalósítás*, hanem a bevételek növelése a cél.

Mi mást tehetett volna, teljes munkaidejében hangyaszigorral végezte a rutinméréseket. Olyan munkát, melyhez nemhogy egyetemi diploma, de még gimnáziumi érettségi sem kellett volna... Nem siránkozott, még Jánosnak sem tett említést arról, hogy betanított munkásként dolgoztatják, fárasztó, egyhangú tevékenységekkel telnek a napjai. Nem panaszkolt fel, hogy kénytelen búcsút mondani hajdani álmainak, doktori disszertációja félig készen hever a fiókja mélyén, és amit különösen fájlalt, hogy a főnökség nemrég selejtezte le azt a mérési összeállítást, melyet ő tervezett, Pali készített el, ami eszköze volt a kutatásainak...

Az augusztusi kánikula néhány napra visszafogta tombolását, az északi szél elfújta az izzasztó kutyameleget. Zina egy pohár jégbehűtött kóla társaságában ült az íróasztalánál a melegtől kevéssé szenvedve, pillanatnyilag egészen jól érezte magát. Leírta a penitenciáját, befejezte az esedékes mérési sorozatot, az újabb mérendők, mint megtudta, csupán a jövő héten fognak megérkezni, addig szusszanhat egyet, kipihenheti magát. Arra gondolt, statisztikai számításokkal fog próbálkozni, feldolgozza a mérési adatokat. Volt is egy ötlete, mely megkönnyítené a selejtanalízist, fellángolt lelkesedésével mintavételi terv kidolgozásába fogott.

Számításaiból a telefon berregése riasztotta fel, a gyors ütemű csengetés városi hívásra utalt. Zina izgatottan nyúlt a kagyló után, azt remélte János jelentkezik, aggódott érte, férje vidéki kiküldetésen volt.

– Halló, halló! – szólt vidáman csengő hangon.

– Jó napot kívánok! Kormoránné Zsigmond Rozinával szeretnék beszélni!

– Tessék... én vagyok az... – Zina hangja elbizonytalanodott, a rekedt károgás kellemetlen emlékeket idézett fel benne. – Az öregasszony! – futott át az agyán.

– Szervusz, Rozina! Itt Matild néni beszél. Ne tedd le, kérlek, hallgass meg engem, bajba jutottam, a segítségedet szeretném kérni...

– Kezicsókolom. Mi történt? Mi olyasmi volna, melyben éppen *én* segíthetek?!

– Ne légy ellenséges. Tudom, nem kedveltük egymást, de ami elmúlt, az elmúlt, és a harag rossz tanácsadó...

– Szó sincs haragról... Ha módomban áll, szívesen segíték...

– Ez a beszéd, köszönöm szépen. Képzeld – engedett a felszólításnak – betörtek hozzánk az éjjel! Azt sem tudom, hogy mihez kezdjek, teljesen magam vagyok!

– No és Dénesék?

– Elutaztak Amerikába! Dénest a vállalata küldte ki, és ha már így alakult, magával vitte a családját is, idejét sem tudni, mikor nyaraltak együtt utoljára! Így aztán, igen okosan, összekötötték a kellemest a hasznossal...

– Mikor jönnek vissza?

– Kábé két hét múlva, másfél hónapra szól a kiküldetés. Nem akarom megzavarni a vakációjukat... ez csak érthető... Arra gondoltam, talán segíthetnél, merthogy ismersz valakit a rendőrségen, aki megbízható! Azt beszélük...

– Rendben! Összepakolom a holmim, és elmegyek Matild nénihez. Körülnézek a lakásban, felmérem a kárt, és azonnal hívom a rendőrséget. Megfelel így?

– Megfelel... persze! Aranyos tőled... Várlak...

– Egy szűk órán belül ott leszek!

Zina átöltözött, majd odacsörgött Pirikének, hogy dolga van, elmenne, kivételesen nem tölti ki a munkaidőt. A titkárnő, akit Sárosi megörökölt a hajdani nagyfőnöktől, nyugtázta a bejelentést és kellemes délutánt kívánt neki.

Szerencséje volt, még éppen fel tudott ugrani az indulóban lévő buszra, s a Kút völgyi úti megállóban átszállt a pasaréti járatra. Kusza, ellentétes gondolatok kavargtak benne, nosztalgikus hangulatban nézte az elsuhanó fákat, a luxusvityillókat, melyeket szép kertek öveztek. Nem is olyan régen még Gyurkával járt erre... ki hitte volna, hogy élete ekkora kanyart vesz, s végzőre megéri még azt is, hogy volt anyósa kéri a segítségét. – Talán megsérült! – vélte – meglehet, megtámadták a rablók, közben feldúlták és kifosztották azt a szép lakást...

A Kormorán rezidencia alig ötpercnyi járásra volt a megállótól. A kertkaput, mind mindig, ezúttal is nyitva találta, alighogy belépett, már jött is szembe vele az öregasszony. Zina

alig ismerte meg, lefogyott, arcán elmélyültek a ráncok, szeme alatt súlyos táskák utaltak kezdődő vesebajára.

– Szervusz, kislányom! – nézett fel rá hajdani anyósa megtört tekintettel. Zina hozzá hajolt és adott egy könnyű puszit, mindkettőjüket felkavarta ez a hirtelen jött találkozás.

– Jól nézel ki! – húzta mosolyra Matild asszony a száját – meghíztál kicsit, már nem vagy az a nádszál karcsú teremtés, mint aki valaha voltál, de azért csinos vagy így is... – Zina elhatározta, nem szól az állapotáról, sőt azt is eltitkolja, hogy férje van, még-hozzá éppen egy rendőr... Nem! Kár volna bonyolultabbá tenni a dolgokat... A házhoz értek, az asszony megállt a pinceajtó előtt.

– Nézd meg, mit műveltek! Erre figyeltem fel reggel, amikor az udvarra kijöttem. A pinceajtó tárva-nyitva, a lakat leverve, a zár megrongálva... Azonnal felfogtam, hogy betörők járhattak itt az éjjel, kirabolták Dénesem műhelyét!

– A lakásba is behatoltak? Bántalmazták Matild nénit?

– Nem. No még csak az kellett volna! Egyébként – tette hozzá elgondolkodva – mélyen aludtam az éjjel, nem hallottam semmiféle zajt...

– Még az a szerencse! És mit vittek el?

– Fogalmam sincs. Nem mertem lemenni egyedül ezen a meredek lépcsőn, meg aztán... úgy tudom, a rendőrség nem szereti, ha összezavarják a nyomokat!

– Úgy bizony! Helyesen járt el a néni... És most... mit kellene tennem?

– Azt szeretném, ha *te* hívnád ki a rendőrséget, mármint azt a nyomozót, akit ismersz. Azt beszélik – vált bizalmaskodóvá a hangja – a mai rendőrök durvák, gorombák, én meg annyira védtelen vagyok! Ám ha *te* velem maradnál... – Zina elengedte a füle mellett a vénasszony kellemetlen megjegyzését, azon törte a fejét, mit tegyen. János vidéken van, nem riaszthatja, végül arra jutott, felhívja Pétert... különben is... ő illetékes a rablási ügyekben! Követte anyósát az előszobába, ott volt a készülék, Zina fejből tudta a számot, a főhadnagy ott lakott még az elárvult albérletben, szüret utánra tervezte menyasszonyával az egybekelést. Két csengetés, majd még egy...

– Balogh Péter! – hangzott a kagylóban.

Zina köszöntötte, majd röviden beszámolt a történetekről. Hangsúlyozottan arra kérte Pétert, jöjjön ki ő a nyomszakértőkkel. A férfi, kissé csodálkozva bár, de beleegyezett.

– Indulnak máris, hamarosan ideérnek! – nézett Zina az öreg nőre – csak még az ismerősöm összetrombitálja a nyombiztosítókat.

– Ilyen jóban vagy a rendőrökkel, hogy tegezed őket?!

– Jaj dehogy, csak a Péterrel vagyok pertu... őt még az egyetemről ismerem...

Zina elámult, amikor az ebédlőbe lépve meglátta a szépen megterített asztalt, rajta a finomságokat. Azelőtt, amikor Gyurkával heti rendszerességgel fogyasztották itt a vasárnapi ebédet, igencsak szűkmarkúan bántak el vele. Hirtelen felrémlettek előtte azok a szörnyű vasárnapok... Az öregasszony osztotta a levest: először magának szedett, majd a férfiak kaptak, aztán a három gyerek. Őket követte Edina, és végül ő... Addigra csaknem teljesen kiürült a tál, csupán néhány kanálnyi híg lé jutott neki. Nem volt ez másként a peccsenyével sem, amit a tányérjára löktek, alig falatnyi volt, rendszerint mócsingos, olykor odaégve. A köretből és a salátából is csak ízelítőt kapott, s a vasárnapi tortából csupán egy penge vékony szeletkét biggyesztettek a tányérjára. Gyümölcsből a férgesét, feketekávéból egy nyeletnyit... Emlékszik, egy alkalommal elveszítette a türelmét, szóvá tette, minek köszönheti ezt a megkülönböztetett bánásmódot. Az öregasszony szemtelennek, követelőzőnek nevezte, Dénes meg gúnyosan csak annyit mondott: ez vendéglátás és nem hízókúra... Gyurka is bántóan felkacagott... Hazafelé menet össze is veszték, férje alaposan kiosztotta, figyelmeztette: örüljön, hogy vasárnap nem kell főznie, pihenhet, szórakozhat, fárad helyette az anyósa és a sógornője. Ám ő, Zina, hálátlan és telhetetlen, képtelen felfogni, milyen jó dolga van!

És most? Matild nem győzte rakosgatni a tányérjára a finomabbnál finomabb falatokat, végül a nagy szelet tortát és a lédús gyümölcsöket!

Alig egy óra elmúltával rendőrkocsi hajtott a ház elé, megállt, négy férfi szállt ki belőle, elsőnek Péter. Zina a kapuhoz sietett, az öregasszony hátra maradt. Péter csókkal üdvözölte, az

asszony gyorsan a fülébe súgta: a volt anyósa a kárvallott személy, s nem tudja róla, hogy újból férjhez ment. – Hallgass! – tette mutatóujját a szájára, mire a főhadnagy tréfásan esküre emelte a kezét.

Matild asszony beszámolt az éjjel történetekről, utalt arra, hogy a pince nem afféle lomtár, hanem műhely, illetve munkaszoba; építésmérnök fiának, Kormorán Dénesnek a rezidenciája, olykor itt dolgozik, s a nagyszekrényben tartja a tervrajzokat. Zina követte a rendőröket, az utolsóelőtti lépcsőn megállt és szemét kimeresztve bámészkodott. A jobboldali falhoz állítva esztergapatot fedezett fel, mellette fűrógépet, satut és barkács-eszközöket. A helyiség túlsó végét teljesen kitöltötte a hatalmas rajzasztal, előtte jókora szekrény. Ajtaja kitárva, látszott, hogy szétverték a zárat, s kiszórták tartalmát a földre; egymás hegyén-hátán hevertek a különféle pauszpapír-tekercesek, fénymásolatok. Péter szétgöngyölített néhányat, nézegetni kezdte. – Építészeti tervrajzok! – szólt oda Zinának, majd tovább kutakodott.

A bűnügyi fickók ujjnyomokat rögzítettek és végezték a szokásos rutint. Amikor befejezték, Péter arra kérte őket, segítsék le a ház asszonyát a lépcsőn, nézzen körül alaposabban a sérelmezett személy, remélhetőleg meg tudja mondani, hogy a vagyon elleni kárt előidézők tulajdonképpen mit vittek el.

Matild fontossága teljes tudatában érkezett meg a tett-helyre, megköszönte a férfiaknak, hogy karonfogva vezették le a meredek lépcsőn. Nézelődött, alaposan átvizsgált minden legkisebb zugot. Benézett a szekrénybe is – a rendőrök időközben rendbe rakták a szétszórt papírhalmazt –, majd sorra kihúzogatta a szerszámos asztal fiókjait.

– Egészen pontosan nem tudom, mi mindent tart itt a fiam, azt azonban látom, hogy nincs meg az új szerszámkészlet! Húsvét előtt vásárolta az Ecseri piacon... olcsón vette... talán két- vagy háromszáz forintért... büszkén mondogatta, hogy igen jó vásárt csinált...

– Jegyzőkönyvbe vesszük! – harsogta Péter – mennyit érhet? Írjak háromszáz forintot? A vásárlás helyét nem tüntetjük fel.

Befejezték a helyszínelést, az öregasszonynak sem volt több mondanivalója, a rendőrök karjába kapaszkodva nagy nehezen felcaplatott. A pinceajtót úgy-ahogy betámasztották, az egyik nyomszakértő talált a szerszámok között egy új lakatot, azt tették be a lakatpántba. Miközben az ajtóval vacakoltak, kiáltás hangzott a kert felől.

– Halló Matild néni! – odanéztek, egy ember állt a kerítés mögött és feléjük intett. Zina ismerte jól a szomszédban lakó férfit, tudta róla, hogy autóbuszsofőr.

– Jó napot, Zalai bácsi! – köszöntötte és a hozzá sietett – tud róla, hogy betörők jártak itt az éjjel?

– Gyanítottam valami ilyesmit – jegyezte meg sokatmondó hangon a kissé köpcös, mosolygós képű férfi –, látom, megjöttek már a rendőrök is!

– Hogyhogy gyanította? – firtatta az asszony. – Talán magukat is érte valamiféle atrocitás?

– Nem a! Hanem az éjjel, amikor hazatértem a műszakomból, láttam a ház előtt vesztegelni egy kocsit. Még csodálkoztam is, ki járhat erre, az öreg naccsága vendéget hívott volna? És ilyen későre? Máskor a tyúkokkal fekszik! – Elmosolyodott, megvakargatta álla borostáját. Péter is és az öregasszony is felfigyelt a szóra, mindketten a kerítéshez léptek.

– Mit nem mond, szomszédúr! Csakugyan látott valamit? – kíváncsiskodott Matild.

– Kérem, polgártárs – szólította Péter – fáradjon át ide, és sorolja el az észrevételeit! Kormoránné asszonyhoz betörték az éjjel, az ön tanúvallomása rendkívül fontos lehet!

– Igenis, biztos úr! – válaszolt a férfi, kiment a kapun, megkerülte a kertet, és bejött a Kormorán porta kapuján. Péter kezét nyújtott neki, bemutatkozott, és elővette a jegyzetfüzetét. Felvette az adatait, majd arra kérte, számoljon be minél részletebben arról, amit az éjjel látott.

– Piros Wartburg, kissé ütött-kopott – sorolta a szomszéd – a rendszáma CE-24-06. Itt állt, közvetlenül a kapu előtt. Ez minden, amit az éjjel megfigyeltem. Sötét volt, alig néhány lámpa pislákol ebben az elegáns utcában, merthogy a többi kicsúszlizták az utcakölykök...

– Köszönjük – bólintott Péter. Az egyik helyszínelő, aki időközben a beszélgetők mellé lépett, megkérdezte:

– Mondja, kedves bátyám, hogy lehet az, hogy megjegyezte a rendszámot? – A tanú büszkén húzta ki magát.

– Buszvezető vagyok, szolgálattára, s ha nem tudná, a mi szemünk a rendszámokra van kihegyezve! Ha bármi balhé akad az úton, a rendszám az első, amit a rendőrség megkérdez...

– Nagyon is érthető! – Péter mosolyogva vállon veregette a sofőrt – sokat segített, Zalai bácsi, köszönjük szépen az együttműködést.

– Beidéznek majd a rendőrségre is? – kérdezte a férfi némi aggodalommal a hangjában.

– Meglehet... ám korántsem biztos, az ön vallomása így is elfogadható!

Elbúcsúztak, a buszvezető visszatért a saját portájára. Zina is menni készült, anyósa remegve ölelte át, megköszönte a segítségét, kedvességét.

– Ne szakadjunk el egymástól – kérte – olykor eljöhetnél hozzánk, elvégre és utóvégre egy család vagyunk! – Zina zavartan hebegett valami elfogadható közhelyet, nem ígért semmit, azonban a meghívás ellen sem tiltakozott. Péter besegítette őt a rendőrautóba, ő maga is beült, majd jelt adott az indulásra. Az öregasszony kissé értetlenül bámult a kocsni után.

Koraeste meglepetésszerűen megérkezett János, mint kiderült, Péter leadta neki a drótot. Bár váltig hangoztatta hogy Zinát semmi baj sem érte, a gondos férj ennek ellenére dolgait összecsapva hazasietett. Csodálkozva hallgatta imádott neje beszámolóját a különös délutánról, s amint átgondolta a történeteket – akár csak Zina –, ő maga is érthetetlennek találta ezt a semmiféle „hasznos” célt nem szolgáló betörést.

– Mi a fenét kereshettek a pincében! – morfondírozott. – Ha fülest kaptak, hogy üres a villa, mért nem a szobákba mentek, gondolom, a Kormorán családnak szép számmal vannak értékes darabjai...

– Mi az, hogy! – kiáltott fel Zina. – Ezüstnemű, érmegyűjtemény, ékszerek, műszaki cikkek... és még sok minden, amiről csupán sejtésem van... És akkor beérik egy vacak szerszám-

készlettel... érthetetlen... Vagy pedig... – hirtelen felugrott és mutatóujjával a levegőbe bökött – vagy inkább nagyon is érthető!

– Érthető... micsoda? – János bamba arccal követte Zina mozdulatát.

– Hát hogy mit kerestek!

– Mit...?

– Magadtól nem jöttél rá? Erőltess meg jobban a csavaros eszed... Mi mást, mint a *festményt*! – vágta ki Zina az aduászt.

János összevonta a szemöldökét és homlokát ráncolva meredt a semmibe, gondolkodott. – A *festményt*... – suttogta – valóban, te asszony! Még az is meglehet, hogy igazad van!

Zina gyorsan leült a férje mellé a kisdíványra, egymást átölelve latolgatták az eseményeket. Zina felidézte a Kázmérral folytatott beszélgetés részleteit, utalt rá, a szőke férfi és ő maga is felvetette annak a lehetőségét, miszerint Dénes birtokolja az ominózus *festményt*. Még biztatta is őt, Zinát, hogy legyen elszánt és bátor... János egyszerre csak felugrott és előkapta az URH telefonját. Pétert hívta, elhadarta neki vélelmait.

– Figyelj, öreg – intette barátját – azonnal cselekednünk kell! Tőlem elvették a Kormorán-ügyet, ám a betöréses rablás a te asztalod, mit szólnál hozzá, ha ad hoc, a feletteseink jóváhagyása nélkül beszállnék melléd? Megoldható volna... mármint testületileg...?

– Gondolom, nem volna semmi akadálya. Olyan betörés, mint aminél ma helyszíneltem, százával akad. Piti kis ügy, senki sem figyel rá, idővel kiadják valami zöldfülűnek, majd a határidő lejártával – többnyire eredmény nélkül – a süllyesztőbe teszik...

– Akciózzunk! – kiáltott fel János. – Gyerünk be a kaptányságra és a rendszám alapján keressük meg a kocsitulajdonosát. Benne vagy?

– Benne hát! Ha másért nem, hát a Zina kedvéért... ha még nem vetted volna észre, imádom a feleségedet!

– Kussolj, te pizsok – mondta huncut nevetéssel a férj – különben szétrúgom a sejhajodat...

Befejezve a beszélgetést, az egyik ámulatból a másikba eső Zinára nézett:

– Megyek – mondta tömören – és fogalmam sincs, mikorra keveredek haza. Addig is: ágyazz meg és feküdj le pihenni, a sok izgalom megárthat neked! Én végzem a munkám, ha szerencsém van, sikerrel járok... Te aludj jól és álmodj szépeket, és ha még nem mondtam volna elégszer: vigyázz magadra, édes angyalom!

Későre járt, mire beértek a kapitányságra, ásítózva fogadta őket az ügyelet néhány lézengő embere. Péter erélyes hangon közölte az okvetetlenkedőkkel: segítséget kérnek, bűnügyi munkájuk nem tűr halasztást, nyomvonalon akarnak haladni! Az adminisztrátorok tudomásul vették, senki sem kérdezte, mért ödöng az oldalán Mátrai, s ha már ott van, hogyhogy nem ő, a magasabb sarzsi intézkedik? Némi jövés-menés és keresgélés után megszerezték a gépkocsik nyilvántartási dossziéját, nekiestek, lapozgatni kezdték, idegesen nyálazták végig az oldalakat. Mindketten egyszerre kiáltottak hurrát, amikor az egyik lap alján rábukkantak a rendszámra és a kocsni adataira. Mint az örvendező srácok, kiknek futballcsapata berúgta végre a győztes gólt, úgy ugrottak fel és ütötték össze a tenyerüket. Örömük jogos volt: az alvázsám melletti rubrikában ott állt a tulajdonos neve és a lakcíme is.

– Szerezzünk gyorsan, egy járőr-kocsit! – vált sürgetővé a Mátrai hangja –, nem várunk holnapig, már így is késésben vagyunk! – A fiatalabbik, mint a betöréses rablások ügyében illetékes, azonnal intézkedett. A Vida József nevű ember – a Wartburg tulajdonosa – valahol Budaligeten, a Katona József utcában lakott. Fél tíz is elmúlt már, amikor a két lelkes rendőr a kocsiba pattant, Péter a gázba taposott, és tűztek, ahogy csak bírtak Húvösvölgy felé. Az Ördögárok úton haladtak, a térkép szerint ebből nyílt az általuk keresett kis utca. Hamarosan megtalálták, rákanyarodtak, takaros porta benyomását keltette a 7-es számú ház. Péter fékezett, és a kocsni megállt a kapu előtt. A formás budai villa ablakai tárva-nyitva, odabent égett a villany, a kert felől hangok hallatszottak, női hangok; egy mélyebb és egy magasabban csengő. Valamin vitakoztak, olykor felnevettek, szép este volt, langyos és holdfényes, kerti sétákra, hancúrozásra való. Mátrai a csengő mellett lévő névtáblára nézett: *Vida Józsefné* –

hirdette a felirat. Ujját a gombra tette és félénken megnyomta. Kisvártatva halk macskaléptek szelték át a kertet, középkorú, kartonpongyolás nő kukucskált ki a rácsos kapu mögül, bizalmatlanul fürkészve a késői látogatókat.

– Mit óhajtanak? – kérdezte gyanakvó, kelletlen hangon.

– Jó estét kívánunk, Vida Józseffel szeretnénk beszélni! – A nő észrevette a háttérben vesztegelő járőrökcsit, megrebbent a szeme.

– A rendőrségtől vannak?

– Igen. Semmi baj, nincs ok az aggodalomra, csupán néhány kérdést szeretnénk feltenni a kedves férjének...

– Vida József már nem a férjem, több mint öt éve elváltunk, ő elköltözött ebből a lakásból. Belekeveredett valamibe? – érdeklődött fásult, unott hangon.

– Meglehet, ám nem teljesen biztos, épp azért keressük, hogy tisztázhassa magát. Ha volna olyan szíves megadni a jelenlegi címét...?

– Ó igen... Az a helyzet, hogy egy elhagyatott víkendházban él kint Ófaluban, az erdőszélen, a pontos cím: Üveghegyi utca 3... Tőle kétsaroknyira van egy kocsmá: *Búfelejtő*. Ez a neve! Úgy tudom, esténként odajár, ott iszik...

– Köszönjük a címet! És még annyit: van kocsija Vida Józsefnek? Egy Wartburg...

– Amikor elváltunk, még megvolt a kocsija. Hogy most mi van vele...

– Emlékszik a rendszámára és a színére?

– Igen. Piros színű volt. A rendszám meg... – az asszony elgondolkodott. Végül felcsillant a szeme, s mindössze egyetlen szám eltévesztésével ráhibázott a buszsofőr által közölt rendszámra.

– Vizsontlátásra, köszönjük a türelmét, ön sokat segített! – a két nyomozó búcsút intett és gyorsan elszelelt.

Mátrai a térképet böngészte, Péter követte az utasításait. A kocsmát hamar megtalálták, latolgatták, bemenjenek-e.

– Keressük meg előbb a víkendházat, s ha ott nincs, visszafelé még benézhetünk ebbe a csehóba. Nem túl nyerő egy rendőrautó ezen a vidéken, utóbb még szagot kap valaki, a mada-

runk meg elszáll! – Péter egyetértett a századossal, keresni kezdte a kéglit. Mindenhol csak földutak kanyarogtak, utcatábla vagy házszám sehol. Végül az egyik domb mögé érve megpillantottak néhány viskót, a halvány holdfényben lakatlannak tűntek, némelyik lepusztult, félig romos. Aztán hirtelen felbukkant egy kis ház, kockaforma, sátoztetős. Kertjét léckerítés övezte, s a kiskapun ott díszelgett a tábla: *Üveghegyi utca 3.*

– Helyben vagyunk! – szakadt ki a sóhaj a két rendőr melléből.

– Mit tegyünk? – kérdezte a főhadnagy. Mátrai ahelyett, hogy választ adott volna, kiszállt a kocsiból, a léckapuhoz lépdelt, szemügyre vette a házat, majd a kertet fürkészte a tekintete. Az utcára néző két kis ablakból halványan derengő fény szűrődött ki, csengő nem lévén, a férfi erőteljesen megkopogtatta a kapufélfát. Válasz nem érkezett, semmi és senki nem mozdult odabenn. Péter bezárta a kocsit és követte a társát.

– Menjünk be! – javasolta Mátrai. A rozoga kapu már az első érintésre kinyílt, zárja nem volt, kilincse rozsdával teli. Körüljárták a csöppnyi viskót, mely piszkos volt és elhanyagolt, a falakról pergett le a vakolat. A ház mögött a kert sötét zugában ócska fészert fedeztek fel, s ahogy a közelébe értek, megpillantották a ponyvával letakart kocsit. Péter a kocsihoz lépett, és fellebbentette a szakadozott vásznat. A piros Wartburg villant ki alóla, a rendszám is stimmel! Felbátorodva bóklásztak tovább. Óvatosan az egyik ablakhoz léptek, bekukucsáltak, petróleumlámpa pislogott rájuk az ablakkal szemközti falról. A szoba közepét asztal foglalta el, arra ráborulva kopott ruhás ember aludta az igazak álmát. Keze ügyében pohár és néhány üveg.

– A pofa részeg – konstataálta Péter – menjünk be és térítsük eszméletére, hátha kiszedhetünk belőle valamit... – A ház ajtaja engedett, ez sem volt bezárva, kicsiny előtérbe jutottak, mely a jelek szerint egymaga volt előszoba, konyha és mosdóhelyiség. Kopogtattak a félig behajtott szobaajtón, válasz nem jött, így hát benyitottak. Körülnéztek a poros helyiségben, mely a nagyasztalon kívül szekrényt, komódot és egy dikót tartalmazott. Az asztalon az üvegek mellett ételmaradék volt szerteszórva, szalámi, sonka, majonézes gombasaláta, illatuk versenyre kelt az

alvó férfiből kigőzölgő piszokbúzzel és alkoholszaggal. A mosdatlan alak idősebbnek látszott, őszülő haja csapzottan tapadt a tarkójára, az asztalon elnyúló jobbkarja azonban izmos testalkatra utalt.

– Nyilván ő a Vida József – morogta Balogh Péter – a ruhája is olyan vízvezeték-szerelős... – Mátrai óvatosan költögetni kezdte, megrázta a vállát, megemelte az asztallapon nyugvó fejét, szólítgatta, gyöngéden megpaskolta a karját, az arcát. Semmi. A pasas horkantott néhányat, teste kezdett lecsúszni a székről, Péter elkapta, felfogta esését.

– Vigyük ki a levegőre – javasolta – a kertben láttam egy kerekeskutat, mosdassuk meg, nem lesz ártalmára, sőt a hideg víztől talán magához is tér! – A két rendőr nekiveselkedett, megkísérelték talpra állítani Vidát, a részeg azonban összecsuklott és elterült a földön. Egyikük a lábánál, másikuk a hóna alá nyúlva ragadta meg az alélt testet, úgy vonszolták ki a holdfényes udvarra. A kút mellett padra bukkantak, arra fektették le – a kútkáván álló vödörben volt valamennyi víz –, locsolgatták, mintha csak hervadásnak indult kerti virág lenne. Annyit elértek, hogy a részeg okádni kezdett, majd miután kiadta gyomra tetemes tartalmát, vizasüllyedt kómás mély álmába. Mátrai visszament az előtérbe, talált ott egy koszos törülközőt, azzal mosta le a férfi arcáról a bűzös hányadékot. Péter folytatta az életre keltést, mesterséges lélegeztetéssel kísérletezett.

– Maradj az ipsével – szólt neki Mátrai –, én bemegyek a házba, és körülnézek... igaz, házkutatási parancsunk nincsen, de kérdem én tőled: ház ez egyáltalán?

– Menj csak – így a társa – én vele maradok, élesztgetem és vigyázok rá, hogy le ne huppanjon a padról!

A százados az előtérrel kezdte, benézett minden zugba, kitérta a rozoga konyhakredenc alsó, majd felső ajtaját. Néhány lábason, tányéron és evőeszközön kívül mást nem talált, csupán a szekrény tetején árválkodott egy félig kiürült befőttes üveg. Az ócska kis jégsezekrény sörösüvegekkel volt teli, a kásás jég melletti rekeszben nagydoboz csokoládéfagylaltra akadt. A kitikkadt férfi epedezve nézte az italos üvegeket, szíve szerint bedobott volna egy pofa sört, ám a szolgálati fegyelem vágyát felülírta.

Belépett a szobába, a komódot vette szemügyre, sorra húzogatta ki a fiókjait. Vízvezeték-szerelésre való szerszámokat, anyagokat talált, s egy koszlott vászonköpenybe beletekerve díszes dobozt. Kinyitotta, csavarhúzókészlet, fogók, kisebb reszelők sorakoztak benne. – Az ellopott szerszámkészlet – eszmélt – íme, itt a bizonyíték, hogy ez a részeg alak volt a betörő! – A köpeny zsebébe begyűrve ott lapult néhány százas. – Érthető – dörmögte magában Mátrai – valakitől pénzt kapott azért, amit tett, s e pénzből futotta finom ételekre és márkás italokra... No de hol lehet az, aminek ellopása megérte a fizetséget? Merthogy a szerszámkészlet meglovasításáért aligha perkál le bárki is több mint öt lepedőt! Talán – borult el az arca – azt a valamit magával vitte a társa, vagy a társai... Ide a rozsdás bököt, hogy Vida József nem volt egyedül!

Tovább keresgélt – mint a szimatot fogott vadászkutya, úgy matatott –, bekukkantott a nagyszekrénybe, kipakolta a belsejében rejlő ócskaságokat. Székre állva szemlélte meg a tetejét, melyet vastagon lepett be a por. Végigkopogtatta a szekrényt és a komódot is, vizsgálta, nincs-e titkos rekesze, fiókja? A faltól is elhúzta, mögéje lesett. Sehol semmi... kedvét veszve állt meg a szoba közepén, indult volna, hogy újból átnézze a másik helyiséget. Megtorpant. A kis dikón pihent meg a tekintete. Felhajtotta a kopott ágyneműt rejtő lópokrócot, megrázta a párnát, a paplant, lerántotta a lepedőt, szemrevételezte a dívány pecsétes, bűzös huzatát. Ahogy odább lépett, a padlódeszka megbillent alatta, erre felfigyelt, megütögette a talpával, hajladozott, mintha nem volna alatta szilárd talaj. Térdre ereszkedett, kopogtatta, feszegette a padlót, majd elhúzta a dikót a faltól. Újabb deszkát fedezett fel, mely ugyancsak kongó hangot adott, mintha üreget takarna... A bösz férfi felugrott és előkereste a szerszámkészletet. Az oldalcsípőfogóval kihúzott néhány szöget, a legnagyobb csavarhúzóval megemelte a deszkákat. Izgalma a tetőpontra hágott! A kiemelt padlódarab alatt üregre bukkant, alján beton helyett laza, kavicsos homokba mélyedt a keze. Ásni kezdett, két kézzel szórta kifelé a homokos zúzalékot, nem törődve a szoba tisztaságával, mely amúgy is hagyott maga után épp elég kívánnivalót. Egyszerre sima hengert tapintott, csőnek vélte, lekaparta róla a törmeléket. A

derengő fényben csupán annyit látott, hogy nem cső, hanem valamilyen hengerformájú papírmásé... Annál érdekesebb! Óvatosan alányúlt és kiásta a laza törmelékből. Felkelt és a lámpafénynél kezdte vizsgálgatni. Megdöbbsent, diplomátokat tartott a kezében! Előhúzta jókora zsebkendőjét – tiszta volt, nem kerülgette őt a nátha – azzal tisztogatta le a különös leleményt. Miközben nyitogatta, adrenalin-szintje az egekbe szökött, már *tudta*, mit fog találni benne: – Ha van Isten az égben, akkor csak *az* lehet – nyögte, és óvatosan lehuzigálta a tokfedelelet. Összetekert vászondarabra esett a tekintete, gondosan megtörülgette a kezét, mielőtt hozzányúlt volna.

Nem tévedett, első pillantásra látta, hogy *festmény*, s amint kitekerte, előbukkant a táncoló betyár figurája! A kép szakasztott mása volt annak, amit Kormorán holtteste mellett találtak, csak valamivel sötétebb volt a tónusa, és gondosabbnak tűnt a kidolgozása. Még a petróleumlámpa fényénél is látszott, mily finom ecsetvonásokkal vetették vászonra az alakokat, hogy gazdagabbak a színek, tökéletesebb a fények és árnyékok harmóniája, élettelibb, mint a hamisítvány. Valami megfoghatatlan melegség áradt ebből a hitelesnek tűnő Munkácsy képből; Mátrai, bár nem volt szakértője a képzőművészetnek, megbűvölten szemlélte a poros vászondarabot.

Merengéséből társa józan hangja térítette vissza a valóságba.

– Figyelj, Jani – szólította őt Péter – ki kellene hívni a mentőket, a pasas nem akar éledni, úgy látom, hogy már a halálán van!

– Fuss a kocsihoz és telefonálj! – válaszolta Mátrai le nem véve szemét a képről. Péter nem nézte, mivel van elfoglalva a társa, vette a parancsot és rohant az utcára ki. Csak miután elintézte a hívást, tért a szobába vissza. Amint meglátta a képet, felujjongott, barátjának is megjött a szava. Együtt lelkendeztek, örvendeztek a nagy sikernek, legszívesebben bedobtak volna egy nyelet pálinkát, csak hát a szolgálat... az biz' kemény dolog...

– Biztos vagy benne, hogy ez az a kép? – józanodott ki az öröm mámorából Balogh főhadnagy.

– Ezer százalékgig biztos vagyok benne! Alaposan tanulmányoztam a párját, s még az ilyen fafej rendőr is képes különbséget tenni a valódi festmény és a másolat között!

– A fafej rendőr igen... és Kormorán, az áldozat? Ő vajon miért nem?!

– Jó kérdés, egyszer talán majd megtaláljuk erre is a választ... No, térjünk magunkhoz, mi van az emberünkkel? Honnan veszed, hogy a halálán van?!

Vida József kútvíztől lucskosan nyúlt el a padon, nehézkesen, hörögve lélegzett, Mátrai a mellkasára tette a kezét és figyelte a szíve dobbanását: összevissza vert, akadozott. Hirtelen felharaszt a mentőautó szirénája, Péter az utcára sietett, intett a kocsinak. Elhadarta a történeteket, zseblámpájával világítva meg a kereskúthoz vezető utat. A fehérköpenyesek elvégezték a szükséges tennivalókat, megerősítve Péter véleményét: a fickónak nincsen sok esélye, a szíve teljesen ki van. Hordágyra fektették, elszállították, a két rendőr magára maradt az elhagyatott házikóban. Eloltották a petróleumlámpát, kulcsok híján betámasztották az ajtókat; beültek a kocsiba és elindultak a kapitányság felé. A *Búfelejtő* előtt elhaladva világosságot észleltek, Mátrai társa karjára tette a kezét.

– Figyu, Péter, állj meg, nézzünk körül ebben az ivóban, a nő szerint ez Vida törzshelye. Meglehet, itt szedte össze a társát, merthogy ketten, sőt talán többen is voltak, az nem lehet vitás! – Kiszálltak, beléptek az ajtón, füstös, koszos helyiség tárult a szemük elé. Mindössze két asztalt foglalt el egy-egy italozó banda, többnyire részeg, vagy még csak az ittasság kezdeti stádiumában lévő emberek. A hátsó asztal társasága összeborulva valami mélabús nótát dalolgatott, hamisan, csuklásokkal, böffenésekkel vegyítve. A két rendőr a csaposhoz lépett, a testes, kopaszodó alak ijedten vetette rájuk a tekintetét. Úgy tűnt, formáról, *szagról* megérezte, hogy mifélek, Mátrai a zsebébe nyúlt az igazolványáért, a férfi azonban szabadkozva emelte fel mindkét kezét.

– Mit óhajtanak az elvtársak? – kérdezte semmi jót sem sejtve.

– Az egyik törzsvendége iránt érdeklődnénk...

– Elkövetett valamit az ürge?

– Meglehet, ám nem egészen biztos... a lakásán találtunk rá eszméletlen állapotban, a jelek szerint alaposan leitta magát. Vida Józsefnek hívják...

– A Jocó?! Évek óta a vendégem, de nem szokott baja lenni, csupán elfogyasztja a napi adagját.

– És az mennyi?

– Hááát... fél lityi bor, meg két feles rum... esetleg három, de több semmiképp!

– Értem. – Mátrai a pultra könyökölt és egészen közről nézett a csapos vizenyős szemébe. – Mondja csak, kocsmáros, kikkel barátkozik Vida? Közeli ismerős, haver, stabil ivócimborá... akad ilyen?

– Akad. Többnyire pénzsűkében van, s jól esik neki, ha meghívják egy körre, legtöbbször a kuncaftjai látják őt vendégül, akiknek megszereli a vécét vagy a csapot...

– Igen. Tudjuk, hogy vízvezeték-szerelő. No de csak akad valaki, akivel az utóbbi időben bizalmasabban összejött esetleg...?

– Aha. Várjunk csak... – a hájas férfi összehúzott szemmel nézett maga elé, majd felderült az arca. – Hát persze! A fekete ember...

– Nocsak! Mondana róla valamit?

– Túl sok mondanivalóm nincs. Mintegy három hete tűnt fel, olykor együtt ittak. Valóban... bor helyett is inkább csak rumot...

– Név, személyleírás? – vált sürgetővé Balogh Péter hangja, miközben óvatos, figyelmeztető pillantást váltott Mátraival.

– Nevet nem tudok. Ám a személyleírás... hát az könnyű, merthogy igen jellegzetes fazonja van. Sűrű fekete haj, fekete bajusz és szakáll, vastagkeretes napszemüveg. Még ilyet! Napszemüveg este! Ez tűnt fel nekem...

– Testalkat?

– Olyan középmagas, inkább vékony, mint testes, a mozgásából ítélve fiatal lehet...

– Vida nem beszélt róla? Nem dicsekedett el, hogy *üzletet* ajánlott neki a férfi?

– Nem. Egyszer rákérdeztem, ki az új haverja, azt mondta kuncsaft, a fürdőszobáját fogja rendbe hozni, és úgy rémlik, hogy vastag... vagyishogy pénzes a fej...

– Értjük. Valami más nem jutna még eszébe? A leglényegtelenebb megfigyelés is fontos lehet! Nézze – hajolt Péter bizalmasan a csaposhoz – Vida valószínűleg részese egy betörésnek, s meglehet, hogy ez a fekete pasas a társa...

– Hogyne már! A Jocó jó gyerek, nem csinálna balhét... egészen biztosan tévednek a rendőrelvtársak...

– Éppen azért kérdezősködünk, nehogy tévedésbe essünk, hogy tisztázhassuk a maga kuncsaftjának a szerepét! – Mátrai sürgető tekintettel nézett a hájfejűre.

– Annyit mondhatok, eddig még sohasem láttuk mifelénk ezt a fura szerzetet, többen megmorogták, mit keres itt, nem közjük való... Egyebet nem tudok... higgyék el, szívesen segítenék, mi itt valamennyien kedveljük a Jocót!

– Köszönjük a segítségét. Egyébként... meglehet, hogy be kell jönnie majd a kapitányságra tanúvallomást tenni... persze, csak ha úgy fordulnának a dolgok...

– Kérem. Ha kapok idézést, megjelenek. Törvénytisztelő állampolgár vagyok, kényes a korcsmám hírnevére!

A két rendőr ismételten megköszönte az együttműködést, és a távozás hímes mezejére lépett. Fél hármat mutatott az óra, mire befutottak a kapitányságra. A festményt elhelyezték a központi páncélszekrényben, majd tanácstalanul egymásra pillantottak. Péter kapacitálni kezdte a társát:

– Ne menj haza Budára, mire odaérsz, már jöhetnél is vissza. Kár volna álmából felverni Zinát. Aludj nálam, megvan még a helyed! – Mátrai bólintott, elfogadta régi lakótársa meghívását. Reggel nyolckor már ismét a munkahelyükön voltak, jelentkeztek a feletteseiknél, elmondták az éjszaka történetét. Mátrai dicséretre, elismerésre számított, amiért oroszlánrésze volt az eltűnt festmény megtalálásában; e helyett főnöke, az alosztályvezető Zoltai őrnagy, úgy letolta, mint kondás a pengősmalacot. Lefokozással, rendelkezési állományba helyezéssel fenyegetőzött, amiért beosztottja az ő tudta és engedélye nélkül beleártotta magát egy másik alosztály munkájába.

– A kulturális javak ellen elkövetett csempészet kivizsgálása nem esik a mi feladatkörünkbe! Sőt! A betöréses rablásokkal sem mi foglalkozunk! – Kifogásolta Mátrai együttműködését is a barátjával, Balogh Péterrel, aki az őrnagynak valami okból igencsak csípte a szemét. A képről kijelentette, nyilván egy vacak mázolvány, Munkácsy aligha festett bőgatyás parasztokat. Dörgedelmeit azzal zárta, hogy fegyelmi tárgyalást fog kezdeményezni, a Bűnügyi osztály felettesére bízva Mátrai János szigorú megfenyítésének ügyét.

A boldogtalan János magába roskadva távozott a meghallgatásról, fogalma sem volt, hogy néz majd a kedvese szemébe, ha fegyelmet kap, lefokozzák, ne adj isten, ki is szuperálják... Mihez kezd majd? Hol talál magának megfelelő munkát éppen most, amikor hamarosan családapa lesz belőle! Hogyan lesz képes megerősíteni családfői tekintélyét? Miközben rágt a kezét, kapott egy telefont, hogy déli tizenkét órakor jelenjen meg a BRFK főkapitányánál bizalmas kihallgatás végett. Még ebédelni sem volt kedve, arra kérte az egyik gépírólányt, hozzon neki egy üveg ásványvizet és egy feketét.

A főrendőr szigorú pillantásokkal mérte végig a remegő századost, tudomásul véve jelentkezését. Miután túlestek a hivatalos formaságokon, kiharcolta embereit a szobából, kettesben maradtak, Mátrai feladott minden reményt. Meglepett, amikor a nagyember némileg megenyhülve hellyel kínálta, miközben érdeklődve vetette rá a tekintetét.

– Hallgatom, százados, számoljon be részletesen az eseményekről. Nehogy elhallgasson bármit, engem a tények érdekelnek, s ha a megtalált kép valóban egy Munkácsy-festmény, megkapja a megérdemelt jutalmat és előléptetést! Azt a lényegtelen, semmi kis szabálytalanságot meg elintézzük egy írásbeli figyelmeztetéssel...

Mátrai melléről sorra gördültek le a hatalmas sziklatömbök parancsnoka szavai hallatán. Lobbant a szeme, mint csillagszóró végén a szikra, helyet foglalt, és kitálalta az egész történetet. Kezdte azzal, hogy a felesége segítségére sietett a volt anyósának, s a szomszéd éberségének köszönhetően kézre kerítették az egyik elkövetőt. Bevallotta, házkutatási engedély nélkül nézett szét a

kopár nyári lakban, miközben társa, Balogh Péter mesterséges lélegeztetéssel próbálta életre kelteni Vidát. Igen... felfeszegette a padlódeszkákat, mert keresett valamit... biztosra vette, hogy meghatározott céllal történt a betörés. A főkapitány, bár tisztában volt a gyilkosság körülményeivel, s a hamisítványról is tudott, alaposan kikérdezte Mátrait a bűneset minden részletéről. Leginkább Kormorán Dénes szerepe érdekelte, s amikor megtudta, jelenleg Amerikában tartózkodik a családjával együtt, elgondolkodva nézett maga elé.

– Köszönöm, százados – zárta le a meghallgatást –, első dolgunk lesz, hogy eredetiségvizsgálatot kérjünk a Nemzeti Galériától. Ha a kép valódi, gondunk lesz az idősebb Kormorán fivére... apropó... nem tudja véletlenül, mikor tér haza?

– A feleségemnek azt mondták: egy-két hét múlva... a munkahelye azonban pontosabb felvilágosítást adhat, ugyanis hivatalos kiküldetés keretében utazott ki Amerikába...

– Rendben. Mielőbb tudják meg a pontos dátumot! Egyébként meg – mosolyodott el, s vált barátságossá az arca – remek munkát végeztél, fiú! Zoltaival meg ne törődj, az a kukacoskodó alak legyen az én gondom. Hát ennyi.

– Köszönöm a megértését, főkapitány elvtárs, s az irányomba tanúsított jó indulatát! Most pedig kérek engedélyt...

– Leléphetsz!

Mátrai szédelegve támolygott ki a teremből, s azt sem tudta, hogyan ért vissza a szobájába. Útközben nekiment az egyik padnak, és alaposan beverte a térdét. Ez volt az egyetlen sérülése, melyet a Munkácsy-kép kézre kerítése során szerzett. – Ebsont beforr! – legyintett kedélyesen és áthívta magához Pétert. Akadt még néhány elintézní való ügye, majd dolgait lezárva sietett haza a feleségéhez. Miközben nagyokat lépve kapaszkodott felfelé a Rézmáli lejtőn, szüntelenül a megtalált festmény lebegett a szeme előtt.

*

Zina a konyhában sürgölődött, ennivalót készített férjének, tudta jól, ha a párja megjön, legyen az dél, délután vagy este, farkaséhesen fog a lakásba beesni. Valami hasonló történt ezúttal is, ám most az imádott János elsőnek a fürdőszobát kereste fel.

Miközben a tűhegyes vízsugarak a talpától a feje búbjáig átmasszírozták a testét, azon tépelődött, hogyan adja be Zinának a nagy szenzációt. – A nagy öröm, úgy hat az idegekre, mint a nagy bánat! – vélte. Attól félt, a hirtelen felindulás okozta sokk megviselheti az áldott állapotban lévő asszonyt... Ám azt is tudta, nem hallgathat, az éles eszű fizikusnőt nem lehet félrevezetni... Mit tegyen hát? Tehetetlenségébe bevágta szivacsát a fürdőkád sarkába, megtörülközött, majd frottírköpenyébe burkolózva a konyha felé vette az irányt.

A tányérokat rendezgető Zina mellé lépett, átölelte, szóra nyílt az ajka; gyomra azonban nem hagyta nyugodni, úgy döntött, jöjjön az eledel mindenek előtt. Az éhes ember nagykanállal falta a gulyáslevest, majd habzsolta be a zöldbabfőzeléket tojásos fasírttal; tegnap este óta alig néhány falatot evett. Miután mindketten végeztek a késői ebéddel, a szobába mentek, egymást átölelve ültek le a kanapéra.

– Számolj be részletesen az elmúlt nap eseményeiről – kérlette Zina a férjét – már amennyi közölhető, tudom jól, szent neked a szolgálati titok. Megtaláltátok a betörőket?

– Félig-meddig... – János mély lélegzetet vett, és belekezdett a történetbe. Zina valósággal itta a szavait. Mielőtt a padlófeszegetés került volna sorra, elhallgatott. – Várj csak – nézett a nejére – megszomjaztam, hozok egy pohár vizet!

– Nekem is hozzá! – kiáltott utána a nő –, olyan csavaros a sztorid, hogy az izgalomtól teljesen kiszáradt a szám! – Férje igazolva látta aggodalmát, lassan kortyolgatta a falmellékit, közben azon morfondírozott, ha Zina elájul, a fele pohár vízzel felloccsolhatja. Elfészkelte magát a díványon a párja mellett, és tovább gombolyította a mese fonalát. Éppen azt taglalta, miként fedezte fel az üreget a padló alatt, amikor Zina hirtelen a szavába vágott:

– És az üregben ott volt a festmény! Gondolom, becsomagolva... Hol van most? Mikor láthatom? – János elhülve nézett a feleségére, a szája is tátva maradt, majd hirtelen felindulásában elnevette magát.

– Hát téged semmivel sem lehet meglepni? – kérdezte kacagva. – Azt hittem, el fogsz ájulni a meglepetéstől, azért hoztam a pohár vizet!

– Még mindig nem ismersz? – kezdett el Zina is nevetni – én minden esetben logikusan gondolkodom!

Miután viccelődtek, tréfálkoztak egy sort, János folytatta a nem mindennapi történetet. Elmondta, hogyan bányászta ki a diplomatákat az üregből, s mekkora volt a meglepetése, amikor szétgöngyölítette a vászontekercset. Hangja fátyolossá vált a meghatódottságtól felemlegetvén, milyen csodálatos, elbűvölő szépségű a valódi Munkácsy-kép. Egyelőre nem hozhatja el – közölte sajnálkozva – a kapitányság páncélszekrényében őrzik együtt a hamisítvánnyal, mint bűnjelet. Ám hamarosan elküldik eredetiségvizsgálatra... Zinának még várnia kell, hogy megcsodálhassa, hogy megnézhesse a saját tulajdonát!

– Gondolod, hogy én kapom meg?

– Azt hiszem, hogy előbb sor kerül egy újabb hagyatéki tárgyalásra... Nem ártana ügyvédet fogadni, beszélj szenior Jánossal...

– Pontosan azt fogom tenni. Ám ami a képet illeti, megvan az elképzelésem arról, hogy mit kezdjek vele!

– S mi az, ha szabadna tudnom?

– Semmiképp sem lakom egy fedél alatt Munkácsyval, nem óhajtok rablók, pénzsóvár gazemberek célpontja lenni, rettegni, hogy mikor, kik és mi módon törnek be mihozzánk! A képet megvételre felajánlom a Nemzeti Galériának, s a kapott összeg felét volt anyósomnak adom. Ez így helyes, így kívánja az igazságérzetem! Nos? Mit szólsz mindehhez? Beleegyezel, vagy elveted a javaslatom...?

– Mit szólhatnék... te leszel a tulajdonos...

– János! Hagyjuk ezt az „enyém-tiéd” dolgot, házasságunk megkötése óta mindenünk, amink van, közös. Arról nem beszélve, hogy *TE* szerezted vissza a képet!

– És te. Azzal, hogy a volt anyósod segítségére sietnél, ahelyett, hogy megbosszultad volna a vénasszony veled szemben elkövetett undokságait...

– Kösz a kétes értékű dicséretet... Tehát: kettőnké az érdem, kettőnké a döntés. Epedve várom a válaszod!

– Zina, drágaságom, ha láttad volna azt a gyönyörű festményt, meglehet, más volna a véleményed! Tudod jól, nem vagyok műértő, képtárban is csak elvétve jártam, de engem valószínűleg rabul ejtett Munkácsy alkotása, sosemvolt művészi élményt adott. És lenne itt még valami...

– Micsoda, te betyár szerelmese?!

– Eszembe jutott a levél, amelyet Baumann Kázmértól kaptál. Még élnek emlékezetemben a sorok: „...*találd meg a betyárt és akaszd ki a szobád falára! Gyönyörködj benne, nehogy túladj rajta...*” Rémlik, mintha ezt a szöveget olvastad volna fel nekem. Kázmér hangsúlyozta, azért avatott be a titkába, hogy *te* birtokold a képet! És erre ígéretet tettél, drágaságom... meg akarod szegni az adott szavad?!

– Jánosom, kedvesem, régi nóta már Kázmér levele, annak a műkereskedőből lett maffiózónak nyoma veszett! Isten ne adja, tán már nincs is az élők sorában... Ígéretek! Annyi mindent mond olykor az ember, amit át sem gondol... Különben is! Tudod jól, kell a pénz, anyámnak tartozom a lakásfelújítás költségével, s a két új szobát is be kell még rendezni... egykettőre kopogtat a gólya, és a gyermekünknek kell a puha fészek... Egyébként meg: nem vagyok kifejezett rajongója a festészetnek! Majd ellátogatunk néha a Galériába, megcsodáljuk a képet, *gyönyörködöm* benne, ahogy kérte Kázmér. Nos? Változatlanul várom a válaszod!

– Minden úgy lesz, ahogy te óhajtod, szerelmem!

– Helyes a bögés, oroszlán! – Zina megtapsolta férje vállát. Főlöszlegesen aggódott a derék százados, az asszonykának cseppet sem ártott meg az öröm, ujjongott, kacagott, valósággal repesett a boldogságtól. Lassanként a pesszimista férj is kapott a jó kedven, együtt örültek, lelkesedtek, ünnepelték a közös sikert. Végül a férfi ölébe kapta a feleségét, s ormóttan mackó-léptekkel táncra perdült vele. Az alattuk lakó ezredesék el nem képzelhették, mi zajlik odafönn, mi okozza az éktelen dübörgést, melytől vészesen inog a csillár és ugrálnak a falon a képek. Már-már a legrosszabbaktól tartottak, az öreg hadfi csípősen meg is jegyezte, eső lesz... merthogy veri a rendőr a feleségét...

A nyár augusztus utolsó heteit fogyasztotta, de a forróság, mely néhány napja újból gyötörni kezdte a várost, a júliust idézte. A repülőtéren izgatott tömeg várta az Amsterdamból érkező gépet, együtt a BRFK néhány alkalmazottjával, akik Kormorán Dénesre fenték a foguk. Az elmúlt két hét során nagy kanyart vettek az események: a képszakértők egyértelmű állásfoglalása szerint a diplomatokban leledző festmény Munkácsy Mihály keze munkája, hitelességéhez kétség nem férhet, s azonos azzal, melyet dr. Szigetkúthy Jenő szolgabíró tulajdonaként vett annak idején nyilvántartásába a Nemzeti Galéria. Kihallgatták a *Búfelejtő* törzsvendégeit élükön a kocsmárossal, és a „fekete ember” személyleírását pontosítva, teljes gőzzel nyomoztak Vida József társa után. A szerencsétlen Vida anélkül, hogy kihallgatható lett volna, elhalálozott, vesztét azonban nem alkoholmérgezés, hanem szívelégtelenség okozta, bár – ebben ugyan eltérő volt az orvosok véleménye – a bőséges lakoma, s a több mint egy liternyi tömény elfogyasztása oka volt a tachikardiális rohamnak, mely végső soron taccsra tette az igencsak megviselt ketyegőt.

Mátrai úgy érezte magát, mint aki előtt megnyitották az édenkertet, jutalomra, előléptetésre terjesztették fel, s a főkapitány kifejezett utasítására részt vehetett a festménnyel kapcsolatos nyomozás utóöngéiben, bár nem ő, hanem az egyik kollégája, Kóczán Ernő őrnagy lett a főnyomozó. Összefésülve a vallomásokat, valamennyien úgy vélték, Vida ivócimborája – feltehetően társa a képrablásban is – nem más, mint Kapor Márton, aki ahelyett, hogy külföldre távozott volna, itthon bujkál, s ugyanolyan álcát használt most is, mint Zina elkábításakor, amikor az Elektromos Művek emberének adta ki magát. Zinát is kihallgatták, s elmondatták vele mindazt, amire a megtámadottsága kapcsán emlékezett, fantomképet rajzoltattak vele is, és az ivó embereivel is az úgynevezett „fekete emberről”, és valamennyi kép elfogadható egyezést mutatott.

A nyomozás másik ága Kormorán Dénest célozta meg. A férfi, amikor vallomást tett öccse halálával kapcsolatban, szót sem szólt az eredeti képről, és most mit tesz isten: műhelye rejtekéből valakik előbányásszák a festményt, méghozzá egy diplomatatokba

rejtve, olyanba, amiből nem is egy hever a szekrényében tele-
tömve műszaki rajzokkal. Számtalan kérdés merült fel a rejtély
megoldását illetően, vadabbnál vadabb feltételezések láttak nap-
világot. Ezúttal Zina csavaros esze is felmondta a szolgálatot, el
nem képzelhette – amennyiben Marci lenne Vida József társa –
miféle kapcsolat fűzi Déneshez az ő volt kollégáját.

Az amsterdami gép, mely a tengerentúlról érkezőket is
magával hozta, éles kanyarral landolt a kifutópályán. Az utasok
fáradtan és elgyötörtén sorakoztak fel az útlevél- és vámvizsgálat
pultjainál, közöttük Dénes és a felesége, mellettük a három
nyüglődő gyerek. Váratlanul két civil ruhás nyomozó kitessékelte
Kormorán Dénest a sorból arra kérve a férfit, hogy tartson velük.
A meglepett családnak csupán annyit mondtak, hogy Dénes út-
levelével kapcsolatban problémák merültek fel, be kell fáradnia a
kapitányságra. Ám a házanépét, mivel nélkülözni kényszerül a
családfő segítségét, hazafuvarozzák járőrökcsin. Dénes különö-
sebben nem lepődött meg, hallott már olyasmiről, hogy akik
hosszabb időt töltenek az Államokban, azokat rendszerint meg-
figyelik. Az ellenőrzés során azt vizsgálják, nem kerültek-e
kapcsolatba holmi kémgyanús alakokkal. Félnivalója nem volt,
semmi rendkívüli nem történt vele New-Yorkban, remélte,
formaság az egész, hamarosan tisztázhatja magát.

Még élt emlékezetében a BRFK szürke épülete, most is
ugyanazon a folyosón vezették őt végig, mint amikor Gyurka
halála kapcsán idézték be Zina, a házmester és a sovány kis
ügyvéd társaságában. – Érdekes – gondolta, miközben belépett
ugyanabba a szobába, ahol a múlt alkalommal hallgatta ki őt
valami Mátrai nevű százados... Meglepetten tapasztalta, hogy a
terem közepén elhelyezett asztal túloldalán többen is ülnek, és a
sor szélén ott hegyel Mátrai. Dénes önkéntelenül is öfelé
biccentett mintegy oltalmat kérve tőle, majd illemtudóan jó napot
kívánt az egybegyűlt zsaruknak.

Rettenetesen érezte magát. A hosszú repülőút teljesen
kimerítette, a felhős égbolt fölött korántsem volt *felhőtlen* az uta-
zás, az óceánon átrepülve viharba kerültek, légörvények okoztak
pánikot, a gép úgy himbálódzott velük, mint egy ócska bárka.
Edina rosszul lett, hányinger kínozza hascsikarással fűszerezve,

majd egy görcsös roham közben elveszítette az eszméletét. A légikisasszonyok kezelésbe vették, valahonnan előkerült egy orvos, aki – hogy magához térítse – belenyomott egy injekciót. Dénes még a fehérműjét is átizzadta, s a nagy sürgés-forgásban a zakója is elkoszolódott, nadrágját meg felhasította az amsterdami várákozás közben valahol valami szög. És most így, ilyen megviselt állapotban kerül a rendőrök szeme elé... Pár szóval szabadkozott, ám a középén ülő, zord képű egyenruhás leintette és hellyel kínálta. Egy másik – nyilván adminisztrátor – kikérdezte és felvette az adatait. Dénes sehogy sem értette, mire megy ki a játék, az útlevelét még a reptéren elvették tőle, más irata nem volt, ám a kérdésnek eleget téve kiürítette a zsebeit. A zord képű kezdte el a kérdezgetést, a sarzsijából ítélve valami magas rangú figura lehetett.

– Kormorán Dénes! – szólt a hangját kissé megemelve – miközben ön Amerikában tartózkodott a családjával, betörték a lakásukba és eltulajdonítottak néhány tárgyat. – Dénes felnyögött, kérdezni akart, de a tiszt rendületlenül folytatta a tényállás ismertetését. Pontról pontra elmondott mindent, hivatalos rendőrségi szakzsargonban fogalmazva meg a történeteket. Dénes egyre növekvő ámulattal hallgatta az elbeszélést... még hogy Zina sietett az anyja segítségére... a szomszéd meg tanúskodott... mindössze néhány szerszám tűnt el... – Egye fene! – gondolta magában – a lényeg a lényeg, meg az, hogy anyámnak nem esett baja!

A főrendőr váratlanul Mátraihoz fordult, átadva neki a szót. Dénes csaknem elájult a meglepetéstől, amikor a százados közölte vele, mi módon került elő a Munkácsy-kép.

– A festményt megvizsgálta a Nemzeti Galéria, és minden kétséget kizáróan megállapította, hogy eredeti! – az idősebbik Kormoránnak ólmos sápadtság terült szét az arcán a nyomozó szavait hallgatva, és össze-vissza kezdett verni a szíve. Az egyik bűnügyi fickó pohár vizet nyomott a kezébe, felhajtotta, és megpróbálta kissé összeszedni magát. A zord képű – kiről időközben kiderült, hogy a Bűnügyi osztály vezetője – vallomástételre szólította fel.

– Kormorán Dénes – támadt rá szinte kiabálva – mit tud ön a Munkácsy-képről, melynek neve *A táncoló betyár*. És amelynek

másolata korábban az ön öccse birtokában volt! – Dénes elfulladva, rekedtes hangon válaszolt a dörgedelmes hangra:

– Közlöm önökkel, semmit. Utoljára az öcsém szobája falán láttam azt a képet, mely az öcsém keze ügyében volt abban a bizonyos ládában, és nem volt tudomásom arról, hogy előkerült volna az eredeti. Sőt! Azt sem tudtam, hogy Munkácsy festett valaha is ilyen képet, abban a hitben éltem az öcsémmel együtt, hogy valami műkedvelő szórakozott azzal, hogy Munkácsy stílusában festegessen... Megdöbbenve hallgatom a történeteket... Megtudhatnám, mit vallott a betörő, illetve azok, akik feldúlták a műhelyemet?

– Egyetlen elkövetőt ejtettünk foglyul, a férfi azonban – mielőtt vallomást tehetett volna – szívroham következtében elhalálozott. Csupáncsak élünk a gyanúperrel, hogy volt társa, illetve lehettek társai.

– Akkor meg, kérem tisztelettel, milyen alapon tételezik fel, hogy a nyaralóban megtalált kép az én szekrényemből való?! – Dénes fakó hangja meglepően élesre váltott, kapcsolt, hogy nyeregben van, hogy ő vádol, és nem őt vádolják! Gyanította, hogy a ravaszdi hekusok csapdát akarnak állítani neki...

– Bizonyos jelek erre utalnak... a nyomozás részleteiről felvilágosítást nem adhatunk! Ismételten megkérdezem: volt önnek tudomása arról, hogy a pincéje szekrényében ott rejtőzik a Munkácsy-kép, illetve: az öccse, Kormorán György tett-e említést önnek a valódi festményről? Ami igencsak feltűnő – folytatta a Bűnügyi osztály kérlelhetetlen vezetője –, hogy az összetekert vászon éppen olyan diplomatokba volt beledugva, mint aminők szép számmal leleddzenek az ön szekrényében. Nos... *tudott* a képről, avagy sem?! Figyelmeztetem: a hamis tanúvallomást a törvény bünteti!

– Büntetőjogi felelősségem teljes tudatában kijelentem: nem volt tudomásom a valódi kép létezéséről, még kevésbé arról, hogy ezt az értékes műkincset valaki a szekrényemben rejtette volna el...

– Megbocsát? – fordult hozzá Mátrai, miután egy kézmozdulattal engedélyt kért a kérdésfeltevésre. – Véleménye szerint

hogy kerülhetett a kép az ön szekrényébe az ön tudta és beleegyezése nélkül?!

– Őszintén szólva, erről fogalmam sincs! – Dénes hangja vesztett magabiztosságából, megvonta a vállát, az ajka lebiggyedt, miközben segélykérően járatta körül az ott ülőkön a tekintetét. – Talán – próbálkozott a válaszadással – az öcsém rejtette el nálam anélkül, hogy szólt volna nekem...

– Az öccse, Kormorán György bejáratos volt az ön műhelyébe?

– Ó hogyné! Miként jómagam, ő is szeretett barkácsolni...

Az asztal túloldalán ülők körében mozgolódás támadt, többen összesúgtak, tanakodtak, valaki halkán mondott valamit az osztályvezetőnek. Az bólintott, majd folytatta a kérdezgetést.

– Kormorán Dénes! Nem találja ön különösnek, hogy a betörés csupán az ön műhelyére szorítkozott, mindössze egy szerszámkészletet vittek el, holott megtehették volna, hogy kifosztják az egész lakást. Nem gondolja, hogy ez lett volna élet-szerű?

– Nem gondolom. Nem ismerem a betörők lelki világát... talán megzavarták őket... ha jól tudom, említés történt arról, hogy az esetnek tanúja volt!

– Egy pillanat! – vette át a szót az asztalnál ülők egyike, egy fiatalabb, jól megtermett férfi, aki mindeddig rezzenéstelen arccal ült. – Kóczán Ernő őrnagy vagyok, jelenleg én vezetem az ön öccse halála ügyében végzett nyomozati tevékenységet. Szeretném felhívni a figyelmét arra, hogy nem csupán képek cseréjéről és elrablásáról volna itt szó, hanem egyébről is. A jelek szerint Kormorán György életellenes ügyében komoly szerepe van a festményeknek, mind a másolatnak, mind a most felbukkant eredetinek... Hogy rövid legyek: itt *bűnjelekről* van szó! Fontolja meg jól a válaszát, Kormorán Dénes! Figyelmeztetem, igen valószínűtlen, hogy az ön öccse, aki elhagyni készült a hazáját, csak úgy, mint egy doboz csokoládét, az ön szekrényében felejtessen egy milliókat érő festményt! Anélkül, hogy erre felhívta volna az ön figyelmét... Vagy talán önnek ajándékozta azt a képet? Nyomatékkal kérdezem hát: mit tud ön a valódi Munkácsy-festményről?!

– Megismétlem az állításomat: semmit! Továbbra is fenntartom a vallomásomat! – Dénes homlokán gyöngyözve ütött ki a verejték és kisebb patakokban a szemébe csurgott. Törölgetni kezdte magát a zsebkendőjével, miközben a főrendőr újból visszavette a szót:

– A mai napon a Munkácsy-festmény ügyében hallgattuk ki önt, mint tanút, ám nem lehetetlen, hogy az ön öccse sérelmére elkövetett életellenes cselekmény ügyében is beidézzük önt tanúvallomás tétel céljából. Ismételten figyelmeztetjük: a hamis tanúvallomást szigorúan bünteti a törvény!

– Állok rendelkezésükre! – Dénes kaffogott, mint a macska, amikor halszállka akad a torkán. – Ám ha nem volna ellenükre, a továbbiakban ki fogom kérni az ügyvédem tanácsát!

Elbúcsúztak, a meggyötört férfi, mielőtt kilépett volna az ajtón, Mátraira vetette a tekintetét. A rendőr meredt szemekkel bámulta őt, arcát furcsa fintor torzította el. – A ganéj! – gondolta Dénes – meglehet, hogy ő ásta ki a képet, és ezek a dög zsaruk nem fognak leszállni rólam... utóbb még azzal is meggyanúsítanak, hogy közöm van az öcsém halálához...

Odakint enyhült valamit a kánikula, Dénes piszkosnak, elhasználtként érezte magát. Nem volt hangulata villamosra ülni, fogott egy taxit és azzal ment haza. Családjának nem tett említést a Munkácsy-képről, csupán annyit mondott, a betöréssel kapcsolatban hallgatták ki és közöltek vele néhány dolgot. Anyja aggódva pillantott dúlt képű fiára, lelkiismeret-furdalás gyötörte. Ő, ha nem csinál ügyet abból a semmi kis betörésből, ha nem jut eszébe, hogy idecsődítse Zinát...

*

Az elkövetkező hetekben Dénest többször is kihallgatták, a férfi kénytelen-kelletlen ügyvédet fogadott. A neves jogász szakértője volt a büntetőügyeknek és a műtárgyaknak; kiváltképp a festményhamisításokkal kapcsolatos bűnpereknek. Ügyvédje tanácsára, avagy igazának tudatában Dénes továbbra is rendületlenül tagadott. Váltig hangoztatta: nem kétséges, hogy öccse rejtette el a képet a szekrényben az ő tudta nélkül, bejáratos volt a műhelynek használt pincébe, példának okáért elkészített ott egy csillagászati

távcsövet. Előfordult, hogy akkor is a pincében ügködött, amikor ő, Dénes nem volt otthon, és anyja adta át neki a kulcsokat.

– Ki tudott még arról – faggatták őt a nyomozók –, hogy a pincét műhelynek rendezte be? És hogy számos fontos dokumentumot: tervrajzokat, iratokat tárol a szekrényben, melyre igényes biztonsági zárat szereltetett?

– Családtagjaimon kívül talán a buszsofőr szomszéd – vélte Dénes – ám ő is csak annyit, amennyit anyám elmondott neki. Illetve a feleségének... a két asszony gyakran összejön a kertben, beszélgetnek, fecserésznek... esetleg a műhely is szoba került.

Később arról faggatták Dénest a nyomozók, ismer-e egy Kapor Márton nevű technikust, vagy ha ő nem, öccse ismerhette-e? Az idősebbik Kormorán e kérdésekre határozott nemleges választ adott.

Mátrai teljes erőbedobással kereste Kapor Marcit, látogatást tett Zina munkahelyén, kikérdezett mindenkit, aki csak ismerte Kaport, végül Tiszapalkonyára is leutazott, hosszasan elbeszélgetett Pázmány Ferivel és Marikával. A vegyiműveknél is járt, azt gyanította, talán ott húzza meg magát Marci, s meglehet, a Pázmány házaspár bujtatja... Ha így is lett volna, ennek semmi jele sem volt, Mátrai lassanként feladta a próbálkozást.

A házaspárt rendkívüli mód sokkolta a kép váratlan előkerülése, melyről hamarosan a szülők is tudomást szereztek. Kovács János Galló Miklós ügyvéd kíséretében tett látogatást náluk, hogy átbeszéljék a tennivalókat, a fiatal ügyvéd ismertette a jogi állásfoglalást. Meglepődve vették tudomásul, hogy Zina el szeretné adni a Munkácsy-képet, s a fele pénzt a vén Kormorán-nénak szánja. Galló elmondta, mindössze két tanúra volna szükség, akik állítják, hogy Gyurka Zinának ajándékozta a képet... Még ha el is váltak volna – bizonygatta – az ingó vagyontárgyak akkor is az özvegyet illetik meg! A házasság azonban nem bomlott fel – az a szándéknyilatkozat, melyet Dénes aláíratott vele, semmit sem nyom a latba –, ő jogi értelemben özvegy és nem elvált, minden esélye megvan tehát arra, hogy neki ítéljék a képet...

Zina oly hevesen szállt szembe a fiatalemberrel, mintha ellenérdekelt lett volna az ügyben.

– A valódi képet semmiképp sem ajándékozhatta nekem Gyurka, mert akkor mit keresett volna a Dénes szekrényében? Hamis tanúra meg nem tartok igényt. Én törvénytisztelő állampolgár, amellet rendőrfeleség is vagyok! Arról nem beszélve, hogy egy ilyen suskus megzavarhatja az egész nyomozást... Nem! Szó sem lehet róla! Én – igenis! – vallom: az igazság mindenek előtt! – Férje is helyeselt neki. Való igaz, mondta, szó sem lehet semmiféle manipulációról, még a végén az ő állása is veszélybe kerülne, éppen most, amikor a felettesei hajlandók végre elismerni az érdemeit... Szenior János a mondottak ellenére ragaszkodott Galló ügyvéd szerepeltetéséhez, attól tartott, Zina, ha így folytatja, a végén egyetlen kanyit sem kap a kép árából! A Kormoránok meg a markukba röhögnek, kihasználva a kis „igazságosztó” naiv jóindulatát.

És ebben volt némi igazság. A későbbiekben a család mindent elkövetett, hogy kiüsse Zinát az örökségből, bizonygatva, hogy kizárólag őket illeti meg a kép. Örökösödési pert fontolgattak, megelőzve a hagyatéki tárgyalást. Az öregasszony jóindulata tiszavirág életű volt, szélfűtta páráként oszlott szét, mihelyt megtudta, hogy menyé férjhez ment, kisbabát vár; s az új férj nem más, mint maga Mátrai, aki a gyilkossági ügy egyik nyomozója, továbbá a festmény megtalálója is! Edina és Dénes ellenszenvét a végsőkig fokozta Zina második házassága, mely – megítélésük szerint – ízléstelen mód hamar következett be. Az özvegynek a Gyurkával való *kisebb* nézeteltérései ellenére is tisztelnie kellett volna az elhalálozott férj emlékét, a házastársét, kinek számtalan boldog óráát, s egy gyönyörű budai lakást is köszönhet.

Folyt tehát a háborúzás, annak ellenére, hogy – kártyás szóval élve – „talonban volt a kép”, nem férhettek hozzá, bűnjelként hevert a rendőrség páncélszekrényében. A nyomozóhatóság elrendelte a Kormorán-ügy evidenciába vételét mind a gyilkosság, mind a Munkácsy-festmény eltűnésének és felbukkanásának tárgyában, egyelőre szó sem lehetett az értékes műkincs visszaszolgáltatásáról, de még a hagyatéki tárgyalás kitűzéséről sem.

Zina és János különféle teóriák gyártásával szórakozott. Az elmúlt hónapok szélsőséges eseményei következtében a házaspár figyelme elterelődött a gyilkossági ügyről, ám a felbukkant valódi festmény rejtelsei folytán a tragédia újból az érdeklődésük középpontjába került. Mátrai hajlott elfogadni kollégái véleményét, miszerint Kormorán Dénes a bűnös: megölte az öccsét és össze-vissza cserélgette a két képet. Ez volt az álláspontja Kóczán Ernő főnyomozónak is, ő úgy okoskodott, a fivérek összeverekedtek a festményen, s a csetepatéban a docens az életét veszttette, feltehetőleg baleset miatt, a báty – figyelembe véve a körülményeket – aligha tervezett szándékos emberölést. Az idősebb testvér elrejtette a valódi képet, a másolatot meg elhelyezte öccse „koporsójában”. Valószínűsítette, a tetemet soha meg nem lelik, a ládát elszállítják a lomtalanítók, majd megsemmisítik valamelyik szemétegetőben. Öccsét meg kereshetik az idők végezetéig a németországi nyomozók.

– Ha ez a helyzet, Dénesnek a gyilkosság napján *járnia kellett volna* a Tó utcában – vonta le Zina a következtetést. – Hogy lehet, hogy senki meg nem látta?

– Hogy lehet, hogy lehet... – dörmögte a férje. – Számtalanszor járt ott, ő szállíttatta el a bútorokat, nógatta a mesterembereket. Senkinek sem tűnt volna fel, ha ott sertepertél, ezért esett ki az emberek fejéből... ez csak érthető? Vagy nem?!

– Érthető... persze... No de a gyilkosság! A két Kormoránt igen szoros szálak fűzték össze, nemcsak testvérek, hanem jó barátok is voltak, valószínűbb, hogy összeszövetkeztek valaki ellen, aki elkövette azt a rémes tettet...

– S ki lenne az?

– Talán az ügyvéd!

– Az a nyikhaj pasas? Hisz még egy gyereket sem bírna felemelni... Amellett tökéletes az alibije!

– Úgy értem, csupán az idea volt az övé. A tettet végrehajttatta valamelyik régi ügyfelével... valami gazember gyilkossal, akit eredményesen védett valamikor...

– Okos! Majd megemlítem Kóczán kollégámnak, nyomoztasson a csirkenyakú ügyvéd kliensei után!

A következő gyanúsított Kapor Márton volt, bár el nem képzelhették, mi módon kerülhetett kapcsolatba a fiatal legény Gyurkával és Dénessel. – Ki tudja – elmélkedett Zina – talán dolgozott valamikor az egyetemen, továbbá... várj csak! – nézett hirtelen Jánosra – jut eszembe, a műszert, melyet Gyurka szerződéses munka keretében készített az Intézetnek, Marci fejezte be! Tehát ismerték egymást, mi több, munkakapcsolatban is álltak egymással!

– Ez már valami – bólintott rá a rendőri férj – majd utána nézünk ennek is. Ki jöhet még szóba? – mélázott el és szögezte tekintetét a könyvszekrény egyik pontjára, melyen egy légy bókászott éppen – no persze, a *hódolód*: Adorján és Kázmér!

– Ha jól tudom, Kázmérnak bottal üthetitek a nyomát, vagy talán tévedek? Mintha már mondtam volna, hogy forduljatok az Interpolhoz!

– Zina! Elfelejtetted, hogy eltitkoltuk a Kázmérral való találkozásaidat éppen a te védelmed érdekében! Most meg képes vagy szemrehányást tenni nekem! Ellenben Adorján... attól a strigótól minden rossz kitelik...

– Ejnye már! – csattant fel az asszony hangja – az Adorjánnal való kakaskodásodat ne keverd bele a nyomozásba!

Még sokáig beszélgettek, szóba került mindenki, aki él és mozog, többek közt Thea és a jámbor Lacika is. Mátrai a homlokára ütött:

– Ó, én balga dalnok! Még el sem meséltem neked esetemet a Tó utcai kisfiúval... Zsigucival... Ismered?

– Az a vöröshajú kölkök a hatodikról? Ismerem... persze... mondott valami érdekeset?

János egyik szavát a másikba öltve beszámolt utolsó látogatásáról a Tó utcában, az égből aláhullott fémtárgy történetéről. Zinának felcsillant a szeme, az Opel kulcskarikáján, mondta, valóban lógott egy műtyür... egy picinyke földgömb, nikkelezett.

– Akkor a gyilkosnak társa is volt! És ez a társ vitte el a kocsit!

– Bűnszövetség – bólintott Zina – beszéltél róla a főnyomozónak?

– Külön nem említettem. A jelentésemben azonban szerepel.

– És nekem miért nem szóltál egyetlen szót sem arról a szemfüles kölyökről, meg a kocsikulcsról?

– Akartam. Miután beszéltem Zsigucival, vártalak a buszmegállóban, ám döbbenetemre elhúzott mellettem Adorján kocsija. Veled együtt... nem csoda, hogy elment a kedvem még attól is, hogy felhívjalak telefonon...

– Már megint Adorján! Ó, te féltékeny Otelló... emiatt a ficsúr miatt még képes leszel elszúrni az egész nyomozást!

A december párás reggelekkel és aranyló déli napsütéssel üzte el a szeles, hűs novembert, felszárítva az esőcseppeket, elolvasztva a pár centis havat. Egy időre mintha beköszöntött volna a tavasz, ám közeledve a karácsonyhoz sárgáskék hasú, nehéz felhők kapaszkodtak fel az égre, gyorsan dagadva lepték el a várost, kioltották az ég alján vándoroló napot. Aztán a titokzatos felhőkből megeredt az eső, feláztatta az utcák gránitburkolatát, vizenyőssé tette a földutakat. Néha hó is hullott fehér karácsonyt ígérve, esténként feltámadt a szél, süvöltve száguldozott a fák között és a házak tetején, megrázta a rosszul záródó ablakkereteket.

Zina nehezen viselte az állapotát, közel két hónap volt még hátra a szülésig, és ő az utolsó percig dolgozni akart. Rosszul aludt, éjszaka gyakran felriadt, reggel derékfájósan kelt fel, délutánra az ülés fárasztotta agyon. János kérlete, menjen szabadságra, s hogy valamit segíthessen, olykor rendőrautón vitte a munkahelyére. Főnökei elnézték neki, mondván, a kedves Rozina sokat tett a tüzesetkor a katasztrófa-elhárításban, amellet érdemeiket szerzett a Munkácsy-kép megtalálása terén. A fiatalasszony nem minden ok nélkül volt ilyen kitartó, nagy öröm érte, visszavette őt a Fizikai Intézet, búcsút mondhatott az ES-nek, s utált főnökének, Sárosinak. Szerencséjét annak köszöntötte, hogy az Optoelektronikai főosztály egyik munkatársa nyugdíjba vonult, s a megüresedett helyet felajánlották neki. A tervek szerint január elsejével vették volna állományba, addig le akarta zárni korábbi munkáit, nehogy bárminemű restanciát, elvarratlan szálakat

hagyjon maga után. Amellett készült új munkakörére, szülési szabadságát mindössze három hónapra tervezte, előszedegette korábbi jegyzeteit, átlapozta félig elkészült doktori disszertációját, számba vette kísérleti berendezésének romjait.

Jánosnak egyetlen vágya volt, hogy imádott felesége megfelelő munkakört találjon magának, tudta jól, komoly elhivatottsággal dolgozik, abban a hitben él, hogy a tudományos kutatás viszi előbbre az emberiséget. A várva várt gyermek – reményei szerint egy újabb János – sorsa miatt nem kellett aggódnia, a ház öregasszonyai már előre versengtek a gyermekfelügyeletért, nap mint nap újabb javaslatokkal ostromolva Zinát. Különféle időbeosztásokat készítettek, ki mikor, mennyi időre felügyel a kis jövevényre, Juliska néni – némi csekély dotáció fejében – a takarításra is vállalkozott.

A lakásbővítést november végén fejezték be a mesteremberek, két kisebb szoba állt használatbavételre készen, már csak néhány berendezési tárgyat kellett megvásárolniuk. A rendőr maga előtt is restelkedve, türelmetlenül várta a kép birtokbavételét és eladását, a befolyt pénz egy részéből kívánták berendezni a gyermekszobát és a másikat is, melyben neki is jutott volna egy íróasztal és egy méreates könyvespolc. Elérhető közelségbe került alosztályvezetői kinevezése, s a papírmunka jó részét otthon, családi körben szerette volna elvégezni.

Sárosi rezignáltan vette tudomásul Zina távozását, bár a cserfes asszonyt különösebben nem kedvelte, az azonban sértette a hiúságát, hogy a valamikori csapatának értékes tagjai lassanként valamennyien faképnél hagyják őt. Tudta jól, Zina távozásával a rutinméréseknek búcsút mondhat, még egy olyan munkamániása nincsen a műszaki világnak, mint amilyen ez a nő volt... – Eh mindegy! – kiáltott fel –, és szokásához híven cifrán elkáromkodta magát. Hogy az időt hiába ne vesztegesse, arra még megkérte Zinát, utolsó feladatként vizsgáljon meg néhány félvezető szenzort, melyet külföldről hozatott be. Elképzelhető, hogy gyártásba veszik ezt a típust, ha az Ipari Minisztérium kegyeskedik kiutalni a gyártásfejlesztésre legalább egy szerény összeget. Zina készségesen elvállalta a megbízatást, megjegyyezve, hogy az

igényelt mérések csupán a Műszaki Egyetem Méréselméleti tanszékén végezhetők el.

– Semmi gond – mondta Sárosi –, ismerem jól a tanszék-vezetőt, remélhetőleg engedélyezi az új mérőautomatájuk használatát. Pirike majd beszél vele, utána meg szól magának, mikorra tudnak biztosítani a mi számunkra némi szabad kapacitást!

Péntek reggel nyolcra kapott időpontot, s azt is közölték: délután kettőig szabad a labor. Addigra be kell fejeznie ügyködését. Zina az egyetemen kezdett, János vitte be kocsin. Megkereste a laboratóriumot, kopogtatott. Nyílt az ajtó, szikár, magas férfi állt előtte, köpenye gyűrött volt, itt-ott olajfoltok tarkították; bemutatkozott és közölte: ő a labortechnikus.

– A professzor úr szólt, hogy ma reggel teccik jönni – törölte bele koszos kezét a köpenyébe – azonnal üzembe helyezem a készüléket és elmagyarázom a kezelést: Hány darab szenzorról volna szó?

– Tíz darabról – szedte elő Zina táskájából a mérendőket tartalmazó dobozt –, ám több mérési sorozatot is szeretnék elvégezni módosított paraméterekkel...

– Rendben. Azt hiszem, a munka délig befejezhető. Hozok önnek egy kényelmesebb széket! – pillantott Zina domború hasára. Az asszony megköszönte, elhelyezkedett a puha széken, és élénken figyelte a próbadarabon bemutatott műszerkezelési lépéseket. Hamar rájött a csízióra, s alig félóra múltán már el is kezdte az érdemi munkát. A technikus leült a szerelőasztalához, bekapcsolta a táskarádiót, a helyiséget betöltötte az egyik ismert sláger édesbús dallama. Elmélyülten dolgoztak mind a ketten, Zina füzetében egyik számoszlop a másikat követte, a műszerekre összpontosította minden figyelmét, még a tízóráiról is megfelekezett. Fél egy múlt öt perccel, amikor a befogóba tette az utolsó mintadarabot. Gondolt egyet, kiment a mosdóba vizet inni és felfrissíteni magát. Visszatért, befejezte a megkezdett mérést és szólt a technikusnak, kapcsolja ki a berendezést. A sok üléstől megfájdult a háta, megropogtatta a derekát, és elvégzett néhány egyszerűbb tornagyakorlatot. Nyílt az ajtó, egy férfi lépett a terembe, körülnézett és felkiáltott:

– Zinocska! Tényleg te vagy?

– Ni csak, a Temesi! Mi van veled, fiú, ezeregy éve, hogy utoljára találkoztunk...

– Sok volt a dolgom... hosszú... egyszer majd elmesélem... No de te... – végigmustrálta Zinát – micsoda meglepetés! Férj is van, vagy leányanya leszel?

– Leányanya az öreganyád! – tört ki Zinából a válasz, miközben felkacagott. – Azt hiszed, még egy férjet sem voltam képes összeszedni? Üptre szülöm a kölköket?!

– Drágám – lépett hozzá Laci, átölelte és megcsókolta –, fogadd legőszintébb jókívánságaim! Ha valaki, hát te megérdemled a boldogságot... És ha megtudhatnám, kicsoda a férj, a szerencsés vállalkozó?

– Egy régi kolléga... nem ismered... – Zina valamiért ódzkodott attól, hogy megnevezze a rendőrt, Lacikát kezdte kérdezgetni: – Mi dolgod itt? Neked is akadt mérnivalód?

– Mérnivalóm? Jó vicc! Ha nem tudnád, én vagyok itt a főnök, mint docens és tanszékvezető-helyettes! A múlt hónapban kaptam meg a kinevezést. És te? Minek köszönhető ez az illusztris látogatás?

Zina elmondta, miért jött, majd arról kezdett el beszélni, ő is munkahelyváltoztatást tervez. Mielőtt részletezte volna az eseményt, Laci az órára pillantott:

– Asszonyosság! Mit szólna egy finom kis ebédhez? Én ugyanis marha éhes vagyok!

– Én is... sőt... mi mind a ketten... kiváló az ötlet, veled megyek!

– Remek. Nyílt itt a közelben egy takaros kisvendéglő, amikor már elegendő van a menzakajából, belakmározni odamegyek. Induljunk máris, a vendégem vagy! Meg kell ünnepelnünk a házasságodat! Sőt...

– Kösz a meghívást.

– Akkor mehetünk is... Barnabás! – szólt oda a technikusnak – őrizd a termet, amíg vissza nem jövök, és készítsd fel a labort a délutáni mérésekhez. Fél háromra jön a siserehad, idecsődülnek a hallgatók! Parancsolj, Zinocska! – segítette fel a nehézkesen mozgó nőre a kabátot. Zina köszönetet, majd búcsút mondott a technikusnak, miközben elfogadta Lacika feléje nyúj-

tott karját. Kiléptek az épületből, Zina indult volna a villamos-megállóhoz, társa azonban az autóparkolót vette célba.

– Kocsival megyünk! Dicsekedni szeretnék neked az új autómmal. Opel Kadet, mi a véleményed? Ha nem tévedek, ismerős neked ez a márka...?

– Ismerős... persze... – mormogta Zina kedvetlenül. Lacika tovább lelkendezett:

– Nézd a színét! – heves mozdulattal egy sárgászöld színű kocsira mutatott – Theával el is neveztük *Békának* a verdát... Eredeti ötlet... nem gondolod?

– Igen... eredeti... – mérte végig szemével az asszony az ízléstelen járgányt. A színe valóban levelibékára emlékeztetett, olyanra, mint amilyet kisleány korában fogott Pápán a kertben. – Mért választottatok békaszínt? – kérdezte csodálkozva.

– Nem állt módunkban választani, használt kocsit vettünk, Thea igen jutányos áron, kéz alatt szerezte be. Jó pár kilométer volt ugyan már benne, de olyan, mint az új... remekül bírja az iramot. Nézd! – nyitotta ki a kocsiajtót – milyen ízléses ez a mélybarna, pihepuha ülészuzat! Várj! Óvatosan szállj be, és vigyázz a biztonsági övvel, nehogy megnyomorgasson! Jól ülsz? Indulhatunk?

– Minden rendben – nyögte Zina – ne aggódj értem... – A férfi megkerülte az autót, a kormányhoz ült, indított és kikanyarodott a Karinthy Frigyes útra. Hirtelen megtorpant. A kocsisor feltorlódott előtte, mentő szirénája hasított bele az utca zsongó zajába, Lacika dühtől vörösre gyúlt arccal csapott tenyerével a kormánykerékre.

– Vinné el az ördög! Belefutottunk egy balesetbe, itt rostokolhatunk, miközben alig néhány utcasaroknyira vagyunk a vendéglőtől... – Megpróbált kifarolni, nem sikerült. Hozzálépett egy közlekedési rendőr és megkocogtatta az ablaküveget. Laci kinyitotta:

– Tessen besorolni, és nem fickándozni! – mondta a szerv szigorú pofával.

– Mi történt? – kérdezte Laci.

– Garambó! – válaszolt amaz. – Legyen türelemmel, várjon a sorára, senkinek sem adhatunk előnyt. – Laci dühösen

horkant fel, a kezébe temette az arcát, majd fejét megrázva bámult maga elé. Zina érdeklődve pillantott a műszerfalra, tekintete a slusszkulcsra esett. Szeme kerekre nyílt, lélegzete elakadt, a kulcskarikán rövid kis láncon ott függött a földgömb... a nikkelezett.

Egyszerre felötlött benne az a nyári reggel, amikor Gyurkával először mentek hosszabb útra. Visegrádon pihenőt tartottak, megálltak egy kicsiny bódé előtt. A boltocskában bizsukat, ajándéktárgyakat árultak, ő megpillantotta a kulcskarikát a kis gömbbel. Megvette, Gyurkának adta.

– Legalább nem bújik el minduntalan a zsebedben a slusszkulcs, a gömböcske majd segít megtalálni... és olyan aranyos! – Gyurka örült az ajándéknak, a kulcskarikára a földgömb mellé felfűzte az indítókulcsot. A szuvenír praktikusnak bizonyult, eztán amint a zsebéhez nyúlt, már érezte is a gömböcskét... Zinát néhány pillanatra fogva tartották az emlékképek. Hirtelen tért vissza a jelenbe. – És most? – hasított bele a gondolat – ugyanaz a kulcs és ugyanaz a gömb! – Mint seregélycsapat az érett szőlőfürtök fölött, úgy kavarogtak agyában a gondolatok. Véletlen egyezés volna csupán? Vagy Laci vásárolt egy ugyanolyan gömböt, mert annak idején tetszett neki a Gyurka bizsuja? Mi volna, ha megkérdezné... de nem! Hátha ez a békaszínű istennyila az ő hajdani kocsijuk... Thea *kéz alatt* vette... persze, ha vette... ám az is lehet, hogy nyakig benne van a gyilkosságban, sőt a kocsilopásban is... – Úristen, csak ezt ne! – Zinát kiverte a víz, a szíve hevesen dobogott, a feje szédült. Tovább elmélkedett: – Lacika nem lehet bűnrészes! Valaki más a Thea társa... Ámde kicsoda? Eh – rázta meg a fejét – fikció az egész, rémeket látok, nyilván az állapotom okozza ezt a hisztériát!

A kocsisor meglódult, pár métert haladtak. Aztán oldalról, az egyik mellékutcából szemtelenül eléjük kanyarodott egy fekete kocsí. Laci kinyitotta az ajtót, és teli torokból szidta a betolakodó pimaszt, mások is csatlakoztak hozzá, sorra bukkantak elő a fejek a kitárt kocsiajtók mögül. Zinát mindez hidegen hagyta, más tájakon jártak a gondolatai. A napot eltakaró felhő odébb kúszott, a lapos szögben beeső sugarak élesen megvilágították a műszerfalat. A kesztyűtartó rücskös műbőrborítása kontrasztossá vált; Zina odanézett, s a rémülettől csaknem felsikoltott. A napsugarak

úgy estek be az ablakon, hogy láthatóvá vált az a jellegzetes Y-alakú rajzolat, melyen a tekintete néha elidőzött, amikor még a Gyurka oldalán ült az anyósülésen. Igen! Olyankor vált ez láthatóvá, amikor egy bizonyos szögben tűzött be a fény, valószínűleg a bevonat alatt volt a repedés, mely átütött a műbőr rücskös felületén. Egyszer Gyurkának is említést tett róla, de a férfi megrántotta a vállát, és csak annyit mondott: marhaság...

A bizonyosság, mint jeges zuhany, folyt végig a testén, az iszonyattól rátört a vacogás. A szíve nagyot dobban, fejéből kifutott minden vér, attól félt, elájul, hiszen az elmúlt évek során ez már kétszer is megtörtént vele. Lacika döbbenten nézett rá:

– Zina! Rosszul vagy? Mi a fene baj van... Kiszálljunk? Hívjam a mentőket? – Az asszony homloka verejtekben úszott, tengerzöld szemében ott ült a rémület.

– Semmi baj – szabadkozott – tudod, az állapotommal jár, hogy olykor előnt a forróság vagy a hideglelés... Figyelj! Intett a rendőr, hogy tovább mehetünk! – A férfi kedvetlenül taposott a gázba, már bánta, hogy ebédelni hívta a terhes nőt. – A végén még megszül itt nekem! – ijedezett. Két kanyar után elérték a kisvendéglőt, leparkoltak, Laci kisegítette Zinát a kocsiból. Asztal volt bőven, letelepedtek, a vendéglős kezükbe nyomta az étlapot. Az asszony mielőtt választott volna, kért egy pohár vizet.

A pincér ugrott, és hozta azonnal, jégkockák úszkáltak a lében, és a pohár élére felfűztek egy citromszeletet. Kortyolt a vízből, megette a citromot. A savanyúság jól esett neki, az étvágya is visszatérőben volt.

– Mit ajánlasz? – fordult Lacikához ahelyett, hogy böngészni kezdte volna az ételsort.

– Ami engem illet, paprikáscsirkét eszem túróscsuszával... előtte meg egy lencselevest...

– Oké! Nekem elég lesz a csirke! – Megrendelték az ebédet, itálnak mindketten tonikot választottak. Zina felváltva kortyolgatta a vizet és az üdítőt, azon igyekezett, hogy rejtse az arcát, ne legyen olyan feltűnő a zavarodottsága. Sötét árnyként telepedett rá a szörnyű dilemma: ismeri-e Laci a kocsí eredetét? Rettegve imádkozott magában, nehogy Lacika rájöjjön, hogy ő, Zina felismerte a saját kocsiját, és ez a megrázó élmény borította

így ki! Mert akkor... Kínlódva próbálta elhessegetni magától a gyötrő gondolatokat. Erőltetett vidámsággal beszélgetést kezdett, arról érdeklődött, Thea vajon mikor vállalkozik a gyermek-szülésre?

– Egyelőre nem áll szándékában – mondta elfelhősödött homlokkal a férfi. – Theának rengeteg a dolga, s ahogy elnézlek téged, nem semmi ez az állapot! Arról nem beszélve, hogy a feleségem sokat ad magára, kár volna lógó keblekkel és lógó hasfallal tönkretenni csodaszép alakját... – Laci zavarba jött, amint befejezte a mondatot, rájött, az ilyen beszéd kifejezetten sértő Zinára nézve. Már azon volt, hogy bocsánatot kérjen, ám partnernője rá se hederített, tekintete messze elkalandozott.

Zinát e pillanatban hidegen hagyta, milyen lesz az alakja a szülés után. Fel sem fogta, mit karattyol a férfi, azon járatta az eszt, hogyan rázhatná le mielőbb e régi jó barátot. Szívverése gyorsult, ismét szédülés fogta el, egyre inkább kutyaszorítóban érezte magát...

Elfogyasztották az ebédet, Zina csupán az adag felét volt képes megenni, Laci gondterhelten kérdezgette, hogy van, csak nem, hogy rosszabbul érzi magát? Zina a fejével nemet intett, kínlódva kipréselt magából néhány semmitmondó szót. Elhallgattak, várták a fizetőpincért, a csend megfagyott körülöttük, a levegő elektromos vibrálásokkal volt teli. Amikor kifelé indultak, Zina búcsúzkodni kezdett.

– Várj! Hová sietsz? – kapta el a karját Laci – csak nem képzeled, hogy engedlek autóbuszra szállni, éppen most, amikor egyik rosszulletből a másikba esel. Gyere, ülj be a kocsiba!

Zinának nem volt ereje tiltakozni Laci erélyes fellépésével szemben; úgy érezte magát, mint a fényszórótól megbénult őz az autósztádán. Köszönetet mondott és elindult a kocsi felé. Megkerülte, közben egy pillantást vetett a rendszámtáblára, belevésve agyába a karaktereket, melyek – várhatóan – nem egyeztek az ő régi kocsijuk rendszámával.

– Ha megengeded, hátra ülnék, ott kényelmesebben elterpeszkedhetem. És nem kell az a szoros biztonsági öv...

– Parancsolj! Semmi akadály, idétlen vagyok, hogy ez nem nekem jutott az eszembe! Bocs. Hová kéred a fuvart? A Rézmáli lejtőre?

– Igen. Amennyiben nem okoz gondot az a nagy kerülő...

– Ugyan már, kiscsillag, ha kedved tartja, kimehetünk a Budai hegyekbe, autókirándulást is tehetünk!

Zinát fejbe kólintotta a mondat, ijedten szabadkozott. Elindultak. Zina, mint a forgószemű Lencsi baba, úgy pásztázta körbe tekintetével a kocsí belsejét. Ismerős jegyeket keresett, valamit, újabb bizonyítékot arra nézve, hogy voltaképpen a saját kocsijában ül. Nézte a szőnyeget, vadonatúj volt, bordázott barna plüss, színe illett a mélybarna üléshez. Hirtelen észrevette, hogy a jobboldali ajtó mellett a csücsökben a borítás kisebb a kelleténél, és egy keskeny csík kibukkan alóla. Egy szürkés-kék csík... Zina felismerte benne a régi szőnyeget. – Az újat tehát rá-montírozták a régre! – mondta magában. Elheveredett az ülésen, a hatás kedvéért nyögdécselt kicsit, mintha rosszul lenne. Közben panaszkodott, a sarokba nyúlt és kihúzott a régi szőnyegből egy kicsinyke szálát. Öklébe fogta, és amikor Laci nem láthatta őt a visszapillantó tükörben, zsebébe csúsztotta. Mást is felfedezett: az ülés az egyik oldalon kissé lejtett... és a baloldali ablak sarkában feltűnt neki egy mákszemnyi üveghiba... Ez is ismerős volt... Hátradőlt, kinézett az ablakon, szeretne volna tudni, hogy merre járnak. Első pillanatban azt hitte, rosszul lát, az utca, a házak, sőt az egész környék nem volt számára ismerős. A látványtól a félelem az agyába kúszott, kiverte a víz, pánikba esett.

– Hol járunk? – kiáltott Lacira – arról volt szó, hogy hazaviszel!

– Azt teszem, galambom. Csakhogy a rövidebb úton... Ejnye már! El akarod velem hitetni, hogy még most sem ismered Budát...?

Zina nem volt képes megszólalni. Rádöbrent, Laci mindent tud, valahogy kisakkozta, hogy ő, Zina felismerte a kocsit... És most nincs mit tenni... meg kell ölnie őt, különben börtönbe jut Thea... és Laci a feleségéért mindenre képes! Kezét a torkára szorította, úgy érezte, gombócok szorítják a nyelöcsövét. Sikítani szeretett volna, de nem volt képes hangot kiadni magából. Mit

tegyen? A kocsi lassított, lámpát kapott, Zinában feltámadt a menekülési ösztön, elhatározta, hogy kiugrik. Hirtelen lenyomta az ajtókilincset, és megpróbált kievickélni.

– Mi a fene baj van? – fordult hátra Laci – rosszul van betéve az ajtó? Ha már kinyitottad, csapd be jó erősen! – A lámpa zöldre váltott, a férfi a gázra lépett, megugrasztotta a kocsit. Zinának már kint volt az egyik lába, ám az erős rántástól visszazuhan, elvesztette az egyensúlyát, s ahogy fészkelődött, leesett a földre. Megrándult a válla, a derekát beleverte az autó közép-vonalában futó csőbe, a túloldali ajtókilincsnek meg nekiütötte a fejét. Laci a jelek szerint mindebből semmit sem észlelt, beletaposott a gázba. Zina nem mozdult, a gerincét ért ütés belészorította a levegőt. Érezte, hogy felgyorsul az autó, a kinyitott ajtó becsapódik. – Mindennek vége – futott át az agyán – kivisz valahová a zöldbe, és eltesz láb alól... talán éppen úgy, ahogyan Gyurkával is végzett, mert most már biztos, hogy ő az elkövető...

A kocsi éles kanyarral fordult rá a Rézmáli lejtőre, Zina azt sem tudta, hol van, az ülések közé szorulva pihegett. Amikor megálltak, akkor lélegzett fel, megkönnyebbült, hogy csupán rémképeket látott. Kedvelt barátja nem tör az életére, épp ellenkezőleg: védi és óvja őt. Mire igazából magához tért, már nyílt is az ajtó, Lacika riadtan meredt rá, gyors és ügyes mozdulatokkal szedte fel a földről póruljárt útítársát.

– Gyere, add a kezed! Úgy ni... Kis csacsikám, mért nem szóltál, hogy lecsúsztál az ülésről és lenn heversz a földön! Jól vagy? Felkísérjelek?

– Ó nem, nem, siess vissza az egyetemre, köszönöm, hogy ilyen sokat vesződtél velem! – Kezet sem adott, táskáját felkapva rohant be a kertbe, mielőtt belépett volna a házba, visszanézett. Laci a kocsi előtt állt, mosolygott és buzgón hadonászott, nem úgy nézett ki, mint akit gyilkos szándékok vezéreltek. Zina szégyenkezve viszonozta a búcsúintegetést.

*M*átrai papírhalmokba temetkezve ült az íróasztalánál, markában úgy szorongatta a golyóstollat, mintha szökni próbáló fegyencet fogott volna fülön. Közeledett az évvége, kimutatásokat,

statisztikákat gyártott; az egyik hatalmas lepedőn, mely számoktól hemzsegett, sehogyan stimmelt a sorok és az oszlopok összege. Felpattant az ajtó, Balogh Péter kukkantott be a szobába.

– Őrnagyom, mit szólnál egy bőséges ebédhez?

– Egyelőre a mérgemet nyelem számokba foglalva... nem érek rá, nincs egy csipetnyi időm... De te csak menj, s ha megkérhetlek, hozzál nekem három vajaskiflit!

– Értettem, őrnagyom! – Péter minduntalan új rangján szólította a barátját, aki a november hetedik ünnepségen megkapta végre a beígért előléptetést. Sarkon fordult, elviharzott, Mátrai szinte egyetlen percként élte meg azt a háromnegyed órát, minek elmúltával barátja visszaérkezett.

– Parancsolj! – nyújtotta felé a papírtálcát a három vészegény kiflivel.

– Kösz. Mennyi?

– Semennyi. A múltkor te fizettél... – Az éhes férfi mohón nekilátott a falatozásnak, Péter melléült és rágyújtott egy staubra. A füst fátyolosan lebegett a levegőben, a fiatal főhadnagy kissé zavartan fordult a társához:

– Izé... szeretném a tanácsodat kérni! És nem éppen hivatalos ügyben...

– Bökd ki, aztán hagyjál összeadni...

– Mondd csak... te, mint tapasztalt férj... hogyan kell *foglalkozni* az asszonnyal, amikor állapotos? Már úgy értem... egy szóval... amikor...

– Nocsak! Ti is kisbabát vártok?

– Valahogy úgy...

– Ami a kérdésed illeti, értem, mire gondolsz! Nyugodj meg, nincs semmi probléma, ha az asszonyod igazán szeret. Ugyanis...

Megcsörrent a telefon, félbeszakítva a jeles eszmecserét. Mátrai idegesen kapott a kagyló után.

– Jó napot, őrnagy úr, illetve elvtársúr... Gizike vagyok, a szomszédasszony!

– Gizike! Valami baj történt Zinával? Ha rosszul volna, hívom a mentőket, maga meg ne hagyja magára, ha megkérhetem...

– Nem az egészségével lehet a baj...
– Akkor meg mi a rosseb történt?!
– Az asszonyát valami lelki megrázkódtatás érte, sírdogál, a fejét fájlalja, azt mondogatja: „János... félek... nagyon félek...”
– Kedves asszonyom, valamit nyilván félreértett... Lelki megrázkódtatás érte volna őt a Műszaki Egyetemen?! Odavitemmel reggel, dolga akadt a mérő laboratóriumban...

– Kérem. Tessék azonnal hazajönni, komolyan beszélek, magam sem tudom, hogy mi van vele...

– Rendben, sietek. És kösz, hogy telefonált!

A tapasztalt férj a zsebkendőjéért nyúlt, megtörölgette izzadó homlokát. Péter szó nélkül felkapta a kagylót, és a diszpécsterszolgálatot hívta.

– Várj! – kiáltott a társa után, aki már bújt bele a kabátjába
– szerencséd van, Csapatieék most indulnak Budára járőrözni, tesznek egy kanyart és hazavisznek!

Az őrnagy idegesen fészkelődött az ülésen, egyre dagadt benne az aggodalom. Tudta jól, Zina nem tartozik azok közé a hisztis nők közé, akik úton-útfélen a hozzátartozókat gyötrik, kiborulnak, csinálják a műsort, ugráltatják azt, akit lehet... És Zina csöppet sem gyáva! Mi történhetett vele, hogy ennyire fél? – Valamibe megint beletenyereelt – szögezte le –, ez a drága nő úgy vonzza magához a bajt, mint vasrúd a villámot... Úristen, csak nemhogy valami komoly balhéba keveredett, olyasmibe, ami veszélyezteti az anya és a magzat életét!

Kettesével vette a fokokat, úgy inalt felfelé a csigalépcsőn, Gizike már várta az ajtó előtt. Elkapta a férfi kabátját, melyet ledobott magáról, kisimította és a vállfára tette. Az aggódó férj a szobába rontott, döbbsen állt meg Zina előtt. A szó is belefagyott, ahogy végigmérete.

– Mi történt veled, az istenért! Mi az a tipli a homlokodon és mért van felkötve a karod?!

– Drága Jánosom, de jó, hogy itt vagy! Most már nyugodt vagyok, biztonságban érzem magam... – A férfi leroskadt mellé a kanapéra, gyöngéden átölelte és forrón megcsókolta.

– Elestél? – kérdezte aggódva – vagy valami komolyabb baleset ért?

– Tulajdonképpen elestem, de nem vészes a helyzet, mindössze egy kissé megütöttem magam.

– Zina! Okos, megfontolt ember vagy, nyugodj meg, kérlek, és mondd el részletesen, hogyan sérültél meg. Gizike valami lelki traumáról is regélt... Összevesztél valakivel az egyetemen?

– Ó dehogy... egészen más történt: *megtaláltam az Opel kocsit!* Érted, drágám? Az Opel Kadétot, azt, ami az enyém és a Gyurkáé volt. Miközben benne ültem, felismertem, találtam azonosításra alkalmas jegyeket... – Mátrai úgy nézett rá, ahogyan csökkent szellemi képességű emberekre szokás nézni egy kiadósabb roham után.

– Jól van, kisszívem, megtaláltad... Vagy inkább álmodtál valamit...

– Ne nézz hülyének, hanem hallgass végig!

– Hallgatlak, angyalom, mi mást is tehetnék... – még a szoba is beleremegett, akkorát sóhajtott a futkosástól még mindig lihegő férfi. Zina lassan, megfontoltan sorolta el a kalandjait, amennyire csak tudott, tárgyilagosságra törekedett, mert észlelte, hogy János bolondnak véli. Amikor a zöldbéka szint kezdte emlegetni, Mátrai türelmetlenül felkiáltott:

– Az újabb Opel Kadet típusú kocsikat nem gyártják világoszöld színben! Kívülről fűjom már az összes jellemzőt...

– Erre gondoltam én is. De várj! Több és meggyőzőbb bizonyítékot is felfedeztem!

Elmondta a földgömböt, az Y-alakú rajzolatot a kesztyűtartó borításán, majd kezébe vette az asztalon fekvő borítékot.

– Ebben van a régi padlószőnyeg egyik szála! És vannak egyéb észrevételeim is...

– A rendszámot... esetleg megjegyezted?

– Persze! Gondom volt rá, ráírtam a borítékra, elvégre a *te* nyomozótársad vagyok! Természetesen más, mint az eredeti, de azért hasznos lehet...

Mátrai a bizonyítékok súlya alatt valósággal összeroppant, percekig szóhoz sem jutott a megdöbbenéstől. Amikor teljes egészében képes volt felfogni Zina tapasztalásainak hatalmas jelentőségét, borongó hangulatát vad lelkendezés váltotta fel.

– Csodálatos nő vagy! Van fogalmad, micsoda nagy tettet hajtottál ma végre? Ezen a vonalon haladva felgöngyölíthető az egész bűneset! Túljártál mindannyiunk eszén... S mindezt úgy, hogy a hetedik hónapban vagy... nincs a világon még egy ilyen rendőrfeleség! No de... mitől vagy ennyire kiborulva? Mi okozta a sérüléseidet, és mitől félsz egyáltalán?

– Laci ragaszkodott ahhoz, hogy hazahozzon kocsin. A hátsó ülésre ültem és kezdtem nézelődni. Ekkor fedeztem fel az említett apróságokat. Egyszerre félni kezdtem. Hátha Laci rájön – vagy talán már rá is jött az utunk során –, hogy felismertem a kocsit, és akkor nem tehet mást, minthogy meggyilkol engem!

– Ez azért egy kissé túlzás... különben is... kétlem, hogy benne volna ő is a buliban...

– Én is kétlem, ám ki tudja... Laci öltre menne a feleségéért, s hogy Thea benne van, az most már kereken száz százalék!

– És a sebesülés?

– Laci megállt a pirosban, én meg nyitottam az ajtót, ki akartam ugrani a kocsiból...

– Uramisten! Te nem vagy ép...

– ... Laci hirtelen indított, én a földre estem... hát ennyi! Megütöttem a hátam, a fejem és megrándult a vállam!

– Jaj ne! Még rágondolni is szörnyű, mi történhetett volna! Neked a sokkoló élménytől elment az eszed!

– Csodálsz?

– Tulajdonképpen nem... Bevigyelek az ambulanciára?

– Erre semmi szükség! Jól vagyok, fölösleges lenne túllihegni a dolgot...

– Ha úgy érzed... No de mitől félsz ennyire? Itthon biztonságban vagy!

– Ki tudja... Amint Lacika hazatér, elmeséli Theának, hogy találkoztunk, és autón vitt el ebédelni. Nyilván megemlíti a rosszullétem és azt, hogy igen furán viselkedtem a gépkocsiban. Thea észbe kap, tudja rólam, hogy szemfüles vagyok. Ő azonnal rájön, hogy én rájöttem... hogy azért lettem rosszul, mert felismertem a tulajdon kocsim! Kapiskálsz már, hogy mibe keveredtem?!

– Felfogtam. És most telefonálnom kell... Azaz várjál csak egy pillanatra! – emelte fel hirtelen a kezét a férfi, mintha egy vonatot kívánt volna megállítani – volna egy javaslatom.

– Micsoda?

– Ha nem neheztelsz érte, arra kérnélek, költözz le anyádékhoz Hódmezővásárhelyre, és ott szüld meg a kicsit... Családod körében nyugalmat lelhetnél, és biztonságban érezhetnéd magad. És bármennyire fájó ilyesmit mondani, számomra is ez volna a legjobb megoldás... Gondold csak el, éjt nappallá téve fogok dolgozni a kocsi azonosításán, és – reményeim szerint – a gyilkossági ügy nyomozásában is részt vehetek. Rendszertelen lesz az időbeosztásom, sohasem tudhatom, mikor jövök meg, mikor kell elmennem, te meg csak izgulnál, idegeskednél... S az izgalom nem tenne jót neked! Én magam is aggódnék miattad, s nem tudnám minden figyelmemet a munkámnak szentelni! Az volna a legjobb, ha ezekben a zavaros időkben az édesanyád vigyázna rád...

– Hurrá! Beszállsz ismét a Kormorán-ügybe?

– Feltehetően. Bár nem én leszek a főnyomozó...

– Hát akkor rajta! Sok sikert neked! Ami meg a javaslatodat illeti... nem nagy örömmel, de el kell fogadnom, ha örökké csak értem aggódsz, nem lennél képes tenni a dolgot. És nekem sincs sok kedvem itthon maradni... Elárulhatom, ameddig el nem fogják volt férjem gyilkosát, addig állandóan félteni fogom a magam és a gyermekem életét. Két napra még szükségem volna – állt fel Zina a kerevetről és lassan fel-alá járkálni kezdett –, fel kell keresnem az orvosomat, és le kell zárnom a munkahelyemen néhány függőben lévő ügyet.

Férje hevesen magához ölelte, majd egy forró csók után engedelmet kérve az erkélyre ment ki, hogy lebonyolítson néhány telefont. Hivatalos ügyeit sohasem tárgyalta Zina füle hallatára, ehhez ragaszkodott, ezt a kérdést tisztázták egymás közt még a házasságkötésük előtt.

– Mennem kell – tért vissza a szobába –, sajnálom, de idejét sem tudom, mikorra fogok hazatérni. Valaki mindig legyen melletted! – csattant fel – telepítsd ide az egyik öregasszonyt, vagy költözz át hozzájuk éjszakára. Ez parancs! Érted, angyalom?

– Értelek. Ugorj fejest a tennivalókba, valahogy majdcsak elrendezem magam. Első dolgom lesz telefonálni anyámnak, megbeszélni vele a hazaköltözést.

– Ameddig Pesten vagy, rendőrautó fog téged fuvarozni két marcona legénnyel súlyosbítva! Nem bízunk magunkat a véletlenre, és különben is... Ha így folytatod, hamarosan szakértői díjat fizethet neked a rendőrség!

– Még hogy szakértői díjat! Lásd, kivel van dolgod: megelégszem a nyomravezetői jutalommal... az ugyanis járna most nekem!

– Jár... persze... majd utána nézek... – Mátrai sóhajtván köszönt el a feleségétől, kinek életrevalóságához kétség nem férhetett. A furfangos asszony, vélte a rendőr, számon tart mindent az égadta világon, amellet lépten-nyomon túljár a nagymafla férje az eszén!

A Hattyú utca hatodik emeletének lakói karácsonyt ünnepeltek; jobbnál jobb falatok sorakoztak a szépen megterített asztalra helyezett tálakon. Lacika élvezettel ropogtatta a mandulás pisztráng pirosra sült bőrét, s kebelezte be a tejszínes krumplipürét és a grillezett zöldségeket. Adorján száraz fehérbort töltött a poharakba, s elsőként a háziasszony egészségére kívánta az italt. Thea merészen dekoltált fekete-aranymintás kisestélyit viselt, szőke haja lágy hullámokba fésülve keretezte szabályos szép arcát, verdesve a háta közepét. Bőrét könnyű smink tette bársonyossá, sötét szemöldöke, hosszú szempillája kiemelte szeme ragyogó kék színét. Férje elégedetten pillantott szoborszerű nevére, tekintete elidőzött a dús kebleken, melyek majd szétfeszítették a szűk selyemruhát. Adorján vidáman koccintott a házigazdával, ivott, aztán folytatta a vacsoráját; szakszerűen kiemelte a hal gerincét, hogy akadálytalanul nyeldekelje az omlós, hófehér halhúsból álló finom falatokat.

A vacsora végeztével a fogadóba mentek kávé inni és süteményt enni. A szenteste tiszteletére mindössze néhány fenyőág árválkodott az egyik vázában, karácsonyfa nem volt, ajándékokat sem osztogatott egymásnak a házaspár és a jeles vendég. Thea

cigarettaért nyúlt, Adorján készségesen adott neki tüzet. Miközben meggyújtotta az illatos rudacskát, összeért a kezük, szemük cinkos mód összevillant; értették egymást, mint akiket titkok kötnek össze. Laci mindebből mit sem vett észre, minden figyelmét lekötötte a hatalmas adag mákos guba, a karácsonyesték elmaradhatatlan csemegéje.

– Képzeljétek! – tette le tányérját, miután végzett az evéssel – kivel találkoztam a múlt héten!

– Nos, kivel?

– Zinával!

– Tényleg? És mi van vele? – Thea arca megrándult, ahogy kifújta a füstöt.

– Férjhez ment!

– Ne mondd... és ugyan kihez? – A választ Adorján adta meg:

– Egy rendőrhöz. Pontosabban ahhoz a nyomozóhoz, aki szegény Gyurka halálesete ügyében vezette korábban a nyomozást!

– Ejnye-bejnye – gonoszkodott Thea –, úgy látszik, nagyon kellett neki a férfi, férjhez ment az első útjába esőhöz, miután Andikánkat nem sikerült behálóznia!

– Igaz is, Andi, nem te jártál vele? – fordult Laci a vendégéhez.

– Néhányszor elvittem operába, ám *járni* nem jártunk... Helyes nő, de nem az én esetem...

– Hát ami azt illeti – folytatta Lacika széles mosollyal – a *biztos úr* igencsak eredményes volt, a kicsikének akkora a hasa, mintha egy esernyőt feszítettek volna ki a ruhája alatt! Meghívtam ebédre, autón mentünk... eléggé kínosra sikeredett az út, mert rosszul lett a kocsiban...

– Mi a fenének kell neked terhes nőket fuvarozni? Még jó, hogy tönkre nem tette az üléshez!

– Szívtelen vagy, Thea – intette őt a férje – Zina kedves nekem, ezt jó, ha tudod!

– És tetszett neki a verda? – kérdezte Adorján gúnyosan csillogó szemmel.

– Tetszett... illetve nem is tudom, valahogy olyan meglepettnék látszott...

– Talán csak azért, mert rosszul érezte magát!

– Nyilván – ismerte be Laci. – Érdekes – folytatta –, nekem azt mondta, hogy egy régi kollégája lett a férje, nem említette a rendőrnymozót...

– Lódított, mert röstellte, hogy jobb nem akadt neki! – Laci nem törődött Thea epés megjegyzésével, Adorjánt faggatta:

– Honnan tudod, hogy ahhoz a bizonyos Mátraihoz ment feleségül?

– Dénes mondta.

– És ő honnan vette?

– Amikor a kapitányságon járt a betöréses rablásuk ügyében, valaki kikottyantotta. A részleteket nem ismerem.

Laci töltött magának egy újabb csésze kávé és elmerengve iszogatta. – Különös élményem volt valamelyik éjjel – kezdett bele egy másik történetbe – még most sem tudom, álmodtam-e, vagy megtörtént az, amit látni véltem...

– Valami jó nővel szerelmeskedtél? – nevetett rá Thea.

– Nem. Szomjas voltam és felkeltem vizet inni. Amikor visszajöttem a konyhából, az ablakhoz mentem. Szokásomhoz híven kinéztem, hogy megvan-e a kocsi.

– És?

– Nem állt ott! Üresen tátongott a helye. Biztos voltam benne, hogy aznap is a virágüzlettel szemközt parkoltam, ahol mindig is szoktam! Annak a kiszáradt fának a tövében... És a kocsi sehol! Illetve nem láttam... ködös volt a táj, és az utcai lámpa sem égett, de attól még látnom kellett volna azt a fránya békát...

– Mért nem szóltál? – méltatlankodott az asszony.

– Oly édesdeden aludtál, nem volt szívem megzavarni az álmodat. Különben is... éjnek évadján mit tehattunk volna... Gondoltam, reggel majd riasztom a rendőrséget. Nehezen aludtam el, hajnalodott, mire elnyomott el az álom, akkor meg olyan mélyen, hogy csupán az ébresztőóra csengése volt képes magamhoz téríteni. Rohantam az ablakhoz, kitártam és kibámultam. A

kocsi a helyén állott! Nos, mit szóltok hozzá? Mi történhetett azon az éjszakán velem?

Thea ingerülten vonta meg a vállát, Adorján kétkedésének adott hangot.

– Nyilván álmodtál – vélte –, vannak ilyen különös tudati állapotok, melyek az alvajáráshoz hasonlatos jelenségeket idéznek elő. Ismerek valakit – folytatta –, aki rendszeresen azt álmodja, hogy felkattintja az éjjeli lámpát, de az nem világít. Rémülten kel ki az ágyból, próbálgatja a lakás összes kapcsolóját, ám sötétben marad... Páni félelem fogja el. Kis idő múlva felébred, felül az ágyában és a kapcsolóhoz nyúl. Kigyullad a fény, fellélegzik, hogy minden rendben, visszafekszik és alszik tovább. Valami hasonló történhetett veled is, Laci! – vigasztalásul barátja vállára tette a kezét.

– Fene sem tudja – vágott enyhe grimaszt Thea – ezzel a kocsival újabban mindig történik valami...

– A balesetedre gondolsz? – nézett rá Adorján. – Tényleg! Hogy csináltad?

– Nem én *csináltam*! Ha tudni akarod, cseppet sem voltam hibás! Lépésben haladtam a Mártírok útján, amikor a Jurányi utcából kikanyarodott egy kocsi. És szó nélkül belém hajtott, alaposan meghúzva az Opel oldalát. Hallottál már ilyet?

– Ki vezette? Egy rallye-bajnok?

– Dehogyan. Valami mazsola. Egy kajla fiatalember, aki magára vállalva a felelősséget, mentegetőzött, hogy nagyon friss jogsija van. Amellett szemüveges... mondta is, hogy eléggé rosszul lát... csak tudnám, az ilyen mért vezethet kocsit!

– Csuda sem tudja. Vezetne inkább majmot pórázon, az volna a neki való! Egyébként – bizonygatta Adorján – a fiúk már dolgoznak a kocsin, nem volt olyan vészes a karcolás és a behorpadás, hamarosan átveheted az újjávarázsolt járgányodat!

– Újjávarázsolt! – legyintett Laci – ha egy kocsi karambolozik, soha sem lesz már a régi... Még szerencse, drágám, hogy *lábon* kivihetted a szervizbe, hogy nem kellett trélerre várakoznod, feltartóztatni a közlekedést!

– És felingerelni a rendőröket... – Adorján a fogai közt szűrte át a szót.

– Mennyibe fog kerülni mindez? – idegeskedett a házigazda.

– Semennyibe. A pofa a kötelező biztosítása terhére magára vállalta a kárt. Ami meg ezenfelül volna, azt tekintsétek karácsonyi ajándéknak! Apropos... boldog ünnepeket!

– Neked is! – mondta Thea.

– Nektek is! – tette hozzá Laci.

Zina az 1975-ös év január 29-ének délelőttjén egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az újszülöttet *János Zoltán* néven jegyezték be szülészeti naplóba, szépen fejlett csecsemő volt, a vele egyívásúaknál pár centivel hosszabb és jó pár dekával súlyosabb. Koponyáját sűrű, barna csecsemőhaj fedte, arca ráncos volt és vörös, ám Zina, az újdonsült kismama váltig hangoztatta, a világ legszebb kisgyermekét tartja a kezében. A nagy eseményre a boldogságban úszó örnagy is megérkezett, engedélyeztek neki egy hét szabadságot, épp aznap toppant be, amikor Zina felgyógyult, és elhagyhatta a városi kórházat. Apósával együtt kereste fel az ispotályt, hogy hazafuvarozza az asszonyt és a gyermeket; Ágnes már kora hajnaltól a lakást tisztogatta, főzött, takarított, pakolt, rakosgatott, kellő módon felkészülten várta haza szeretteit.

Az ikrek kíváncsian vették szemügyre az új jövevényt, s miután visszatértek a szobájukba, értetlenségüknek adtak hangot.

– Te, Julcsi, tulajdonképpen ki nekünk ez a kisrác? Eddig úgy mondták, Zina a nővérünk, most meg azzal jönnek, hogy kisöcsénk született! Érted te ezt?

– Érti a csuda. A felnőttek össze-vissza hadoválnak...

– Az ám! És nincs egy csöpp fantáziájuk sem... Jánosnak nevezték el a kölyköt, holott vagyunk már Jánosok éppen elegenden! Ez lesz a negyedik, ha jól számolom... De ha a fene fenét eszik is, akkor sem nyugszom bele!

– Nem-e? Hát mit tehetsz?

– Azt mondta Pufi a negyedik béből, hogy a miniszteriumban lehet új nevet igényelni. Megkérem Margit nénit, írjon a miniszternek!

– Micsoda jó fej az a Pufi! És milyen nevet választanál?

– Arra gondoltam: eztán Jónásnak fognak hívni. Mind-össze két betű cseréje szükséges...

– Szuper! Én is új nevet akarok!

– És te mi szeretnél lenni?

– Johanna! Ez a név olyan királynői... A Julcsi meg semmi különös.

– Ahogy mondod. A Bódi bácsi tehenét is Juliskának hívják! Jónás és Johanna... oltári klassz... Majd szólok Margit néninek, hogy tégedet is írjon bele a levélbe...

– Az frankón jó lesz. Köszí!

Zinát nem foglalkozták holmi névadási kérdések, ő a szíve mélyén kisleányra vágyott, s titokban már nevet is választott: *Rosemary*... Ám amikor újszülött kisfiát a karjaiba tették, soha nem sejtett boldogság kerítette hatalmába, s a Jánosok számával mit sem törődve diktálta be a nővérkének férje és apja nevét. Miután kipihente a hazaérkezés fáradalmait és ellátta a kis csecsemőt, gondolatai más vidékekre kalandoztak, furdalni kezdte oldalát a kíváncsiság: mit végzett a férje? Merthogy nyomozati munkájáról és annak eredményeiről a vele folytatott, rengeteg telefonbeszélgetés során az elmúlt hetekben semmit sem árult el. Hol tartanak a dolgok? Mire jutott? Tudja-e már, hogy ki az elkövető?

Vacsora után került sor a nagy beszélgetésre, a csecsemő jóllakottan, a szomszéd szoba mélyén békésen szuszogott, az ikreket meg ágyba parancsolta az apjuk; úgy vélte, egy képrablással fűszerezett gyilkossági eset ismertetése nem kamaszgyermek fülének való. Veje helyeselt neki.

A család letelepedett a fogadószobában, Ágnes tűnődő pillantással foglalt helyet az egyik fotelben, a fiatalok a kanapéra telepedtek, míg a házigazda a borosüveggel foglalatoskodott. Töltött az italból – Zina gyümölcslevet kapott –, koccintottak, éltették a kismamát és az újszülöttet, majd, miután kiörvendezték magukat, idősebbik János fiatalabb társára vetette a tekintetét.

– Lássuk a medvét, barátom, regéld el, mire jutottatok a nyomozás során, már amennyi az avatatlan fülek számára sem titok... – Zina is bekapcsolódott a kérlelésbe, János mosolyogva vonta magához:

– Elmondok mindent, de előbb egy csókot kérek! – Zina örömmel teljesítette a fiatal apa óhaját.

– Miután elmentél – nézett változatlanul Zinára – első dolgunk volt azonosítani az Opelt. Bármennyire hihetőnek tűnt is mindaz, amit állítottál, a teljes bizonyossághoz mégsem volt elég. Másodjára azt kellett megtudnunk, hol lehet az a titokzatos szerviz, ahol átbuherálták az ellopott kocsit. Úgy véltük, vagy a műhely tulajdonosa, vagy valamelyik alkalmazottja az, aki nyakig a lekvárban ül...

– Lefoglaltátok a kocsit? – kérdezte Kovács János.

– Világért sem! Ágyúval nem lehet verebet fogni...

– Hmm.... Igaz... De akkor hogyan azonosítottátok?

– *Elloptuk* a kocsit! Kinyomoztuk, hogy Temesiék nem bérelnek garázst, hanem a ház előtt parkolnak. Éjnek éjadján meglovasítottuk, hajnalra már épen és sértetlenül vissza is vittük az Opelt. A különleges ügyosztály sürgősségi vizsgálatot rendelt el a Csepel Művek fémipari kutatólaborjában, kérésünkre röntgen-diffrakciós eljárással megvizsgálták az alvázszámot tartalmazó fémfelületet. Szerencsénkre elnagyolva, vékonyan csiszolták le, s az új szám alatt nyomokban felfedezhető volt a régi. Ami egyezett a tiétekkel, Zina!

– Igazam volt hát – lelkendezett a fiatalasszony –, tudom magamról, hogy jó megfigyelő vagyok!

– Kislányom, ne dicsekedjél már folyvást! – intette őt Ágnes, aki még alig tért magához a meghatottságtól, hogy nagymama lett.

– Következett a műhely felkutatása – folytatta Mátrai az elbeszélést, nem törődve az asszonyok lefetyelésével. – Hogy célhoz érjünk, karambolt okoztunk! No, ne nézzetek rám olyan ijedten, csupán egy kicsit megsomtuk a kocsit! Az egyik kollégánk *ügyetlenül* fordult ki a Jurányi utcából a Mártírok útjára, és végigkarcolta az Opel oldalát. A szépasszony ült benne, majdnem kikaparta az álcázott nyomozónk szemét... Miután a fiú mindent magára vállalt és bocsánatot kért, a nő kissé lehiggadva elindult a szervizbe kocsit javíttatni. Naiv mód ugyanoda ment, ahol átfestették és újrakárpitozták a verdát... A *barátnő*d, Zina, a jelek szerint, mégsem oly nagyon okos...

– Barátnője a halálnak! – méltatlankodott Zina. – Gondolod, hogy Lacika nem fogott gyanút? – kérdezte kissé elbizonytalankodva. – Okos fiú, rájöhetett, hogy műbalhéről van szó, és én voltam a nyomravezető...

– Ne vágjunk a dolgok elébe! – méltatlankodott idősebbik János. – Halljuk, fiam sorba egymás után az eseményeket!

– Folytatom – vette vissza a szót a rendőr. – Követtük a kocsit, a nő Kőbányán túlra, Rákoscsaba felé hajtott, s betért a Péceli út egyik mellékutójába. Arrafelé már nincsenek házak; csupán raktárak, hangárok, elhagyatott gyárépületek népesítik be a kihalt prérit, nem csoda hát, hogy egyre nagyobb nehézségbe ütközött a feltűnésmentes követés. A mi kocsink vissza is fordult, hátrahagyva két nyomozót, akik gyalogosan osontak a lassan araszoló Opel után. A zöldbeka hirtelen eltűnt a szemük elől, valami alagútfélébe ment be, mely egy erősen romos épület pincéjébe vitt. A fiúk bemásztak a romok közé, találtak egy kürtőt, abba belebújtak, bár semmit sem láttak, ám hallották a nő és a szerelők között lefolyt beszélgetést.

– És miről dumáltak?

– Semmi különös nem hangzott el. Temesiné annyit mondott, sürgős a javítás, a fickó vállalta a károkozást, a biztosítója mindent kifizet. Azonban... utalás történt Krausz Adorjánra!

– Nocsak! – Zina ijedten nézett a férjére – mit mondtak róla?

– Lényegében semmit. Csupán az derült ki, hogy köze van a műhelyhez, valószínűleg ő a tulajdonos...

– Akkor hát ő a tettes! Összejátszott Theával, megölte Gyurkát és ellopta a kocsit!

– Zina! – szólt rá erélyesen a mostohaapja – ne vágj minduntalan közbe, ne te akarjad minekünk elmesélni az egész történetet. Arról nem beszélve, hogy számos tisztázatlan kérdés várat még magára, fogd be hát a lepénylesődet, és hallgasd türelemmel a nyomozót!

– Kösz az együttérzést! – bólintott a rendőr némi malíciával az apósa felé. – A gyanú könnyen megterem, ám a bizonyítás sok munkát igénylő, kemény dolog!

– Azonnal őrizetbe kellett volna venni Adorjánt és kereszt-kérdések özönével kivallatni – fortyogott Zina továbbra is. – Ijedtében mindent bevallott volna! E helyett mit tettetek?

– Nem lett volna célszerű elefánt módjára begyalogolni a porcelánboltba! Adorjánt egy jó ügyvéd pillanatokon belül tisztára mosta volna, utána meg meglép... Átszökik valahol a határon... egyetlen ember miatt mégsem zárhatjuk le teljes egészében az országhatárt... Természetesen – pillantott Zinára – mi is a gyanúsítottak listájára vettük Krusz Adorjánt, azonban más irányból futottunk neki a problémának: újból kihallgattuk a Tó utcában munkát vállalt lakáskarbantartókat. És a szállítómunkásokat is, akik a konyhabútort és a tulipános ládát a pincébe vitték. Lesipuskás módra fényképeket készítettünk Adorjánról, majd egész-alakos fantomképet rajzoltattunk róla, festékfoltos overallban ábrázolva őt. Ugyanis azt gyanítottuk, hogy munkásnak álcázva, ő maga is a lakásban tartózkodott a gyilkosság napján.

– Értem már! – kiáltott fel Zina – ott maradt, miután megölte Gyurkát, ezért kellett ledobnia a slusszkulcsot... Világos, akár a Nap!

– Tartsd a szád, ne kotyogj folyton közbe! – szólt rá ingerülten Ágnes. – *Mi* nem értjük! Izgatottan várjuk János magyarázatát!

– Elnézést a feleségem heveskedéséért – mosolygott Mátrai Ágnesre – türelmetlen, hiszen mindvégig a nyomozótársam volt, nélküle sehol sem lennének, s az a gyanúm, sohasem oldottuk volna meg ezt a bonyolult bűnügyet... De akkor folytatom! Megengeded, szívem?

– Persze... elnézést! – pirult el a dicsőített asszony. János átölelte, majd mondta tovább.

– Ezeknél a lakáskarbantartó szövetkezeteknél igen nagy a fluktuáció. Emberek jönnek és mennek, pár hetet dolgoznak, máris kilépnek, helyükbe újabb jelentkezőket vesznek fel. Rendkívül nehéz volt ennyi idő múltán felkutatni és azonosítani őket, tisztázni, hogy személy szerint kik voltak azok, akik akkoriban a Tó utcában tették a dolgukat. A fél országot összerohangáltuk, volt olyan munkavállaló is, akinek nyoma veszett, vidékre ment, és nem is a saját falujába. Végre-valahára – pár hét elteltével –

teljes lett a névsor. Minden embert megtaláltunk és kihallgattunk, megmutatva nekik az Adorjánról készített képeket. Elmondtuk azt is, mi a feltételezésünk, mi az, amit szeretnénk megtudni tőlük. Kezdetben süket fülekre találtunk, aztán valahogy mégiscsak mellénk szegődött a szerencse. Látókörünkbe került egy ember, az egyik szobafestő, aki Szabolcsba, Újfehértóra költözött. Leutaztam hozzá, hosszasan elbeszélgettünk, próbáltam élethűen felvázolni neki a szituációt. Elmélyülten nézte a fényképeket, végül a fantomképen akadt meg a szeme.

„- Láttam ezt az embert – kiáltott fel –, emlékszem rája! Utolsó nap történt – összehúzott szemmel idézte fel magában az emlékeket – már nem volt sok munkánk, mindössze néhány igazítás az ablakkereteken, később meg összeszedni a sok holmit: festékeket, ecseteket, overallokat, mert azokat munkánk időszakában otthagytuk a lakásban, nem vittük haza éjszakára. Minek használtuk volna feleslegesen a szállítókocsit? Azon a reggelen elsőnek én léptem be a lakásba, volt kulcsunk, adott a tulaj... A végébe akartam menni, csikart a hasam, az ajtó azonban be volt zárva, volt bent valaki. Még gondoltam is, ki az ördög lehet... ám amikor kijött, berontottam máris, eszembe se jutott megkérdezni, kicsoda-micsoda... Hát ő volt az! Ez a pasas itt, ni! Felismerem!”

Megtört a jég. Mások is voltak, akik azonosították Adorjánt. Némelyik röstelkedve mondta, nem akart rávallani a társára, merthogy azt hitte, a férfi közülük való... Felvettük a vallomásokat, elkészültek a jegyzőkönyvek, ment útján a rendőrségi rutin. Ezekre a dolgokra részleteiben nem térnék ki... legtöbbje ugyanis szolgálati titok...

És még ezek után sem tartóztattuk le Krausz Adorjánt, hanem figyeltettük, azt remélve, hogy nyomra vezet. Szerettük volna megtudni, ki volt a társa, ki lehetett az a feketeterűs alak, akit a Zsiga gyerek akkor este látott. Aki felkapta a földről a ledobott slusszkulcsot, majd elvitte a kocsit a rákoscsabai műhelybe... Arra is kíváncsiak voltunk, ki tört be a nyáron a Kormorán-pincébe, ki volt a társa Vida Józsefnek, akinek vikendházában megtaláltuk a Munkácsy-képet. Volt még hátra bőven nyomozni-való...

Kovács János bort töltött a poharakba – Zinának gyümölcslevet –, egészségére kívánta druszájának az italt, mondván, olajozza meg a torkát, mert különben bereked a sok szövegeléstől. Mátrai mohón ivott, majd folytatta a nyomozás izgalmas történetét.

– Figyelmünket Kormorán Dénesre irányítottuk, percig sem hittük, hogy nem tud semmit a szekrényébe rejtett képről, hogy óvodásoknak való mesével akar kifizetni minket. Ismeri-e egymást Adorján és Dénes? Ez volt az első kérdés, ami válaszra várt. Adorján munkahelyén, a TRANSEDIF külker vállalatnál kezdtünk el kutakodni, s hamarosan sikerrel jártunk. Mint köztudott, Kormorán építészmérnök, és működési területét műemlék felújítási munkálatok tervezése képezi. A restaurálásokhoz mindenféle speciális anyagok: épület- és szerkezeti elemek szükségesek, melyek főként import útján szerezhetők csak be. A téma referense ki más lett volna, mint Krausz Adorján... Megvolt tehát a kapcsolat! Többen is említették, Dénes gyakran felkeresi Adorjánt a munkahelyén, megbeszéléseket folytatnak, olykor kávézni, ebédelni mennek. Kapcsolatuk több mint üzleti, inkább baráti, bizalmas jellegű.

– Gyurka révén is megismerkedhettek – vetette közbe Zina –, elvégre Gyurka gyakori vendég volt Temesiéknél, elképzelhetők társasági kapcsolatok!

– Meglehet, ez volt a kezdet, s a közös munka a folytatás. Majd következett a bűntársi kapcsolat... Így szokott ez lenni... és éppen ez az, ami megkönnyíti a nyomozást!

Mindez kevés volt ahhoz, hogy bárkit vádolhassunk, az, hogy ők ismerik egymást, önmagában még nem bűntény, nem is bizonyít semmit, s nem tárja fel a kép eltűnésének, feltűnésének és a hozzá kapcsolódó gyilkosságnak valódi okát. Napokon, álmatlan éjszakákon keresztül törtem a fejem, mit is kéne tenni. Aztán támadt egy laza ötletem azzal kapcsolatban, hol találhatnék valami nyomot. Lementem a raktárba, ahol tárolják a bűnjeleket, engedélyt kértem a tulipános láda szemrevételezéséhez. Megkaptam, senki sem emelt ellene kifogást. Óvatosan, nejlonkesztyűs kézzel nyúltam hozzá, és a lehető legalaposabban vizsgáltam át a belsejét. Feltűnt valami, amit annak idején velem együtt mások

sem vettek észre... mégpedig az, hogy a ládának kettős feneke van! Hívtam egy technikust, szakszerűen, nyomot nem sértve kiemeltük a felső lapot, s a pár centis üregben simára csiszolt fakeretet fedeztünk fel, benne néhány szög, néhány kicsi lyuk. Reflektorlámpával, lupéval vizsgáltuk meg a keret minden négyzetmilliméterét; némelyik szögön vászonszál-darabok voltak feltekeredve, akkor már biztosan tudtam, hogy mit rejtett *Pandora szelencéje!*

– A képrögzítőt! – ujjongott fel Zina. – Vagyis azt a fakeretet, amire kifeszítették a vásznat...

– Pontosan azt! – nézett Mátrai elismerően a feleségére. – A szálacskákat azonnal a laborba vittem, az azonosítás hamar megtörtént, olyik a valódi festményből, másik meg a hamisítványból származott. Kiemeltük a keretet a ládából, alatta puha gyolcs-darabok voltak, nyilván ezekbe a rongydarabokba tekerték bele a képet, hogy óvják a portól és a nedvességtől... Mi több! A láda mélyén ott volt két zacskó szilikagél!

– Apró kristályok, melyek magukba szívják a nedvességet – magyarázta Zina a szüleinek. Mostohaapja mosolyogva bólintott feléje:

– Ennyit azért még mi is tudunk! – A rendőr nem törődve a közjátékkal, vitte tovább a szót.

– Következett az ujjlennyomat-vizsgálat, ma már ismertesekek olyan precíziós eljárások, melyek segítségével az elmosódott nyomok is értékelhetők. Kétféle nyomot azonosítottunk a fakere-ten, méghozzá a két Kormorán fivér ujjlennyomatát!

– Fantasztikus! – kiáltott fel Zina. – A valódi festményt Gyurka a tulipános ládában rejtette el, ami ott állt mindenkor a szemünk előtt... És ez még nem minden, Dénes tehát *ismerte* a valódi képet, s nyilván részt vett a fakeretről való lefejtésben és a diplomatokba való elrejtésben is... egyértelmű, hogy hazudott! –

Zina nem volt képes ülni maradni, felugrott és öklével verte az asztal lapját szavainak ritmusát követve. Férje igazat adott neki.

– No de fiam! Kormorán Dénes tanúvallomást tett, melynek értelmében sohasem látta a valódi képet! Ezek szerint hamis tanúzásért elítélhető? – vetette közbe idősebbik János.

– Így igaz. Azonnali hatállyal őrizetbe vettük Kormorán Dénest hamis tanúzás és halált okozó gondatlan veszélyeztetés vádjával. Mondván, része lehet a képek elcserélésében, s feltételezhető, hogy ez okból ölték meg az öccsét...

– Rettenetes! – borzadt el Zina. – No és Adorján? Ennek hallatán nem lépett le?

– Nem volt rá módja. Ugyanis őt is letartóztattuk!

– No végre! Képrablásért?

– Nem. Gépkocsi lopásért. Időközben a BRFK Gépjárműbűnözés elleni osztálya is tette a dolgát, lenyomozván a rákoscsabai zugműhely üzelmeit. Nem az Opel volt az első és nem is az utolsó, amit eltulajdonítottak és átalakítottak, ellátva hamis forgalmi papírral, értékesítve fiktív adásvételi szerződéssel. A szálak Adorjánhoz vezettek, bár a fiú óvatos volt, nem az ő nevén volt a műhely. Kalitkában volt hát a madarunk, szabadabb lett a mozgásterünk. Lassanként felgöngyölítettük az egész ügyet.

Dénes megtört. Az ilyen „fehérgalléros”, akitől távol állt mindeddig az élet mocska, a bűnözői élet, nehezen bírja a fogdát, a stricik, gengszterek társaságát, egykettőre összeomlik, és mindent bevall. Kílátásba helyezték, enyhébben úszhatja meg a hamis tanúzásért járó büntetést, ha együttműködik velünk, töredelmes vallomást tesz és felfedi a képcsere rejtelseit. Emlékszem jól – idézte fel Mátrai a kellemetlen élményt –, jelen voltam a kihallgatásán, elcsodálkoztam, mily hatalmas változáson esett át Dénes az elmúlt pár hét során. Az arca beesett, szeme körül mély, sötét árnyékok húzódtak, arca a fekete borosta alatt halottsápadtnak tűnt. Csöndes, megtört hangon csupán annyit mondott: vallomást kíván tenni...

– Hatalmas munkát végeztetek! – tekintett Zina rajongással a párjára. – No de... igazából mi még sok mindent nem értünk, elmondanád a teljes sztorit?

– Kezdd az elején – biztatta őt az apósa –, foglald össze az egész bűnesetet!

– Rendben! – mosolyodott el a hős zsaru – kezdem az elején. Baumann Kázmér igazat beszélt, valóban visszaadta az eredeti festményt Kormorán Györgynek. Férjed – fordult Mátrai Zinához – ódzkodott attól, hogy kiakassza szobája falára az érté-

kes műkincset, tartott a betörőktől, a kíváncsiskodóktól. Talán az is az eszébe ötlött, bizonyos „káderek” nem néznék jó szemmel, hogy ilyen nevezetes vagyontárgya van. Elrejtette a festményt a tulipános ládában, melyet dupla fenekűre alakított át és rászerelte az ördöglakatot. Dénes tudott erről, az ő műhelyében folytak a munkálatok, mi több, ő is segítette öccsét a barkácsolásban. Gyurka arra gondolt – mármint a bátyja véleménye szerint –, hogyha megszorul, pénzre lesz szüksége, értékesíti a festményt. Egyszóval ez lett számára az aranytartalék.

Mint közismert – sandított félénken Zinára –, házassága nem alakult a kedve szerint, továbbá elveszítette főnökének, a professzornak a jóindulatát, munkáját érdektelennek találta, s megromlott a viszonya a kollégáival is. Új életre vágyott, a nulláról akart kezdeni mindent, méghozzá új munkahelyen, új hazában, megváltozott körülmények között. Elhatározta, kivándorol Németországba, eleget téve a Freiburgi Egyetem meghívásának. Mindenekelőtt értékesíti a festményt, odakint lakást kell vennie, otthont teremteni, ilyesmihez pénz kell, és nem is kevés. Déneshez fordult segítségért, kézalatti eladást tervezett, mivel a közintézményektől lényegesen szerényebb összeget kaphatott volna, amelletts hosszadalmas eljárás vette volna a kezdetét. Ugyanakkor félt a műkincskereskedők hiénáitól, akik átverhetik az amatőrt. Dénes Adorjánt ajánlotta a figyelmébe. Gyurka bizalmát növelte, hogy a férfi barátjának, Temesinek a rokona. Még valamikor május folyamán megalkudtak, Adorján látni szeretne volna a képet. Egy alkalommal – amikor te, Zina, nem voltál otthon –, Adorján felkereste Gyurkát, aki a ládából előszedte a képet. Adorján csodálkozva fedezte fel a falon a kép párját, akkor tudta meg, hogy a valódi képet egykor lemásolták, tehát létezik a hamisított változat is! Gyurka azonban addig nem volt hajlandó átadni neki a festményt, ameddig meg nem kapja a vételárat. Telt-múlt az idő, Adorjának időre volt szüksége, hogy összeszedje a pénzt, méghozzá devizában. Ehhez Gyurka – érthető okokból – ragaszkodott.

Arra a napra időzítették az adásvételt, amikor Gyurka feljött Hódmezővásárhelyről, vagyis július 7-ére. Ha jól emlékszem – nézett Zinára – az egy szombati nap volt.

– Valóban. – Zinának könny csordult ki a szeméből, ahogy átélte a történeteket. János folytatta a kissé száraz, ám tényszerű előadást.

– Időközben Dénes elszállíttatta a Tó utcai lakásból a bútorokat, kivéve a konyhabútort és a tulipános ládát, – a ládát semmiképp sem! – hiszen abban akkor még ott volt a kép. Gyurka randevút beszélt meg Adorjánnal, kivette a ládából a festményt, lefejtette a keretről, és összetekerve átadta Adorjánnak. Cserébe megkapta a pénzt.

És itt álljunk meg egy pillanatra! Dénes töredelmes vallomása oldotta meg a képcsere rejtélyét. A mohó báty ugyanis képtelen volt belenyugodni, hogy Gyurka túladjon a képen, ezért akcióba lépett. Nem sokkal azután, hogy elutaztatok Hódmezővásárhelyre, a lakásokba osont, kinyitotta a ládát – ismerte az ördöglakat titkát –, és kicserélte a két festményt. Az eredetit magához vette, a hamisítványt meg a keretre szögezve visszatette a ládába. Sokat kockáztatott, Gyurka, amikor kihálászta a láda mélyéről a képet, észrevehette volna, hogy az eredeti festmény helyett a másolatot tartja a kezében!

A következőket Adorján vallomása alapján mesélem el hozzátevé, hogy ügyvédje is megerősítette állításait. Tehát:

Adorján közvetlenül a vásárlás előtt kapcsolatba lépett egy neves műkincskereskedővel, aki – pechére – komoly szakértője volt a festményeknek. Adorján legkevesebb 5000 fontot remélt a festményért, ám megtörtént a baj! Amikor Adorján bemutatta a Gyurkától vett képet, a szakértő rájött, hogy a festménynek semmi köze Munkácsyhoz, az 5000 font helyett igen pimaszul mindössze *5000 forintot* lett volna hajlandó adni! Fuccsba ment a vásár, Adorján leforrázva vette tudomásul, hogy Gyurka átverte őt. Okvetlenül találkozni akart vele, visszaadni neki a másolatot, és visszakérni a pénzt, vagy az eredeti képet. Eléggé kifutott az időből, Gyurka indulásáig mindössze csak egy nap volt csak hátra. Felhívta telefonon, találkoztát kérve tőle. Kitalált egy mesét: vigyen el Gyurka egy csekély ajándékot Freiburgba, adja át az ott élő barátjának. Kormorán örömmel elvállalta a megbízatást.

Adorján azt javasolta, hogy találkozzanak a Tó utcában, van valami dolga az ügyvéddel, elintézhette mindent egy füst alatt.

„– Az ügyvéd úr csak később fog odaérni – adta tudtára Gyurkának – menj oda és várj rám! Átadom a csomagot, ezzel együtt közlöm veled a barátom címét és a telefonját.” – Gyurka nem fogott gyanút, induláskor közölte Dénessel, mielőtt nyakába venné az országutat, van még a városban valami dolga.

– Ne csigázz már, ő a gyilkos? – Zina egyre kevésbé bírta cérnával a kissé terjengősre sikeredett előadást. Férje nyugalomra intette, ivott a poharából, melyet apósa időközben borral teleöltött, majd sorolta tovább a történeteket.

– Figyeljete! – nézett a hallgatóságára – ismertetem veletek Adorján vallomását. A fiú azt állította, amint belépett a lakásba, kigöngyölítette a tekercset, és ráförmedt Gyurkára.

„– Parancsolj – mondta – fogd a hamisítványt, add az eredetit, vagy ha nincs meg, add vissza a pénzem!”

– Összeszólalkoztak, Gyurka megvádolta Adorját, hogy ellopta Dénestől a hamisítványt, és most dupla hasznót akar. Nem fizet, közölte, ő a valódit adta! Bár kétségtelenül azonosította a másolatot. Adorján szerint verekedtek, nem voltak ugyan egy súlycsoportban – Kormorán testesebb, súlyosabb volt, Adorján izmosabb és fürgébb – ennek ellenére kiegyenlítetté vált a viadal. Állítólag – Adorján szerint – egy jobbhorogtól Gyurka megtántorodott, egyensúlyát veszítve hanyatt esett, s beverte a fejét az ajtófélfá-élbe. Összecsuklott, végigterült a földön, az újraélesztésre nem reagált. Koponyája hátsó felén a tarkója fölött érte az ütés, feje felhasadt, néhányat nyögött még, majd elhalálozott.

Adorján pánikba esett, el kellett tüntetnie a hullát, a tulipános ládán akadt meg a tekintete. Felemelte a fedelét, a láda nyitva volt, üresen állt. Miután kikutatta Gyurka zsebeit – megtalálva a kocsí slusszkulcsát – a ládába tette a megholtat, mellé helyezte a hamis képet is, és bekattintotta az ördöglakatot. Az ajtófélfát és a padlót vérnymok borították, lekaparta a festéket és a kéznél lévő fehér lakkal eltüntette a nyomokat. A padlót felsikálta – másnap reggel jöttek a parkettcsiszolók –, remélte, a gyalulás még a

mikroszkopikus nyomtöredékeket is megsemmisíti. Mit mondjak... igaza volt!

Elhagyni a lakást és elkötni a kocsit! Ezek voltak a rá váró feladatok. Biztos volt benne, hogy a pénzt Gyurka a kocsiban rejtette el, sőt! Még többet is, mint amennyit a festmény kóstált! Idegesen toporgott a lakásban a menekülést latolgatva, majd gondolt egyet és felvette a telefont. Társát, Theát hívta. Röviden közölte vele a történeteket, s arra kérte, öltözzön sötét ruhába, és amennyire csak tudja, maszkírozza el magát. Figyeli őt az erkélyről, és amint odaér, ledobja neki a slusszkulcsot. Vigye ki a kocsit a zugszervizbe, tűntessék el a verdát a pincegarázsban, majd holnap ő intézkedik.

Elhatározta, a lakásban marad, attól tartott, felismerné őt valaki a folyosón vagy a lépcsőházban, eléggé feltűnő jelenség, s nem tartozik azok közé, akik a házba bejáratosak. Tudta jól, hogy az ügyvéd Szolnokon van, nem kell tartania tőle; keres egy festékfoltos munkaruhát, azt magára kapja, és reggel majd a mesteremberek közé megy. Így is történt. Amikor meghallotta a munkások csörtetését a folyosón, a vécébe bújott. Darabig várt, majd mintha csak közékük tartozna, előjött és elkezdett pingálgni egy ajtót. Nem vette észre, hogy valaki felfigyelt rá – az újfelhértői férfi! Egy másik fickó arra is emlékezett, hogy a szállítómunkásokhoz csatlakozva hagyta el a lakást, és nem jött többé vissza. Lényegében e két munkás vallomása bírta rá Krausz Adorjánt arra, hogy beismerje a tettet.

Zina csendesen sírdogált, szíven ütötte őt Gyurka halálának rémséges története. Férje átölelte, csitítgatta, mély empátiával illette, tudta jól, felesége valaha nagyon szerette azt a szerencsétlent, és ő tiszteletben tartotta neje érzelmeit. Ágnes sem állta meg sírás nélkül, Kovács János borba fojtotta a gyászát. Zina halkán szívgva szolt a férjéhez:

– János! Elhiszed Adorján vallomását? Feltételezed, hogy véletlen baleset történt, és nem szándékos emberölés?

Mielőtt János felelhetett volna, Ági szakította félbe.

– Hány éve kaphat Adorján? Halálra is ítélik?

– Nem. Egyébként nem vagyok járatos az ítékezésben...

– Zina! Ezzel az alakkal mászkáltál te operába? – kiáltott rá a mostohaapja. – Még jó, hogy bele nem szeretted, és nem mentél hozzá feleségül...

– Zina, drágám – vette vissza Mátrai a szót – mondanom kell még valami kellemetlent! Adorjással kapcsolatban igazad volt, nem a két szép szemedért koslatott utánad, hanem a festmény miatt. *Tudta*, hogy létezik az eredeti, mert hiszen *látta* egyszerre mind a kettőt! Akkor, amikor első ízben Gyurkával találkozott. A sikertelen eladási kísérlet után alaposan szemügyre vette a hamisnak mondott képet, és észlelte a különbségeket az elsőként megtekintett festmény és a megvásárolt másolat között. Biztos volt benne, hogy nálad van a kép, vélelmét megosztotta Theával is. Azért volt az asszony oly kedves és barátságos veled, mert a bizalmadba akart férközni ő is és Adorján is... De te okos voltál, nem mentél lépre!

– Nem voltam okos – dünnyögte Zina – csak hát egyből beléd szerettem! Ez óvott meg Adorjántól... különben...

– Hagyjuk azt, hogy *különben*! – pattogott az idősebbik János. A lényeg: jól történt, ami történt... de jut eszembe: Adorján kábított el, kiadva magát villanszerelőnek?

– Ó nem! – folytatta a rendőr – már korábban tisztázódott, hogy az álcázott pasas Zina egyik kollégája volt. Ám jó helyen kapiskálsz! – kacsintott apósára – Adorján bevallotta, hogy valami ilyesmit tervezett ő is. Hogy álruhában betör majd Zinához... Kapor Marci azonban megelőzte őt. Zina nem olyan, mint akit kétszer át lehet verni ugyanazzal a trükkel, ezzel Adorján tisztában volt. Az ötletet azonban megjegyezte, s később hasznosította is... De ez már egy másik történet, majd később mesélem el...

– Igaz! Feküdjünk le, hagyjunk valamit holnapra is, a kismamának pihenni kell!

– Csak még egy mondat befejezésül! – vette vissza a szót a fiatalabb János. – Thea semminemű rokonságban sem áll Adorjannal, hanem a férfi szeretője volt. Őmiatta hagyta el Temesi Lacit, aki akkor nyáron Gyurkával vigasztalódni Németországba ment. Később a ravasz nő belátta, jobb *férjanyag* a jámbor docens, mint a nőcsábász Adorján, visszatért régi hívéhez. Adorjással megmaradt az üzlettársi – és a bűntársi – viszony, talán még egyéb

viszony is... A nyomozók kiderítették, Thea olykor felment Adorján lakására... hogy mi okból, nem tudhatja senki... nem tartottak gyertyát nekik.

– Summa summárum! – összegezte idősebbik János veje elbeszélését – Adorján ölte meg Gyurkát, ő hát a titokzatos elkövető...

– Nem! – a rendőr szava csattant, mint az ostor. A hallgatóság egyazon pillanatban kapta fel a fejét és nézett döbbenetén Jánosra.

– Mit beszélsz... – rebegte Ágnes – de 'iszen azt mondtad...

– *Én* nem mondtam, hogy ő a gyilkos. Mindössze ismertem Adorján vallomását! Később kiderült, a gyilkosságot nem az a kis csirkefogó követte el, a tettes nem más, nem lehet más, mint...

– Mint Dénes! – robbantotta fel Zina az időzített bombát.

– Rájöttél te is?

– Már a kezdetek kezdetén ő rá gyanakodtam, ám bizonyítékom nem volt, elvégre nem vagyok nyomozó!

– Dehogynem! A legjobb mindannyiunk között. Kár, hogy más pályát választottál, és nem lehetsz a munkatársam... drága angyalom...

– Ne édelegjetez itt nekünk, hanem halljuk a valóságot! És azt is, hogyan nyomoztad ki, hogy Dénes a hunyó! – idősebbik János feje vörös volt a kíváncsiságtól, izgalmában felhajtotta a borát. A büszke rendőr nyugalomra intette a társaságot és ismét mesélni kezdett. Rendkívül figyelmes hallgatóságra talált.

– Nekem kezdettől fogva búzlott ez az egész... Többek között azért is, mert ekkora csalás nem volt Gyurkáról elképzelhető. Gyurka – bár te nem jöttél be neki, Zina – korrekt, becsületes ember hírében állt. Elképzelhető, ha Adorján felmutatja neki a hamisítványt és kéri vissza a pénzt, elnézését kéri és fizet! Ám gyanús lesz neki Dénes... *Hiszen kizárólag a bátyjának volt lehetősége arra, hogy elcserélje a két képet!*

De volt még más is. Mint ismeretes, ha az elkövetők beismerő vallomást tesznek, lejátszatják a gyilkossal az egész szcenáriót. És Adorján ebbe belebukott. Először is a seb! A boncoló

orvos szerint valamilyen csővel, rúddal vagy kalapáccsal verheték fejbe az áldozatot, az ajtófélfá éle aligha okozott volna koponyatörést, és ha mégis, másmilyen lett volna a sérülés formája. Kértük Adorjánt, mutassa be a dulakodást, miféle ütéseket, bal- vagy jobbegyenest vitt be, amitől Gyurka megtántorodott. Egy rendőrőrmester volt az *ellenfele*, majd egy viaszbábu... mit mondjak, a verekedés nem volt hiteles. Az orvos azt is megállapította, hogy az áldozaton nem voltak ütésnyomok, csupán kisebb zúzódások, melyeket összeesése közben szerezhettek be... és nem holmi verekedés során! Azt is mondta Adorján, hogy lefestette az ajtót, így tüntette el a vérnyomokat. Az anyagvizsgálati laboratórium munkatársai szemügyre vették a jelzett félfát, nem észleltek festéklekaparást és átpingálást.

– Érthetetlen! – fakadt ki Zina, aki már nem bírta cérnával a hallgatást. – Mi okból vállalta magára Adorján a tettet?!

– Képzeld a helyébe magad! Megérkezik, csenget, senki nem fogadja, kopogtat, majd észreveszi, hogy az ajtó nincs bezárva csak betéve... Belép a lakásba, és ott fekszik Gyurka a földön szétvert fejjel... vértócsa veszi körül... Mit tehetett volna? Hívja ki a rendőrséget, és közölje, nem ő a tettes... Hitelt adtak volna neki? Eleinte tán igen... ám ha elkezdődik a nyomozás, akkor kiderül, lett volna oka a gyilkosságra... és még valami... igencsak kellett neki a pénz! Tudta jól, az Opelben rejtette el Gyurka a képárát és nyilván még sok más értékes tárgyat is. Úgy döntött, inkognitóban marad. A történetek ettől kezdve megegyeznek azzal, amit már elmondtam...

– Még mindig nem értem – füstölgött csendesen Zina –, hogy volt képes bűnösnek kikiáltani magát!

– Nyilván az ügyvédje tanácsolta, vallja azt, hogy önvédelemből okozott véletlen balesetet. Ha a bíróság beveszi, még fel is menthetik!

Miközben Zina és a férje vitatták Adorján viselkedését, a másik házaspár is az ügyön rágódott. Ágnes sok mindet nem értett, idősebbik János hévvel magyarázott neki, rekonstruálva az eseményeket. Az idő későre járt, éjfél kongatott az óra, Jánoska felsírt. Ez véget vetett a purparlénak, aludni tértek. A folytatásra csupán másnap kerülhetett sor.

Zina az ágyban férjéhez bújva még sokáig sírdogált, itatta az egereket. Ezúttal Lacikáért hullatta könnyeit, attól félt, a férfi nem éli túl a hatalmas csalódást, azt, hogy mi mindenre volt képes a neje.

– Lacit is le fogják tartóztatni? – kérdezte szipogva.

– Aligha – hangzott a válasz – egyelőre tiszta, mint a hó. Tanúvallomás tételre már többször beidéztük, s nyaggatni fogja majd a bíróság is. Ne aggódj! Ha erős lélek, túljut a válságon, ahogyan megvívtuk mi is a magunk csatáját... Teher alatt nő a pálma, mondják az okosok; egy szép napon a te Lacikád lelke is meggyógyul, s megtalálja a magához méltó hitvest! – Szónokolt volna még tovább is, de észrevette, Zina nem figyel a szavára, a fáradtság leteperte, békésen szuszog, az álomtündér a pilláira szállt.

A Kormorán-ügy nyomozati cselekményének feltárása koránt sem ért véget az elmúlt éjszakán, megvitatására másnap vacsora után újból összeült a család. Zina az asztalra könyökölt, és arcát a kezére támasztotta. Gondolatban felidézte az előző estén elhangzottakat.

– Mi történt a kocsival? – vágott bele Kovács János a dolgok közepébe – és ez idő szerint ki a tulajdonos?

– Az Opel valódi kincsesbányának bizonyult, Gyurka alaposan telepakolta. Nagyobb összeget devizában, mely feltehetően a lakás és a kép árából származott, továbbá ékszereket, apróbb műkincseket, fontosabb dokumentumokat vitt még magával. A bankjegyek egy részét a hátsó ülэшuzat alá rejtette el, a többit a zakója bélésébe varrta be. A kocsi tartalmát Adorján vette birtokába, Theának szánva az átalakított kocsit; Temesiék akkoriban készültek új autót venni, a régi már meglehetősen rozoga volt.

Az autót átfestették, lefújták zöld lakkal, melyet kissé elszínezett az eredeti sárga. Emiatt lett a zöldbékához hasonlatos! Átütötték az alvázszámot – erről már beszéltem – szereztek hozzá hamis papírokat. Hogy kié a kocsi? Természetesen a Zináé! Ahogy befejeződik a rendőrségi vizsgálat, átveheti.

– Már megint kezdod? – kiáltott fel Zina vörösre gyúlt arccal. – Hányszor kell még elmondanom, nincs enyém és tiéd, mindenünk a *miénk*! A kocsis is a közös tulajdonunk!

– Majd, ha megtanulsz vezetni! – oktatta ki őt a mostohaapja. – Egyelőre János birtokolhatja a kocsit!

– Úgy értettem – vakarta meg zavartan a rendőr a fejét –, az Opellel fogsz majd a munkahelyedre járni! Kocsival negyedóra alatt odaérsz át a hegyi úton, nem kell körbekerülnöd a várost... Több időt tölthetsz a gyermekünkkel!

Zina enyhe grimaszt vágva csóválta meg a fejét, Ágnes nyugalomra intette a fiatalokat. Az idősebbik János, hogy üdvözlje a szerencsés fordulatot és a megbékélést, bort töltött a poharakba – Zinának gyümölcslevet.

– Folytasd ott, ahol tegnap abbahagytad! – szólította fel a vejét. – Dénest mi vitte rá a szörnyű tetre, hogy volt képes elkövetni a testvérgyilkosságot, ti meg miként bukkantatok nyomra?

– Megkísérelem hitelesen előadni ezt a Shakespeare tollára illő tragédiát. Mielőtt belemélyednék a lélekelemzésbe, megemlítem, a bizonyítási eljárás befejeztével Dénes megnyílt nekem. Magam is elcsodálkoztam, mennyire őszinte hozzám, mintha jó barátom lenne, olyan bensőségesen, magát kiadva regélte el siralmas történetét.

– Talán... – szipogott Zina –, merthogy a férjem lettél és így a Gyurka utódja... talán ezért érezte úgy, hogy közelebb kerültél hozzá...

– Meglehet. Én azonban semmi esetre sem fogom erőltetni a rokonságot!

– Még csak az kéne... – idősebbik János már égett a türelmetlenségtől – folytasd barátom, tiéd a szó!

– Rendben. Kezdem azzal az eszme-futtatással, hogy valóságos pszichológiai tanulmányt képez Dénes lelkivilága... Elemezni lehetne példája nyomán a bűnözővé válás folyamatát. Képes-e minden ember ilyen súlyos bűncselekmény elkövetésére? Miféle ösztönzés, születési hajlam szükséges hozzá? Adva van egy férfi, jó nevelésben részesült, a társadalom értékes, feddhetetlen emberei veszik körül. Mondhatni, megvan mindene: háza, kocsija, s az anyagi javakon túl olyan munkahelye, ahol kedvét

lelheti hivatásában. Szép családja van... három gyermek, rendes feleség, szerető anya, s az öccse, ki egyben a legjobb barátja is. Mi kellene még neki? Mi az, amit annyira hiányol? Megmondom: *minden*... az egész világ! Mert az ember telhetetlen, ami már megvan, magától értetődő, természetes. Ám ami még nincs meg... s ami meglehetne! Ez az, ami annyi embert visz a bűn útjára... Kérdés, ez tette gyilkossá Kormoránt? Az anyagi haszon reménye? Ez *is*... és még más is... olyasmi, ami alig elképzelhető.

Kormorán Dénes gyűlölte az öccsét. Ugyan, ki hitte volna, kinek az agyában bukkant volna fel ez a gondolat? Ilyesmit fel sem tételezett róla emberfia. A gyűlölet öccse születésekor fogant meg benne, érlelődött és erősödött, idővel hatalmas szörnyszülötté növe ki magát. Talán emlékszel, Zina – fordult Mátrai a feleségéhez – mit mesélt neked Dénes a gyermekkoráról, magáról és a kisgyermek Gyurkáról... aki szép volt, kedves és szeretetre méltó, mondhatni, tökéletes. Mindenki kedvence volt, rajongtak érte a szülei és a tanárai; öccse mellett Dénesnek éreznie kellett, hogy fokozatosan háttérbe szorul. Nap mint nap azt tapasztalta, lassanként teljesen elveszti szülei szeretetét. „Bezzeg Gyurka – hallotta egyre – bezzeg a kisöcséd...” Tudjuk jól, mindenki utálja a *bezzeg* gyerekeket, más családokban is vannak ilyesfélék, azonban a helyzet nem olyan sarkított, mint amilyen a Kormorán családban volt. Gyurka nemcsak az osztály, hanem az iskola legjobb tanulója volt, míg Dénes a jó közepeket is épphogy csak elérte. Nem mintha nem lett volna meg a magához való esze, hanyagságát az okozta, hogy nem érdekelte az iskola, a tanulás. Néhány tantárgytól eltekintve egészen más dolgok foglalkoztatták, köztük olyanok is, melyek nem voltak kisfiúknak valók... Apja, ha rajtakapta valami ilyesmin, alaposan kiporolta a fenekét.

Ahogy Dénes felnőtté vált, egyre jobban irigykedett az öccsére. Ott volt mindjárt a Pethő család... Dénes kiszemelte magának Krisztinát, feleségül óhajtotta venni, nemcsak azért, mert mint nő, tetszett neki, hanem azért is, mert igen kedvezőek voltak az anyagi viszonyai. Dénes sosem vetette meg a pénzt; Pethő doktor pozíciója, befolyása a magasabb körök elitjére rendkívüli módon imponált neki. Gyurka egy csapásra kiűtötte őt a nyereg-ből, Krisztina Gyurkát választotta, és a család is a kisebbik

Kormorán-fiúban vélte megtalálni az alkalmas vő-jelöltet, a fiatalembert, aki reményteljes, aki jelentős karriert futhat be, miközben apósa anyagilag támogatja őt. Dénes valamilyen perverz ötlettől vezérelve kikezdett Edinával, Krisztina legjobb barátnőjével, elcsábította, teherbe ejtette, ezt követően magára hagyta. Megszégyenülve volt kénytelen Pethő doktor fenyegetésének hatására feleségül venni mindenfajta szeretet és szerelem nélkül; vállalva a házasság igáját a szabad és könnyelmű élet helyett. Lényegében a saját csapdájába esett, önmaga dugájába dőlt!

Irigységét fokozta öccse jussa, az, hogy a vén szolgabíró Gyurkát jelölte meg általános örököséül, ráhagyva lakását és a műkincseit. Olaj volt a tűzre Gyurka nagyvonalúsága, a szerencsés fiatalember lemondott a pasaréti ház őt megillető részéről a bátyja javára, s a műkincsek többségét is önéki adta. Dénes anyagilag jól járt ugyan, ám sérült a büszkesége, s az ilyesmi is csak arra jó, hogy szítsa a gyűlöletet.

Aztán, mintha a sors megsokallta volna, hogy ennyi jót adott a kisebbik Kormoránnak, lesújtott rá, összetörte a szívét. Elhagyta a menyasszonya – Gyurka reménykedett a visszatérésében –, ám a szerencsétlen nő autóbaleset áldozata lett. Gyurka összeomlott, karrierje megtört, kedélybeteg lett, megszürkült, elfásult. Ugyanakkor Dénes egyre sikeresebb életet mondhatott a magáénak, családjá kiteljesedett, ott volt a gyönyörű leánya, akit imádott, és született még két kislány is. Anyja szeretete öfeléjük fordult, már nem Gyurka volt a kegyelt, hanem az unokák. Ő, Dénes lett az igazi családfő, a valóságos *pater familias*...

És akkor jöttél, te, Zina – pillantott János a nejére –, színre léptél, megzavarva a Kormorán család kényes egyensúlyát. Gyurka felfedezte benned Krisztinát, élete egén felbukkantál, mint a hajnalcsillag, elbűvölted, kedvét visszaadtad; kigyógyult a melankóliából és egész szívével beléd szeretett.

Ellentétben Dénes féltékeny gyűlölködésével, Gyurka valósággal bálványozta a bátyját, tisztelte, adott a szavára, mindenben követte a tanácsait. Ahogy szerelmes lett, első dolga volt beszámolni Dénesnek érzelmeiről, arról, hogy boldog, hogy házasodni készül. És ezt hallva, Dénesben fellángoltak a sötét indulatok! Vad düh uralta el a lelkét, irigyelte Gyurkát, hogy

boldog szerelmes, hogy szerelmi házasságot köthet, miközben ő egy ványadt, beteges nő oldalán tengeti életét, akit kényszer hatására vett feleségül, merthogy igazából sohasem szeretett. Elhatározta, megakadályozza ezt a házasságot, s amikor nem érte el a célját, megpróbálta tönkre tenni. És a jelek szerint – sikerrel járt!

– Ne már! – kiáltott fel Zina – ne akard elhiteni velem, hogy Dénes képes lett volna ledumálni rólam Gyurkát, ha ő engem igazán szeret... Egy fenét! Tény, ami tény – folytatta kedvetlenül – az a szúrós szemű lator mindent megtett, hogy ártson nekem, ő, azok a családi ebédek! Az örökös sértegetés...

– Emlékezz vissza az esküvői ebédre – szólalt meg váratlanul Ágnes –, a gonosz dög akkor is mily undok módon, fölényesen viselkedett. Amikor elájultál – folytatta – ahelyett, hogy a segítségedre sietett volna, gúnyosan nevetett. Odszólt Gyurkának: „Kapard fel a földről az asszonyodat, és légy vele boldog. De ne feledd, az alma nem esik messze a fájától...” Igenis ezt mondta, és ezzel énrám célzott...

– Hagyjátok abba a károgaást, lányok – csattant fel a derék agronómus –, ne piszkáljátok fel a múlt mocskait. Fejezzük be a pszichoanalízist és térjünk a tárgyra. Őrnagy elvtárs! – csapott tréfásan a veje vállára – halljuk a nyomozás részleteit, miként terelődött a gyanú az idősb Kormoránra, és milyen úton-módon ejtettétek meg a leleplezést?

– Ha jól emlékszem – folytatta Mátrai hosszúra nyúlt szónoklatát – tegnap már elmondtam, mi minden szólt Adorján bűnössége ellen... nos... ha ő nem, akkor hát ki lehetett az elkövető? Egyre inkább Dénes került a látószögembe, gondoltam egy nagyot és merészet: önállósítottam magam. Mint már nem először, ezúttal is a saját szakállamra kezdtem el nyomozni. Elmentem ismét a Tó utcába, s immáron harmadszorra, kikérdeztem újból a lakókat. Ne tudjátok meg, némelyikük miket mondott nekem és hová küldött... végtére segített, ha nehezen is. Nem mintha sokra mentem volna a segítségükkel! Valamennyien látták olykor Kormorán Dénest Gyurka lakásába menni, tudták, ő intézte a bútorok szállítását, néha meg rajtaütésszerűen egzecírozta a mesterembereket. Ám hogy azon a bizonyos július 12-én járt-e ott, avagy sem, arra pontosan nem emlékezett senki. Mondogatták,

volt néhány borús, esős nap júliusban, olyankor siettek, nem nézelődtek. Talán látták... talán nem... Eskü alatt azonban nem tennének e kérdést illetően döntő vallomást.

Fáradtan vánszorogtam fel a hatodik emeletre, már csak a Zsiguciék lakása volt hátra, bekopogtattam a konyhaablakon. A fiatalasszony örömmel fogadott, a nagyszobába tessékelt, leültetett, kávéval, süteménnyel kínált, lelkenedezve sorolta el a reményteljes nebuló újabb sikereit. Meghallgattam, magam is mondtam néhány dicsérő jelzőt a vörös kölkökre, végül ügyesen a Kormorányilkosságra tereltem a szót. Kérdezgettem, látott-e valakit akkor este a lépcsőházban? A nő kedvetlenül csóválta a fejét, nem emlékszik, mondta, sajnós nem segíthet, már azon voltam, hogy elbúcsúszom tőle és indulok haza. Ekkor hirtelen felvillant apró gombszeme, felkiáltott, a homlokához kapva.

„– Persze – mondta – jut eszembe, a házmester aznap vitte le a kukát, s én hülye, kidobtam a szemébe az egyik ezüstkanalat! Lementem – a bejárati folyosóból nyíló kis fülke képezi a szemétártalót –, beosontam, kutakodni kezdtem. Lépteket hallottam, valaki sietett a lifthez. A férfiban felismertem Kormorán Dénest, bő ballonkabátot viselt. Megtaláltam a kanalat és siettem vissza, a férfi már elindította a liftet, mire odaértem. A másodikra ment, ez is bizonyítja, hogy az idősebbik fivért láttam!”

Mit mondjak! Megvolt az aznapi siker. Engedélyt kértem a főnyomozótól és beidéztettem a Kormorán-nőket: az öregasszonyt és Dénes nejét, Edinát. Vele kezdtem, a sápadt nő izgatottan lépett a szobámba, zavartan fogadta el a felkínált széket, szoknyája anyagát kezdte el gyűrögetni. Vizenyős kék szeméből egy kecske tekintete sütött rám, ahogy jobban megfigyeltem, észrevettem, enyhe szemtengelyferdülése van. Eleinte lényegtelen, semmitmondó dolgokat kérdezgettem tőle, lassanként megszokta a környezetet, megnyugodott. Úgy vélte, csupán formaságról van szó, kihallgatom, mert így írja elő a rendőrségi protokoll. Forgattam a szót össze-vissza, majd mintegy mellékesen megkérdeztem, melyik nap indult el a sógora Németországba, hol, merre járt aznap Kormorán György, mit tett, mivel foglalta el magát. – Próbáljon meg visszaemlékezni! – kértem meg őt kissé megemelve a hangomat.

Jobbra-balra kapkodta a fejét, hol az egyik, hol a másik szeme akadt bele a tekintetembe.

„– Várjon csak... hogy is volt... persze, csomagolt egész nap! Készülődött, kitakarította, lemosta a kocsit. A férjem korán megjött, dél felé már itthon is volt, együtt költöttük el a búcsú-ebédet.”

– Aztán?! – sürgettem.

„– Aztán... Dénes segített neki szétszedni a kocsit, a csomagtartó mélyére, az üléshezátok alá pakolták be az értékesebb dolgokat... Érthető, nem? – nézett rám ismét kancsli tekintettel – elvégre új életre készült szegény Gyurka odakint Németben...”

– Természetesen. Mondja! – néztem rá éles tekintettel – ki mindenki hívta önöket aznap telefonon? Esetleg látogatójuk is akadt?

„– Látogató nem volt. Mindössze az egyik barátnőm telefonált...”

– Kormorán Györgyöt nem hívta valaki?!

„– Őt? Mármint Gyurkát... pillanat... gondolkodnom kell. – A szeme jójózni kezdett, elhúzta a száját, összevonta a szemöldökét. – Igen! Persze, jut eszembe – vált élénkebbé a hangja –, közvetlenül az ebéd befejeztével kapott Gyurka egy telefont. Dénes kérdezte, ki hívta...”

– És...?

„– Azt mondta, Adorján hívta... izé... Krausz Adorján...”

– Mi okból hívta?

„– Valamit meg akart beszélni vele, arra kérte Gyurkát, mielőtt útra kelne, fél hatkor találkozzanak a Tó utcában...”

– Hány órákor hagyta el a sógora az önök lakását?

„– Valamivel háromnegyed öt előtt... sietett, megjegyezte, körül akar nézni a lakásban, megeshetett, hogy otthagytott valamit... El is kérte Dénestől a lakáskulcsot...”

– A férje miért nem kísérté el?

„– Nem ért rá. Ahogy búcsút vett tőlünk Gyurka, ő is a kocsijába pattant. Valami fontos értekezlet volt a munkahelyén, oda sietett...”

– Köszönöm, asszonyom – válaszoltam neki – sokat segített a vallomása. Ekkor észbe kapott, rémülten meredt rám:

„– Ó jaj, biztos úr (így szólított!), csak nemhogy gyanúba kevertem Adorjánt? Amit mondtam, annak alapján feltételezheti, hogy ő ölte meg Gyurkát... És ez nem igaz! A férjem biztos benne, hogy azt a szörnyű tettet valamelyik mesterember követ-hette el!”

– Semmi baj, asszonyom – mondtam szenvtelenül – fáradjon át a másik szobába, a kollégám elkészíti a jegyzőkönyvet. Arra kérem, olvassa át a vallomását, és ha vállalja, írja alá. –

Zina sóhajtva nézett a férjére:

– Szerencsétlen nő – mondta nem titkolt empátiával – nem Adorjánt, hanem a férjét leplezte le! Vajon megtudja valaha is?

– Mitőlünk biztosan nem, talán Dénestől sem... kikészülne idegileg, ha rádöbbenne, hogy tudtán kívül és szándékának ellenében ő lett a férje gyilkossági ügyében a koronatanú!

– Gyűlölet ég a szívemben a Kormorán fivérek iránt, ám ezt a szegény nőt szánom, és kimondhatatlanul sajnálom a gyermekeit... – Ágnes szipogva emelte szeméhez a zsebkendőjét, nem is titkolta felindulását. Az agronómus arra kérte a rendőrt, folytassa tovább a mondandóját. János ivott néhány kortyot és eleget tett apósa kérésének.

– Következett az öregasszony. Hasonló taktikával éltem, mint az előbb, a goromba, harapós nő lassan megszeliődött, fontoságának tudatára ébredt és kérdéseimre részletes, már-már szószátyár válaszokat adott. Hangsúlytalanul, szinte magam elé dűnnyögve vettem fel:

– Nem aggódott, hogy a fia három hét elteltével sem adott hírt magáról? Hogy még egy képeslapot sem küldött Freiburgból, tudatva, hogy szerencsésen megérkezett...? – Kétkedve meredt rám: „– De hiszen telefonált – mondta – két napra rá felhívta Dénest a hivatalában és közölte, hogy jól van, kivett valahol egy albérletet!” – Ekkor lecsaptam rá: – Önöknek van lakástelefonjuk, miért nem oda telefonált a fia? „– Így olcsóbb volt!” – mondta, majd elmesélte, Dénes munkahelye állta a telefonhívást, Gyurkának nem kellett érte fizetnie. Még két alkalommal hívta Dénest – mondta fontoskodva –, közvetlenül a baleset előtt is jelentkezett!

Úgy éreztem magam, mint akinek telitalálat van a totón. Ha Dénes *nem tud* öccse haláláról, mi okból találta ki a telefo-

nokat? Ha ártatlan, azt kellett volna tennie, hogy egy, vagy két hét elteltével felhívja ő a Freiburgi Egyetemet. És ha azt a választ kapja, hogy Gyurka nem érkezett meg, talán kiutazik, esetleg a hatósághoz fordul...

A két nő vallomását átnézte Kóczán Ernő főnyomozó, és azonnali hatállyal elrendelte a Kormorán családnál a házkutatást. Elsősorban a műhelyt vettük célba, az elkövetés eszközét keresve a fiókok mélyén. A nyomszakértők találtak egy kalapácsot, feltűnt, milyen gondosan megtisztogatták, kiragyogott a többi szerszám közül. A labor emberei kezelésbe vették, s ahol a fanyél beleilleszkedik a vasfejbe, találtak a nyélen mikroszkopikus mennyiségű vérnyomot. Azonosították, a Gyurka vére volt! Lefoglalták Dénes ballonkabátját is, melyet aznap viselt, amikor végzett az öccsével. Bár a kabátot kimosták, találtak azon is nyomtörödékeket...

– És hogy ment végbe maga a... izé... egyszerűen a megölés...? – idősebb János az izgalomtól rekedt hangon nyögte ki a szavakat.

– Dénes néhány perccel Gyurka után érkezett a Tó utcába, volt kulcsmásolata a lakáshoz, bement, nem csöngetett. Öccse kerekre nyílt szemekkel tekintett rá, kérdezte, mi szél hozta erre, mit akar itt? Dénes a szoba felé intett: – Menjünk be – közölte – valamit meg kell beszélnünk... – Gyurka elindult, Dénes mögé került és hátulról fejbe vágta a kalapáccsal, amit a ballonkabátja zsebéből húzott elő. A szerencsétlen egyetlen hang nélkül esett össze. Dénes feltépte öccse zakójának a bélését, tudta, odarejtette a pénze nagyobbik részét. Kiszedte és elment, sietett, ahogy csak bírta a lába. Láta, hogy öccse kocsija a ház előtt parkol, ő maga is kocsival volt, úgy döntött, majd másnap hajnalban fog érte menni. Volt másolata a slusszkulcsról, az volt a terve, kihajt valahová a város szélére, kifosztja a kocsit, utána felgyújtja, és a sorsára hagyja...

– Ezek szerint nemcsak az öccse iránti gyűlölet szította fel Dénesben a gyilkolás vágyát!

– Ahogy mondod – bólintott Mátrai a felesége felé –, az anyagi haszonszerzés is motiválta őt. Volt azonban még egy indoka is: amikor megtudta, hogy Gyurka Adorjánnal készül

találkozni, rájött, hogy lelepleződött, öccse, amint értesül a képcseréről, kérdőre vonja és visszaköveteli tőle az eredeti festményt. Családja szemében rongyember lett volna, amellet tetemes pénzösszegtől esett volna el.

– Elképesztő! – borzadt össze Ágnes – no és Adorján? Mit gondolt, amikor bement a lakásba és ott találta Gyurkát holtan... úgy, hogy fel volt tépve a zakója...

– Adorján rablógyilkosságra gyanakodott. Arra tippelt, valamelyik mesterember tette, vagy talán az ügyvéd egyik kliense. Csupán később került Dénes a látóterébe, akkortájt, amikor megtudta, hogy ő birtokolja a valódi képet.

Hát ennyi. A magunk részéről befejeztük a nyomozást, és az anyagot átadtuk az ügyészségnek. Ha szükségesnek érzik, folytathatják tovább a vizsgálódásokat.

– No, álljon meg a menet! – harsogta idősebbik János. – Dénes mit gondolt, mi lesz a hátrahagyott hulla sorsa?!

– Jó kérdés – bólintott János – mit mondjak... Dénes tudta, hogy Adorján hamarosan megjön... Feltételezhető, hogy rá akarta terelni a gyanút! Az előszobaajtót nem zárta be, csupán behajtott, úgy vélte, ha a férfi megpillantja a vérbefagyott testet, bepánikol. Talán hívja a mentőket, talán a rendőrséget, s addig ügyetlenkedik, míg a végén gyanúba nem kerül...

– Érthető! – tudálékoskodott Zina. – És másnap, harmadnap nem csodálkozott, hogy nem keresi őt a rendőrség öccse halála ügyében?!

– Valóban – ámuldozott Ágnes is a leányával együtt –, mégis mit gondolt, hová tűnhetett el a tetem?

– Ezzel kapcsolatban nem nyilatkozott Dénes, csupán feltételezésekkel élhetünk. Annyit tudunk, hogy másnap hajnalban, amikor visszament a Tó utcába, nem találta az utcán a kocsit. Valamilyen lényegtelen ürügyet kiagyálva felkereste Adorjánt a hivatalában, s csodálkozva vette tudomásul, hogy a férfi minden különösebb izgalom nélkül teszi a dolgát. Hogy mit gondolt magában? Talán úgy vélte, Adorján valami elképzelhetetlen technikával lecipelte a tetemet és az Opelbe rejtette. Utána meg elásta valahol, és eltulajdonította a kocsit.

– A tulipános ládára nem gyanakodott...

– Nem. Amikor telefonon közöltem vele a történeteket, a megdöbbenése valódi volt...

A kis társaság megrendülve hallgatta a rendőr beszámolóját, miután befejezte, senki meg nem szólalt, beléjük rekedt még a lélegzet is. Csendben, magukba roskadva ültek; egy légy szállt át a szobán, a lámpát kerülgette, zümmögése kellemetlen módon sértette a némaságba zuhant füleket.

– Testvérgyilkosság – súgta maga elé Zina – Káin és Ábel története. A báty ölt, mert az Úr nem fogadta el a föld terméséből bemutatott áldozatát.

– Gondolom, nem csupán ezért ölt, hanem mert rájött, öccse a különb. És ennek köszönhetően nagyobb megbecsülésben részesítették az égiek, és több szeretetet kapott a szüleitől... Az irigység lehetett Dénes estében is a valódi ok...

Idősebbik János dült arccal kelt fel ültéből és ment ki a kamrába. Behozott egy újabb üveget. Töltött a poharakba, ám nem koccintott senkivel sem, gyors mozdulattal kihörpintette a borát. Letette a poharat és a vejére nézett:

– Szerinted... a bíróság hirtelen felindulásból, avagy előre megfontolt szándékból elkövetettnek ítéli a tettet? És egyáltalán, milyen hibát követett el Dénes, hogy végtére is sikerült nektek fülön csípni őt...?

– Kérdések, melyekre tán sohasem találjuk meg a választ! – sóhajtott Mátrai – nem titkolom, magam is keresem minderre a magyarázatot. Talán – csupán a saját véleményemre hagyatkozom –, a gyilkosság büntetőjogi értelemben előre megfontolt volt, mert akkor fogant meg a férfi agyában az ötlet, amikor megtudta, hogy Gyurkának Adorján telefonált... Hogy mit baltázott el Dénes a tett végrehajtása során? – a rendőr arca rosszállóan elkomorodott – énszerintem azonnal el kellett volna vinnie a kocsit. És eltüntetni, hogy még hírmondó se maradjon belőle! Akkor most minden biztonnal Adorján ülne a vádlottak padján! Vagy talán ő sem... bedöglött volna a nyomozás és véglegesen *ad acta* lett volna az ügy...

– A festményt be kellett volna tennie egy széfbe! – élénkült fel a Zina hangja – ám sóher volt mindig a drága Dénes, nyilván sajnálta a bérleti díjra a pénzt...

A kis társaság hallgatása merülve ült, mindenki próbálta megemésztetni az elhangzott, nagy tömegű információt. Végül a házigazda törte meg a csendet:

– Mi van még hátra a történetből? – fordult a vejéhez kezébe nyomva az itallal megtöltött poharat.

– A képrablás Déneséktől! – adta meg a választ János helyett Ági, akinek agyába minden szó bevésetett, annyira figyelt.

– A képrablás... – kezdte Mátrai – felfedezése kizárólag Zinának köszönhető! Ha ő nem oly előzékeny a volt anyósával szemben, már régen kicsempészte volna Adorján az országból a képet...

– Hát ezúttal ő volt az elkövető?

– Igen, Ágika, ő volt...

– És honnan tudta az a kis csavargó, hol őrzik Dénes a valódi festményt?

– Ha szán még rám némi időt a tisztelt társaság, megkísérelném elmondani!

– Halljuk! – mondta Ágnes kissé türelmetlenül. Fáradt volt, az idegizgalmak megviselték, szeretett volna lepihenni már.

– Mint mondtam volt, Adorján megszállottan kereste a képet, a valódi Munkácsy festményt... eleinte Zinára gyanakodott. Ám amikor az álvillanyszerelők megghiúsult rablási kíséretéről értesült, úgy vélte, a kép nem lehet a Zina lakásán, különben megtalálták volna. Gyanúja Dénesre terelődött, Temesi Laci gyakran emlegette, hogy a két fivér egymás legfőbb bizalmasa. Rádöbbsent: Gyurka válni készült a feleségétől, mért adományozta volna neki a képet? Valószínűbb, hogy a bátyjának adta, gondolta jobb, ha a családban marad. A ravasz fickó taktikázni kezdett, igyekezett barátságát felmelegíteni Dénessel, több alkalommal felkereste őt a munkahelyén, olykor együtt ebédelt, kávézott vele. Vigasztalagatta őt nagy bánatában, sajnálkozott Gyurkán, hogy ily fiatalon megszakadt élete fonala. Olykor megpendítette: hol lehet a valódi festmény? És mit gondol Dénes, ki lehet az öccse gyilkosa?

– Mondd csak – érdeklődött Zina –, hogy derült ki, hol tartja Dénes a képet? Mert a betörők – nyilván felbérelt fickók – biztosra mentek, egyből a pincében lévő szekrényt nyitották ki. Erről is beszámolt Adorján, amikor vallomást tett?

– Beszámolt, hogyne! Készséges volt, dalolt, mint a pacsirta tavasszal; örült, hogy nem varrtuk a nyakába a gyilkosságot... Ehhez képest a rablás semmiség!

– Korábban arra gyanakodtatok, hogy Kapor Marci lopta el a festményt! Valóban... hogy került Marci a képbe? Mármint a képrablási ügybe... – pillantott Zina a párjára.

– Dénes az öccse halálának felfedezése óta nem érezte magát biztonságban, attól tartott, ha megtalálják nála a képet, rábizonyíthatják a gyilkosságot... És a haszon is elmarad! Egyetlen megoldást látott: túladni a Munkácsy-képen, pénzzé tenni a festményt a lehető legsürgősebben! És a pénznek – mint közismert – nincsen se szaga, se színe. A Nemzeti Galériához nem fordulhatott, javában folyt a nyomozás a képrablás ügyében, azonnal rászálltak volna. Kezdte elveszíteni lába alól a talajt, fokról-fokra távolabb került az *egyenestől*, s mint a legtöbb ember hasonló helyzetben, kapkodni kezdett, egymásra halmozva rengeteg hibát.

Lázasan keresett valakit, aki járatos a műkincs kereskedelemében. Úgy tűnt, mellészegődött a szerencse, az egyik tárlaton összeismerkedett egy kiváló műértővel, a férfi idősebb volt nála, valódi úriember benyomását keltette, hírneves családtagokra hivatkozott. Eleganciájával, műveltségével és szakismeretével elkápráztatta Kormoránt, bizalmat ébresztve benne; Dénes végül is elárulta idős barátjának, miféle nagy érték van a birtokában. Nem sejtette, hogy Adorján keveri a kártyát, valójában ő az, aki a műértőt rászabadította, mert megneszelte, hogy ő, Dénes vevőt keres. És hogy mi célból? Azt nem volt nehéz kitalálni!

A szakértő az üzletkötés előtt látni óhajtotta a képet, Dénes levitte őt a műhelybe, szekrényéből elővette a diplomatákat és kivette belőle a festményt. Megalkudtak, a vevő igen szép árat helyezett kilátásba, csupán csak némi haladékos kért, amíg összezsuzdi a pénzt. A Kormorán család Amerikába készült, abban maradtak, amikor Dénes visszatér, akkor ütik nyélbe a képvásárt.

Az ősz hajú úr tájékoztatta Adorját a fejleményekről, ezt követően a két cinkos szervezni kezdte a rablótámadást, ugyanis nem a vétel, hanem a festmény ellopása volt a valódi cél. Ám Adorján még a bűntársával szemben sem volt tisztességes, becsapva őt, külön akciózott. Barátkozni kezdett Vida Józseffel, aki

korábban nála szerelt vízvezeték. Emlékezett Zina megtámadására, tetszett neki a fekete szőrzettel való elmaszkírozás, maga is ezt a módszert választotta. Az ivóban, ahol barátkozott Vidával, álcázva jelent meg, kifejezetten hasonlított a Zinát bántalmazó álvillanyszerelőre. Ez okból terelődött a gyanú Kapor Marcira, s úgy véljük, Adorján tudatosan akarta félrevezetni a rendőrségi nyomozást. A rablásban ő volt a Vida társa, ő rejtette el a szerelő vityillójában a képet, joggal félve attól, hogyha társa megneszel valamit, cimboráival feldúlja lakását. Eközben terveket szőtt a kép kicsempészésével kapcsolatban, amerikai útját készítve elő.

Megtaláltuk a festményt, fuccsba ment az üzlet, az idős úriember nem is sejtette, hogy éppen Adorján volt a „nyomra-vezető”. Így történt. – Mátrai a sok beszéd-től kissé rekedten dőlt hátra a puha hencseren, kért egy pohár bort, apósa töltött neki. Mint az előző napon, ezen az éjszakán is hosszúra nyúlt a beszélgetés, álmosan kívántak egymásnak jó éjt, s mélyen megrendülve tért nyugovóra az egész család.

A Magyar Nemzeti Galéria hatalmas aulájában kigyúltak a fények, a teremőrök pontban hat órakor kitárták a bejárati ajtókat, s a beözönlő sokaság elindult az ülőhelyek felé. Odabent már minden készen állt az ünnepély megnyitására, a székek katonás rendben sorakoztak, az emelvényen a pulpitus mögött dús, fehér selyemfüggöny rejtette el a Munkácsy festményt: *A táncoló betyár* című alkotást, melynek leleplezése, s a Galéria által történő birtokbavétele volt eredendő oka a neves rendezvénynek. Az egyik sarokban javában hangolt az Állami Hangversenyzenekar, a vonósok cincogtatták a hegedűket, a fűvósok puffadt pofazacskóval eresztettek meg egy-egy harsogó kis trillát. A hely szokatlan és kényelmetlen volt a muzsikuskok számára, a sebtében összeácsolt dobogó szűkösnek bizonyult. A kottaállványok alig fértek el egymás mellett, néhányan össze is szólalkoztak, ahogy igazgatták a partitúrákat. Egy-két zenész elkésve osont be, félénk pillantásokat vetve a nézőközönség felé.

Az első öt széksort lefoglalták a meghívott vendégek részére, a többi a nagyközönség vehette birtokba; belépődíj nem

volt, bárki, aki barátja volt a művészetnek, részt vehetett a nevezetes gálán. Miután kiürült az előcsarnok és minden érdeklődő helyet foglalt, a Galéria fogadóbizottsága kinyitotta a pódium melletti ajtót, és udvariasan betessékelte a prominens személyiségeket. Magas állami tisztségviselők léptek a terembe, őket a szellemi elit nagyjai követték: híres festők, szobrászok, írók, költők, neves galériatulajdonosok, színészek, újságírók, s ki tudja, miféleképp még. Végül, de nem utolsósorban a Mátrai házaspár tűnt fel az ajtóban: János díszegyenruhában vezette karján Zinát. A fiatalasszony bordó bársony nagystélyit viselt, karját, nyakát ékszerek díszítették, haját koronaformájú hajpánt fogta össze, az ékköveken szikrát vetett a lámpafény. A vendégek sugdolózni kezdtek, többen partnerük füléhez hajoltak, kérdezősködtek, majd hangot adtak jól értesültségüknek.

– A híres nyomozó? – kérdezték egymástól. – Valóban ő az, s neje, a kutatófizikus! – A nő is részt vett a nyomozásban? – találgatták. – Mi az hogy! – mondták páran – úgy tudni, az asszony oldotta meg a rejtélyt... mert még a férjénél is sokkal rafináltabb...

Zina és a párja helyet foglalt a számukra kijelölt két széken, a terem elsötétült, majd rázendített a zenekar. Bevezetéképpen Bartók-táncokat játszottak, hogy felpelzsdítsék az amúgy is élénk hangulatot. A zúgás elhalt, az emberek átadták magukat a muzsika élvezetének, János a sötétben megkereste asszonya kezét. A mellettük lévő két szék üresen tátongott... Zina szomorú pillantást vetett a széktámlákra tűzött kis kártyákra, mindkettőn az állt: *Kormorán-család*. Nem jöttek el... az öregasszonynak és Edinának aligha lett volna kedve ünnepelni, vad gyűlölet emésztette őket, mely kérlelhetetlenül és engesztelhetetlenül irányult a Mátrai házaspár felé. Őket okolták minden bajukért, bánatukért, legfőképp Dénes szörnyű sorsa miatt. A festményért sem rajongtak különösebben, alig múlt el este, hogy az öregasszony átkokat ne szórt volna a képre, főleg Munkácsy Mihályra, amiért festő lett belőle ahelyett, hogy maradt volna asztalosinas... Edinát sem éltette már más, mint a remény, hogy a sors majd bosszút áll értük, hogy Zina és a férje elnyeri az égi hatalmaktól a méltó büntetést!

A karmester leintette a zenekart, felcsattant a taps, morajlás futott végig a termen. Időközben beszivárogtak a riporterek, vakuk villantak, fényképezőgépek, tévékamerák vették célba a közönséget, kiváltképp az első sorokban ülő meghívottakat. A Mátrai házaspár csakhamar az érdeklődés középpontjába került.

Az oldalajtón át frakkos úr lépett be – a Nemzeti Galéria főigazgatója –, kezet fogott a pulpituson hajlongó karmesterrel, felváltotta őt, majd a közönség felé fordulva udvariasan meghajolt. Néhány keresetlen szóval köszöntötte a megjelenteket, külön kiemelve az állami vezetőket s a legnevesebb művészeket, végül Mátrai Jánost és a kedves feleségét. Amint elhangzott a rendőrházaspár neve, felcsattant a taps, néhányan brávót is kiáltottak; Zina és János kénytelen volt állva megköszönni az ünneplést, a boldog nő két kezével puszikat is dobott a tapsolók felé.

A főigazgató csendre intette a zajongókat, kezdetét vette az ünnepi beszéd.

– Köszöntöm a megjelenteket – kezdte némi torokköszörlés után –, üdvözlöm mindazokat, akik részt vesznek a mai napi gálán, melynek célja megünnepelni Munkácsy elveszettnek hitt festményét; a képet, mely az ismeretlenség homályából bukkant elő. Nehéz utat járt be, amíg elérkezett méltó helyére – igen, mihozzánk, a Nemzeti Galériába! – ahová való, ahol bárki megcsodálhatja, aki barátja a festőművészetnek. E helyt, a művészetek felszentelt csarnokában megteheti végleges otthonát; számtalan ember nézheti meg, adhatja át magát a kép okozta varázslatos hangulatnak.

Hogy mondjak valamit a kép kalandos sorsával kapcsolatban – vált közvetlenebbé a hangja, engedve merev pátoszából –, a festményről sokáig nem volt tudomása a művészvilágnak, a katalógusok sem tartották számon, csupán Munkácsy egyik kortárs festőbarátja feljegyzéseiből vált ismertté, hogy létezik *A táncoló betyár!* Hivatalos bejegyzésére valamikor az 1920-as években került sor, ekkor talált rá egy Dél-alföldi kis falu házában padlásán dr. Szigetkúthy Jenő szolgabíró, aki elhozta a Galériába eredetiségvizsgálatra. Miután minden kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy a képet Munkácsy Mihály festette, jegyzékbe

vettük, nyilvántartási számmal láttuk el, védetté nyilvánítottuk, feljegyezve a magángyűjtemény tulajdonosának a nevét. Miután az agg szolgabíró elhalálozott, elkezdődött a festmény kálváriája. Alighogy birtokba vette az örökös, Kormorán György, valaki másolatot készített a képről, kicserélte a két festményt, az eredetit kicsempészte Németországba. Kormorán csak ezt követve mutatta meg festményét egy szakértőnek, az egyik jó nevű galéria tulajdonosának. A művészettörténész megállapította, hogy az örökségbe kapott festmény csupán csak másolat, hogy azt ne mondjam: hamisítvány!

Újabb fordulat következett: Kormorán György itt nem részletezett úton-módon visszakapta az eredeti festményt. Elrejtette, nem tette közszemlére, majd amikor pénzre volt szüksége, el akarta adni. Nem mihozzánk fordult, hanem egy magánemberhez, közben ismét elcserélték a két képet, és a vevő rájött, hogy a pénzéért hamis képet kapott. Az esetnek gyilkosság lett a következménye, Kormorán György lett az áldozat. Újabb eladási kísérlet – újabb képcseré! Ezt követően rablás, a képet egy víkendház padlója alá rejtették, ott lelt rá Mátrai János rendőr-örnagya a felesége segítségével! Elkezdődött a nyomozás a gyilkosság és a képrablás ügyében, mindaddig, amíg meg nem találták a bűneset elkövetőjét, a két festmény a rendőrség páncélszekrényében pihent. A másolatot hamarosan megsemmisítjük – így írja elő a törvény –, az eredeti jog szerint Kormorán György özvegyét és a férfi édesanyját illette meg, ám mindketten úgy döntöttek, hogy a festményt eladják nekünk, a Nemzeti Galériának. Itt tartunk most, kedves vendégeim, hála számos szerencsés fordulatnak: birtokba vehettük a képet. Következzék hát a mai nap fénypontja: a festmény leleplezése és bemutatása, majd átszállítása végleges helyére: a *Munkácsy Mihály – Paál László* terembe!

Felcsattant a taps, a zenekar tust húzott, a galériában izzott a légkör, minden jelenlévő a festmény leleplezésére várt. A csillárokat leoltották, csupán néhány sápadt fényű izzó vont a halvány derengésbe a termet. Hirtelen reflektorok fénye vetült a fehér selyemfüggönyre, mely mögött ott rejtőzött a nevezetes Munkácsy-kép. A szónok megrántott egy zsinórt, a selyemanyag habos hullámzással tűnt el a semmiben, majd teljes szépségében látha-

tóvá vált a festmény: a falusi ivó és közönsége az ott mulató betyárral a középpontban. A teremben egyetlen pissenés sem hangzott, valamennyi ember lélegzetviasszafojtva csodálta a remek alkotást.

A zenekar muzsikálni kezdett, Weiner Leo Divertimentóját, a magyaros táncételekből összefűzött alkotást adva elő. Amint felcsendült az első tétel, a „Jó alapos csárdás”, a reflektorfény erősödött, később szint váltott, a szivárvány mind a hét színében fürösztve meg a képet. Talán ez tette, talán az aláfestő zene, hogy megelevenedni látszott a festmény figurája. A betyár táncolt! Zina úgy vélte, az öt tétel közül a második, a „Rókatánc” illet legjobban Munkácsy művéhez, a friss, népies ritmus szinte láttatta a mozdulatokat: az ugrást, bokázást, a „kis harangot”, a „nagy harangot”, és még számtalan táncfigurát. A nézősereget leginkább az ötödik tétel, a gyors „Csürdöngölő” hozta lázba, mely a Haydn-korabeli gyors magyar táncok stílusát követte. Amint elhalt az utolsó akkord is, felzúgott a taps, felharsantak a brávók, a galéria főigazgatója is tapsolt, majd heves kézmozdulatokkal nyugalomra intette az ünneplő közönséget. Gratulált a karmesternek, és követte őt a pulpituson:

– Megköszönöm a tapsot a magam és a Nemzeti Galéria nevében, és ha megengedik, szólnék néhány szót a nap főszereplőjéről, erről a remek festményről, s alkotójáról, a legnagyobb magyar művészek egyikéről.

A fiatal, alig húszegy éves Munkácsy fejlődése szempontjából nagy jelentőséggel bír a *Búsuló betyár* című festmény, s ennek méltó párja: *A táncoló betyár*. A két képet 1865-ben festette Gerendáson, amikor a nagybátyját látogatta meg. Színterük egyöntetűen falusi kocsma, erre utal a sötét tölgyfaasztal, rajta üveg vörösbor, korsó és néhány pohár. A kompozíciók mélybarna tónusúak, sötétes a legtöbb mellékalak öltözéke is, s a hófehér gyolcsgatyát és inget viselő betyár figurája élesen válik ki a szürkés-barnás környezetből. Ami miatt a két festmény egymás párjának tekinthető, az a millión kívül a két főalak hasonlatosságában rejlik, a képeken a betyár csaknem azonos ruhában van ábrázolva. A zsánerjelenetek kompozíciós egységét Munkácsy a

biedermeier korhoz kötődő szerkezetben találta meg: valamilyen központi személyre vetik tekintetüket a kép mellékalakjai.

A fény-árnyék elosztás módszerét tekintve Munkácsy átvette néhány kortársa stílusát. Gondoljunk itt Madarászra, Zrínyire s a fiatal Frangepánra! Őket követve vált Munkácsy legjobb életképeinek mintegy előzményévé a két betyár. Sarokkőnek tekinthetők az említett festmények, mert ezek képezték kiinduló pontját egyéni hangjának; itt kísérel meg első ízben összeegyeztetni a nyugat-európai példákon nevelkedett történelmi festészet stílusát az egyszerűbb, népies stílusból fakadó zsánerképek módjával.

És ezen a ponton menjünk vissza az időben, irányítsuk figyelmünket a festmények főszereplőjére. Nemcsak a hazai, hanem a Magyarországot járt külföldi mesterek műveiben is gyakorta szerepel a „vad magyar”, a betyár. És nemcsak a festészetben, hanem a költészetben is... gondoljunk Petőfi Sándor verseire, vagy azokra az alföldi népdalokra és balladákra, melyek a szorongatott helyzetben lévő, utolsó perceit duhajkodva töltő betyárról szólnak. Ilyen dalokat Munkácsy is ismerhetett. Például:

*„Nem messze van ide Kismargita,
Azt az árvíz köröskörül fojja,
Közepébe a lebuki csárda,
Abba mulat egy betyár magába’.”*

Feltételezhetjük, hogy Munkácsynál is – sok más művésszel egyetemben – a betyár a szabadság szimbólumává vált, éppúgy, mint a népdalokban, vagy a 19. század költészetében, melyhez szubjektív mozzanatok is hozzájárultak. Önéletrajzából tudjuk, hogy a derék festő kislegény korában megismerkedett egy valódi alföldi betyárral – Lacza Bálinttal –, aki a pártfogásába vette, egy alkalommal megmentette még az életét is. Az ő alakjáról mintázta Munkácsy nemcsak a két betyárt, hanem későbbi híres művének, a *Siralomháznak* tragikus főalakját is, a három alak arcvonásai közt a hasonlatosság le sem tagadható.

Kedves egybegyűltek! – tárta szét kezeit a szónok – befejezésül csendüljön fel az Állami Hangversenyzenekar előadásában

Kodály Zoltán két híres zeneműve: a *Galántai táncok* és a *Marosszéki táncok*. Mindkettő alkalmas arra, hogy tovább fokozza az amúgy is felforrósodott hangulatot!

A hangverseny befejeztével arra kérném meghívott vendégeinket, vegyenek részt a festmény elhelyezésének ceremóniáján, s az azt követő állófogadáson! A többi kedves megjelentnek ezennel búcsút mondok, megköszönve, hogy szerencsétlettek bennünket, hogy lelkesedésükkel és tapsaikkal emelték a fényét e szép ünnepnapnak!

A terem elsötétült, csupán a képet világította meg az egyik reflektor erősen letompított fénye, és a zenészek kottatartójára szerelt lámpák égtek, mint csillagfüzérek a sötét éjszakában. A karmester a pulpitusra lépett, pálcáját felemelve intett be a zenekarnak. A zene lágy hullámváza betöltötte a termet és elandalította a hallgatóságot. Mátrai János nem volt barátja a klasszikus zenének, jobban kedvelte a magyarnótát, az operett muzsikát; az a néhány este, amikor volt nejével, Bellával eljutott az operába, inkább kinszenvedést okozott neki, mintsem szórakozást. Ez alkalommal azonban valami varázslat kerítette hatalmába, talán az ünnepi környezet, a festmény bemutatásának megrázó élménye okozta, hogy lelke, intellektusa megnyílt, befogadta a muzsika művészi élményét, s borzongva adta át magát a szomorkás dallamok, pattogó ritmusok hipnotikus erejének. Zina, akivel kéz a kézben ültek, lopva rápillantott, felismerte párja ihletett hangulatát.

Miután az utolsó tenyér összecsapódásának hangja is elhalt, a közönség tagjai felszedelődöztek, hátratolták székeiket, felálltak és megindultak a kijáratok felé. A prominens vendégek némelyike is távozott, elkészöntgettek egymástól többnyire szabadkozva, hogy rengeteg a dolguk, nem vehetnek részt a fogadáson.

A pódiumon megindult a mozgás, zsinóros öltönyt viselő férfiak jöttek, létrára másztak, leemelték a festményt a robusztus állványról, és lassan, mintha csak ünnepi körmenet résztvevői lennének, szertartásosan vitték a képet a hátsó kijárat felé. A vendégek csatlakoztak a menethez, a sort Zináék zárták, nem akartak tolamakodni, magukat előtérbe hozni. Ám hiába szerény-

kedtek, az előttük menetelők utat nyitottak nekik, félreállva tessékelték előre a kissé megriadt házaspárt.

A festmény helyét már kijelölték a Munkácsy-teremben, a képszállítók jól begyakorlott mozdulatokkal akasztották fel a bejárattal szemközti falon lévő kampókra a legújabb szerzeményt. Ismét beszéd közvetkezett, ezúttal egy magas szőke, vérszegény ábrázatú férfi, a művelődési miniszter helyettese szónokolt, hangja élettelenül kongott a teremben, mondatait ellaposították a szóvirágok. Miután elhallgatott, gyér taps következett, majd ismét a sajtó emberei kezdtek el fotografálni. Bár a vaku használata tiltott volt, mert ártott a képeknek, ezúttal enyhült a szigor, s a fotósok nem voltak restek élni a kivételes alkalommal. Zinának a rengeteg villogástól már könnyezett és káprázott a szeme.

Az ünnepélyes elhelyezést követően kitárták a légkondicionált termet védő üvegajtókat, és a vendégek a szomszédos helyiségbe tódultak be a nyitott szárnyas ajtókon át. Itt szolgálták fel az enni- és innivalókat; szendvicses és süteményes tálakkal megrakott asztalok várták az érkezőket, két pincér pezsgőt kínált talpas poharakba töltve. Rövid pohárköszöntőre ismét a Galéria főigazgatója ragadta magához a szót, majd sorba járva a vendégek között, koccintgatott minden résztvevővel. A hangulat oldottabb lett, s lassanként csaknem minden vendég Zinát és a férjét vette körül. Gratulációk hangzottak el, kérdések záporoztak rájuk, a házaspár zavartan bólogatott, mosolyogva felelgetett semmitmondó válaszokat adva. Tabutéma volt a gyilkosság és a Kormorán-család érintettsége, aki ilyen irányba kezdett faggatózni, az semiféle választ nem kapott. Hirtelen szétnyílt a házaspár köré font gyűrű, egy férfi közeledett, kiben Mátrai a belügyminisztert ismerte fel. A nagyhatalmú először Zinával rázott kezét, néhány közvetlen szóval megígérte neki a nyomravezetői díjat, majd a férjhez fordult. Mátrai az izgalomtól sápadtan vette tudomásul, hogy *alezredesnek* szólítják... Ezek szerint sor került az újabb előléptetésre! A megilletődött rendőr alig merte visszaszorítani minisztere markos tenyerét.

Már alig néhány szendvics és sütemény árválkodott a kifosztott tálakon, amikor Zina és a férje némi tülekedés után a büféasztalhoz jutott. Nem mintha oly nagyon éhesek lettek volna,

az izgalom – mint köztudott – elapasztja a gyomornedveket; inkább a szomjúság kínozza őket, János bort töltött magának, Zina nagy pohár ásványvizet ivott.

Késő este volt már, mire hazaértek, János kifizette a taxit, karon fogta Zinát és beléptek együtt a holdfényben úszó kertbe. Tettek néhány lépést, majd lecövekeltek, átadva magukat a langyos tavaszi éjszaka varázslatos hangulatának. A kert nagyon szép volt, tele virágzó cserjével, orgonával és aranyesővel; a két megilletődött, boldog ember magába szívta a tavaszi virágok bódító illatát.

– Csodálatos nap volt... – suttogta Zina halk, megilletődött hangon.

– Csodás volt, valóban...– mondta utána János is az elrebegett szavakat. Átölelték egymást, a holdsugár ezüsfátylat borított reájuk, az egyik ablakból halk zene hangjai szűrődtek ki. Talán egy olasz dal volt, nem figyeltek oda, egymásba feledkezve álltak, s a félhomályban megkeresték egymás tekintetét. János ajka vadul csapott le Zina pirosuló ajkára, forró, véget nem érő csókban forrott össze a két szerelmes ember. E szent pillanatban mindketten a *betyárra* gondoltak, a képre, ami összehozta őket. A festményre, melynek köszönhatték az utóbbi idők küzdelmeit, viszontagságait és a nehezen megszerzett boldogságot, mely, mint a tenger mélyéről felhozott gyöngyszem, ragyogta be egész életüket.

Az idő rohant, akár a megsarkantyúzott paripa, a napok hetekké, a hetek hónapokká nőttek; a „forró nyár”, melyről nem is olyan rég még Zina dalolgatott Kormorán Gyurkát siratva, indián nyárrá változott, s az őszi mélabút magával ragadta a zúzmarás szakállú tél. Kegyetlen hidege ellepte a várost, megcsipdeste az erdei bokrok bogyós terméseit, zord, sötét fellegeket küldött a városra, hófúvást, viharos szelet.

Jánoska születésnapj tortáján ott lobogott már az első gyertya, az ünnepi asztalt körülülte a család; a vásárhelyieken kívül feljöött Somogyországból Mátrai egyik öccse is a feleségével,

elhalmozva ajándékkal az új rokonságot, s legfőbbképp Jánuskát, a kis trónörökös.

A felnőttek biztatták az ünnepeltet, fújja el a gyertyát, ám a kis legényke kezével kapott a lánghoz, markával fojtva el a pislákoló tüzet. Nem sírt, nem jajveszékelt, csodálkozva szemlélte piros kis pracliját, miközben méltatlankodva gügyögött valamit.

Már-már a nevetségességig hasonlított az apjára, s a markáns, kissé elnagyolt vonású arc, mely elfogadható volt a meglett férfi nyakán, komikusan hatott a gyermeki vállak felett. Amikor Zina büszkén mutogatta magzatát ismerőseinek, barátainak, némelyek összesúgtak a háta mögött; mondván, soha életükben nem láttak még ilyen csúf csemetét! Zina és János nem így vélekedett, ők a világ legszebb gyermekét fedezték fel a fiukban; kedvtelve nézegették szélesedő vállát, jól fejlett kis testét.

– Szép szál, deli legény válik majd belőle! – mondogatta János.

– Elrablója a női szíveknek! – tette hozzá Zina.

Az egyik langymeleg májusi éjszakán megcsörrent Mátrai ágya mellett a telefon, vad csilingelése darabokra törte az álmoktól terhes csendet. A férfi félig alva, a megszokott mozdulattal nyúlt a telefonkagyló után. Előfordult már máskor is, hogy riasztották, bár amióta kinevezték alosztályvezetőnek, s a „mezítlábas” nyomozói munkát jobbra a szervezési és irányítási feladatok váltották fel, ritkábban zavarták meg éjjeli szenderét.

Bejelentkezett, s amint meghallotta a választ, elillant szeméből az álom, kiugrott az ágyból és sebbel-lobbal megcélozta a fürdőszobát. A nagy sürgés-forgásra Zina is felébredt, meggyújtotta az éjjeli lámpát és feltápáskodott. Dideregve kelt fel, lomha mozdulattal kotort az ágy alá a papucsáért, majd magára kanyarította pongyoláját, kiment a konyhába és bekapcsolta a kávéfőző gépet. Már szelte is a kenyeret, a szeleteket megkente körözöttel, dúsította kolbásszal, sajttal és uborkával, szalvétába csomagolta, majd fóliába pakolva férje kézitáskájába tette. János útra készen rontott be a jó szagú konyhába, gyors nyeldekeléssel hörpintette fel a tele bögre kávéját. Száját megtörölve fordult Zinához és indokolta gyors nekibuzdulását:

– Péter hívott, betörték a Nemzeti Galériába, arra kért, segítsen őket a nyomozásban, merthogy szakértője vagyok a képrablásoknak...

– Csak nem, hogy ellopták a *mi* képünket... – riadozott Zina kerekre nyílt szemmel.

– Péter nem szólt erről. Sietek, az egyik lábam itt, a másik meg ott... Aprópó! Nagy baj volna, ha elkérném a kocsit?

– Vidd el nyugodtan, én reggel a Műszaki Könyvtárban kezdek, laza napom lesz, csak délbe megyek be az Intézetbe...

– Kösz, hála neked! Ne várj vacsorával, ha bármit megtudok, hívlak telefonon! Vigyázz magadra és Jánoskára! – Kiviharzott az ajtón, lekapta a szögről a kis kulcskarikát, a slusszkulcs összecsendült a nikkelezett parányi földgömbbel. Trappolt lefelé a lépcsőn, kihozta a garázból a kocsit, elhelyezkedett a vezetőülésben. A lejtőn lefelé szabadon gurult le, csupán a féket használta kicsit. A Zöldmáli útra érve beletaposott a gázba, az Opel csikorgó gumikkal ugrott meg. A férfi érezte, ahogy a gyorsulás az ülésbe feszíti, teljes sebességgel száguldott a Margit-híd felé. Kitűnően vezetett, remek érzéke volt hozzá és jó idegei; különben a nyaktörő sebesség katasztrofális lehetett volna. Az utak üresek voltak, akadálytalanul haladhatott egészen a célig. Lefékezett a Galéria épülete előtti hatalmas téren, érdeklődve nézte az ott vesztegelő két járőr-kocsit. Kiszállt, és csaknem belebotlott egy mentőautóba, két ápoló hordágyon ájult férfit hozott. Fehérköpnyes alak sietett a sebesülthöz, a férfiban Mátrai a mentőorvost vélte felfedezni. Hozzálépett, igazolta magát és a történetek felől érdeklődött.

– Az építkezést felügyelő éjjeliőr! – bökött az orvos a hordágyon fekvő felé – elkábították, valószínűleg a teájába kevertek valamit...

– Kihallgatható?

– Jó darabig semmiképp... – Mátrai otthagya az orvost és csörtetett felfelé a széles lépcsősoron. A bejáratnál rendőr posztolt, őt faggatta, hol találja meg a rablás helyszínét?

– A Munkácsy-terembe törtek be – mondta az altiszt megfontoltan – az épületet renoválják, a behatolás úgy történt, hogy a tettesek felmásztak az állványzaton... – Mátrai meg sem várta,

amíg befejezi, eszeveszett iramban loholt a hírneves terem felé. Ahol még nem is olyan régen – alig egy évvel ezelőtt – dísz-egyenruhában fogadta a gratulációkat... Uramisten... csak nehogy a betyár...

Balogh Péter az üvegajtó előtt értekezett az egyik nyomrögzítővel, amint megpillantotta Jánost, intett neki.

– Mi történt? – rontott neki fűjtatva Mátrai – találatok már valami nyomot?

– A fiúk még javában dolgoznak odabenn – intett Péter a fejével a terem felé. – Elkábították az éjjeliőrt, leütötték a teremőrt – mindkettőt a mentők vették gondozásba –, betörték a légkondicionált terembe és meglovasítottak négy Munkácsy-festményt.

– Ó, hogy törné ki őket a frász, miket vittek el?

– Egy enteriőrt, két vázlatot és...

– És...?!

– A táncoló betyárt.

– Jaj, ne... – Mátrait kiverte a víz, nyögni, sóhajtozni kezdett, majd dühösen elkáromkodta magát. Megragadta Péter mellén a kabátot, megrázta, miközben ordítva kérdezte:

– Mikor értetek a helyszínre, mennyi idő telhetett el a betörés óta?! – Péter kiszabadította magát barátja markából, és méltatlankodva osztotta ki:

– Fékezd magad, te megvadult bivaly. Elmondom, de ne szakíts minduntalan félbe! Nos. Az őr nyilvánvalóan észrevett valami szokatlant, megnyomta a riasztót, azt követően támadhatták meg. Ha jól számolom, talán másfél óra telhetett el a bűneset óta...

– Arra válaszolj, te pupák, beveszel-e a csapatodba? Igen, vagy nem?!

– Ha nem viselkedsz úgy, mint aki időutazás révén most érkezett a Neander-völgyéből, akkor a válaszom: igen! Elvégre ezért riasztottalak!

– Értettem! Akkor *kérek engedélyt*... – Mátrai a választ már meg sem várva, mint a farba rúgott kutya, úgy elinált. Ugrált lefelé a lépcsőn, futtában majd elsodorta a bejáratnál posztoló rendőrt, az épület elé érve száguldott tovább. Szemtanút szeretett volna fogni, valakit, akit mostanában erre a vidékre evett a fene.

A tér elhagyatott volt, a mentőautó is eltűnt a láthatárról, csupán a két járőr-kocsi vesztegelt továbbra is a lépcsősor előtt. Sehol egy ödöngő járókelő, egy bóklászó csöves, igaz, későre járt, az óra háromnegyed egyet mutatott. A sarki kisvendéglő – Mátrai tudta – tíz órakor bezár, legfeljebb egy-két részeg lehet még az utcán, alszik valamelyik kapualjban, vagy talán távolabb egy padon. A Nemzeti Galéria patinás épületével szemközt kis park terült el, benne díszes lócák, kacskaringós sétautak. Mátrait nyomozóösztöne oda vezérelte, nem gondolkozott, ment egyenest az orra után. A langyos tavaszi éj sejtelmes varázssal vont be a parkot, a félhold derengő fényében sötétben ácsingóztak a friss lombú fák, csupán néhány utcai lámpa adott kevéske fényt. A nyomozó óvatosan lépdelt a zúzott kővel borított utacskákon, talpa alatt megcsikordultak a kövek, megtörve az éjszaka mély csöndjét. Egyszerre mozgás támadt az egyik bokor alján, a rendőr megállt és az övében lévő pisztolyra csúsztatta a kezét.

Egy kutya búj ki a sűrű bozótból, békés szándékkal jött, farkát csóválva közeledett, megszagolgatta Mátrai nadrágját, cipőjét, a férfi lehajolt hozzá és üdvözölte, miközben megsimogatta a bársonyos szőrrel borított eb-fejet. Szép állat volt, afféle sétatéri keverék, melyben a német vizsla-vérvonal volt a domináns. A nyakán szögekkel kiveret nyakörv díszelgett, rajta kis érem, és egy karika, ahová a póráz csatlakoztatható. – Nem kóbor állat, annyi szent! – örvendezett Mátrai – akkor meg itt kell lennie valahol a tulajdonosának, aki tán a hasznomra lehet!

– Keresd a gazdit – füttyentett az ebnek – keresd, kutyu-li... keresd, keresd! – Az állat megfordult és ügetett előre az úton. Az első keresztútnál balra kanyarodott, majd halk morgást hallatva hirtelen megállt. Mátrai loholt az eb után. Egy pad körvonalai bontakoztak ki a sötétségben, rajta emberalak, aki a támlára borulva békésen szuszogott, a hangok után ítélve az igazak álmát aludta. A kutya nyüsztésére ébredezni kezdett, nézelődött, mintha nem tudná, hogy hol van, hogyan és mi módon kerülhetett ide. Észrevette a férfit, ettől magához tért, feltápáskodott és kissé meghajolt.

– Tiszteletem! – nyögte.

– Rendőrség! Jó estét kívánok! – köszöntötte a kutyaagazdát Mátrai.

– Jó estét, biztos úr, valami baj volna... elkövettem valami szabálytalant? No persze, nincs a Snuki kutyán póráz és szájkosár... Meg akar büntetni?!

– Eszem ágában sincs! Épp ellenkezőleg... a segítségét szeretném kérni...

– Mit nem mond! Éppen az én segítségemet... elnézést, még be sem mutatkoztam! Rigó Pál a nevem, kürtös vagyok az operaház zenekarában... parancsoljon, a személyi igazolványom!

– Mátrai János alezredes – nyújtotta a kezét a rendőr, majd mindketten leültek a padra. Snuki a gazdája lába elé feküdt. – Gondolom, kutyát sétáltatott – nézett rá Mátrai –, meg tudná mondani, pontosan mikor jött, és izé..., hogy kábé mikor alhatott el?

– Lássuk csak... A második felvonás után hazatértem, a harmadikban nincs szerepem, megvacsoráztam, és már jöttem is... Tíz óra körül járhatott az idő. Tán egy negyedórát sétálhattunk, leültem, hogy megpihenjek, ám a buzgóság elfogott. Nehéz kürtszólamom volt, ez az előadás mindig kimerít... No de, ha megtudhatnám, mindez mi okból érdekli önt?

– Jól gondolom, hogy a Nemzeti Galéria előtti téren vitt el az útja?

– Aha... pontosan ott!

– Nem észlelt semmi különöset? Ugyanis az éjjel betörték a Galériába és elloptak négy darab képet. Ebben az ügyben nyomozok. Nagy szükségünk volna egy szemtanúra!

– Egy árva lelket sem láttam; erre, ha kell, meg is esküszöm!

– Nézze... – Mátrai barátságosan megveregette a derék fűvös térdét és bátorítóan küldött feléje egy jótékony mosolyt –, bennünket minden legapróbb részlet érdekel. A tettes, vagy inkább tettesek az állványzaton másztak fel, kivágták az egyik ablak üvegét és az ablakszárnyon átbújva hatoltak be a képtár egyik folyosójára. Elképzelhető, hogy keltettek némi zajt. Az időpont nagyjából megfelel, körülbelül abban az órában járhattak a téren, amikor ön...

– Nos... vegyük sorra az eseményeket... elhaladtam a lépcsősor előtt... megfordultam, megcéloztam a parkot... igen... egy pillanat... valami az eszembe jutott!

– Éspedig? Mondja csak barátom, csupa fül vagyok...!

– Kissé távolabb az épülettől ott parkolt egy kocsi. Snuki kihasználta, hogy lecsatoltam róla a pórázt, odafutott és jó szokása szerint megtisztelte a verda hátsó kerekét. Hozzáfutottam, megpaskoltam a fenekét, mondtam neki: fúj, csúnya kutya... nem szabad!

– Milyen volt a kocsi? – Mátrainak elvörösödött a füle az izgalomtól.

– Nem nagyon ismerem a kocsi-típusokat. Úgy emlékszem kombi... sötét árnyalatú, ám hogy milyen lehetett a színe... arról fogalmam sincs.

– Egészen véletlenül... nem nézte meg a rendszámot?!

– A rendszámot? No igen... egészen véletlenül feltűnt valami nekem... SN volt a betűje, még mondtam is magamban, hogy a Snuki kutya a szónak a legszorosabb értelmében véve odahagyta a névjegyt!

– Remek. És a számok? Talán, ha gondolkodna rajta...!

– Igen. Várjon csak... biztosan volt köztük egy 3-as! Erre jól emlékszem! És csak egyetlen egy...

– Még valami?

– Semmi. Sajnos semmi...

Mindketten elhallgattak, a hirtelen beálló csendet csupán az alvó kutya szuszogása zavarta meg. Mátrainak pörögni kezdett az agya, rádöbbsent, ki nem engedheti markából ezt a fiatal muzsikust, ő az egyetlen, aki segíthetne, mert ha ő nem, akkor senki sem. A férfihoz fordult:

– Kedves Rigó Pál! Ha megkérhetném, fáradjon be velem a kapitányságra, kikeressük az SN-es kocsikat különös tekintettel az egy darab 3-as számra! És ha szerencsénk van, beugorhat önnek az összes karakter, azonosíthatjuk a keresett kocsit! Gondoljon bele! Négy Munkácsy festmény sorsa forog kockán, és talán éppen ön menthetné meg ezeket a jelentős nemzeti relikviákat...!

– Segítek, hogyne... ez állampolgári kötelességem... No de mi legyen a kutyával? Vigyem előbb haza?

– Nem szükséges, velünk jöhet, elfér ökelme is a kocsiban. Egyébként már össze is barátkoztunk... Jöjjön, az idő sürget, úgy vélem, még forró a nyom!

Felkeresték a Közlekedésrendészeti osztályt, az ügyeletes tisztől elkérték a kocsinyilvántartásokat. Először egy fényképekkel teli mappát adtak át a muzsikusnak, arra kérve őt, keresse ki azt a típust, mely a leginkább hasonlít a kutyus jóvoltából megtisztelt járgányra. Mátrai az SN rendszámokat böngészte, elkülönítve közülük azokat, melyek számsorában 3-as szám szerepelt. Első menetben csakis a budapestieket vette szemügyre, valószínűsítette, hogy helybeli kocsit vettek igénybe az elkövetők. Rigó Pál négy kocsifajtát jelölt meg, mint számításba veendőket, megjegyezve, hogy a konkrét színnel kapcsolatban nincsenek elképzelései. Ezt követően Mátrai átadta neki a kiválasztott rendszámokat, megkérvén őt arra, idézze fel az emlékeit.

Mindent egybevetve három kocsit akadt fenn a rostán, az elsőnek kiszemelt autó tulajdonosa valahol Óbudán lakott, a másodiké a belvárosban, s a harmadiké – a zenész az emlékei szerint erre adta volna a voksát – Újpesten a Nádor útból nyíló egyik kis utcában. Mátrai Balogh Péter egyik emberére bízta a zenészt és a kutyát, meghagyva, hogy fuvarozza haza a jeles személyiségeket, ő maga az egyik fiatal nyomozótiszt kíséretében a saját kocsijába vágta magát. Úgy döntött, Újpesten kezd, elsőnek Pató Istvánt keresi fel, a kérdéses kocsit tulajdonosát.

Már hajnalodott, a Kászonyi Börgyár kürtje mély bűgő hangon jelezte a hat órai műszak közeledtét. Mátrai néhány kanyar után a Fóti útról ráfordult a Nádor útra, majd azon végighaladva egészen a városszélen felfedezte a keresett utcát. Kicsiny földszintes, kertes családi házon pillantotta meg a 11-es számot, túlment rajta, tőle távolabb parkolt le, egy kiugró fal mögé rejtve a kocsit. A környék csendes volt és elhagyatott, alig egynéhány ember rótt sietős léptekkel az utcát, hogy beérjen időben a munkahelyére. A keresett ház kopottan, szerényen álldogált egy hatalmas diófa árnyékában, ablakait spaletta fedte, egyetlen fénysugár sem szűrődött ki a fatáblák résein át. A kertkapu zárva

volt, mielőtt Mátrai csengetett volna, társa arra kérte, hadd nézzen körül, tán felfedezi valahol az SN 13-84-es rendszámú kocsit. Úgyesen átdobta magát az alacsony léckerítésen, ám körbejárva a házat, nem lelt sehol sem kocsit.

Megnyomta a csengőt, erősen szólt, hangja még a kapu előtt is sértette a fület, hosszasan nyomta, majd meg-megszakítva. Eközben arra kérte a társát, aki egyenruhában volt, hogy bújjon el a bokrok mögött. A ház túloldala felől ajtó csikordult, kopogó léptek zaja jelezte, hogy valaki kilépett a házból és caplat le a lépcsőn. Öregedő, gyűrött hálóruhás asszony tűnt fel a homályban, vállára vastag kabát volt vetve, dünnyögve, morogva közeledett, majd rákiáltott a korai látogatóra:

– Mi dolguk itt hajnalok hajnalán? Úgy vót megbeszélve, hogy csak délbe gyűnnek! – Mátrai kapcsolt, felismerte a kedvező szituációt:

– Másként alakult a helyzet! – válaszolta – azt mondták, jöjjen ide rögvest... – A kócos, álmos szemű asszony kulcsot kapart elő a kabátzsebéből, nyitotta a zárat, kitárta az ajtót. – Gyűjjék hát – mondta cseppet sem barátságosan. Mátrai egy kézlegyintéssel maradásra intette a társát, követte az asszonyt. A dohos előszobából rendetlen, elhanyagolt szobába tessékelte be őt a mogorva nőszemély. Az ágy vetetlen volt, feltehetően az imént szállt ki belőle a ház elhízott úrnője, a sarokban jókora éjjeliedény ontotta cseppet sem kellemes illatát. A nő a sarokban álló hatalmas, rozoga szekrényhez lépett, kitárta mindkét ajtaját és az alja felé bökött.

– Itt vónának hát a képek – közölte –, Pityu így hagyta itt, be se bugyelálta, nem bánom, ha kéri, hozok egy pokrócot, oszt abba betekerem, úgy szálíccsa el!

Mátrainak minden tagja bizsergett az izgalomtól, ahogy kezébe vette a képeket. A *három* festményt: a szobarészletet, a két vázlatot... Rémülten folytatta a matatót a szekrény mélyén, izgattam túrta fel a piszkos, poros holmit. Eszét vesztve keresgélte a negyediket – nem találta –, az asszonyhoz fordult, izgalomtól égő szemekkel ripakodott rá:

– Hol van a negyedik, mama? Azonnal adjá elő!

– Mamája magának a büdi boszorkány! Miféle negyediket akar? – pufogott mérgesen a dúlt tekintetű asszony. – Csak eztet a hármát hozták a Pityuék... – Elbizonytalanodott, megrettenve fordult a látogatójához: – Tulajdonképpen ki az ördög maga... valóban az öcsém üzlettársa?!

– Mátrai János rendőr-alezredes vagyok! – hangzott a meglepő válasz – parancsoljon, nézze meg az igazolványomat! És most, ha megkérhetném, helyezzük magunkat kényelembe, itt az ideje, hogy elbeszélgezzünk egymással... Vagy inkább bejönne velem a kapitányságra tanúvallomást tenni? – A szerencsétlen nő rémülten roskadt le az egyik törött lábú székre, remegett, akár a frissen feltálatlalt kocsonya, ahogy a rendőrré vetette minden emberi értelmet nélkülöző tekintét.

A negyedik kép, *A táncoló betyár* nem került elő. Sem akkor, sem később, sem hetek, sem hónapok múltán; eltűnt, elpárolgott, mintha soha nem is létezett volna, akárha meg sem festette volna Munkácsy Mihály. A Nemzeti Galériába való betérés minden legapróbb részletét kinyomozva hamarosan lefűlelték a két elkövetőt. Kisstílu fazonok voltak, egyikük már ült is apróbb lopásokért, társa, az öregasszony öccse, betanított munkásként dolgozott a közeli lámpagyárban. Hetekig, hónapokig vallatták őket minden használható eredmény nélkül. Esküdöztek, hogy nem volt megbízójuk, saját szakállra dolgoztak, csábította őket a lehetőség, hogy ott az az állványzat, felmászhatsanak rajta, akár kisgyermek a játszótéri mászókákon. Az Ecseri piacon akarták értékesíteni a *három* képet, mint mondták, arrafelé nem ritkák a finom úriemberek, akik jó pénzt fizetnek a mázolmányokért. Negyedik kép? Ők csak ezt a hármát akasztották le a falról, egyébként meg körül sem néztek a teremben, fogalmuk sincs, miféle szerzet az a táncoló betyár! Talán, mondogatták, talán valaki beleköpött a levesükbe, s rabolt az ő számlájukra... Az ilyesmi cseppet sem szokatlan, bármikor, bárhol megeshetik.

Mátrai alosztálya nem volt ugyan illetékes a nagy értékű műtárgyak sérelmére elkövetett bűncselekmények nyomozati munkáiban, a boldogtalan alezredes ennek ellenére mindent elkövetett a *betyár* fellelése érdekében. Kültagként csatlakozott Balogh Péter csoportjához, egy alkalommal külföldre is kiment,

amikor felvették a kapcsolatot az Interpollal. Eredmény semmi... egyetlen műkincsmaffiózó, téglá, vamzer, zugárus sem akadt, aki tudott volna az ominózus képről, senki sem látta, senki sem hallott felőle, nyoma nem volt sem itthon, sem egész Európában, talán még a tengerentúlon sem. Egyesek szerint a kép már nem létezik, megsemmisült, elégett, vagy a tenger mélye lett a sírja... Később abbamaradtak a találgatások is, a rendőrség a döglött akták közé suvasztotta a képlopás meglehetősen zavaros ügyét.

Mátrai János valósággal betege lett az eltűnt festménynek, valami rejtelmes okból kifolyólag önmagát tette felelőssé az eredménytelen nyomozás okán. A sikertelenséget a saját számlájára írta, idegileg teljesen kikészült, kapott két hónap betegszabadságot, melyből néhány hetet az idegosztályon vészelt át. Ha Zina nem áll mellette oly erős lélekkel, szeretettel és gyöngédséggel, minden bizonnyal kisiklott volna az egész élete. Lassú, körülményes volt a gyógyulása, idő kellett hozzá, hogy lecsendesedjenek háborgó indulatai. Évek teltek el, mire rögeszméje oszladozni látszott, boldog családi élete, mely kislánya megszületésével vált teljessé, adta vissza számára az élet értelmében vetett hitet. Fokról-fokra jött meg a munkakedve, s asszonya örömeire idővel helyreözöklent az önbecsülése is.

És mégis... felejteni soha sem volt képes, tekintete olykor messze révedt, rezzenéstelen arccal, szemét mereven egy pontra szögezve látott valamit maga előtt. Zina olvasott a gondolataiban, tudta, hogy ott lebeg előtte a *betyár*, és a kudarcot vallott nyomozó magáról és a környező világról megfélelkezve bámulja a táncoló figurát. Szót sem szólt férjéhez, eszébe sem jutott vigasztalni, kétség nem fért hozzá, hogy minden szó, melyet a festménnyel kapcsolatban mondott volna, süket fülekre talál. Hozzálépett és átölelte, egy csók, egy gyöngéd simogatás volt az egyedüli gyógyír a fájdalmas nosztalgiára.

Az idő haladt, megállítani senki sem volt képes; a gyermekek nőttek, a kutatók kutattak, a festők festettek, a bűnözők bűnöztek (Mátrai János üldözte őket), miközben a földgolyóbis – mi más tehetett volna? – rendületlenül forgott tovább.

Utóhang

A Paraguay-folyó felől hűvös levegőt hozott a szél, felfrissítve a forróságtól átizzadt, elbágyadt embereket. Ezen az alkonyi órán a nap már nem sütött olyan melegen, az árnyékok megnyúltak és ráfeküdtek a városra, tarka foltokat festve a házakra, utcákra, terekre. Asunción villanegyede úszott a narancs- és citromfák illatában, a jázminbokrok fehérén izzottak, a rózsaszínű virágoktól roskadozó lapacho dús szigeteket alkotott a kertekben, miközben az aligátorkörte fák bágyadtan hizlalták súlyos gyümölcsseit. A férfi a fehéroszlopos ház hatalmas parkjában álldogált, messze néző tekintetét a halvány égbolton tovatűnő felhők szeszélyes alakzataira vetve. Mézszőke haja megritkult, az elviharzott évek néhány ősz tincset varázsoltak beléje, termete azonban daliás maradt, mintha még most is az a kisportolt katonatiszt lenne, akit felnevelt egykoron a Ludovika Akadémia. Klasszikus vonalú profilja éles volt, mintha fémlemezről vágták volna ki, zöldeskék szemére azonban vékony hárttyát vont az elröppent idő. Hirtelen puha lábak dobogása verte fel a csendet, majd a megzörrent bokrok közül karcsú, telt keblű, fekete hajú nő toppant az elmerengő férfi elé. Sötét szeme izzott, szája körül mosoly játszadozott, ahogy a férfi karjára tette drágaköves gyűrűkkel ékesített finom kis kezét. Lelkesen szólította:

– *Carlos*, kedvesem, meghozták a csomagodat!

– No végre! Erre várok már időtlen idők óta... Hol van? – fordult izgatottan az asszony felé.

– A sálában! Gyere gyorsan, a fiúk már várnak! – *Carlos Bernal* – alias Baumann Kázmér – fejét felkapva a ház felé indult, a nő alig győzte követni sietős lépteit. Felmentek a széles kőlépcsőkön és beléptek a hatalmas terembe. A töredezett márványpadlós csarnok hatalmas ablakait zsalugáterek védték a naptól, két fiatal legény álldogált az egyik asztal mellett, olajosan barna bőrük csillogott a lobogva égő, illatot lehelő kandeláberek fényében, vastag ajkuk közül kivillant hófehér fogsoruk. Fejet hajtottak, illő tisztelettel köszöntötték a ház tekintélyes megjelenésű urát.

– Parancsoljon, *señor Bernal*, itt van a csomagja! Nem volt semmi zűr a vámnál, *Sánchez* megkapta a pénzét, nem is kevesellte...

– Szót se többet erről! – emelte fel a szőke férfi tiltó mozdulattal mind a két kezét. – Bontsátok ki! – mutatott a lapos ládára, melyet vastag, megkérgesedett papírba csomagoltak. Az egyik legény jókora *machete*-t rántott elő az övéből, átvágta a spárgát és a göngyöleget. Az előbukkanó faláda alaposan össze volt szögezve, a fiú kérdő tekintettel fordult a háziakhoz.

– *Juanitta!* – szólította Baumann a feleségét – kerítsd elő a szerszámos ládikót! – Az asszonyka pördült és fordult, hozta a szerszámokat, a két legény nekiállt kihúzogatni a ládából a szögeket. Miután végeztek, leemelték a fedőlapként szolgáló deszkát, majd hátraleptek, átengedve a házigazdának a ládában való kutakodást. A szőke férfi óvatos mozdulatokkal szedte ki a küldeményt a rögzítő pecek közül, kigöngyölítette a gyolcsdarabokból, majd miután az utolsó védőburkot is eltávolította, magasba emelte a fakeretre kifeszített vásznat. Az asszony és a két *muchacho* mögé ólálkodott:

– Ni csak, egy festmény! – kiáltottak fel csaknem teljesen egyszerre.

A mintegy 100 centiméter széles és 70 centiméter magas olajfestmény táncoló legényt ábrázol, a figurát abban a pillanatban mutatva be, amikor az a talajtól éppen elrugaskodik. Szattyánbőr csizmába bújtatott két lába keresztezi egymást, bő gatyája lebben, borjúsájú inge hónaljáig felcsúszik az egyik karján, ahogy azt a tánc hevében a tarkójához kapja. Másik kezét mereven előrenyújtja, ruházatát meggypiros mellénye élénkíti, vállára omló barna hajfürtjein fekete kócsagtollas kalpag hegyel. Derekán vastag bőröv, benne a mordálya, erről ismerszik meg, hogy a táncoló alak: betyár.... Baumann elborult arccal meredt a képre.

– A te hazádból való a művész, aki a festette a képet? – kérdezte bátoritanul az asszony.

– Igen. A kép egy igen híres magyar festő műve, kinek neve Munkácsy Mihály!

– És mi a kép címe?

– A táncoló *kópé!*

– Hogyan? – nézett egymásra a három dél-amerikai. A férfi rádöbrent, rosszul fordította spanyolra a „betyár” szót. Több szinonimával is kísérletezett, végül a *bandido* szót találta a

leginkább megfelelőnek, s hogy érthetőbbé tegye a figura kilétét, néhány szóval ecsetelte, kik voltak azok a hajdani, hírneves alföldi betyárok.

– Értékes a kép? – villantotta a férfira fekete szemét a nő.

– Valaha a legértékesebbek közül való volt...

– Eladod?

– Dehogyan adom! Nem azért utaztattam földrészeken és tengereken át... különben is! Gazdagok vagyunk, nincs szükségünk pénzre! – Az asszony bólintott, finom női ösztönével megsejtette, valami bántja a férjét, intett a két *mozo*-nak és halk léptekkel elhagyták a termet.

Baumann még mindig a képet nézte, két karját, mely a keretet tartotta, messze maga elé nyújtva. Mintha rászögezték volna tekintetét a birtokba vett festményre, úgy állt ott. A szomorúság összekuszálta a vonásait, egyik percről a másikra éveket öregedett. Válla megroggyant, lába remegni kezdett, sápadt volt, arcából kifutott a vére.

– Ez lett hát a sorsa ennek a csodálatos képnek! Ellopattam, mert nem kellett a csalfa kishúgomnak, aki képes volt eladni, mert többre becsülte a pénzt a festmény adta művészi élménynél. Ördög és pokol, mennyit küzdöttem, fáradoztam érte, fizettem le számtalan ország csempészét, vámosát... Most itt van, az enyém, senki el nem veheti immáron éntőlem, bekeretezhetem és kiakaszthatom a sála falára! – Szája két sarka legörbült, szeméből szivárogni kezdtek a könnyek, kisvártatva furcsa, nyöszörgő hangon felzokogott.

A vászonról hatalmas feketeség bámult reá vissza, a betyár alakjából csupán néhány színevesztett folt volt még kivehető. Kalpagja, hullámos haja beleolvadt a sötétségbe, arca olyan volt, mintha álarc fedte volna, vonásait elnagyolta a feketébe hajló elszíneződés. Meggypiros mellénye poros téglaszínre fakult, szattyánbőr csizmájának világossárgája sötétbarnára változott. – Hát persze! – tűnődött a férfi – az utóbbi évek hanyattatásai felgyorsították a kép öregedését. Ki tudja, miféle helyeken rakározták, hová mindenhová rejtették el az utaztatások, szállítások során. Meglehet, fagyban, tűzmelegben, gőzös-gázos atmoszférában, víztől csöpögő párában időzött, s a kátrányos alapozás,

melyet a kor divatjának megfelelően alkalmazott a fiatal festő, idővel oxidálódott, elfeketedve átütött a színezésen. Ez az oka annak, hogy az olcsó festékek elvesztették hajdani ragyogó színüket. A képnek klimatizált teremben lett volna a helye folyamatos és szakszerű restaurálás mellett... Óh, én örült, hogy erre nem gondoltam, hogy engedtem önző vágyaimnak, sóvárogva a birtoklás mérhetetlen gyönyörűsége után!

Baumann Kázmér az asztalra fektette a képet, majd zsebkendőjével gondosan megtörölgette az orrát és könnyező szemét. Tekintete még ott időzött a festményen.

– Ez van, fiú – szólította meg a betyárt, mintha csak élne –, magam is megöregedtem, a homokórán jócskán lecsurgott már az időnk, alig pár szemecske maradt nekünk vissza... **Táncoló betyár!** Velem együtt halsz meg, ám ameddig élek, élned kell neked is és szolgálnod engem megfáradt szépségeddel.

Arisztokratáknak való az ilyen szórakozás!

Tartalom

I. rész
Nőnap / 6

II. rész
A tulipános láda / 96

III. rész
Emésztő lángok / 204

IV. rész
A táncoló betyár / 281

Utóhang /385

SZENTIDAY KLÁRA MÁRIA regényei:

A sárga angyal Két kard Gyilkosság Budán A táncoló betyár Alpesi társasutazás

Szerző regényeiben a klasszikus krimi-irodalom elemei ötvöződnek családi, szerelmi történetekkel, társadalmi-gazdasági problémákkal; érdekük az összecsapások izgalmas rajza, az emberi érzelmek sokszínű ábrázolása, a fordulatos, meglepetésekben gazdag meseszöveg. A regényeket tájleírások színezik, hazánk legszebb vidékeit mutatja be az író, nem egy alkalommal saját élményeit mesélve el. A felsorolt regények között igazából a regényhősök teremtenek kapcsolatot, egyik-másik hol főszereplőként, hol mellékalakként bukkan fel, visszaköszön, mint egy régi ismerős. E kötetek ajánlhatók mindazoknak, akik szeretik a fordulatos, rejtélyes történeteket, és alkalomadtán korunk tudományos kérdéseinek néhány problémájába is hajlandók betekinteni.

A regények megrendelhetők:

Könyvtárellátó Nonprofit KFT
1134 Budapest XIII., Váci út 19.
www.kello.hu

LÍRA KÖNYV ZRT
1086 Budapest, VIII.
Dankó u. 4-8.

www.bookline.hu

A kiadótól:
info@ohmeg.hu

Megvásárolhatók: a fenti nagykereskedelmi vállalatok üzleteiben

Valahol a Dél-Alföldön, egy falusi ház lim-lomos padlásán értékes festményre bukkan az idős szolgabíró. A kép Munkácsy Mihály alkotása: *A táncoló betyár*, mely a regényes történet értelmében párja a debreceni Déry Múzeumban kiállított *Bujdosó betyárnak*. A férfi a képet végrendeletében unokaöccsére hagyományozza, ám hamarosan kiderül, a képnek nemcsak az eredetije, hanem a másolata – hamisítványa – is létezik. Hogy kerül a hamisítvány egy meggyilkolt ember kezébe? Hová tűnt az eredeti festmény, talán külföldre csempészték, vagy a hazai műkincsmaffiózók birtokolják?

A regény az 1970-es évek első felében játszódik, hőse fiatal fizikusnő, az ő sorsa foglalja keretbe az izgalmas kriminálhistóriát. Az édes-bús szerelmi történet megismerésén túl betekinthetünk az akkori idők műszaki-tudományos életébe: a kutatóintézetek, gyárak világába, ezzel együtt végigizgulhatunk egy minden képzeletet felülmúló, döbbenetes katasztrófát, mely rányomta bélyegét hazánk elektronikai iparára.

Figyelem! A regényben leírt események csupán fikciók; a szereplők az írói fantázia szüleményei. Bármilyen egyezés a valósággal csakis a véletlen műve lehet.